

BIBLIOTHECA INSTRUCTIVA

CARTE DE CITIRE

(Bucăți scrise cu litere chirilice în deosebite veacuri)

CU O INTRODUCERE

asupra limbii romînesci.

DE

A JAMBRIOR

EDIȚIA A DOUA.

Imbunătățită și îndreptată de autorii.

PREȚUL 5 LEI.

I A Ș I.

TIPO-LITOGRAFIA BUCIUMULUI ROMÂN.

1890.

Domnilor Profesori,

Sub iscălitul am luat în editura mea „Cartea de citire“ a răposatului Al. Lambrior, și am avut grijă să se facă bine corecturile și să se adaugă toate îndreptările și notele ce apucase răposatul a face la a sa carte de citire,

Cred că astă ediție îmbunătățită și îndreptată de autoriu, va fi primită cel puțin cu acea bună voință cu care a fost primită ediția întâia.

Editoriu : Israel Kuperman.

PREFATĂ

la ediția I

Cartea de față se resimte de prîpa în care a fost făcută: lipsesc notițele biografice asupra autorilor sau traducătorilor, din care s'au luat bucățile, și mai cu samă îi lipsește un vocabular de cuvintele eșite din întrebuițare. Cu toate aceste ea poate sluji acelor ce vor să cunoască limba și literatura romînească îmbracată cu alfabetul chirilic. În adevăr, toate bucățile de citire, afară de una singură (*Tatăl nostru al lui Luca Stroici* care deși cu litere latine, s'a pus pentru vechimea lui), sînt scrise cu litere chirilice, așa întocmai, cum erau ele în cărțile, de unde s'au luat. Cînd zic întocmai nu voriesc să uit nici aice un neajuns, anume lipsa accentelor de pe silabele întonate, și aceasta din pricina greutăților tipografice.—Materia este împărțită pe veacuri și la fie-care bucată este arătat locul, unde s'a tipărit sau scris cartea, din care s'a luat. Din cronicarii moldoveni (căci cei mun-

tenesti în felul, în care au fost publicați, nu ne dau nici o garanție de autenticitate) am luat mai ales *predosloviile* (prefețele), căci aceste, fiind scrise absolut liber, pot servi de material pentru studiul sintactic al limbei mai vechi. Am pus bucăți multe din veacul nostru și de la sfârșitul veacului trecut, și mai ales în versuri, pentru ca să fie de unde să se aleagă bucăți de recitare. Căci eu socotesc că mult mai bine se va învăța adevărata limbă românească citind și recitând bucăți bine scrise, de cât învățând la regule stilistice pe de a rostul. Părinții noștri citeau și reciteau *psaltirea*, pe care o numeau *cheia ce deschide mintea*; și de aici învățau și limba și stilistica românească; se întipărea în mintea lor o mulțime de expresii nimerite și frumoase, pe care le întrebuițau și ei, când scriau ceva mai de samă. Copiii noștri învață o gramatică, ce se potrivește cu toate limbele, și niște regule seci stilistice; nu recitează nimic, care se li se lipească de suflet, și de aceia nu știu a scrie românește. Greșesc, când spun că nu recitează, învață sermanii o mulțime pe de a rostul din niște cărți de istorie sau geografie, ale cărora valoare a aratat-o destul de bine *Contemporanul* (jurnal științific și literar)! Dar această recitare fără gust, sboară din mintea copiilor, cum a trecut

esamenul. Eu cred că s'ar face un progres simțit întru a învăța a scrie bine și curat românește, dacă d-nii profesori, (ce s'ar servi de cartea noastră) ar citi și esplica elevilor mai mulți ani, bucăți de limba românească din deosebite timpuri, li-ar atrage atenția asupra prefacerii limbei și asupra frumuseței unor espresii, îndemuîndu-i să le imiteze în micile lor compoziții.— Unele bucăți din cronicari și din poeții mai noi merită chiar a fi recitate, după ce mai întâi profesorul va fi esplicat elevilor frumuseța, vîrtutea și vîlaga limbei în care sînt scrise. Eu nu am servit pe d nii profesori de cît cu un sîngur element, din cîte pretind să le esplice elevilor, anume am făcut *în introducere* o sumă de observații asupra prifacerii limbei și dese vîrșirei ortografiei chirilice. Inșă și aceste observații nu pot fi date elevilor așa cum le-am așternut eu, căci nu m'am ocupat de partea metodică.— Făgăduesc înșă că la a doua ediție (de nu cumva pînă atunci alții mai com-petiți, vor scoate o carte de literatură veche mai complectă de cît a mea), să împlinesc toate lip-surile, pe care le-am recunoscut aice, și pe care ni le vor arăta încă cititorii cu bună voință.

Iași 1882 Februar 12.

A. LAMBRIOR.

AUTOR *J. Popescu*.....
VOL. *Carte de citire*.....
Nº. *3055* ANUL *1890*.....

INTRODUCERE.

I.

Schimbările ce a suferit limba în timpul din urmă (mai ales de pe la începutul veacului acestuia încoace), precum și desbracarea ei de hainele, ce le purtase mai multe sute de ani (lepădarea alfabetului chirilic), au făcut pe cei ce se ocupă de dînsa să numiască limba monumentelor veacurilor al XVI-lea, XVII-lea și chiar XVIII-lea *limbă veche*, față cu cea vorbită și scrisă astăzi, pe care o numesc *limbă nouă*. Dacă se ia vorba *vechiu* în înțelesul francezului *vieux*, atunci nu avem nimic de zis; căci firește limba din veacurile trecute este mai veche de cît cea de astăzi; dar dacă sa ia *vechiu* în înțelesul francezului *ancien*, după cum se vede, că mulți zic *vechiu funcționar* în loc de *fost funcționar*; atunci observăm că limba monumentelor noastre in veacurile al 16-lea, 17-lea, 18-lea nu este încă o limbă moartă, despre care să vorbim, ca de ceva ce a fost și nu mai este. Ori cine e deprins cu limba țeranului de astăzi, citește chiar monumentele veacului al 16-lea fără mare greutate; ici colea cîte un cuvînt ne-

cunoscut astăzi, pe care îl adusese dorința de a fi de modă sau negăsirea în grabă a unei alte vorbe mai românești și mai cunoscute; încolo formele de gramatică rămân pînă astăzi aproape aceleași. Este de mare folos, pentru cunoașterea mai aprofundată a limbei, observarea deosebirilor de formă și esplicarea lor, fără a batjocori pe cele vechi și a tot lăuda pe cele nouă, zicînduse: „iată ce încîlcitură de limbă mai era și ce progres immens am făcut de atunci încoace și această grație unui geniu ca Eliade etc“.

Să luăm de pildă expresia „*de toate lucrurile ce era făcut*“, *Palica* și § 22 și tot acolò „*că deacă dom d'omnedzeu era făcut de în pămînt toate jigăniile pămîntului și toate pasările ceriului aduse eale lui Adam*“, ce se găsește ici și colea, ca remășiță din toasta limbă romînească; și în loc să bănuim că scriitorul nu știa romînește, că am făcut mari progrese și de atunci încoace și alte strigături netrebnice, care învăluiesc și pînă astăzi mintea celor ce nu știu nimica serios despre limbă; să ne întrebăm cum se face că auxiliarul „sum“ ajută pe un particip, ca să formeze un trecut cu înțeles activ, ba încă să aibă și un regim direct după dînsul. Înainte de a răspunde, ne întrebăm oare astăzi mai avem aseminea rămășiți din foasta limbă romînească? *Da, avem expresiile „îi făcută de trei zile, îi fătată de o zi“*. În ambele expresii nu-i înțales pasiv; ci, cea întâi în samnă: *il y a trois jours qu'elle a mis au monde*, și cea a două vorbind de un animal (oaie, vaca) *il y a un jour qu'elle*

a mis bas; prin urmare iată două expresii întrebuițate astăzi și formate întocmai ca „de toate lucrurile ce era făcut.“ Dar chiar în mecanismul gramatical, așa cum îl avem astăzi, zicem: „*am fost văzut un om*“ unde „*am fost văzut*“ are înțeles activ; deși în alte locuri are înțeles pasiv: „*am fost văzut de dânsul*“, și după logica limbei, așa cum o înțelegem noi astăzi, ar trebui să aibă numai acest din urmă înțeles (cf. franțuzește *j'ai été vu*). Care să fie isvorul acestor expresii? Se pare că la început limbele romanice sau cel puțin unele dintre dînsele au conjugat verbele neutre (a merge, a fugi, a șede etc.) cu auxiliarul *esse*. În limba franceză, cu cât ne scoborîm în trecut, cu atita găsim mai multe verbe neutre, cari se conjugau cu auxiliariul *être*; astăzi abia avem vro 10 sau 12, cari se mai conjugă la timpurile compuse cu *être* (*aller, tomber, venir, partir* etc), celelalte se conjugă cu auxiliarul *avoir* d. e. *j'ai dormi, j'ai marché* etc. Ce s'a întâmplat? Verbul *avoir* a încălcat, pentru formarea timpurilor compuse, asupra tărîmului destinat în principiu verbului *être*, și tot i-a rîpit din verbele sale neutre, pînă cînd nu i-au ramas de cît a-aceste biete 12, ce le are astăzi și încă chiar aceste i amenințat să le piardă, căci poporul zice *j'ai monté* (cu înțeles neutru). Am arătat în scurt cele ce s'au petrecut în franțuzește pentru ca să putem judeca cel puțin prin analogie (căci *monumente din foasta limbă romînească nu avem*) asupra fenomenului, ce ne prezintă limba noastră. În adevăr; dacă purcedem de la faptul că verbele

neutre au trebuit să se conjuge și în românește, la timpurile compuse, cu auxiliarul „sum“ în celelalte cu „habeo“ (*aib*); atunci exemplele de natura lui „de toate lucrurile ce era făcut“ nu se pot explica altmintrelea de cît admitînd că în *foasta limbă romînească*, a urmat ca și în franțuzește, luptă între verbul „sum“ și „habeo“; dar că aice (în foasta limbă romînească), cel puțin pentru un număr de cazuri, verbul „sum“ a încălcat asupra domeniului cuvenit în principiu auxiliarului „habeo“. Limba mai nouă, adică cea din veacul al 16-lea, încoace, n'a pastrat de cît ici și colea cîte o expresie cristalizată, în care vedem un verb activ conjugat la timpurile compuse cu auxiliarul „sum“, precum *îi făcută*, etc. aceste expresii dispar însă pe zi ce merge.

Alte remășiți din foasta limbă romînească și încă destul de dese în texturile ardelene sînt și expresii ca „*primi muiarea lui*“, „*nu știea ea*“, „*deregea fiii lor*“ etc. unde între verb și regimul său nu stă prepoziția „pre“ macar că regimul este un nume, ce poate fi agent sau un pronume personal. În foasta limbă romînească, ca în limba franceză de astăzi, locul singur hotăra, dacă un nume este subiect sau regim în propoziție.

Această stare de lucruri este urmarea unei altei mai vechi, în care subiectul era deosebit de regim prin forme fleționare (vezi partea a II-a a acestui studiu). Limba romînească mai nouă a scăpat de această încremenire a membrilor propoziției (subiect, predicat și regim) introducînd între verb și regimul său, cînd a-

cesta este un nume de agent, prepoziția *pre* sau *pe*; și așa a recăpătat libertatea antică, de a începe propoziția sau cu subiectul sau cu regimul. Poate că prepoziția *pre* era de multă vreme introdusă între verb și regim pentru unele dialecte românești; dar în tot cazul introducerea ei în nici un dialect n'a putut să fie anterioară stingerei flexiunilor cazuale. Nu numai limba noastră a alergat la acest mijloc spre a deosebi subiectul de regim și a păstra puțința inversiunii, ci și limba spaniolă (dintre limbele romanice), care întrebuintază spre același scop prepoziția *a* (din lat. *ad*) D. E. *Cesar venció á Pompeyo* = *Cesar învinse pre Pompeiu*, *amar á Dios* = *a iubi pre Dumnezeu* etc. Astfel putem zice în româneasca mai nouă: „*Dumnezeu bate pe om, când vrea*“ sau „*pre om îl bate Dumnezeu când vrea*,“ inversiune, ce nu poate face limba franceză, căci aceasta, după pierderea flexiunilor cazuale, n'a mai căutat a deosebi subiectul de regim, ci a ramas la deosebirea făcută după loc. Negreșit limba franceză modernă este în acest punct inferioară surorilor sale romîna și spaniola; cu toate acestea, cîtă lume n'a admirat propoziția franțuzească, zicînd: „ce logică minunată! *subiect, predicat și regim*, eaca asta însumă limbă perfectă!!“ Pe cînd în realitate, este o neiscușință a limbei franceze de a-și lăsa propoziția țintuită într'un calup, de care nu mai poate scăpa... Intrebuintarea pronumelor conjunctive, (*mă, te, se, ne, vă, etc.*) după verbul ce le regește, este iarăși o rămășiță din foasta limbă romînească. D. E. *tulburăse, ro-*

deaștese, învățarase, învățămune, împlumune, bucurămune, „și luomă de la oile tatălui mieu“ etc. Limba de astăzi încă ne înfățosează în unele cazuri asemenea punere în urmă a pronumelor conjunctive; cu toate că ea face dintrînsele și o altă întrebuintare, nu așa de regulată în limba veche, anume, repetirea pronumelor conjunctive sau pentru a anunța un caz oblic. D. E.

L'am văzut pe Gheorghe { în limba de astăzi.
Se cunoaște pre sine. }

Pe când în „Levitic“ avem la p. 2 „că eu voiă căuta pre voi“ și în *Tetravanghel* „și prîni muiarea lui și nu știa ea“ (astăzi și nu o știa pre ea).

Sau pentru a aminti un caz oblic exprimat mai înainte D. E.

Pe Gheorghe nu-**l** cunoști? { în limba de astăzi.
 Pe mine mă știe el. }

Pe când în *Tetravanghel*: „Podoabă este înpărăția ceriului grăunțului de muștari, ce luo omul și semeană întru agrul lui“. (astăzi... ce-l luă omul și-**l** semănă etc).

În cărțile vechi se găsesc foarte des expresiuni ca urmatoarele:

„Toate alte țeri știind începuturile **sale**“ Miron Costin. „Mai apoi și războaie făcea (vorbind de domnia cei întâi ai Moldovei) ca săși apere țara și pămîntul **său**“ Ureche.

„Pe rîndul **său** scrise domniile țerei“. Miron Costin.
 „Că încă era toți boierii cei de scaun cu gloatele **sale**“.

Miron Costin. „Iar ce fac domnii singuri din gândurile **sule** sau din șoapte, rar lucru este de folos“. *Miron Costin.*

etc.

Pretutindenea în exemplele de sus noi am fi pus „lor“ în loc în de „sale“ „său“, Și cei vechi făceau această întrebuițare, numai mai rar, așa Miron Costin zice:

„Mă vei ierta iubite cetitoriule că nu-ți-am scris aceste semne la locul **lor**“. Dar în dată mai la vale:

„ași fi lipit aceste semne la rîndul **său**“.

Se înțelege că întrebuițarea lui „său“ „sale“ este mai veche, fiind că ea își are izvorul în limba latină chiar:

Bestiis homines uti possunt ad suam utilitatem.

Dar, fiind-că în limbile romanice, din pricina unor trebuințe, pe care nu le putem arăta aici, demonstrativul „ille“ a devenit pronume personal; apoi genitivul plural al acestui pronume „illorum“ încă a luat locul lui „suus“, cînd acesta se raporta la mai mulți posesori. Și așa propoziția latină:

Bestiis homines ad utilitatem suam utuntur

Se traduce în romîneasca de astăzi:

Oamenii întrebuițază dobitoacele spre folosul lor

Iar, după cum am văzut din exemplele aduse mai sus, în limba mai veche romîneasă, propoziția de care ne servim s'ar fi tradus ast fel:

Oamenii întrebuițază dobitoacele spre folosul său.

O dată întrebuițat **lor** în loc de **său**, sa etc. la im-

VIII

mulțit, prin analogie a început a se întrebuița *lui, ei* pentru singurit în loc de *său, sa* așa că astăzi putem zice tot așa de bine:

Paserea doarme în cuibul ei

ca și *Paserea doarme în cuibul său*

ba încă espresia întâia este mai des întrebuițată. Când propoziția începe cu obiectul posedat, fără să se arăte în ea posesorul, în românește se întrebuițaze *lui, ei* ca pronume posesiv-reflexiv, D. E.

Calul lui e frumos

în timp ce celelalte limbi romanice întrebuițaze în asemenea caz pe *suus, sua*

franțuzește: son cheval est beau:

italienește: il suo cavallo è bello.

etc.

Nu zicem că în limba veche românească nu se vor fi găsimd espresii ca ale celorlalte limbi romanice, caci ceia ce se găsește în toate limbele romanice sau în cele mai multe a trebuit să fie odată și în românește; destul că astăzi *calul său este frumos* e o imitație franceză sau un arhaism românesc.

Întrebuițarea fără deosebire a *lui său, sa* și *lui, ei* în limba literară de astăzi, produce o mare încercătură, mai ales când se atribuește o posesiune regimului d. e.

Mama găsi pe fată în grădina sa

sau *Mama găsi pe fată în grădina ei*

Căci nici într'un caz nici în altul nu e hotărit prin pronumele posesiv-reflexiv, a cui e grădina. Celelalte

limbi romanice, cari nu merg așa departe cu ștergerea deosebirei între *său*, *sa* și *lui*, *ei*, întrebuițaze pentru posesiunea regimului „*suus*, *sua*“, D. E.

Il trouva un oiseau dans son nid

Egli trovò un uccello nel suo nido.

etc.

Socotim că spre înlăturarea confuziei ar trebui, în limba literară, să întrebuițăm și noi, pentru arătarea posesiunii regimului posesivul-reflexiv *său*, *sa*, să zicem adică: *Mama găsi pe fată în grădina sa*,

El găsi o pasăre în cuibul său

Unde *sa*, *său* se raporte în tot deauna la regim și nu la subiectul propoziției. Tot o dată să nu fugim de franțuzismul sau arhaismul românesc: *grădina sa e frumoasă* etc. Caci, pe lingă că în unele cazuri avem sa putem înlătura confuziile (*mama găsi pe fată în grădina sa* = *mama gasi pe fată în grădina ei*. rămîind cea întăie expresie, cînd grădina e a fetei; și cea a doua cînd grădina e a mamei); apoi, dînd o nuanță deosebită lui *său*, *sa*, avem să-i întărim existența, foarte struncinată în limba populară.—Se înțelege, nu mai poate fi vorbă de a se învia arhaismul: *oamenii întrebuițază dobitoacele spre folosul său*, macar că limba spaniolă (mai înainte așa făcea și cea portugheză) și pînă astăzi întrebuițaze *suus*, *sua* ca limba latină și ca vechea limbă romînească. Căci întrebuițarea lui *lor* ca reflexiv posesiv, cînd subiectul posesor este la îmulțit, este o înoire ce îmbogățește limba și permite mai multă variație.

Ca o remășiță din foasta limbă romînească este

întrebuințarea articolului secundar *cel, cea, cei, cele*, cu substantive, d. e.

Și numi Dumnezeu cea tărie ceriul

Și aduse cel vițel gras.

etc.

În poezia populară încă se găsește acest articol cu substantive, lângă care noi astăzi ar trebui numai de cît să punem articolul primariu, d. e.

Iar *cel Ungurean*

Și cu *cel Vrancean*

și mai la vale :

iar *cea mioriță*

cu lînă plăviță.

În espresia de astăzi „*ia dă-mi cea căciulă*“ însoțită totdeauna cu arătare de mînă, vorba *cea* este mai mult demonstrativ de cît articol.

Din aceste rămășițe (unde *cel, cea* este articol), ce trebuie considerate ca arhaisme chiar pentru cărțile vechi, putem scoate închierea: că în foasta limbă romîneasă se întrebuița cu substantivele atît articolul primariu (*lu, a*) cît și cel secundar *cel, cea* și că starea de astăzi, unde *lu, a* este articolul substantivului iar *cel, cea* ar'iculul adjectivului (omul *cel bun*) sau adiectivelor întrebuițate ca substantive (*cel rău etc.*) este rezultatul diferențierii stărei celei vechi.

În foasta limbă romîneasă era bine deosebit genitivul de dativ: *ea, ca* și celelalte surori, a trebuit să aibă un genitiv prepozițional, format cu prepoziția *de*

și un dativ prepozițional format cu prepoziția *a* (din *ad*). Cu trecere de vreme și din împrejurări, pe care nu le putem studia aici, dativul a încălcat peste o parte bună din tărîmul propriu al genetivului, substituindu-se acestuia în o mulțime de locuri. În limba de astăzi toată sfera genetivului posesiv este înlocuită prin dativ cu prepoziția *a*. Cărțile vechi însă ne înfățișează, pe ici pe cole, un genetiv posesiv, exprimat prin prepoziția *de*, genetiv ce trebuie să fi fost foarte des în foasta limbă românească, d. e.

În cartea noastră găsim :

„*La mănăstire de Bistriță.*“

în loc de : *La mănăstirea Bistriței.*

La p. 29 „*Dacă dormire tu pre mijlocul de hotar*“

în loc de : *Dacă ai dormi tu pre mijlocul hotarului.*

Ba chiar și cu articolul, precum se vede la p. 29.

„*Și în mijloc de umerele lui*“

în loc de : *în mijlocul umerelor lui*

În poezia populară încă se vede ici și cole, într'o frază cristalizată cîte o remășiță din fostul genetiv posesiv exprimat prin prepoziția *de* d. e.

Prin mijloc *de* Țarigrad

La cișmeaua lui Murad

etc.

Prepoziția *a* în limba veche :

„*odânăoară iarăși miarse în pădure a liamne cu asâ-
nului*“ Dosoft. V. Sfinților;

„eșindū a vânatū văđu un cerbū“. Dosof. V. sf. f. 22

Așa dară, ca o trăsătură caracteristică a foastei limbi românești, era și aceea, că genitivul ei posesiv nu era exprimat, ca astăzi, prin prepoziția *a*; ci prin prepoziția *de*. Cel puțin cu cât ne am fi infundat mai tare în trecutul foastei limbi românești; apropiindune de limba latină populară, cu atita va fi trebuit (dacă am ave monumente) să găsim mai deasă întrebuintarea genitivului posesiv format cu prepoziția *de* și dativul cu *a*; și prin urmare asemănare, din acest punct de vedere între foasta limbă românească și între celelalte limbi romanice.

II.

Declinația latinească nu s'a putut stinge de o dată, ci încetul cu încetul. Ea a trebuit să se reducă mai întâi la două cazuri (după cum se vede în foasta franțuzească și în foasta provincială), nominativul sau cazul subiect și acuzativul sau cazul regim. Această declinație cu două cazuri n'a avut pretutindenea aceeași durată: în limba franceză și în cea provincială ea a ținut pînă pe la finca veacului al 14. În celelalte limbi romanice ea s'a stins înainte de cele mai vechi monumente. Mărginindu-ne numai la limba românească, nu numai monumentele noastre vechi nu ne înfățișeze nici o urmă de declinație cu două cazuri; dar e foarte probabil că nici foasta limbă românească nu o cunoștea de cât poate ca pe un ce arhaic. Starea de astăzi a declinației ro-

mînești cuprinde forme ce deriva din nominativ, alaturarea cu forme ce provin din acuzativ.— Fie din declinarea I-ii romînească substantivul *palmă*, care la singurrit nearticulat mai are pe lîngă această formă și forma *palme* (exemplu „*unei mari palme*“). E întrebarea din care anume cazuri a substantivului latinesc *palma*, provin formele noastre *palmă* și *palme*, amîndouă întrebuintate la singurrit. Din inscripțiunile populare de pe vremea imperiului roman, din cartele merovingiene se știe ca mai întăiu regimul prepozițiilor a început a fi foarte nesigur, și că mai mult acuzativul se construia cu toate prepozițiile, ceea ce a adus peirea ablativului. Apoi acuzativul cu prepoziția *de* ținea loc de genetiv și tot acuzativul cu prepoziția *ad* ținea loc de dativ. Aceasta întrebuintare a acuzativului cu numitele prepoziții a adus negreșit peirea genetivului și a dativului flecționar. Prin urmare n'a remas din declinația latinească de cît nominativul și acuzativul.*) Intorcîndune acum la exemplul nostru, *palmă* trebuie să provina din *palman*, caci numai din pricina lui *n* final a putut sa se întunece vocala finala *a*, ce-i drept *n* a cazut de timpuriu, dar tot a lasat un fel de rasuflare pe nas, care cu timpul a schimbat pe *a* în *ă*; iar ceialaltă formă de la singurrit *palme* („*unei mari palme*“) nu poate proveni de cît numai din nominativ. Așa dar într'o vreme a trebuit sa

*) Această teorię generală asupra declinației a fost susținuta de învățatul profesor Gaston Paris în cursul său de la *școala de studii înalte* din Paris, în anul 1878.

existe în românește o declinație provenind din declinația I latinească, al căria nominativ se termina în *e* și al căria acuzativ era un *a* lovit de un fel de nazalizare. Provenirea formei *palma* din *palmam* n'are, credem, nevoie de multă demonstrare: a trebuit să fie o pricina pentru modificarea lui *a* final în *ă* și această pricină n'a putut fi de cît prezența lui *m* final sau a resunetului nazal, ce acesta a lăsat asupra lui *a*. Aceasta o zicem pentru că știm, că un *a* întonat încă a devenit *ă*, cînd era urmat de un *m* D. E.

aramus—arăm

laudamus—lăudăm

damus—dăm

etc.

Cît pentru forma de la singurii *palme* (*unei palme*), ea provine din nominativul „*palma*“ prin schimbarea lui *a* final în *e*. În adevăr ori ce *a* final latin s'a schimbat românește în *e*, cînd nu era urmat de *m*, cel puțin în cercul declinației; aceasta se poate vedea la pluralele neutre de la declinarea a II-a latinească:

conventa—cuvînte

vestimenta—veștminte

scabna—scaune

ligna—lemne

signa—semne

etc.

Tot asemenea pluralele neutre de la III declinație latinească:

tempora timpure {
 frigora—frigure { în cărțile vechi

Va se zică unde sîntem siguri că *a* nu era urmat de *m* îl găsim transformat în *e*. Tot aceasta ne arată *perextra*=prestre—preste.

Mai mult de cît atita. cîteva substantive de la declinarea I latinească precum *carte*=lat. *charta*, *viespe*=lat. *vespa*, *vipere*=lat. *vipera* etc. tocmai de pricină că au fost odată nominative au trecut la declinația a III-a romînească, adică la cea terminată în *e* (vulpe, cărbune etc).— Cîteva nume proprii, ca nume de agenți, și-au păstrat forma vechiului nominativ, așa sînt : *Coste*, *Flore*, *Negre*, etc. *Coste* provine cu siguranță din *Constans*, unde *n* înaintea lui *s* a căzut foarte de timpuriu, așa că *Costa* a fost forma limbei latine populare, din care nominativul unei faze străvechi a limbei romînești, *Costa*, *Flora* și *Nigra* au trebuit să devină în aceeași fază a limbei romînești *Coste*, *Flore*¹⁾ și *Negre* (Nîgra cu *i* scurt, prin urmare *Negre*). Alătura cu *coardă* acuz. există și nom. *Cordea* cu accentul pe *o*, însă numai ca nume propriu.

După căderea declinării cu două cazuri numele acestora și *carte*, *viespe* etc. au trecut la a III-a declinație romî-

¹⁾ O particularitate a numelor acestora este nediftongarea vocalei *o*, de sigur pentru a se deosebi de omonimele *coaste*, *floare* etc. tendință ce se vede dese ori la numele proprii.

neasca. ²⁾ — La îmulțit declinarea I. românească încă are două forme *e* și *i* cît una cît alta de vechi. Și pîna astazi sînt substantive care au amîndouă formele la îmulțit (d. e. *toartă-torți* și *toarte*, *coadă-cozi* și *coade*, *courdă-corzi* și *coarde* etc.); dar cele mai multe au ramas supt una din cele două precum: *gură-guri*, *luptă-lupte*, *casă-case*, *fată-fete*, *nuntă-nunți*, *falcă-fălci*, etc. Nu se poate susține ca la început ar fi fost numai o singura forma, cea terminată în *e*, și ca prin umare *i* ar fi eșit din *e*: căci de ar fi fost așa, atunci dentalele (*t*, *d*, *s*), cari se modifica numai de un *i* primitiv, adica un *i* ce ființa în limba latină populara) nu s'ar vede modificate: *toartă-torți*, *poarta-porți*, *coada-cozi* etc. Modificarea dentalelor pentru pluralele terminate în *i* nu s'a mărginit numai la elementul latin al limbei noastre; ci s'a întins și asupra elementelor streine *izbîndă-izbînzi*, *dobîndă-dobînzi* etc., căci s'a considerat ca un element al declinației și ca astfelu a ramas pururea vie. Așa dar la îmulțit declinația I-a latineasca s'a redus la două cazuri unul terminat în *i* și altul în *e*. Ce valoare aveau aceste două forme ne-o arata în deajuns originea lor: cazul terminat în *e* nu poate (dupa cele ce am văzut despre *a* final ne întonat și ne urmat de *m*) sa provină de cît din acuzativul plural *palmas-palme*, *caudas-*

²⁾ Ar trebui sa demonstrăm că în toata limba românească un *a* final latnesc neîntonat a devenit *e*, cînd nu era urmat de *m*; însa aceasta ne ar duce mai departe de cît p rmite întinderea unei întroduceri.

codas-coade etc; iar cazul terminat în *i* trebuie să derive din nominativul plural: *gulae-guli-guri, portae-porti-porti* ¹⁾ etc. După cele ce am văzut pe scurt pînă aici declinația 1-a latinească a trebuit să aibă oare cînd în romînește formele următoare:

Singurit	{	Nominativ: còde (cauda-coda)
		Acuzativ: còdă (caudam-codam-còdă)
Îmmulțit	{	Nominativ: <i>codi-codî</i> (caude-code-codi)
		Acuzativ: còde (caudas-codas-còde)

Ceia ce era odată nominativ la singurit, astăzi a ajuns un fel de genetiv sau mai bine un dativ, judecînd după prepoziția *a*, ce-i stă une ori înainte d. e.: *a unei frumoase coade*; fiind însă că tot dea-una această formă în *e* se potrivea cu acuzativul plural, de aceea, după peirea declinației cu două cazuri, cazul genetiv-dativ de la singurit este mai tot dea-una identic cu pluralul.

Declinația a II-a romînească cuprinde astăzi sau vorbe terminate într'o consoană, precum *om, cal, domn* etc. sau vorbe terminate într'un *u* înjumătățit, precum *ou, boi, pui, cui* etc. sau în sfîrșit cuvinte terminate într'un *u* întreg, precum: *socru, cuseru* etc. Limba căr-

¹⁾ Schimbarea lui *ae* final în *i* se vede foarte deasă în declinația limbei latinești din epoca Merovingienilor Vezi: *Déclinaison latine en Gaule à l'époque mérovingienne*, par M. H. D'Arbois de Jubainville. Paris, 1872.

²⁾ Semnul ~ înseamnă nazalizarea vocalei *a*; iar accentul \ deschiderea vocalei *o* din pricina lui *ă* sau *a* lui *e* final modificat în pronunțare.

XVIII

ților bisericești ne înfățișază din cînd în cînd, ca arhaisme, cuvinte terminate în *u* cari astăzi se sfîrșesc în o consoană. faptul e că într'o vechime mai mare de cît cea a tîlmăcirilor sfinte *u* final, care astăzi a rămas numai în unele condiții, a trebuit să ființeze la urma tuturor substantivelor și adiectivelor, cari astăzi se sfîrșesc într'o consoană. Aceasta, credem noi, era una din trăsăturile caracteristice ale foastei limbi romînești. —Toate substantivele și adiectivele, cîte se termină astăzi în consoane, trebuind să se sfîrșască o dată în *u*, ne întrebăm de unde provine acest *u*. Cuvintele de declinarea a II-a romînească n'au, ca cele de declinarea I-a, două forme la singurیت, ci numai una, care în foasta limbă romînească a trebuit să se sfîrșască în *u*. Declinația a II-a latinească, redusă ca și cea întăie, la două cazuri, nominativ și acuzativ, a trebuit să fie:

Singurیت	}	Nominativ <i>domno</i> (prin căderea lui <i>e</i> final și prin schimbarea lui <i>u</i> clasic în <i>o</i>)
		Acuzativ: <i>domnō</i> (prin căderea lui <i>m</i> și nazalizarea lui <i>o</i>)
Îmulțit	}	Nominativ: <i>domni</i> (nomin. plur. lat.)
		Acuzativ: <i>domno</i> (prin căderea lui <i>s</i> din „ <i>domnos</i> “).

Un pas mai departe de la această stare de lucruri a trebuit să fie schimbarea lui *domnō* în *domnu*. Inșă de îndată ce *domnō* deveni *domnu*, prin analogie dusă mai departe, toți *o* finali se schimbă în *u*, și apoi mergînd mai departe ori ce *o* neîntonat devine *u*. In această fază cele două cazuri de la singurیت s'au redus la unul singur, care în foasta limbă romînească se sfîrș

șia în *u*; *domnu* de la înmulțit (provenit din *domno-domnos*), confundînduse cu singura formă de la singurit, a dispărut. Și astfel, pentru foasta limbă romînească declinația, cu două cazuri s'a redus la formele:

și *domnu* pentru singurit
domni pentru înmulțit

plus poate pe ici pe cole cîte o formă arhaică în *u* la înmulțit. Iar pentru limba veche și pentru cea de astăzi *u* final dispăre și *i* se scurtează; unde și unde în limba veche se găsește forma arhaică de la singurit *domnu*, *fieru* etc.

Unele substantive de la aceasta declinare au la înmulțit *ă*, atît străine cît și romîne: *topor*, *topoară*.

În cronică lui Zilot Romînul (din Valahia) se afla *cară* (vezi Columna lui Traian p. 537, 538, No. 10—12 din 1882). Cu toate aceste *picior-picioare*.

Observăm că în cronică lui Zilot se găsește și *picere* :

„Care avea feciori, avea vr'o mîngiere

Iar care nu avea, vai d'ale ei *picere* !“

și mai jos pe aceeași pagină

„De are dor la cap, el spune la *picioare* !“

rimind cu *doare*.

Declinația a III-a romînească cuprinde substantive terminate în *e* : *soare*, *moarte*, *șerpe* etc. Acest *e* provine sau din acuzativul declinării a ~~doar~~^{Tuică} latinești : *solem-soare*, *mortem-moarte*, *montem-munte*, *pontem-punte*, *frontem-frunte* etc. sau din nominativele singulare remase de

la declinarea I-a și trecute la declinarea a III-a ca : *vipera-vipere*, *vespa-viespe*, *charta-carte* etc : în sfârșit din nominative de la declinarea a III-a latinească : *serpens-șerpe*, *sanguis-sînge*, *lumen-lume*. etc. — Se înțelege că nominativele de la declinarea I-a românească, precum *carte*, *vipere* etc. au trecut la declinația a III-a românească, după peirea declinării cu 2 cazuri, adică atunci, cînd forma în *e* de la declinarea I-a (provenită din nominativul în *a* : *charta-carte* etc.) românească ori trebuia să piară, ori să treacă la declinarea III-a. Din faptul că avem la declinarea a III-a rom. cuvinte remase sau supt forma nominativului sau sub forma acuzativului, conchidem că și aice a existat în o vechime îndepărtată două cazuri : cazul subiect (Nominativul) și cazul regim (Acuzativul). — Unele cuvinte au rămas pînă astăzi cu două forme la singurit precum :

nime și nimene

șerpe și șerpete (pentru *șerpente*, arhaism românesc care se aude la Tîgani)

Ieată asemenea un cuvînt care avea două forme în cărțile vechi :

dolor-dor

dolorem-duroare (în cărțile vechi).

În cronică lui Zilot românul se găsește *dor* cu înțeles de *durere* :

- „Tocmai ne-am semuit cu un bolnav cum zace
De boală zăpăcit, el nu știe ce face
Pe care de-l întrebi să-ți spue unde-l doare,
De are *dor* la cap, el spune la picioare.“

(Columna lui Traian, No. 10—12 din 1882).

Altele au pierdut forma nominativului, pe care însă o putem vedea într'un verb format din ea d. e. trebuie să presupunem că, alătura cu *ferice* din *felicem*, exista *ferec* din *felix*; de vreme ce avem în limba românească arhaicul a *fereca*, în înțeles de a *ferici*: „ferecați sîn-teți săracilor.“

Astăzi avem *purec* și *purece*
șoarec și *șoarece*
pîntec și *pîntece*

din formele *purec* și *pîntec* provin vorbele a *pureca* și a *spînteca*. Ele ne arată existența unui nominativ, care altă dată era recunoscut ca atare. După cum nominati-vele de la declinarea I-ia românească au trecut la a III-a (carte); tot asemenea o mulțime de nominative de la declinarea a III-a au trecut la a II-a declinare d. e. *homo-om*, *soror-sor* (mai tirziu trecut la I-a declinare *soră*), *leo-leu*, *draco-drac*, etc.

Pluralul declinației a III-a se sfîrșește în *i*: *munți*, *punți*, *flori*, *morți* etc. din pricină că foarte de timpuriu, încă din limba latină populară (după cum atestază unele din limbele romanice) pluralul declinării a III-a, cu alte cuvinte că *parentes* a devenit *parenti*, *pontes-ponti*, etc. În limba românească vechimea acestei schimbări de declinare este arătată prin modificarea dentalelor [*pontes-ponti-punți*, *partes-parti-părți* etc], care este una din cele mai vechi modificări fonetice; în adevăr, dacă s'ar fi zis în foasta limbă românească *parenti* și nu *parenți*, astăzi am avea *părinti*, căci de atunci încoace dentalele nu s'au mai modificat.

Declinarea a III-a românească în starea, în care se găsește astăzi și chiar în cărțile vechi, ne înfățișază pentru unele substantive două forme la singurیت d. e.

o parte
unei părți
o punte
unei punți
 etc.

Insă această particularitate nu se observă de cit numai la substantivele feminine, căci cele masculine au numai o singură formă la singurیت d. e.

un munte
unui munte
un soare
unui soare
 etc.

De unde putem concluda că nu este un fapt fonetic, ci un fenomen gramatical eșit din analogia substantivelor feminine de la declinarea I-ia și iată cum : fiind-că toate substantivele feminine de la declinarea I-a românească au la singurیت două forme : *mamă-mame*, *casă-case*, etc. apoi limba a socotit, că cele două forme, cari la declinația I-a sînt un fapt fonetic, ar fi o particularitate a genului feminin, și de aceea a întins'o și asupra substantivelor feminine de la declinarea a III-a.

Articulul. Asupra articolului avem de luat aminte în texturile vechi trei particularități : 1) Articulul fe-

menin pentru genitiv-dativ are forma *ei* d. e. în manuscrisul de la British Museum din 1574 (vezi „Columna lui Traian“ No. 2 din 1882, p. 83): *hraneei, casei, judecateei* (p. 84): *fămeiei lui, feateei* (p. 83), *pleaveei* (84), *feateei* (p. 85), formă mai aproape de cea originală *iei*, care provine din un dativ popular feminin *illae* (acest dativ se găsește pe inscripțiunile de la Pompei, d. e. „quid non possim *illae* caput frangere fuste“) și anume ca mai toate articulele românești, din silaba a doua a pronumelui „*lae*,“ devenit *lie* (prin diftongarea lui *ae*, tratat ca *e* scurt), cătră care [*lie*] se adaugă ca și la masculin adverbul *hic*, (reduc foneticește la *i*) de unde „*liei*,“ forma macedo-română, care prin muierea lui *l* devine *iei*. 2) Căderea literii *l* de la articolulul bărbatesc (lupul—lupu, domnul—domnu etc.), fenomen general și regulat în limba vorbită de astăzi, nu se observă de loc, nici chiar în monumentele populare ale veacului al 16-lea și al 17-lea. Ea pare că începe prin veacul al 18-lea și se desevârșește în veacul nostru, când zicem și dacă nu luăm a minte chiar scriem :

<i>domnu vine</i>	în loc de.	<i>domnul vine</i>
<i>calu mînîncă</i>	„	<i>calul mînîncă</i>
etc.		etc.

Căderea lui *l* este un fenomen fonetic, ce se întîmplă cînd *l* este final, precedat de *u* și cînd nu face parte din silaba întonată d. e.

dómnul — domnu
lúpul — lupu

cúcul — cucu
 òmul — omu
 ffiul — fiu
 etc. etc.

iară dacă face parte din silaba întonată atunci rămîne d. e.

sătúl
 destúl
 fudúl
 etc.

3). Une orise găsește în cărțile bisericești și chiar în documente *lu* în loc de *lui*, mai ales în cele scrise în veacul al 16-lea d. e.

„Iu Iosif“
 „Dă har lu Dumnezeu“
 „Cuvîntul lu Dumezeu“
 „Pelița lu Dumnezeu“
 etc.

În manuscriptul românesc aflătoriu la London în British Museum (vezi „Columna lui Traian“ No. 2. p. 78) avem regulat *lu* înaintea unei vocale :

Iu Is. Hs.
 Iu Iosifü

și *lui* înaintea consoanelor :

steaoa lui spre răsărit
 a lui cetate (p. 82)

cu toate că găsim și :

Iu Iacov (p. 84)

Noi credem că acest *lu* în loc de *lui* este o formă de tot arhaică, ce ni înfățișează starea articolului înainte de a se lipi de dînsul parazitul, „*i*“ care provine din adverbul latinesc „*hic*“, redus la *i* prin căderea lui *h*, inițial (ca ori-ce *h* din elementul latin) și prin căderea lui *c*, ca ori ce consoană finală.— Foasta limbă romînească trebuie să fi înfățișat și mai des această formă, căci firește adverbul *i* din *hic*, ca determinare locală, n'a putut, pînă nu și-a pierdut sensul local, să însoțască pretutindenea articolul *lu*.

Chestiunea vechimei lipirei articolului cu numele nu o putem determina numai cu monumente, începînd din veacul al 16-lea încoace. Înțelegem prin lipirea articolului cu numele pierderea accentului articolului și reducerea lui în stare de parazit. Noi am văzut mai sus că monumentele trecutului (din veacul al 16-lea încoace) ne înfățișează numai ca o remășiță arhaică pe *u* final, în vorbele terminate astăzi într'o consoană. Ceia ce ne silește să împingem departe în trecut lipirea articolului cu numele; căci în dialectele de dincoace de Dunăre, această lipire nu s'a putut face de cît numai atunci, cînd numele ce se termină astăzi într'o consoană, se sfîrșiau în *u*, cu alte vorbe cînd se zicea :

domnu în loc de modernul *domn*

pomu „ „ *pom*

lupu „ „ *lup*

etc.

fiind că numai așa e cu puțință să căpătăm: *lupulu-lupulă-lupul* etc; mai tirziu am fi căpătat: *luplu*, ca în dialectul macedo-romîn. Observăm aice în treacăt, că, așa trebuie explicat copiilor în școală, iar nu că articolul este „l“, substantivul nearticulat „lup“ și *u* dintre *lup* și articol e un *u* eufonic!!!! Nici nu e bine să se zică unui copil „*ia un substantiv nearticulat și apoi pune-i articolul*“; căci articolul, cum vom vedea îndată, e pus și lipit cu numele de mai multe sute de ani, pe cînd numele avea altă formă; ci trebuie zis: „*dă-mi forma nearticulată*“ și apoi „*dă-mi forma articulată*“, iar pentru explicare trebuie spus copilului, că lipirea aceasta s'a făcut, cînd multe din vorbele nearticulate se sfîrșiau în *u*. Aceasta cu atîta mai mult cu cît la vorbe ca *purcea*, *mărgea*, *stea* etc. va fi nevoit cineva, cum fac toți gramaticii pînă în momentul de față, să zică „adauge un *u* eufonic!!! și apoi pune articolul *a*.“ Pe cînd trebuie să spună: forma acestor cuvinte era odinioară, în foasta limbă romînească, *purceauă*, *mărgeauă*, *steauă* etc. și atunci articolul lipinduse cu numele a dat, prin căderea lui *ă* dinnaintea lui *a*: *purceaua*, *mărgeaua*, *steaua* etc. Se poate spune copiilor că formele *purceauă*, *mărgeauă*, *steauă* etc. nu sînt născocite de filologi, ci se aud în dialectul macedo-romîn; și ast feliu nu numai că se va da scolarilor o espicare adevărată, dar se vor întroduce pe nesimțite în istoria limbei.

Limba cărților și a documentelor romînești ne înfățoșaze, după cum am mai zis, numai rar pe *u* final

și nici odată formele *mărgeauă*, *purceauă*, *steauă* etc. fapte, ce ne silesc să mai împingem, cu câteva secole în urmă de veacul al 16-lea, lipirea articolului cu numele.

În monumentul rămas de la țarul serbesc Stefan Dușan din 1348. privitoriu la starea socială a Românilor de dincolo de Dunăre*), găsim mai multe nume proprii de Români articulate, (căci ca o particularitate a foastei limbi românești, ba chiar și a limbei vechi, era articularea numelor proprii);

Vladulă
Grădulă
Neagulu
Radulă
etc.

Prin urmare în veacul al 14-lea articolul era lipit cu numele.— Într'un document scris latinește, privitoriu la starea Românilor din țara Făgărașului din 1231**) găsim : „ab homine Bujul,“ unde *Buiul* este un nume propriu articulat; *prin urmare lipirea articolului cu numele este anterioară veacului al 13-lea.*

Verbul. Nu putem atinge aici teoria conjugărei românești nici macar atîta de pre scurt, pe cît am atins

*) Vezi acest document în „Arhiva istorică a României“ de Dl. Hasdeu T. III p. 85—121, însoțit de un minunat comentariu făcut de dl. Hasdeu, din mai multe puncte de vedere, între care și din cel limbistic (p. 178—191).

**) Vezi „Arhiva istorică a României“ T I, 1 p. 97.

teoria declinării. Vom urma dar în astă privință me-
toda, pe care am urmat'o pentru sintaxă, adică vom
arata și explica acele forme, pe care nu le mai întil-
nim în limba de astăzi și pe care noi le socotim ca ar-
haisme strecurate în cărțile vechi din foasta limbă ro-
mânească.

a) În privința prezentului de la indicativ obser-
văm că foasta limbă românească era mai regulat supusă
legilor fonetice, pe cînd limba nouă (a noastră și a căr-
ților bisericești) este mai des tulburată prin un element
intelectual, analogia; d. e. *dormire* ar trebui să fie con-
jugat la prezentul indicativului românesc întocmai cu
rugare, care reproduce exact foneticeste prezentul indi-
cativului latinesc :

rogo—rog
rogas—rogi
rogat—roagă
rogamus—rugăm
rogatis—rugați
rogant—roagă

adică *o* întonat rămîne și cel neîntonat se schimbă în *u*.
Ca *rog-rugăm* se conjugă și: *port-purtăm, pot-putem, sbor-
sburăm, joc-jucăm, mor-murim, însor-însurăm, cos-cusut*, (vezi
coasem), *torn-turnăm*. Așa se conjugă și *dormire* în foasta
limbă românească (pe alocurea în Ardeal pînă astăzi se
aude *durmire*):

dormio—dormo—dorm
dormis—dormi

dormit—doarme
 dormimus—durmim
 dormitis—durmiți
 dormiunt—dormunt—dorm.

Însă fiind că există în conjugare o tendință de uniformizare, de aceea în unele verbe formele accentuate au luat locul celor neaccentuate, precum se vede în conjugarea de astăzi a lui *dormire*; (noi dormim, voi dormiți etc.) Tot ca *dorm-dormim* au pățit și următoarele: *coc-coceam, storc-storceam, scot-scoteam, înot-înotăm, înnod-înnodăm, cunosc-cunoșteam, acopăr-acoperim, voiă-voim, torc-torsei, sorb-sorbim, rod-rosei, plouă-plouat*. În altele, formele neaccentuate au gonit pe cele accentuate și le-au luat locul, așa este d. e. în verbul a *cugeta*, care foneticeste ar trebui să se conjuge:

coaget
 coageți
 coagetă
 cugetăm
 cugetați
 coagetă

dar formele neaccentuate au adus peirea celor accentuate înlocuindu-le.

Așa sînt:

cule (colloco-colco)-*culcăm*.

gust (güsto cf. port. gosto, prov. gost, fr. goût, cari probează lat. pop. *gusto*, esp. *gusto*.)

curg-cur (cūrro it. correre, cat. esp. port. correr, prov. corir, vfr. corre, nfr. courir).

îmbuc (îmbūcco cf. it. imboccare, esp. port. embocar, fr. emboucher).

ascult (auscŭlto cf. it. ascoltare, cat. escoltar, prov. escotar, vfr. escolter, nfr. écouter, deși spaniol escuhar, port. escutar).

sufly (sūfflo cf. it. sofiare, nesp. soplar, port. soprar, fr. souffler).

spure (expūrco [porcus] cf. it. sporcare, esp. esporcar).

scurt-scurtez (cūrto cf. it. scortare esp. port. cortar prov. escortar fr. écourter).

număr (nūmero).

mușc (morsico-are).

mulg 3 (mŭlgere cf. lomb. molg, piem. monse, prov. molser).

Fie zis în treacăt, verbul a *mînca* pe care tot îl chinuesc gramaticii, voind să-l uniformizeze, fără știrea limbei (cel puțin pe la noi), se înfățișează supt două forme *mînînc* și *mîncăm*, care reproduc pe *manduco-manonco-mînînc* (în loc de mînunc) *manducamus-mancamus-mîncăm*; în Ardeal, [se zice, că] s'a făcut uniformizarea înlocuinduse formele accentuate prin acele neaccentuate, așa că se conjugă:

eu mînc
tu minci
el mîncă
etc.

b). Nici pînă acuma nu se cunoaște bine de gramatici originea imperfectului nostru. Cei mai învățați dintre dînșii se iau după explicarea dată de N. Cipariu, anume că imperfectul nostru provine din *infinitiv* prin adăugirea auxiliarului *am, ai, a, am, ați, au* (cînta-am = cîntam; vede-am = vedeam etc): însă nici ei, cu toată învățătura lor, nici chiar *dt.* Cipariu*) n'ar putea explica**) forma persoanei I-a de la singurیت în *a* (d. e. *eu lucra, eu cînta, eu vedea* etc.), ce se gasește în cărțile vechi, ca remășiță rețăcită din foasta limbă romînească. De pildă: *Eu nu pricepea* Dos. V. Sf. p. 83. *Mă rugă* ibid.

Faptul este că forma „eu lauda“ reproduce exact foneticește pe latinescul *laudabam*; căci *b*, în asemea condiții, s'a schimbat în *u* trecînd prin *v* (cf. italianul *cantava*) și așa am avut *laudauam*; înse *m* final căzînd, a lăsat o resuflare pe nas asupra lui *a* dinaintea lui, care resuflare pe nas a schimbat cu vreme pe *a* final în *ă*, prin urmare forma *laudauam* a devenit *laudauă, lăudauă*. Odată ajuns *laudabam* la forma *lăudauă*, el a trebuit să sufere aceiași modificare ca și: *mărgeauă, sășteauă, purceauă, zauă* (ζάρα) *greauă*, (gravis-grevis. și prin schimbare de declinare, *grevus-greva*) etc. adică să-și

*) Să nu se creadă că noi voim să micșurăm prin aceasta meritele venerabilului canonic T. Cipariu, care este unul din cei mai neohosiți adunători de forme vechi de limbă romînească.

**) Afară poate de esplicări cum se zice scoase din buzunariu, cari n'au nici o valoare științifică, precum ca „a căzut *m* de la *cîntam* și a remas *cînta*.“

piardă diftongul *uă* și să rămână „*lăuda*.“ Persoana a II de la singurیت *lăudai* provine din *laudabis* (căci foarte de timpuriu pretutindenea de la persoana a II-a de la singurیت forma *as* a fost înlocuită cu *is*, cf. *laudas-laudis-lauzi*) unde *b* urmat de *i* schimbînduse în *v* și apoi în *u* a dispărut: *lăudai*, după cum *scribis* a devenit *scrii* și III-a persoană de la singurیت fiind tratată întocmai ca III de la îmulțit „*laudabant*“ a trebuit să devină *lăudauant* *lăudauă* de unde „*el lăuda*“; „*ei lăuda*“ pînă în ziua de astăzi. Așa că imperfectul în foasta limbă romînească avea forma următoare :

lăuda
lăudai
lăuda
lăudam
lăudați
lăuda

Persoanele I-ia de la îmulțit tot nu se poate explica de cît numai admițînd și în limba romînească, ca în cea spaniolă, o cădere a accentului la plural pe aceeași silabă ca și la singurیت, adică :

laudábam
laudábas
laudábat
laudábamus
laudábatis
laudábant

prin urmare *laudábamus* a trebuit să devină conform le-

gilor de mai sus¹⁾ *laudavamo—laudauămŭ—laudamă—lăudămă-lăudam*. Acum, dacă ne gândim la întrebuintarea persoanei I-a de la înmulțit pentru întâia de la singurit, într'o limbă neliterară, cum era foasta limbă românească, vom avea explicația pentru ce a perit *eu lauda*, înlocuindu-se prin *eu lăudam* (cf. franțuzește *j'avons* et.).

c). Limba veche cunoștea, ca remășiță din foasta limba românească, un preterit, ce se deosebește la multe persoane de preteritul de astăzi, și aceasta fiind că foasta limbă românească, judecînd după remășițele, ce se găsesc în monumentele vechi, reproducea mult mai exact foneticește formele limbei latine populare, pe cînd limba de astăzi este încărcată cu forme produse prin analogie. Așa este preteritul nostru față cu cel ce se găsește prin cărțile vechi, iată spre comparare formele vechi și cele nouă:

CONJUGAREA I.

<i>forma veche</i>	<i>forma nouă</i>	<i>tipul latin popular</i>
însemnai	însemnăi	segnai
însemnași	însemnăși	segnasti
însemnă	însemnă	segnau, segnó
însemnăm	însemnăm	segnavmus-segnamus
însemnat	însemnarăți	segnavitis-segnats segnat
însemnară	însemnară	segnarunt-segnarant

(prin confuziune cu plus-quam-perf. indicat.)

¹⁾ Vezi „Romania“ 1880 p. 368—370 unde am explicat aceste legi fonetice cu deamănuntul.

Mai întâi să examinăm deosebiriile între forma veche și forma nouă: în forma veche avem *însemnai*, *însemnași* cu *a* curat, pe cînd în forma nouă avem, mai ales în Moldova, *însemnăi*, *însemnăși*; unde schimbarea lui *a* întonat în *ă* nu este și nu poate fi un fapt fonetic; ci *a* s'a schimbat în *ă* supt influența persoanei a III-a de la singurیت, *însemnă*. La îmulțit încă avem *însemnăm*, *însemnat* (ex. *însetoșai* și *mă adăpat*) și în forma nouă avem: *însemnarăm*, *însemnarăți*, cari sînt formate de la persoana a III-a plural *însemnară* prin adăugirea sufixelor *m*, *ți*. Așa dară la singurیت, ca și la îmulțit, persoana a III-a a înriurit asupra modificării celorlalte două persoane și de aceia preteritul de astăzi nu mai reproduce exact foneticește preteritul limbei latine populare. Din potrivă preteritul vechiu reproduce exact pe cel din limba latină populară; căci persoana a III-a de la singular derivă din *segnau-segno* (cf. celelalte limbi române) prin schimbarea lui *o* întonat și final în *ă**). Persoana I-a de la îmulțit *însemnăm* provine din *segnavmus-segnamus*, după cum am demonstrat în „Romania“ (din 1880 p. 366—367). Iată o citație din Dosoiteiū în care avem trei asemenea perfecte la persoana I-a imm.: și *deacăi vădumă*, *cădumă la pămîntă și ne rugămă*. V. Sf. Dos. p. 70. Formele *petrecum* și *văzum se* află pînă și într'o cronică muntenească de la începutul acestui veac. Vezi „Columna lui Traian“ No. 4—5, 1882 p. 275 (versuri) id.

*) Vezi discuțiunea acestei legi fonetice în „Romania“ din 1881 p. 346—352.

p. 276. Mai mare greutate înfățișează persoana a II-a de la îmulțit *însemnați*, căci pentru explicarea ei sîntem nevoiți să admitem existența unui tip ca : *segnavtes-segnats-segnat-semnat*.

Verbele de întăia conjugare, care au un *i*, înaintea sufixelor *ai*, *ași* etc. și cari din pricina acestui *i* și a celui din silaba următoare au schimbat pe *a* din sufix în *e*, în monumentele vechi bisericesti nu înfățișează această schimbare d. e.

preterite ca tăiei.

giunghiei

muiei

împrăștiei

erau : tăiai, giunghiai, muiai, împrăștia*) etc.

CONJUGAREA a II-a.

<i>forma veche</i>	<i>forma nouă</i>	<i>tipul. lat. popular</i>
tăcú <i>i</i>	tăcui	tacui
tăcú <i>și</i>	tăcuși	tacuiști-tacusti
tăcú	tăcu	tacuit-tacut
tăcú <i>m</i>	tăcurăm	tacuimus-tacumus
tăcú <i>t</i>	tăcurăți	tacuiști-tacutes
tăcú <i>ră</i>	tăcură	tacuerunt înlocuit prin <i>tacuerant</i> .

Am luat ca exemplu preteritul verbului *tăcere*,

*) Intre puținele observații sintactice ce am făcut cu privire la limba monumentelor vechi am scăpat din vedere să fa-

fiind ca deosebitele sufixe ce avea limba latină la preteritul verbelor de conjugarea a II-a (*vidi, delevi, tacui*) au perit toate dinaintea sufixului *ui*, așa că în limba românească astăzi conjugarea a II-a cunoaște numai preteritul în *ui*. Atît forma veche a preteritului cît și cea nouă au accentul pe sufix (pe *u*) la toate persoanele: *tăcui, tăcuiși* etc. pe cînd în limba latină la unele accentul era pe radical; *tăcui, tăcuiuit*. Această schimbare a fost făcută din următoarele împrejurări: 1) tendința de a avea accentul tot pe aceeași silaba, adică în cazul nostru, fiind că se zicea *tăcuiimus, tăcuiuerant* (în limba latină populară), apoi accentul a căzut pe *u* și la celelalte persoane și 2) singura tendința de uniformizarea accentuării n'ar fi fost de ajuns în cazul de față, fiind că ne am pute întreba pentru ce uniformizarea nu s'a făcut în sensul celalalt, adică să se fizis: *tăcumus, tăcut, tăcură* (după căderea vocalei *i*); de aceea trebuie să ne gîndim pentru a explica faptul, și la o altă tendință mult mai generală în limba românească, anume aceea de a schimba la preterite accentul de pe radical pe sufix, sau, după *Diez*, de

cem și aceea că preteritul era mult mai des întrebuințat în monumentele vechi de cît este astăzi. Preteritul este amenințat să piară, căci o formă se chiamă moartă, cînd numai este întrebuințată. Pierderea lui ar fi de mare pagubă pentru elementele estetice ale cuvîntărei; căci, chiar dacă am admite că preteritul are același sens cu perfectul compus (am dat, lăudat etc.), încă tot ar servi pentru a varia stilul. Academia, dacă s'ar ocupa de limbă și nu ar migăi și piroti la ortografie, ar îndemna pe aspiranții la premiile ei, să reinvie preteritul cel puțin ca variație de stil și acestia cu

a priface preteritele tari în preterite slabe (probă verbele de a III-a conjugare). Acum venind la însăși derivarea preteritului românesc din cel latinesc, observăm că forma veche reproduce exact foneticește tipul limbii latine populare, căci *i* la preterit și la plus-quam-perfect a păzit următoarea lege: *remîne cînd e final, tăcîi, și cade cînd e urmat de o consoană; tacîsti, tacît, tacîmus, tacîtes, tacîrant*. Forma nouă se deosebește de cea veche tot la persoanele I și a II-a de la plural, și tot pentru aceleași motive pe cari le am dat la preteritul conjugărei 1-a.

CONJUGAREA a III-a

Aice avem astazi două clase de verbe; una, cea mai numeroasă, ale căria preterite se termina la persoana I-ia în *sci*: *plînsei, zisei, scrisei, storsei* etc, și alta, ce cuprinde numai vre o 20 de verbe, ale căroră pre-

atîta mai mult cu cît el nu e de tot părăsit. O zicem aceasta pentru că sîntem siguri că o formă poate să revină la viață prin limba literară. Poporul, care nu simte atîta nevoie de forme cîtă simt literații, poate să zică nu-mi place: *lucrăi, făcui, dormii* etc; dar literatul, care are dinaintea ochilor modelele clasice, unde bogăția formelor este principalul element al frumuseții stilului, nu trebuie să se ia după gustul mulțimei. Teoria că-i destul un *cuvînt* pentru o *noțiune* și-i destul o *formă gramaticală* pentru a exprima un *raport* poate să fie regula limbilor în stare de natură; dar nici odată nu se va împaca cu nevoile limbii literare. De multă vreme stau în limba romînească față în față vorbele: *timp* și *vreme* fără ca să se stabilească între dînsese o deosebire, căci chiar cînd s'ar părea că s'a făcut un început de diferențiere, vine întrebunțarea pentru variarea stilului

terite se termină în *ui* ca la conjugarea a II-a (a geme-gemui, a naște-născui, a paște-păscui, a vinde-vîndui, a crește-crescui, a așterne-așternui, a cere-cerui, a crede-crezui, a cerne-cernui, a țese-țesui, a începe-începui, a făce-făcui, a pierde-perdui, a trece-trecui, a teme-temui, a coase-cusui etc). Aceste sînt verbe, cari, sau aveau preteritul în *ui* în latinește precum *gemere-gemui, texere-texui, timere-timui* (schimbare de [conjugare) *consuere-consui*; sau aveau o formă de preterit, ce s'a asimilat la tipul *ui* și la verbele de a II-a conjugare, precum: *pascere-pavi, vendere-vendidi, crescere-crevi, sternere-stravi, credere-credidi, cernere-crevi, incipere-incepi, facere-feci, perdere-perdidi* etc. sau în sfîrșit erau deponente în latinește precum *nascor-nasci*, care după peirea acestei forme au fost asimilate la conjugarea activă.

În monumentele vechi ca remășiță din foasta limbă

și o strică; așa de pildă zicem: *timp frumos și vreme frumoasă, n'am timp și n'am vreme, vremea este scumpă și timpul este scump* etc. dar e mai bine să zicem: *n'am vreme, căci timpul e scurt, de cit n'am vreme căci vremea-i scurtă* sau *n'am timp căci timpul e scurt*.

Așa este chestia neologismelor împămîntenite deja. Pentru că avem cuvinte vechi în loșul neologismelor, socot, că nu trebuie să predicăm stărpirea acestor din urmă. Ceia ce trebuie să susținem este întrebuintarea vorbelor populare și vechi în limba literară; alătura cu neologismele împămîntenite. Noi credem că de acum înainte limba noastră are puține neologisme de primit și aceste mai mult ca termini de știință și de politeță. Cînd eram în comunitate religioasă cu Slavii era cu neputința să nu primim de la ei un număr de cuvinte; tot asemenea, dacă am intrat cu apusul (neolatin) în comunitate culturală și politică, era și este cu

românească, multe verbe terminate astăzi în *sei* se sfîrșiau în *și* cu accentul pe radical; cu alte cuvinte, urmînd împărțirea lui Diez, în loc de preteritele slabe (adică accentuate pe sufix) de astăzi, aveau preterite tari (accentuate pe radical).

<i>forma veche</i>	<i>forma nouă</i>	<i>tip. latin popular</i>
zîși	ziséi	dixi
zîseși	ziséși	dixesti
zîse	zîse	dixet
zîsem	zîseram	dixemus-dissemus
zîset	zîserăți	dixetes-dissets-ziset
zîseră	zîseră	dixerunt-disserunt-disserant.

Derivarea formei vechi din tipul latin este așa de evidentă că nu-i nevoe să știe cineva de cît două legi fonetice pentru a și-o explica: 1) că dentalcele *d* și *s* se prifac în *z* și *ș*, cînd sînt urmate de un iod și 2) că *i*

neputință să ne păzim de intrarea în limbă a unei sumedenii de vorbe, ce amenințau cu moarte vechile cuvinte românești. Acum lucrurile s'au cam așezat; am primit ce trebuia primit și mi se pare că am finit de alungat, ce trebuia alungat. Neologismele remase nu trebuie alungate, căci ele servesc la varierea stilului și la nu fel de ritm al prozei. Ar fi lung și n'ar fi nici locul aice de a espune [ceia] ce numim noi ritm al prozei, atîta spunem că fie-care, cînd scriem și oratorii cînd vorbesc nu întrebuițaze de multe ori cutare sau cutare cuvînt, „pentru că nu vine bine“ nu la înțeleș ci la un fel de armonie a înlănțuirii vorbelor, pe care noi îl numim ritmul prozei, și care une ori este așa de personal în cît face parte din stilul cutărui sau cutărui scriitor. Studiul acestu. ritm ar trebui să fie principala în delectare a celor ce se ocupă cu stilistică și ritorică românească; căci mărire domnului, în fiecare an plouă cu stilistici și ritorici, care de care mai deșartă și mai netrebnică.

scurt clasic, s'a schimaat în *e* în toate limbele romanice și prin urmare și în limba românească.

Observăm că persoana a a II-a de la plural *tăcut, mîncat, ziset* etc. este foarte rară și aceasta fiind că la unele conjugări (I, II și IV) se confundă cu participul trecut. Să explicăm cu ocazia aceasta și enigmaticul *fost*, pe care cu toții îl simt de latin și nime nu l'a explicat însa din ce forma anume derivă: Se știe ca în latinește nu exista pentru verbul *sum* nici supin și prin urmare nici particip trecut, celelalte limbi romanice au alergat la alte verbe, de unde au împrumutat un particip trecut pentru verbul *sum* (italiana, provinciala și franceza la verbul *stare*: *stato-estat-été*; spaniola și portugheza la verbul *sedere*: *sido*.) Limba românească a profitat de confuzia, ce se nascuse pentru unele conjugari între participul trecut și a doua persoană plural de la preterit, și a scos un particip trecut pentru verbul *sum-îs* și iată cum: preteritul verbului *sum* a trebuit să se conjuge în foasta românească ast-feliu.

fui
foși
fu
fum
fost
fură

judecînd dupa asemănarea cu celelalte limbi romanice :

<i>ital.</i>	<i>portrgheză</i>	<i>provincială</i>
fui	fui	fui

fosti	foste	fost
fu	foi	fo
fummo	fomos	fom
foste	fostes	fotz
furono	forāo	foron

În cărțile vechi românești se găsesc formele : *fui, fu, fum, fură* ; numai în loc de presupusul *foși* se găsește *fuși* și această schimbare se datorește analogiei persoanelor, unde *u* se păstrează de toate limbele romanice precum este persoana I-iu (it. *fui*, spaniol *fui*, port. *fui*, provin *fui*, fr. *fus*). Dacă observăm limbele romanice meridionale vedem că numai la persoana I-ia de la singular *u* a fost socotit ca lung și prin urmare s'a păstrat, pe cînd la celelalte persoane se gasește *o* de nu în forma modernă, cel puțin în cea veche. Era de ajuns ca în românește persoana I-a de la singular să fi fost *fui* pentru că sub înrîurirea ei celelalte persoane să schimbe pe *o* în *u*, ținînd samă de propensiunea cătră *u* a limbei românești. Oricum fie, în limba cea mai îngemănată cu a noastră, în limba italiană, persoana a 2-a de la singular și cea de la îmulțit ne înfățoșaze un *o*, care esplică pe *o* al nostru din *fost*.

Acum, venind la modul cum s'a schimbat forma veche a preteritului românesc în forma de astăzi, adică cum *ziși, ziseși, zise* etc. au devenit *ziseți, ziseși, zise* etc. observăm că aice persoana a III-a, atît cea de la singular cît și cea de la îmulțit, au fost născătoare a celorlalte persoane. În adevăr din fostul preterit au ramas

numai două forme nemodificate: *zise* și *ziseră*; din aceste, *zise* a dat naștere formelor *zisei*, *ziseși* prin adăugirea sufixelor *i*, *și*, și prin atragerea accentului pe sufixe, după analogia celorlalte conjugări (cf. *laudai*, *auzii*;) iar *ziseră* a dat naștere formelor *ziserăm*, *ziserăți* prin adăugirea sufixelor *m*, *ți*.

CONJUGAREA IV-a

<i>forma veche</i>	<i>forma nouă</i>	<i>tipul latin popular</i>
auzi	auzii	audii
auziși	auziși	audisti
auzi	auzi	audit
auzím	auzirăm	audimus
auzít	auzirăți	audites-audits
auziră	auziră	audierunt-audirunt înloc. prin <i>audirant</i> .

Firește că în măsura în care perfectul, compus din un auxiliar și din participul trecut, a început a se întrebuința mai des, în acea măsură formele de la îmmulțit, și mai ales persoana a doua, a început a fi mai rară, căci s'ar fi dat loc la confuzii grele. Preteritul pierzându-și cu acest chip îmmulțitul la cele mai multe conjugări, trebuia sau să piară sau sa se modifice. Modificarea s'a făcut și la această conjugare ca și la celelalte tot după aceiași metoadă, anume persoana a III-a de la îmmulțit a dat naștere celorlalte și așa am avut și aice *auzirăm*, *auzirăți*. Singuritul n'avea nevoie de modificare de vreme ce el se găsea în condițiile în cari îl

aceiași silabă ca și infinitivul scurtat; dar ceia ce ne îndeamnă mai mult a crede această derivare este persoana a doua de la îmulțit *nu lăudareți* etc; unde avem infinitivul prezent întreg (așa cum se găsește el în monumentele vechi, vrîstînd cu cel prescurtat (plus *ți* sufixul persoanei a doua de la îmulțit) *lăudare-ți* etc.: Ipoteza noastră ar deveni lege științifică, dacă am găsi infinitive întregi *laudare, zicere* etc. întrebuițate ca imperative la a doua persoană de la singurit.

c) Infinitivul se înfațoșaze în monumentele vechi sau supt forma întreagă: *scriere, fire, zicere* etc. sau supt forma scurtată: *a lucra, a merge* etc. Noi am explicat aiurea*) că pierderea silabei *re* nu este un fapt fonetic; căci de ar fi așa atunci s'ar naște întrebarea, pentru ce *re* din *simțire* a căzut la infinit. *a simți* pe cînd cele din *suptire* a ramas. Pierderea silabei *re* se explică prin următoarea lege: *cînd din una și aceeași formă se nasc două cutegorii gramaticale deosebite, atunci forma însăși se diferențiază în două d. e. ședere* a ramas supt forma aceasta ca substantiv; iar ca infinitiv spre diferențiere a pierdut silaba *re, a șede* etc.

f) In limba veche romînească, ca o remășiță (dialectală) din foasta limbă romînească, exista un condi-

*) Vezi „Romania“ No. 39 din anul 1882 p. 547, sau darea de samă foarte exactă și inteligentă ce face Dl. I. Nădejde în foaia „Contemporanul“.

țional, totdeauna precedat de conjuncția *să* (provenita din *si-se-să*), care avea forma următoare :

să intrare (de voiu întra)

să intrari

să intrare

să intrarem

să intraret

să intrare

(vezi exemple scoase din cărțile vechi adunate de venerabilul canonic T. Cipariu în „Principia de limba“ etc. p. 186—190). În cartea de față încă avem exemple ca :

„*Deacă dormire tu pre mijloc de hotar*“ p. alăturarea cu exemple de condițional, cum îl avem noi astăzi :

„*și să te ochiul tău săbliznească*“ etc. (p. 26)

iar mai încolo :

„*E să greșire ție fratele tău* etc.“

„*și să te ascultare, aflavei fratele tău*“ (p.)

„*să amu fure ochiul tău prost, tot trupul tau luminat va fi*“.

etc. etc.

Noi credem că acest condițional vine din perfectul conjunctivului :

intraverim — intrarim — intrare

intraveris

intraverit

etc.

etc.

intraverimus
 intraveritis
 intraverint

III

[Am zis la începutul acestui studiu că între limba monumentelor vechi și între limba de astăzi stau ca deosebire remășițe din foasta limba românească, ce se întilnesc ici coala prin cărți vechi și documente. Noi nu am putut îmbrătoșa aice toate deosebirile sintactice și etimologice, ce se găesc în bucățile strinse în cartea de față, căci aceasta ar cuprinde spațiul unui gros volum. Ceia ce bate mai tare la ochi, cînd citești un text vechi, pe care îl înțelegi este chipul deosebit de cel de astăzi de a exprima cutare sau cutare idee. De aceea am și purces de la acest fapt și m'am rădicat la cîteva observații generale de sintaxă și de etimologie pe care le-am și explicat în originea lor. — Ca să sfîrșim ne mai rămîne să zicem ceva asupra foneticei. Noi credem că mai toate fenomenele fonetice ce prezintă astăzi limba românească le înfătoșa și foasta limbă românească. De aceea avem să înșirăm aice cele mai însemnate schimbări de vocale și de consoane după șirul producerei lor, pe cît putem judeca cu studiile făcute pînă astăzi.

Lăsînd de o parte fenomenul schimbării lui *e* scurt clasic în *ie*, cînd e accentuat.

precum: mēus—mieu
 pērdo—pied

pěreo—pier
 lěvo—ieu
 lěporem—iepure
 etc.

căci acesta s'a petrecut în limba latină populară și este atestat de toate limbele romanice ; cel mai vechiu fenomen, ce a deosebit limba noastră de celelalte limbi romanice și prin urmare cea mai veche trăsătură caracteristică a fizionomiei sale este prificerea dentalelor *t, d, s* în șuerătoarele *ț, z, ș* :

těrra-tierra-țera (țeara-țară)
 těnet-tiene-ține (ține)
 těstum-tiest-țest (țăst)
 deum-dieu dzeu (zeu)
 diem-die-dii-di-dzi (zi)
 dicere-dzicere (zicere)
 servus-sierv-șerv-șerb
 sědeo-siedo-șed
 etc. etc.

NB. Această schimbare are loc cînd *t, d, s* sînt urmate de un *i* lung clasic sau de un *e* scurt ce s'a schimbat în *ie*.

Zicem că acesta este fenomenul cel mai vechiu, căci nici o vorbă slavonă n'a suferit această schimbare, ceia ce însemnă, că nu intrase în limbă nici una (avînd *t+i, d+i, s+i*) pe vremea cînd se petrecea această schimbare. Vorbe ca : *tină* (vechiea slav. *tina*), *tihnă* (v. slav. *tihŭ* și verbul *tihnontŭ*), *tisă* (v. sl. *tisă*), *dihanie* (sl. *dihanie*), *silă* (v. sl. *sila*) etc. nu erau în limba noastră, cînd au început a se modifica dentalele supt înriu-

rirea lui *i* vechiū ; ele au sosit după ce se finise modificarea și de aceea au și ramas cu dentala neatinsa.

Dl. Hasdeu în „Columna lui Traian“ No. 10—12, din 1882 p. 544—553, analizînd tormelee *creștet* și *ur-zică*, pe cari le numește „etimologii populare din epoca formațiunei limbei romîne“, ca și cum ar fi fost o epocă cînd s'a format limba romînă!! zice că forma *urtica* a devenit *urdica* sub influința verbului *ordiri* pe întăiul plan, sub influința dacicului *δύν* (urzikă) pe al doilea plan.]

2) Alt fenomen vechiū, ce s'a produs în sinul limbei romînești, fără nici o înriurire a vre unei alte limbi, este ivirea sunetelor întunecate *i* și *ă*. Ele sînt o notă caracteristică ce deosebește limba noastră de celelalte limbi romanice și fixaze marginea între limba romană (eșită direct din limba latină populară) și între limba romînească.— Sunetul *i* odată născut în condițiuni organice proprii limbei noastre, s'a mai lătit în limbă și din alte condiții: Cea mai veche producere a lui *i* este cea eșită din *a* intonat urmat de *n*, *mp*, *mb*: *canem-cîne*, *campum-cîmp*, *ambulo-amblo îmblu* etc. Foarte puține cuvinte streine se aflau pe atunci în limba romînească; noi am găsit numai patru cuvinte slavone: *станз-stînă*, *смаѳана-smîntînă*, *жупанз-jupîn* și bulgarul *stopan-stăpîn* și vr'o două cuvinte grecești: *σπανός-spános-spîn*, *μαγγανέω-manganeo-mîngîiu*, și cuvîntul romînesc părăngă care provine din *palanga* [phalángae, *φάλαγγες*], a căria imagine se vede pe „Columna lui Traian“ (vezi „Dictionnaire des

antiquités romaines et grecques“ par Rich trd, fr. de M. Cheruel p. 429). Etimologia d-lui Cihac d'n cehul *paroh* (p_ointe), cr. ser'b. parog, n'are nici un temeiu. De sigur că *a* în condițiile de sus nu s'a schimbat de o dată în *i*, ci înainte de a ajunge la acest sunet, a trebuit să treacă prin mai multe faze, dintre cari unele au fost senzibile pentru ureche. Noi credem că una din acele faze a fost *on*, și aceasta fiind că numai așa se poate explica, cum o mulțime de vorbe slave scrise cu *ж*, (care avea valoarea lui *on* nazal) se găesc în românește avînd un *i* în locul acelu *ж* = *on*: ижбндж-*izbîndă*, жжврж-*zîmbri*, жржчннл-*crîncen*, обжлжж *oblînc*, тжпж *tîmp*, пжтъжжж-*potîng*, сжвжжжжжж-*vînzoc* etc. Se înțelege ca atunci, cînd a ajuns *an* în faza *on* și cînd au intrat în limbă cuvintele slave de mai sus, *on* din vorbele bășinașe: *bonum, sono, tonat, pono* etc. devenise de multă vreme *bunu, sunu, tuna, punu* etc, căci altmintrelea s'ar naște întrebarea pentru ce, cînd *obloncū* slav s'a schimbat în *oblînc*, *bonum* n'a devenit și el *bînu*. Schimbarea lui *o* urmat de *n* în *u* trebuie socotită ca unul din cele mai vechi fenomene ale limbei noastre. Nazala *n* a trebuit să înceapă a lucra o dată asupra tuturor vocalelor, ce erau în stare a suferi influența ei, de aceia trebuie numai de cît presupus că atunci cînd *n* lucrînd asupra lui *a* întonat îl adusesse la faza *o*, *n* lucrînd asupra lui *o* întonat din vorbe ca *sono*, l'a adus la *u* sau cel puțin la un *o* foarte închis.— Noi presupunem că influența nazalei *n* asupra vocalei ce *o* pre-

L

cedeaza a inceput încă din limba latină populară,*) dar într'un chip foarte nesimțitor pînă la sfîrșitul veacului al 10-lea. De la veacul al 10-lea și pînă la începutul veacului al 13-lea s'a ispravit de format sunetul *i*, căci la 1231 avem vorba *sîmbătă* pronunțata așa cum o pronunțăm noi astazi**) — Alte condiții în cari s'a produs un *i* tot în sinul elementului latin al limbei noastre, iarași fără nici o înriurire streină***) sînt următoarele: Ori ce *e* lung clasic și întonat se schîmba în *i*, dacă era precedat de consoanele labiale *m*, *p*, *b*, *v*, *f* și urmat de *n* și dacă în silaba ce urmează nu se afla un *e* sau *i*.

venam-rîna

juramentum-jurămînt

pavimentum-pămînt

monumentum-mormînt

Meso-latinul *Moriment* dintr'o inscripțiune (din Tomaschek, Zur Kunde der Haemus-Halbinsel, Wien p. 55 din 1882); *morimentum* ar fi o etimologie pop. pentru *monumentum*, vezi Hasdeu „Columna lui Traian“ No. 10—12 din 1882.

vendo-vînd

ventum-vînt

foenum-fîn etc.

*) Este de luat aminte, însă cu oari cari rezerve, ce zice Petrus Maior despre acest fenomen în bucata ce am pus'o noi în această carte.

**) Vezi „Convorbiri Literare“ din Iulie 1881.

***) Cînd zicem *fără nici o înriurire streină* înțelegem că Romîni n'au luat acest sunet de la alt popor, pe temeiul că sunetele nu se împrumută afară numai de cazul unei striviri aproape complete a unei limbi.

Dar dacă în silaba următoare se afla un *e* sau *i* ori dacă *en* nu era precedat de labiale, atunci *e* a rămas mai multă vreme neatins, cel puțin monumentele vechi ne înfățișază ici și colea ca remașița din foasta limbă românească: *mente* în loc de *minte*, *mene* în loc de *mine*, *jurămente* în loc de *jurăminte* etc. și apoi s'a schimbat în *i*: *lentem-linte*, *parentem-părinte*, *vendis-vinzi* etc.

Cuvintele streine, cîte se aflau în limbă pe vremea acestei schimbări, și cîte aveau un *e* întonat în condițiile arătate mai sus, au suferit aceeași modificare ca și elementul latin al limbei noastre, d. e. *sventŭ-svînt-sfînt*. Vechiul slav *pentino* a devenit *pintin*, adică un *en* precedat de o labială n'a devenit *în*, căci în silaba următoare era un *i*; dar în un derivat din *pentino*, *pîntănog* avem un *î*, căci toate condițiile cerute pentru producerea acestui *î* sunt împlinite. — În vorbele slave *rend*, *rînd*, *rensa*, *rînză* ar fi trebuit să avem un *i*; însă după cum mai tîrziu *video* a devenit *rîd*, *rivus-rîu* etc., tot asemenea, din pricina lui *r* precedent, *i* din *rînd*, *rînză* a devenit *î*. Următoarele vorbe slave au suferit aceleași modificări ca și cele latine în condițiile lor: *menci*=*mince* (cf. lat. *mentem-minte*), *oglundat* subst. verb. *oglîndă* (cf. lat. *lentem-linte*), *opentiti-opinti*, *cenbru-cimbru* (cf. lat. *coena-cena-cină*), *ррѧѧ-grinda*, etc.

Mai tîrziu s'a produs un *î* dintr'un *ŭ* slav, mai ales cînd acest *ŭ* se afla lîngă un grup de consoane dintre care una era *l* sau *r*:

vsl. prŭprița=pirpîriță

vsl. brŭlogŭ=bîrlog

- vsl. brüvyno==bîrnă
 vsl. kluku==cîle plur. cîlți cf. înelci.
 vsl. krükü (collum)==cîre, cîrcă
 vsl. sügruciti==sgîrci
 vsl. krücima==cîrcimă — crișmă
 rus. krüciokü==cîrciog,
 vsl. krüma==cîrmă
 vsl. krünü==cîrn
 vsl. krüpa==cîrpă
 vsl. krüstü==cristnic
 vsl. drüzü==dirz
 vsl. krüknonti==cîrîeni
 vsl. vrüsta==vîrsta și vrîstă
 vsl. vrütüpü==vîrtop, hîrtop
 vsl. vrühü==vîrh, vîrv
 obtüsatı pentru obvrüsatı==a obîrși
 sverșiti==a svîrși==sfîrși
 vsl. vlükodlakü (loup garou)==vîrcolac
 vsl. grülo==gîrlă
 vsl. plükü==pile
 vsl. hrügü==hîrgău
 vsl. grübavü==gîrbov
 vsl. trügü==tîrg
 vsl. trüsü (vitis)==tîrs-tîrsă în expresia tîrsă bătrî-
 nă și plur. tîrși cu înțeles de vițe uscate.
 bulg. trünäküp==tîrnăcop.
 etc. etc.

Ori, ce popor, cînd împrumută cuvinte, ce conțin sunete, cari nu se află în alfabetul său, apropie acele

sunete de sunetul său cel mai asemănat: astăzi dacă pui pe un strein să pronunțe *pîne*, *mîne* etc. va zice *pune*, *mune* etc. și în adevăr sunetul cel mai apropiat de *i* este *u*. Românii veacurilor trecute auzind pe Slavi pronunțînd în ^u *ŭ* așa de scurt, că mai l'ar fi luat drept o lipsă de vocală, exemplu serbul *krd*=*cîrd*, ceh. *krti-ța*=*cîrtiță*, ceh. *prt*=*pîrte*, serb. *vrša*=*vîrșă* rus *vry-ti*=*a vîri*, serb. *trlo*=*tîrlă* au asemănat acest *ŭ* cu vocala *i* și au făcut o metateză de consoane așa că *br*, *cr*, *gl*, *vr* etc sau înlocuit prin *bîr*, *cîr*, *gîl*, *vîr* etc.

Metateza consoanelor nu este numai de cît cerută pentru ca *ŭ* slav să devină *i*, căci avem :

- bulg. *gŭskŭ*=*gîscă*
- slv. *bŭtŭ*=*bîtă*.
- rus. *zabŭrliti*=*sbîrli*
- bulg. *gŭdel*=*gîdili*
- slv. *hŭdŭ*=*hîd*

Dar odată metateza făcută într'un număr mare de cuvinte, ea a determinat schimbarea și a altor vocale în *i* fiind ca se aflau lângă un asemenea grup d. e.

- vsl. *ryliŭi*=*hîrleț*
- vsl. *prelogŭ* (*bruyère*) *piriog*
- vsl. *pîreti-pret*=*a pîri*
- vsl. *kriji*=*cîrjă* (cuvînt împrumutat de la lat. *crux*—*cis*.)
- rus. *kromocika*=*cîrmojă*
- vsl. *bodli* (*spina*)=*bîldie* și *bold*
- vsl. *fërŭiati*=*fîrŭii* -

croat. pèrlit=pirli alătura cu şperlă (şperljiti).

vsl. hytru=lîtru

rus. kurzovă rostit rom.

kruzovă=hîrzob

Alte ori a eșit un *i* dintr'un *ă*, fiind că din întîmplare se găsea lîngă un grup de consoane asemenea metatezci, de care am vorbit mai sus, d. e.

Lat. *tardiu* mutîndu-și accentul pe sufix a devenit *târziu*, înse fiind că *ă* se găsea lîngă grupul *rz*, apoi prin analogie a devenit *i* și așa avem *tîrziu*.

Vsl. *veslo* a trebuit să devină *văslă* în puterea unei legi de care vom vorbi mai apoi, însă fiind că *ă* se află lîngă grupul *sl*, a devenit *i* și așa avem: *vîslă*.

Tot ast-feliu rus. *peklo* (soufre brulant), ceh, *peklo*, ns. *pekla*=*păclă* și apoi *pîclă*(???)

Slavicul *bahno* a devenit romînește *bahnă*, din acesta derivă adiectivul *băhnit-băhlit*; însă fiind că *ă* aton se afla lîngă grupul *hl*, s'a schimbat în *i* și așa avem, *bihlit*. Din vorba de origine slavonă *baltă* derivă *bătlan*: unde *ă* aflîndu-se lîngă grupul *lt* s'a schimbat în *i* și avem *bătlan*.

Confuzia între *ă* și *i* nu se face, cînd în vecinătatea grupului, ce conține un *l*, *r* se află un *ă*, care alternează în formele accentuate cu un *a* D. E. *părtinitorii*, *cărturararii*, *mărturie* etc. păstrează pe *ă*, fiind că limba are conștiință de înrudirea acestor vorbe cu *parte*, *carte*, *martur* etc. și prin urmare de legea alternării între *ă* neaccentuat și *a* accentuat. De la *baltă* avem *băltos*, *băl-*

toagă, derivări evidente, de aceea s'a păstrat *ă*; dar *bîtlan*. Vorba drept romînească *cîrnaț* provenită din un timp *carnaceum* și prin urmare foarte înrudit cu *carne*, a trebuit să aibă odată forma *cârnaț*, cu *ă*, ca și *cărnărie*; înse poporul a pierdut conștiința înrudirii *cârnațului* cu *carne* și de aceea a schimbat pe *ă* în *î* dinaintea grupului *rn*: Cuvîntul *fîrtat*, pe care Diez îl deduce rău și fara cale de la *federatus*, provine din un tip *fratrus*, (din *frater*) care ar fi trebuit să fie *frătat*; înse făcînduse metateză *fărtat* și uitîndu se cu desăvîrșire înrudirea lui cu *frate*, *frătat* a devenit *firtat*. Cînd au venit Romîniî în contact cu Turcii și au împrumutat de la aceștia mai multe cuvinte, ce conțineau un *î*, au păstrat pe acest *î* întocmai și în romînește. Următoarele cuvinte scoase din dicționarul d-lui Cihac au păstrat *î* în romînește, cași în rostirea turcească:

aghyrlyk=agîrlîc - *lucă*

qalabalyq=cejalabic

qâldyrym=căldărîm

qyrmyz=cîrmîz

qâtîr=catîr

tchaqyr=ceacîr (louche)

têhapkyn=ceapcîn

qyșt=cîșt

qyzlar=cîzlar (nume propriu).

fyr sant=fîrsant

hatyr=hatîr

parmaqlyc=parmaclîc

sâqyz=sacîz
 sâlky^m=salc^m
 satyr=satîr
 thâqym=ta^cîm
 thahyn=tahîn
 tamuzlyc=tamazlîc

etc

Tot în vremea când *an* și *en* (în condițiile arătate) au ajuns să se rostească *i*, *a* întonat urmat de un *m*, *a* devenit *ă*.

Exemple de *a* întonat :

laudamus-lăudăm
 cantamus-cîntăm
 aramus-arăm
 damus-dăm
 distramo distrăm
 mamma-mămă-mumă.

etc.

Cuvintele, ce înfățoșaze astăzi un *a* întonat urmat de *m*, sînt întrate în limbă după isprăvirea prifacerei lui *am* în *ăm*, așa sînt : *alamă*, *aramă*, *pastramă*, *ham*, *dram* etc.

Un *a* neîntonat urmat de *m* era în latinește cel dinaintea consoanei finale *m* precum : *găl^lam-gură*, *men-sam-masa* etc. Acest *a* nu s'a pronunțat curat nici chiar după căderea consoanei nazale *m*., ci cu un resufu nazal, care resufu a avut destulă putere ca să schimbe cu vreme pe *a* în *ă*. Din moment ce *a* final a devenit *ă*, *a* neîntonat din corpul cuvîntului, afară de cel inițial,

a început a se schimba și el în *ă* supt înriurirea lui *ă* final, sau mai bine după analogia lui *ă* final. Fenomenul acesta de analogie începe după prifacerea lui *a* final în *ă* și pune câteva veacuri pînă ce ajunge o lege nestrămutată. De aceea în documentele slavone dintre 1350—1550 se găsesc uneori vorbe românești, în care avem *a* neîntonat în loc de *ă* de astăzi: Dl. Hasdeu în observațiile limbistice, ce face documentului țarului sârbesc Stefan Dușan (din 1348) citează numele propriu a unui român „*Oparitulă*“, și *Bradel* diminutiv din *Brad* unde avem un *a* aton în loc de *ă* (vezi „Arhiva istorică a României“ de Dl. Hasdeu p. 182). Noi încă am găsit în hrisoave slavone publicate de Dl. Hasdeu (Arh. Ist. a României) vorbele :

КАЛСГЪРИ (într'un document din 1459)

МАРТСРНО („ „ „ 1417)

Dl. Hasdeu ne dă în cuvinte din Bătrîni (I. p. 211): ФЛАТЧОННЕ etc. (în un document din 1545 București).

Alt fenomen caracteristic a limbei românești este sensibilitatea vocalelor întonate *e* și *o*; căci ori de câte ori în silaba ce urmează acestor vocale se află un *ă* sau un *e*, *e* se deschide așa de tare în cît se priface în diftongul *ea*, și *o* în *oa* d. e.

cepam—cêpă—ceapă

plîcat—plêcă—pleacă

horam—òră—oară

solem—sòre—soare

În limba de astăzi deschiderea lui *e* în *ea*, cînd

în silaba următoare este un *e*, nu se mai face, cum se făcea în limba monumentelor vechi:

mearge
treace
seamne
leamne
vreame
etc.

din pricină că în limba de astăzi *a* închis între două vocale linguale (*e* și *i*) s'a schimbat în *e*, așa că vorbele de sus au devenit *merge*, *trece*, *semne*, *lemn*, *vreme*, etc. trecînd fără să fie simțite prin *meerge*, *treece*, *secmne*, *leemne*, *vreeme* etc.*). — Fenomenul deschiderei vocalelor întonate *e* și *o* pînă să se schimbe în diftongii *ea* și *oa* nu era așa de general în limba veche cum este astăzi; căci se găsesc ici și cole documente în care *o* nu se vede diftongat. Chiar în limba de astăzi este un număr de cuvinte, unde *e* și *o* nu sînt diftongate.

Exemple pentru *e*: *mierlă*, *șperlă*, *perjă*, *mrejă*, *santinelă*, *smeură*, *sfeclă*, *butelcă*, *pestelcă*, *mutelcă*, *balercă*, *steclă*, *mierță*, *holercă*, *pernă*, *umbrelă*, *peșteră*, *jiletcă*, *ciupercă*, *cochetă*, *cireșă*, *cămeșă*, *poreclă*, *greblă*, *problemă*, *dilemă*, *cupertă*, *bertă*, *coletă*, *toaletă*, *egretă* ect.

Exemple pentru *o*: *cofă*, *sobă*, *soră*; *noră*, *bortă*, *fotă*, *lobdă*, *lobodă*, *poftă*, *polcă*, *slobodă*, *scoică*, *doică*, *poznă*,

*) Vezi asupra acestei legi fonetice studiul nostru în revista franceză „Romania“ No. 39 din 1831.

bolfă, modă, ciubotă, cocă, șoptă, horă, odă, doină. etc. Adevărat ca unile din abaterile acestea trebuie explicate aparte; dar cele mai multe sînt în excepție din două cauze: sau 1) pentru ca nu se aflau în limba pe vremea cînd avea loc fenomenul deschiderii și a diftongării acestor două vocale, precum sînt fara îndoiala: *cochetă, problemă, dilemă, cupertă, bertă* etc. și *modă, metodă*, etc; sau 2) pentru ca, deși se aflau în limbă pe vremea evoluției acestui fenomen, nu erau în condiții de a deschide și diftonga vocalele lor întonate d. e. cuvintele drept romînești *soră* și *noră* provenind unul din *soror* și celalalt din *nurus**) au trebuit, să aiba forma *sorur* și *norur*, forme ce și pînă astăzi se văd în espre-

*) Judecînd după cum se petrec lucrările în celelalte limbă romănice, apoi oși ce ă scurt latin.esc (clasic) a trebuit să se 10-stească o în liu ba latină populară:

<i>cūbitum</i>	—	<i>it. gamito</i> ,	spaniol. <i>cobdo</i> ,	provincial. <i>code</i> ,	f. <i>coude</i>	
<i>Lăpăm-lăpam</i>	<i>it. locu</i> ,	„	<i>lubo</i> ,	„	<i>lop</i> f. <i>loup</i>	
<i>Lătam</i>	„	<i>loto</i>	;	<i>lodo</i>	„	<i>lot</i> r. <i>lipșește</i>
	etc		etc.		etc.	

În limba noastră am găsit numai următoarele cuvinte, cari au un o întonat, acolo unde în limba latină avem un ū:

nūrum—nor—noră
cūbitum—cuto—cot
ubi—o în încotro etc.
rabum—robium—roib
excutio scoto—scot și scoț
pluviam—ploaie
rūssium—roșiu
auctūmnum—tomna—toamnă
mūriam—moare
cūbulum—covru
strictūram—strimptoare—strimtoare

adulterum—adultrum—altru—altro—oltro—oltro—votru—hotru r
 (cf v. ital. *avoltero*, provincial. *avoutre*, vechiu fr. *avoutre*).

Starea aceasta (adică înfățișînd un o în loc de u) ar fi trebuit să ne o prezinte toate cuvintele romînești cîte derivă

siunele compuse: *sorumea*, *norumea*, și numai tirziu s'au asimilat la declinația I-*a* românească, adică au devenit *soră*, *noră*. Dăm aceste scurte explicații aici pentru că vorba excepție cu înțeles de *capriciu neregulat* trebuie alungată și din gramatică, cum se alungă din studiul științific al limbilor, și după cum este de mult alungată din studiul fenomenelor naturii. Un fenomen are loc în niște condiții anumite și dacă una din acele condiții lipsește, nu vom mai avea acel fenomen*).

3) Diftongarea lui *e* întonat în *ea*, în condițiile arătate mai sus s'a făcut înaintea transformării lui *e* închis (provenit din *e* lung clasic, *mensuro* -- *mēsurō* și din *i* scurt clasic *video-vedo*) în *ă*, cînd acest *e* este precedat de labialele *m*, *b*, *p*, *v*, *f* și în silaba următoare nu este *e*. sau *i* d. e.

vīdeo—vedo—vād
pīlum—pelum—pār

*). Se înțelege că nu avem pretenția de a fi constatat toate legile, ce urmează fenomenele vocalismului și ale consonantismului românesc. Voim să arătăm aici metoda, după care am făcut cîteva cercetări și după care, credem, că trebuie să se facă toate cercetările. C'î pentru constatarea tuturor legilor, ce urmează vocalismul românesc de abia vor ajunge cîteva generații de lucrători harnici.

din un tip latinesc, ce avea un *ă* în limbă clasică; adică ar trebui să avem:

lūpum—lopu—lop
lūtum—lotu—lot
crūcem—croce—croace
gūlam—goră—goară etc. etc.

Dar să nu uțăm că limba comună a Romînilor, așa cum este astăzi și cum o găsim în genere în monumentele vechi, este

malum — melum — măr
 foetum — fetum — făt
 invitio — envetio — învăț
 etc. etc. etc.

Căci numai așa s'a putut ca diftongul *ea*, existînd aveau pe vremea schimbării lui *e* în *ă* să se reducă la *a*, cînd era precedat de labiale :

vidcat — *vèdat* — *veadă* — *vadă*
piram — *pèra* — *peară* — *pară*
foetam — *feta* — *feată* — *fată*
mensam — *mesa* — *measa* — *masă*
vittam — *beta* — *beată* — *bată*
 etc. etc.

Fiînd că trecerea lui *feată* în *fată* nu se poate explica de cît numai prin schimbarea lui *e* de lîngă *f* în *ă*, *făată* și apoi prin dispărerea lui *ă* dinaintea lui *a*, după cum a dispărut pretutindena d. e. *masă* + *a* = *masa*, *casă* + *a* = *casa*, *lîngă* + *al țerei mele sin* = *lîng'* *al țerei mele sin* etc. Elementele slave ce prezentau un *ea* întonat (ѣ) au suferit aceiași schimbare d. e.

un dialect, ce s'a rădăcit la înălțime literară, (în biserică), și oficială, și ast-feliu^{ca} biruit alte dialecte, cari însă au lăsat și ele cite ceva în lexiconul învingătorului lor. Se poate dar, ca aceste 12 cuvinte să fie o remășiță dintr'un dialect pierit, care producea mai exact limba latină populară în acest punct și că în dialectul, ce a devenit limbă comună să se fi întimplat o prifacere din *o* în *u*, numai în cuvintele unde *o* înfățișa un *ŭ* lat. clasic. Se înțelege că din această presupunere urmează *o* cel eșit din *ŭ* clasic a fost multă vreme deosebit la rostire de *o* cel provenit din un *o* lung clasic; căci numai așa s'a putut ca unele dialecte să-l amestece cu *o* și altele cu *u*.

nevasta - *neveasta* - *nevăastă* - *nvastă*,

smaculă - *smăud* - *smūd*

vearū *văac* - *vac*

Vechiul slavic *penta* a intrat în două rinduri în limba românească: odată, când avea nazala *en* și a dat *pîntă* din compusul *pîntānog*, și a doua oară, fără nazală, adică sub forma *petă* și atunci a dat *peată*—*păata*—*pată*.

vsl. *peagŭ*—*pag* vsl. *lipeanŭ*=*lipan*

vsl. *veadro*=*vadră* vsl. *preabeagŭ*=*pribag*

vsl. *sŭveatŭ*=*svat* - *sfat*

vsl. *caloper*=*calapăr* (*balsamita vulgaris*); *mézga*, serb. *mezga* (*succus arboris*)=*măzga*—*mîzga*; *omesti*, *ometon*=*omăt* pl. *omeși*: *paviază*=*pavază* (it. *pavese*, sp. *pavés* fr. *pavois*); *iear atone* *peharŭ*, serb. *pehar*—*păhar*, *pahar*; *podubealŭ*=*podbal* (*tussilago farfara*).

Însă dacă *ea* nu e precedat de labiale rămîne :

vsl. *hreanŭ*=*hrean*, vsl. *treaba*=*treabă*, vsl. *treazŭ*=*treaz*

vsl. *teaskŭ*—*tease* etc.

Prifacerea lui *e* intonat (provenit din *e* lung și *i* scurt clasic) urmat de *n* și precedat de labiale (*m*, *p*, *b*, *v*, *f*) 'n *i*, când în silaba ce urmează nu este un *e* sau *i*, este anterioară prifacerei lui *e* în *ea* (credat—*creadă*: *plîcat*—*pleacă*; *cepa*—*ceapă* etc), căci de ar fi posterioară atunci: *vena* ar fi devenit *veană*—*văană*—*vană*, iar nu *vînd*; *expavimentat*—*spăimenta* ar fi devenit *spăimeantă*—*spăimăantă*—*spăimantă*, iar nu *spăimîntă*; *fermentat* ar fi devenit *fărmantă*—*frămantă*, iar nu *frămîntă* etc.

Cu alte cuvinte dacă pe vremea cînd se zicea *feată* (din *feta*) s'ar fi zis *veană* (din *venam*), atunci, cînd *feată* trecînd prin *făată* a devenit *fată*, *veană* ar fi trebuit să devină și el *vană*. Dar faptele nu s'au întîmplat astfelîu fiind că nici în condițiile lor nu erau aceleași: *venam*, dacă, poate, nu devenise chiar *vină*, era departe pe această cale, cînd *e* se deschidea în *ea* (*creadă* etc). Evoluția schimbării lui *en* în *în* (în condițiile arătate mai sus) precum și a schimbării lui *en* în *in* (mentem-minte, lentem-linte, dentem-dinte etc) se isprăvisc cînd au intrat în limbă vorbe ca *mrena-nreană*, *lenta* (rusec) *lentă*, *mendoure* (albanez?) *mendre* etc. căci altmintrelea am fi avut: *mrină*, *lintă*, *mindre* etc.

Observăm că *e* din *mrenă* (nou slavon) s'a schimbat în *ea* din pricina lui *ă* final, pe cînd cel din *lentă* a rămas neschimbat și aceasta pentru că, pe vremea cînd a intrat în limbă *mrena*, încă era vie schimbarea lui *e* în *ea* (dacă în silaba următoare era un *ă*); iar cînd a intrat *lentă* (de la Reglementul organic în coace) numai era. Tot asemenea cînd au intrat în limbă vorbele vsl. *pomeană*, vsl. *izmeană*, diftongul *ea* nu încetase, după labiale, a se priface în *da - a*; și de aceea au devenit *pomană*, *izmană*. Pluralele acestor vorbe erau *pomeane*, *izmeane*, pe cînd *mentem*, *dentem* etc. erau supt forma *mente*, *dente* etc. se înțelege că *mente* n'a putut deveni *meante*, din pricină că *n* din aceste cuvinte înrîura ca nazală asupra vocalei precedente și este știut. că o nazală închide vocala dinaintea ei, iar *e*, *ea* sînt.

vocale de chisă pînă la di tong; și apoi *mente*, *dente*, *părente* etc. se găsesc prin cărțile vechi numai ca re-mașițe din foasta limbă romînească și aceste de sigur dialectale.

4) Vocalele romînești înfățișaze mult mai multe schimbări de cît consoanele, căci aceste din urmă, lăsînd la o parte modificarea dentalelor de cari am vorbit, au suferit puține schimbări. Dintre aceste schimbări cele mai importante sînt următoarele:

a) Grupul de consoane *qu* (citește *cv*) a fost tratat în două chipuri: sau a perdut pe *v* mai cu samă înaintea vocalelor linguale (*e*, *i*) *qui-ce*, *quinque-cinci* etc. sau la păstrat, dar în acest din urmă caz nu putea suferi limba romînească un grup compus din o consoană surdă (*c*, *p*, *t*, *s*, etc.) și din una sonoră (*b*, *d*, *g*, *z* etc.) și de aceea, sau *c* trebuia să devină *g* (așa se pronunță astăzi *egvație*, *egzamen*, *egzistență* etc. macar că se scriu *ecvație*, *examen*, *existență* etc.) sau *v* trebuia să devină *p*, ceia ce s'a și întîmplat așa că: *equa-ecpa*, *aqua acpa*, *quattuor-cpatru**) etc. Formele *ecpa*, *acpa* etc. s'au rezolvit în *capă*, *apă* etc prin pierderea primei consoane surde, din pricină că acest grup înfățișoza, cel puțin mai tîrziu dificultăți la pronunțare. Cum că espli-

*) Soluțiunea grupului *cv* în *gv* nu se putea face, de vreme ce limba romînească, în deosebire de celelalte limbi romane n'a schimbat n căire surdele în sonore. Vorbim de schimbarea surdelor în sonore pe vremea cînd *caput* devenise *cabo* etc. și nu de asimilarea ce se vede astăzi. În *examen* pentru *examen* etc.

carea noastră, despre ridicarea consoanei *v* în grupul *cv* la *p*, pentru a fi de același grad cu *c*, este adevărată, se poate vedea și din grupul *gv*, care a păzit aceeași regulă cu *cv* (*qu*), numai cît *v* aice s'a schimbat în *b*, sonora labială corespunzătoare sonorei guturale *g*...

D. E. lingua—lengba—lemba—limbă etc.

Uneori s'a întîmplat confuzie între guturalele *c*, *g* și între grupurile *qu*, *gu*, de pilda *coturnicla* (din *coturnix*) a fost rostită prin confuzie *quoturnicla* și de aice a eșit *pătărniche*; tot asemenea *interrogo* pentru ca să poată da *întreb*, a trebuit să treacă prin *întrroquo-interrogo*. — Socot că numai prin o confuzie de asemenea natură se pot explica cuvintele :

pectus-piept
octo-opt
directus-dirept
coctus-copt
etc. etc.

Fără această ipoteză, după care *coctus* a trebuit să treacă prin *coqutus* pentru a da romînește *copt*, nu putem explica trecerea unei guturale într'o labială; sau mai popular schimbarea unei consoane pronunțate în gît într'o consoană rostită cu buzele *). Trebuie să admitem o minune, sau cea ce-i mai tot una să urmăm

* Nu trebuie confundată modificarea înceată și regulată a consoanelor sau a vocalelor cu schimbări provenite sau din un defect de pronunțare sau de auzire, D. E. ;

metoada metafizică, după care toate consoanele se pot schimba unele în altele fără a mai căuta la deosebirile lor firești, la timpul în care s'au făcut schimbările și la natura limbei pentru care se pretinde cutare sau cutare-schimbare. N'ai exemple destul de convingătoare în românește pentru schimbarea unei vocale sau consoane, *iei* de la alte limbi *); căci ce face aceasta pentru metafisicul, care în loc să se scoboare la fenomene, să le adune, să le compare etc. are în mintea sa o idee, pe care o numește înaltă, și pe care vrea s'o izbească în ochii realității cu voia sau fără voia ei. Nu cumva se va pune el, om cu concepțiuni înalte și largi, se migăească adunînd fapte ca un mititel pedant?! —

b) Un alt fenomen vechi este schimbarea lui *l* medial (se înțelege prin consoană medială o consoană singură închisă între două vocale) în *r* :

basilicam-băsearecă-beserică-biserică.
qualem care

*) Nu vorbim aici de compararea unui fenomen în deosebite limbi romanice pentru a se arăta vechimea lui; de alcătuirea tipului din care derivă un cuvînt românesc cu ajutorul formelor, ce înfățișază celelalte limbi romanice.

scridon în loc de spridon
aclaz „ „ „ atlaz
tricolici „ „ „ pricolici
preste „ „ „ prespre
calțavetă în loc de καλτζοδέτα
etc. etc.

Aceste, ca și etimologiile populare, n'au nimic regulat în ele.

talem-tare
 dolum-dor
 filum-fir
 gelu-ger
 gulam-gură
 melum-măr
 etc. etc.

Pintre vorbele streine; ce se aflau în limbă pe vremea schimbării lui *l* în *r* și se găseau în condițiile arătate mai sus, însemnăm : *oloserico* ajuns *orșinic* (Vezi „Cuvinte din Bătrâni“ de Dl. Hasdeu I p. 219) și *Νικόλαος-Necolas-Necoară*, (*Nicoară* într'un doc. de la Măteiu Basar. 1634, „Revista p. ist. arh. și filologie Tocilescu“ I p. 184. *Nikoră* inscripția talerului de aur al prințului rus Cholmski. (Vezi „Rev. p. I. A. etc. Tocilescu“ p. 243) forma veche a cuvîntului *Neculai*. Multe din numele proprii creștinești au avut în foasta limbă romînească altă formă care se supunea celor mai vechi modificări de vocale sau de consoane, ce a suferit limba noastră; așa este de pildă numele *Nicoară*, ce se găsește ca nume de botez (petit nòm) în un document de la începutul veacului al 17-lea (Vezi un document publicat în „Arh. Ist. a Rom.“ I. p. 71 unde avem : „*Nicoară Moțoc*“*) O

*) Dact vorba romînească *nire* vine de la cehul *mily. milee*, cum presupune Dl. Cihac (în „Elemente streine“ p. 196) atunci avem o vorbă slavă cu *l* medial schimbat în *r*. Cuvîntul păcură nu-î de la *picula* (cu *i* lung; ci poate de la *peklo* sl. Cihac (p. 190 ibidem), dă pentru *mătură* vsl. *metla* (virga; serb. *metla* (ba'ai), pentru aceasta ar trebui inter-

forma mai veche a numelui *Nicoară* este *Necoară*, care se găsește în numele de localități: *Necoriță* (o mahala și un pîrâu în orașul Iașii), *Necorești* în ținutul Tecuciului etc. unde avem un *e* în loc de *i* scurt. Dl. Cihac (în Dicționarul său de elemente streine p. 216) ne spune că *Necorești* vine de la *nicoreț* (agarius cochleatus, un felu de bureți), iar *nicoreț* de la vsl. *niknonti* = ascendere? ! Se înțelege, fără legi fonetice sigure, pe cari să nu fie voie a le călca, ori ce cuvint romînesc poate deriva din ori ce limbă de pe pămînt.

c) În unele vorbiri locale romînești și *n* medial s'a schimbat în *r*, așa era dialectul de la Măhaci, unde (Vezi bucata luată în cartea noastră) se zicea: *pîre*, *mîre*, *mîră* etc. în loc de *pîne*, *mîne*, *mîndă* etc. Astăzi pe la Măhaci și prin locurile învecinate n'a mai ramas nici o urmă din această pronunțare. Noi credem că această rostire particulară s'a stins atît la Măhaci cît și pe aiurea supt influența tipăriturilor de la Brașov: poporul auzind vorbele *mîre*, *pîre*, *cîre* etc. rostite în cartea sfintă la biserică, *mîne*, *pîne*, *cîne* etc. a început a se desbăra de pronunțarea sa particulară și a adopta și el rostirea din cărțile sfinte, pe care fără îndoială, o socotea mai oună și mai nobilă de cît a sa. Dar reschimbînd pe *r*

calarea lui *u* (Bréal în Mémoires de la société de linguistique de Paris I. fasc, T. V^o 1882 pag. 32), esplicînd cuvîntul *metellus* zică că acest cuvînt presupune o formă mai veche *metulus*, foru at din *metere*, moissoner, după cum *bibulus* din *bibere*. Oare femem. *metula*, să nu fi dat mai degrabă *mătură*? Dsl. cr. serb. *ralica* (citește *ralița*), aratrum—*răliță*

medial în *n* așa cum auzia la biserică, în neștiința lui nu s'a putut opri numai la acele vorbe, ci a schimbat pe rîn *n* și acolo, unde nu trebuia, adică unde *r* era original d. e.

în *senin* ar trebui să avem un *r* căci vine din *serenum*
 în *cunună* " " " " " *coronam*
 în *suspina* " " " " " *suspirrae*
 în *rușine* ar trebui să avem un *r*, căci vine din *rușine* ϕ d e
 la *rüssius*=roș.
 etc. etc.

Limba română stingînd vorbirile locale sau cel puțin împiedicîndule de a deveni dialecte, a păstrat în ea un număr de cuvinte așa cum erau ele în dialectele sau vorbirile locale, pe cari le-a stins; de pildă a stins ea vorbirea locală de la Măhaci și de pre aiurea, unde *n* medial se schimbase în *r*, dar a păstrat vorbele:

fereastă=*fenestram*
mărunt=*minutum*
sîngera=*sanguinare*
rerunchiu=*renunclum*
 etc. etc.

Mai mult de cît atîta a păstrat chiar și din corectările greșite precum am văzut mai sus *senin*, *cunună* etc.

d) Grupul *cl* s'a schimbat în *che*, *chi*:

clavem—cheie
 clamo—chem
 auriclam—ureche
 cauliclum—curechiu
 etc.

Tot asemenea și grupul *gl* a devenit *ghe, ghi* :
 glaciem—ghiață
 ungulam—unglam—unghe
 etc.

În elementul latinesc singurul supus la această lege (căci se vede că îndeplinirea ei s'a făcut înainte de năvala elementelor streine) sînt cîteva excepții aparente, precum : *masculum-mascur*, care ar fi trebuit să fie *mașchiu* și *singulum-sengur-singur* în loc de *singhiu*. Însă în dezvoltarea organică a fenomenelor limbei, unde vocalele și consoanele se modifică în niște condiții anumite, din niște cauze determinate, cari au lucrat în o epocă anume, excepții nu se pot admite. Prin urmare vorbele de mai sus, ori nu erau în limbă pe vremea evoluției fenomenului de care ne ocupăm; sau dacă erau, atunci ele se aflau într'o vorbire locală, pe care a stins'o limba comună, dar din care s'a ales și ea cu cîteva vorbe. Această din urmă ipoteză ni se pare adevărată, căci noi găsim în limba cărților bisericești augmentativul *mășchioiu* (vezi cartea noastră) făcut din simplul *mașchiu* = *masclum*; prin urmare este sigur că alătura cu dialectalul *mascur* exista în limba comună *mașchiu*, și că din aceste două forme cea dialectală a ramas. Dar dacă e așa cu *mascur*, de ce să nu presupunem acelaș lucru și pentru *singur*, macar că încă nu s'a găsit forma lui din limba comună?

În dialectul macedo-romîn grupurile *cl*, *gl* se înfățoșază numai cu *l* muiat pînă în ziua de astăzi, așa

se zice *cliama* în loc de al nostru *chiamă* etc. Într'un document moldovinesc din 1453 (vezi arh. ist. a Rom. de dl. Hasdeu I 1, 102) găsim *оврѣкае* ca nume propriu de persoană. Trebuie să conchidem de aici că toate cuvintele ce conțineau grupul *cl* se aflau în starea acestui cuvint? Noi credem că nu, fiind că exemplul nostru este un nume propriu și numele proprii păstrează mai multă vreme o ortografie arhaică. Pîntre cuvintele slave aflătoare astăzi în limba noastră n'am găsit de cît trei, care să ne înfațoseze *cl=ch* și *gl=gh*; numele *slavus*, în care s'a intercalat un *c* în toate limbele romanice, și așa a dat romînește *șchiau*: *iarsclava* a devenit *scheie*; și vechiul slav *glogă=ghioagă*; de asemenea *jleab—jgleab—jgheab*, v. Cihac. Dl. Hasdeu în „Columna lui Traian“ No. 10—12 din 1882, derivă cuvîntul *ghioagă* din lat. *clavus* fem. *clava*, popular *clovus—clova*, *clobus—cloba* [ca probă de schimbarea lui *a* în *o* se aduce it. *chivo*, germ. *cholbo*, modern *kolbe*, englez *club* (măciucă)]. Pentru schimbarea lui *b* în *g* aduce: *naevus—negü*, *favulus—fagur*, *nebula—negură*, *rubus—rog*, (it. *rovo* și *rogo*). Apoi *chi* s'a schimbat în *ghi* sub influența lui *gă* final.

Alte cuvinte slave precum:

klokotü=clocot

klipiti=a clipi

klatiti=a clăți

etc.

glasü=glas

gleznü=gleznă

globa=gloabă

gluma=glumă

etc.

păstrează grupurile neatînse.

e) Consoanele *l*, *m*, *n*, *r* se modifică înaintea unui

i vechiu (*i* lung latin sau cel eșit din diftongarea lui *e* scurt) și anume *m* se moaie, dar nu cade d. e.

Exemple pentru <i>m</i>	{	milia-mie-gnie	{	însemnăm că <i>gn</i> ,
		mihi-mie-gnie		trebuie citit ca în
		măus-mieu-gneu		franțuzește.
		etc.		

Această pronunțare *gn* se aude în Moldova și sporadic în alte părți, ea n'a intrat nici odată în limba scrisă. *L*, *n*, *r* s'au muiat și au căzut d. e :

filium-fiu
folium-foiu
dolosum-duios
mulierem-muiere
ilia-ie (osul iilor)
etc.

l dinaintea lui *i* final încă dispăre:

cățel-căței
purcel-purcei
cireșel-cireșei
cal-cai
sătul-sătui
etc.

Cuvintele streine din vechiul intrate în limbă înfățișează acest fenomen D. E.

vsl.	golū=gol	plural	goi
alban.	fodoul=fudul	"	fudui
Gr. mod.	κοπέλι=copil	"	copii origina cuvintului necunoscută.
Gr. mod.	κοιδύλε=condeiu.		
	etc.		

Slavicul *zoliti* a intrat în romînește în două timpuri: o dată cînd se muia *l* și a dat *a zoi* (verb) și a doua oară cînd încetase această transformare și a dat *a zoli*. Vechiul slav *galiță* a dat romînește *gaiță*, iar un nou împrumut posterior al aceluiași cuvînt a dat *galiță* (Vezi pentru existența acestui cuvînt „Lepturariul“ lui Pumnul I p. 11).

/

cuneum-cunium-cuiū

Exemple pentru funiolum-fuior

n. venio-viu
tëneo-țiu
maneo-mîiu (în remîiu)
etc.

Vechiul slav *banja* a devenit *baie*. Acest cuvînt romînesc *baie* nu poate veni din *balnea* (pluralul lui *balneum*), căci chiar admițînd că *l* a căzut foarte de timpuriu (după cum dovedesc francezul *bain* și spaniolul *bagno*), încă *banea-bania* n'a putut da romînește *baie*; ci ar fi dat *bîie* după cum *remaneat-remaniat-rămîie*. Oare cuvîntul copilăresc *bîie* însemnînd *ferbinte* să nu fi înfățișînd el cu generalizare de sens pe latinul *balneum-balnea*?

Se înțelege că vorbe ca *sanie* (bulg. *sani*, pol. *sanie*), *dihanie* (slav. vezi mai sus) și toate formațiunile cu sufixul *nie* precum *perzanie*, *jelianie* etc, nu se aflau încă în limbă, cînd *n* cădea dinaintea lui *i*. Dinaintea lui *i* de la îmulțitul bărbătesc *n* nu se vede căzînd de cit în *an-ai* și încă și aice avem *anî*, încolo *romîn-ro-*

mini, cîne-cîni, pîne-pîni etc. — Căderea lui *n* din *grîu* (*granum*) și din *fîn* (*foenum*) este dialectală (adică o remășiță din o lege generală aflătoare într'un dialect gispărut).

Exemple pentru përeo-perio-pieiü.

r. farina-făină
 quaeris-cei
 etc.

Fenomenul acesta e atîta de neregulat încît pare a fi, pe unde îl întîlnim, o remășiță din o vorbire locală dispărută dinaintea limbei comune.

IV.

Și pînă astăzi se găsesc bătrîni puțin cărturari, fără indoială, cari nu pot scrie cu alfabetul latin. Ei întrebunțaze încă vechiul alfabet numit chirilic, de care s'au servit Romîinii, pentru a scrie limba lor, mai multe sute de ani. Acest alfabet se numește astfeliu de la inventatorul seu *Chiril*, ce a trăit prin veacul al IX-lea după Hristos și a propovedit creștinismul, în o limbă slavonă, mai întăiü la Moravi și apoi ucenicii lui l'au dus și la Bulgari etc. Se întelege că alfabetul chirilic fiind croit pentru trebuința limbilor slave, nu se potrivea peste tot la sunetele limbei romînești; de aceia Romîinii ori cînd îl vor fi adoptat, de la veacul al X-lea încoace, au trebuit să potrivească într'un chip convențional unele semne, pentru a esprima sunetele limbei lor. La întrebarea cum au scris Romîinii înainte de a

întra în comunitate religioasă cu Slavii, răspundem: probabil cu litere latine, întâi pentru că pînă în veacul al VI-lea limba latină a fost limba oficială și în imperiul de răsărit; și apoi, pînă la primirea alfabetului chirilic se pare că au continuat a întrebuința alfabetul latin pentru a scrie în relațiile lor intime limba *română* vorbită de ei; fiind că istoricul Cantemir aducînd o tradiție veche romînească (pe care el o fixaze în timp la 1432 și aice este toată greșala lui) spune că Romîni, cînd au adoptat alfabetul chirilic, au ars toate cărțile cu literile latine.

Iată acest alfabet în întregimea lui cu valoarea lui numerică: și cu numele literilor, așa cum a fost el aplicat la limba slavă veche:

Ѡ=Ā=	1	az
2 Б=В=	—	buche
3 В=В=	2	vede
4 Г=Г [a,o,u]	3	glăgoli
5 Д=Д=	4	dobru ^o
6 Е=Е=	5	iest
7 Ж=Ж=		jiyete
8 З=ДЗ=	6	zelo sau zialu
9 З=З=	7	zemlia:
10 И=И=	8	ije
11 І, І=І=	10	i
12 К=С [a,o,u]	20	caco sau cacu
13 Л=Л=	30	liudie sau lude
14 М=М=	40	mislite sau mislete:
15 Н=Н=	50	naș

60	Ō=O=	70	on
90	Π=P=	80	pocoi
100	P=R=	100	riți sau riță
200	G=S=	200	slovo sau slovă
300	T=T=	300	tvirdo sau ferdu
400	OY=U=	400	ucu
500	Φ=F=	500	früt sau firtă
600	X=H=	600	heru
700	Θ=O=	800	ot = ab
800	Ϻ=St=		ști sau šte
900	Ϻ=Ț=	900	ți
1000	Ч=C(e,i)	90	círúvŷ sau cervu = <i>vermis</i>
	Ш=Ș		șa
	Ъ		ieru
	Ы		ieri
	Ь		ier
	Ѣ		eti
	Ю		iu
	Ѡ		iaco
	ІѢ		ie
	Ѡ		ia [în vechea slavă avea valoare de <i>en nazal</i>]
	Ѡ		ius [în vechea slav. avea valoare de <i>on nazal</i> „și să citea ca <i>on francez</i> “]
	ІѠ		
	ІѠ		
	Ѣ=	60	csi
	Ѣ=	700	psi
	Ѣ=	9	fita
	*)Ѣ=	—	ipsilon

*) Vezi acest alfabet în „Handbuch der althulgarischen Sprache“ von A. Leskien.

Semnele aceste au fost potrivite la limba românească între veacurile al 10-lea și al 12-lea, se înțelege la limba românească cum era pe acele vremi. Pentru unele sunete ale limbei noastre acest alfabet putea să dea câte două sau mai multe semne așa pentru o eră O și Ū, pentru i erau и, ї și і. Apoi o îmbielșugare mare de diftongi precum ю, љ, њ etc pe care ai noștri i-au întrebuințat adeseori pe toți.— Valoarea cu care a trebuit să se adapteze unele semne la scrierea limbei românești atirună de la faza, în care se afla cutare sau cutare sunet românesc pe vremea scrierii lui cu chirilic; caci dacă D. E. *romanum* se află în faza *rumonu*, atunci semnul chirilic љ, care înseamnă un o nazal, putea foarte bine să înfațișeze sunetul *on* din *rumonu*; dacă însă potrivirea alfabetului chirilic pe sunetele românești s'a făcut când *romanum* se rostea *romînu*, atunci au trebuit să se ivească greutăți. Dar e greu de presupus că de la început ar fi fost o potrivire în regulă și studiată a semnelor chirilice la limba românească, pentru că aceasta s'ar fi făcut numai când s'ar fi scris mult românește, ceea ce de sigur că nu s'a întâmplat. Prin urmare nefiind o convențiune fixată, cel puțin pentru o perioadă de timp, au fost numai niște apucături, dintre care unele au putut deveni obiceiuri cu vreme. Așa de pilda noi credem că pe vremea când *romanum* se rostea *rumonu*, aceia dintre romîni, ce scrieau în relațiuni intime limba lor, au trebuit să scrie cuvintele în condițiile lui *rumonu*; ꙗꙋꙋꙋꙋ etc. Ei au continuat să le scrie tot ast-

feliu și după ce *on* trecuse în faza *in*, ba încă s'au deprins a scrie pe *in* inițial prin un semn derivat din *ж*, adică prin *ѣ*, semn ce nu se află în alfabetul chirilic aplicat la limbele slave. Alătura cu tradiția aceasta (care s'a respectat numai pentru *i* cel de la începutul cuvintelor ce se scriea cu *ѣ*) unii au mai însemnat sunetul *i* (după desevirșirea lui) prin semnele *з* (ce avea valoare în vechea slav. de *ǰ*), *к* (ce avea valoarea în v. sl. de *ī* scurt) și *ы* (ce avea valoare în v. sl. de *ü* german). De aceia cărțile bisericesti din veacul al 16-lea ne înfătoșaze pe *i* prin: *ж*, *ѣ*, *з*, *к*, și *ы* fără nici o alegere; toate însă reprezintă îndeobște sunetul *i* inițial prin *ѣ* — Deosebirea între nuanțele sunetelor și silința de a înfătoșa fie-care nuanță prin un semn presupune o cultură mai adincită a limbei, de aceia tocmai mai târziu, de la 1688 incoace, vedem deosebite în scris sunetele întuncate *i* și *ǰ*; și încă și de la această dată deosebirea o aflăm numai în cărțile bisericesti (unde *i* este îndeobște înfătoșat prin *ж* la mijlocul vorbelor și *ѣ* la început; iar *ǰ* e te înfătoșat prin *з*); pe cînd în documente găsim foarte adeseori numai un singur semn, de regula *з*, înfătoșînd amîndouă sunetele noastre obscure (*ǰ* și *i*). Din această stare neregulată a ortografiei chirilice pînă la 1688. nu putem conchide nimic asupra naturei sunetelor *ǰ* și *i*; noi credem că în tot deauna au fost deosebite și că există, după cum am discutat a-iurea, cel puțin de pe la începutul veacului al 13-lea, în starea în care le avem astăzi. — Davă însă, în orto-

grafia chirilică a cărților bisericești, se întrebuintăze fără nici o regulă, care să corespundă unei deosebiri de sunete: *w* și *e*, *ï* și *и* *oy* (*u*) și *s* (= *u*): *к*, *з*, *ь*, *ы*=*î*, *ж*, *з*, *ь*, *ы*=*ă*, nu urmează de aice că totul era în stare de încălcitură; căci regulat ori ce *ea*, care provinea din diftongarea unui *e* închis (*è* și *ï* clasic) sau ori ce *ea* ce nu era precedat de un *i* se scrie cu *ѣ*: *мѣле*, *лѣмне* etc pe cînd ori ce *ea*, ce era precedat de *i*, din care pricina chiar devenise *ia* se scria sau *ѧ* (semne care în alfabetul chirilic avea valoarea de *en* nazal) sau mai rar *ѧ*: *пѧре*, *сѧ нарѧ*, *вѧа*, *тѧрѧа* etc.

Ori cît de bogat era alfabetul chirilic, tot erau sunete în limba romînească pentru înfățișarea cărora sau trebuiau potrivite convențional semnele chirilice, sau trebuia așa de tare modificat un semn chirilic în cît să-l putem socoti chiar ca o născocire romînească, așa este pe lîngă semnul *ѧ*, despre care am vorbit și semnul *ѣ*, ce nu se afla în alfabetul chirilic așa cum l'am dat aice. Semnul *ѣ* este o născocire romînească făcută din *ѣ* sau din *ѣ*, prin mutarea cozii la mijloc. Alfabetul chirilic nu avea acest semn din pricină că limbele slave nu cunoșteau un sunet ca *ge*, *gi* al nostru. Veacuri întregi s'au năcăjit Romîinii scriind sunetele *ge*, *gi* cînd prin *ге*, *ги*, cînd prin *же*, *жи* după cum se poate judeca din cuvintele romînești aflate prin monumentele slave, de la întemeerea principatelor încoace (vezi studiul nostru în „Convorbiri literare“ din 1881 p. 127—130). Semnul *ѣ* apare întâiași dată într'un document slavon

seris în București în 1536, în numele propriu Цирку (vezi *Cuvinte din Bătrâni de Dl. Hasdeu* I p. 239). Documentul e scris de un gramatic domnesc numit *Coresi*. Oare să n'aibă nici o legătură ivirea semnului ζ cu numele lui *Coresi*, care era, fără îndoială un membru al acelei familii, din care eși mai târziu diaconul *Coresi*, neobositul tipăritor de cărți românești pe la sfârșitul veacului al 16-lea? E probabil că gramaticul *Coresi* este născocitorul acestei litere, a căria întrebuințare s'a lătit în curînd la tot neamul românesc: toate cărțile bisericești și toate documentele românești din jumătatea a doua a veacului al 16-lea ne înfățoșaze acest semn.

În alfabetul chirilic aplicat la limbele slave semnul ζ (zelo) avea mai mult valoare numerică și însemna 6. Traducătorii cărților bisericești din veacurile al 16-lea și al 17-lea l'au întrebuințat pentru a înfățoșa sunetul românesc *dz* eșit din un *d* plus *iod* d. e. *deum-dieo-dieu-dzeu*; *diem-die-di-dzi*; *dico-dzie*; *domnedeum, domnedieu, dumnedzeu* etc. Însă fiind că sunetul acesta *dz* nu se auzia pretutindinea, ei numai în unele țeri românești, de aceia nu se găsește de cît numai în cărțile bisericești scrise și tipărite în țerile unde se auzia. Nici o carte tipărită în Valahia și la Brașov nu cunoaște semnul ζ cu valoarea de *dz*; în vreme ce toate cărțile bisericești din Moldova deosebesc bine pe $\zeta = dz$ de $\xi = z$. Și pînă astăzi în Moldova se zice *dzî*, *dumnedzâu*, *tîrdzîu* etc. pe cînd în Valahia se aude numai *zi*, *dumnezeu*, *tîrziu* etc. (Vezi asupra acestei chestiuni studiul nostru din „Convorbiri literare“ din 1881. Numărul din Iulie).

Din cele mai vechi timpuri, de cînd se scriu documente romînești și se tipăresc cărți bisericești în această limbă, se vede o deosebire ortografică între aceste două genuri de scrisoare: Scriitorii hrisoavelor întrebuițază alfabetul chirilic mult mai simplificat de cît traducătorii cărților sfinte; fiind că nu disting cele două vocale obscure, apoi nu întrebuițază de regulă de cît un singur semn *z*, și aceasta chiar, după ce prin biblia tipărită în București la 1689, s'a regulat ortografia vocalelor obscure. — De la 1688 încoace toate cărțile din Moldova scriu cu *ѣ* sau *ѧ* vorbe ca *мѣнѣзѧт*, *мѣле*, *лѣмне* etc. macar că în aceste cuvinte, cel puțin în Moldova nu se mai auzia *ia* sau *ea* ci numai *e*: *mîngăiet*, *mele*, *lemne* etc. în vreme-ce documentele reproduc aice pronunțarea populară moldovenească — Cronicele sau mai bine copiile dupa cronici ce posedăm de prin veacul al 18-lea*) ne înfățoșaza ortografia scribilor, cu mici abateri pe ici pe colea.

Cărți de altă materie de cît religioasa tiparite pe la sfîrșitul veacului al 18-lea în Moldova precum Geografia și aritmetica lui Amfilohie ne înfățoșaze ortografia carților bisericești.— Ideia redeșteptării naționale și mai cu samă ideile de legătură a neamului nostru cu popoarele de limbă latină, respîndindu-se pe la începutul veacului al 19-lea din ce în ce mai tare între Romîni, n'au fost fără înrîurire asupra celor două or-

*) Nu s'au aplicat pînă acum asupra manuscriptelor cronicarilor regulele de *critica texturilor*.

tografii. Cea mai complectă și mai regulată, ortografia cărților bisericești, s'a socotit prea greoaie, fiind că ea conținea semne ce înfățoșau sunete arhaice *ѣ*, *ѡ*, cari și cînd s'ar fi auzit, încă puteau fi foarte bine înfățoșate prin *ea*, *ia*. De aceia scriitorii laici, cu idei de reforme, erau mai plecați cătră ortografia scribilor de cît cătră cea a cărților bisericești, cel puțin în unele puncte. Inșă nu era la început o hotărîre generală, ci fie-care scria după capul său, pînă ce din compararea puținimei semnilor alfabetului latin (cătră care cascau toți înnoitorii) cu mulțimea semnelor alfabetului chirilic a eșit ideia, că un alfabet e cu atîta mai bun, mai superior cu cît are mai puține semne. Alătura cu ideia de simplificare, cam de pe la 1848 încoace s'a ivit și ideia că unele „buchi“ îs urîte și de aceia supt influența latinismului care foc vărsa în Ardeal, a început a se scrie un alfabet impestrițat: *и* înlocuit prin *n*, *ѡ* prin *d*, *ѣ* prin *e*, *ѣ* prin *t*, *ѡ* prin *m*, etc. Ori care ar fi fost motivele mestecării alfabetului chirilic cu literele latine, aceasta era calea naturală, ce trebuia să se urmeze în trecerea de la un alfabet la altul. Un pas foarte important pe această cale de trecere liniștită, se făcu atunci, cînd semnele *ѣ* și *ѡ* fură înlocuite prin *î*, adică *i* din alfabetul latin coperit de un accent circumflex. Noi credem că întâiași dată Dl. Alexandri a făcut această înlocuire care, dacă ar fi fost urmată și de la 1863 încoace cum a fost pînă la această dată de cei mai im-

portanți scriitori*), am fi fost scutiți de o mulțime de dispute pedantice, din cari nici limba, nici literatura n'au scos nici un folos. De la acest alfabet mestecat pînă la alfabetul latinesc deplin, mai era de făcut numai un pas, adică de fixat o vocală latinească cu un semn deasupra pentru înfățișarea lui *z*, și de îmbrățosat convenții deja făcute aiurea ca *che=ke*, *chi=ki*, *ue=ge*, *gi=ui*; și însfîrșit de regulat că *ș* și *ț* cu cedile să însemne *w* și *u* pentru ca să se isprăvească trecerea de la alfabetul chirilic la cel latinesc, potrivit cu firea limbei romînești. Inșă evoluția liniștită a fost întreruptă prin o lovitură violentă: supt înriurirea Ardelenilor s'a părăsit de odata calea cea bătută, pe care merserăm, și pe care am arătat'o în scurt mai sus, și s'a primit în prin-

*) Pîntre scriitorii ce au adoptat acest semn *î*, între 1850—1863 însemnăm:

Pe *Dl. Geor, e Sion* în poezii'e sale, tipărite în București, 1857.

Cu această ocazie observăm că *Dl. George Sion* a arătat în tot deauna un foarte mare bun simț în chestiile de ortografie și de limbă. Așa pe vremea culmei ridiculului academiei noastre, între 1870—1874, cînd se svîrlea limba romînească într'un desprețuit *glosariu*; iar în *dictionariu* erau poftite cu mare onoare toate strînsurile de prin alte limbi; cînd cei mai însemnați bărbați literați ai noștri, ca *d. nii Alexandri*, *T. Maiorescu* etc. nu mai dedeau pe la academie; singur de *G. Sion* protesta contra monstruozițărilor academice,

Pe *Dimitrie Ralleti* în „*Suvenire și impresii de călătorie în România, Bulgaria, Constantinopole.*“ Paris 1851.

Pe *Dim. Bolintineanu* în *Bătăliile Romînilor*, fapte istorice, tipărite în București în 1859.

Pe *C. Bălcescul* în „*Fă-mă Tata să-ți sēmen*, sau *Generația actuală*“ în 1863, București.

etc.

etc.

etc.

cipiu, să se scrie fie care cuvînt romînesc cu aceleași litere, cu cari era scris el în limba latină și așa s'a văzut : *quare, qua, pane, mana, sciu* etc. ne mai ținînd samă de schimbările ce a suferit limba de atunci încoace, sau cel puțin ne mai ținînd samă de acele schimbări, pe care le socoteau împrumutate de la limbi streine (ca: ă, î, ț, ș etc). Mai mult de cît atîta s'a pornit o ură asupra cuvintelor streine, ce au pătruns de veacuri în limba poporului nostru, în cît nu se mai puteau arata sermane în lumina zilei, în scrierile învățate ! Căci poezii și literații cei buni ca Dl. Alexandri. Odobescu etc. au continuat a scrie limba romînească în firea ei, Vorbele streine îndrăzneau să iasă la lumina zilei numai înșelînd pe filologi că ar fi latine (*bucurie = bonum cor, Trotuș = tortuosus, Slatina = Stella latina, Bistrița = Bistertia !* etc.) altmintrelea cele ce nu-i putea înșela, erau înlocuite răpede prin cuvinte latinești, italie-nești și franțuzești etc. E curios cum același om. scriînd cu litere chirilice, întrebuița limba romînească așa cum este ea ; iar cînd scria cu litere latine, o schilodea și o încărca cu atîtea neologisme, în cît nu mai crezi că citești romînește. — „Convorbirile literare“ sub redacția d-lui I. Negruzzi, au avut meritul de a fi pornit o reacție contra acestei mișcări monstruoasă. Academia însăși, supt îmboldirea opiniei publice luminate, a apucat o altă direcție ; e de nădăjdut că vom sfîrși-o cu ortografia, hotărînd'o în sensul evoluției arătate mai sus, și atunci, scutind lumea de această trudă zădarnică.

care să chiamă regularea învățata a ortografiei, ne vom pune cu toții să studiem limba: unii ca cercetători din punct de vedere științific, alții ca literați, ce aleg cu gust și vedere largă limba generală și literară din vorbirile locale. La aceste lucrari și mai cu samă la cea de a doua este chemată în primul loc academia noastră, care din nenorocire pînă acuma nu ne-a dat nici o povață în limba, ci tot ne îndeasă cu ortografia!

A. Lambrisor.

Veacul al XVI^{-LEA}

CEL MAI VECHIŢU TEXT BIBLIC ÎN LIMBA ROMÂNĂ.

Oltenia, circa 1560.

Textul publicat mai la vale cuprinde aprópe întregul cap XXVI din Levitic, anume verseturile 3—41.

Scris pe doă foi de pergamenă, el se pastreză în Biblioteca Naţională din capitala Serbiei, MS. No. 61.

1. сь¹⁾ вѣци хи. ꙗблѣндоу ꙗ токѣмꙗлеле мꙗле
2. ши вѣци фи сокотиндоу. ши циннаѢ. порь
3. нчꙗлеле мꙗле давою воаш паоле ꙗ врꙗме
4. ꙗстоинникъ. ши ꙗжмънтъ^А ва да хасна са.
5. ши лꙗмнеле кор фи родитѡвре. ши мльти
6. шоуль ва ажѣнѣ сторсѣра. ши сторсѣра
7. семънжтоура. ши вѣци авꙗ пжнь ла сациоу.

1). Prima literă cu roş.

8. ши веци лькоуи коу тѣрие ꙗ цара вострѣ.
9. давою еоу паче ꙗ цара вострѣ. доурмивеці ши
10. нимѣ ноу ва спѣмента пре вои. гонивою а
11. фа ь живиниле рѣле сзаватиче де ꙗ пѣ
12. мѣнтѣ^А востров. ничи всте ноу ва трѣче
13. пре ꙗ цара вострѣ. гонивеци¹⁾ пре врѣ
14. жимашии воцри. ши ꙗнаинтѣ вострѣ
15. вор пика де армѣ. ши е де ꙗтре вои ворѣ
16. гони пре в соуть ши в соуть пре зѣче мѣи.
17. къ врѣжмашѣи воцри вор пика ꙗнаинтѣ (*sic*)
18. вострѣ. къ еоу вою къоута пре вои. ши
19. вою крѣще пре вои. ши вою моуаѣи пре
20. вои. шѣ легѣтовра мѣ коу вои в вою ци
21. нѣ. мѣꙗнкавечи де ꙗ веков. ши ачѣлѣ
22. петроу чѣлѣ нѣ. ле веци аьса ꙗнапои.
23. ши локоу^А миеоу ва фѣ ꙗтре вои де лькоуи^Т
24. ши сѣфлетѣ^А миеоу нѣ ва оурѣ пре вои. еѣ

1) Prima literă e scrisă cu roș.

25. БОЮ ЛБАЛ ЛТРЕ ВОИ. ШИ ЕШ БОЮ ХИ. ΔΟΥΜΝΗΣΕΟΥ^Λ

26. ВОСТРОУ. ВОИ ЛКЪ ВЕЦИ ХИ НЬРОДОУ^Λ МНЕОВ.

vsl. *täkämü*=aequalis, p̄tr. (Hongrie) tokma=accord, mag. tokma=accord.

magyar. *socoté*=jeton, marque, szocotálni (magy.)
=compter.

vsl. *poronciti*=commendari (obs. porînci p. 1).

vsl. *vreamē*=tempus.

vsl. *dostoinikŭ*=dignus (sch. luī dō în de, adică înlocuirea prin prepoz.)

turc. vulg. *hazna*=trésor.

vsl. *rodŭ*=partus, genus, generatio; *roditi*=generare.

vsl. *mlatiti*=triturare, *imblāti*.

magy. *lakni*=habiter; *lakas*=habitation.

vsl. *goniti*=pellere, *izgoniti*=ejicere, *otŭgoniti*=abigere.

vsl. cr. serb. *živina*=animal, din vech. slv. *živŭ*=vividus, *žiti*=pascere, vivere. vsl. *žito*=fructus; de aice *žitniŭŭ*, *žitariŭŭ*.

vsl. *vrajbā*=haine mortelle.

rom. *pic*=pointe; *piccare*, *pique*

vsl. *sŭto*=centum.

vsl. *narodŭ*=nărod=norod.

NOTIȚĂ PE O CARTE.

Galati, 1571.

1. Фїи^А кѡмпзратъ ачѣстъ сф̃нтъ ѱ...
2. ши датъ помѣнъ. бесѣрече де ꙗ...
3. де 8^Н борни^К анѡме, ра^А, порекла л8^Н...
4. се дезлегъ фїин^А ка (*sic*) вѣке. пентрачѣ...
5. ачеста ворни^К, ра^А, кареле ѡ аѡдѣсе пе...
6. ши не авзꙗ^А чине ѡ лега.
7. патъ ѡспзнѣса тѣмѡше грекоаа сз афлз
8. ... ѡ аѡде ла меще^Р де о легъ. ка сз анѡж ши а
9. помѣнъ. пентрачѣ че преѡ^М сз ва афла...
10. бесѣрека дн ꙗ гзлаци. сз поменѣскъ ши пре
11. ра^А кареле ѡ л8 да^Т. ши пре пзринциѣ л8...
12. ши сз поменѣскъ ꙗ с^Т антѡргие. ши пре ачещи...
13. ... тома. ч^А. ра^А.
14. кꙗ зиче зиче (*sic*) св̃нта скриптѡрѡ. блаже^Н мз^Ж. адекъ
15. фериче де варѡат8^А, че нѡ мѣрѡе спре сфат8^А не

16. ксрацило^p. ши спре калѣ пзкзтошило^p нс...
17. ши спре скавнеле пїерзхторило^p нс шаде...
18. лтрс лѣца лсⁿ дсмнеззѣ лⁿ воа лсⁿ...
19. ...лтрс лѣцѣ лсⁿ сз лнвацз зса...
20. † † †

ISTORIA UNUI PROCES.

Tîrgu-Jiu, 1591, Octombre 13.

1. † сз^c шїе кс^m а^š ме^p сз мо^l довѣнс^l де л скоа^p ца,
де пре сⁿ кс стзни^l наиⁿ тѣ лсⁿ дсми^t рс пз^p кз
2. лавсавⁿ де л тзргс^l жїюлсⁿ, жзавиндссе мо^l довѣнс^l,
кс^m е^l лжснгзндс^l врѣ ме де лиⁿ сз шⁿ де нево^e,
3. е^l сѣѣ дс^c л кзтроу аѣ пѣтс^t пентрс храненияѣ лсⁿ,
ла^p аче^{ct} о^m че скрїе маⁿ сс^c стзни^l, е^l сѣѣ
4. сксла^t де а^š лнтра^t мошїа мо^l довѣнсавⁿ, неавзн^l ж
е^l ни^ч w трѣвз кс ача мошїе, чи нсмаⁿ зикз
5. н^l з, кз ла^š лзестра^t сокрссзѣ фратели лснгсавⁿ ла^p да-
кз аѣ вени^t мо^l довѣнс^l де оуⁿ де аѣ фw^{ct},

6. е^л ша^ѣ гзсит мошїа лпресра^т ш^н ара^т ш^н коси^т, де
стзни^л, де^ч мо^л довѣнс^л аѣ апвка^т взрtw^с
7. пре стзни^л, л че ки^п ла^с лтра^т л мошїе, ш^н а^ѣ мерсз
де фа^ц амз^н дои^н тѣ аче^с тв^н боарї
8. че ла^с те ма^н сс^с скри^с двми^т рс пзркзлаев^л, де а^с стз-
тв^т де фа^ц, де^ч лтра^{лт} ки^п на^с цїїс^т стзни^л
9. кс^м ва ма^н зич^ч наи^н тѣ жвдекзцїе^н чи а^с зич^с кз ла^с
лзе^с тра^т кв ача мошїе лс^н гс^л кв фратесз^с,
10. де^ч а^с трнми^с де а^с вени^т ш^н лс^н гс^л де фа^ц, на^н тѣ
лс^н двми^т рс пзркзлаев^л, ш^н сѣс мзртириси^т (*sic*)
11. лсн^гс^л наи^н тѣ жвдекзцїе^н кс^м нас взга^т ни^ч е^л ни^ч
фратесзс, пре стзни^л л мошїа мо^л до
12. вѣнс^лс^н, чи фзрз лвкрс а^с лтра^т ел лтрача мошїе,
лрз мо^л довѣнс^л сѣс мзртврсис^т лна^н тѣ аче
13. лс^н боарн^н. кз ни^ч ла^с взга^т е^л лтрача мошїе ни^ч
фратесзс ни^ч а^с лвс^т е^н ни^ч w амес^с текз
14. тврз, кв мошїа мо^л довѣнс^лс^н, ни^ч а^с фw^{ст} фсна^ш
кз е^л ни^ч ними^к, де^ч а^с рзма^с стзни^л

15. ДЕ ЖДЕКА^Т ДЕ НА^Н НТѢ ПЗРКЗАЛБСЛ^Н, Ш^Н А Д^Н СПРЗЗѢ-
ЧЕ МЕЦІАШІ, Ш^Н ДЕНА^Н НТѢ ЖДЕЦСЛ^Н,
16. КВ ВІІ, ПЗРГАРІ, КВ^М СЗ^Ш ЦІЕ МО^Л ДОВКІС^Л МОШІА КВ
БСНЗ ПА^Ч ДЕ АКВ^М ДНА^Н НТЕ, КЗ ІА^С ТЕ
17. А ЛС^Н МОШІЕ МЗРТСРНСН^Т, ЛКЗ А^С Ф^{СТ} АТЭНЧІ МС^Л ЦІ
МЕЦІАШІ БСНН ДЕ ПРЕ Л ПРЕ ЖСРЕ,
18. ДА Л КОЛІКА^Ш КО^Н КА, Ш^Н ДЕ Л СЗ^Т ЧЕ^Л КЛ^М БРѢ, ДЕ КО-
ПЗЧОА^С ДРЗГА^Н КВ ФІЮСЗ^С ПЗ^Т РС Ш^Н СГЗН
19. ЧЮЛѢ ДЕ АКОЛѢ, Ш^Н ПИНТѢ^М Ш СКОАРЦА, ВИНТИ^Л Ш^М ТА^М,
ШПРИА^Н А^Л МОГЗ^Н Ш^М ТА^М, ДА^Н
20. ЧЮРѢ, Ш^М ТА^М, И ДРЗГА^Н КВ ФІЮСЗВ А^Р КА Ш^М ТА^М, ВЗ-
ДІСЛА^В, И ТОГА^Н, ШН ПЕН^Т РС
21. КРЕДИ^Н ЦА ПСЕСНѢМ МА (*sic*) ЖОС Л ЛЖК ДЕ ПЕЧЕЦІ ШН
ДѢЦЕТЕЛЕ — М^С ЦА, Ш^Х, ДНН, ГІІ. В^Л З ЖЗР
(punerŭ de deget) (L. S.)

Ѣ=ea, cînd nu este un i înainte-i

н—ia, cînd este un i înainte-i

з=ă și î; cîte odată ier (з) este întrebuițat ca în alf.
chirilic, adică cu valoarea de ŷ: мерсз, знкзнзз,

<p> ΔΕ ΠΗ=din w=o (pron. illam) regulat w=ubi w=una φωστ, regulat κερτωс Δω^ησπρзгѣе λωρ </p>	}	<p>în colò regulat o</p>
--	---	--------------------------

magyar. *porkolab*=châtelain, prévôt, *polgar*=pîrgar, nhall. burggraf.

vsl. *trügǔ*=tîrg (forum), *trügovište* (forum).

vsl. *jaliti*=a *jeli*, de unde o formațiune *jelwi*=se plaindre.

grec. *λείπις*=lipsă

vsl. *nevolja*=nevoie

vsl. *hrana*=hrană

alb. *motșim*=âgé=moș

vsl. *treaba*=negotium

găsi? necunoscut. Cihac p. 717 alb. ghjeig?!

vsl. *kosa* (falx)=coasă; *kosori*=cosor.

it. *scorza*, cat. *escorsa*, prov. *escorsa*, f. *écorce*, cortex-cis, cortecia—cortecia - corcia.

κερτωс=contra-ubi.

μάρτυρας (témoin)=martur, *μαρτυρία*=mărturie, *μαρτυρέω*, *ω*, aor. *μαρτύρησα*.

gr. m. *βάζω*, *βάζειν*=mettre, placer=a băga?

vsl. *boljarŭ*=boiar=boier.

lat. *masticare*=mesteca

funași=proprietari ale căroră *funi* de pământ

se învecinau. Fune o măsură agricolă, de unde *funaș*. După un hrisov a lui Alexandru Voda Mircea din April 1572, *funea* este o măsură de 12 stinjenî. Vezi C. d. B. I. p. 61.

ung. *megyes*=megiaș

vsl. *koliba* (tugurium)=colibă.

vsl. *peciati*=sigillum=pecete.

ZAPIS DE VÎNDARE.

Glodenî (distr. Prahova), 1596.

1. † АДЕ^К Е⁸ ДРЗГОЮ КС ФРАТЕМНЕ⁸ МАНѢ Ш^И КС НЕПОЦИИ
МНЕ^И АНС^М РА^АУЛЬ
2. И ДОВРЕ ДАТА^М ЗАПИС^А ЛА МЗНА А^РБЗНАШВЛС^И НЕПОТВ^А
БЕРЕСКВЛС^И
3. ДИ Л ГЛОДѢНИ КС^М СЗ^С ШИЕ КА^М ВЗНАСТС ВЧИНА ДИ Л
4. ГЛОДЕНИ ПА^РТѢ НОЛ^{СТ} РЗ ТОА^Т ПЕН^ТР8 КЗ АЧА^СТЗ ВЧИ^И
А^М АВ8^Т ГЛЗЧЛВЗ МА^И ДИНАТЕ (*sic*) ВРѢ
5. МЕ КАА⁸ ДАТ8 ПЗРИНЦИИ ЛО^Р БА^И ДЕ А⁸ ПЛЗТНТ8 СИЛИЦѢ
6. ДИ^Ч СѢ8 СКВАЛТ8 ДАН8 Ш^И КС МИКС^А ШИ А⁸ ЛПРЕСРА^Т
7. ЛОКВРЕЛЕ НОА^{СТ} РЕ Ш^И НѢ8 ФЖКСТ8 ПЕ НО^И МИ^РЦ ДЕ ТО^Т

8. ДИЧИ НОН А^М МЕР^Р СВ ЛНАИИТЪ ДО^М НВЛВ^И Л⁸ АЛИЗАНДРС ВО^А
ЛЛ ДИВА^И Ш^И А^М РЗМА^С ПЕ ДА^И Ш^И МИКВ^А
9. ДИ^Ч А^Р ВЗНАШ^А ЛПВКЗНД^С КАРЕ И СКРИ⁸ МА^И СВ^С ДИ^Ч АР-
ВЗНАШ^А НС СА⁸
10. ЛХСА^Т ЧИ П^Р А⁸ МЕРСВ ЛЛ ЖДЕКАТЪ ЧИ Н^КВ РЗМА^С ПЕ
11. НО^И ДЕ БА^И СЗИ ПАЗТИ^М ДИ^Ч НО^И НА^М АВВТЪ КВ ЧЕ ПАЗТИ
12. ЧИ А^М ВЗНД^Т ШЧИНА АЧА^С ТА КАРЕ П^С ТЕ СКРИ^С МА^И СВ^С
13. ДЕРЕПТЪ 8^Г. ИИ. ШИ ЛА^М ПРИ^И СВ Ш^И ДАТОРИА ЧА ВЪКЕ ТО^Т
ЛТРАЧЕН ВА^И П^Р АРВЗНАШ^А СВ ФИНЕ ВО^А НИ^К
14. КВ СКРИСОА^Р НОА^{СТ} РЪ СВ СЪЗПЗН^КСКИ МОШІА Л П^А ДЕ А-
КВ^М К⁸ ФЕЧОРИ^И
15. И КВ НЕПОЦИ ЛВ^И Ш^И КЗНДЪ СЕ А⁸ ФЗКС^Т АЧЕ^С ТА ЗАПИ^С
ФО^С ТА⁸ МВ^А Ц^И
16. ВАМЕНИ БВНИ ДИ ЛПРЕЖВРВА^Л ЛОКВАБИ КАРИИ ЛШИ ВО^Р ПВНЕ.
17. МА^И ЖО^С ИСКЛИТЪРИЛЕ Ш^И ПЕН^Т РВ АДВВЗРАТЪ КРЕДИИЦЪ АМ
18. ПС^С Ш^И НО^И ИСКЛИТЪРИЛЕ МА^И ЖО^С КА СВ СЕ КР^К ЗЪ Л^{ЕТ} ЗЪРА
19. (punerŭ de deget:) † Е⁸ ДРЪГОЮ Ш ГЛОДЕНИ Е⁸ МАНЪ
БРАТИ Е^Г Е⁸ РА^А ВЛ СНЪ ИВ^И

20. E^{S} ДОВРЕ СЪНЗ МАНЕН W ТА^M E^{S} БО^A ДЪ^K БРА^T ПСН^H W ТА^M
 E^{S} ШЕ^P БА^H МА^P

ДН ДН=din, regulat

z=ă, î

к=ea

А și м=ia după i

w numai în vorbe străine

Observăm că arhaismele ce înfățișază pe ici pe colea pe u precum ВЪНДСТЪ, ДАТЪ, СКЛАТЪ, ПЛЗТИТЪ, КЪНДЪ etc. nu înfățișaze pe u nici o dată după art. d. e. nepotul, micul etc.

vsl. *ispisŭ, zapisŭ*=libellus, *scripisesec* (scribo, pisati).

vsl. *otici* (pater) *oticinŭ* (patris), *oticina*=patrimonium.

vsl. *glota*=turba, pol. *holota*, glod? Cihac p. 122.

vsl. *glŭkŭ*=sonitus, bulg. *glŭci*=faire du bruit.

vsl. *banŭ*, pol. ceh. croat. vsl. serb. *ban*. Magyar *ban*=dignitas apud Servos, Hungaros (Du Cange). Pol. *ban*=monnaie. Socot că vine de la *ban*, demnitate. Persanul *bân*=prince. Vezi „Mémoires d. la s. de ling.“ fasc. 1. T. V. p. 38.

vsl. *platiti*=solvere=a plati

sl. *selište*=endroit où un village a existé=siliște. v. Cihac. p. 323

it. *marcio*, dialect. *marzo*, marț; în „lingua franca“ așa numită din porturile turcești: *mârç*, de unde românescul *mârț*—*mîrți*.

vsl. *iskaljati*=inquinare (salir, souiller, tacher).
carii scriu=pe cari-i scriu.

gr. σωζω (aor. ἔσωσα) (sauver, arriver, bulg. sosa=
venir, alb. sos=finir, arriver).

ZAPIS DE SCHIMB.

Pătrașco Pățurniche (?), *Sucéva*, 1597 *Ianuarium* 8.

1. † еѢ пѢтра^Ш ко пѢтѢ^Рнике, фа^К мѢтѢ^РиѢ кѢ а .
2. частѢ мнѢ кѢ кѢ^УсѢ^УѢ. кѢ^М амѢ авѢ^Т ѡ цига^Н кѢ, ла
3. мѢиѢстриѢ, дѢ бѢс^ТриѢцѢ, дѢ^Бчи нѢ^М то^К ми^Т дѢ
4. бѢнѢ воѢ нѢастрѢ. ѢтрѢ вѢздиѢка аѢа^Фто^Н
5. еѢ^С кѢ^А дѢ рома^Н дѢ^Бчи мѢ^Ѣ аѢ^Т ѡ цига^Н кѢ
6. анѢме фрѢсѢна. ши Ѣ^Н копи^А ѡноѢреѢ, дѢ^Б а^К
7. мѢ нан^Нте. нѢме дѢ^Н рѢда мѢ^Б, ка сѢ нан
8. бѢ а пѢрѢ аѢ^СтѢ пѢра нѢче дѢнеѡарѢ
9. Ѣ вѢ^Бчи, Ѣнан^Нта чеѢиѢн ѢзртѢи а ноастрѢ скри^С Ѣ сѢ-
чавѢ, генѢи (L. S.) ан Ѣ^Ѣр^Ѣ

(Subscriere nedescifrabilă) (L. S.)

gr. m. μοναστήριον, vsl. monastyri.

vsl. *oblasti*—obladon=imperare, oblăduire; *vlad*=
potestas, vladyka=dominus dux. În romîn.

vladnic=considerabil! Cuv. vine din got. *val-*
dan, nhal. *walten* v. Cihac II p. 220.

vsl. *pîreti*=contendere (пърети), *pîci* (пръкъ)=ad-
vocatus, pora (jurgium)=pîră, a pîri, o pîră.

vsl. *veakŭ*=veac, vac.

gr. mod. *χαρι*=hîrtie

k=ea

z=ă și î

w=una

лгре=cu

rudă=familie

aiastă alătura cu această

T E S T A M E N T .

Gramă, Budești (distr. Ilfov, înainte de 1600).

1. † скриса^М ес негре фрателе неден пе л^Н трс сз се џ^Е и
кз мас фо^{СТ}
2. робитс тзтарзне (*sic*) де^Ч амс скзпа^Т дела тзтарз
тзлатс ши
3. пленс де ви^Р ми дече мас кзстатс фратемнс недѣ ши мас
4. спзлатс пзнз ла врѣме де мо^Р те дече амс лзсатс ес кс
5. свфлетс^А мис че м^С те па^Р тѣ мѣ де w^Ч нз де л фрс^М-
шане сз

6. фие ла мзна фрзценемис неден пе л^{нт} рс сз мз сзсжа^с кз
7. ши сз мз помене^с кз де тоште ле че ва требси аша амв
8. лзсатс е^с кс свфлетс^а мис ла мо^р тел мк ши амв пс^с шз
9. амв пс^с ши мз^р торн попа де бсде^ш ши пздвре ши
10. тодврв ши ста^н зоре^а ши нрл^н ши парл^с кива ши дра^г ми^р
11. парз кареле се ва сквла сз га w^ч на дела фратемис недк^с
сз фие
12. влз^с тема^т де т^н де w^мце ши сз наиквз с^н де вене дврз
13. мене ши сз ши тотс wмвл кз нс сзл^н тс даторю не^ч
14. снси w^м фзрз де радс^а и мзл^н зс^а и^н ко^с та^н де кз лквм
15. ен вр^км^к де апоен
16. ши амв скри^с е^с грама де бсде^ш

vsl. *rabŭ, robŭ* = servus, Diez apropie acest cuvânt de got. bi-raubôn, nh. all. rauben (piller) (Cihac II p. 316). Cuvântul există și în celelalte limbi romanice: prov. *rauba*, it *roba*, fr. *robe* (effets en général) m. lat *rauba, roba* = *butin, dépouille*.

ex-per-lavare = spălă.

en = en: plenu, vene, mene.

ě lat = *ie* = *i*: virmă, miu.

Nediftongarea lui *o*: morte, toote, Toderu.
Deosebire între *să* și *se* foarte regulată.

z=ă și i.

AE ꝛ=den

vsl. *poména*=pomană

vsl. *sluga*=slugă, *slujiti*=sluji, *slușati*=auscultare
cf. *poslușnic*. *slujba*=slujbă.

vsl. *popă*=pop, popă.
βλαστημῶ=blastăm

INTĂRIRE DOMNÉSCĂ.

(Un scriitor Moldoven), *Tîrgoviște*, 1601, *Maii* 15.

Crisovul de la Simeon Movilă, publicat mai la vale, se află în original în Archivele Statului, pîntre cele așa numite „netrebnice“ de la Tisména.

1. † МАТІЮ БЖІЮ ИВ СИМЕУ^Н МОГНАА ВОЕВО^{ДА} Г П^А НЗ ДАТА^М
ДВ^М НѢМѢ КА^РТА
2. ДВ^М НИМѢЛЕ КВ^Н ВЗЦЗТРА ДВ^М НИМѢЛЕ. РВЗТОРЮЛНИ НО^С ТРС
3. ЕРВМЗНВЛВ^Н ДЕ ТИ^С МАНА. ШИ А ТО^Т. СЗБОРВ^А ДЕ АКОЛО. СПРЕ
4. АЧѢСТА КА^Е ДИ СЗ ХІЕ ВО^А НИ^Ч. ШИ ПВТА^Р НИ^Ч. КВ КА^РТЕ ДВ^М
НИМѢЛЕ
5. А ЦИНѢ ШИ А ЛВА ДЕ^Н ТО^Т ВЕНИТВ^А. ЧЕ ВА ХИ ДЕ ЖВМЗТА^Т Б
6. ДЕ ВА^А ТА БИ^С ТРЕЦВЛВ^Н. КВ^М ДВ ЦЗ^{НСТ} ШИ МАИ^Н ТА. ꝛ^Н ЗИЛЕЛЕ

7. а^л то^р до^м ни. пе^н трѣ че а^м вѣзѣ^т до^м нѣмѣ. кѣ^р циле а^л
то^р до^м ни
8. вѣтрѣни. ши мѣс мѣ^р трѣриси^т наи^н тѣ а^с нимѣла (sic)
9. цспзнѣ^л радѣ^л чѣс^л) ф^с тѣ клѣч^л. вѣзѣ^с кѣ^л. де кѣте ври
10. ас вѣ^н а^с^т до^м нѣн вѣ^л циле. гарѣ кѣлѣвѣрѣи. то^т ас цзнѣ^т
жѣмѣта^т е
11. де^н трачѣ кѣ^л тѣ ши вѣмѣшѣи асѣрѣ наѣ асѣ^т. ниче ли сѣс
цзнѣ^т
12. ѣ^н самѣ дѣчи а^с нѣмѣ. ѣ^н кѣ мѣ^л мило^с тиви^т шѣ^м
милѣи^т дѣре^{пт} ачѣ
13. та (sic) нѣме сѣ нѣ аѣвѣ а впри пре^с пре зиса а^с нѣ-
мѣле ши^н тра^л^т
14. ки^п сѣ нѣ хѣе [L. S.] пи^с. ѣ трѣговѣи^ш в^л ѣ^л ра маю е^л а^н
15. сѣ^м гп^л вѣми вѣлѣ^л

(Sub-scriis:) Симеѣн воевода.

† велици болѣ^р зчи^л.

ш (?)

1) Gramaticul pusese de'nțăiŭ slavonul кив (fost) și apoi, adu-
cânduși aminte că scrie românește, l'a șters și l'a înlocuit prin чѣс.

α=ea: καρτѣ și καρτα. Prin urmare nu se distinge între τ și α ca în alte texturi.

μη α το Γ εχворσ^Λ=dativ cu α.

ἡγούμενος=abbé, în text scris cu e egumăn,
ceea ce arata vechimea introducerii vorbei,
αποῖ με=mă,

vsl. *sūborŭ* (concilium) sabor=sobor, legea lui o
neîntonat.

vsl. *blato*, alb. *baltě*, magy. *balta* etc. *pentru ce*=
pentru că.

vsl. *kljucarŭ* (cetește cliuciar)=claviger, *clenciŭ*
(vsl. *klenciati*=inclinari) fr. *clinché* (?)

alb. *bouzě*=buză

καλόγηρος=călugăr

magy. *vam*=douane; *vamos*=vameș.

vsl. *oprěti*—*opron* (опрѣ)=sistere;

zaprěti=claudere, *poprěti*=fulcire, în loc de
podŭprěti.

INTĂRIRE DOMNÉSCĂ.

Alexa, fără loc, 1602 Aprilie 8.

1. † НѠ СММНѠ^Н МОГНА ВОНВО^{АА}. ВЖЮ МЛ^СТЮ Г^СП^АР8 ЗЕМ-

ЛИ ВЛАКОН. ДАТА^М ДО^М НІТА М'Б

2. ШИ А^М МИАШИ^Т. БОМРИНС^А ДО^М НІЕН МЪЛЕ ПРЕДА ЦИ^Н ЦЕРК-
НВ^А. КВ САТВ^А БОРЗЦІИ ШИ КВ БАІА.
3. ♪ ЖВДЕЦВ^А МЕХЕДИ^Н ЦИЛW^Д, КЗЧЕ КВФ^{СТ} АВН ДЕ МОШІЕ
МАИ ДЪИИТЕ ВРЪМЕ.
4. ШИ А^А ТЗ ПЕ^Н ТРВ ЧЕ АВ СЛВЖИ^Т ШИ САВ НЕВОН^Т АА САВ^Ж БА
ДО^М НІЕН МЪЛЕ. КЗ^Н АВ САВ РЗДИКА^Т
5. КВ МЕ^ХДИ^Н ЦІИ¹) КВ РАДС^А ВО^А. ДЕ^Ч КА СЗИ ХІЕ А҃И. САТЕ
ДЕ МОШІЕ КВ ТО^Т ВЕНИТВ^А ЛО^Д.
6. ДЕЛА ДО^М НІІА МЪ. ПЗНЗ ♪ ВЪ^К. ШИ НИМЕНИЛЕ СЗ НВ СЗ
МЛИ АМЪ^С ТЕЧЕ ПРЕ^С ПЕ КА^Д ТЪ
7. ДО^М НІЕН МЪЛЕ (L. S.) ВЛЪТW ̄хзрі̄ м^С ца а^П ̄и.
8. † са^М г^{СА} НЗ КА^З А^А.

(Subscris:) ГИМЕОН ВОЕВОДА.

† АЛЕЗА.

vsl. *boljarǎ* = boljarinǔ = optimatum unus.

it. zenzara, esp. zenzalo, vfr cincelle, alb. tsin-
tsir = cousin

pentru ce = pentru că

vsl. *banja* = baie.

1) Înainte fusese scris: НЕ^Щ ЛОТРИ, din care se mai cunoaște
Щ și finalul ТРИ, apoi s'a ras și s'a pus: КВ МЕХЕДИИЦІИ.

CRONICA

LUI

МИНАИЛ МОХА

— OLTENIA, 1620. —

ДПЪРЯЦА ЛЪИ МАНОИЛ ПАЛЪСОЛОГЪ.

Стъѣѣ ѡ локѣ фїю-сѣѣ Манойлъ дпърагѣ. Ятѣнче сѣ скѣлѣ
мѣлѣтѣ мѣлѣциме дѣ Тѣрчи ши дѣчепѣрѣ а прѣда ши а лѣа цѣри
ши четѣци: лѣарѣ ши Ямѣреѣ ши Дѣрачюл пѣнѣ лѣ Далматїѣ ши
тоатѣ цѣра Ярѣжнѣшилорѣ: ши дѣчепѣрѣ а скѣдѣ пѣтѣрѣ креци-
нѣскѣ, кѣ нѣ лѣвѣ нѣме пѣтѣре сѣ лѣ стѣ дѣланѣте. Дѣчїи сѣ
дѣсерѣ ши лѣ Сѣрѣи ши фѣчѣрѣ ѡколо рѣзѣкою мѣре, ши мѣлѣтѣ
сѣнѣ сѣ лѣ вѣсѣтѣ, ши мѣлѣци фѣрѣ нѣмѣрѣ лѣ перѣтѣ: атѣнче
ѣнѣ воинѣнѣ лѣнѣме Мѣлошѣ Кѣбилѣчѣ, вѣтѣзѣ ши бѣрѣватѣ бѣнѣ,
дѣчи мѣщѣрѣшѣгѣнѣ дѣ сѣ апропїе ши спѣнтѣкѣ кѣ ѣнѣ хѣнѣцѣрю
прѣ Мѣрѣтѣ-бѣги, ши лѣша перѣи. Прѣ ачѣ вѣрѣме ѣчѣсе ши Шѣш-
манѣ домнѣлѣ Шѣкѣилор прѣ Данѣ вѣерѣѣ домнѣлѣ рѣмѣжнѣскѣ.
Дѣчїи сѣ рѣдикѣ Бѣмѣзит-бѣгѣ, фѣчѣорѣл лѣи Мѣрѣтѣ, дѣ сѣ лѣ-
вѣрѣ кѣ Лѣгарѣ сѣрѣбѣскѣ, ши-лѣ бѣрѣнѣ дѣ-лѣ ѣчѣсе, ши плѣкѣ
цѣра сѣрѣбѣскѣ сѣпѣтѣ сѣнѣ сѣ-нѣ дѣ дѣждѣ, ши лѣ пѣсе домнѣ
прѣ Стѣфанѣ дѣспѣтѣ, ани 6897 [1389]. Дѣчїи сѣ рѣдикѣ
Бѣмѣзитѣ кѣ Тѣрчїи спрѣ Рѣмѣжнѣи, дѣчи сѣ лѣвѣрѣ кѣ Мѣрѣчѣ

воевода, ши ф8 рззбою маре кзт8 се лт8нека де н8 се ве дѣ
взздрхвал де мвацимѣ сзѣтелорь, ши маи пїерд8 Балазить
вастѣ л8и к8 тот8а, тарж пашїи ши воевозїи перирѣ тоци, а-
г8нче пери Костантинѣ Драговичѣ ши Марко Кралевичѣ, аша
де се врзса сзѣце мвлатѣ кзтѣ ера взиле крѣнте, дечи се спзре
Балазить ши ф8ци де трека Д8нѣрѣ, ши п8се сокотиторн пре
ла толте вад8рилѣ, ши принсе пре Ш8шманѣ домна Шкѣилор
де-а тзе, лни 6903 [1395]; лт8нче л8арж Т8рчїи цара Шкѣи-
лорѣ к8 тот8ал 6905 [1397] Жикмонѣ краюлѣ 8нг8рескѣ лд8нѣ
т8атѣ (sic) тзрїа деспре ап8с: домнїи, воевозїи, коларїи, Нем-
цїи ши Фрзничїи, ши пре 8скать ши пре Д8нѣре, кзтѣ н8 се
ве дѣ апа де мвацимѣ корабїилорѣ: Мирча воевода к8 Р8мжїи,
ши дела Манонл Палеологѣ венирѣ корабїи мвлатѣ палине де
воиничи де л Цариградѣ, ши де л Венецїа 30 де корабїи;
дечи мерца краю (sic) пре 8скать лн жось пре Д8нѣре к8 хваллѣ
марѣ ши к8 вщи токмитѣ, лпалтошаци, полеици, ши скрипїа
де-ць пзрѣ кз рзсарѣ содреле; ши кзндѣ соси ла четатѣ де
Некопое, елѣ врѣ сз л Некопол, тарж Балазить стрзисе Т8рчїи
к8 тот8ал деспре рзжрїтѣ ши пззирѣ к8рзндѣ де се ловирѣ
фзциш8 к8 чен деспре ап8сѣ, ши ф8 сфадѣ марѣ л мвлатѣ
врѣме, че лвенсерж Т8рчїи пре 8нг8ри, тарж краю (sic) скзпж
лтр'о корабїе, тарж Балазить л88 гонить пзнѣ ла Д8нѣре ши
мваци сѣ некарж л Д8нѣре; дечи краю к8 кзтѣ хваллѣ венисѣ,
к8 маи марѣ р8шинѣ се лтоарсе, кз-шь пїерд8 воиничїи к8 то-
т8а ши лзсѣ васа де влмени кзтѣ н8-ши п8тѣ ара влмени
пре ачен кзмпн. Лн8ѣ Балазить н8 ащептѣ, че л лни 6906
[1398] се рздикж л сѣсѣ пре Д8нѣре' спре ап8сѣ де л8а лпз-
ржцїи ши принсе вчине ши пре 8рацимирѣ лпзрат8а' де-лѣ п8се

свѣтъ сине бирникъ. ши мѣрсе ꙗ цара ѡнѣрѣскѣ де в прѣдѣ
ши в арсе пѣнѣ ла Бѣда, ши се ꙗтѣарсе кѣ мѣлци ровѣ фѣра
нѣмѣрѣ. Дѣчѣи пѣрѣѣсе Бѣмзѣтъ кѣ Тѣрчѣи спре цариград ка
сѣ-лъ добѣндѣскѣ, ши треча прен цара гречаскѣ ши ешѣа
Гречѣи де н се ꙗкина, ель нѣ-н ꙗвѣлѣа пре нѣме; добѣндѣ
ши Ѡдриѣа; дечи соси ла цариградѣ; четѣцѣнѣи се спѣрѣрѣ
кѣ Манѣмѣ ꙗпѣратѣ, ши тремѣсе Бѣмзѣтъ ла ꙗпѣратѣа ка
сѣ-лъ лѣсе сѣ ꙗтре ꙗ четѣте; ель нѣ шѣѣ че ва фѣче, че нѣ-
ман че тѣнда мѣнѣле кѣтрѣ черю ши рѣга пре дѣмнѣзѣс, ши
се сѣѣтѣи кѣ кѣртѣа де-н трѣмѣсерѣ дѣрѣ скѣмпѣ ши чершѣрѣ
паче, кѣ сѣ ле дѣ дѣдѣе; ꙗрѣ ель нѣче дѣрѣрѣле нѣ врѣ сѣ ле
ѣа, че зѣсе кѣ: ва ꙗтра ꙗ четѣте ши вою лѣа четѣтѣ воѣстрѣ,
ꙗрѣ пре вон вѣ вою скоѣте голѣ де вѣ вѣци дѣче ѣнде вѣци
врѣ. Дѣка ѣвѣрѣ Гречѣи, нѣман че сѣспѣна кѣтрѣ дѣмнѣзѣс
дѣнтрѣ адѣнѣкѣлѣ мѣнѣмѣен лѣрѣ. Ши се апропѣарѣ Тѣрчѣи де зѣ-
дѣа четѣцѣен, дечи атѣта де лѣса сѣѣѣте прѣтѣтѣнѣнѣ ꙗ че-
тѣте, кѣтѣ нѣ се вѣдѣ соарѣле де грѣсѣмѣ лѣрѣ; ши ѣнде стрѣга,
елѣ се рѣсѣна вѣздѣхѣлѣ ка де тѣнѣ; че нѣмѣкѣ нѣ пѣтѣ фѣлѣси
кѣ а лѣрѣ спѣнѣмѣ, кѣ-н ꙗпѣрѣшѣа пре дѣпарте кѣ пѣшѣнѣе ши
кѣ сѣкалѣшѣеѣе, дечи се нѣпѣстѣрѣ ла Гѣлѣта де фѣѣа ши аколѣ
грѣдѣлѣ. Шѣрѣ Бѣмзѣтъ стѣтѣ ꙗтрѣꙗ лѣкѣ ꙗналѣ де вѣзѣ
сѣѣнѣта Ѡфѣе, дечи грѣн кѣтрѣ вѣмѣри (sic) лѣн: аколѣ вою
лѣкѣи кѣ мѣѣра мѣ; ашѣндѣрѣ тоѣи вѣмѣрѣи-шѣ пѣкѣиѣ лѣкѣ-
рѣле де лѣкѣнѣтѣ ѣнде вѣдѣ вѣсѣрѣчи фѣрѣмоѣсе. Дечи се прѣн-
серѣ ꙗтѣю де Гѣлѣта сѣ в добѣндѣскѣ, ши пѣсерѣ трѣѣлѣчѣе,
дечи ꙗчѣпѣрѣ а в бѣте вѣ тѣнѣрѣи, ши шѣорѣа зѣмѣцѣи четѣ-
цѣен, аѣра пѣтрѣнѣда ши пѣрѣцѣи; дечи кѣтѣ стрѣка Тѣрчѣи
зѣа, ноѣптѣ зѣнѣа фѣрѣнѣи; ши се мѣра Тѣрчѣи кѣ в вѣдѣ

демзѣца дтрѣгж; дечи н8-ш фюарте гзндѣа, кз-и дпрочка ши Фрзничѣи ден четате к8 т8н8риле де-и дел8нга департе. Лсж w датз нзвзлрж Т8рчѣи ши дтрррж с8птѣ четате, ат8нче се спзрѣрж Фрзничѣи, че грзбирж Гречѣи день (sic) Цариградѣ де-и апзрржж. Дечи аша аж8та 8нѣи алтора ши се спреженѣа 8нѣи пре алцѣи де кзтрж врзжмаши токма 6 ани; ши ле ад8ча ден Трапез8нда ши ден Кафа б8кате ши арме ши аж8торѣ, ши де прен тоате wстроавеле кзте н8 ерл л8ате де Т8рчи; ши де д Венецѣа дкз венѣа де ле ад8ча хранж; ши се с8иал Гречѣи ши Фрзничѣи прин т8рн8риле четзцилорѣ де-и дпржщѣа пре департе пре Т8рчи к8 свинѣце, к8 сакалзше ши к8 т8н8ре; ши сзпарж прил пзмѣнтѣ габрж де ешѣа ноаптѣ ден четате ши 8чидѣ м8лци Т8рчи. Дечи ваз8 Багазитѣ дтр8 атжта врѣме кз н8-и спорѣцие немикж че н8маи кзт8-и пѣерѣ воинничѣи, ел8 се рздикж мзнѣwсь ши к8 р8шине рѣ де се д8се ла лок8-шь. Ат8нче се ск8лж Темермѣнѣ домн8а тзтжрзскѣ де рздикж wши ас8пра л8 Багазитѣ, ши-л вир8и, ши пери Багазитѣ дтр'ачелл рззбою, ани 6939 [1402]; ирж Гречѣи дѣдерж ат8нче ладж л8и д8мнез88 кз-и из8жви де врзжмаши. Ирж д лок8а л8 Багазитѣ стзт8 Цалапѣ М8с8лманѣ; ши'н аль 16 анѣ де домнѣа л8и ф8 ирнж прѣ маре ши рѣ. Ши ани 6916 [1408] м8ри в8нѣ крешинѣ дпзратѣ Калоѣванѣ, непот8аль л8и Маноил дпзратѣ. Пре ачѣа врѣме се рздикж М8сѣа к8 Р8мзнѣи ши к8 Шкѣии, ши Стефан диспотѣ к8 Срзбѣи, де се д8серж ла Цариградѣ сз се ловаскж к8 Цалланѣе сз довѣндѣскж Цариград8а, ши фѣчерж рззбоюю маре ден афарж де четате ла Космида, ши ф8 вир8итѣ Цалапѣ, ши м8лци Т8рчи перирж к8 динс8а. Ши д8пж ачѣа а (sic) фостѣ ани 6918 [1410] ж8нге М8сѣа пре Вазканѣ ши пре Лазарѣ,

юліе 6 Яни 6921 [1413] пррчѣсе Мсѣл де добѣнди (sic) Брѣдо; ши ель дѣк пери ла Искра дѣтр'ачела анѣ, шї-и ф8 д локѣ Мсратѣ. Яни 6926 [1418] [мсри] Мирчѣ воеводѣ домнѣл рѣмѣнскѣ. Яни 6934 [1426] прѣдѣ Мсратѣ цара срѣваскѣ, ши ла анѣл мсри Стефанѣ домнѣл срѣваскѣ. Яни 6946 [1438] добѣнди Мсратѣ Смедерова, августѣ 27, ши сколсе пре Григорѣ ши пре Тома ши принсе Степанѣ де-и легѣ шї-и вѣгѣ д темницѣ Яни 6950 [1442] 8чисе Шнкѣл воеводѣ пре Мезитѣ-вегѣ д цара рѣмѣнѣскѣ; ши тарѣ ла доиле анѣ с'ас ловитѣ Шнкѣл воеводѣ к8 Тѣрчїи д цара рѣмѣнѣскѣ ла Шаловницѣ шї-и бирѣи, ши перирѣ атѣнче Тѣрчи мѣлци фѣрѣ нѣмѣрѣ. Атѣнче се рѣдикѣ Геурѣе диспотѣ к8 Шнгѣрїи ши к8 Срѣвїи де трекурѣ Дѣнѣрѣ пре ла Слатинѣ ши вѣлтѣрѣ пре Тѣрчи, ши лѣарѣ тарѣш Смедерова Срѣвїи. Дѣчїи се скѣлѣ Тавѣ-вегѣ к8 Тѣрчи де вѣтѣ властѣ срѣвѣскѣ ла Ситницѣ. Яни 6953 [1444] се рѣдикѣ Влѣдиславѣ к8 шїи мѣри ла Тѣрчи де се ловирѣ де фѣциш, ши бирѣирѣ Тѣрчїи атѣнче, дѣчи пери Влѣдиславѣ ла Варнѣ. Яни 6956 [1448] пррчѣсе Мсратѣ-вегѣ к8 Тѣрчїи де се лови к8 Тома домнѣл Боснеи, ши-л бирѣирѣ, ши лѣарѣ атѣнче Тѣрчїи Боснѣ; ши ла анѣл се лови Мсратѣ (sic) к8 Шнкѣл воеводѣ ла Косова, ши пери Шнкѣл, дѣчи добѣндирѣ Тѣрчїи Косовѣл; ши'н ла доиле анѣ мсри Мсратѣ-вегѣ д фѣврѣларїе д 4 зиле. 1)

vsl. *boi*=flagellum, pugna; *razboi*=latrocinium.

vsl. *voinică*=miles.

1) Toate documentele publice până aice, suntă estrase din „Cuvinte din Bătrâni“ a D-lui B. P. Hasdeu.

- vsl. *viteanzŭ* (вѣтагъ) viteanjiti=superare, nsl. ci. *vitez*=chevalier, magy. *vitéz*=guerrier.
- magy. *mesterség*=art, métier=meștersug.
- vsl. *voda*=dux, vojevoda=bellidux.
- magyar. *bér* (gage, cens, loyer, *birui*=avoir la puissance=rom. *bir*, *birui*, *biró*=birău (propriétaire, juge).
- vsl. *vŭzduhŭ*=aer, vŭzduh.
- turc. *kandjar* (cangyar=hanger (sorte de poignard); spre=asupra.
- vsl. *korabi* (navis du ngr. *κάραβος* sorte de vaisseau=corabie.
- vsl. *krali* (rex)=craiŭ; *kraliŭa*=crăiŭă.
- vsl. *hvala* (laus)=fală, bulg. *falŭ*, serb *fala*.
- vsl. *tŭcŭma*=aequalis, pŭr. sau ruten (de Hongrie) tokma=accord, tokmytysa=faire accord.
- vgr. *πλάτη*, provin: ceh. plát (lame), prus. platy=cuirasse, lit. platús, rom. *platușă*.
- it. *polire* (f. polir), lat. polio, ire, vi, itum=polei.
- ceh. *klĕpiti*, *klepiti* (s'abaisser) *klapati* (abaisser), *klapati* (s'abattre), *klapa* (ce qui s'élève et s'abaisse, paupière). Pŭr. *klĕpati ocima*=cligner des yeux.
- gr. *σώζω* (aor *ἔσωσα*) sauver, arriver, bulg. *sosa*=venir, alb. *sos*=finir, arriver.
- vsl. *paziti* (attendere), *paziti sen* (cavere), cr. serb. *paziti*=faire attention, rom. *a pǎzi*
- vsl. *sŭvada* (contentio)=sfada (din causa lui s surd).

vsl. *goniti* (pellere), *izgonŭ* (expulsio), *otŭgoniti* (abigere), *pogonŭ* (persecutio, pogon?)

vsl. *dobyti* (ДОБЫТИ)—*dobondor* (ДОБЛАДЪ) adipisci, a dobîndi.

it. esp. *velo* (lat. velum), alb. *vela*, rom. *val*.

vsl. *valŭ*=unda, *valiti* (volvere), *provaliti* (devolvere), *navaliti* (se jeter), a învâlui (fondre sur).

vsl. *skompŭ* (СКЛПЗ) (avarus, parcus) ar fi trebuit să dea *scŭmp*, dar sub influința ceh. *skoupiti* serb. *scupac*, lit. *skŭpas* (avare) î s'a schimbat în *u*.

vsl. *golŭ* (nudus)=gol.

gr. *ᾠφελος*, mgr. *φελός*=folos p. fâlos.

vsl. *prašta* (funda)=praște, a împrăștiâ!

vsl. *pușika* (ПУШКА) (sclopetum), rus. *puška* (canon), magy. *puska* (fusil), alb. *poușkë* (fusil). Slavii l'au luat de la Germani: vhal. *puhsâ*, buhsâ, nhall. *bŭchse*, mlat. *buxis*, lat. *pyxis* din gr. *Πύξυς*=buis. conf. romînul *bucșă* (boite de fer du moyeu de la roue).

După cum faucon, fauconeau a devenit termen de artilerie, de asemenea vsl. *sokolŭ* etc. a căpătat același sens, forma *săcălășele* pare că reproduce mai curînd pe lit. *sakalas*.

vsl. *pustŭ* (desertus), *pustynŭ-nikŭ* (eremita), *napustiti*=immitere, mittere.

vsl. *grai* (cantus), serb. *graja*=parole.

Tatul nostru a lui Luca Stroici 1593, Moldova.

Parintele nostru ce esti in ceriu, swincaske-se numele teu: se vie inperecia ta, se fie voia ta, komu ie in ceru assa ssi pre pemintu. Penia noastre secioase de noai astedei. Ssi iarte noae detoriile noastre, cum ssi noi lesem detorniczilor nostri. Si nu aducze pre noi in ispите, ce ne mentuiaste de fitlanul. Ke ie a ta inperecia ssi putara ssi cinstia in veczij vecilor. Amen. ²⁾

Tipăriturile făcute în Ardeal

in Veacul al XVI-lea.

Din catehismul tipărit la Braşov cătră 1560, ³⁾ probabil, după cum dovedeşte Dl. Hasdeu („Cuvinte din Bătrâni“ II p. 91—98) prin anevoinţa lui Hanes Benckner.

Л. Зи крѣдинца чѣс фзкѣть вѣ. апсѣ.

Р. Кѣпъ днѣтзи дѣ флпѣ лѣумѣи: Крѣзь лѣтрѣ доумнезѣс л татѣль поутѣрникова фзкѣторюл черюлѣши ши алѣ пѣмѣнтѣлѣши вѣзюутѣлѣрѣ ши невѣзѣстѣлѣрѣ. Кѣп ал доилѣ дѣ скѣмпарѣт. Ши лѣтроу оуноуѣ домнѣ ис. хс фѣюлѣ лѣши дом-

1. незѣс чѣ-оу нѣскоутѣ диннѣрѣж | лѣж дѣ л татѣль нѣскоутѣ маинѣтѣ дѣ тоатѣ вѣкѣрѣ. лѣминѣж дѣл лѣминѣж домнезѣс дѣрѣптѣ дѣл домнезѣс дѣрѣптѣ. нѣскоутѣ лѣж нефзкѣть

²⁾ Vezi „Cuvinte din Bătrâni“ II p. 119.

³⁾ Bucata este luată din „Cuvinte din Bătrâni“ a D-lui Hasdeu II p. 103.

оуноуль коу тать. преѣ чине тоате фзкоуте сзнтъ дерепть
нои ваменїи. ши дерепть испзсенїе ноастрѣ ве[ни]таѣ деѣ
черю, ши доу нѣскоуть деѣ дхоуль сфнтъ. ши ꙗ Марїа

2. фать имь фоу. рзстикнитоу-сѣѣ дерепть нои соупть Ши-
латъ деѣ Понтъ. киноуитъ ши лгропатъ ши лвисе а треа
зи. доупѣ скриптоуръ ши сз соуи ꙗ черю ши шздѣ а де-
рѣпта татьлви. ши ѣрѣ вене-ва коу славѣ а жоудека вїни
ши морции. кз лпѣрѣциа лоуи нов асте вврзшенїе. Капъ
ал треиле де сфнцїе. Ши ꙗ дхоуль сфнтъ домна че вїи

3. фаче. лсѣ дела татьль вине ши ꙗ татьль ши | ꙗ фїюл сз
не лкинѣмь ши сз сѣвнмь. коумь доу грзнтъ прорвчїи
ши лтр'оуна сфнтъ а сзборѣлоуи апслилоръ вестѣрекл. мѣр-
тоурисѣше оуд ботезъ сз сз ѣрте пѣкателе. ащептьмь
скоулатоуль мврцилоръ ши вер фи вїоу ꙗ вечїе аминь.

Л. Че асте а треа лрте че тревоуѣше крещиноулви. сз цїе.

Р. Асте татьль ностроу че-оу лвзцатѣ лсоушь іс. хс. пре

4. апсли. Младен. вї. ши Лукъ не. |

Л. Зи вче-нашь рѣмѣнеше се лцѣлѣцемь,

Р. Татьль ностроу че еши ꙗ черю. сфнцѣскѣ-се нѣумеле
тзоу. сз вїе лпѣрѣцие та фїе вом та коум ꙗ черю. аша
ши пре пѣмѣнтъ. пита ноастрѣ сзцїѣсѣ аз-не ноав астѣзи.
ши ѣртъ ноав грешалеле ноастре. коум ертъ[мь] ши нои
грешинавр ноцири. ши ноу не доуче ꙗ нѣпасте че не из-
бѣвѣше пре нои де хикаѣноуа. кз а та е лмпѣрѣцие ши
пстѣрѣ ши слава ꙗ вечїе аминь.

Din Psaltirea publicata romînește în anul 1577 ¹⁾
la Sas-Sebeș de diaconul Coresi.

КЗНТЕКОУЛЬ ЛОУ ДВАЪ. ЗЪ.

СЪЛВІЕ ДОУМНЕЗЕВ ШИ СЪСЕ РЪСНПЪСКЪ ДРАЧІИ ЛОИ.
ШИ СЪФОУГЪ ДЕ ФАЦА ЛОУИ ЧЕИ ЧЕ НЪ ЮВЕСКЪ ЕЛЬ.
КОУМЪ ПІАРЕ ФЪМЪЛЪ АША СЪПІАРЪ.
КОУМЪ ТОПЪЦІЕСЕ ЧЪРА ДЕ ФАЦА ФІОКЪЛОУИ, АША СЪПІАРЪ ПЪ-
КЪТОШІИ ДЕ ФАЦА ЗЕВАШИ

5. Е ДЕРЕПЦІИ СЪСЕ ВЕСЕЛЪСКЪ
СЪСЕ БЪКЪРЕ ДТРЕ ЗЕВАЪ, ШИ СЪСЕ ДДОУАЦЪСКЪ ДВЕСЕЛІЕ.
КЪНТАЦИ ЗЕВАШИ КЪНТАЦИ НЪМЕЛЪ (*sic*) ЛВИ.
КАЛЕ ФАЧЕЦИ ЧЕ СЪЕ СПРЕ АПОУСЕ.
ДОМНЪЛЪ НОУМЕЛА ЛОУИ ШИ КОУКЪРАЦНВЪ ДНТРЕЖНЪСЪ.

10 ТЪРЕВЪРЪСЕ ДЕ ФАЦА ЛОУИ
ТАТЪЛЪ СЪРАЧНОРЪ, ШИ ЖЪДЕЦЪ ВЪДЪШЛОРЪ.
ДОУМНЕЗЕВ ДЛОКЪЛЪ СФЪНТЬ АЛЬ СЪВ.
ЗЕВАЪ ДОУЧЕ ОУНІИ КЪ КОУЦЕТЕ. ДКАСЪ.
ШИ СКОАТЕ ФЕРЕКАЦІИ КЪ БЪРЪЖЦІЕ.

15 ШИ АША ЧЕ МЪНІА, ЧЕ ВІА ДМОРМЕНТЕ.
ДОАМНЕ КЪНДЪ ЕШНАИ ДНТРЕ ШАМЕНІИ ТЪИ.
КЪНДЪ ТРЕЧЪИ ДПОУСТІЕ.
ПЪМЪНТЪАЛЬ КОУТРЕМОУРЪСЕ.
ШИ ЧЕРЮЛЬ ПИКЪ.

20 ДЕ ФАЦА ЗЕВЛОУИ СИНАИИ.
ДЕ ФАЦА ЗЕВЛОУИ ЛОУ ИСРАИЛЬ.

¹⁾ Bucățile sunt luate din edițiunea Academiei I. p. 170—176
249—251 și 403—405.

пасае кѣ вѣе лпѣрцивери доамне достонничѣи тале.

ши нѣ. ѡѣѣ, егов сфрѣшишиѡ.

вѣиле тале вноу лпѣтрѣнѣсѣ.

- 25 готовитан кѣ довлѣца та мѣседрлоуи доамне
домнѣль дѣде ковѣнтѣль доуѣче спѡуѣнѣ ков силѣ моватѣ.
лпѣратѣла силникѣ ювигѡулаи.
кѣ фрѣмѣсѣцѣ кѣсеи сѣлпарѣцѣ фолосѣ.
дѣка доурмире тѣ пре мижлокѣ де хотарѣ.
- 30 арепиле пѡрѣмѣбли (*sic*) арѣинтитѣ.
ши лпѣмилокѣ де оумѣреле лѣи лѣлѣчирѣ де лоурѣ.
кѣнѣдѣ лпѣрѣтѣ дѣ черю лпѣзраѣѣи тпринѣсѣ.
ѣзпѣдѣѣшесѣ лселмѣнѣ!
пѣдѣрѣѣ ѣѣлѣнѣ, пѣдѣрѣѣ грѣсѣ.
- 35 пѣдѣрѣѣ лпѣкѣгѣтѣ, пѣдѣрѣѣ грѣсѣ.
дерѣпчѣвѣлѣ парѣ пѣдѣрѣиле лпѣкѣгѣтѣ!
пѣдоурѣѣ че дѣлѣче вѣрѣ ѣвѣль сѣвѣе лпѣтрѣнѣсѣ.
кѣ доминѣль лпѣтрѣ пѣнѣ лпѣкоумплитѣ.
роатѣ ѣвѣлѣнѣ оунтѣнѣѣрекѣ ши оунтѣнѣѣрекѣ лпѣмѣе родеѣсѣсѣ
- 40 доминѣль лпѣтрѣнѣши лпѣсинѣлѣ лпѣсѣфѣнтѣ.
соунтѣи лпѣтрѣ лпѣналѣтѣ, прѣдатѣи прѣдѣаре.
прѣитѣи дарѣѣ лпѣ ѡамени.
кѣ чѣсе прѡтивѣскѣсѣ лпѣтине.
дѣмнѡуѣль дѣмнѣѣзѣсѣ блѣгѡсловитѣ.
- 45 блѣгѡсловитѣ дѣмнѡуѣль, зѣм дѣ зѣм.
стѣжѣшѣ ноѡѡ доумнѣѣзѣсѣ спѣсенѣа нѡстрѣ (*sic*)
доумнѣѣзѣсѣль нѡстроуѣ, доумнѣѣзѣсѣ сѣспѣсѣѣскѣ
ши доминѣль дѣминѣсѣ еширѣѣ морѣиѣи.
ѣ лпѣсѣ ѣвѣль стрѣнѣчинѣ капѣтелѣ драчиѡлѡрѣ сѣи.

- 50 перїи крѣщетоуаши че трека ѡгрешалеле сале.
зисе домнѡль де васань ѡторка.
ѡторкѡ ѡтрѡ аданкателе мзрїен.
сзсе оуде пичорѡль тзѡ ѡсзѡце.
лимбиле кзинилорѡ тзи де дракѡл динсь, вззѡте фоурѡ
ѡмблзрилѡ тале доамне.
- 55 ѡмблзрилѡ зѡвѡши мїѡѡ ѡпзратѡ чеѡ ѡсфѡнтѡ.
аинте апѡкара жѡдечїи апроапе че кзнтѡ.
спре мижлокѡ де фѡѡте тзмпзѡж
ѡбесѡрекѡ клсѡвици зѡвѡль.
ѡммнѡла де извоарѡле лѡ 'їсраниѡль.
- 60 ачїа венїаминѡ жѡнѡль ѡтрѡмѡре.
жѡдечїи юудѡнлорѡ влздинчїи лорѡ.
жѡдечїи заволонилорѡ жѡдечїи нефѡалимѡвѡши.
поржнчѡѡше дѡмнезѡѡ кѡ врзтѡтѡѡ са.
ѡтзрѡѡше доамне ачѡста че фѡпѡли ѡтрѡ нон.
- 65 деѡ кесѡрека та ѡерсѡлим
цїѡ адоучѡворѡ ѡпзрѡцїи дѡрѡре.
ззпрзтѡѡше глдинилорѡ деѡ трестїѡ.
зѡборѡ де жѡнчи ѡменеци.
сзѡкизѡ аршїи кѡ арѡинтѡвѡль.
- 70 спѡрѡѡ лимбиле чѡворѡ рззѡѡю.
винѡ роугѡторїи деѡ егупѡть.
ѡѡїѡпїѡ а'инте апѡчкѡ мѡна ѡи кзтрѡ доумнезѡѡ.
ѡпзрѡцїилѡ пзмѡнтѡвѡши кзнтѡци зѡвѡши
кзнтѡци домнѡвѡши.
- 75 че сѡи ѡчерю, черюѡвѡ ѡрзсѡрѡите.
ѡдѡкѡ глсѡѡуѡѡи сзѡ глсѡ врзтѡте.

ДАЦИ СЛАВЪ ЗЕВЪИ.

СПРЕ ИЗРАИЛЬ МАРЕ ФРЪМЪЦЪКЪ ЛВИ.

ШИ ТЪРІА ЛВИ ЛНЪВРИ.

80 МИНЪНАТЬ ЗЕВЪ ЛЪСФЪЦІИ СЗИ ЗЕВЪ ЛВ ИСРАИЛЬ.

ЕЛЬ ДЪ ВРЪТЪУТЕ ШИ ЦИНЪТЬ ВАМЕНИЛОРЪ СЗИ.

БЛАГОСЛОВИТЬ ЗЕВЪ.

vsl. *nasŭpŭ* (насъпъ) = *nāsip* (pulvis qui inspergitur).

vsl. *rasypŭ* (diripere).

КАЛЕ ФАЧЕЦИ ЧЕ СЪЕ СПРЕ АНЪСЕ = exaltez celui qui est monté sur les cieux.

ЗЕВЪ ДОУЧЕ ОУНІИ КЪ КОУЧЕТЕ ЛКАСЪ = Dieu fait habiter en famille ceux qui étaient seuls.

ШИ СКОЛТЕ ФЕРЕКАЦІИ КЪ БЪРКАЦІЕ = Il délivre ceux qui étaient enchaînés.

ШИ АША ЧЕ МЪНІА ЧЕ ВІА ЛМОРМЕНТЕ = mais les rebelles demeurent dans un désert.

ВІИЛЕ ТАЛЕ ВНОУ ЛНЪРЪЖНС = ton troupeau s'y est tenu.

ЗЪПЪДЪЩЕСЕ ЛСЕЛМЪНЪ = Il devient blanc comme la neige du mont Isalmon.

КЪ ДОМЪВЪ ЛНЪРЪ ПЪНЪ ЛКОУМПИТЬ = y demeurera à jamais.

РОЛТА = cavalerie.

ОУНЪСНЪРЕКЪ = 20,000.

ПРЪДАТАН ПРЪДАРЕ = tu as amené captifs les prisonniers.

ПРІИТАН ДАРЪ Л ВАМЕНИ = tu as pris les dons pour les distribuer entre les hommes.

КЪ ЧЕ СЕ ПОТРИВЕСКЪСЕ ДЪТИНЕ = même entre les rebelles.

БЛАГОСЛОВИТЬ ДЪМНОУЛЬ, ЗИМ ДЕ ЗИМ = qui nous comble chaque jour de ses biens.

ПЕРІИ КРЪЩЕТОУЛБИ ЧЕ ТРЕКЪ ДГРЕШАЛЕМЕ СЛЛЕ = celui qui marche dans les vices.

vsl. *sävürşiti* = perficere.

vsl. *ljubiti* = a iubi (amare).

СПРЕ МИЖЛОКЪ ДЕ ФЪТЕ ТЪМПИЗНЪ = au milieu des jeunes filles qui jouaient du tambour.

ДЪМНІВЛЬ ДЕ ИЗВОЛРЪЛЕ ЛЪ ИСРАИЛЬ = vous qui êtes de la source d'Israël.

ДЪТРЕМЪРА = dominer.

ЖУДЕЧІИ ЮДЕИЛОРЪ ВЪЗДИЧІИ ЛОРЪ = (se sont ressemblés)

ДЕДЪ ВЕСЪРЕКА ТА ДЪРСЪЛИМ (dans ton temple).

ЗЪПРЪТЪЩЕ ГДИНИЛОРЪ ДЕДЪ ТРЕСТІЕ = reprime les bêtes sauvages des roseaux.

ЗБОРЪ ДЕ ЖЪНЧИ МЕНЕЦИ = les veaux des peuples.

СЪДЪНИКЪЗЪ АРШІИ КЪ АРШИНТЪВЛЬ = ceux qui sont parés des lames d'argent.

СПРЕ ИЗРАИЛЬ МАРЕ ФРЪМЪЦЪЦЪ ЛЪИ = (magnificence).

ЦИНЪТЪ = puissance.

роугжчюнѣ лоу мшуси омоуль лоу доумнезеѣ. па.

доамне нздѣжде всеши ноам лроудж ши лроудж.
динте пзнж кодри ноу фоврж ши сзсе факж пзмжнтѣль ши
тоатж лзмѣ.

де вѣкь ши пзнж ла вѣкь тоу еши.

нѣ товрна омѣль лсмереніе

5 ши цисли (sic), лтоарчецивж фїии шаменилорь.

ка шаміе де анїи лнтре окїи тзи доамне.

ка зи де ери че трекѣ. ши стража нопциен.

ши вкзржрѣ лърь лнкж ва фи.

демжнѣца ка лрва трѣчева.

10 демжнѣца лфлврива ши трѣчева.

е сѣра каде вешешаце ши оусовкжсе.

кж ковплимѣне кѣ мзнїа та

ши кѣ оврїїа та товревржмѣне.

повсли фзрж лециле нластре лнтре тине.

15 ши вѣкѣль нсстрѣ ллвминатѣль фѣцееи тале.

кж тоате знеле нластре скззурж.

ши кѣ мзнїа та кѣмплимѣне.

анїи ношри ка планина лвзцаржсе

знеле анїилорь ношри лнтржнши, шапте зечи де ани.

20 е сзе лврзтѣте, шпть зечи. де ани.

е маи мовать де еи, мовнчи ши доврѣре.

кж вине влжнзїе спре нои ши лвзцжмѣне

чене цїе цинѣрѣ мзнїен тале.

де фрика та вхсзѣль тзѣ коурж

25 дерѣпта та аша споунеми.

ши ферекацїи коу инема лмжндрїе.

лтоарче доамне пзнж кзндъ

ши роугать фїи спре шервїи тзи.

лмплоумвне демжнѣца де демжнѣца де мнаостѣ та доамне.

30 ши боуквржмвне ши веселимвне.

лтоате зилеле ноастре веселимоуне.

дерепть зилеле че лнтржнсе плекатоунѣи

ши анїи лнтржнши вззоумь рзов.

ши клоутж спре шервїи тзи ши спре лоукроуреле тале.

35 ши дерѣце фїии лорь.

ши фїе лоумина доумнезеблши нстрв спре нси.

ши лоуквреле мжинилврь ноастре дерѣце спре нон.

ши лоукрвал мжинилорь дерѣце:

ши цисли (р. зисли) лтоарчеивж фїии валменилорь (en terre).

ка зи де ери че треж, стрлжл нопциен—et comme une veille dans la nuit.

ацлстз кзнтаре. ллатвре скрисже лв дѣдъ.

ши афарж дѣсѣма. рїи де кзнтече.

кзнтаре кзндъ сингоурь лоуптжсе кв голїлдъ:

микъ ерл лнтрв фрлц и мїен

ши маи тзнжрь лнтрв каса татзлши мїеѣ

пзцїѣ силе татзлши мїеѣ.

мжинилѣ мѣле фѣчерж вргану.

5 ши дѣцетеле меле адвнарж џзлтирѣ.

ши чине споуне домнлши мїеѣ

ѦНСВШИ ДѦМНВЛѦ ѦСВШИ ЛОУЗИ.

ѦНСВШУ ТРЕМѢСЕ ѦЦЕРВЛѦ СВѢ, ШИ ЛВѦМЖ ДЕЛА ОИЛЕ ТЪТЪ-
НВЛШИ МІЕВѢ.

ШИ ОУНСЕМЖ КВ ОУНТЪРА ОУНЦЕРѢ СА

10 ФРАЦІИ МІЕН БОУНИ ШИ МЛРИ.

ШИ НОУ ДОУЛЧЕ ВРОУ ѦНТЪЖШИ ДОМНВЛѢ.

ЕШІО ѦНТИМПИНАРѢ АЛТВИ СТРИНЬ.

ШИ ВЛЖСТЕМЖМЖ КВ ИДОЛИН СЪИ.

Е ВЪ СКОШЪ ДЕЛА ДИНСЪ СПАТА, ТЪЛЮ КАПВЛЪ ЛОУИ.

ЛВЛЮ ѦМПЪТАРЕ ДЕЛА ФІИИ ЛН ИСРАИЛЬ :

I. ТЪТЪРЪВЪАНГЪЛЪЛ 1).

Tiparitu pre cumu se pare, la Brasiovu in ainte de a. 1580.
in fol. fora paginatura, in 30 quaterniuni. 2)

§. 1. МАТЕИ, 1, 18—25. гл҃ч. в.

Ѧлоу Ис. Хс. нѢскоутѦу, аша ера. логодитѢ амв мвма
лви марїа лв ІвсифѢ, манте пѢнѢ нв се лдвнвсе. афлжсе
анѢжндѢ Ѧмаце де дѢоул сфнѢть. ІвсифѢ вѢрѢлѦтоул ен дерепѢ
фв. ши ноу вѢѢ а св ѡ ѡѡлчвскѢ че вѢѢ фвришь св ѡ ллсе
л. ачїа ел (коуцетѢ.) аѢѢ ѦнцѢроул домноулви нвнсе Ѧ сомнѢ
грѢи. ІвсифѢ фїюл лв дѢдѢ ноу те тѢме а прїими Марїа
мвврѢ та че е амв ѦтрѢ а се наскѢ. де дѢоул сфнѢть асте.
нашева амв фїюл. ши гнчевѢри ноумеле лви. Ис. ачела вл амоу
мѢнтѢи ѡаменїи лоуи де пѢкателе лвр. ачеста тотѢ фв св се

1) Bucăřile III, IV, V, și VI sînt luate din Chrestomatia venerabilului T. Cipariu.

2) Titlulu lipsesce, foliele dein nainte fiindu pierdute.

извѣндѣскъ зичерѣ прѣрочилър де ла домноуа гржиндѣале. адекъ фата прѣимива ѣ маце ши нашева фечороуа. ши зичевери ноу-меле лѣи Ѣммануел, че се спѣне кѣ нои е дѣмнезев. скѣлаже Іуцифѣ де ѣ сомнѣ. ши фѣче ка зисе лѣи ѣцороуа домнѣлѣи. ши прѣими мѣсарѣ лѣи ши нѣ шѣа а. пѣнѣ нѣскѣ фѣюа лѣи де—тѣю. ши зисе нѣмеле лѣи Іс̄.

Aibendu. directu. ce. nasce-va bis. dice-veri bis. se spune exponitur. de in fece. ca sicut. dise bis. ea acc, fora pre ter. filiulu acc. fora pre bis.

§. 2. МАТЕІ, XIII, 31—55, злч. н̄г, н̄а, н̄ѣ.

(Зисе домнѣлѣ) подоабѣ асте ѣпѣрѣцѣа черюаши гржоунцоу-лѣи де моушари. че лоуѣ ѣмѣа ши семѣнѣ ѣтрѣ агрѣа лѣи. че маи микѣ асте де тоате семенцеле. Ѣ кѣндѣ крѣще маи маре де тоате вѣрзеле асте, ши ва фи лемнѣ. кѣ винѣ пасж-риле черюаши. ши ѣдѣхнескѣ спре стѣлѣспреле лѣи. ши алтѣ пил-дѣ пилдѣ грѣи лѣр. подоабѣ асте ѣпѣрѣцѣа черюаши, ковзѣла. че ѣ лѣѣ мѣсарѣ. ши ѣ акопери ѣ фѣинѣ де треи мѣсѣри пѣнѣ кѣндѣ доспирѣ тоате. ачѣлѣ тоате грѣи Іс̄ ѣпотрива нѣроаѣлѣи, ши фѣрѣ пилдѣ немикѣ ноу грѣи кѣтрѣншѣи. ка сѣ се извѣндѣскѣ зичерѣ прѣрочилър че грѣирѣ, дешкидевою ѣ пилде ростоуа мнѣѣ. ши воу рѣгѣи аскѣнцеле де ѣ токѣ-ла лѣмѣи. атѣнче лѣсѣ глаотеле ши вине ѣ клѣ Іс̄. ши апропирѣсе кѣтрѣ ель оученичѣи лѣи ши грѣирѣ. спѣне ноаѣ пилда пѣѣвееи а грѣаши (І. агрѣаши). ель рѣспѣнсе зисе лѣр. чине сѣмѣнѣ чѣ сѣмѣнѣцѣ вѣнѣ асте фѣюа ѣменескѣ. Ѣ агрѣа асте лѣмѣ. Ѣ вѣнѣ сѣмѣнѣцѣ ачѣщѣ сѣнѣть фѣи ѣпѣ-рѣтеши. Ѣ пѣѣвеле сѣнѣть фѣи непрѣиторюаши. Ѣ врѣѣмѣашоуа че ѣ сѣмѣнѣ асте дракоуа. е сечерѣчюнѣ сѣрѣшитоуа вѣкѣлѣи

асте. Ё сечержторїи джерїи сзнтъ кз ввр амв адвна плѣвила.
 ши л фок арде мвр. аша ва фи л сфрзшитоуа вѣкваси а-
 чества. тремитева фїюл ѡменескѣ джерїи лви. ши ва адвна тоци
 сзблжжниторїи де лпзржцїа лви. ши фжкжторїи фжрж лѣце.
 ши арвнкаива л квпторюа де фок. ачиа ва фи пажнцере ши
 скрзшнирѣ динцилвр. атвнче дерепциѡ лѡмминасеввр лпжржцїа
 татжлви лви. ши чине аре оуреки де доузире сз доузж. жарши
 подоавж асте лпжржцїа черюлви. комоарж асквнсж л сать. че ѡ
 афлж ѡмь асквнсж. ши де вѣкврїе мѣрсе ши тотъ кзть авв взндв
 ши кммпзрж сатѣа ачела. жарши подоавж асте лпжржцїа черюлви.
 ѡмоуа негвцжторюу че кажтж вѣнъ мжргжритари. ши афлж оуноуа
 мжргжритарюу де мѣлть прець. дѣсесе де взндв тотъ кзть авѣ
 шиа коумпжрж. жар подоавж асте лпзржцїа черюлви. нжвѡдѣа
 арвнкал л маре. ши де тотъ нѣмѣа адвнарж, че кзиндѣсе лпав.
 шиа скоасерж ель ла марцине. ши шезѣрж де алѣсерж вѣниѡ л
 васе. Ё поуѣрегїи лепждарж афарж. аша ва фи л кммплитоуа
 вѣкваси ачестви. ши ввр еши джерїи де ввр алѣце ржи де
 л мижлокоуа дерепцилвр. ши ввр арвнка л квпторюа де фок.
 ачиа ва фи пажнцере ши скрзшнире динцилор. ши гржи лор Іс.
 лжелѣцеци ачѣстѣ тоате. гржирж лви ѣи доамне. ель жисе лвр.
 дерепть ачѣа тотъ кзртѣларюа лвацесе лпжржцїа черюлви. по-
 добникъ асте ѡмоуа кжжжторюу. чела че скоате ди л вистнарюа
 лоуи нѡдѣа ши векиле. ши фѣ дѣка сфрзши Іс пилда ачаста,
 трекв де ачиа.

§. 3. МАТЕИ XVIII, 1—17. знач. оа, се.

(Лврѣма ачѣа) апропнарже оученичїи кзтрз Іс гржиндѣа
 амоу чине маи маре асте лтрѣ лпзржцїа черюлви. ши кемж

Іс̄ прѣнкоул, ши л пѣсе л мнжлок де ен. ши зисе дерепть гржескь волаѡ. кз сз ноу вл лтоарсетъ ши сз фици ка фечорїи, ноу веци мѣрѣе лтроу лпзржцїа черюлѡи. чела че се ва смери ка проункоул ачеста, ачела лсте маи маре лпзржцїа черюлѡи. чела амѡ че ва прїими фечорь аша л ноумеле мїеѡ, мине прїимѣше. марз чела че ва сзѡлжзни оуноул де ачещи митѡтєи че кредѣ лтрѡ мине, маи юшор лоуи арж фи сзши спжнзѡре ѡ рзшницѡ а сатѡлѡи де чафа лоуи ши сз се афоунде л волеѡра мзрїен, влє лоумїєи де сзѡлазнѡ. невсе лсте амѡ а вени сзѡлазнеле. лсѡ вли де ѡмѡль ачела че сзѡлазне лѡлѡ. є сз тѣрѡ мжна та сѡѡ пичорѡл тзѡ сзѡлжзните тає л ши лѣпѡлѡ ель де лл тине. маи бинєци лсте сз мерци л виѡцѡ шкопѡ слоу сѡѡтѡ. нече доѡл мжни ши доѡл пичоѡре ѡвѡнѡл арѡнкѡтѡ сз фїє л фокѡл вѣчилѡр. ши сз те ѡкѡл тзоу сзѡлжзнѣше, єкоѡтеле шилѡ лѣпѡлѡл дела тине. маи бинєць лсте коу ѡ ѡкѡ сз мерци л виѡцѡ декѡтѡ дои ѡкѡи сз ѡнєи ши арѡнкѡтѡ сз фїи л ѡзерѡл де фок. вєгѣциѡѡ сз нѡ ведеци оунѡл де ачещи митѡтєи гржескь амѡ волаѡ. кз лѡерїи лѡр поурѡрѣ вѡдѡ фацѡ тѡтѡлѡи мїеѡ де л черю. вине амѡ фїюл ѡменескь сз каѡте ши сз мжнтѡѡскѡ пернцїи. че вл волаѡ паре. сз арж фи нещине де ѡмени ѡ соутѡ де ѡи, ши ва рѡтѡчи оуна ди лседе, лоу ноу ва лжсѡ ноѡл зєчи ши ноѡл л пзѡѡре ши се доуче де ва кзоутѡ рѡтѡчитѡ. ши сз афле ѡ, дѣдєвзрь гржескь волаѡ. кз боукѡрасєѡа де ѡ маи рзѡтѡс. де кѡтѡ де чѣле ноѡл зєчи ши ноѡл нерѡтѡчнїте. аша нѡ є воѡ лѡѡннтѣ тѡтѡлѡи вострѡ де л черю, сз пїѡрѡл нече оунѡл де ачещи митѡтєи. є сз грєшире цїє фрѡтеле тзѡ, пѡсѡ ши ѡблнчѣше ель ѡдннсерє ши ачела сннѡбрь. ши сз те ѡскѡлѡтѡре, ѡфлѡѡерн фрѡтеле тзѡ. є сз

НОУ ТИНЕ АСКОУЛАРЕ, А КЪ ТИНЕ ІАРЪ ОУНВАЛ САВ ДОИ КЪ ДЕ АТРЕ
РОСТЪРЕЛЕ А ДОИ САВ А ТРЕН МЪРТЪРІИ СЪНТЬ ТОТЬ ГРАКЪЛЪ. Ё
СЪ НОУ АСКВАТАРЕ ЕИ, СПЪНЕ ЛА ВИСЪРЕКЪ, Ё СЪ ДЕ ВЕСЪРЕКЪ А-
ЧЕПЪРЪ А НЪ СОКОТИ, ФІЕ ЦІЕ КА ВЪ ПЪРЪНЪ ШИ ВАМЕШЪ.

ТЪЛКЪЛ ЕВАНГЕЛИИ СЪР.

Tipăritu, de o dată cu Tetravangelulu totu acoloși și cu aceleși
litere. in fol. fără paginatură; in 31 quaterniuni. Testulu Evan-
gelieloru că in Tetravangelu.

§. 11. DUMINIC'A III. după Rusalii.

МАТЕИ, VI. 22—23.

ЗИСЕ ДОМНВАЛ. ЛОУМИНА ТРОУПВАШИ АСТЕ ВКЮЛЬ. СЪ АМЪ
ФОУРЕ ВКЮЛЬ ТЪВ ПРОСТЪ ТОТЬ ТРЪПВАЛ ТЪВ ЛОУМИНАТЬ ВА ФИ.
СЪ ВКЮЛЬ ТЪВ ХИТАЕНЪ ФОУРЕ. ТОТЬ ТРОУПВАЛ АТЪНЕКАТЬ ВА ФИ.
СЪ АМЪ ЛОУМИНА ЧЕ Е АТРЕ ТИНЕ АТРОУНЕКАТЪ АСТЕ. АЧІА ОУН-
ТЪНЪРЕКОУА КЪ КЪТЪЕ. НИМЪ НЪ ПОАТЕ А ДОИ ДОМИ СЪВЪИ. САВ
АМЪ ОУНВАЛ ВА ЮБИ. ІАРЪ АЛТВАЛ ВА ОУРЪ. ШИ АМЪ ОУНВАЛ ВА
ЦИНЪ. ІАРЪ АЛТВАЛ А НОУАЛ СОКОТИ ВА АЧЪПЕ. НОУ ПОУТЕЦИ АЪ
ЛОУМНЕЗЕВ СЪВЪИ ШИ АЪ МАМЪНЪ. ДЕРЕПЪ АЧЪА ГРЕСЕКЪ ВОАЪ.
НОУ ВЪ ГРИЖИРЕЦИ СОУФЛЕТВАШИ ВОСТРЪ. ЧЕ ВЕЦИ МЪЛКА СЪ ЧЕ
ВЕЦИ БЪ, НЕЧЕ ТРОУПВАШИ ВОСТРЪ А ЧЕ ВЪ ВЕЦИ ДЪРЪКА. АЪ НОУ
НЕЧЕ СОУФЛЕТВАЛ МАИ БОУНЪ ДЕ ХРАНЪ ШИ ТРОУПВА ДЕ ВЕШМИНТЕ.
КЪСТАЦИ СПРЕ ПАСЕРИЛЕ ЧЕРЮАШИ, КЪ НЪ СЪМЪНЪ, НЕЧЕ СЪЧЕРЪ,
НЕЧЕ АДОУНЪ А ЖИТНИЦЕ. ШИ ТАТЪАЛ ВОСТРЪ ДЕ А ЧЕРИ ХРЪНЪ-
ЩЕ АЛЕ. НОУ СЕЦИ ВОИ МАИ БЪНИ ДЕ АЛЕ. ЧИНЕ ДЕ ВОИ ГРИЖИНАЪ
ШИ ПОАТЕ АДАВЪ А ВЪСТА ТРОУПВАШИ ЛОУИ ОУЖ КОТЬ ШИ ДЕ
ВЕШМИНТЕ ЧЕ ВЪ КЪЩИГАЦИ. СЪКОТИЦИ КРИНВАЛ КЪМПАШИ КОУМЪ

крѣще. не оустенидѣсе нече тоарче. грзескъ волау. кз нече со-
ломвнѣ дтрѣ тоатѣ слава лоуи дмврѣкѣтъ ка оунѣлъ де ачѣлѣ.
е сз фзнѣлъ кзмплѣши асѣзѣи фїиндѣ е демжнѣцѣ д кѣптори
ароуѣкѣ, доумнезѣс ашалѣ дмврѣкѣ. коу кзѣ маи врзѣтос волау
поуѣинѣ крѣдинѣз ноу вѣ кзѣингарѣци амѣ грзиндѣ, че время
мѣнка сѣс че время бѣ, сѣс д че не взмѣ дмврѣкѣ. тоате
амѣ ачѣлѣ лимбиле черѣ. шїе тѣтѣлъ вострѣ де д черю кз
требѣащевѣ ачѣлѣ. чѣреци маинте дпзрѣѣѣ лѣ доумнезѣс, ши
дерептѣтѣ лоуи. ши ачѣлѣ тоате се ворѣ адаѣе волау. ячѣста
асте тлѣкѣлъ ачѣшїи еѣїе.

Фраѣїи мїеи. маинте ачѣшїи еѣвангелїи ера домнѣлъ до-
женитѣ коумѣ сз адѣнѣзмѣ ши сз стрѣнѣемѣ комоара ноастрѣ
д черю, коумѣ сз нѣ авемѣ, инемѣ липитѣ ла комоара пери-
тоаре аичѣ пре пзмѣнтѣ. аша акмѣ дѣваѣне хѣ зикзнѣ, кзѣ-
тѣци кѣмѣ минтѣ воастрѣ сз нѣ лѣсаѣи ниѣи сз бѣгаѣи пре
лоуѣрѣре трѣкѣтоаре ши де чѣстоуи пзмѣлѣтѣ. кз минтѣ воа-
стрѣ дтоате лоуѣрѣреле ясте коумѣ ясте шѣюл трѣплѣши лоу-
минѣ ши кѣмѣ окюл калѣ вери стрѣка ши вери шѣеи, тотѣ
троупѣлъ тѣс вѣ пипѣи д оунѣтѣнѣреѣ. ашиждѣрѣ ши минтѣ
та дѣка вери да пре стрѣнѣерѣ комоарѣи, лоумина вїеѣиен ноу
верѣ пѣтѣ кзѣинѣа ши верѣ дмѣлѣ дтрѣ оунѣтѣнѣреѣлѣ мор-
ѣиен. адоара ачѣстѣ лоуѣрѣс адеврѣѣзѣ зикзнѣ, коумѣ ноу пѣ-
темѣ а дѣи домни сѣбѣи. а трѣа ѣара дѣвѣцѣ сз нѣ грижѣиѣ
де вїѣаѣа ноастрѣ че взмѣ бѣ, нече де троупѣлъ нострѣ д че
не взмѣ дѣрѣкѣ, кзче кз е оуѣ лѣкѣрѣ дешѣртѣ. че сз чѣремѣ
маинте дпзрѣѣѣ лѣ доумнезѣс ши дерептѣтѣ лѣи, ши ачѣлѣ
тоате адаѣе се ворѣ нолау.

§. 12. DUMENEC'А X, dupa anulu nou.

LUCA XIII, 10—17.

Фраціи мїен, ꙗ частѣ євѣѣ де асѣзи. вѣндекѣ Ісѣ ѡ мѣаре че ера ꙗдрѣчитѣ ши ѡлоагѣ. де ѡпѣ спѣжѣче аїи. ꙗ зи де сѣмѣтѣ. ꙗрѣ фарисени мѣргѣа. дерепѣ че ера сѣмѣтѣ. ꙗрѣ Ісѣ ꙗнѣзѣ. коумѣ сѣмѣтѣ а фаче ѡменилор вѣне. поуѣмѣ фаче ши кѣ ачѣа. немикѣ нѣ грешим.

ꙗнтребаре. сѣмѣтѣ ꙗ че кипѣ ера жидовилор. ши дерепче аѣ порѣнчитѣ шаѣ лѣсатѣ доумнезѣс.

Рѣспоунѣс. каре коувѣнте ера скрисе де доумнезѣс, пре доаѡ табле де ꙗїлѣ ꙗ вѣрѣхѣ моунѣаѣи де Гѣнѣа. клреле аѣде жидовилор. пре мѡуѣи пророкѣ, ꙗн а ꙗлѣра порѣнкѣ. аша грѣаѣте доумнезѣс. поменѣѣе коумѣ ꙗ зи де сѣмѣтѣ сѣ сѣиѣѣи. а шаѣе зѣле вѣри лѣкѣа. ши вѣри фаче тоате лоукѣрѣле тале. ꙗрѣ ꙗ а шапѣѣ зѣ каре аѣте сѣмѣтѣ домнѣаѣи аѣмнезѣаѣи тѣс. ꙗ картѣ нѣ фаче нече оуѣ лоукѣс. ничи тѣс. ничи фечорѣа тѣс. ничи фата та. ничи сѣѣга та. ничи сѣѣжѣника та. ничи мѣрѣа та. ничи стрѣиноуѣа, кареле ва фи ꙗнтѣс порѣнѣе тале. кѣ ꙗ шаѣе зѣле аѣ фѣкѣѣ доумнезѣс черюль ши ꙗѣмѣнтѣс мѣра ши тоате че сѣнтѣ ꙗнтѣс а. ꙗрѣ а шапѣѣ зѣ сѣѣс ѡдѣхѣнтѣ. дерепѣ ачѣа блѣгословѣтаѣс домнѣаѣ зѣмѣ сѣмѣѣѣен, ши ѡаѣ сѣнѣнтѣ пре а. ачастѣ порѣнкѣ кѣ тѣрѣе мѣре цѣнѣрѣ жидовїи. коумѣ ничи оуѣ лѣкѣс нѣ фѣкѣрѣ ꙗн ачѣа зѣ. че лѣсарѣ тотѣ лоукѣроуѣл лор ꙗн аѣи. ши лѣр мѣре грѣже ера де слоуѣѣа лѣ доумнезѣс. де жѣѣѣе. ши де роуѣгѣѣюне ши де милостенїе. аѣте скрисѣ ꙗ картѣ лѣ мѡуѣи прорѣкѣ коумѣ оуѣ ѡмѣ ꙗ зи де сѣмѣтѣ, кѣлѣѣа неѣе аѣїїи ши неѣе соурѣѣле аѣѣна коумѣ сѣ факѣ.

фокъ. поржичи тарз доумнезевъ. ши принсе, з пре ель ши тотъ нзрвдвалъ пре ель к8 пїетриль шморзрз. шиль оучнсерз.

Антребаре. дарж нозв крещинилвръ. каде не се а цинѣ аша сжмелта ка жидовилвръ.

Рзспоунсь. нозв крещинилвр асте токмитж доуминика л локвалъ сжмветееи. сз н8 цинемъ лнтроуна ка жидовїи. ши м8лате леци але л8 м8усе. коумъ л8 фостъ ши жрзтвеле лор. ноумли пзнж ла нацнерѣ ши венитѣль л8 Іс̄. хс̄. коумъ л8 проршчить шав грзить сфицїи пророчи. коумъ л8 фостъ лзсать де доумнезевъ.

Антребаре. л че кипъ взмъ дарж н8и сзрел д8миника.

Рзспоунсь. н8 н8мали к8 шедѣрѣ. ши к8 лзсарѣ лоукрвали. се не лмвржкзъмъ л чѣле вешминте лан боуне, сз шедемъ соуптъ пзреци, сав соуптъ оумере, сз не пзржмъ, сав сз не сфздимъ. сав сз клеветимъ, сав л зи де сзвзтоаре сз мѣрцемъ ла крзчиме. ши се не лелтзъмъ ка неци порчи. че сзрелториле сзнтъ токмите, коумъ л але се грижимъ де слоужба л8 доумнезевъ. ши де грижа соуфлетвали. л шасе зиле сз грижимъ де храна троупвали, че ва м8ри ши ва поутреди. тарж соуфлетвалъ н8 ва м8ри. кз че н8 грешимъ ши сз сокотимъ. : аша сзрелѣзж доумника. млните дѣка те вери сквала демжнѣца. дз харь л8 доумнезевъ, пре л фїюль сзв Іс̄. хс̄. коумъ пре тине доу ферить ши тѣв хрзнить л челе шасе зиле де рзв. шиль роарз сзци тарте тоате пзкателе тале, чѣлѣ чѣи грешить л частж сзптжмжнж трекстж. ши к8 м8арѣ тл. ши к8 тоатж фзмѣл та пасж ла бесѣрекж. аколо ва фи попа гата к8 исправж боунж, че се каде попеи, пре лвзцжтв8ра мишенавр.

Антребаре. дерептъ кзте лоукрв8ре мергъ ваменїи ла бесѣрекж.

Ръспоунсь. дерепть патрѣ лоукрѣре, мергъ ваменїи ла бесекъ. кѣмь аколо попа сз споче коувѣнтѣль лѣ доумнезѣс сфнѣта ѿвѣдїе. ꙗ лимба прекарѣ грзескъ ваменїи сз пѣтемь ꙗцелѣце нон мишеламѣ. че фолоссе лѣр дѣка попа грзѣце ꙗ лимбз стрїинѣ роумѣниловр сзрѣѣше де нѣ ꙗцелегъ. сѣс пре алтѣ лимбѣ че ноу вѣр ꙗцелѣце аскоуѣтѣторїи. коумь зиче павела апѣль, кзтрѣз коринтѣни, рнѣ зиче. аша ши вон, кзндѣ кѣ лимба грзици доунде нѣ дѣци оуж коувѣнтѣ адѣверать. коумз поате ꙗцелѣце омь че е грзит. фи вл амѣ де вѣци гржи ꙗ взнтѣ : • де ꙗ каре ꙗвзцзтѣрѣ сз ꙗвѣце мишеламѣ. ꙗ че кипь трѣвѣѣце а чинсти пре доумнезѣс. ши чине е дѣмнезѣс ши нон крещинїи слоуцѣле лоуи. ꙗче кипь пѣтемь фаче ши вїд. доупѣ вѣм ши лзсѣта лѣи. ши ꙗ че пѣтемь сфнѣци ноумеле лоуи. личѣ трѣвѣѣше. коумь попа сз фїе шнѣсторю кзрцилѣр. аша ва пѣтѣ ꙗвзца пре мишеламѣ карен сзнтѣ ꙗ рзндѣль лѣ доумнезѣс, кѣ неше врѣи.:. лдоа. мергъ ваменїи ла бесѣрекѣ. кѣмь аколо ꙗтроуна кѣ попа. ши кѣ тотѣ нзродѣль. сз факѣ роугѣчюне. ши чѣрѣри. дерепть тоате тикалеле. ши невонле месерѣтѣѣциеи тоуѣтѣрѣра. тоци ꙗнтроуна кѣ оуж глась. ши кѣ в лимбз грзиндѣ. ꙗнтроуна дзндѣ харь дерепть тотѣ винеле чѣс лѣать дѣла доумнезѣс. зикзндѣ. оченашь. ши алте молитѣе. а трѣа. мергъ ваменїи ла бесѣрекѣ. коумь карен сзнтѣ гѣта. коумь лѣ порѣнчнтѣ Ісѣ. хсѣ. сз лѣвѣм кѣминекѣтѣрѣ пѣлица лѣ доумнезѣс. ши кѣ ꙗцелесь воунь шїиндѣ. че, ши дерепче ꙗсте токмнтѣ де Ісѣ. хсѣ : • а патра. мергъ ваменїи ла бесѣрекѣ сз доукѣ аколо мнѣл. де ꙗ кареле факѣ милостенїе попилѣр карен слѣжескъ ла бесѣрекѣ ши жоунилѣр мишен. вздѣвлѣр. ши сзрѣчилѣр. стрїинилѣрѣ. врѣилѣрѣ. шкопилѣрѣ. ши тоуѣтѣрѣрѣ не-

пѢТИНОШИЛАВР : * ДЕРЕПТЬ ЧѢСТЕ ПАТРЪ ЛОУКРЪРЕ МЕРГЪ ВАМЕНІИ
 ЛА БЕСѢРЕКЪ КРИ СЪНТЬ ОУНГЪРИ. САЪ РОУМЪНИ. АЪ СЪРБИ. АЪ
 ГРЕЧИ АЪ НѢМЦИ. АЪ ЛѢШИ. КАРЕН МЕРГЪ ЛА БЕСѢРЕКЪ. ШИ НЪ
 ФАКЪ АЧѢСТЕ ПАТРЪ ЛОУКРЪРЕ. А ДЕШЕРТЬ МЕРГЪ ЛА БЕСѢРЕКЪ :
 ПРЪ КАРЕН НЪ МЕРГЪ ЛА БЕСЕРЕКЪ. ШИ НЪ ФАКЪ АЧѢСТЕ ЛОУКРЪРЕ
 ЕИ НАЪ НИЧИ W СЪРБЪТОАРЕ ЛОУКРЪСЪ АСТЕ КОНТЕНИТЬ ШИ WПРИТЬ.
 КА СЪ ПОАТЪ МѢРЦЕ ВАМЕНІИ КРЕЦИНИ ЛА ЛОКЪСЪ АЪХЦЪТЪРІЕН.
 ШИ ДОУПЪ СЛОУЖЕЖ МѢРГЪ КРЕЦИНИИ ЛА WРАШЕ ШИ ЛА СЪТЕ СЪ
 КАСТЕ ВАМЕНИ БЕТѢЦИ СЪ МИЛЪСЪСЪ ПРЕ ЕИ. ШИ ПРЕ АКАСЪ.
 ВАМЕНІИ КРЕЦИНИ. ФЕЧОРІИ, ШИ СЛОУЦИЛЕ. СЪ АЪВѢЦЕ. ШИ СЪИ ДО
 ЖЕНѢСЪСЪ, ПРЕ ФРИКА ШИ ПРЕ ДРАГОСТѢ АЪ ДЪМНЕЗЕЪ. СЪ НЕ ФЕ
 РИМЪ ДЕ ТОАТЕ ПЪКАТЕЛЕ. ШИ ДЕ ПИДЪ РѢ. КА СЪ ВЪЗЪ ВА
 МЕНІИ ФАПТЕЛЕ НОАСТРЕ ЧѢЛЕ БОУНЕ. ШИ СЕ СЪЗВѢСЪСЪ ТЪТЪСЪ
 СФНТЬ. ЧЕ ТОУ ДЪНЕ НОАВ ДОАМНЕ АМИНЪ.

*) Fragmentu dein epilogu. . . ДЕРЕПТЬ АЧѢА АМЪ СКОСЪ
 (ДЕ АМЪ ТИПЪРИ)ТЬ ТРЕТЕЕВАНГЕЛОУЛ. ШИ ПРЛ(ВИЛА ? РЪМЪ)НѢЩЕ.
 ДЪПЪ АЧѢА ДѢКА АМЪ (ВЪЗЪТЬ ЖЕ)ЛАНІЕЛ А МЪАЦИ ПРЕВЦИ. ДЕ
 ТЪАКОУА ЁВЪЛІИЛАВР КОУМ СЪ ПОАТЪ ШИ ЕИ ПРОПОВЕДЪИ, ШИ А
 СПЪНЕ ВАМЕНИЛАВР АЪХЦЪТЪРЪ ДЪПЪ ЧЕТИТОУЛ ЁУЛІЕН, АША АМЪ
 АФЛАТЬ АЧѢСТЕ ТЪАКЪРЕ АЛЕ ЁВЪЛІИЛАВР. ПРЕ ДЪМИНЕЧИ ПРЭСРЕ
 АНЪ. СКОАСЕ ДЕ А СКИПЪТЪРА ПРОРОЧИЛАВР ШИ АПЪЛАВР. ШИ ЧЕ
 ЛЪР СФИЦИ ПЪРИЦИ. ШИ ДѢКАМЪ ЧЕТИТЬ, БИНЕ АМЪ ИСПИТИТЬ
 ШИ СОКОТИТЬ ШИ АМ АФЛАТЬ КЪ ТОАТЕ ТЪАКЪЕСЪСЪ. АДЪВЕРЪСЪЖ
 ШИ АНЪТЪРЕСЪСЪ КЪ СКИПЪТЪРА СФНТЬ ШИ МІЕ ТЪРЕ ПЪАКОУРЪ.
 ШИ АМЪ СКРИСЪ КЪ ТИПЪРИОЛ ВОЛЪ ФРАЦИЛАВР. . . . ЧЕ ФРАЦИИ
 МІЕН. ОУНДЕ ЧАРЪЖ АЧАСТЪ КАРТЕ ПРЕ ВЪЗДЪИЧИ ЁПИСКОПИ. ПОПИ
 КЪАЪГЪРИ ШИ ПРЕ ДОМНИ. НЪ ЧАРЪЖ ПРЕ ЧЕИ БЪНИ ЧЕ ПРЕ РЪИ.

вѣнїи сз нѣ а пре сине. ши карїи вѣр фи кѣ винѣ чертаци.
 ен се покзаскѣ ши сз ллсе рзѣтатѣ ши сз ѣмбле кѣ дереп-
 татѣ. аминь :. келчѣгѣ ши банїи пре ачестѣ лѣкрѣ ѣндѣрлатѣсѣѣ
 а дѣ жѣпжнѣуль форо Микѣжшѣ.

ѢУЛІЕ КѢ ЛѢЦЦѢТѢРЬ.

Tipărită la Brasiou, in a. 1580—1, in fol., fără paginatură,
 in 39 1/2 quaterniuni. Textulu Evangeliiloru ca mai susu. —
 Titlulu Cartei.

Картѣ че се кѣмѣ ѢУЛІЕ КѢ ЛѢЦЦѢТѢРѢ дѣ ѣ тѣсплатрѣ
 ѢУЛІСТІИ АЛѢСЖ. ши дѣ ѣ мѣлатѣ доумнезѣещи скриптѣри. ши
 дѣтѣ бесѣричен лѣи доумнезѣѣ, ѣ толатѣ доуминечи а се чети.
 ашижѣере ши лл доумнезѣещилѣ празниче, ши лл алѣ алтѣр
 сфицѣи. спре лѣвцѣтѣрѣ крѣшинилѣр ѣамени, кѣтрѣ дереп-
 тарѣ соуфлетѣлѣи ши трѣуѣлѣи. ши кѣ ажѣутѣриоль лѣ доум-
 незѣѣ типѣритѣ ачѣстѣ сфнѣтѣ картѣ ѢУЛІЕ коу лѣвцѣтѣрѣ
 (ѣѣ) ѣ анїи ши ѣ зилѣлѣ мѣрїѣен лѣ Бѣтѣрѣ Крицѣовѣ, кѣ
 ми(лѣ лѣ) доумнезѣѣ Ѣѣѣѣѣ ѣ толатѣ цара снѣсрѣскѣ, ши
 (ѣ Яр)дѣлѣ, ши жн тоци секѣии. ши ѣ зилѣлѣ марѣлѣи дѣ
 (доу)мнезѣѣ лоуминѣтѣ архїѣпѣкопѣлѣи Генѣдїѣ, чѣѣ ф(остѣ)
 спре тотѣ дѣспѣуѣсѣл мѣрїѣен лѣи, кѣ мѣлѣ лѣ доу(мнезѣѣ) крѣ-
 миторїо лѣциен крѣшинѣскѣ :. Ятоунче (ѣрѣ дѣ)спѣиторїо ѣтолатѣ
 цара роумѣнѣскѣ коунѣлѣ крѣшинѣ ши доуѣче Мѣхнѣ Ѣѣѣѣѣ,
 ши спре дѣспѣуѣсѣл доунїѣен лѣи крѣмитѣрио лѣцїѣен крѣшинѣ ма-
 рѣлѣ Сѣрѣфѣмѣ, архїѣпѣкѣпѣлѣ. Ѣ кѣ ажѣутѣриоль лѣ доумнезѣѣ
 ши кѣ ѣѣ ачѣстѣрѣ тоутѣрѣрѣ, ши а сѣфѣтѣлѣи мїѣѣ, ши алѣл-
 тѣрѣ; ѣѣ жоуѣзнѣлѣ хрѣжилѣ Лоукачѣ жоудѣцѣлѣ Брѣшовѣлѣи,
 ши а тотѣ цѣнѣтѣлѣ Брѣсѣен. желѣии ши дѣдѣ дѣ лѣ типѣрїи,
 ѣ лѣдѣлѣ тѣтѣлѣи, ши фїїолѣи, ши дѣхѣлѣи сфнѣтѣ. ѣ четѣтѣѣ

цинствѣши домиѣи мѣле ꙗ Брашовъ. (ши) сѣс љчепствъ а частꙗ карте ꙗ се типѣри. дѣпѣ ꙗтрѣп(арѣ) фѣіолаши ши коуежнствѣ лѣ доумнезѣс, ла ш мѣе ф̄п. а штеитиѣ, з̄п̄н, ꙗ лѣна лѣ декемврѣе д̄ї дн̄ъ (ши) сѣс сзврзшитъ лоукрѣлъ ла ш мѣе ф̄п̄а̄. а штеитгѣа, з̄п̄а̄. ꙗлѣна лѣ июнѣе, кӣ дн̄ъ. *

§. 16. DUMENEC'А publicanului LUC.

XVIII, 10—14.

Зисе домна пилда ачаста. дои ѡамени доусерѣсе ꙗ бесерикѣ сз се роаѣе. оуновѣ фарисеи тарѣ алтъ митаръ. ѣ фарисеиола ста аша, ꙗнтрѣ еловши се роуга. доамне ллоудѣ цѣе дал кз ноу сзнтъ ка аллаци ѡамени. рзпитори. недедерци. кѣрвари. сѣс ка честь митарни. постескѣмѣ де доаш ври ꙗ сѣптѣмзѣнѣ. ши азѣчѣ дал де ꙗ тотъ кзтъ кзцигъ. тарѣ митаріола ста департе ши нѣ врѣ нече шкѣи сз рѣдиче ла чери че оучидѣ пѣптѣлъ лѣи грѣна. доамне мал̄тивъ фѣи мѣе пзкѣтосѣлъ. грѣескѣ воаш кз децинсе ачестл дерептатъ ꙗ касл лоуи. маи врзтосъ де аллатъ. кз тоци чине се ꙗнлацѣ плѣкѣсе. ѣ чине се ва плека де сине ꙗнзѣцѣсева.

Лѣзѣцѣтѣрѣ де ꙗ частꙗ сфн̄тѣ ѣв̄лѣе.

Че е де митарни ши де фарисеио пилда ши лѣкрѣлъ. ка ш лѣзѣцѣтѣрѣ ши невоинцѣ фоу токмитѣ де сф̄цѣи штеци. ши фзкѣтѣ сз се кѣнте ши сз се четѣскѣ ꙗнтрѣ ачастꙗ дѣминекѣ, ка сз не дерептѣмъ. ши сз не гзтимъ спре соуфлетѣска невоинцѣ а постѣлаши. . .

Ѣв̄лѣе: Фарисеюль стѣтѣс аша . . . тзакъ. Лчепствѣлъ трѣфен досѣдире дрѣтѣсе. кз шкзрѣѣе пре аллаци ши ꙗнтрѣ ш немикѣ нѣи сокотѣѣе пре лчѣа. кз оуниѣи амѣ мѣсерѣи, дрѣ.

Ё ацїи де рѣж рѣ. тарж ацїи кз нѣ лцелегь ши проци
 прѣсе. Ё ацїи недерепци ши пзкжтоши, кз вкзржреен а-
 чещїа трась асте. ши пре елѣши сз гаре нѣмнїи кз е прѣ
 мжндрѣ ши лцелепть. де рѣж бѣнж ши богать. пѣтѣрникъ
 ши дерепть. ши мнїи маре де тоци влменїи ши мнїи бѣнж. ши
 вл фи ши вкзржрѣ лчепжтоаре трѣфеи. тарж трѣфл е чѣ сз-
 мжнцж рѣ а вкжржреи. дерепть ачѣж зїва чѣж марѣ алѣ
 доумнезев, избжндж аре л фаче, спре тоци досздиторїи ши
 трѣфашїи. ши кѣ фзкжторїи пзкателѣр депре бнж мѣнчици
 фивѣр. кзшь аржтж флрїсеїоль кипѣль сзѣ стзндъ ши прѣ
 лнзлцарѣ а лѣншь ши трѣфл че лѣѣ. ши кѣвинтеле лѣи де
 лчепжть лѣѣ гїпъ де влмъ бѣнж ши де лцелепть. кз грзїа амѣ
 доамне мѣлцемежсци. тарж дѣпж ачѣстѣ кзте зїчѣ толте прѣ
 кѣ лнзлцаре ши кѣ трѣфл лпасте ерл. нѣ зїчѣ амѣ кз тѣ
 мнїи фзкжть доамне. ши кѣ ажѣторїа тзѣ слобозескѣмж де
 тоатж недерептатѣ ши де рзпїре ши де алаате рѣле. че тоате
 исправеле пзрѣнсе кз кѣ пѣтѣрѣ лѣншь кз лѣѣ испржвїть.
 Тотъ влмѣл амѣ шїре сз анѣж. кз фзрж ажѣторїоль лѣ дѣмне-
 зев нѣ поате испржвї нїчи оѣж лѣкрѣ бѣнж. грзаше Хс̄, кз
 фзрж де мнїе нѣ пѣтеци фаче немїкж. ши пророкѣль тарж
 грзаше, кз де нѣ ва зїдї домнѣль, каса, лнтрѣ дѣшеїтѣ се
 вѣр трѣдї чеа че в зїдѣскѣ. ши апѣтолѣль зїче кз нѣ чїнѣрж
 врѣ нїче алергжторїоль, че каренсъ мнлѣнїи де дѣмнезев. ши
 тарж нѣ еѣ, чї дѣлчѣца лѣ дѣмнезев крѣ е лнтрѣ мнїе ши
 тарж дѣмнезев асте де лѣкрѣзж лнтрѣ нон ши де че ва врѣ
 сз ши лѣкрѣзе ё сз ам сз ши кѣ вѣа пѣтѣрнїчїлѣр чїн-
 тїци фивѣмъ. лѣж фзрж де ажѣторїоль чѣлѣа де сѣсъ. нїчи
 оѣж лѣкрѣ л калѣ вїеїїен ачещїа пѣтемъ сз флчѣм. кз цїїѣ

амѸ зиче. кѸ нѸ е ѡмѸлѸи калѣ лѸи. ници мѣрце вѣрѸлѸлѸ
сѸши испрѸвѣскѸ мѣрѸерѣ сѸ, дерепѣ ачѣлѸ амѸ сѸ нѸ не се
пѸре кѸ нѸмаи Ѹшине испрѸвимѸ невоинѸа кирѸиреи. кѸ а нѸа-
стрѸ асте чине ва врѣ ши сѸ се невоаскѸ спре чѣлѸ маи вѸнѸ.
ѸрѸ лѸлѸ амнезѸс асте, чѣлѸ че скоате спре лѸкрѸлѸ чѸла коуѸнѸлѸ
кѸ поѸта чѸлѸ вѸнѸ ши кѸ оуѸрѸдѸе. ѸрѸ чѸла че нѸ поате авѣ
пре фире. че де Ѹ вѸнѸтѸте ва сѸ ѡ прѸимѣскѸ, ши грѸѸиѸе
кѸ ѡ поѸю доѸзнѸнѸ. ачѣлѸ асте трѸфѸ ши лѸлѸдѸ. че амѸ зичи
кѸ лѸ че наи лѸлѸтѸ. ѣ сѸи ши лѸлѸтѸ, пѸнт Ѹ че те лѸлѸзи кѸ
нѸли лѸлѸтѸ. ѢвѸлѸе . . .

*) Din precuvintare . . . Дерепѣ ачѣлѸ еѸ жоупѸнѸлѸ ХрѸ-
жилѸ Лоукачи жѸдеѸлѸлѸи де Ѹ четѸтѣ БрѸшовѸлѸи. ши а тотѸ
цинѸтѸлѸ БрѸсенѸ. фѸарте кѸ инимѸ фѸѸерѸинте ши кѸ жѸле а-
принсѸ де лѸлѸтѸ жѸлѸни лѸ ачѸстѸ жоупѸнѸлѸ карте. дерепѣ
ачѣлѸ Ѹ лѸлѸте пѸрѸи амѸ ѸтрѸелѸтѸ шѸлѸ кѸѸтѸтѸ пѸнѸ ѡ амѸ
лѸлѸлѸтѸ Ѹ цѸрѸ роупѸнѸѣскѸ. лѸ архѸмитрополитѸлѸ СѸрафимѸ
Ѹ четѸте Ѹ ТрѸгѸвиѸце. ѸрѸ дѸпѸ че ѡ амѸ обличитѸ, ѸрѸ
еѸ фѸарте мамѸ коуѸлѸратѸ. ши кѸ жоуѸлѸтѸ роуѸжѸчѸне черѸшѸ-
тѸлѸмѸ дѸла сѸнѸѸѸѸа лоуѸи, ши миѸлѸ трѸмиѸ. ѸрѸ еѸ дѣка ѡ
вѸзѸю че лѸвѸцѸжѸтѸрѸ жоупѸнѸзѸемскѸ ши кѸ фѸоѸлѸсѸ соуѸлѸетѸлѸи
ши троупѸлѸи асте ѸнтрѸ а. ѸрѸ инимѸ мѣ се лѸлѸлѸчи ши
фѸарте мѸ сѸѸтѸни кѸ лѸминѸлѸлѸ марѸеле митрополитѸлѸ Ге-
нѸдѸе. де Ѹ тотѸ цинѸтѸлѸ арѸдѸлѸлѸи алѸ ѡрѸзѸѸеи. ши коуѸ
жоуѸлѸтѸ клиросѸ де прѸзѸци че ле трѸлѸлѸи ачѸстѸ карте. лѸкѸ ши
кѸ тоѸци сѸфѸтѸниѸи мѸѸеи ши кѸ воѸ тоѸтѸрѸорѸ ачѸсторѸ ши кѸ
воѸ митрополитѸлѸи марѸелѸи СѸрафимѸ. нои ѡ дѣдѸемѸ лѸ КорѸси
дѸѸконѸлѸ, че ѸрѸ мѸѸѸерѸ лѸвѸцѸтѸ ѸтрѸчѸстѸ лоуѸкрѸ. де ѡ скоасѸ

де ꙗ картѣ сзрѣтскѣ пре лимба роумѣнѣскѣ. ꙗпрешнѣ ши кѣ
 преѣци дела бесѣрека шкѣиларь, де азжрѣ четатѣ Брашовоу-
 лзи. а нонме поѣ Ине ши поѣ Миѣли. дерепче кѣ вронмѣ сѣ се
 ꙗмоуѣцѣскѣ ꙗ мовате пѣрци ши киповри ковѣнтсѣлѣ лѣ доумне-
 зес. ши сѣ се адавгѣ спре ꙗвѣцѣтѣрѣ леѣиен креѣиннѣскѣ дечи
 дѣка вѣзѣю кѣ е лѣкрѣ доумнезеескѣ. ꙗрѣ ѣѣ нон маи кроуѣи де
 ꙗ авѣре чели ѣра дѣрѣить де доумнезес а да ла ачестѣ лѣкрѣ.
 че деѣдѣ лѣи ши оученичилорѣ лѣи де сѣ типѣрѣскѣ ачестѣ кар-
 те ѣвѣлѣе кѣ ꙗвѣцѣтѣрѣ. ꙗтѣи спре чинтѣ ши лѣвѣлѣ сѣнѣтен
 тронѣ оуѣ доумнезес. ши спре ꙗвѣцѣтѣрѣ леѣиен ѣаменнѣлѣр
 креѣиннѣ. кѣлѣ фост коуѣтатѣ ши ачастѣ, ка сѣ фѣе маи лѣс-
 не ши маи юшорѣ а чети ши а ꙗцѣлѣѣе пентрѣ ѣаменнѣи чѣлѣ
 процѣи. шамѣ авоуѣтѣ фоарте гриже марѣ де ачастѣ кл сѣ се
 типѣрѣскѣ. коумамѣ сѣѣтѣить, ка немѣнѣи сѣ фѣе акоперитѣ.
 че сѣ фѣе маи лѣсне спре ꙗцѣлѣсѣ, ши кѣтрѣ четитѣ коу фо-
 лѣсѣ ши кѣ ꙗдемнѣтѣрѣ. маи вѣртосѣ чѣлѣрѣ че вѣр чети кѣ
 грижѣ ши кѣ сокотинѣѣ че вѣр вѣрѣ сѣ кѣстѣ, еи бор афла.
 дерепѣтѣ ачѣлѣ вѣи юѣнициларѣ креѣиннѣи лѣ доумнезес, кѣ дра-
 гостѣ ши кѣ инимѣ вѣонѣ сѣ прѣимиѣи ачестѣ карте: .

. VI. ИЛЛІИ adecă VESPIA Scriptura.

Tipărită în Orestia, în a. 1582. în fol. fără paginatură, în
 19 quaterniuni și 1 terniune.

Titlu. Карта де приѣа лѣ Моисѣи *).

§. 21. Genes. Capu I.

ꙗнчѣпѣтѣ фѣкѣ доумнезес чѣриолѣ ши пѣзмѣнтоуѣ. ѣ пѣ-
 мѣнтѣлѣ ѣра пѣстѣю: ши ꙗ дешертѣ. ꙗи ꙗнтѣнѣрѣкѣ ѣра спре
 аѣлнѣкѣ: ши аѣоѣлѣ аѣмнѣлѣи се пѣрта спре аѣѣ. ши зисѣ доум-

НЕЗЕС: ФІЕ АСМИНЖ: ШИ ФВ АСМИНЖ. ШИ ВЗВВ АСМНЕЗЕС КАРЖ
 ФИ ВБНЖ АСМИНА: ШИ ДЕСПХРЦИ АСМНЕЗЕС АСМИНА ДЕЛА ЛНТБ-
 НІБРЕКЪ. ШИ КЕМЖ АСМИНА ЗИВ. ШИ ЛНТБНІБРЕКЪЛЪ НОАПТЕ, ШИ
 ФВ ДЕ ЛНТРВ СІБРЖ ШИ ДЕ ЛНТРВ ДЕМЖНІЦЪЖ ЗСА ДЕНТЖИО. ШИ
 ЗИСЕ АСМНЕЗЕС ФІЕ ТЗРІЕ: ЛН МИЖЛОКЪЛЪ АПЕЛОРЪ. СЗ ДЕСПАРЦЪЖ
 АПЕЛЕ ДЕЛА АПЕ. ШИ ФІЧЕ АСМНЕЗЕС ТЗРІЕ: ШИ ДЕСПХРЦИ АПЕЛЕ
 ЧЕ ЁРА ДЕ СВПТЬ ТЗРІЕ. ДЕЛА ЧІЛА ЧЕ ЁРА ДЕСОУПРА ТЗРІЕН, ШИ
 ФВ АША. ШИ КЕМЖ АСМНЕЗЕС ЧА ТЗРІЕ. ЧЕРЮЛЬ. ШИ ФВ СІБРЖ
 ШИ ДЕМЖНІЦЪЖ ЗСА АДОА. ШИ ЗИСЕ АСМНЕЗЕС: СТРИНГЪСЕ АПЕЛЕ
 ДЕ СВПТЬ ЧЕРЮ ЛНТРОИЪНЪ ЛОКЪ. СЗ СЕ ВАСЖ ОУСКАТЪЛЪ. ШИ ФВ
 АША. ШИ КЕМЖ АСМНЕЗЕС ОУСКАТЪЛЪ ПЪМЖНТЬ, ШИ СТРИНСЪЛ А-
 ПЕЛОРЪ КЕМЖ МАРЕ. ШИ ВЗВВ ДОУМНЕЗЕС КЪ ФВ БИНЕ. ШИ ЗИСЕ
 ДОУМНЕЗЕС: РЪДІСКЪЖ ПЪМЖНТЪЛЪ ІАРЕЖ ВІБРЕДЕ, ФЪКЖНДЪ СЪМЖНЦЪЖ
 ШИ ПОМИ ФЪКЖНДЪ РЪДЪЛЪ СЪЧ, ДОВПЪ ФІЛЪЛІ СЪЛ. КАРЕ СЪ-
 МЖНЦЪЖ ФІЕ ЛНТРВ СИНЕ СПРЕ ПЪМЖНТЬ. ШИ ФВ АША ШИ РОДИ
 ПЪМЖНТЪЛЪ ІАРЕЖ ШИ ВІБРЪЕ: ШИ ПОМИ РОДИТОРИ. ЧИНЕ ЛНТРВ
 СИНЕ РЪДІА ПОАМЕЛЕ САЛЕ. ДЪПЪ А СА ФИРЕ. ШИ ВЪЗОВ ДОУМНЕ-
 ЗЕС РЪ ФВ БИНЕ. ШИ ФВ СІБРЖ ШИ ДЕМЖНІЦЪЖ А ТРЕА ЗИ. ШИ
 ЗИСЕ АСМНЕЗЕС: ФІЕ ФЪПТЪСИ ЛОАМИНОАСЕ ЛН ТЪДІА ЧЕРЮ АСИ.
 ШИ ДЕСПАРЦЪЖ ВЪА ШИ НОАПТІ. ШИ АРАЧЕ СІМНЕ, ВРЕМИ АДЕВЕ-
 РИТЕ. ЗИЛЕ ШИ АНЫ: СЪ АСМИНІБЪЕ ЛН ТЪРІА ЧЕРЮЛЪИ, КОМЪ СЪ
 АСМИНІБЪЕ ПЪМЖНТЪЛЪ. ШИ АША ФВ ШИ ФЪКЪС ДО МНЕЗЕС ДОАВ
 АСМИНИ МАРЫ, АСМИНА МАИ МАРЕ СЪ СЪВЖАСКЪЖ ВЪВЕН. ШИ ЛО-
 МИНА МАИ МИКЪ СЪ СЪВЖАСКЪЖ НОПЦІЕН. ДОВПЪ АЧІСТІ СІБЛЕЛЕ
 ЛНЖ. ШИ ПЪСЕ АЛЕ СПРЕ ТЪРІА ЧЕРЮЛЪИ. СЪ АСМИНІБЪЕ СПРЕ ПЪ-
 МЖНТЬ. ШИ СЪ СЛОВЖАСКЪЖ ВЪВЕН ШИ НОПЦІЕН. ШИ СЪ ДЕСПАРЦЪЖ
 АСМИНА ДЕЛА ЛНТБНІБРЕКЪ. ШИ ВЗВВ АСМНЕЗЕС, КЪ Е БИНЕ. ШИ
 ФВ СІБРЖ ШИ ДЕМЖНІЦЪЖ А ПАТРА ВИ. ШИ ЗИСЕ АСМНЕЗЕС: А-

пеле сз факз ши сз родѣскж жиганїи вїи. ши пасжри звсрж-
 тоаре спре пзмжнтъ свптъ тзрїа черюлши. ши фзкв думнезев
 мари пещи, че се кїамж китоул. ши тоате фїериле, че се каз-
 тескь че рвдирж апеле доупж фирѣ са. ши тотъ че зволрж
 дспж фѣлола сзс. ши вззс думнезев кз е вине: ши блѣвы
 але зикжндъ: крѣщеци ши вз жмоулицїи. ши жмплецы а-
 пеле мжрїен: ши пасзрилe жмоулицѣскжсе спре пзмжнтъ. ши
 фс сѣрж ши демжнѣцз а чинчѣ зы. Ши зисе думнезев:
 родѣскж пзмжнтоул жигжнїи. доупж фирѣ са. довитоаче. жи-
 ганїи. ши фїери доупж фѣлола лорь. ши вззс думнезев кз
 е вине, ши зисе думнезев: сз фачемь жмоула пре кипола че
 сз фїе асѣмине нол, че сз думнѣскз пре пещїи мзрїен, ши
 довитоксаен пасе илорь черюлши, ши живинилорь ши а тотъ пз-
 мжнтвлши. ши спре тоци вїермїи че се трагъ пре пзмжнтъ.
 ши думнезев фзкв пре жм лчи пре жвразь. пре жвразь лѣ
 думнезев фзков ель: взрвать ши мваре фзкв еи. ши думне-
 зев: блѣви еи ши зисе лорь, крѣщеци ши вж жмоулицы, ши
 жмплеци пзмжнтсаль, ши бирсици ель, ши думници пре па-
 сжрилe черюлши, ши а твт(е) фїерилорь. че се лѣгжнж спре
 пзмжнтъ. Ши думнезев зисе, яка амь дагъ воав тоатъ гркв
 че флче сжмжнцж спре пзмжнтъ, ши тоци помїи, че ас ж сине
 сжмжнцж де фѣлола лши, коумь сз фїе воав спре мжнкаре.
 ши тоате жигжнїиле пзмжнтвлши, ши тоате пасериле черюлши,
 ши тоате че се лѣгжнж спре пзмжнтъ, ши твт ж че асте
 вїацж ка сз анжз пре мжнкаре ши фс аша ши взсв думне-
 зев тоате че фзквсе. ши ера прѣ волне. ши фс сѣрж ши
 демжнѣцж ашасѣ зи.

§. 22. Gen. capu II.

Иша се сфрзши черюль ши пзмжнтсаль к8 тоатж подоаба алорь. ши дмплас дмннезев л ашаптѣ зы лвкроул сзв че фзкоу. ши вдихни лн ашаптѣ сы. де тоате лвкрсриле че ера фзкоуть. ши блви а шапте сы ши сфици га. кзче кз лн лчѣа ера вдихнить де тоате лоукрсреле сале. че дмннезев рвди ши фзкоу. Иша фсрж черюль ши пзмжнтоул. кзнды фзкврже л ви кзнды флкс дмннезев черюль ши пзмжнтоуа ши тоци помїи л кзмпы карїи маннте ноу ёра пре пзмжнтъ. ши тоатж гарба кзмпласи, че маннте н8 ера кресквтъ, кз дмнноул дмннезев лнкж н8 ера плоать п.е пзмжнтъ. ши н8 ера нечи оуwm каре сз лвкре пзмжнтоул, че о фзнтзнж сав негсрж де л пзмжнтъ стропинды ши оудандъ тоатж фаца пзмжнтсави. Ши дмнноул дмннезев фзкв пре омы де л бслагррь де пзмжнтъ, ши сѣфлж л ель дхъ вї8, ши ф8 омовл соуфлечъ вї8 ши дмннова дмннезев фзкв раюль двлечеїи кзтрж рзсхритж, ши повсе wмсал лтржнсоваль коум сз лвкрж ель. ши дмнноул дмннезев лзсж а крѣцие де лпзмжнтъ, тотъ помвал фржмос а кзоута, ши доуаче а мжнка, ши помова вїеїеи л мижлокоул раюлви ши помоул шї8т8рїеи винелоуи ши ржовлоуи. ши оуны рї8 тасе де л локоуль доуачеїеи спре оудара раюлви, че се лпарте ачела пре патр8 капете, оуна ноуме фисонь, ачела че лквицюрж твт пзмжнтоул хевилатсави, ши аколо афлжсе аврь ши ачелви пзмжнтъ лороул ёсте маи боун, акло афлжсе бде-ліонь, ши пїатрж сквмпж онихинос. ши ноумеле рї8лви ал доиле гїхонь. ачела ксрж спре тот пзмжнтсаль Ирапїеи. ши рїсул ал треиле тїгрїсь каре коурж спре асирїа Ил патроул рї8. ачела асте евфратїсь. ши л8w дмнноул доумнезев wмоул ши

пѣсе ель ꙗ раюль доулучеціи, кѣмь съ лѣкре. ши съ пззѣскѣ
 ель. ши поржнчи лѣи зикжндѣ, мзнжнкѣ дѣ тот помоуа рлю-
 лѣи, че дѣ ꙗ помоуа цїѣсторїи еинелуи ши рзслаши тѣ съ нѣ
 мзнжнчѣ. кз ꙗ каре зѣи верь мзнка дѣ ꙗ ель кѣ моартѣ верь
 мѣри. ши зисѣ дѣмноуа дѣмнезѣс: ноу е еинѣ шлѣлѣши съ фїѣ
 сингѣрз, съ фачем лѣи ацїоторю а семжнѣ кѣи. кз дѣка дѣм
 дѣмнезѣс ерл фзкѣтъ дѣ ꙗ пзмжнтѣ толте жигжнїилѣ пзмжн-
 тѣлѣи ши толте пѣжрїилѣ черюлѣи, адоуѣ але лл ѡдѣмь коул
 съ вѣзѣ кѣмь арѣ кемл але, кз вѣре кѣмь аѣ кемѣтъ ѡдѣмь
 толте жигжнїилѣ, ашл лїѣ ноумелѣ. ши кїѣмѣ ѡдѣмь кѣ но-
 мелѣ а лѣрѣ, толте жигжнїилѣ ши толте пѣсерїилѣ черюлѣи, ши
 толте фїѣрїилѣ пзмжнтѣлѣи, че лѣи ѡдѣм нѣ се афлѣ ацїоторѣ
 асѣмена лѣи. ѡшл лзѣ дѣмнѣлѣ дѣмнезѣс сѣмнѣ спре адѣмь,
 ши дѣка адоурми, лѣш оул дѣ ꙗ коастелѣ лѣи ши ꙗпѣс кѣ
 карнѣ дерѣпть ꙗ, ши дѣмноуа дѣмнезѣс дѣ ꙗ коастѣ че ерл
 скос дѣ ꙗтрѣ адѣмь фѣкѣс мѣарѣ, ши адоуѣ ꙗ лл адѣмь. ши
 зисѣ адѣмь ачѣстѣ всѣ дѣ ꙗ вѣселѣ мѣлѣ, ши ачѣстѣ карнѣ дѣ
 ꙗ карнѣ мѣ, ачѣстѣ вл фїи кемѣтъ вѣрѣжтѣскѣ. кз дѣ ꙗтрѣ
 вѣрѣжѣтъ асѣ скѣсѣ. Дерѣпть ачѣлѣ шмоуа вѣ лзѣ тѣтѣлѣ сѣлѣ
 ши моумл, ши се вѣ лепи моѣерїи, ши ворѣ фїи амзндѣи оул
 трѣпѣ. ши ерл амзндѣи гѣлѣи адѣмь ши мѣарѣ лѣи, ши нѣ
 се рѣшинѣрѣ.

*) Epilogulu. Кѣ мїлѣ лоуи дѣмнезѣс ши кѣ аѣсторїюль
 фїюлѣи ши кѣ сѣвзршїтоуа дѣхѣлѣи сфнѣтъ ѣс Тордѣлѣш Мїхїлу
 алѣсѣ Пїскопоуа рѣмжнїлорѣ ꙗн ардѣл: ши кѣ хѣрчѣ шѣфанѣ.
 проповѣдѣнїторюль ѣвѣлїен лѣ хѣ. ꙗн вѣршѣуа кѣвѣжнѣн Шѣвѣ-
 шѣлѣи Зѣканѣ ѣфрѣм аскалоуа дѣ дѣскѣлїѣ. а шѣвѣшѣлѣи, ши

кѸ пецишеа МѸвси. проповедѸнтороуа Евангеліен дн орашоуа
 логожабѸши ши кѸ акіріе потропопова вармежиен хенедоріен ци-
 ноум днтрѸна пентрѸ желаніе скриптѸрееи сѸнте, кѸ взѸбѸмь
 коум тоате лименле аѸ ши днфлаѸрескѸ днтрѸ кѸвѸнтеле слзвите
 а аѸ дѸмнезѸѸ, нѸмаи нои ромзніи пре лимѸз нѸ авемь. пентрѸ
 ачѸа кѸ маре мѸжкѸ скоасем ден лимѸж жидовѸскѸ. ши грѸчаскѸ.
 ши сзрѸѸскѸ пре лимѸж рѸмѸнѸѸскѸ Ѹ, кзрци але аѸ МѸвси
 прѸрѸкоа. ши патрѸ кзрци че се кемѸ црѸствл. ши алци прѸрѸчи
 кзцѸвл. ши ле дѸрѸим вѸв фѸрацилор рѸмзни. ши чѸтици ши
 нѸ жѸдекарѸци не чѸгнѸдѸ маинте, кѸ веци кѸ дѸвзѸрѸ афла
 маре вистіарю сѸфлетескѸ нои пентрѸ драгосте аѸи дѸмнезѸѸ
 амь оѸстенитѸ, наѸ іарѸ днторѸ мзѸнѸ де днѸцѸрь. че мзѸнѸ
 грѸѸ пзкѸжтоасѸ. сз веци афла чеѸа грѸшитѸ пре а черюаѸи дѸмнѸ
 коум кѸ ель фіе дѸвзѸрѸѸтѸрѸж кѸ нѸ е кѸ вѸе ноастрѸ ачѸ грѸ-
 шалѸ. пентрѸ ачѸа чѸтинѸдѸ тоци варе дн че мзѸнѸ ва сѸси,
 влѸсѸвици коум ши дѸмнезѸѸ сз влѸвѸскѸ пре вѸи йминь.

Де дн мила аѸ дѸмнезѸѸ дн зилеле аѸ БатзѸрь ЖигмѸнѸ
 БѸвивѸдж арѸѸлаѸбѸши: дзрѸим ден ачѸѸте кзрци скрис а ностре
 чѸѸѸте доѸ де дѸтзѸню Бітїе, ши Исходаль. челѸи домнѸ де
 стѸѸгѸ ши вѸститѸ вѸтѸѸѸ ГѸсти ФрѸѸнѸци алесѸ ХѸгѸноѸю ар-
 деааѸбѸши ши цзрѸжен оѸнѸгрѸѸци. лзкѸнѸторю дн деѸа коум ачѸѸте
 доѸ кзрци сз фіе пзргѸ пзѸнѸ дѸмнезѸѸ вл ши алаате типзѸри
 ши скоате, ши мзѸріа аѸ ГѸсти ФрѸѸнѸци фѸ кѸ тѸт дѸѸто-
 рюаѸ ши лѸѸ скрис дн кѸлтѸѸалѸ моултѸ. ши кѸ алци Ѹмени
 вѸни днкѸ лзѸнѸгѸ сине ши лѸѸ дзрѸвитѸ вѸв фѸраци рѸмѸни-
 лорѸ. пентрѸ ачѸа рѸгаци пре дѸмнезѸѸ. пре днтрѸ мзѸріе аѸи.
 де дн мила аѸи дѸмнезѸѸ ѸѸ шерѸбанѸ дїіакѸ меѸіероуа маре а
 типарелор ши кѸ марїенѸ дніакѸ дзѸндѸ дн мзѸнл ноастрѸѸ

чѣсте кзрци четиндъ ши не пзкврж, ши лѣмь скрись вов
фрацилар рwmзни, ши ле четици кз веци а фла днтрѡ але мзр-
гжитарю сквмпѡ ши вистѣерю несфзршитъ. квнлциевеци фоло-
сова бснѣцилор : ши палта пзкателоръ де ла дмнзевѡ днтрѡ
чѣсте кзрци. Скриссскѡ чѣсте кзрци сфнѣте : анѣи з ч. поро-
дества хсво : афпв. Месца юуле аг. д четлге дн вржцие.

DIALECTUL DE LA MĂNĂCIŪ (ÎN ARDEAL, FOSTUL SCAUN AL AREȘULUI).

O predică scrisă în acest dialect la 1619.

Vezi „Cuvente din Bătrăni“ II p. 120—126.

F R A Ţ I D R A G I....

Фраци драци асколтаци сфнта ѣвангелѣе че се грзацие
домниеврѡ ввалстре де бине сокотици ши лвлци аменте че

1. грзацие домневѡ. |

домноу ѣс хс аша вице сз роузмѡ-не. ѣвглѣе. дтрѡ
днтрѡ челарюль тзѡ ши днкиде оуша та тзкованѣе че се
виче дцелѣцере аша вице. се те днкнзи днтр'зрема та,
де толте квцетеле лумѣен дешарте. евглѣе. вице рѡагь-те
татзлзи дин черю д фсриши ши татълъ тзѡ ва ведѣ д
фсришѡ да-ва цѣе лаве. ачѣ вице. ши домневѡ ва ведѣ
дрема та фзръ де хикленшсгѡ. ши да-ва цѣе д ведѣрѣ
тѡтсрѡрѡ евглѣе. рѡагзндѡ-въ. сз нѡ грзици рзѡ ка алте

2. лимби паре-ле амѡ кз днтрѡ мвалте кввен | те але лорѡ
авѡици ворѡ фи. нѡ въ асемзрлреци лорѡ. аша вице нѡ кв
ирема сз квцеци алте. е кв лимба се грзѡци рзндндѡ д-
тр'ауре. ка чеа фзцарничѣи. кз нѡ вере довзндн. евглѣе.
ши татълъ вострѡ че вдрѡ тревон динте дкз де чершо-
тѡл вострѡ. цн домневѡ илрима та ши днцелѣце толте

кѡцетеле тале. ши вѣде толте фзцзриле тале. ши плектѡ
тзѡ. линте лнкз де кѡввнтѡ тзѡ. евглїе. зиче. аша амѡ сз
вз рѡгацн вои. вои ботезацїи че сеци лн номеле тѣтзлши
ши фїюлши ши аховлши сфнтѣ. сз лнцелѣцеци че гзцици.

3. ши чире кемлци. лнтрѡ ацїсторюль тзѡ. | де нѡ кѡ ирмл
се нѡ сокотеши ка чеа лнтѡреклцїи. чее че аѡ лнтѡ-
реклтѡ дѡпѣ частл аѡме дешартз де нѡ ворѡ се лнцелѣгѣ
внлреле сзѡ. евглїе. зиче. татѣль нострѡ чел че еши л
черю е. а че ши (?) лнцелепчѡрѣ сѡфлетѣлши, ши л ирмла се
лрллци асѡпрз де черю. кз домневѡѡ. елѣ аѡ флптѡ черюлѡ
ши пз[мѣ]нтѡлѡ. взѡстеле толте ши невзѡстеле. елѡ цѣѡ длтѡ
трѡпѡ. дилтр'ѡ фзрѣнемикѣ. елѡ цѣѡ'длтѡ взртѡте. елѡ цѣѡ

4. длтѡ вкїи. ши мзрѡ. ши пнчѡдре. спре сила лѡи стл и л
пѡрзлчнцл лѡи се лѣли лн лѣцѣ лѡи. кз елѡ цѣѡ длтѡ вїацл
ши зиле кѡ самз ши члс де морте. ши лѡїере дѡл морте.
ши лтре елѡ сѣ стлн кѡ пѡлицл ши кѡ сѡфлетѡ сз дн
рзспѡнѡѡ. де чѣи лѡкрат кѡ пѡлицл. нече кѡ оу кнпѡ нѡ
ѡци трѣче дѣ ачѣ. тлчл зиче. фїи бѡрѡ, ка зиче елѡ
де се фїи фїюлѡ лѡи де се лплн кѡввнтѡ лѡи ши фз-
гзлѡитл тл. че се зиче вѡвтецїорѣ тл. де се дѡвзлдеци
вчина лн черю ши дѡлчлцл рлѡлѡи. шн касл тлчллши тзѡ.
се те врзжмлшл. лншлль кз тотѡ менчѡрѡсѡ тлчл и е

5. дрлкѡ. дече се те рѡпсере дѡл татѣль тзѡ дѡл черю дѡче-
те-вери кѡ елѡ. л фокѡ нестинѡѡ. ши лнтрѡ'нтѡрѣреклѡ
дѣ афлѣ лнтрѡ вїермїи неадѡрмици. юв е скзрчкарѣ дн-
цилѡрѡ. ши плзнцере кѡ амлрѡ. ши тѡлтѡ мѡлѡкѡ. кз елѡ
кѡ пзклтѡ лнтре ши гзвѡсѣїе ѡмѡ. лннте пзхл мзн-
дрїл. трѡфл. лзкомїе вѡцїл рѡвннрѣ. лѣнѣ. корвїе. фѡр-

- ДЕ ВѢЧИ. РЪГЗМЪ-ВЪ. АСТЪЗИ ФЪРЪ УСЪНДЪ СЪ НЕ КЪМЕРЕКЪМЪ.
 КЪ СЪТА ПЕЛИЦА ЛЪИ ШИ КЪРАТЪЛ СЪНЦЕЛЕ ЛЪИ СЕ ФИМЪ ГАТА
 КЪ ДОАЪРЪ ПЪЛЪРЪ МЪЛРЕ ВРЕМЪ ТРЪЧЕ ДЕ ЛЪМЕ КЪ ЗНСЕ
 ДОМНОУЛ ЛЪ ТОЛТЕ КРЪМЪИ СЪ ФИМЪ ГАТА. ЕУГЛІЕ. ШИ ЛАСЪ
 НОАЪ ГРЕШАЛЕЛЕ НОАСТРЕ. КА ШИ НОИ. ЛЪСЪМЪ ГРЕШИЦИЛЪРЪ
 НОЦРИ. ДЕРЕПЧЕ ШИ ДЪПЪ КОВТЕЦЮРЕ ГРЕШИМЪ ШИ ДОПЪ
 ФЪГЪ[ДЪ]ИТЪ НЕ РЪГЪМ СЕ ЛАСЕ НОАЪ МАИ ВЪРТОСЪ АРАТЪ
10. НОАЪ КА ВРЕМЪ РЪБЪДЪТОРИ СЪ ФИМЪ. КЪ АША ВА ЛЪСА ЕЛЪ
 НОАЪ КА НОИ ВРЕМЪ | ЛЪСА ВИНОВАЦИЛЪРЪ НОЦРИ. СЕ ПОМЕ-
 НИРЕМЪ РЕЪ НЪ ВА ЛЪСА НОАЪ. СЕ ДЪДЕРЕМЪ РЪЪ ДЕРЕПЪ
 РЪЪ. НЪ ВА ЛЪСА. АША НІ-И ЗНСЪ НОАЪ ДЕ ДОМНЕЗЕЪ. КА
 ВРЕМЪ ФАЧЕ НОИ ВЕЧИРИЛОРЪ НОЦРИ. АША ШИ ЕЛЪ ВА ФАЧЕ
 НОАЪ НЕТРЕКЪТЪ. ЕУГЛІЕ. НЪ НЕ ДЪЧЕ НОИ ЛЪ НЪПАСТИ НЕ-
 ТАРЕ СЕМИ НОИ ВАМЕРІИ. ДЕРЕПЪ АЧЪ НЪ НИ СЕ КЪДЕ СЪ
 НЕ ДЪМЪ НОИ КЪ ВОЛ НЕ ЛЪ ИСПИТИ. КЪ ИСПИТЕЛЕ СЪНТЪ АЛЕ
 ЕИ НОАСТРЕ КРЕДИНЦЕ СЪ АВЕМЪ РЪБЪДРЕ. ДЕ СЕ НЕ РЪГЪМЪ
11. КЪНЪЪ ВРЕМЪ КЪДЪЪ КЪ ДЪЛ ИСПИТЕ СЕ НЪ ЛЪГИЦИЦИ ФИМЪ.
 ДЕ НЪПАСТИ. ЧЕ КЪ АЦЮТОРЮЛ ЛЪИ ДОМНЕ | ЗЕЪ РЪБЪДАРЕ СЕ
 АВЕМЪ ШИ ЛЪКРЪ ДЕСЕСФЪРШИТЪ СЕ ПРІИМИМЪ. КЪ ЧЕЛА ЧЕ-ЛЪ
 ЛЪВЕНЧЕ ИСПИТА КАДЕ ЛЪ НЪПАСТЕ. ШИ ЛЪГИЦИТЪ ВА ФИ ЛЪТРЪ
 МДЪ. Е ЧЕЛА ЧЕ ВА КЪДЪЪ ШИ-ЛЪ ВА ТРЪЧЕ КЪ АЦЮТОРЮЛ ЛЪИ
 ДОМНЕЗЕЪ КЪ РЪБЪДРЪ ШИ ДЕ ВА ГРЕЧЕ ДОСТОИНИКЪ-И. ШИ
 КЪРЪРЪ ДЕ СЛАВЪ. ЧЕ-И ГЪТИТЪ ДЕ ДОМНЕЗЕЪ ЧЕЛОРЪ ЧЕ ЛЪЪ
 ЮБИТЪ ЕЛЪ. ЕУГЛІЕ ХИКАЪНЪЛ ЛЪ ДРАКЪЛ ЧЕ КЪ ХЛИНШИГЪЛ
12. СЪЪ КЪЪЪ ДЪЛ ЧЕРЮ. ШИ СКОАСЕ ЯДАМ ЛЪТИ ВМЪ ДЪЛ РАУ.
 ШИ ЮДА ДЕЛА ХЪ. ШИ АЛЦИ МЪЛЦИ ДЕ НЪ ЦИЧЕ | СЕ НЕ ИЗ-
 БЪВЪСЪКЪ НОИ ДЕ ВАМЕ[РИ] ХИКАЪНЕ КЪ ЕИ НЪ НЪРЪ ФАЧЕ
 НОАЪ НИЧЕ ЗН РЪЪ. ЧЕ ХИКАЪНОЛЪ ВРЪМАШЪЛЪ РЪДИКЪ ВАМЕ-

- рѣи спре нои ши фаче невое лорѣ ши ноав. ка рѣдикъ шлрпеле ши лтрѣ л елѣ ши прилѣсти Ѣвва. ши Ѣвва лшелѣ Идам. ши кѣзѣрь де вѣлрѣтатѣ лѣи домнезес. ши
13. еи ши змѣла. ши рѣдикъ спре лисѣши хс. хикаѣнѣла ши лтрѣ л фарисеи. ши лшеларѣ Иова | спре перирѣ са. ши алѣи мѣлци дерептатѣ нѣ де валмери не рѣгзмѣ се не изѣзвѣкъ. че де хикаѣнѣла врѣжмашѣла че тоци не зѣментѣши. де се нѣ-лъ фѣгѣдѣвимѣ елѣ лтрѣ немикъ. се нѣ перимѣ кѣ елѣ. че се оуримѣ елѣ лнтрѣ немикъ. ши ни се каде се лѣ влѣстемѣмѣ елѣ кѣ к[вѣнтѣла] лѣи домнезес кѣ а тл асте лпѣрѣциѣ ши сила. ши слава л вѣчѣа
14. вѣкѣлѣи аминѣ. лралѣцѣ нои ачичѣ лн дѣрнѣре сѣ авемѣ оуповхницѣ таре. кѣ лмпѣратѣла а тотѣ асте татѣла нострѣ дѣл черю. ши | пѣтѣрникѣ ши слѣвитѣ. де се сповхимѣ кѣ крединѣцѣ таре негѣндѣндѣ-не ши се шим кѣ хикаѣнѣла времѣ лвенче ши врѣжмашѣла кѣ сила татѣлаи нострѣ. ши не вемѣ прослѣви кѣ елѣ. анои кѣндѣ ва велри лн слава сл елѣ ва да кѣиши дѣпѣ лѣкѣла лѣи л вѣчѣа вѣкѣлаи. аминѣ :— пис попѣ Григорѣе дн Мѣхлчю. влѣт. з̄. р̄. кз̄. wt рѣж̄во. *а. х̄. ѣ̄ мѣца. маи і. днѣ. аминѣ.

Veacul al XVII^{-LEA}

a) A R D E A L.

1. НОДЛѢ ТѢСТАМЕНТЪ *)

Tipăritu in Belgradu, in a. 1648, in fol. XII. și 658 pag. inse 329 foi.

Titlu: Н. Т., сав, лпѣкарѣ, лѣ лѣцѣ ноав алѣи Іс Хс Домнѣлаи нострѣ. изводитѣ кѣ марѣ сокотинѣцѣ, дѣн изводѣз

*) Vezi Chrestomatia Cipariu p. 83—90.

Греческѣ ши словенескѣ, пре лимѣж рѣмѣнѣскѣ, кѣ дѣмнарѣ ши порѣнка, денпрѣнѣ кѣ толѣж келѣвѣлл, а Мзрїен салѣ, Георгїе Рѣкоци, Краюль Ярдѣласѣн. ипроч. Тупзрїтѣсѣѣ дѣтрѣ а мзрїи салѣ Тупографїе. дентѣю нѣмѣ, д ардѣль д четатѣк Белградѣласѣн, анїи дѣла дѣтрѣспарѣа домнѣласѣн ши мзнтѣвиторїулѣн нострѣ Ис. Хс. дхми лѣна лѣн Генсарїѣ, к. *)

*) Предословїе кѣтрѣ Мзрїа сѣ Краюль Ярдѣласѣн. Чинстїтѣлѣн ши лѣминатѣлѣн ши дѣфрѣмѣсѣцатѣлѣн кѣ дѣстоиннїчїе ши кѣ крѣщїнзѣтѣтѣ, милостївѣлѣн ГЕОРГІЕ РѢКОЦИ, чѣл мѣлї марѣ, дїн мїлѣ лѣн дѣмнѣзѣс Краюлѣн Ярдѣласѣн. . . . ипроч . . . въззѣндѣ ши дѣцелѣгзѣндѣ мзрїа тѣ, кѣ нѣн рѣмѣнїи карїи сѣнѣтем дѣ цїлѣ мзрїен тѣлѣ, нѣ лѣвѣмѣ нечї Тѣстѣментѣлѣ чѣл нѣс, нечї чѣл векѣу дѣ плїнѣ дѣтрѣ Лїмѣлѣ нѣлострѣж, мзрїа тѣ тѣкї мѣстївїтѣ кѣ оунѣ Краю мѣстївѣ, ши мїаи порѣнчїтѣ сѣ кѣлѣтѣ, дѣ пѣпїи мїен прѣвѣци кѣртѣлѣлрїи ши вѣмѣнї дѣцелѣпѣци, карїи сѣ шїе нзвѣдї Тѣстѣментѣлѣ чѣл нѣс, а домнѣлѣн нострѣ а лѣн Ис. Хс, дїн лїмѣж грѣчлѣскѣ, ши словѣнѣскѣ, ши лѣтїнѣскѣ карѣкѣ въззѣндѣ порѣнкл мзрїен тѣлѣ дѣм ши фѣкѣт, ши мзрїа тѣ дѣкѣ тѣкї мѣстївїтѣ, дѣ нѣкї дѣдѣсѣ мѣцїерї стрѣннї дѣ нѣс фѣкѣт Тупографїе. ши лѣкї дѣтѣ платѣ дїн вїстїарїюль мзрїен тѣлѣ. ши пѣнтрѣ кѣ ачѣстѣ лѣкрѣ вѣнѣ ши сѣфїтѣ, асѣ дѣчѣпѣтѣ дїн сѣфѣтѣлѣ ши дїн дѣмнзѣтѣрѣа ши кѣ кѣлѣгѣлѣ мзрїен тѣлѣ, пѣнтрѣчѣкѣ сѣ кѣвїнѣ сѣ асѣ сѣпѣтѣ нѣмѣлѣ ши сѣпѣтѣ сокѣтїнцѣ ши сѣпѣтѣ дѣстоиннїчїа мзрїен тѣлѣ, пѣнтрѣ карѣлѣ сѣ дѣлѣ нѣмѣлѣ мзрїен тѣлѣ помѣнѣж не оунѣтѣтѣ дѣ вѣчї. . . .

Слѣгѣ мѣлї мїкѣ ши плѣкатѣ, а мзрїи тѣлѣ. Сїмѣн

СТЕФАШЪ, архієписѣпъ ши митрополитъ, СКАВНАШИ БЕЛГРАДШАШИ, ши Я ВЛАДАШИ, ши Я МАРАМЪРЪШШАШИ, ши А ТОЛЪЦА ЦАРА ЯРДЪКАШАШИ.

A dou'a Prefațiune.

Предословіе кзтрж четитори. Четиторилоръ, дтрачаств сфнѣтж карте, милж паче ши сзнзтате дела Татзль, Домнль, нострѣ Іс. Хсѣ.

Лчепеніа чещіи сфнѣте кзрци требаше сз цинци ши сз лцелѣщещи, десире чѣсте лскрѣри кареле сзнт скриси пре рзндѣ.

а. Ячест Тестамент ллѣ лчепшт ал изводи, Ермонах Селивестрѣ, ден порѣнка ши келшсгѣль мзрїен слле. ши ѣль сль оустенит кзт сль пѣтѣт. ши кзрзнд дн сль тзмплат лши молрте. парз нон сокотина ши лсрд аминте гзситаъмь мѣлтж липск. ши грешале дн скриптрѣ лши пентрѣ не лцелесль лимбїен ши кзрціи гречеши. пентрлчѣл нон амь лчепѣтъ динтзю алъ послѣдши ши оунде ллѣ фостъ бине амь испрзвит ши амь лмиллѣтъ. ши амь токмитъ дн л кзтъ амь пѣтѣтъ. Че нѣмаи лчлстл сз цинци, кз нон нлмь сокотитъ нѣмаи п е оун извод че тоате кзте ал пѣтѣт алфл гречеши, ши скрвещи ши лзтинещи, кареле лѣ фостъ изводите де кзртѣллри млри ши лцеллгзтори ал карте гречаскж, лѣм четитъ ши лѣмь сокотитъ, че мли взртось нѣмь цинѣт де изводль греческѣ. ши амь сокотитъ ши пре изводл лши Ернимь, кареле лѣ изводитъ динтзю, дин лимбж гречаскж лзтинѣще, ши амь сокотитъ ши изводль словенескѣ карелеи изводитъ словенѣще дин гречаскж, шїе типзритъ л цара Москвлши. ши сокотина члѣстл тоате влре клрѣ лѣ лмеллтъ мли апропе де картѣ гречаскж деире члѣл амь сокотитъ, лскж де чѣ гречаскж нѣ лѣмь депзртатъ.

щїиנדъ кз дѣль сфзнтъ ас лдемнать еуглїстїи, ши апслїи а скрїе лн лимбъ гречаскѣ Тестамзнтѣа чел нос. ши картѣ гречаскѣ асте изворѣа челорлалате.

б̄. Ічаста лкѣ вом сз цїици, кз нон л честь Тестамзнтъ лтзю ам лпсѣ шѣма ла толте капетеле, ши л шѣмѣ сзнтѣ стихсри, кареле аратѣ мнї пре скртѣ аскртїле се сзнтъ скрїсе лтрачел кап, пентрѣ сз сѣ афле мнї лдегрлѣѣ че вл врѣ сз клѣте, ши л толте капетеле толте соролчеле лѣмь псѣ кѣ нѣмзрѣ кареле сз кїламѣ словенецїе, сѣ, пентрѣ кз мнї л толте лимбїле ведемь кз ас ачесть извѣдъ де скрїс кз стихсри пентрѣ кз фолртеї лесне а гзсї лдегрлѣѣ че верї врѣ сз кївци л нѣмзрѣа соролчелор.

г̄. Де ачаста лкѣ вомь сз цїици, кз ведемь кз о неле ксвїнте о нїи лѣс изводнт лтрѣн кип, алцїи лтрлал. нарѣ нон лѣмь лзсать кѣм ас фостѣ л изводѣа греческѣ, въззїндъ кз алте лимбї лкѣ ле цїиць ашѣ. кѣмсї сїнагога, ши повлїкнѣ, ши гангрел, ши пїетрї скѣмпе, кїреле нѣ сѣ цїїс рѣмзнѣцїе, че сзнтъ нѣме де валени, ши де лѣмне, ши де вешменте, ши алтеле мѣлте кареле нѣ сѣ цїїс рѣмзнѣцїе че сзнтъ, нон лкѣ лѣмь лзсать гречасїе пентрѣ кз алте лимбї лкѣ лѣс лзсать ашѣ.

д̄. Ічаста лкѣ вѣ рѣгѣмь сз лѣаци аминте, кз рѣмзнїи нѣ грѣескѣ л толте цзрѣле лтрѣн кип, лкѣ нечї лтро цїрѣ тоци лнтрѣн кип. пентрлчѣа кѣ невое полте сз скрїе чїнева сз лцелѣгѣ тоци, грзїндъ о нѣ аскртѣ о нїи лтрѣн кипь алцїн лтрлалт кипь. ас вешмз(н)т, ас влсе, ас алтеле мѣлте нѣ ле нѣмескѣ лнтрѣн кипь. бїне цїимь кз ксвїнтеле требѣе сз фїе ка блнїи, кз блнїи ачел сзнт бѣнї карїи лмблѣ л толте

цзрале, аша ши кбвинтеле ачѣа нѣмь силит̄ де ꙗ кзт ам пѣтѣт, сз изводем аша кѣм сз ꙗцелѣгж тѣц. нарѣ сз нѣ ворѣ ꙗцелѣце тоци, нѣи де вина нолстрѣж, чен де вина челѣа чѣс рзсфират рѣмѣнїи при ꙗтрлате цзѣ, де шас местекат кбвинтеле кѣ алте лимви де нѣ грзескѣ тоци ꙗтрѣнѣ кипь.

Ѣ. Мли апои де тоате рѣгзѣм пре четиторїи чешїи кзрци сж нѣ не цюдече нѣман де кѣтъ пзнѣ нѣ ворѣ сокоти изводеле ши веци афал пре че клѣе амь ꙗмѣлать. Ядѣварѣ ши нои ѡамени сзнтѣм ши ам пѣтѣт ши грѣши, сзѡа кз ам силит̄ де ꙗ кзтъ ам пѣтѣт сз нѣ грѣшил. Мли взротѣ де тоате прѣ ачаста нѣмь силит̄ сз цинѣм ꙗцелесѣа дхѣлѣси сфнѣтъ, кз скриптѣра фѣрѣ ꙗцелесѣ асте кл ши трѣпѣлѣ фѣрѣ сѣфлеть. Ячаста пофтимь делѣ татѣлѣ дѣмнѣзѣс . . . Ямин.

§. 33. МАТЕИ, Сапу I, 18—25, знач. вѣ.

Ирз нлцѣрѣ лѣи Ис̄ Хс̄ аша фѣ. кѣ фїинд логодитѣ мѣма лѣи Млрїа лѣи Іѡсиф маинте пзнѣ нѣ сж лѣдѣнасѣ еи, афлѣсѣ ꙗгрѣѡатѣ ден дхѣл снѣтъ. Ирѣ Іѡсиф взрѣѡтѣ еи, фїиндѣ дерѣнт, ши нѣ врѣ сж ѡ вздѣсѣлѣ, врѣ сз ѡ лѣсе ꙗнтрлскѣнѣсѣ. Че кѣцѣтѣнд ел ачѣстѣ, ѡтѣ ꙗцѣрѣл доминѣлѣси нѣж арѣтѣ лѣи ꙗ солнѣ грѣинд, Іѡсифѣ фїѡл лѣи даѡид нѣ те тѣме л лѣа пѣ мрїа мѣарѣ тѣ, кѣ че е лтрѣ а а сз наше ден дхѣл снѣтъ асте. Ши нлцѣѡа фїѡ, ши ѡи кѣамл нѣмѣле лѣи Ис̄. кѣ ачѣл ѡа изѣлѣѡи пре ѡаменїи сѣи де ꙗ пѣкатѣле лѡрѣ. Ячаста тѡт фѣ ка сж с(ѣ) ꙗпле че зичѣ доминѣл пре прѣкѣл зикѣнд. Иѣка фѣчѡара ачѣа ѡа прїими ꙗн сине ши ѡа нлцѣ фїѡ, ши ѡѣи кѣамл нѣмѣле лѣи ѣманѣлѣ: карѣле

сз спне к8 н8и д8мнезев. Шрж скелхнд8сж Івсифь де л сомн, фзк8 к8м8и пор8нчи л8и лцера домн8а8и, ши л8м пре м8арѣ л8и, ши н8 w к8инок8 п, е а, п8нж н8 нзск8 фїюл 8и чел нзск8т де лтзи, ши кема н8меле л8и Іс.

§. 34. МАТЕІ Сапу VII. гач. к̄—кд̄.

Н8 цюдекарець ка сж н8 фиць цюдекац'. Кз к8 че цюдекатж веци цюдека, цюдекавзвечи: ши к8 че мжсврж веци мзсвра, сз ва мзсвра волм. Дарз че коуц' циекел' л окюл' фратель8и тз8, да ж взрна карен л окюл' тз8. н8 w ли лминте. Ши к8мь гич фратель8и тз8, ласж сж скоц' шцлпкель де л окюль тз8, ши пакан взрнл л окюль тз8; фзцарниче скоате лтзи взрна де л окюл' тз8, ши ат8нчѣ кастж де скоате wцапок8л' де л окюл' фратель8и тз8. Н8 дарец' сфн̄та к8нилвр, нече взрларец' мз гзритареле воаст, е лминтѣ порчилвр, сз н8 ле калче к8мба с8пт пичоареле лвр, ши лторкхнд8сж сз н8 р8мпж пре вои. чѣрец' ши сз ва да волм: кзстац' ши вец' афла. с8нац ши сз ва дешкиде волм. Кз тоть чине че чѣре л8ава, ши чине кастж афлаж: ши чел8и че вате, исж дешкиде. Сл8 чине асте дентр8 вои wм, де лл кареле аре чѣре фечор8л л8и п8ине, л8 данвл л8и пїатрж. ши де аре чѣре пѣще л8 шѣрпен ва да л8и? Деч' фїинд' вои р8и, шици да в8не фїилвр вошри, дарж к8 кзт' маи м8ат' татзл' ростр8 чель дин черюре ва да в8не челорь че чер' дела ель. Т8ате адекж кзте аци врѣ сз факж волм ваменїи, ашѣ ши вои фачец' лвр, кз ачаста асте лѣуѣ ши пророчїи. лтрац пре полртж стрзмитж: кз полрта чѣ ларгж ши калѣ латж д8че л перире, ши м8ащи сзнт де карїи лтрж при л а. Шрж полрта стрзмитж, ши

калѣ дѣстѣ, асте карѣ дѣче л вѣтѣж, ши пѣцин сѣнт карѣи
афлз пре л. Дѣацивѣ аминте дѣ прѣоч' минчюнош, карѣи вин
кѣтрѣ вои л вешминтеле шилар. тарѣ ден лонтрѣ сѣнтѣ лѣпи
рѣпитори. Дѣ л родѣлѣ лѣр' лѣи вецѣ кѣнолѣще пре еи, аѣ доарѣ
вор' кѣлѣще дѣ л спин' стрѣвѣри, сѣл дѣи скаи смокине? Шѣла
тот помѣл вѣи поаме вѣне фѣче, тарѣ помѣл рѣл поаме рѣле
фѣче. Пѣ поате помѣлѣ вѣнѣ поаме рѣле сѣ фѣкѣ, неч' помѣлѣ
рѣл поаме вѣне сѣ фѣкѣ. Тот' помѣл че нѣ фѣче поаме вѣне
таесѣ ши л фок арѣнкѣсѣ. Дѣч дѣ л поамеле лѣр лѣи вец' кѣ-
нолѣще пре еи. Нѣ тот' чинем' вѣ зиче мѣе доамне доамне вѣ
лѣтра лѣпѣрѣцѣа черюреларѣ, че чѣла че вѣ фѣче воѣ тѣтѣлѣи
мѣс чине асте л чѣрю. Мѣлѣци вор зиче мѣе л зѣл ачѣлѣ
доамне доамне, аѣ нам' прѣрочит' л нѣмеле тѣл; ши кѣ нѣ-
меле тѣл драчѣи ам скоѣ ши кѣ нѣмеле тѣл мѣлѣе чюде ам'
фѣкѣт'. Ши атѣнчи вою мѣртѣвѣриси лѣр, кѣ неч' вѣлѣтѣ нѣ
вѣмѣ шиѣт' пре вои, дѣлѣнѣлѣцивѣк дѣла мине тѣци карѣи фѣ-
чецѣ хикленѣе. Дѣч тот кареле аѣде кѣвинтеле мѣле ачѣстѣѣ
ши ле фѣче, асамѣнѣлѣ пре ел вѣмѣлѣи лѣцелепт', кѣелеш фѣче
кѣлѣ лѣи пре пѣлѣтрѣ. Ши погорѣ лѣоле, ши венѣрѣ рѣлѣре, ши
сѣфларѣлѣ вѣнтѣре, ши сѣ ловѣрѣ лѣ кѣлѣ ачѣлѣ, ши нѣ кѣзѣл кѣ
ера темѣлѣтѣ пре пѣлѣтрѣ. Ши тот вѣмѣлѣ кареле аѣде кѣвин-
теле мѣле ачѣстѣѣ, ши нѣ ле фѣче, асамѣнѣлѣсѣ вѣмѣлѣи неѣнѣ,
карелеш фѣче кѣлѣ лѣи пре нѣсѣип, ши погорѣ лѣолѣ ши ве-
нѣрѣ рѣлѣре ши сѣфларѣлѣ вѣнтѣре, ши сѣ ловѣрѣ дѣ кѣлѣ ачѣлѣ
ши кѣзѣл, ши фѣ рѣсѣпѣрѣѣ еи маре. Ши фѣ дѣкѣл сѣфѣрѣша Іс'
кѣвинтеле ачѣстѣѣ, сѣ мирларѣ нѣролѣделе дѣ лѣвѣцѣтѣвѣра лѣи. Кѣ
лѣвѣцѣ пре еи ка чѣла че арѣ пѣтѣѣре, ши нѣ ка кѣртѣларѣи.

Ψ Α Λ Τ Ι Ρ Ξ *).

Tipărită în Belgradu, la a. 1658, în 4-o. în 18 foi nepaginate din ainte, și alte 300 foi paginate după acelea.

Tilulu Cărței: Ψалтирѣ. че съ зиче, Кънтарѣ. а ферицитълаши прѣрк ши лнпзрат Дѣдѣ. къ кзнтзрили лши Мѡвси. ши къ сѡмма ши рзнѣшла, ла тоци Ψаломѣи. Изводитѣ къ маре сокотинцѣ, ден изводъ жидовескѣ, пе лимбѣ рѡмзненскѣ къ ацюторюль лши Дм̄незез, ши къ лндемнарѣ ши порѣнка, денпревнѣ къ толтѣ келтѣлаа а мзрѣи сале ГѢОРГІѢ РѢКОЦИ, краюль Ярдѣлаши, инр. Тупзритѣсаѡ лтрѡ а мзрѣи сале Тупографіе, дентзю нолѡ, л Ярдѣль л четата Бзлградѣлаши: вѣто зрѣѡ. а шт рждѣствѣ хѣла ах̄нл. денем кѣ. д̄нь.

Предословіе кзтрѣ мзрѣа са Краюль Ярдѣлаши . . . Гѡургіе Ракоци . . . Ячѣста толте въззндѣле, ши лѡндѣле аминте Мзрѣа тл мѣстиве доамне Краю, фоарте дм̄незѣаше, ши пре маре лѣдл лши дм̄неззѡ, ли порзничит нолѡ слѡцелор мзрѣи тале лпревнѣ къ, семешн СТѢФАНЪ, Митрополитѣль дин скавнѣа Белградѣлаши . . . съ изводим Ψалтира лши Дѣдѣ, ден лимбѣ жидовѣскѣ пре лимбѣ рѡмзненскѣ, ка се ѡ полтѣ чети, лцелегзндѡ ши мик ши маре. пентрѡ къ ведем а аѡе къ тот чинѣль бескринчлорѣ рѡмзненши ши гречѣци асте ден Ψалтире . . . пентрачѣа фоарте лзздзъмѣ ѡвнчюль лорѣ, къ аѡ слѣжѣ ши рѡгзчюнь ден скриптѣра сфн̄тѣ. нѡ дин афлзтѣри ѡменѣши, къ адеврѣ лдешертѣль чинстескѣ пре дм̄неззѡ къ афлзтѣри ѡменѣши. към зиче х̄ѣ ла маѡ. еї, с̄х̄ ѡ. ши ла Ісѣлѣ ко, с̄х̄ гї. че нѡмаи ачѣста лѡ фостѣ сминтѣла, къ нѡѡ фост четиндѣ л лимбѣ лор. че л лимбѣ стѣинѣ кара

*) Vezi Chrestomatia Cipariu p. 100—105 și la p. 113.

мѡлци наѡ фост ѡцелегъндъ нечи попѣи, не токма аскѡтѡтѡ-
рѣи, пентрѡ кара мѡлци аѡ мерсь кѡ маре дврь ла вѡсѣрикѡ,
ка сѡ ѡцелѣгѡ рѡгъчюниле ши кѡнтѡриле, ши мѡнгъериле, ка-
рилѡ сѡнтъ ѡ ѡлѡтиѡ, ѡрѡ не ѡцелегъндъ аѡ мерсѡ л касѡ
мѡхъници. ѡрѡ пент, ачѣа нѣмь силитъ дин порѡнка Мѡрѣи
тале, ши амь изводитъ, ши лѣм испрѡвитъ кѡ кѡлѡѡл Мѡ-
рѣи тале, кареле похтимъ ши нон Дѡла Тѡтѡлѡ Дѡмнѡл нос-
трѡ Исъ хсѣ, сѡ фѣе спре лѡѡда нѡмѡлѡи сѡнѡцѣи сале, ши пре
ѡтрѡмѡрѡ сѡфлетѡлор тѡтѡрѡрѡ креѡинилорѡ...

§. 41. Psalmu I.

Феричитъ вѡрѡтѡл, кареле нѡ ѡмѡлѡ ѡ сѡфѡтѡл некѡра-
цилѡрѡ, ши ѡ кала пѡкѡтѡшилор, наѡ стѡтѡт, ши ѡ скаѡнѡлѡ
ѡтѡкорѡшилѡрѡ наѡ шѡзѡтъ: Че ѡтрѡ лѣѡа дѡмнѡлѡи вѡл ѡѡи.
ши ѡтрѡ лѣѡа ѡѡи гъндѣѡесе зѡа ши нѡѡптѡл. ши вѡ фи ка
ѡнѡ помѡ сѡдитъ ѡнѡгѡ рѡѡрилѡ апѡлѡр, чѡш ѡѡ рѡѡлѡ сѡл ѡ
врѣма сѡ, ши фрѡнѡ ѡѡи нѡ каѡе: ши тот че фѡче спорѣѡесе.
Нѡ ѡѡа некѡраѡѣи, (нѡ ѡѡа *) че ка прѡхѡл чѡл ѡ вѡнтѡл.
(Дѡпре фѡлѡ пѡмѡн) Дѡрепт ачѣа, нѡ вѡрѡ стѡ некѡраѡѣи ѡ
ѡѡдеѡ: нече пѡкѡтѡшѣи ѡ сѡфѡтѡл дѡ епѡцилѡрѡ. кѡ ѡѣе дѡм-
нѡлѡ кала дѡрепѡцилѡрѡ! ши кѡлѣ некѡраѡцилѡрѡ перивѡ.

§. 42. Psalmu XVII.

Ювѡскѡте дѡнѡе тѡрѣа мѡ. Дѡнѡл стѡнка мѡ, ши чѡта-
тѡ мѡ, ши изѡвѡиторѡл мѣѡс, дѡнѡезѡл мѣѡс, тѡрѣа мѡ, ѡтрѡ
ѣлѡ мѡ нѡѡѡѡѡескѡ, сѡѡтѡлѡ мѣѡс, ши кѡнѡл мѡнтѡирѣи мѣ-
ле, ѡнѡѡѡѡѡ мѡ Пре дѡнѡлѡл чѡлѡ ѡѡѡѡѡ кѡмѡ **): ши мѡ

*) Cele între parentese, așa-s în tecstu.

**) În marg. аѡѡѡѡѡ.

ва изъзви де пизмашѣи мѣи. Апреціурѣзмъ дѣрориле мор-
 цѣи. ши рѣврилe wаменилw рзи кѣтремѣрѣзмъ. Дѣрориле
 мормзнтѣлѣи лѣвнѣюрѣзмъ, лѣрѣзмъ пре денанте кѣрсе-
 морціѣи: Пент, ачѣа л стримтоара ма, кемаю пре домнѣлѣ,
 ши стригаю кѣтрѣ дм̄незѣлѣ мѣѣс, ши лѣзи ден бесѣрика
 (сфн̄тѣ) а са гласѣ мѣѣс ши стригара ма лнанта лѣи, лн-
 трѣ л ѣрекиле лѣи. Кѣлтисе ши сѣ кѣтремѣрѣ пзмзнтѣлѣ ши
 темелѣиле мѣнцилар сѣ кѣлтирѣ: кѣлтирѣсе кѣ ѣра мѣнѣатѣ
 (дм̄незѣс) пре ѣи. Рѣдикѣсе фѣмѣ. ден мѣнѣа лѣи, ши фок
 амистѣиторю ден гѣра лѣи, ши кѣрѣвни априши дела ѣлѣ. Ши
 плекѣ черюрилe ши погорѣ, ши негѣрѣ сѣпть пичоа еле лѣи.
 Ши лмѣлѣ спре хѣрѣвими, ши зѣоарѣ: зѣорѣ сп, е арѣпиле
 вѣнтѣлѣи Ши пѣсе лѣтѣнѣрѣчиле коперемзнт шѣе: Апреціурѣлѣ
 лѣи кортѣлѣ сѣс: апе лѣтѣнекате лнтрѣ нѣврѣи вѣзѣхѣлѣи. Де
 стрѣлѣ ира чѣи лнанта лѣи, трекѣрѣ нѣврѣи, гриндине ши
 кѣрѣвни де фокѣ. Ши тѣнѣ дин черюри дм̄нѣлѣ, ши лнзѣлѣтѣлѣ
 дѣде гласѣлѣ сѣс, гриндине ши кѣрѣвни де фокѣ. Словози сѣ-
 цециле сале, шѣи рѣшкѣрѣ пре ѣи: ши словози фѣлѣѣре е шѣи
 пѣерѣдѣ пре ѣи. Ши сѣ арѣтрѣрѣ адѣнкѣрилe апелор, ши сѣ дес-
 копѣрирѣ темелѣеле лѣмѣи, де чертара та дм̄не де сѣфлара
 дѣхѣлѣи мѣнѣи тале. Тримѣсе де сѣсѣ, ши мѣ лѣw пре мине:
 ши мѣ скоасе дин апе мѣлѣте. Изъзѣвимѣ де пизмашѣлѣ мѣѣс
 пѣтерникѣ ши де оурѣиситѣрѣи мѣи: кѣ мѣи тари ѣра де кѣт
 мине. Лѣрѣзмъ пре денанте лнтрѣ ѣса сѣпѣрѣрѣи мѣлѣе, ши
 фѣ дм̄нѣлѣ тоагѣлѣ мѣѣс. Ши мѣ скоасе лн лѣрѣзмзнтѣс, изъ-
 зѣвимѣ кѣм вѣи мѣѣ. Пѣлтимѣ дм̄нѣа дѣпѣ дѣрѣптага ма,
 дѣпѣ кѣрѣциѣ мѣнѣлор мѣлѣ дѣдемѣ. Кѣ ам пѣзнт кѣиле дм̄нѣ-
 лѣи, ши намѣ фѣкѣтѣ стрѣмѣѣ лнторкѣндѣзмъ дела дм̄незѣлѣ

мѣс. Къ тоате цюдецеле аби днаинта ма сзнтъ, ши дереп-
тзциле аби нѣ аѣм депзртатъ де мине. Ши ам фост дтрѣгъ *)
днѣинта аби, ши мамы ферит де стрзмвзтатъ ма. Шим дѣ-
де мѣе дмѣнѣл. дѣпз дерептатъ ма, дѣпз кѣрзциѣ мзнѣлор мѣле
днѣинта окилоръ аби. кѣ млѣстивѣи млѣстивъ вер фи, ши кѣ
кѣрѣатѣлъ невиноват невиноват вер фи. Ши кѣ алесѣлъ алесъ
веръ фи, ши кѣ дѣзрзптникѣлъ дѣзрзпникъ веръ фи. Къ тѣ
омѣлъ плекать спзсеѣи, ши вкѣи днзлзци плечи. Къ тѣ стрз-
лѣчѣи лѣмина ма: дмѣне дмѣнзѣл мѣес лѣминези дтѣнѣре-
чиле мѣле. Къ кѣ тине здробѣю табзрѣлъ, ши кѣ дмѣнзѣл
мѣес трекѣю зидѣлъ. Дтрѣгзи кала дмѣнзѣлаби мѣес: кѣвзн-
тѣл дмѣнѣлаби кѣрзцитѣи: ши скѣтъ тѣтѣроръ нздзждѣиторилор
днтрѣ ѣл. Къ чинѣи дмѣнзѣл фзрѣ дмѣнѣл? сѣл чинѣи пѣтѣр-
ник фзрѣ дмѣнзѣл нострѣ? Дмѣнзѣлаби чинѣе мз дчинѣе кѣ
пѣтѣре ши пѣсе дтрѣгѣ кала ма. Пѣннѣ пичоареле мѣле ка
а чербилоръ, ши спре нзлциѣ флчѣмзѣа а ста. Кареле дѣацѣ
мзнѣле мѣле спре рззѣою, ши здробѣѣесе арѣлъ де арлѣе д
брѣцѣле мѣле. Ши датѣмѣиан скѣтѣл спѣнѣиѣе тѣле, ши дирѣпта
та рззиматѣмѣл спре мине, ши дѣвцѣтѣра та днзлзцѣтѣмѣл.
Дзрѣитѣи лѣкѣлъ пѣшилоръ мѣеи, сѣптъ минѣ, ши нѣ слзѣирѣ
глѣзнилѣ мѣле: Гонитѣл мѣзмѣшѣи мѣеи, ши ѣмъ принсѣ пре
ѣи, ши нѣ мам днторсѣ пзнѣ нѣ ѣм сфѣ шит пре ѣи. Стрз-
пѣнсѣтѣмъ пре ѣи ши нѣ сѣ пѣтѣрѣк сѣла, кѣзѣрѣ сѣптъ пи-
чоареле мѣле. Ши мам дчинсѣ пре мине кѣ вѣртѣте спре рзз-
ѣою, ши ан плекать пѣзмѣшѣи мѣеи сѣптъ мине. Ши мѣи дѣтѣ
черѣичѣ пѣзмѣшилор мѣеи мѣе, ши оурзтѣрѣи мѣеи ѣмъ тѣмѣтѣ.
Стрига ши нѣ ѣра чинѣе сѣи мзнѣтѣмѣскѣ: кѣтрѣ дмѣнѣлъ ши

*) In marg. аѣ кѣрат.

нши аззи пре ѓи. Шїи здровїю пре ѓи ши фсрж ка прахсаль
 лнаннта взнтсави, ши ка тина оулицелорь кзлкаю пре си. Из-
 бзвншнмж де пригоанеле ваменилорь, псчсман капь лимбилор,
 ваменїи че нши кьнощѣ сажжирзъмь мїе. Лтрс аззса оурекїен
 асквлатарзъмж фечорїи стрїини минцирзми мїе. Фечорїи стрї-
 ини вещьзирж *) ши кззсрж: ши кзвттарж кс кстремср. Бїзи
 амнїаль. шїи блсвнть тареле мїес, ши сз лналцж амнїззсаль
 спсїи мїале. Амнїззши кареле аж избзндж мїе ши плѣкж
 оаменїи сспт мене. Избзвнторюл мїес де пнзмлшїи мїен **).
 ши де чеа че сз рхднж спре мене маи лнзлцать, шн де
 взрбатсз недирепть избзвнтьмаи. Дерепт ачѣа лавдс пре тнне
 лтрс лимби амнїе ши ншмелви тзс вою кзнта. Мзрнндь сп-
 сїїа лпзрлтсавн сзс, ши фзкзндь мнлж оунсвснн сзс лви двдѣ,
 ши семннцїен лви пзнж л вѣк.

*) Fol 299. intoarsă: Предословіе кзтрж четитори. Мнлж
 etc. Шїннд ачаста кз апа тотшн маи ксрлтж. ши маи лим-
 педє л нзворь, де кзт л пзрле . . . Яшан ши нзводнтсз
 скриптсрєн сфнѣте, лкж тотшн маи ксрлтж л лимба чѣс грзнт
 дхѣа сфнѣт, л лѣцл вѣке прин пррочи карѣн лимба жндѣ-
 баскз, нарж л тестаментсз нос Гречаскж . . . Централѣа ши нон,
 нзводнндь шалтирл лви двдѣ пррочкь, маи взртось нѣм силит
 а сокоти нзводсз лимбїи жндѣвєцн лтрс клрд дсте скрнскж. ши
 дсрж ачѣа ам сокотит нзвоаделе а мѣлци даскалн марн. ши
 карїи ам вжсст кзс маи апропє де нзводсз лви Израил, нон
 лкж ам цннст лпрєвнж кс си, дсрж ачѣста ам сокотит ши
 нзводсз челор ов де Даскалн, карїи лс нзводнт ден лимбж

*) In marg. жи **) In marg. мзнїеш.

жидоваскѣ ꙗ гречаскѣ (дин гречаскѣ дсплчѣа ꙗ мѣате лимби)
 ши оунде ам вѣсѣт кѣ нѣ сѣв фолрте депзртѣт де изводѣа
 жидовзск, нон ам лѣсѣт ꙗ лок, нѣмаи кѣ ам сѣмнат., кѣм кѣ
 сѣ вѣсѣѣше де чел жидѣвеск, ши оунеле кѣвенте лѣмь пѣс пре
 рѣнд. че лѣм ꙗкис ꙗ паринтижиш, кѣмѣс чѣста (.): ꙗрѣ ал-
 теле лѣм пѣс пре марцине кѣ чѣсте слове, жид. нѣи, че сѣ
 зиче, кѣ ꙗ изводѣа жидовеск нѣсѣ. ши ла тот ѳлоомѣа, ꙗтѣю
 ам поус сѣмла ши пѣрциле ѳлоомѣлор арѣтѣнд каре ѳлоом
 кѣте пѣрци аре, ши каре парте пѣнѣ ꙗ че сѣхъ аѣ сороакѣ кѣ-
 принде, ши дѣспре че грѣѣше прѣрокѣа. дѣпѣ ачѣста ам пѣс
 ши титѣлѣшѣа, оунде лам гѣсит ши жидовѣѣше ши ам ток-
 мить ѳлоомѣи тот кѣ стихѣри, ка сѣ поатѣ аѳла маи ꙗдегѣе
 че ва вра сѣ каѣте. дѣпѣ ачѣста ѳѣинд, кѣ нич оун лѣскѣс че
 е фѣкѣт де мѣнѣ де вѣм нѣ поате фи фѣрѣ грѣшалѣ. пѣнтра-
 чѣа вѣ рѣгѣм се ертѣци чѣм грѣшит, аѣ кѣвѣнт аѣ ꙗ тѣпар.
 да дѣмѣнѣс кѣ че драгосте ам скѣис нѣи, кѣ ачѣа сѣ четѣц ши
 вои, спре ꙗтрѣмара сѣфлетелор волѣтре. дѣмѣа нострѣ Ис Хс
 фѣе кѣ сѣфлетѣа вострѣ, мѣла фѣе кѣ вои, амин.

СИКРИОЛЬ ДѢ ЯЪР*).

Tipăritu in Sabesiu, la a, 1683 in 4-o, fol. paginate 168.

Titlulu cărței: Сикриюл де аѣр. карте де проповѣданѣе
 ла мѣрци. скоасѣ дин Скриптѣ риле сѣнѣте: кѣ порѣнка ши ꙗ-
 демнарѣ Мѣрѣи салѣ, ꙗпѣфи МИХѣЮ, Краюл ꙗрдѣлаѣни.
 типзритѣ ꙗ типографѣа нолѣ, ꙗ четѣте ꙗ Сѣсѣшевѣш. ани
 аѣпѣ, сѣп. зѣ.

*) Vezi Chrestomatia Cipariu p. 114—121.

Предословіе кзтрз мзрїа са крляуль . . . Япафи Мїхаю . . .
 Млаостїиве Доамне? сѣпть акѣи домнїе крзїре, ши сѣпть але
 кѣи арипи, ꙗ паче линѣ ши ꙗ вїшш҃г маре амь трзїт кѣ де
 ани пзнѣ акѣмь. нѣ нѣмаи нѣи, че ꙗкѣ ши царя оу҃н҃срѣскѣ
 толтѣ ши бесѣречїе чѣле амзрзте аѣ добзндїть скзпаре ши
 скѣтѣлѣ. силнтам кѣ ачесть нѣмь слзевїт ши ꙗнтѣнекат ал
 нѣстрѣ а мѣацеми Мѣрїен тале, че де слзевїчїоне маре, нам
 двѣть пѣтѣре кѣ алта, фѣрѣ нѣмаи кѣ рѣгзчїоне пентрѣ сзнз-
 тате Мзрїен тале, ши а скавнѣлши слзевїть, ши пентрѣ фери-
 чита касѣ а Мзрїен тале. Црѣ акѣмь аѣпѣ че Дм̄неззѣ ꙗ
 мнїннатъ кипь нѣѣ аѣстатъ аѣпѣ сѣрѣмзнїа ,нѣлстрѣ, кѣм
 типографїа рѣмзнѣскѣ, сѣ в рѣдїкѣмь дїи порѣнка Мзрїен
 тале, аѣпѣ ниѣота прѣсцилор рѣмзнѣши, ꙗнчепѣтам а типзри
 кзтевѣ проповѣданїи пентрѣ ꙗрѣпзчїонѣ морцилѣр, ши пентрѣ
 кѣ ачлста ѣсте пзргѣ дїнтзю а типографїен нѣлстрѣ, кѣ алтѣ
 акѣмь нѣ пѣтем, че кѣ ачлста не ꙗкинзѣ Мзрїен тале кѣ
 маре смиренїе...

Слзѣи мѣи мїчи ши плекаци аи Мзрїен тале: Попѣ Іван
 дїи Вїнць, кѣ тѣц Протопѣнїи ши кѣ тотъ сѣкорѣль Рѣмзнї-
 лѣр дїи Ярдѣль.

Кѣвзнтѣ кзтрз четїтѣри. . . Лїпсѣ ѣсте дерепть ꙗсѣ де
 кѣвзнтѣл аѣи Дм̄неззѣ, кѣ ши де лѣмнїѣ ꙗ касѣ ꙗ врѣма де
 ноапте . . . Ячлстѣ лїпсѣ ши слзевїчїоне, вѣзжнд ꙗтрѣ нѣмѣл
 нѣстрѣ каре пзнѣ ꙗтрѣтѣтѣ аѣ сосїт пентрѣ не ꙗѣлѣсѣл
 скриптѣрилѣр, кѣт чѣле порончїте де Дм̄неззѣ, мѣи тѣватѣ аѣ
 венїт ꙗтрѣ оу҃нтаре. пентрѣ каре лѣкрѣ амь невоїть де мѣлѣтѣ
 врѣме сѣ рѣдїкѣмь типографїе, пентрѣ лѣмнїлрѣ нѣмѣлши нѣс-
 трѣ. аѣстатѣнѣл Дм̄неззѣ ꙗ мнїннат кипь? ши аи типзрїт

ачѣсте проповеданїи (пзр҃га типографїен) де петреканїе морци-
лвр: маи ла тоатж взрста де шмени де весеи. темелїа ѡсте
тот днн Скриптрѣ сфнѣтж. кѣм сз ши вѣде кз твалте кѣвин-
теле скриптрїн сзнт дсзмнате кѣ клп ши сѣ, афллевен неце
кѣвинте, кѣм ѣ л картѣ лѣи Іѡв, кап аѣ. де пе прдзтврїи
лѣи Іѡв. де ѡм скрис анѣме: (Сабешѣнїи Халдеанїи), ши
патра скѣмпж (Каревнѣлѣш) л притче лл*) каре л библїа
словенаскж нѣ сзнт, афллевен лтралте кзрци черкзнд кѣ дѣ-
динс. Афллевен ши кѣвинте, пентрѣкз Рѣмзнїи нѣ грзим тѡц
лтрѣи кип, кѣм ѡсте, ѡка причина, лѣ адеверинца. л алан,
лпротивѣ. ѣасна фолосѣл. алѣѡла, блѣвенїѣ. ши алтеле каре
лам пѣс, дѣпж ѡбнѣлѡл кѣм грзеск пре ачѣсте лѡкѣри. Дѣпж
ачѣл рѣгжм пре четиторн, оунде вец афла грешнт кѣ аѣлѣ
вззндѣцелвр лдрептац. . .

§. 51. Проповеданїа атреа. Кзнд мѡдре омѣл каре лѣ
пзцит болле лѣнѣи ши пагѣе мѣте.

Кѣвзнтѣ дела Іѡвѣ кап аѣ, сѣ ка ѡ вон прїлатинїи
мїен мїлѣнїцнмж, мїлѣнїцнмж. кз мѣна лѣи Дмнѣзѣ мѣ вѣтѣ
пре мїне.

Тѡц крѣшинїи, клрїи сзнтѣ сѣптѣ мѣна лѣи Дмнѣзѣ чѣ
грїжнїтѡаре, ши сз сѣлжшлѣеск сѣпт дрнпїлѣ сѣѣїен слѣе, сѣ
нѣ фїе стѣтжторн де алѣнѣ, че тоатж стѣтжтѣрѣ де вѣсѣѣ
сѣ ѡ лѣсе пре Дмнѣзѣ кареле ѡѣдекѣ тоатж лѣма л дѣрепта-
те; пентрѣ ачѣл, скриптрѣ сфнѣтж л мѣлте лѡкѣри, ши л
мѣлте кипѣри не дожнѣїе; пре рѣвдѣре де пѣче. лтрѣ аллѣ-
те сфнѣтѣ Павѣл Іпсѣл лѣ рѣмлѣнїи кап вї сѣ зї. ашл не

*) Marg. лѣл ши мїл мѣлте вен афла.

доженѣше, зикзндъ: немзрѣи кѣ рзѣ пентрѣ рзѣ сз нѣ паз-
тици, грижици карелесъ де чинсте лнаннтѣ а тѣци ваменїи.
ши парз сѣ нї зиче: дин кзтъ поате фи дела вѣи, кѣ тѣц
ваменїи вїац л паче: ши парз сѣ ѡї. нѣ вѣ извзндирецъ
вѣи пентрѣ вѣишь драцїи мїен, че даць локъ мзнїен, кѣ
скрис тасте, а мѣ е извзнда. ши еѣ вою пазти зиче дмнѣль.
сѣ кѣ. лкз зиче, сз флзмзнгѣце пизмашель тзѣ, дзи мзн-
каре сз лсзтошлзж алапзль пре ѣль. кѣ ачаста фзкзндъ кѣр-
ѣѣни де фокъ лѣѣни пре капель лзи нѣ фїи лѣвзнкѣтъ де рзѣ,
че лѣвнїце кѣ бинеле пре рзѣ. дѣлче спсїторїюль нострѣ, дмнѣл
їс. хс. лл мло. кап е сѣ лѣ, аша не доженѣце, зикзндъ:
парз еѣ зикъ вѣлѣ, нѣ вѣ противирецъ рзѣлзи кѣ рзѣ, че сз
тѣрѣ лови чинѣл престе фацл вѣразлзи дѣ дирѣпта лтоарче
лзи ши чѣлаллѣж. дѣ ачастл сѣѣ цинѣтъ сфнѣтель їѣѣ патрї-
архель кзндъ ллрѣ фи амзрѣт пре дзнсѣл, ши кзнд парѣ фи
лѣѣѣсь дѣсзгиле лзи прїатенїи лзи мли апропе бнлѣдъ кап
нї, парз ель нѣ вл сз мзсѣре лнанпѣи венннѣль кѣ венннѣ, ниче
вл сз лтоаркѣ лнанпѣи ѣтравл кѣ ѣтравѣ рзѣль кѣ рзѣ. че
маи вѣртѣсь кѣ смѣрїчїѣне мїре, ши кѣ кѣвнїте блзнде лн дѣ-
женѣце лсзкнд лнанпѣи кѣвннтеле лспре, ши мѣннѣ иннмїле
пїетролсе, а прїатннїлѣрѣ сзи. спсїне кѣвннїте веселїтѣаре, кѣ
дѣ нѣ ллрѣ ши лтрїста еи (адекѣ прїатннїи лзи) че мзнїле
пѣтарннїкѣлзи дмнѣль лпастѣлѣл пре ѣл дѣ амзрѣчїѣне пентрѣ
лчѣл зиче лклп ѡї сѣ ѡї, вї, гї. зикзндъ: дмнѣл мзнїл сѣ
ѣ лѣ лчннс л алѣнѣл мїес*) ши маѣ псѣ пре мннѣ лзи алѣн-
шѣг, ѣщїле лзи чѣлѣ дѣсзднїтоаре лтрѣнл нѣвзлнрѣ спре мннѣ.
ши лтрлѣнѣлм гзтнрѣш кѣрѣрїле, ши лмѣллрѣ табере лпре-

*) In marg. лпрѣчїѣл ма.

цюрба кортсави мїес пре фраціи мїен департеи гвни де мине. ши прїатинїи мїен сз дстрїннарз дела мине. сх̄ дї. сз сфзрши.ж рѣделе мѣле, ши ксноциинциїи мїен мз оунтарз пре мине. сх̄ єї. желѣрїи карїи лзкѣск ꙗ каса ма, ши сасциле мѣле, аша мз цинь пре мине, ка пре оунь стрїннь. ши тарз сх̄ вї зиче: кѣ граю ꙗналть стригь, п.е сасга ма, шїи нѣми дж рзспнсь. ничи атѣнчи кзндъ и мз рога кѣ гѣра ма. сх̄ зї. ꙗкж ши мѣарѣ ма сз дпрозѣще де рзсѣфлетѣль мїес. кзндъ мж милкѣсекъ єї пентрѣ прѣнчїи мїен. ꙗкж ши прѣнчїи чен мич мз оурзск пре мине, ши кзнд мз скол, нѣми дѣл мїе рзспнсь. сх̄ ѡї. тотъ ѡмѣль мз оурѣще пре мине, ꙗкж ши прїатинїи чен дѣнз нимл ма, пре карїи амь юбить сз противзскъ кѣ мине. сх̄ к̄. зиче: ѡселе мале ка пїалѣ де карнѣ ма аша сз анпирж, ши сз оускарж. ши нѣмли цинцине ле мѣле л динциларь рзмасзрж. дѣпз че арж фи нѣмзрат ꙗнани те Товь аша досзгиле лѣи, дѣпж лѣѣа сз милкѣще кѣ смере нїе маре прїатиниларь сзи дтрлчасте кѣвинте де акмѣ чети те зикзндъ: ѡх̄ вви прїатинїи мїен, милѣцимаж, милѣцимаж. кѣ мзнл лѣи дмїнеззѣ мж вѣтѣ пре мине. ꙗ каре кѣвинте г̄ лѣкрїри сзнтъ: дтзю, прѣчал кзрврл сз милкѣще, ꙗи нѣмѣще прїатини. зикзндъ: ѡ вви прїатинїи мїен: ка ши кзндъ арж фи зисъ: вѣи нѣ мїац фи пизмаши че прїатини. ши вола нѣ вѣ сарж кѣда, кѣмь патимиле, ши досзгиле мѣле сз ле адаѡцець, че маи таре лць венить кѣмь сз мж аѡѣтаць, ши сз мж веселици. фачець дарз вине кѣ мине нѣ мж амїс-тѣирець. йдѣла, че поаѣще де ла дѣншїи кѣ кѣвинте скѣрте аратж. зикзндъ: милѣцимаж, милѣцимаж. ка ши кзндъ арж фи зисъ: чинстѣ ши дѣрегзторїа крещиниларь ачаста арж фи (дѣ-

пж порѣнка лѣи Іс̄ Хс̄, мао. кап ѳ̄, сѣ̄ ма̄): кѣм кѣ пнзма-
шїи лѣрь лкж сз факж вине, дарз вѣи карїи сзнтець прїа-
тинїи мїеи, нѣ пнзмаши: кѣче нѣ мз милѣици пре мене?
Атреа, дж вка: пентрѣ че сзл милѣаскж пре ѳ̄ль, зикзндѣ:
кз мзна лѣи Дм̄неззѣ мз вѣтѣ пре мене. Яиче држ пѣта лѣ-
треба чиневл:

Лѣтребаре; Пентрѣ че зиче сфн̄тѣл Іовѣ кз мзна лѣи
Дм̄неззѣ лѣв вѣтѣть пре ѳ̄ль; пентрѣ кз шим дин картѣ лѣи, кз
диѣвола лѣв черѣть пре ѳ̄ль афарж дин мзна лѣи Дм̄неззѣ.
кѣмь пре ѳ̄ль сзлѣ трѣдѣскж? Яша четимь лѣ картѣ лѣи кап
а̄, сѣ̄. гї̄, дї̄, ѳї̄. кѣмь кзндѣ сарж фи фостѣ оуспзтзнд фе-
чорїи лѣи Іѣвз, лѣ кса нзскѣтѣлѣи динтзю, лѣтнчи слѣциле лѣи
лѣв фостѣ арзндѣ кѣ воиѣ, ши аынїи лѣв фостѣ пзскзнд лѣ
локѣ дѣ пзшѣне: Сабѣшїи ѣѣ ловит пре дзншїи ши маржа
лѣв прѣдѣть, слѣциле лѣѣ тзѣть ши кѣ арме ѣѣ ѣморзѣть,
ши нѣмли оунѣлѣ лѣв скзпѣть динтрзншїи. ши ѣрж сѣ̄ ѳї̄. ши
кзндѣ аз грѣтитѣ солѣлѣ чѣлѣ динтзю: лѣтнчи соси ал дѣилѣ
солѣ, ши зичѣ: фокзлѣ лѣи Дм̄неззѣ кззз цосѣ дин черю, ши
лѣв арсѣ шилѣ ши слѣциле талѣ ши ѣѣ сингѣрь ам скзпѣть сзцѣ
факж вѣѣстѣ. ши ѣрж сѣ̄ зї̄ аша ѣѣстѣ скрисѣ, кѣмь кз грѣ-
инд ал донлѣ солѣ соси лѣ Іѣвѣ ши ал трѣилѣ солѣ зикзндѣ:
ѣѣѣ ѣалдени кѣ трѣи шинѣгѣри сосирж, ши мѣнарж кзмилилѣ
ши пре слѣциле талѣ лѣ тзѣрж, шїи ѣморзѣрж кѣ арме. ши ѣѣ
сзнгѣрь амь скзпѣть сзцѣ спѣю вѣѣстѣ. ѣрж сѣ̄ иї̄. кзндѣ лкж
грѣи алѣ трѣилѣ солѣ, ѣѣѣ соси ши алѣ ѣѣтрѣ зикзндѣ: фе-
чѣрїи тзи ши фѣѣтелѣ талѣ, ѣрѣ лѣ кса фрѣтелѣи чѣлѣи маи
марѣ а лѣрь, мзнкзндѣ ши взндѣ винѣ. сѣ̄ дї̄. ши сз скорни
дѣ кзѣрж пѣстїѣ вѣѣорѣ дѣ взнѣть марѣ ши скѣтѣрж тѣспѣтрѣ

оунгюриле касїи. ши вборж каса пре фечврїи тзи, ши мзри-
рж, ши нмаи єѣ сингзр амь скзпат сзць даѣ вѣсте. Дин-
трачѣстѣ пѣтемь пречѣпе, кз сзва кз дїаволаѣ ши пзгзнїи
аѣ фзкзть мѣатж пагзкж ази Іовь Патрїархуѣ, че ача нз
саѣ пзтѣть мишка (лтрз алѣнѣѣ ази Іовь) фзрз де словози-
рѣ ази Дм̄неззѣ. ши нз зиче Іовь кз єи мз кзтѣрж пре ми-
не: че мзна ази Дзмнеззѣ мз взтѣ пре мене. пентрачѣѣ
зиче: сѣ кѣ. голъ амь єшитъ дин пзнтечеѣ мличен мѣѣ,
ши тарж гол мз вою тѣрна. Дм̄нѣѣ мїаѣ даѣ Дм̄нѣѣ мїаѣ
лѣатъ, влсвїть сѣ фїе нѣмѣѣ дмнѣѣ. вѣззндѣ ши аѣззндѣ
аѣѣстѣ тѣате прїатинїи ази Іовь, клрїи кз кѣвинте веселїтѣ-
ре, ши кз мзнгзаре аѣ врзт треѣзи сѣ марж ла Іовь. тарж єи
нз лѣѣ веселїт че маи таре лѣѣ лтрїстѣтѣ ши лѣѣ амзрзть,
пентрачѣѣ стрїгж Іовь кз грѣю лналѣт зїкзндѣ: вѣ вши прї-
атинїи мїеи мнѣзїцїмж. мнѣзїцїмж, кз мзна ази Дм̄неззѣ
мз взтѣ пре мене.

КЪ РЯРЪ ПРЕ СКУРТЪ пре *)

ФАПТЕ ВЪНЕ **).

Tipărită la Belgradu la a. 1685, in 8. VII din ainte nepa-
ginate, 101 paginate, și III. in urmă nepaginate foi

Prefațiunea. Предословіе кзтрз четїтѣри. Іюкїте четї-
торїѣѣ, рзндѣѣ ачѣцїи Кзрзри мичи повзцзїтѣоре пре флпте
вѣне. а лѣѣѣ пре тот рзндѣѣ де шѣшени л толтѣ вѣрстѣ

*) In exemplariulu D-lui Cipariu lipsește foaia de întâiu cu
titlu, deci ılu scriму numai după Disert. despre Tipogr. pag. 25.
„Кзраре пе скзрт спре флпте вѣне лдрептзтѣоре. л Бзлград 1685“.

**) Vezi Chrestomatia Cipariu p. 127—131.

ЛВКРЪ ВЪН ШИ ДЕ ФОЛОС СЪФЛЕТЪСАИ: ЧЕ ДЕЦ КЪСТЕ ДРАГЪ СПС'НІА
 СЪФЛЕТЪСАИ, АЧАСТЪ КАРТЕ ЧЕТ'БІЕ, АСКЪАТЪ, ШИ ЛВАЦЪ, КЪ ПРЕ
 КАЛЕ ДИР'БПТЪ КА АЧ'БЪ ТЕ ВА ПОВЪЦЫ ПЕРЕ КАРЕ ДЕ ВЕИ ЛМБЛА
 ДОВЪНДИВЕИ НЪМЕ ВЪНЪ ШИ ПОМ'БНЪ НЕ ОУИТАТЪ ПЕРЕ ПЪМЪНІТЪ,
 ШИ Л ЧЕРЮ ВДИХНЪ ДЕ ВЕЧІЕ ШИ ФЕРИКЪЧЮНЕ СЪФЛЕТЪСАИ КЪ
 АВЪЦІА, ВОРЪТАТ'Б, ЧИНСТ'Б, ДЕСТОИНИЧІА, ЧЕЦЪ ВЪР ФОЛОСЫ, КЪНДЪ
 ВЕИ СОСЫ ПЪНЪ Л ПРАГЪАЛЪ МОРЦІИ, АТЪНЧИ ЧЕ ВА ФАЧЕ СЪФЛЕ-
 ТЪАЛЪ ТЪА: Д'БКА Л ЧАСТЪ АЪМЕ НАИ ЛМБЛАТЪ КЪ ДМ'НЕЗЪА ТЪА.
 ФЕРИЧИТЪИ АЧЕЛА КАРЕ НЪ СЪ ДЪ РОБЪ АЧЕЩІИ АЪМИ: ЧЕШ ВДИХ-
 Н'БІЕ СЪФЛЕТЪАЛЪ ЛН ДМ'НЕЗЪА СЪА, АЧЕЛА ВА АФЛА ВДИХНЪ ШИ
 ХРЪВОРІЕ Л ЧАСЪА МОРЦІИ. ІЧАСТЪ ФЕРИКЪЧЮНЕ ПОФТЕСКЪ ТЪ-
 ТЪРЪР ЧЕТИТОРИАОРЪ, АЧЕЛАРЪА КАРІИ ШАА АЛЕСЪ ПЕРЕ ДМ'НЕЗЪА ПАР-
 Т'Б АОРЪ, ШИ Л ЧАСТЪ ВІАЦЪ ШИ Л ЧА ВІИТОАРЕ, ІМИНЪ.

Totu de acolo și inceputulu dedicațiunei (not. c):

„Продословіе кътръ Мърія са Краюа (аръ дин Краю) а
 църїи Ярд'блалани, Домн. Домн. Іпафи Мѣхали тинърлани дин
 мила лани Дѣмнезъа Кълю алес а църїи Ярд'блалани. Домнлани
 Църцилор църїи оунгъреши ши Шпанлани Скъквилар. ипроч“.

Din aceeași, înse din exemplariul D-lui Cipariu mai încolo.

ІрЪ КА СЪ ПОАТЪ ЛМБЛА КЪ ДМ'НЕЗЪА ЛТРО КАЛЕ, ТЪЦИ
 КАРЕН ЮВЪСКЪ А КЪАТТОРИ ДЪПЪ СФН'ЦІСА, ПЕРЕ ТЪЦИ ЛН ЛВАЦЪ,
 ШІИ ПОВЪЦ'БІЕ, АЧАСТЪ МИКЪ КЪРАРЕ КЪРЦЪАІЕ НЪМИТЪ, ЧЕ В
 ДМЪ ЛТОРСЪ ПЕРЕ ЛМБЛА РЪМЪН'БСКЪ, ПЕРЕ ФОЛОСА ШИ ЛТЪАМАР'Б
 Н'БМЪСАИ НОСТРЪ РЪМЪНЕСКЪ. КАРЕ ПОФТЕСКЪ ШИ ДОРЕСКЪ А РЪМЪ-
 НА СЪПТЬ АРИПИЛЕ СЪВІТЕ А МЪРІЕИ ТАЛЕ, ЧЕ ПЕНТРЪ ТИКЪЛОШІА
 НОАСТРЪ НЕ АВЪНД ПЪТ'БРЕ КЪ АЛТА: МЪ ЛКИН, ШИ СЪ ЛКИНЪ
 ТОТЪ СЪАВЪРЪАЛЪ НЪСТРЪ КЪ АЧАСТЪ КЪРТИЧА КЪТЪРЪ МЪРІА ТА.

пофтиндѣ кѣм Дм̄незѣс чеа де толте пѣтѣрникѣ, пре Мзрїа
та сѣ те прїимаскѣ лзнгѣ сине. . .

Слѣгѣ маи микѣ ши плекатѣ а мѣрїен тале.

Попл Іванѣ дин Винць.

Сокотѣще ши сѣмнѣзѣж кѣ ачате дѣ слове дѣтревариле ши
рѣспнѣсвиле. Л: сѣмнѣзѣж: дѣтреваре; К: сѣмнѣзѣж: кѣлзторю
рюаши. Р: сѣмнѣзѣж: рѣспнѣсѣль. П: сѣмнѣзѣж: повзѣвиторюа.

§. 54. а. Дѣтѣю, дѣтреварѣ кѣлзторю си.

Дѣпѣ че мамѣ рѣгате лши Дм̄незѣс, дин че вою кѣнолїе,
кѣ фаптеле мѣле пот фи бѣне?

Рѣспнѣсѣ повзѣвиторюаши. Де личѣ вѣи кѣнолїе, кѣм кѣ
ашѣ еши дѣторю кѣ превегаре не дѣчатѣж, кѣ ши кѣ рѣгѣ-
чїоне не дѣчатѣж, маа. кѣ. сѣ мѣ. Дѣрепѣ дѣсѣ превегаци,
кѣ нѣ шици дѣ каре чѣсѣ Дм̄нѣа востѣсѣ вѣ вѣни. ши тарѣ кѣп
лѣ, сѣ г. Дѣрепѣ ачѣа превегацивѣж, нѣ шици зѣа, нече чѣ-
сѣль дѣ каре фїола оменескѣ вѣ вѣни; аша кѣм ниче хїкленїа
чѣ аскѣнѣж а Сѣтанен. ниче кѣчерничїа пѣгѣвиторѣе а лѣмїи,
ниче хрѣсѣорїа трѣпѣлаши тѣз пре тине сѣ нѣ те амѣцѣтскѣ.

§. 55. г. Л. К. Пре ден афарѣж кѣмѣ сѣ не пѣртѣмѣ.

Пѣнтрѣ кѣ де пре фаптеле мѣле лѣкрѣ де фѣлос дѣм де-
дѣш дѣнаинте, рогѣте дѣвѣцѣмѣ ши де пре ачѣа дѣ че кип мѣ
вою пѣрта ши пре дин афарѣж?

Р. П. а. Ниче кѣндѣ кѣмѣ вѣкїи тѣзи фѣлрте пре сѣс нѣ
кѣзѣта, ашѣ те дѣвѣцѣ дѣвѣдѣ ѱл̄ом. рл̄, сѣ а. Дм̄не нѣи дѣнѣл-
цѣтѣ нинма ма ничесѣ дѣнѣлѣцѣци вѣкїи мїен.

в, Фаца та сѣ нѣ сѣ арате вѣрѣзникѣж, причѣ з, сѣ гї.
ка кѣрѣа кѣ фаца тарѣ.

г̃, Образъль тѣхъ ниче прѣ рѣззторю, ниче посоморзть, кз
ашѣ те вен арзѣга виклѣн, прич̃ в̃ сх̃ в̃і, г̃і. умѣл хиклѣн
лѣлж кѣ гѣрж хиклѣнж флче кз вкїи, грзаше кз ничолреле.

д̃, Мзнице тале сз нз фїе прѣ рѣсипитоаре ниче прѣ
скѣмпе, прич̃ кн̃, сх̃ к̃в̃к̃з.

е̃, Ниче кзндъ сз нз петречи кѣ батцокѣрз флптеле чѣле
пѣкзтоале а рѣилорь. џлом. рѣ̃, лѣ̃. (ка жидавїи) че се мес-
текл лѣтре пѣгзни, ши лѣвца лѣкрзриле лѣр.

в̃, Оуша та лѣлнитѣ кзлзторилѣр ниче фолрте грзѣи л
ш дѣшкнде ниче л ш лѣкнде.

з̃, Пре ачѣа карїи сзнтъ мли мари ши мари вѣтрзни дѣ
кзт тине чинстѣшен кѣм сз кѣвине, дз лѣк вѣтрзнилѣр скѣ-
лзндѣте лѣлнитѣ лѣрѣ, лѣвїт. ѡ̃ сх̃ лѣ̃. лѣлнитѣ омѣлзи вѣ-
трзнь те скоалж, ши флца омѣлзи вѣтрзн чинстѣше.

и̃. Нѣ грзѣи л шедѣ лл локѣл дѣ сзсь пѣнз кзндъ нз те
вѣр лѣїа. лѣк. дї̃, сх̃ и̃, ѡ̃, г̃. чи кзндъ вен фн кемлѣт мерци
ши шезь лл локзль чель днн џось.

ѡ̃, Нѣ грзи рѣспѣзннд пѣнз кзнд нѣ те вѣрѣ лѣтреба, прич. н̃і,
сх̃ г̃і. чине рѣспѣнде не лѣтребалъ, ѣстѣи лѣи небѣнїе ши рѣшине.

г̃, Нѣ те лѣриста кзнд ѣсте вѣѣма сз те вѣкзри, ниче
рѣде кзнд ан лѣлнитѣ та прилеж дѣ пѣнзсь, ѣклез. г̃, сх̃ д̃.
ѣсте вѣѣме дѣ пѣнзсь, ши вѣѣме дѣ рѣсь.

МОЛИТВНИКЪ *)

Tipăritu în Belgrad la a. 1689, -in 4-o, VI foi nepaginate
de înainte, 222 paginate. și VIII nepaginate în urmă.

Titlu: Молитвникъ. изводит днн словенїе пре лимба
рѣмзнтаскз сзпть крзирѣ ши вѣрзїнца прѣ лѣминлѣтѣлзи ши

*) Vezi Chrestomatia Cipariu p. 134—136.

млѣтивъши дмѣнь МИХАИЛЪ ЯПИФИ, чель маи маре. дин
мла лви дмѣнзъв Крлюль Ярдѣлави . . . ши кс елгословеніа
прѣ в сфнѣцитъши пзринте. Квр. ВАРЛЯМЪ: Митрополи-
твъль Бельградълави, ши а тоатъ царя Ярдѣлави. ѣщеже ипроч.
Тупзритъсас ꙗ МИТРОПОЛИА Бельградълави. Янѣи дмѣнълави,
ахпаѣ. Яприл. ка де зна. *)

§. 58 Psalmu XXXI, de la Botez.

Феричицис кзрора лисъ мртъ стръмъзътациле, ши кзрора
лисъ акопзр пзкателе. Феричитъ ѣвзрѣать, кзрѣа нѣи сокотѣще
дмѣнъла пзкатъла, ниче асте ꙗ гѣра лви ꙗшзлзчюне. Къ тѣ-
къю, лвекирзъсѣ валселе мѣле, стригзндъ тоатъ свѣла. Къ свѣла
ши ноапта сѣ лгрезѣаѣм спре мине мзла та: лторѣмам спре

*) Къвзнтъ лнаинте кзтрѣ прѣ в сфнѣцитъла ши ꙗ хс лѣ-
минатъла, ВАРЛЯМЪ Ярхі епѣкопъ: ши Митрополитъла: сфнѣ-
теи Митрополиа а Бельградълави: аль Вадълави: аль Силавашълави:
аль Фзгзрѣашълави ши аль Мараморзшълави: ши аль епѣкоопилѣр
дин царя Оунгѣрѣаскѣ, ипроч.

Прѣ в сфнѣците, Пзринте, Пентрѣ къ ачастъ карте сѣ
лѣѣпе къ маре тѣинъ а сфнѣтълави ботез. пентрѣлѣа ши ѣс
деспре тѣинеле сфнѣте вою гзри . . . деспре ачѣста нѣ вою маи
спори, че нѣмаи дѣстоиничіа Кзрции къ трѣи кѣвинте вою а-
рзта . . . Дин тоатѣ сѣ вѣде къ лѣкрзторюл ѣи динчѣст дѣ
фѣст дхѣла сфнѣт, прин вѣрѣаѣи сфнѣци рѣсѣфлатъ: нѣмаи
ачѣста сѣ вѣде липса къ мѣлци динтре прѣвци не ꙗцзлѣгзндъ
типикѣриле, рзндѣвалеле фолрте къ недѣстоиничіе сѣв испрѣвнтъ
тоатѣ сѣлѣбеле. Карѣ лѣкрѣ вѣззндъ сфнѣціа та дин не аѣюн-
сѣла кѣлтѣален фѣинд ши царя липснтъ, нан крѣцѣть кѣлтѣала

свпярже кзндь мисз дфинсз спинса. стрзмезтатѣ ма в амь
ксноскѣть, ши пзкатѣль мѣс нс лам аколериѣ. Зишь, мзртс-
рисивою спре мине фзрѣ леѣиле мѣле Дм̄нѣлси, ши тс ан ер-
тат не ксрзѣи инимѣи мѣле. Пентрѣ лчѣа сз роарѣ цѣе тот
квѣѣисѣль, дврѣме де трѣбѣ. дсѣ потопѣл а апе мѣлте, кзтрѣ
ѣль нс сз вѣрк апропѣа. Тс ѣѣин скзпарѣ ма де скзрѣа че
мѣ цине. Бсѣврѣа ма иззвѣѣшемѣ де чеа че мѣ дкѣнѣюрѣ.
дцзлепцитевою ши те вою ддерепѣа пре кале дтрѣ кара сз
дмѣлн, рззглвою спре тине вѣѣи мѣен. Нс фирецѣ кмѣе
калѣль, ши мзшкою, карѣи нас дцзлѣѣере: д ззбале ши д
фрѣс фзлчиле лвр ле стрзнѣи ши нс сз апропѣе кзтрѣ тине.
мѣлте дзрорис пзкзтосѣлси, парѣ пре нздеждѣнѣторѣю д Дм̄нѣль
милѣль вл дкѣнѣюрѣ. Веселивѣз д Дм̄нѣл, ши вѣ бѣксрѣц дн-
репѣѣи, ши лзѣдац тоц дирѣпѣѣи кс инима.*)

*, După Psaltirea din 1654, spre alăturare.

Феричитѣи кѣи сз партз стрзмезтата, ши кѣи сѣс акол-
перитѣ пзкатѣл. феричит бзрѣат. кзрѣа нѣи сокѣтѣѣѣе Дм̄нѣль
стрзмезтата, нечи мѣсте дтрѣ инима лѣи дшзлзчюне. Кз тз-
кѣю, дѣекирѣсе вѣселе мѣле, д вѣетѣл мѣеѣ тоатѣ зѣа. Кз
зѣа ши ноапѣа сз дгрѣвѣзѣж спре мине мѣна тѣ, дтоарсѣж

прѣчѣсть лѣкрѣ вѣнѣ ши дм̄нѣззѣскѣ, че кс бѣгѣсловѣнѣа сѣнѣ-
ѣѣен тале ан скос пре дцзлѣсѣл ши челвр не дцелерѣзтори: пен-
трѣ карѣ Дм̄нѣль Дм̄нѣззѣ сз зилѣскѣ пре сѣнѣѣѣа тѣ, пре
лѣѣа нѣмѣлн сѣнѣѣѣен сале, ши пе маи мари лѣкрѣри сз поѣю
н:прзѣи спре дтрѣзмѣрѣ бѣсѣрѣчѣи ша крѣѣинѣтѣѣѣи. Яминѣ.
Яль сѣнѣѣѣен тале д Дм̄нѣль Хс̄, пѣрѣрѣ сѣлжитѣорѣю' Попѣ
Ялѣнѣ дин Винѣи. М: Н:

б) VALANIA.

α) *tipărituri*

І. ПРЯВИЛЯ МИКЪ. *)

Tipărită, in Govora la a. 1640, in IV foi nepaginate și pres-te 158 paginate.

Titlu: Правилл. ачеста пасте дирептзторю де лѣце, ток-мѣле сфнѣцилвр Япсѣли, токмите де з̄ сзволрж, кзтрж ачаста ши а прѣксвиwшилвр пзринци лвзцзторилвр лзмїен. Типа-ритсѣсѣс лтипарна прѣ лзминатзлви домн ІСѠ МІТѠСИ Ел-сарабж Коеводж а толтж цара оуггровлахїен: л мзизстир. Говора. влѣкто з̄рма. прж дела нащерѣ лви хс̄, ах̄м.

рзвенала ма спре сѣчетж де варж. Пзкатзл мїес циламь арж-тат цїе, ши стрзмезтата ма нз w ам акоперить: зишь спз-невою спре мине фзрж лециле мѣле дм̄нзлви, ши тв ан ер-татъ стрзмезтата пзкатзлви мїес. Пентрз ачѣа сз роагж цїе тотъ милосзлв. л време де трѣбж: кз адевзрь оунделе а апе мвлте нз се ворь апропїа де ель. Тв еши асквнса мїес, де сзпзраре пззѣщемж пре мине, кз стригара изззвирен лпрецю-рзмж пре мине. лцелепциतेвою ши те вою лвзца пре тине ка-ла лтрз кара сз лмели, сфзтзвитевою кз окюль мїес. Нз фи-рец кзмзе калзл ши мзшкокуль, карїсь фзрж лцелепчїене: кз-рора лїе гзрл л ззвалж ши л фржз, ан wпри сз нз се апро-пїе де тине. Мвлте дзворис пзкзтошилорь, прж пре нзззжзв-иторюль л дм̄нзл миламь ва лквнцюра. Бзкзрацивж л дм̄нзл ши вл веселици дирепцїи, лзздалци тоци дирепцїи кз инимл (in marg. пре дм̄ззз).

*) Vezi Chrestomatia Cipaiu p. 141—149.

Префаѣ: Предословіе кзтрѣ тоци наставничн сѣнѣтен
кисѣречи. прѣ лѣминацилор архіепѣскопи, митрополицилорѣ ши
юбиторилорѣ де амѣнезев, епѣскопилорѣ, ши преоцилор, ши тѣтѣ-
рор, дѣхѣовничилор. каріи кѣ пѣтѣре преоцѣска, де ла амѣнезев
сѣнтѣ сѣнѣцици.

ДѣНІАДІА. Кѣ мила лѣни амѣнезев архіепископѣ, ши ми-
трополнт, а тоатѣ царѣ йрѣѣлѣлѣши, паче ши сѣнѣнїе. прїимичи
дѣхѣ сѣнѣтѣ. кзрора веци лѣс. пѣкателе, лѣсасевор лор, ши кѣни
ле веци цинѣ, цинѣсеворѣ лѣрѣ.

Сокотитам, кѣ маи тоате лимбале аѣ карте пре лимба
лѣр. кѣ ачѣѣ кѣцетаю ши еѣ рѣвѣл амѣнѣлѣши мїеѣ лѣни ісѣ хс,
сѣ скоцѣ чѣстѣѣ карте, анѣме правилѣ пре лимба рѣмѣнѣскаѣ,
сѣнѣцилор воастре фѣраци дѣхѣвнич рѣмѣнѣши. каріи сѣнтѣци пѣс-
тори шилѣр челѣр кѣвѣнтѣтѣоре а тѣрѣмен лѣни хсѣ карѣѣ арѣ
лѣтрѣ сине мѣлатѣ фѣлѣюри де виндекѣри сѣфлетелѣр кѣрецинѣши.
челорѣ че сѣнтѣ рѣзнитѣ кѣ пѣкатѣ. лѣсѣ маи вѣрѣтѣс ши кале
ла лѣпѣрѣцил черюлѣши. лѣсѣ мѣ рѣгѣ сѣнѣцилѣр воастре кѣ марѣ
милѣ. ла карѣ мѣнѣѣ ва кѣдѣѣ ачѣстѣѣ сѣнѣтѣѣ карте, ачѣла сѣ
анѣѣ а ш цинѣ лѣ марѣ чинѣстѣ, ши сѣ се лѣвѣце дѣнтѣрѣ а лѣ
таинѣѣ, кѣм ва виндека сѣфлетеле ѣаменилор де пѣкатѣ. йрѣѣ
лѣтрѣ мѣнѣѣ де мирѣѣн сѣ нѣ се дѣѣ, ничѣ ла мѣскѣричѣ сѣ нѣ
фїѣ токѣѣлѣлѣ сѣнѣцилѣр апѣсли, ши а сѣнѣцилѣр пѣрїнци бат-
жѣкѣрїтѣ. кѣ апѣи мѣтѣѣѣ та верѣ да самѣѣ фѣратѣ дѣхѣовничѣ
ѣѣ нѣ вою авѣѣ трѣѣѣѣ. Чѣла че прїимѣѣще гѣнѣдѣрилѣ ѣменѣши,
дѣторю пѣстѣ, лѣтрѣ скриптѣрѣѣ лѣвѣцѣѣ а фї, сѣ се шпрѣѣскаѣ
де похѣтѣ. смеритѣ, ши кѣ лѣкрѣре вѣнѣ. пре тот часѣлѣ сѣ се
роаѣѣ лѣни амѣнезев, ка сѣзи дѣѣѣ кѣвѣнтѣ де лѣцѣлѣпчюне. ка сѣ
лѣдирѣптѣѣѣ пре чѣл, че скапѣѣ кѣтрѣѣ дѣнѣсѣлѣ. йрѣѣ лѣтрѣлѣтѣѣ

недестоиничи сз се кѣминиче. карїи се сокотескъ ка пзгзніи. таръ сз нѣ се воръ лтоарче амарь ачелора. ши челора че кѣминика пре еи. сокотѣще зиче еѣ трѣбѣж нлмь. тѣ вери ведѣѣ, ачѣстѣ де вери пззи лсѣж кѣ сокотинцѣж, ши кѣ токмалѣж че маи нлннте лвзцзтѣриле бисѣречїи неклзтите се ле пззеци. мзнтѣвери ши пре тине ши пре чеа че те воръ аскѣата.

Циствъ сз фїе, Чине ва лдрззни а прїими кѣцетеле ши исповеданїиле, фзрѣ лвзцзтѣра епскпѣлѣи ачелѣи локѣ. ачела педѣпса правиле лѣр ва прїими. ка знь кзлзкторю а дмнѣзе-ецилѣр правиле. кз нѣ нѣмаи пре сине сѣѣ пїердѣтъ. че ши кзци сѣѣ исповедит ка ѣль, не исповедици сзнтъ, ши кзтъ аѣ легат ши дезлегатъ, не лдрѣптаци сзнтъ дѣпѣж а ѣ правилѣж а сзѣборѣлѣи де карѣагенъ ши дѣпѣж мѣ ачелѣашъ сзѣор.

§. 61. Де епископи ши де прѣвци ши де кзлзгзри ши де ѡамени мирѣни, ши де тоате лвзцзтѣриле.

а. Сѣмѣзта аре дар де зидире, ши де рзпѡѣс се кѣмѣж, тарѣ дѣминикѣ пасте лтзю зи, аѣлѣи дѣмнѣзеѣ, аре дар де лѣѣ-тарѣ дирѣпт ачѣѣ лвзцзѣм де ачѣстѣж зи, сз се ферѣѣскѣж ши сз се чинстѣѣскѣж. тарѣ сзѣмѣзтѣж дилѣн ал ѡптѣл члс сз се ѡ-прѣѣскѣж де тоате лѣкрѣриле. де мариле ши де мичиле. ши ла бисѣрѣкѣж сз скапе тоци ѡаменїи кѣ мѣерилѣеш ши кѣ фѣчорїи лор, ши лтрзнсѣж кѣ фрика лѣи дѣмнѣзеѣ, ши кѣ лѣаре аминте сз се привѣге рѣгзндѣсе, токма ши пзнѣж дѣминекѣж диминѣца. тарѣ дѣѣка се ва лзѣса сфнѣта леторгїе, дѣчїѣ сз мѣрѣгѣж акасѣж ши сз се ѡдихнѣскѣж пзнѣж лѣни диминѣца, ши тарѣ ден ал донле члс де зи се лѣѣпѣж а лѣкра.

б. Ши де чинститѣл прѣѣѣлѣ прѣдѣтече ши бѣгѣззторюл Іѡанн, де нзскѣтѣл лѣи ши де тзѣрѣѣ кѣпѣл лѣи, кадѣсе але прззѣнѣи

ДЕЛА АЛ НОВАМЪ ЧЛС ШИ ДЕМЗНЪЦА ТОЛТЖ ЗІУА. ЛТЗЮА МЧНИК
СТЕФЛН, МАИ МАРЕЛЕ ДІАКОН, ПОМЕНИРЪ СЗ ИМ ПРЗЗАННИМ. ДЕ
ДИМЗНЪЦА ПЗНЖ СЛА.

и. Фрѣтатѣтѣс сорѣта сѣ нѣ ѡ, ниѣ фрѣтетѣс пре сорѣ
фрѣтатѣтѣс сѣ нѣ се ѡ, кѣ се грѣсѣкъ фрѣци сѣфлетѣши, чѣш
сѣнт пре сѣнѣта ѣвгѣлїе, ши пре чинстита крѣче. ашиждѣрѣ ши
кѣмзтрѣла кѣмзтрѣса сѣ нѣ ѡ ѡ, тарѣ де се ва тѣмпла спре
кѣмзтрѣса сѣс спре фѣчорїи еи спѣркѣчюне, че сѣ дѣ дѣмнѣсѣ
сѣ нѣ се фѣкѣ, тарѣ де ва фи врѣн сѣфѣтъ дрѣчесѣкъ ка ачес-
та, ѣ ли сѣ се чѣрте ши сѣ се кѣтѣскѣ нѣмли кѣ пѣине кѣд
кѣ апѣ. ши дѣчѣа сѣ нѣ се камли вагѣ оунѣла кѣ алтѣлъ. ниѣ
нашѣтѣс сорѣта сѣс фрѣтеле, ниѣ нѣла фрѣтетѣс, сѣс сорѣ сѣ
се ѡ, кѣ тарѣ тѣсте сѣнѣе местекѣт. о миѣ де тѣлере се грѣ-
ѣше тарѣла пѣкателорѣ.

лї. Ял доиле сѣнѣе амѣстекѣтъ тѣсте де се ва афѣла тѣтѣ
кѣ фѣта лѣи, дирѣпт ачѣѣ ачѣѣсте доѡм амѣстекѣчюни де сѣн-
ѣе сѣ се десѣрѣцѣ, ши кѣ де ли сѣ се покѣзѣскѣ, ши метѣнїи
ѣ толѣте зѣне кѣте тѣѣѣ. Ял трѣиле сѣнѣе амѣстекѣт де се ва
афѣла фрѣте кѣ сорѣ сѣ, ѣ ли сѣ анѣѣ покѣлнїе, ши метѣнїн
кѣте тѣ. Ял нѣтрѣлъ сѣнѣе амѣстекѣтъ, де се вор амѣстека вери
премѣри. покѣлнїи вї ли, ши метѣнїи кѣте рѣ ѣ зѣи, тарѣ ал
чинѣиле ли дои вери примѣри сѣс ли трѣи де се вор амѣстекѣ.
дерѣнтѣ ачѣѣ сѣ фѣне покѣлнїѣ, ал доиле вери гѣ ли, ши ме-
тѣнїи кѣте рнѣ ѣ зѣи. ал трѣиле вери, иѣ ли, ши метѣнїи рѣ ѣ
зѣи. Ял шѣселе сѣнѣе местекѣт че ам зѣсѣ маи нлнѣте, фїюль
чѣла че ва спѣрка пѣтѣла тѣтѣынѣсѣѣ, че се зѣне маѣѣѣжѣса сѣс
соакрѣ са сѣс мѣтѣшѣ са. Ял шѣпѣтеле сѣнѣе амѣстекѣт, де ворѣ
фи дои фрѣци ал ѡ мѣѣре, сѣс доѡм сѣрори кѣ оунѣ барѣѣѣ.

тарж де ва фи к8 нещинцж лчѣсте, сз се покѣтскж ѿ ан.
тарж де се вср ци ѿ ан, ци метанїи ѿ л жи. тарж ал шп-
твѣль, де се ва тѣмпла татж к8 фечорвѣль к8 ш мѣтаре, сѣѣ цн-
неје к8 сокрвѣль к8 ш мѣтаре, ѿ ан сз се покѣтскж лчѣщѣ, ши
метанїи р л жи.

сї. Сз нещине ва фи фсст фѣр ши ва фи фѣрат мѣлат,
сз н8 вие кѣндва ла прешцїѣ, ашиждѣѣ ши прештѣла де ва фи
фѣратъ чева, тарж де н8 ва фи фостъ лѣж прештъ, ци ва фи
оумблатъ ла фѣратъ, ачѣста пспж сж н8 фїѣ, че маи вртсѣ
з ж лѣвзцзтѣрж ка ѣн кїрварю ши ка ш кѣрвж.

ка. Сз нещине фѣрж бисѣрѣкж, шил прїн ѣ ф'рѣндѣ, сз
дѣ маи мѣлтѣ де кѣт а8 фѣрат. ши сзѣль батж пре сплатѣ л
де тсѣце. тарж пре талпе кѣт кз де акм8 сз н8 маи фѣре.

кг. Иѣрж нещине де ва врѣ сз знѣѣскж ш бисѣрѣкж де
л темѣлїѣ, сз вїѣ ла грхїерѣвѣль де гре ачѣль лок, ши кѣм се
каде сзи факж лѣн чїнсте, дѣчи сзл лѣтрѣѣе прѣ дїнссѣ ѿп-
скпѣль, л кѣте зїлѣ вери пѣтѣ лѣмина бисѣрїка к8 лѣминаре
ка сз фїѣ де алѣ дѣлж ден дѣстѣл к8 кѣвїнте де мзрїѣе прѣ
дмнѣззѣ. врї г лѣмїнїи врї ѿ врї и врї ѡ врї а. кѣте
воръ фи прѣ пѣтѣра лѣн, ши прѣ лмзрѣлѣтѣла дака ва цїи л-
чѣста дѣпж сфнѣтѣль ктїтѣрѣлѣнїи. сз се скоале ѿпскпѣль дѣмз-
нѣцѣ ши сз мзсѣре локѣль, ши лѣпрежїрѣвѣль локѣлѣнїи сз лѣгрз-
дѣскж к8 пѣнзж, сѣѣ валѣе че аксперїш, ци сз апрїнзж лѣмїн-
нари л лѣзѣнтрѣ лѣпрецѣрѣлѣнїи. ка сз лѣцѣлѣгж кѣтѣ локѣ воръ
лѣмїнїа лѣмїнзїлѣ, кѣтѣ ва пѣтѣ апрїнде ктїтѣрѣлѣ л толатѣ
зїлѣлѣ. ши дѣпз лѣмїнїа лѣмїнзїрїлѣлѣ, атѣтѣ локѣ сз семнѣзѣ.
ши ашл се лѣфїлѣгж крѣче че тѣсте ставропїг. ши сз кѣдѣскж
архїерѣвѣль, ши сз факж рѣгзчѣнѣ. ши сз лѣчѣпж а зїндї чѣла

че ва сз зидѣскъ, ши сзи фїе лши де влѣвенїе ши де лѣми-
наре, ши де сзизтате трѣпслаши ши сѣфлетѣлаши.

л̄. Деч двзцзм де сѣгрѣмат ши де мортзчкнж сз нѣ се
гвсте лчѣстѣ, фїеш кареле де л крецини, нич сз л сьнѣ де
чела че крѣж жєнгрѣтѣлаши, че влѣе карїи дентрѣ невѣнїѣа лорѣ
факъ лчѣстѣ, кз дваци лѣцѣ лѣ дм̄незев, кз карне лтрѣ
сьнѣ сѣфлетѣ сз нѣ мзньнче. деч кз л тот добитокѣа сзиз-
целе лши мѣсте сѣфлетѣла лши.

Чине ва мьнка лѣпъ, сѣс вѣлпе, сѣс кзине, сѣс писикъ,
сѣс арнчю, сѣс пѣлашь, сѣс невзстѣикъ, сѣс вѣвѣрицъ, ши шлѣ-
теле ллтеле, кзте сзизтѣ невѣрате. шлѣпе вѣолскъ цѣстоасъ, ши
шлѣтеле кѣ лчѣла, сѣс кѣлѣ, сѣс мѣгарю, сѣс де л чѣле сѣл-
ватече, сѣс ден чѣле дѣместече, кзтѣсь невѣрате, че нѣ зиче
лѣца лѣ дѣмнезев. мѣж де нѣ ва фїи пре вѣа лши, че де невѣе
ва мѣлѣка сз се покзѣскъ л̄ анѣ. ши метанїи еї.

Ши чине ва мьнка корѣвъ, сѣс чѣлрѣ, чѣсвѣлѣкъ, сѣс кѣкъ,
сѣс корѣю. сѣс вѣлѣтѣлѣ, сѣс привѣгитѣоаре. оуни кѣ ачѣа л̄ ани
сз анѣж покѣанїл, ши метанїи р̄ де зивѣа.

лѣ. Попѣ че нѣш ва мѣтѣра сѣнѣтѣ вѣсѣрѣкъ ши сз в
кѣрѣцѣскъ ши нѣ вѣ лѣфрѣмсеца, ши нѣ вѣ сокѣти лѣолатѣ
сѣмѣете, оуни кѣ ачѣа сз се ллсе де прѣвѣцїе.

Попѣ че вѣ вѣ лѣ крѣчимъ, сѣс ва жѣка, сѣс кзизтѣ мнѣ-
рѣнѣше, сз се гонѣскъ ден попїе.

лѣ. Прѣштѣлѣ сз нѣ мзньнче корѣстрѣ дѣла вѣка лши. пѣ-
нѣ л сѣптѣмьнѣ. ашиждѣрѣ ши тоци кѣѣцини.

Дѣ ва лѣтрѣ кѣине л вѣсѣрѣкъ сѣс поркѣ, сз нѣ се фѣкѣ
летѣргїе пѣнѣ л сѣптѣмьнѣ.

м̄. Чине ва кѣдѣ ши се вѣ оуциде де вѣнѣ вѣа лши, л-

ЧЕСТА СЪ НЪ СЕ КЪНТЕ, НИЧЕ СЪ ИСЕ ФАКЪ ЛЪИ ПАМЕТЕ НИЧЕ ДЪ-
НИВРЪ, ПАРЪ ДЕ ВА КЪДЪ ДЕ НЕВОА ЛЪИ ДЕ СЕ ВА ОУЧИДЕ ШИ ВА
МЪРИ, АЧЕСТА СЪ СЕ КЪНТЕ, ШИ СЪИ ФАКЪ ЛЪИ ПАМЕТЕ.

МА. СЪ НЕШИНЕ ВА ПЪРТА ПЪЛАЕ ДЕ КАЛ СЪС ДЕ МАГАРЮ, СЪ
НЪ ПЪРЕ ЛЪИСЪРИКЪ: ЧЕ СЪ СЪТЪ АФАРЪ КЪ МЪЕРИЛЕ.

МА. ПЪЕОТЪА ДЕ ВА ТРЪЧЕ ДЕНТРЪ КОНОШИНЦЪИ ЛЪИ ПЪРАЛЪ
ЦАРЪ, СЪС ПЪРАЛЪ ЧЕТАТЕ, СЪС ПЪРС ПЪ ВРАШЪ. ОУНЪЛЪ КА А-
ЧЕЛА СЪ НЪЛЪ ЛАСЕ СЪ СЪСЖАСКЪ, ПЪНЪ СЕ ВА АЪЗИ ДЕ ДИНСЪЛЪ
КЪМ АЪ ФОСТЪ ВИАЦА ЛЪИ ПЪРА ВАМЕНЪИ ЛЪИ. ШИ ПЕНТРЪ ЧЕ
РЪНЪ ПАСТЕ НЕМЪРНИКЪ, ШИ ЧЕ АЪ ФЪКЪТ. СЪС СЪ АЪСЪКЪ КАРТЕ
ДЕЛА ЕПЪСКОПЪЛЪ ЧЕЛА ЧЕ СЪС ПРЕЩИТ. СЪС СЪИ МЪРЪСРИСЪСЪКЪ
АХЪОВНИКЪ СЪС ДЕ ДИНСЪЛЪ, ДЕ ВА ФИ ДЕСТОИНИКЪ А СЪСЖИ, АТЪНЧЕ
СЪ СЪСЖАСКЪ.

II. ЕВАНГЕЛІЕ ЛЪВЪЦЪТОЛРЕ, СЪС КАЗАНІЕ. *)

Tipărită, în Govora la a. 1642, foi, IV. foi nepaginate din
ainte, și preste 600 pagine.

Titlul: ЕВГЛІЕ ЛЪВЪЦЪТОЛРЕ, СЪС КАЗАНІЕ ПРЕСТЕ ДЪМИ-
НЕЧИЛЕ АНЪЛЪИ ШИ ЛА ПРАЗНИЧЕ ГПЪДСЪКЪ, ШИ ЛА АЛЦИ СФНЪЦИ
МАРИ. СКОАСЪ ШИ ПРИМЕНИТЪ ДЕ ПРЕ ЛИМЕЪ РЪСАСЪКЪ ПРЕ ЛИМЕЪ
РЪМЪНЪСЪКЪ КЪ ВОА ШИ КЕЛЪСАЛА КРЕШИНЪСАИ ДЪМНЪ МЯТЪЮ
БАСАРАБА ВОЕВЪД. ПАРЪ КЪ ОУСТЕНЪЛА ШИ ИЗВОДИРЪ ЛЪИ СИЛИВЕС-
ТРЪ ЕРМОНАХЪ. ТИПЪРИТЪ ПЪРС ДЪМНЕЗЕМСКА ЛЪВРА ГОВОРА. КАРЪ
ПАСТЕ ХРАМСЪЗ ОУСПЕНІЕ ВЪЦЕ. УТ СЪЗДАНИА МИРА, ЗРЪНА. УТ ВЪ-
ПЪШЕНІА ГИЪ АХЪМЕ. МЪЦА СЕПТЕВРІЮ ДИЪН КЪИ.

Din prefața. КЪЦЕТАИ СЪ СКОЦ АЧАСТЪ СФНЪТЪ КАРТЕ ЧЕ
СЕ КЪАМЪ ЕВГЛІЕ ЛЪВЪЦЪТОЛРЕ ТЪАКЪИТЪ, СЪ ФІЕ ПРОПОВЪДАНІЕ

*) Vezi Chrestomatia Cipariu p. 127—131.

крешинзтзцїен ноастре, а сфн̄тен бескречї апостолѣскж а рзс-
ритвласи, де вам применит де л лимба рсаскж пре лимба рс-
манѣскж . . . кс порснка ши кс вож лсминатсласи домнз МѠ.
вс. во. ши кс блсвенїа прѣ сфн̄цитвласи митрополнт кур Фев-
фил. лпрсвнж кс сфнцїцїи ши юбиторїи де хс̄ архїепскпз кур
Ігнатїе рьвническїи. кур Стефан вьзевскїи. ши кс сфатвлас
чинстицилорз боари ли цзрьен рсманеци, дентрс карїи маи вьр-
тос пѣртзтсрю де гриже, оуриил настсрел предослов. лѣтз
зрм̄з *) . . . тарж ес мѣцемецкь домнсласи мїес ї хс̄ челси
че мж лтзри лтрс рьвдаре, ши ми лдваци лтрс сфлетсл мїес
ачест лскрс, ши лсвми мѣте оустенѣле адавш, ши изводиנדъ
ши типзринд лтрс дсманезеска лаврж сзлашл прѣчестен, го-
вора, ши кс лжсторюл лси дм̄незес . . . дспж ачѣл ши ѣс
преда второ картъ, мж оустенїи кьт пѣтси кс минтѣ мѣ а а
жснѣе зсвл ши ноаптѣ де типзрин ачѣсте свн̄те кжрци, мж
рог че вою фи грешитз сз нс мж блзстемаци.

§. 63. Лвзцзтсрж де лтзю, лтрс дсминика, каре е пен-
трс вамешвл. ши фарисея. евг̄лїе де л Лска
нї, кап п̄а.

Зисе домнвл, пилда ачаста, дои вамени сз свирж л бе-
сѣрекж сз се роаце. оисл фарисея, тарз алтсвл вамеш. фари-
сеял стзтс, аша сз рсгл лтрс сине. мѣцемецксци доамне, кз
нс сзнт ка алааци вамени, ржпитори, не дирепци, прѣюбитори.
слс ка ачест вамеш. постескжмж де доав ори лн сзптлмзиз а
зѣкѣ дас ден тоате кзте кжцинж. тарж вамешл де департе
ста, нс врѣ ниче окии спре черю сз рьдиче. че оучидѣ пїеп-

*) Veři Pravila de Govora, pag. 3.

тѣа сѣѣ ши грѣна, доамне млѣстив фѣи мѣе пѣкѣтосѣль. аде-
вѣр грѣескѣ волаѣ, кѣ сѣ погорѣ ачеста дѣрептатѣ дѣрс касѣ
са, маи вѣрѣтосѣ де чела. кѣ тотѣ че сѣ дѣлацѣ смерисева, парѣ
чела че сѣ смерѣѣше дѣлацѣсева. кѣвѣзнтѣ де дѣтѣю.

Хѣ адеврѣратѣ дѣвѣцѣторю, а дѣрептѣцѣи де вѣчѣе, ма-
инте вѣзѣ ка оунѣ цѣѣсторю де тоате: кѣ юте рѣѣтате ѣсте
мѣримѣ дѣшартѣ, ши трѣфѣа. ачеста ши пре дѣерѣи карѣи нѣ
пѣзирѣ. а са дѣепѣтѣрѣ, кѣ негрѣ дѣтѣнѣрексѣлѣи де вѣчѣе и
акопери, ши дѣ пропѣстенѣе сѣпт пѣмѣнтѣи дѣкѣе. парѣши сме-
ренѣа дѣминѣ ѣсте, ачеста ши пре пѣкѣтош и дѣминѣзѣ ши
кѣтрѣ черю и рѣдикѣ. пѣнтѣрс ачеста трѣфѣа ѣ лѣпѣдѣ до-
нѣа, ши дѣптѣ челора че ли сѣ паре кѣс дѣрепѣи, ши поно-
слѣескѣ, челора че сѣ дѣторкѣ дѣла пѣкѣт. парѣ дѣпѣ ачеста
смеренѣа ѣ лѣдѣ. ши пре пѣкѣтошѣ карѣи се пѣкѣескѣ дѣлѣи
дѣрептѣзѣ. ка ши пре честѣ вамѣш де кареле аѣтѣзи мѣртѣ-
рисѣѣе ѣвѣглѣа.

§. 64. Дѣтрѣ сѣнѣта ши маѣа жои. де мѣрѣиѣ лѣи хѣ
ши де дѣмнезѣиѣ лѣи.

Дѣчастѣ ѣвѣглѣе дѣрѣѣи миен, дѣртѣ нолаѣ дѣшкѣс долаѣ
фѣири дѣтрѣ хѣ, мѣрѣиѣ ши пѣкѣчюнѣ, дѣмнезѣиѣ ши ѣмне-
нѣа, кѣ мѣрѣиѣ дѣмнезѣиѣи тоате ле цѣе, чѣла че вѣрѣ фи
дѣнѣинте ши челе де акѣс ши чѣле че вѣрѣ вѣни, кѣм ам зѣче
прост, кѣ тоате сѣнтѣ голѣ дѣнѣинтѣ ѣвѣлор лѣи, ши чѣлѣи
че цѣе тоате немѣкѣ нѣи е аскѣнѣс, дѣрептѣ ачеста зѣче е-
вѣглѣистѣа, цѣѣс ѣс чѣсѣа ка сѣ трѣкѣ ден дѣмѣ ачеста кѣтрѣ
пѣринтеле. Кѣ мѣрѣиѣ дѣмнезѣиѣи кѣ амѣрѣнтѣа цѣе ачѣл
сѣлтѣ де маинте де вѣчѣи ал дѣмнезѣиѣи дѣрептѣ, ши вѣрѣма
чѣ трѣкѣтѣ маинте де фѣрѣ а тоате фѣптѣриле, дѣтрѣ карѣ

врѣ съ сврзшаскѣ сп̄сенїа нолстрѣ, оунѣа нзскѣт фїюл лѣи
 дм̄незес, ши таина минѣнатеаѣр жѣдекѣци але лѣи чѣ аскѣнскѣ
 ден вѣчи, ши де нѣмѣре питѣлатѣ врѣ съ ѡ арате. тоате
 ачѣстѣ ле цїѣс їс ка ѣи дѣмнезес адеврѣат. Кѣ мзрїрѣ дѣм-
 незенрей їс, л̄ лѣме фїнд̄а минѣнате чюде лѣ фзкѣтѣ, де л̄
 апл̄ вѣн, ши ден пѣцинѣле пѣини л̄ мѣлциме, ши чѣле де л̄
 мѣре кѣ кѣтремѣр аскѣлатѣ пре ел. кѣ кѣвзнтѣа ачестѣа де
 л̄ мѣлци ѣширѣ адрѣїи кѣ кѣтремѣр, ши стрїкацїи се кѣрѣ-
 цирѣ, ши слѣвѣнѣцїи се л̄тзрїрѣ, ши згрѣчїцїи съ дѣреп-
 тарѣ, ши шкїѡпїи рѣпѣде л̄чепѣрѣ а лѣал, ши сврѣїи неѡп-
 рїт а лѣзи, ши мѣцїи дѣрептѣ грѣескѣ, ѡрѣїи лѣмина л̄доитѣ
 вѣзѣрѣ. кѣ пѣтѣрѣ ши кѣ кѣвзнтѣа лѣи їс х̄с, морцїи де л̄
 мормінте се скѣларѣ, не кѣртѣларїи прѣмьнд̄рїа черюлѣи лѣарѣ,
 фаца ачестѣи дѣка вѣзѣ марѣ съ рѣшинѣ ши чѣле не стѣтѣ-
 те але сале лѣбѣлѣзи; гласѣа ачестѣа лѣзїрѣ вѣнтѣрїле ши се
 темѣрѣ ши л̄дзрѣт се л̄тоарсерѣ. Ши нѣ ачѣстѣ фѣчѣрѣ нѣ-
 мѣи, че ши мѣи врѣтѣс де ачѣстѣ кѣ мзрїрѣ дѣмнезенрей тоа-
 те вѣзѣтѣле ши невѣзѣтѣле фѣче, нѣмѣре де л̄цѣри л̄ мѣлте
 кипѣре ши чїнѣрѣле л̄ѡр мѣи пре сѣс де лѣме, л̄ сѣлашѣа чѣл
 де сѣс л̄трѣ хотѣрѣле чѣле нецїѣте, ши л̄рѣ л̄трѣ чѣле вѣ-
 зѣте черюл̄ ши пѣмьнтѣа, марѣ ши тоате кѣтѣс л̄трѣнѣа, вѣн-
 тѣрїле, адѣнкѣрїле, времїле ши анїи ши вѣчїи, кѣ тоате кѣ
 ел фѣрѣ, ти немїкѣ фѣрѣ ел нѣ фѣ карѣ фѣ*), ачестѣа тоа-
 те фѣптѣрїле чѣле л̄цѣлегѣтоаре л̄трѣ чѣи де сѣс кѣ кѣтремѣр
 слѣжескѣ, ши хѣрѣвїмїи кѣ сплїмѣ и стѣл л̄ланїте, ши сѣра-
 фїмїи се рѣшинѣзѣ де слаѣа лѣи, ши фѣцѣле сале акѣпер, ши
 тоате пѣтерїле чѣле л̄цѣлѣпте рѣвѣще и стѣл л̄ланїте, сѣл̄

*) In marg. Iwan: а̄.

жидѣши кѣ фрикѣ, мзрирен лѣи. Че сѣ аш фи дтрѣкат де вѣе карѣи стац днлинте, варѣ че е мли минѣнат де ачаста, карѣ фѣче дм̄незѣс чел марѣ ши минѣнат дтрѣс лѣкрѣрѣле салѣ, салѣ тарѣ ачаста, кѣ аша фѣкѣкторѣа чел минѣнат, ши марѣле дѣмнезѣс, вѣни дтрѣтѣта плѣкарѣ чѣ мли дѣ лпѣи, ши дтрѣс рѣбдѣре, ачѣстѣ марѣ ши минѣнат дм̄незѣс сѣ смѣри прѣ синѣ, ши лѣш кип де рѣбѣ, месѣрѣтѣтѣ ши салѣа фѣрѣ нѣлстрѣ ши атѣта мзрѣе, лѣминѣ ши бѣгѣцѣе дпрѣвнѣ кѣ микшѣрѣре ши кѣ месѣрѣтѣте, ши ачѣ спѣимѣтѣ салѣа лѣи кѣ смѣренѣе.

III. ЛѢЦЦЪТЪРЪИ прѣсте тоѣте зилѣле. *)

Tipărite, în Câmpu-lungu la a. 1642 în 4-o, III foi nerăginate în ainte și 55 răginate în urma.

Titlu: ЛѢЦЦЪТЪРЪИ прѣсте тоѣте зилѣле, алѣсе прѣ скѣрт ден мѣлте дм̄незѣеши кѣрѣи де фѣлѣсинѣа тѣтѣрѣр крѣшинилѣрѣ прѣпѣсе де прѣ лимѣз грѣчѣскѣ прѣ лимѣж рѣмѣнѣскѣ карѣле сѣнт зѣ токѣлѣе сѣфлѣтеши . . . ѣсѣрднѣм тѣшѣнѣем и иждивѣнѣем иѣрѣмонаѣ мелѣхѣседека иѣмѣна стѣ вѣнтѣли ѣспѣн. прѣстыа бѣа. в дѣзгѣмпѣли, влѣт лѣмѣ.

Din prefață. Тѣтѣрѣрѣз кѣлѣгѣстѣвилѣрѣз крѣшини, пѣче милѣ ши блѣсѣнѣе дѣла дѣмнѣлѣз дм̄незѣс а тот ѣнѣторѣа поѣтѣскѣ ши прѣѣскѣ. фѣлѣсѣа ачѣстѣр мичи лѣвѣцѣтѣрѣи, дѣвѣзѣратѣ пѣцине сѣнтѣ тарѣ аша ѣлѣ сѣнт бѣне . . . тарѣ лѣвѣцѣтѣрѣилѣ ачѣстѣтѣ ѣлѣ сѣ афѣлѣ скрѣсе прѣ лимѣж грѣчѣскѣ, карѣле нѣ лѣ пот днѣлѣлѣе тоѣи шѣменѣи ѣзрѣи нѣлстрѣ ан вѣрѣмѣи де акѣм. тарѣ нѣи иѣрѣмонаѣ мелѣхѣседек, иѣмѣн сѣнѣтѣн мѣзѣстѣири ѣунѣе ѣсте ѣрѣлѣмѣлѣз ѣспѣнѣен прѣчѣистѣи вѣи, поѣ

*) Vezi Chrestomatia Cipariu p. 141—149.

ТИТАМЪ ШИ АМ НЕВОИТ ДЕ ЛѢМ СКОС ПРЕ ЛИМЕЖ РЪМЪНѢСКЪ, КА
 СЪ ФІЕ ДЕ ТРѢБЪ ШИ ДЕ ФОЛОС, НЪ НЪМАИ ЧЕЛОРЪ ЧЕ ЦІЪ, ЧЕ
 ШИ ЧЕЛОРА ПРОЦІИ ЧЕ НЪ ЦИЪ, КАРЕЛЕ СЪНТЪ ЗЪ ЛЪВЪЦЪТЪРИ СЪ-
 ФЛЕТЕШИ ТОКМАИ КА ШИ ЧѢЛЕ ЗЪ ДАРЪРЕ, ДЕ ФОЛОСИНЦА СЪФЛЕ-
 ТѢСКЪ, КАРЕЛЕ ЕЪ ВЪЗЪНДЪЛЕ АША, НЪ АМ ВРЪТЪ СЪ ЛЕ АЛС АКО-
 ПЕРИТЕ, КА СЪ НЪ МЪ АРЪТЪ АДИНСЪ МИНЕШ ЮБИТОРЮ, КЪМ НЪ Ю-
 БЕСКЪ СЪ СЕ ЛФОЛОСАСКЪ ШИ АЦІИ ШИ ЛЕ ЦІЪ НЪМАИ ПЕНТРЪ
 МИНЕ ЧЕ АМ ВРЪТЪ СЪ ЛЕ ТИПЪРЕСКЪ НЪ КЕЛЪМАЛА СФНЪТЕН МЪНЪС-
 ТИРИ, ШИ ЛЕ АМ СКОС АФАРЪ ЛА АЪМИНЪ, КА СЪ ЛЕ ЛЦЕЛѢГЪ ШИ
 МИЧИ ШИ МАРИ, КЪЦИШ ЮБЕСКЪ БЪНЪТАТѢ СЪФЛЕТЪЛШИ ЛОРЪ. ЧЕ
 АЧАСТЪ МИКЪ КАРТЕ ДЕ ЛЪВЪЦЪТЪРЪ АРЕ ПЪЦИНЪ ЛЪВЪЦЪТЪРЪ ШИ
 БЪНЪ, КЪМ АМ ЗИС ШИ МАИ СЪС . . . ПОХТИТОРЮЛ ДЕ БИНЕ, ВОАШ
 ТЪТЪРОРЪ КРЕЦИНИЛОРЪ, СМЕРИТЪЛ МЕЛХИСЕДЕК ІЕРМОАХЪ ІГЪМЕНЪ А
 СФНЪТЕН ЛАВРѢ ДЪЗГОПОЛСКЪА.

ТЪПЪРИТЪСАЪ ЛЪ ТЪПАРНѢ ЧѢ ДЕНТЪИ, ВЛѢТЪ ДЕЛА НАЦЕРѢ
 АШИ ІСЪ ХСЪ, АХМЪ, МСЦА СЕП. ЗІЪ ДНЪА.

§. 66. ЯЛ ТРЕИЛѢ КЪВЪНТЪ ШИ ЛЪВЪЦЪТЪРЪ, ПЕНТРЪ ЮБИРѢ
 ДЕ АРЦИНТЪ.

ЮЮ СЪ ВЪ ПОВЕСТЕСКЪ ШИ ПЕНТРЪ ЧЕА ЧЕ ЛІЕ ДРАГЪ АРЦИН-
 ТЪЛ, ВРИ КАРІИ АЪ АВѢРЕ ШИ Ш ЦИН, ШИ НИЧЪ ЁИ СЪ БЪКЪРЪ ДЕ
 ДИНСА НИЧЕ АЦІИ, ЧЕ ВОЮ СЪ ВЪ СПЪЮ КАРІИ ШИ ЛЪ ЧЕ КИПЪ СЪНТЪ
 ЮБИТОРІИ ДЕ АРЦИНТЪ, НЪ НЪМАИ ЧЕА ЧЕ АЪ АВЪЦІЕ МЪЛТЪ ШИ
 НЪ ВОРЪ СЪ МИЛЪТАСКЪ СЪРАЧІИ, ЧЕ ЛНЪКЪ ШИ ЧЕА ЧЕ АЪ ПЪЦИНЪ
 ШИ Ш АСКЪНДЪ ШИ НЪ ВОРЪ СЪ МИЛЪТАСКЪ НИЧЕ Ш ДЛТЪ ПРЕ НИ-
 МИНЕ, ЧЕ БРОДЕСКЪ СЪ ФЛЪКЪ ШИ МАИ МЪЛТЪ АВЪЦІЕ, КА СЪ СЕ ЛЪ-
 ВОГЪЦѢЗЪ, ШИ АША НЕВОИНДЪСЕ АЪРЪ ЛЪТРАЧѢА ЛЕ БИНЕ МОАРТѢ
 ШІИ А НЪ ТОТЪЛШ ТОТЪ, ШИ АША МЪРЪГЪ ЛЪ МЪНКА ЧѢ ДЕ ВЕЧІЕ,
 КОУМЪ АЪ ЛЪАТЪ ШИ ПЕ ІОУДА ПЕНТРЪ ЮБИРѢ АШИ ДЕ АРЦИНТЪ,

кзче врѣсѣсе се взнѣж пре домнѣа нострѣ іс̄ х̄с̄, ши бине сз
 шици кѣ врѣ киреле іасте юбиторю де арцинтѣ ачела вл сз се
 жѣдече денпрезѣна кѣ іовѣа, ши макѣж кз вез мѣаши когаши
 карѣи даѣ сзрѣчилор бани ꙗ дсвѣндѣж, ши кѣнд ле дѣск сзрѣ-
 чѣи бани, єи и нѣмѣрѣ де долаш ши де трен врѣ ка сз нѣ сз
 ꙗшлѣе, ши кѣм ле дѣск бани ши пѣнцилѣе, єи шѣпеск де ле
 нѣмѣрѣ єи синѣрѣи, ши и трѣг де грабѣ де грабѣ ка нице лѣши
 звѣпѣац ши сзлѣвѣтчи кѣнд рѣпеск нискарѣ стрѣвѣ, дѣрѣж кзче
 фѣк ашл; ка сз поатѣ сзи ꙗшлѣе ши сз ꙗпрѣсолѣе встенѣла
 сзрѣчилѣр, ꙗрѣж кѣнд сз ꙗтѣмпѣж дѣ ле даѣ сз ꙗ чева, сѣс
 оунт сѣс грѣс, ꙗрѣж апон сз ꙗтѣмпѣж сарѣчилѣр ꙗтрачѣл анѣ
 де нѣ фѣк ши нѣс сз ле дѣ че ле сѣнтѣ дѣтори, ꙗ аскѣлѣаши
 де вѣдѣци че фѣк, сокотѣскѣ юбиторѣи де арцинтѣ, кѣт грѣс
 лѣс фѣкѣтѣ сз ꙗ, сѣс вин сѣс оунт, сѣс чѣрѣж, дече коум сз
 винде ꙗнтр ачѣл ан єи фѣк сокотѣлѣж дѣторничилѣр ши зик,
 кѣ кѣвѣнтѣл, акоум тѣм ꙗпрѣмѣтѣт ши цѣм дѣт оун бѣн, ши
 цисѣс кзгоут сѣм дѣн є̄ вѣдѣре де вин, ꙗрѣж акоум тѣ нан фѣ-
 кѣт ꙗ честѣ анѣ сз мѣлѣ пѣзѣше, че акоум винѣл сз винде
 вѣкаѣ є̄ бани, сѣс і̄, че фѣче вѣдѣрѣ м̄ де бани, че цисѣ ка-
 де сѣм дѣн де є̄ врѣ м̄, че фѣк с̄ де бани карѣ фѣче д̄
 дѣкаши, дѣкатѣлѣ іасте кѣте є̄ костанде, ши ꙗрѣш акоум а-
 чѣши. д̄ дѣкаши нѣи ан сз м̄и дѣн, лѣс кѣ те вою мѣл лѣса,
 ши сѣм дѣн лѣ анѣл к̄ де вѣдѣре, вѣдѣрѣ кѣте і̄ бани, ши ꙗ
 клѣтѣж кѣ оун гѣлбѣнѣ се дѣ сзрѣкѣлѣши є̄лѣи ꙗ к̄ де вѣдѣре де
 винѣ, карѣлѣ пѣзѣтѣскѣ є̄ гѣлбѣни, скѣмѣаре ка ачѣста фѣк ю-
 биторѣи де арцинт ши немѣлѣстѣвѣи ши нѣ вор сзи ащѣпѣ-
 мѣлѣтѣ. ка ши х̄с̄. лѣ чѣл че повѣстѣше ка є̄вѣлѣє ꙗ рок де
 пѣлѣж зикѣндѣж, оун ѣмѣз є̄рѣ дѣторю алѣтѣ ꙗ а̄ де тѣланѣи,

шил апска сз ни пазтѣскъ, таръ ѣлви зисе, кз нлм, че цисе факъ милъ де мине де мж таръ, атснче ачела исе фзкс милъ де динсул шни ертъ чѣ мїе де тлланци, таръ ѣл коум еши афаръ ши сз избзви де даторїа чеин мїи де тлланци афлзш оун даторникъ ал лви чеи ера даторю w сстъ де глбени, ши нсман кьтовл апска, ши зисе джм чѣ сстъ де глбени чем еши даторю, таръ елви зисе, фрате нси ам, че цисе факъ милъ де мине де мж мн ащѣптъ, таръ ел нс врѣ чел бзгъ л темницъ. атснче коум лозисе челл чеи ертасе чѣ мїе де тлланци воум нс врѣ сз нсе факъ милъ сзл мн ащѣпте центрѣ чѣ сстъ де глбени, ел принсе дел бзгъ пре динсва л темницъ аколо сз молрж. ддрж кареле пасте ачела: хс̄, даръ чела кс̄ мїа де тлланци, пзкзтосл, ден ертъ чѣле мїе де пзкате че авѣ, таръ ѣл нс врѣ сз тарте нсман оун пзкат карелен стрикасе фрателе сзс крешинсв, сѣс сзи тарте а̄ ван чеи ера даторю. дече ши пре неще немл̄остиви ка ачела, ам̄незеси багъ токма л мѣнка чѣ де вечїе, деш пїера ши лвзцїаш ши сзфлетеле, ши нсвш пот адсче алминте вкланничїи де ен, кж кзте сьнтъ але лс̄мїи толте сьнтъ пстредеш тре-кзтолре ка w нимикъ, ши о̄неле рзмзнь личѣ мзкаръ ддрж врѣ мзкаръ сз нс аръ врѣ. коумъ грзацие ши ст̄ын ивлннъ златооустъ, wме зиче че те трѣфеци кзче ан авѣ е мзатъ ши лзрж ши сѣсци, ши алте мс̄лте де толте; авѣстѣ сз шїи кж нз сьнтъ але тале, кзче кзндѣци пасте сѣфлетсв тз нс ле еши стзпнь оунтршн час, че дѣи врѣ де нс ан врѣ толте кьте ан ле лши ал чел че рзмзнь личѣ, таръ нсман пзнж трзеци ле ан, кзче кж невоеши де вбидеци пре чеи сзрачи. ши кзче кз ѣши юбитору де арцинтъ ши немл̄стивъ. лпржмстѣзж вкланниче

ШИ ЮБИТОЛРЕ ДЕ АРЦИНТЬ ЧЕЛВА ЧЕЦ ДЗ, ДЗ СЗРАЧИЛОР, ШИ ФЪЗ
 ПРІАТЕНЬ ПРЕ ДОМНѢА, КЪ АСТЪЗИ ЁШИ ПРЪЖ МЪЖИНЕ НЪ ЁШИ ШИ
 АСТЪЗИ ЁШИ БОГАТ ПРЪЖ МЪЖИНЕ ЁШИ СЪРАК; ПЕНТРЪ АЧѢА АДЪЦИ
 АМИНТЕ ДЕ МОАРТЕ, КЪЧЕ КЪ МЪЖИНЕ ВОР СЪЦИ ТРАГЪ ДЪЦЕЪІИ СЪ-
 ФЛЕТЪА ДЕЛА ТИНЕ, ДРЕПТЬ ЧЕ НЪ ТЕ ГЪТЕШИ ДЕ МОАРТЕ ГРЪЩЕ
 ЛЪКА. ЧЕ ПЕНТРЪ АЧѢА ФРАЦИЛОР РЪГ ПРЕ ДЪМНІА ВЪАСТРЪ КЪЦИ
 СЪНТЕЦИ ЮБИТОРИ ДЕ АРЦИНТЬ, РОГОВЪ ПЕНТРЪ ДРАГОСТѢ АБИ
 ДМЪНЕЗЕЪ, СЪ ВЪ ЛЪСАЦИ, ШИ СЪ ФИЦИ ДЪРЪБИТОРИ ШИ МИАБИ-
 ТОРИ КЪТРЪ СЪРАЧИ, ПРЪЖ НЪ ФЪРЪЖ МИЛЪ ШИ НЕ МЛЪСТИВИ,
 КЪ ДЕ ВЕЦ ФИ АША БИНЕ СЪ ЦИЦИ КЪ АША СЪ ФАЧЕ, ШИ ДМЪ-
 НЕЗЕЪ СПРЕ ВОИ, ЧЕ ВЪ АДЪЧЕЦИ АМИНТЕ ДЕ МОАРТЕ, КЪЧЕ КЪ
 СЪНТЕЦИ КА ФЛОАРѢ КЪМПЪЛЪИ ШИ КА ПАРЪА КАРѢ ВЪ ОУСЪКЪ СОА-
 РЕЛЕ ШИ ПІАРЕ. ЛЪТРАЧЕЛА КИП СЪНТЕМЪ НЪИ ТОЦИ АИЧѢ, ШИ НЕ-
 МИКЪ, НЪ ЛЪВЪМ ДЕ ЛЪ ЧѢСТѢ ЧЕ АВЕМ НЪИ АИЧѢ ЛЪ ЧАСТЪ ЛЪМЕ,
 НЪМАИ ДЕ ВОИ ДА МЛЪСТЕНІЕ СЪРАЧИЛОР, СЪВЪ КЪВЪЗНТЪ БОУИ СЪ
 ЛЕ ГРЪИМ. СЪВЪ ДЕ НЕ ВЪМ ЦИНѢ КЪ КЪВЪЗНТЪ СЪВЪ КЪ ЛЪКРЪА ДЕ
 ВЪМ ДЪЖТА КЪИВА, НЪМАИ ДЕ АЧѢСТѢ ДЕ ВЪМ МОЦІЕНИ АКОЛО,
 ПРЪЖ ДЕН КЪТЕ АВЕМ АИЧѢ, ТОЛТЕ ВОИ СЪ ЛЕ ЛЪСЪМ, ШИ НЪ-
 МАИ ГОИИ ВЪМ СЪ МЪРЪЕМ, КА ШИ КОУМ НЪЕМ НЪСКОУТ, ДРЕПТ
 АЧѢА ФРАЦИЛОР РЪГ ПРЕ ДЪМНІА ВОАСТРЪ, СЪ ДЪМ ДИИ КАРЕЛЕ
 АВЕМ, КАРЕЛЕ БЪКАТЪ, КАРЕЛЕ КЪВЪЗНТЪ БЪИ, КАРЕЛЕ МИАКЪИРЕ, КА-
 РЕЛЕ СЪ А ШИ СЪ ПРІИМАСЪЖ ПРЕ СЪРАКЪА ЛЪ КАСА ЛЪИ, КА СЪ ДО-
 КЪНДИМ ШИ НЪИ ЛЪПРЪЦІА ЧѢ ДЕ ВЕЧІЕ КЪ БЪИЪ ДАРѢ ДОМНЪЛЪИ
 НОСТРЪ ІСЪ ХСЪ, КА АЧЕЛЪАИ ПЪСТЕ МЪРІА. ЛЪВЕЧІА ВЪЧІЛОР НЕ
 СЪФЪРШИТЪ, АМИНЪ,

IV. ПРЯБИЛЯ ЧѢ МАРЕ.

Tipărită în Târgoviște, la a. 1652, în foi., XXV foi nepăginate în ainte, 795 paginate în urmă.

Titlu: **Адрептарѣ леѣи кѣ дмнзес.** карѣ аре тоатѣ жвѣдката Архїерѣскѣ ши лпзрѣтѣскѣ де тоате виниле превѣциши ши миренеши. **ПРЯБИЛЯ** сфнѣциларѣ Апсани, ачѣле зѣ сѣк. ши тоат. чѣл. намѣстнич. льнрз ачѣстѣ ши але ст. Дас. а лѣмїи. Васїл. вел. Тимодеи. Ник. Нилоале. Феуларгїа дмнзеециларѣ Бгослав. скрисе манлинтѣ ши токмитѣ кѣ порѣн. ши лѣвцѣтѣра блгочсѣвани лпзрат кур: Іван Комнинел. де кѣвзн. Дїак. ал мар. Бесѣр. лѣ дмнз. ши пзрїтѣр де правилл. кур Ялезїе Ярїстїнѣ. тар акѣм де лтзи препѣсе тоате депре єлїнѣше пре лимѣз Рѣм кѣ невоинца ши оусердїа ши кѣ тоатѣ келтѣмала а пре ст: де хс̄ кур Стефан кѣ мїла лѣ дмнз. мїтросп. Тѣргв. Ёзарх палюл. ши а тот. оуг. л Тѣрговицие. л тѣпографїа прѣ лѣм. мїѣс Домн: Ів. Матѣеи Вд. Бас. л ст. Мїтр. л клас Нѣлцир. Домнѣл нос: іс̄ хс̄. мр. и. влѣт Зрѣз, алѣи хс̄ ахїв, в' пос. вел.

Din prefața: I. Прѣсфнѣцитѣлѣши ши прѣ лѣцелѣптѣлѣши мїѣс, ши кѣ тоате фѣлїориле де флѣри але дарѣлѣши Ахѣлѣши сфнѣтѣ лподоѣнтѣ, токма Апсаниларѣ, **С. С. СТЕФАНЪ.** Мїтрополїт алз Тѣргѣвїциїи. Ёзархѣлз палюлѣши: ши а тѣватѣ оугровлахїл. чѣл ве е мли жос скрис, ка ѣн фїю сѣфлѣтѣскѣ ши де немїка рѣѣз, кѣ тот сѣфлѣтѣлз чѣре роагѣ ши прїацѣз тоатѣ сѣнѣтѣтѣ, ши єѣна пїтреканїе, де ал оунѣл л трѣоцл дмнзес . . . Ячѣстѣ лѣзїндѣ ши єѣ маи мїкѣл прѣстѣл ши плекатѣл прѣх де сѣптѣ пїчоареле чїнстїтѣ але сфнѣциен тале

*) Vezi Chrestomatia Cipariu p. 164—168.

(w сфнѣте крѣцїете) де мѣаци Лакедемонѣни. воюю кѣ толтѣ инема кѣ вѣгословенїа ши ддемнарѣ сфнѣциен тале, а препѣне ачагѣ ЛДРЕПТАРѢ де лѣце дѣ пре лимба ѣлинѣскѣ, пре лимба проагѣ Рѣмьнѣскѣ. нѣ доарѣ, дѣ л невредничїа п.ос- тимеи мѣле, сѣс дѣ вре лтрѣ лѣвцѣтѣрѣ лѣвцѣтѣ, фѣрѣ из- маи кѣт мам испититѣ а линѣе пре дин афарѣ пѣцинеа Грам- матика ши Ѣвнтазїса. че кѣ толтѣ минтѣ лѣелепциа арѣта- рѣ спѣнерѣ ши лдрептарѣ, а квѣіосѣаши лтрѣ іермонаш кѣр Ігнатїе Петрици, ши лѣши Пантелеимонѣ Лигариди, дѣскаан дѣсѣвѣршитѣ амьндѣши дела хїѣ, вѣстиц ши фѣарте искѣсци лтрѣ толтѣ дѣмнезѣаска скриптѣрѣ . . . Прѣкѣсфнѣсїѣ вѣ: непотребныи рѣѣ. Даниїла М. Панонанѣ-*)).

Дїп П. СТѢФАНЪ кѣ мїла лѣ Амнѣзѣ, Митрополит алѣ Тѣргѣвищїи, Ѣзархѣа палкаѣши, ши а толтѣ оцнѣро вѣлахїа. Прѣкѣсфнѣцїалѣрѣ Ірхїепѣскѣпи, Митрѣпѣлицїи. ювїторїалѣр де Амнѣзѣ Ѣпѣскѣпи, Ѣрѣменилѣр; ши тѣтѣрѣрѣ Пѣрїнцилѣр дѣхѣ- вничїи ши прѣтопѣпи хїротѣнїци де Амнѣзѣ пѣсте мьна ар- хїерѣскѣ. ашиждѣрѣ ши а тоате рьндѣталеле чѣле де афарѣ, сьнѣгѣте ши спѣнїе роагѣ ши прїлѣе.

Толтѣ Скриптѣра карѣ пѣсте лѣсфлѣцитѣ де Амнѣзѣ, w правослѣвничїалѣр чититѣр. фѣарте асѣе де фѣлос де лѣвцѣтѣ- рѣ де л фѣрѣнгѣре де лдрептарѣ дѣ пѣдѣпсїре пѣ дрѣпѣте: кѣм грѣаѣе дѣмнезѣескѣа Іпѣсѣ. ка сѣ поатѣ фї омѣа лѣ Амнѣ- зѣ дѣсѣвѣршитѣ, ши бїне гѣтїтѣ спре тотѣ лѣкрѣлѣ вѣнѣ . . . Де лкарѣ ши чѣстѣ дѣмнезѣаскѣ ЛДРЕПТАРѢ де лѣце. канѣанеле зїк а сфнѣтеи ши дѣмнезѣѣшїи Прѣвїале . . . дрѣптѣ лѣѣа ши смѣренїа нѣѣстрѣ вѣзѣндѣз о комоарѣ ка ачагѣ ас-

*) Supr pagina 424: Даниїла Індѣрѣла монахѣ Панонскѣа.

кѣнскѣ ши ка оградинѣ ꙗкѣмътѣ, плинѣ фѣиндѣ де толте флѣ-
 ѣиле дарѣлѣи Дхѣлѣи сѣнѣтѣ але пѣртѣторилѣр ши ꙗкѣфлѣци-
 цилѣр де Амѣнеѣ Пѣринци сѣнѣци ши ли лѣмѣи дѣскѣли ши
 лѣминѣтѣри, карѣи аѣ ꙗпѣлт толтѣ лѣмѣ де дѣлѣчѣ блѣговонѣе
 а Дхѣлѣи, гѣндию зикѣндѣ: че фѣлѣос ꙗсте де амѣндоѣлѣ сѣ стѣк
 ꙗнкѣлѣте кѣмѣ зиче скриптѣрѣ ; маи вѣртѣс аѣꙗкѣндѣми амѣнѣте
 де кѣвѣнтѣл стѣпѣнѣлѣи мѣѣс хѣсѣ пѣнтѣрѣ сѣлѣга чѣкѣ вѣкѣлѣнѣж че
 аскѣнѣсе тѣланѣтѣлѣ ꙗ пѣзмѣнтѣ, зѣиш : сѣ дѣлѣ ши ѣѣ чеѣлѣ Дѣм-
 нѣлѣи мѣѣс де ꙗ кѣте мѣлѣс дѣтѣ, ка сѣ нѣ мѣлѣ арѣтѣ сѣ зикѣкѣ
 вѣескѣ нѣмѣли фѣлѣосѣлѣз бѣилѣлѣи мѣѣс. че вѣою кѣ толтѣ инѣма ...
 ка сѣ нѣ лѣс комѣара аскѣнѣскѣ нич гѣрѣдина ꙗкѣмътѣ : че сѣ зиче
 капѣтеле дѣмнѣзѣѣицѣлѣр Пѣрѣвиле, сѣ ле аѣꙗкѣ ши сѣ ле пре-
 фѣк. дѣ пе Ѣлѣинѣѣше пре кѣвѣнѣте проѣсте ромѣнѣѣиѣе. ши амѣ
 фѣкѣстѣ алѣѣѣере де ꙗ мѣлѣте ши богѣте пѣрѣвиле трѣмѣѣѣндѣ пѣзи
 ши лѣ ꙗпѣрѣтѣѣска чѣтѣте, лѣ прѣ сѣнѣтѣлѣз нѣѣстрѣ ши аѣѣѣ-
 тѣ лѣмѣ Пѣтрѣарѣхѣ (кѣ намѣ вѣрѣтѣ сѣ скѣрѣѣз дѣ пре чѣлѣе ти-
 пѣрнѣче фѣиндѣсѣми тѣѣмѣ, кѣ де кѣндѣз аѣ ꙗкѣпѣтѣ кѣрѣциѣе
 ꙗрѣвослѣвѣиѣи лѣ мѣнѣлѣ ѣрѣтичѣилѣорѣ, ѣи нѣлѣс лѣпѣсѣтѣ а нѣ вѣзлѣ
 кѣте чеѣлѣ зѣганѣи), пѣзи че амѣ афѣлѣт лѣ чѣнѣстѣтѣлѣ нѣстрѣ
 фѣю сѣфлѣетѣскѣ кѣр : Гѣѣѣр. Кѣрѣди дѣлѣ Трѣикѣс, кѣрѣле аѣ фѣстѣ
 вѣ Гѣис скѣрѣскѣ кѣ мѣнѣлѣ. Жѣꙗдѣкѣтѣ толтѣ арѣхѣиѣрѣѣскѣ ши лѣнѣгѣ
 дѣнѣсѣ ши ꙗпѣрѣтѣѣскѣ. кѣ толѣте кѣнѣанѣлѣе але сѣнѣтѣлѣрѣз сѣ-
 вѣорѣз ши ꙗпѣли. ши а Мѣѣѣлѣи Вѣсилѣѣе, ши алѣтѣрѣз дѣмнѣзѣѣ-
 еши ши сѣнѣци пѣринци, ꙗпѣрѣнѣж кѣ Ѣѣѣѣлѣг. Дѣмнѣзѣѣицѣлѣр
 Бѣгѣослѣвѣи, скоѣскѣ ши токѣмѣтѣз кѣ порѣнѣкѣ ши ꙗвѣцѣтѣѣрѣ блѣ-
 гѣчѣстѣивѣлѣи ꙗпѣрѣлѣтѣ кѣр Іѣѣаннѣз Кѣмнѣнѣлѣз. кѣ марѣ ши мѣлѣ-
 тѣ сокѣтѣнѣѣѣ, де пѣрѣвослѣвнѣкѣлѣз ꙗтѣрѣ дѣскѣли дѣѣлѣкон, ши
 пѣзѣитѣскѣ де толтѣ пѣрѣвилѣ ши кѣнѣѣанѣлѣе мѣрѣи Бѣскѣрѣичѣи :

Кур Илезіе Родина. ши аша кѣ мѣлѣ оусердїе ши дѣмнарѣ,
о ам скос де лѣтѣрекѣ ла лѣминѣ. ши кѣ вѣна вое а лѣмин-
натѣлѣши ши блѣгочестивѣлѣши мїеѣ Домнѣ: Іѣ Матѣеи Роевод
Басѣраб. ши кѣ тот сѣатѣлѣ Мѣрїен салѣ, кѣ блѣсвенїа пѣрин-
телѣши мїеѣ Плісїе Патрїархѣла Іерсѣалїмѣлѣши, ши кѣ дѣемнарѣ
а дои фрази юбитѣлѣ де амнѣзѣѣ. ши токма слѣжитори ан
окалстїен смѣренїен нѣ стѣре, типхрїтѣсѣѣѣ, ка сѣ фїе де фоло-
сѣлѣ тѣтѣрѣрѣ де оѣще, ка о грѣдинѣ плинѣ де флорї миросї-
тѣларѣ але раюлѣши. салѣ ка ѣн вїстїлѣрѣ де ѣѣще Бесѣрїчїи . . .
ши Домнѣлѣ пѣчїи фїе кѣ вон. амїнѣ Кл оун татѣ тѣтѣрѣрѣ
лѣтрѣ правослѣвїе де ѣѣще, ши вонторюлѣ де тот вїнелѣ: Іѣ-
челлѣш карелѣ лѣсте маи сѣсѣ скрїсѣ.

§. 67. Пентрѣ жѣдекѣторю. кѣмѣ исѣ каде сѣ фїе млѣсрдѣ,
ши сѣ нѣ крѣѣзѣ кѣвїнтелѣ немѣнѣши фѣрѣ де лѣ-
требарѣ. Глава, перѣваѣ.

Клѣдѣсе жѣдекѣторюлѣши, лѣдекѣ Ірхїерѣѣлѣши, сѣ фїе асѣмене
жѣдекѣторюлѣши челѣши дрептѣ: ши марѣлѣши Ірхїерѣѣ Дмнѣлѣши
нострѣ Іисѣ. сѣ фїе тѣтѣрѣрѣлѣ млѣсрдѣ не адѣкѣторю амїнтѣ
де рѣѣ не мѣнїосѣѣ, не фѣцарнїкѣ, не лѣѣторю де мїтѣ, дрептѣ,
сѣ нѣ крѣѣзѣ лесне ши фѣрѣ де лѣтребарѣ прѣпѣнерїлѣ ши пѣ-
рѣлѣ, ши кѣнѣлѣлѣлѣ. Кѣ де ва аскѣлѣлѣ ши ва крѣде, лѣдекѣ
чѣлѣ че стѣѣ лѣпотрїѣѣ чѣлѣрѣлѣ вѣне, нѣ лѣсте дрептѣ. Пентрѣкѣ
лѣлѣци де мѣлѣте ѣрїи сѣ пѣдѣпѣсѣкѣ фѣрѣ дрептѣтѣ. кѣче нѣ
каѣтѣ жѣдекѣторюлѣ вїнлѣ*).

Ірѣѣѣше ши дмнѣзѣсѣкѣлѣ Златѣ оустѣѣ, нѣ се каде сѣ крѣзи
прѣ нїменѣ фѣрѣ де искодїре**).

*) In marg. Матѣеи токмїторюлѣ де лѣѣѣе ши іеромонахѣ ка-
рѣлѣ азѣ фостѣ фодартѣ лѣчелѣптѣ прѣ порѣкалѣѣ властѣлѣри. **) Златѣоустѣѣ-

ЖВДЕКЗТСРЮЛШИ, ИСЕ КАДЕ СЗШ АДЪКЪ АМИНТЕ ДЕ ЧЪСТЕ ТРЕИ
ЛЪКРЪРЕ. ЛЪТЗИ КЪ Е ПРЕ ЛЪЦЕ ЛЪЧЕПЪТОРЮ. АДОО, КЪ ПРЕ ШАМЕНИ
ШЕЛЪДЪЩАЦЕ. АТРЕА, КЪ Л ВЕЧЪЕ НЪ Е ЛЪЧЕПЪТОРЮ: ЧЕ ШИ ЕЛЪ КА
ОУНЪ ОМЪ ВА СЪ МОАРЪ.

V. КЛЪЧ, СЕЛЪ КЪА ЛЪЦЕЛЕСЪЛШИ *)

Tipăritu în Bucuresci, la a. 1678, în foi. micu. IV foi nera-
ginate, înainte și 108 paginate în urmă.

Titlu: КЪА ЛЪЦЕЛЕСЪЛШИ, СКОАСЪ ПРЕ ЛИМЕЪ РЪМЪНЪСЪКЪ КЪ
ШСРЪДЪА ПРЪ СФНЪТ. КУР ВАР МИТ. ШГР. ВЛАХ. ЛЪ ШИЛ. ПРЪ ЛЪМ.
ДОМ: ІШ ШЕР. ШЕВОД. ШИ СЛЪ ТУПЪЗРИТЪ ЛЪТЪЮ ЛЪ МИТРОП. ВЪ-
КЪРЕЦИ. АНИИ ДОМ. АХЪОН.

Din Prefață: ВАРЛІАМЪ КЪ МИЛА ЛЪИ ДМЪНЪСЪ ІРХІЕ-
ПЪСКЪА И МИТРОПОЛИТЪ АЛЪ ТЪРГОВИЩЪИ ШИ АЛЪ СКАШНЪЛШИ ВЪКЪ-
РЕШИЛОР. ЕЗАРХЪ ПЛАЮЛЪИ ШИ А ТОАТЪ ШГРОВАЛХІА. ТЪТЪРОРЪ
ПРАВΟΣЛАВНИЧИЛОРЪ КРЕШНИИ, КАРЪИ СЪНТЪ НЪСЪКЪЦИ ЛЪТЪРЪ ЛИМЕА
НОАСТЪРЪ РЪМЪНЪСЪКЪ СЪНЪТЪАТЕ СПЪСЪІЕ, РОАГЪ ШИ ПРЪАЩЕ КЪ
ТОАТЪ ИМЕА . . .

ПЪИИДЪ ШИ СМЕРЕНІА НОССТЪРЪ ЛЪАНИТЕ. КЪВЪНТЪА СЪТЪПЪ-
НЪЛШИ НОСТЪРЪ ЛЪИ ІСЪ ХЪСЪ, ПЕНТЪРЪ СЛЪГА ЧЪ ЛЪЕНЕШЕ, . . . АМ СО-
КОТИТЪ ЛЪТЪРЪ ИМЕА МА: КЪ А МЪАТЕ РЪЗЪТЪЦИ ЛЪВЪЦЪ ЛЪЕНА.
ДИРЕПЪТЪ АЧЪА, КИВЪЗЪЮ: КА СЪ НЪ МЪА АФЛЪ ЛЪТЪРЪ ЛЪЕНЕ ПЕН-
ТЪРЪ НЕГРИЖИРЪКЪ, ТАЛАНТЪЛШИ, КАРЕ МИСЛЪ ДЪТЪ МИЕ ДЕЛА СЪТЪПЪ-
НЪЛЪ ШИ ДМЪНЪСЪЛ МЪЕЪ ІСЪ ХЪСЪ. ЧЕ КЪ КЪТЪ МЪАРЪ ФИ ПЪТЪБРА
ПРИЧЪПЕРЪИИ МЪЛЕ СЪА ЛЪМЪАЦЕСЪКЪ: ЛЪТЪРЪ НЪВЪМЪА МЪЕЪ РЪМЪНЪСЪКЪ-

*) Vezi Chrestomatia Cipariu p. 181—185.

ши ачастъ сокотѣлъ ши киезѣалъ вѣиндѣ лтрѣ инема ма: кз ажѣторюа ачел'а че петрѣче маи пе дѣсзпра чирюрилур лтрѣ мзрирѣ вѣчинникъ, пзринтеле фзкзторюа вѣчилурь, ши а тѣ-тѣрорь флптелорь: апскатсмлм, ши кѣ мѣатъ оисрздіе ам невоить, ши даскаали де тупографіе ам ад'съ: л сфинта ши де амнезес пззита митрополие а сказнѣаши Бѣскрецилорь ши нам ашезатъ ши де изноавз тупографіе адекъ тупарю де типзритѣа кзрцилорь ам рздикат: кѣ толте мещершзгврилѣ кзте аз треббитъ. ши парзш маи де изноавъ кѣ тот денадинсѣа сокотѣлъ ши черчетаѣе ам фзкст, че карте ар фи де вкадатъ маи де фолос лтрѣ нѣмѣа нострѣ рзлмзнескъ а сз типзри, ши а сз да бесѣречіи нолстре чеи православноичи. ши ам афлатъ ачастъ карте че сз камъ сасвенѣце: ключз рззсмѣнѣа. адекъ че сз зиче рѣманѣцие, кѣа лцелесѣаби. фзкстж. ши кѣлѣсѣа динтрѣ мѣате скриптѣри сфинте. кѣ бѣнж сокотѣлъ, скоасж пре лимѣж рѣсѣскж: де прѣ лѣзцатѣа квр Іѣлникіе глетовски. архімандритѣа черниговѣаши. картѣ фѣиндѣ типзритѣа лтрѣ вестита четате а ликовѣаши. де ачастъ карте ам пѣсѣ смеренѣа ма л сокотѣлъ: кѣмъ вл фи де фолос марѣ бесѣречии цзржи нолстре рѣмзнеци, ши де лдрептарѣ а мѣащи спре фо'осѣа сѣфлетѣаши нѣмѣаши нострѣ скоцжндѣсе, дентрѣ акоперирѣ лимѣи. стріине. ши кѣ мѣатъ всрздіе ам невоить. ши нам крѣцатъ дентрѣ дирѣпта агониситъ а мѣ: че кѣ мѣатъ кеатѣмаз ам токमितъ даскаали лѣзцици, ши лѣм датъ ачастъ карте де в аз скос ди пре лимѣз рѣсѣскз пре лимѣа нолстрѣ дирептъ рѣмз - нѣце. ши пентрѣ кз сз се лмѣлцѣскз ачестъ дарь бѣн ши скѣмп, спре лцелѣцерѣ нѣмѣаши нострѣ в ам пѣс л тупарю кѣ ажѣторюа бѣнѣаши мѣес стзпзнь ши амнезес іс' хс' кареле

мѣлѣ дѣлѣ мѣ ачаствѣ дѣмнѣре: ши сѣз дѣпѣт а сѣ типѣри
кѣ толѣж невоинѣа кѣ бѣнѣз сокотире . . . Ка сѣнѣ тѣтѣ тѣ-
тѣрорѣ дѣтѣ православіѣ дѣ вѣще, ши воитѣорію дѣ тотѣ вѣнелѣ,
дѣчелаш карелѣ астѣ мѣи сѣсѣ скрисѣ.

§. 80. Ла дѣмнѣка а тѣтѣрор сѣицилор. .

Бѣсѣрѣка нѣоастрѣ а рѣсѣритѣлаши, прѣжнѣвѣціѣ дѣмнѣка а
пѣринцилор чѣлор сѣици, ши дѣмнѣка а тѣтѣрор сѣицилор.
крѣжнѣ: прѣкѣм оаменѣи чѣи сѣици кѣнѣдѣ морѣ: сѣфлѣтелѣ
лѣр ѣшинѣдѣ дѣи трѣпѣ, нѣмѣи дѣ кѣтѣ мѣрг дѣирѣпѣтѣ лѣ дѣпѣ-
рѣциѣ черіюлаши: спрѣ оадиѣнѣрѣѣ чѣ вѣчѣникѣж, ши аклѣш сѣ рѣлѣж
лаши дѣмнѣзѣс пѣнтрѣ нѣи, ши нѣ вѣдѣ прѣ нѣи ши толѣтѣ трѣвѣн-
лѣ нѣоастрѣ. кѣз аша кѣнѣтѣж бѣсѣрѣкѣ нѣоастрѣ чѣ православиѣникѣж
ши кѣлоолиѣчѣскѣж, зѣикѣнѣдѣ: Прѣѣ лѣвѣдѣаѣи мѣчѣниѣи, прѣ вѣи
пѣмѣжнѣтѣлѣ нѣ вѣ пѣтѣс аскѣнѣдѣ, чѣ черіюлѣ вѣз прѣѣиѣи, ши сѣ дѣш-
кисѣ воаѣ о: ши лѣ рѣіюлаши, ши фѣиѣнѣдѣ дѣ лѣвѣнтрѣс вѣз дѣвѣлѣчѣитѣ
дѣи дѣ помѣла вѣіѣцѣи, рѣсѣаѣиѣвѣлѣ лѣи хѣсѣ, кѣ сѣз дѣзрѣѣѣскѣж сѣфлѣ-
телѣр нѣоастрѣ, пѣчѣ ши мѣлѣ мѣлѣж. фѣзгѣдѣвѣскѣж ши ѣз дѣмнѣкѣ-
воастрѣ а арѣтѣа кѣ мѣлѣтѣ фѣѣлюри дѣ мѣзрѣтѣрѣи, дѣ чѣ кѣп лѣ-
кѣмѣ сѣз лѣфлѣж сѣициѣи дѣ черію, дѣспѣж лѣчѣла вою арѣтѣа воа лор,
кѣм сѣз рѣлѣж пѣнтрѣс нѣи лѣи дѣмнѣзѣс, мѣи прѣ ѣрмѣз вою сѣз
арѣтѣ, дѣ чѣ кѣп нѣ вѣдѣ прѣ нѣи, ши ѣиѣс толѣтѣ трѣвѣилѣ нѣоа-
стрѣ, ши лѣчѣла вою фѣаѣѣ пѣнтрѣс кѣ сѣз прѣчѣпѣѣи, ши сѣз кѣмѣц
сѣициѣи дѣтражѣвѣторію дѣтѣс толѣтѣ нѣвоилѣ воастрѣ, ши прѣ нѣ-
мѣлѣ лор сѣз фѣаѣѣѣи бѣсѣрѣч спрѣ лѣлѣдѣ лѣи дѣмнѣзѣс, ши сѣз
прѣжнѣиѣи сѣзрѣѣѣторіилѣ лор. дѣи, епѣт лѣчѣла, сѣз фѣіѣ ачаствѣ воаолѣж
а мѣ спрѣ лѣлѣдѣз тѣтѣрѣр сѣицилор ши дѣмнѣкѣ воастрѣ спрѣ
фѣлѣс сѣфлѣтѣскѣж.

§. 81. Ла а гї дсминекз дспз погорзрѣ дхѣлши сфнѣтъ.

Ла доаж кипври мсте бесѣрека, оуна мсте каре ва фи фзквтж де фїе че лвкрз, лв де пїатрз лв де лемнз, бесѣрекж ка ачѣж аз фостъ фзквтъ солломонз лпзратвл израилѣннлор л четатѣ іервсаллмзлши, ши мз псч нзмече сфнѣта а сфнѣцилор. кз аша лв зис солломон рвгвндвсе лши дмнзезес. зидинд ам зидит бесѣрекж лзкаш цие, преквм мзртврискѣце лн а тѣеа карте а лпзрацилор, л нѣ капете. Ядоаж бесѣрекж мсте сзборникж каколичаскж, адекж, адвнарѣ ваменилор крединчоши, кзтрж карїи зиче сфнѣтвл павель апостоль, грзиндѣ: вон сзнтец бесѣрека дмнзезелши челши вїз. ача бесѣрекж православникж аре дела хсѣ пвтѣре ши чинсте датж ен, кз каре чинсте ши пвтѣре полте нз нвмаи пре мнѣни *), ваменїи чен не сфнѣцици, ши пре клиричи, ваменїи сфнѣцици, че полте ши пре архїепїкпни чен мари ла сзборь ма е а жвдека, ан черта. ши ан деспзрци, ши н афѣриси, кз аша лв зисъ стзпанвл бесѣречїи хсѣ, преквм скрїе сфнѣтвл Млатен бвнзвл веститорю л нї капете грзиндѣ. де ва грешн кзтрж тине фратели тзз, пасз шна вздеце пре ел лтре тине, ши лтре дынсвл сзнгсрь, ши де те ва асквлта, атвнче ан дозвндит пре фратели тзз, лрж де нз те ва асквлта сз ан кз тине лрж знвл саз бѣ, кз ден гсрл а дои саз а треи мзртврїи ва ста тотъ грїюл лрж де нз ва асквлта ничи пре дыншїи спвие бесѣречїи: дирептъ ачѣж архїерени чен мли мари ши мли чинстици датори сзнтъ сз фїе асквлтзторн бесѣречен чен де псрврѣ, ши сз фїе свпвши жвдекзцїи ши сзборвлши ен кз аша лв зисъ хсѣ: лрж

*) In marg. лзмѣни.

ДЕ НЪ ВА АСКВАТА НИЧИ ДЕ ВЕСЪРЕКЪ СЪЦ ФІЕ ЦІЕ КА СИ ПЪРЪНЪ
ШИ ВАМЕШ. ДЕЧИ АЧА ВЕСЪРЕКЪ П АВОСЛАВНИКЪ, КЪ МЪАТЕ ФЪЛЮ, И
ДЕ НЪМЕ СЪ НЪМЪШЕ, КАРЕ НЪМЕ ДЪРЪ АЧАСТЪ КАЗАНІЕ ДЕ АС-
ТЪЗИ ПОФТЕСКЪ А ЛЕ СПЪНЕ, НЪМАИ ЧЕ РОГЪ ПРЕ ДОМНЪАЪ ХЪ ДЕ
АЖЪТОРЮ ШИ ПРЕ ДМЪНЪ ВОАСТЪЖ ДЕ АСКВАТАРЕ.

IV. Б И Б Л И Я. *)

Tipărită în București, la a. 1688, în foi. mare, V. foi nepa-
ginate de întâiu. 932 dn pag., și 1 foe, nepaginate în urmă.

Titlu: Библија адекъ дѣмнезеаска скриптсрѣ але чен
беки ши але чен ноаѡ лѣѣе. тоате каре сас тѣамзчит дѣспре
лимеѡ елинѣскѣ спре дѣцелѣѣерѣ лимѣи рѣмѣнеши кѣ порѣнка
прѣ вѣнѣлаши крѣциниѡ, ши лѣминатѣлаши домнѣ Іманѣ ШЪРЪЯНЪ
Кантѡкѣзѣино Бѣсарѣвѣ Коевоѡ, ши кѣ дѣемнарѣ дѣмнѣлаши
Костаѣинѣ Брѣнковѣнѣлаѡ мареле логофѣтъ непотѣ де сорѣ аль
мѣрѣи сѡле, Кареле дѣпѣ пристѣзѣвиѣ ѡчестѣи маи сѣс поме-
нит домнѣ, пѣтѣрникѣл дѣмнѣзѣс ден алѣѣерѣ а тоатѣи цѣрѣ
рѣмѣнеши, пре дѣмнѣлаши лѡѣ коронат кѣ домнѣи ши стѣпѣни-
рѣ а тоатѣ цѣрѣ оѡгрѣвлахѣи ши дѣтрѣ зѣнаеле мѣрѣи сѡле сѡѣ
сѣзѣрѣшитѣ ѡчестѣ дѣмнѣзѣескѣ лѣкрѣ. кареле ши тоатѣ кѣлѣѣ-
ѡла чѣ де сѣзѣрѣшитѣ ѡѡѣ рѣдикат. Типѣзѣрѣтѣсѣѡ дѣтѣѡ дѣ
скѡнѣл митрополѣи Пѣкѣрѣцилорѣ, дѣ вѣрѣма пѣзѣторѣи прѣ
сѣнѣцитѣлаши пѣринте кѣрѣ Феодѡсѣе митрополитѣл цѣрѣи, ши
ѣзѣрѣхѣ лѣтѣрилорѣ, ши пѣнтрѣ чѣ де оѡѣѣе прѣинѣцѣ сѡѣ дѣзѣритѣ
нѣмѣлаши рѣмѣнескѣ ла ѡнѣл дѣла фѡчерѣ лѣмѣи зрѣѣѣ. ѡрѣѣ
дѣла спѣсенѣл лѣмѣи ѡхѣпи. дѣн лѣнѣл лѣни нѡемѣвре дѣ гѣ зѣиле.

*) Vezi Chrestomatia Cipariu p. 185—191. și la p. 194 *) Din
Epilog.

Din Prefața I. Ісань Шербань Кантакузину Басарабъ воеводѣ, ден мила аби дм̄нззу, Домнс ши бирбиторию а толтз оугровлахїа . . . ши ачлста ам фзчст ла тзлмзчирѣ ачещїи сфн̄те скриптєри, фзкжндѣ мсатз невонцз ши дестсаз келтсалаз, деспре о парте псина даскали шїсци фодрте ден лимба ѣлинѣскѣ пе прѣ жцелептѣа чел дентрс даскали алеск ши архїерєс германо нисись, ши дспз петрѣчерѣ аби пре ацїи каре саз лтжмплат, ши деспре алтз парте ли ноцри олмени ли локсани нс нсман педешїи лтрс а нолстрз лимбѣ че ши де лимба ѣлинѣскз авжндѣ шїинцз кл сз о тзлмзчѣскз, карїи авжндѣ абминз ши дентралте изводе беки, ши алзтсржндсале кс чел єлинескѣ ла челор о де даскали, кс вѣрѣ аби дм̄нззу а оас сзвжршитѣ пре ксм сз вѣде, ши мзкарз кз ла оунеле кввинте сз фїе фостѣ фодрте кс невоє тзлмзчиторилор пентрс стримтарѣ лимбїи ромзнеши, тарз жкзш авжндѣ пилдз пре тзлмзчиторїи алтинилор ши словѣннилор, пре ксм ачєа аша ши ли ноцри, лѣс азсат пре ксм сз читескѣ ла чѣ єлинѣскз, ши дспз испрзвирѣ тзлмзчитсани ачещїи фолоситоаре ши сфн̄те остєнѣле, авжндѣ дспз ксм сз каде ши воє дела сфн̄та ши мсма нолстрз бескрєка чѣ марє, саз дат л типографїє де саз типз;ит л сфн̄та митрополїє ден Бєксрєции фїиндѣ архїерєс ши пзсторю крецинескзани ачєстѣа нєродѣ прѣ сфн̄цитсѣл пзринтеле нєстрс кирь Феодосїє митрополитѣа.

Din Prefața II. Прѣ абминатсани . . . Іоан Шербан К. Б. воеводѣ . . . ши ажсци бескрєчїи лтжю, кз скриптсра чѣ нон рзсипитз фїиндѣ, дспз изводал чєлѣ веки, ши кс невоє афлатз асз чєти, де преущїи чєи де царз, ла ржндѣала типкзани єлинескѣ, спре лесне чєтире w ли токмитѣ. Ядоа кз w

ли тжамзчит ꙗ лимба рсмѣнѣскъ, ши ѡ ли типзрит ши динтра
 лхрїи тале келѣвалъ, атѣтѣ кзрци фзкъндъ лѣи дат маи-
 чїи вискречїи а сз чити. Ытреа кз вѣка скриптсрѣ тжамз-
 чиндѡ пре лимба рсмѣнѣскъ а лве а сз чити ѡ ли фзкѡст,
 кз де врѣме че дѡпъ политичециле леѹн, нѡ сз каде ѡмѡлѡн
 грекъ, а нѡ ши леѹиле гречилор, кѡ кѣтъ ера мли дирептъ
 крещинїи рсмѣни, сз ши леѹиле лѡи дм̄нззѡ, каре асте сфн̄та
 скриптсрѣ. ши адевхрат лл рсмѣни сас плинить кѡвѣнтѡ а-
 ностолѡлѡи фн̄лип. каре лѡ зисъ кзтрѣ хадѣмѡл ꙗпзрѣтѣсїи
 ѡѡѡпилор, варе кѡноѹи чѣле че читеѹи. . . кѡ кѣтъ мли
 вжртосъ врѣдник де мїи де ллѡде ѣѹи мзрїага, ка лл оунь
 норѡд ꙗтрег дли кѡвѣнтѡл лѡи дм̄нззѡ . . ка сз лѡминѣге че-
 лор ден клсз ли вѡскрїчїи норѡде, Рсмѣнилор, молдовѣнилор,
 ши оугровалхилор. Врещинатѡл сфн̄тѡл златѡстѣ пре рсмѣни,
 пре карїи ши лѡкѡиторїи нїстрѡлѡи ꙗи нѡмескъ лѣтописециле
 чѣле весеречеѹи, ꙗвзѹкъндъ пре оунїи дентрѣншїи карте ши
 лимба ѣлинѣскъ, ши кѡ лчѣл лѡ ꙗвзѹчат пре чеѡлѡлци . . .
 Стравши скрїиторю де пзмѣнть вредничїа ши мзрїрѣ рсмѣ-
 нилор ск. їндъ, нѡмли пре осташїи времїи ачеїа каре ѣра л-
 сѡпра врѣжмашилоръ цзрѣи ꙗи нѡмзрѣ тѡрѣ ꙗ зилеле мзрїен
 тале, ши кзрѡлци ши мѡери ши тинери лѡвѣндъ армѣ кїрѡн-
 тѡаре сфн̄та скриптсрѣ оїескъ ꙗпотрївз.

Досїѡѡѡ ден мїла лѡи дм̄нззѡ Патрїархъ сфн̄тен четзци
 Іерѡсалїмѡлѡи ти а тоатѣ палестїна рсгзторю де сзнзгѡтѣ
 Мзрїи тале.

§. 82. Флчерк, клп г, Ш, 1—7.

Ирз шарпеле ѣра мли ꙗцелепть де кѣтъ тоате хїарзле
 чѣле дѣсѡпра пзмѣнѣлѡи, каре лѣѡ фзкѡстѣ дм̄нззѡ ши зисе

шарпеле кзтрз мѣаре че кз аз зис дм̄нззѣ, сз нѣ мѣнкаци ден тотъ лемнѣа грздинїи. Ши зисе мѣарѣ, ден роада лемнѣаши грздинїи вом мѣнка. арз ден роада лемнѣаши, че ѣсте д мижлокѣа грздинїи аз зисѣ дм̄нззѣ сз нѣ мѣнкаци дентрѣнсѣа, ниче сз вѣ атинѣци де дѣнсѣа, пентрѣ ка сз нѣ мѣрици. Ши зисе шарпеле кзтрз мѣаре, нѣ вещь мѣри кѣ моарте. пентрѣ кз цїа дм̄нззѣ кѣм д че зы веци мѣнка дитрѣнсѣа, се воръ дешкиде окїи воцри. ши веци фи ка нише дм̄нззѣ, конѣскѣндѣ рѣѣа ши бинеле. Ши вѣзѣ мѣарѣ кѣмѣе лемнѣа бѣн лѣ мѣнкаре ши кѣм е пазкѣт ал веѣѣ кѣ окїи, ши фрѣмосѣ ѣсте ал причѣпе, ши лѣндѣ ден роада лѣи мѣнкѣ, ши дѣде ши вѣ; багѣаши єи кѣ дѣнсѣа ши мѣнкарѣ. Ши сз дешкисѣрѣ окїи амѣндѣрора. ши коноскѣрѣ кѣм десѣѣац єра, ши кѣсѣрѣ фрѣнзѣ де змокинѣ, шишь фѣѣѣрѣ лор дчинѣери дпрежѣрѣ.

§. 83. Ядоа лѣѣе кап дї, XIV, 1—21.

Фїи сзнтеѣ дм̄нѣаши дм̄незѣѣаши вострѣ, сз нѣ вѣ кѣрѣциц сз нѣ пѣнеци плешѣвитѣрѣ дитрѣ мижлокѣа ѣкилор воцри пре мортѣ. Кѣчи нѣроаѣ сѣнѣтѣ єи дм̄нѣаши дм̄незѣѣаши тѣѣ, ши пре тине тѣѣ алесѣ дм̄нѣа дм̄незѣѣа тѣѣ, сз фїи лѣи нѣроа лѣѣт дентрѣ тоате лимбиле кѣтес пре фаѣа пѣмѣнтѣаши. Сз нѣ мѣнкаци тоатѣ скѣрѣа. Яѣѣсте довитоѣе се мѣнкац, виѣа ден кон, ши мїѣа ден ѣи ши цапѣ ден капре. Черѣѣ ши кѣприѣарѣ ши бивол, ши цап сѣлѣатик ши инѣроаѣа, ши зѣмѣрѣа, ши кѣмилопарѣосѣ. Тѣѣтѣ довитоѣа чен є копита спинтекатѣ, ши оунгїѣѣе оунги де доаѣ ѣемѣнѣри, ши скоате рѣмѣзѣтѣрѣ дитрѣ довитоѣе лѣѣѣтѣ сз мѣнкаѣ. Ши лѣѣѣтѣ сз нѣ мѣнкац, дентрѣ челе че скот рѣмѣзѣалѣ, ши дентрѣ чѣле че дѣеменѣѣзѣа копита ши оунгїаѣе оунгїа. кѣмила ции єпѣриле

ши аичюл, кзчи скот рсмзгзтсра ачѣстѣ, ши копита н8 дѣ-
 менѣзз нексрате сзнт воаѡ. Ши максрса кзчи дѣменѣзз
 копита, ачеста ши о нгѣаѣе овнга дѣ копитз, ши ачеста р8-
 мзгзтсрз н8 рсмзгз, нексрат е ачеста воаѡ, ден кзрн8риле
 л8и сз н8 мѣнкаци ши дѣ мортзчюнеле лврѣ сз н8 вз атин-
 цецѣ. Ши ачѣстѣс каре вец мѣнка дентр8 тоате кжтесѣ дтр8
 апе, тоате кжтесѣ лл але арипи ши солзи вец мѣнка ши тоате
 кжте н8сѣ лл але арипи ши солзи сз н8 мѣнкац, нексрате вор
 фи ачѣлѣ воаѡ. Тоатз пасзрѣ ксратз веци мѣнка. ши дентра-
 чѣстѣ сз н8 мѣнкац ден але всатср8ль, ши грисор8ль ши
 всатср8ль дѣ маре ши гипа, ши кал, ши чѣле че сз асамзн
 л8и. тот кор8ль ши асѣмениле л8и. ши стр8ц8л ши чюх8л,
 ши бабица, ши кор8юл ши чен асѣмене л8и, ши еродѣѡн ши
 левз8з, ши стжрк8. ши хзречи ши пз8нь, ши липитоарѣ. ши
 барзл, ши шоюм8л, ши кжтеи сзмз8з л8и, ши п8пз8л, ши ли-
 линак8л. Тоате, тзржитоареле пасзрил8р нексрате ачѣстѣ сжнтѣ
 воаѡ сз н8 мѣнкаци дентр8 але. Тоатз з88рзтоарѣ ксратз сз
 мѣнкаци. ши тоат мортзчюнѣ сз н8 мѣнкаци. чѣл8и немѣр-
 никѣ че є д четзциле тале сз ва дл ши ва мѣнка, сл8 вен
 да чѣл8и стрѣин, кзче норо8 сфнѣт еци дмѣн8л8и дмѣнз8л8и
 тз8, сз н8 фѣер8и мѣел8 к8 ллптеле манчѣи л8и.

§. 84. Psalmu LXIX.

Дмѣнз8л8 лл аж8тор8л мѣес ж аминте, дмѣне кл сзми л-
 ж8торези мѣе сжрг8аѣе. Р8шиннѣз8есе ши сз дфр8нтѣз8е чен че
 чаркз с8флет8л мѣев. дтоаркзсе дзрзт, ши сз сз р8шиннѣз8е
 чен чем вор мѣе рѣле. дтоарнесе д датз р8шиннѣз8есе, чен чем
 зичѣ мѣе бине є бине є. Б8к8ресе ши сз веселѣскз спре тине,
 тоци чен че те кастз пре тине д8мнз8з8ле, ши зикз п8р8рѣ

мзрѣскзсе дѣнѣа, чеи че юбекс мжитсирѣ тл. Ши ес сзрак
сжитъ, ши мѣсер, дѣнѣзѣле лжстзми. Яжсториол мѣес, ши
изсзвиторюл мѣес ѣши тѣ, дѣне нс ззѣови

*) Din epilogu pag. 932: Типзритзсас ачлстз сфнѣтз
карте л врашь л вкзсрещи, лсз кз келтсала прѣ лсминатс-
лси п.ѣ крешинлси ши прѣ ксвиисчлси дмнлси ши стзпж-
нлси нѣстрѣ Іван Шзрѣанъ К. Б. воевода бириторю лси ши
овлаздиториолси а тватѣ оугровлахіа. Шрз кѣ нев.инца ши л
дирептарѣ челоръ че слс лтжмплат Дасклл, ши мли мѣлтѣ
деслшиндѣсѣ пре лимѣл рѣмзнѣскз дѣ чеи мнчи ши плекаци
дентрѣ слсциле мзрѣи салѣ. Шзрѣанъ биб вѣ логофет, н брат
его Радѣл Лѣг.

Pag. din urmă. Я тотъ мѣшершсгѣл Типографіен, ши
лди, ептзрѣи кзвинтелор рѣмзнеши жстениторию, дѣ дѣнѣзѣс ю-
биториол Митрофанъ епископсѣ дѣ хшк. ши слс лчѣпст ачѣсть
дѣнѣзѣскѣс лскрѣ л лсна лси Ноѣмврѣ л ѣ зилѣ, лилѣ дѣла
лчѣпствѣ лсміи зрѣѣ. ши слс сзвзршит л ноѣмврѣе і, анѣл
зрѣѣс.

Лсз ши ачѣста сз шїи, Кз дѣ вѣи жстѣни а черчѣта пре
лмзрѣнтѣлѣ лѣцѣлесѣлѣ алѣ ачѣшїи сфнѣтѣ скриптѣри, ши дѣл вѣи
потриви кѣ нискарѣ извоадѣ афарз ден чѣлѣ ѣлинеши, лзти-
неши, лѣ словенеши лѣ а алтора лимѣи ши нс сз вл потриви,
сз нс тѣ грзѣѣши лндѣтзшѣ кѣмѣл а дѣфзимл, че сз клѣци,
кз лтрѣ алтѣ извоадѣ ѣлинеши вѣи афла очнѣ извоадѣ че лѣ
фѣстѣ типзритѣ лл франко фортѣ карѣ извоадѣ жстѣ дзпре чѣлѣ
вѣкю алѣ оѣ дѣ дасклл чѣрѣѣ, че птоломѣс Филѣдѣлфсѣ лѣ
фзкзѣтѣ дѣ лѣ тзлмзचितѣ скриптѣрл сфнѣтз чѣ вѣкѣ, дѣ пре

b) DOCUMENTE.

(Tergovisce?), 1622, hărtiă.

Tiganulă Dumitru se vinde cu tôte ale séle neguțitorului Stană, pentru următorii prețu: 1 cală, 600 bani, 20 ocale de feră in valôre de 300 bani, o părechia de foi in valôre de ună galbên, și încă 6 galbini cu cari s'a rescumparată de năpatea unui Turcū.

(Archiva Statului).

† Скрисам ес ДУМИТРЪ ЦИГАНЪЛ ФИЧОРЪА ЛЪ БРЪМЪШ.
 АЧЕСТА АА МІЕШ ЗАПІС КЪМ СЪ СЕ ЦІЕ КЪ МАМ ВЪНДЪТ ЕШ КЪ ФЪ-
 МЪЕ МЪ ШІ КЪ ТОТЪА ЖЪПЪНЪСАІ СЪАН НЕГЪЦТОРЮА УТ ТРЪ-
 ГОРИЦІ. ДЕ А МЪ БЪНЪ ВОЕ. КЪМ СЪІ ФІЪ ЦІГАНІ ДЕ МОШІЕ. ШИ
 ДЕ СТЪМОШІЕ. ШІ МАМ ВЪНДЪТ ДЕРЕПТ ШН КАА ШІ ДЕРЕПТ. Х ДЕ
 БАНІ ШІ МІАШ ДАТ ХІЕРЪ. К. УКА ДЕРЕПТ Т ДЕ БАНІ. ДЕ МІАМ
 ФЪКЪТ ЧОКАНЕ, ШІ МІАШ ДАТ У ПЪРЪКІЕ ДЕ ФОІ ДЕРЕПТ ШН ГА-
 БІНЪ. ШІ АЪ ФОСТ МЪЛЦІ УАМЕНІ БЪНІ КЪНД АМ ФЪКЪТ АЧЪСТЪ
 ТОКМЪЛЪ. ШІ МЪРТЪРІІ. ЯНДРЪІ. УТ ДРЪГОСЛЪБЪШІ. І ІЛІЕ
 І КРЪЧЪ КЪАДЪРЪ. І СЪАН КЪАДЪРЪ. І ШЪРЪЯН. І ГРОСЪЛ.
 І СЪАНКЪЛ УТ КРЪГТІЕНЪЦІ. І СЪПРЪ УТ МІХНЪЦІ. І
 СЪРЪЪЛ. І ШЪУЛАІ ДІНГІЛІЕ УТ ТЪЪЛЪЦІ. І БРЪТ. РЪШЪ.
 І СЪАНЧЪ. І НЪКЪШЪЛ. І РЪШЪ ЦІГАНЪЛ БЪКЪА ЛЪ ДУМИТРЪ
 ЦІГАНЪЛ ШИ МЪТЪШЪСА, ШИ АЪ ФОСТ АЧЕЦІ УАМЕН БЪНІ АА А-
 ЧЪСТЪ ТОКМЪЛЪ. КЪМ СЪЪ ТОКМІТ ДЕ А АЪІ БЪНЪ ВОЕ СЪІ ФІЕ

ЛИМЕА ВЪРЕМЪКЪ ПРЕ БІНІЪСЪКЪ, ТЪАМЪЧИТОРІИ ДАРЪ АИ АЧЕЦІИ
 СЪНЪТЕ СКРИПТЪРИ ПРЕ АЧЕЛА ААЪ АЛЕСЪ МАИ АДЕВЪРАТЬ, ШИ ДЪПРЕ
 АЧЕЛА АЪ ШИ ТЪАМЪЧИГ.

*) Veđi Archiva istorică a României de d. Hasdeu T. I. 1. p. 128.

ЦІГАН ЛС СТІН негвцторѣл. ші ел ші фзмѣе лѣи ші ам скріе
 еѣ ѢДРІЦІѢ грзмзтїк влѣт ѡзрл. ши фзрз ачеѣѣ
 блні че сзнт маї сѣс скріші ам маї лѣлт еѣ ДѢМИТРѢС ЦІГА-
 НѢЛ ѢГ. ѡ. ДЕ МАМ ПЛЗТИТ ДЕ ѢН ТѢРКѢС ДЕ че мѣа кзѣѣт а-
 сѣпрз. (Ресеѣї).

Tisména, 1669, noembre 21, hărtiă.

Mihailă dic. Groşeni, in înţelegere cu alţi moşneni, amane-
 tază proprietatea sea din acestă sată monastirii Tisména in
 suma de 7 taleri, cu cari să póta plăti *măreca împăratéscă*
 şi banii haraciului pentru satulă intregă, érá dreptă dobândă
 cede monastirii cositulă fênaţeloră.

(Arhiva Statului).

ЯДЕКЗ ЕѢ МИХЪИЛ ДЕ ЯН ГРОШЯНИ. скрѣѣѣ ши мзр-
 тѣрїсеескѣ кѣ ачестл ал мѣѣѣѣ злпн: кл сз фїе дѣ еѣнз кредин-
 цз ал сфзнтл мзнзстїре ТИСМѢНЯ. ши ал мзнл пзрїнтелѣѣ
 архїимандрїтѣлѣ ПѢТРОНИѢ ши ал тот сзѣѣѣл. сфїнтеї мз-
 нзстїрї. кѣм сз се ѣїе кз мѣѣѣѣ фзкѣт бїне дѣ мѣѣѣѣ длт. блнї.
 талери з (7) дѣ мам плзтит. дѣ мѣѣѣѣ янпзрзтѣескз. ши дѣ
 бїрѣл харачѣлѣ. дѣ ам длт пентрѣ сатѣл Грошянї. тар кзѣ
 мѣѣѣѣ фзкѣтѣ бїне дѣ мѣѣѣѣ длт ачеѣї блнн че скрїе маї сѣс.
 пѣсамѣ ззлѣг толтз партѣ мѣѣ дѣ мошїе дѣ ЯН ГРОШЯНИ дѣ
 престе тот сатѣл. дѣ Я хотарѣ пзн ЯН хотар. кѣ толате лїве-
 зїлѣ. янзс фзрз партл. лѣн. ІѢН БЛАНДѢІ. тар алте пзрцн.
 дѣ мошїа алторѣ фрази. дѣ мошїани. ѡ ам пѣс ззлѣг пентрѣ
 ачеѣї блнн че скрїе маї сѣс. нѣѣѣ дятѣ лл неѣѣ сатѣлѣ. пен-
 трѣ мѣѣѣѣ шї пентрѣ бїрѣл харачѣлѣ. ши ѡ ам пѣс ззлѣг пз-
 нз лл сѣѣѣѣ Дїмїтрїе. дѣч дѣ ѣѣѣ пѣтл дл блнї сз ѣїѣ мо-

*) Veđi arhiva istorică a Romăniei de d. Hasdeu T. I. 1. p. 95—96.

МОШІА. ПАР ДЕ НЪ ВОЮ ПЪТЪ ДА БАНІИ. СЪ АІБЪ АМ ДА ПЪРІНТЕЛЕ
 БАНИ ПРЕ МОШІЕ ЧЕІ ВЛ ФИ ПРЕЦЪА, ШИ СЪ ФІЕ МОШІЕ СТЪТЪ-
 ТОДРЕ ЛА СФЪНТА МЪНЪСТІРЕ. ЛН ВЪКЪ ШИ КЪНДЪ АМ ФОСТЪ ФЪ-
 КЪТ АЧЕСТА ЗЪПИС ЛН СВЪНТА МЪНЪСТІРЕ. ФОСТАЪ МЪЛЦИ УАМЕНІ
 БЪНИ. КАРІИШ ВОР ПЪНЕ МАІ ЖОС ПЕЧЕЦИЛЕ. КА СЪ СЪ КРЪЪЪЪ. ШИ
 ЛН ЛЪК ДЕ ПЕЧЪТЕ ПЪСАМ ШІ ЕЪ ДЪЦЕТЪА КА СЪ ФІЕ ДЕ КРЕ-
 ДИЦЪ. ПИС МЕСИЦА НОЕМ КА ДИ ВЛЪТ ✕ЪРОИ ПИС ТОДЪР ЛЪГ
 (punerea degetului:) МЪХЪИЛЪ УТ ГРОЦІАИ. † Іар сѣ
 ВОМ ДА БАНІИ МЛІ КЪРЪНД ПЪНЪ ЛА ПЪЦІ ПАР ПЕНТРЪ ДОВЪНДА
 БАНИЛЪР. СЪ АІБЪ ПЪРІНТЕЛЕ А КОСИ ТОЛТЕ ФЪНЪЦЕЛЕ. (Iscăliți):
 † БЪ СТЪФІАН МОНАХЪ МЪРТЪРІА. † ДОГОФЪТЪИ КЛІСЕРЪА
 † ІАНЪШ МЪРЪШИАН МАРТ. † ІАНЪШ ЛЪГФ УТ ГЛЪГОВІА
 МАРТЪР.

Fără locu, 1679, aprilu 27.

Vel-vorniculū Badea Bălăcénulū însărcinéză complectulū
 municipalității de la Pitești de a cerceta, decă măcelăria era
 aședată de mai 'nainte în casele ce cumparase logofătulū
 Necula de la Nedelea fratele Calii dreptū 3 galbinī ungu-
 rescī; érá în casū contrariū să siléscă pe Necula de a în-
 tórce casele la proprietarulū primitivū, priimindū baniī ina-
 poi de la Calea sora Nedeliū, care nu vrea să sufere o mă-
 celăria în vecinătatea locuinței séle.

(Condica MS. de la Vieroșu, pag. 184 verso).

БЯДЪ БЪЛЪЧЪНЪЛ ВЕЛ ВОРНИКЪ СКРИЕМЪ КАРТЪ НОАСТРЪ ЦЪЕ
 ЖЪДЕЦЪА ЛЕ УТ ПИТЕЩІ ЛПРЕЪНЪ КЪ ПРЕОЦІИ. ШИ КЪ УРОШАНИ,
 КАРЕ СЪНТЕЦІ УАМЕНІ ВЪТРЪНІ АКОЛЪ. ДЪМЪВЪ Л ЦІРЕ КЪ АИЧЪ
 ЛНАИИГЪ НОАСТРЪ АВЪТАЪ ЛТЕВЪЧЪНЕ ДЕ ФАЦЪ КЪ НЪКЪЛІА ЛО-
 ГОФЪТЪА УТ ТАМ (de acolo) ШИ КЪ КІЛЪ СОРА НЪДЪЛІИ

*) Veđi archiva istorică a Romăniei de d. Hasdeu T. I. 1. p. 60—61.

ПЕНТРЪ СЪ ЛОК ЧЕ АС КСМПЗРАТ НСКЪЛА ЛОГ. ДЕЛА НСДЪЛЪ
 ФРАТЕЛЕ КЯЛИИ. АРЕПЪ СГ Г. ШИ ЦИНЕ СКАСНЕ ПЕ АЧЕЛ ЛОК. ПАР
 КЖНД АС ФОСТ АКСМ ФІИИД КАСА ПЗРИИЦІЛОР КЯЛИИ АПРДАПЕ ДЪ
 АЧЕЛ ЛОК. ШИ АКСМ ПАСТЕ ПЕ СЪМА ЕІ. НС СЪ СЪФЕРЕ СЪ ФІЕ СКА-
 СНИЛЕ АКОЛЪ ЛНАИИТЪ КАСІИ ЕИ. ЗИЧЕ СЪІ ЛТОАРКЪ БАНІИ СЪ СТРИ-
 ЧЕ СКАСНЕЛЕ. ПАР НСКЪЛА ЛОГ АША ЗИСЕ КСМ КЖНД АС КСМПЗ-
 РАТ АЧЕЛ ЛОК. ДЕЧІ НОН НЕ КРЕЗЖНД НИЧІ ПРЕ СНАЛ НИЧІ ПРЕ АЛ-
 ТЪЛ. ЧИ АМ ДАТ ПЕ СЪМА ВОАСТРЪ ЧИ СЪ КЪСТАЦІ ЛН ВРЕМЕ ЧЕ
 ВЕЦИ ВЕДЪ КАРТЪ НОАСТРЪ. ВОІ СЪ ВЪ СТРИИЦЕЦІ ТОЦІ ЛА СЪ ЛОК
 СЪ КЪСТАЦІ ШИ СЪ АДЕВЪРАЦІ ПЕ МЪРСИТЪЛ. ФЪР ДЕ ФЪЦЪРЪЕ.
 КЖНД АС КСМПЗРАТ НЕКСЛА АЧЕЛ ЛОК ДЕЛА НСДЪЛЪ ФРАТЕЛЕ
 КЯЛИИ. ФОСТАЪ СКАСНЕЛЕ ФЪКЪТЕ АКОЛЪ АС ФЪКЪТЪЛЪС НЕКСЛА.
 ДЪПЪ ЧЕ АС КСМПЗРАТ ЛОКСА. ДЕЧІ ПРЕКЪМ ВЕЦІ МЪРТЪРІСІ ШИ ВЕЦІ
 АДЕВЪРА КЪ СЪФЛЕТЕЛЕ ВОАСТРЕ. ШИ ДЕКА ВА ФИ ПРЕКЪМ ЗИЧЕ
 НЕКСЛА СЪШІ ЦІЕ НЕКСЛА ЛОКЪЛ КЪ БЪНЪ ПАЧЕ ПАР ДЕ ВА ФИ ПРЕ-
 КЪМ ЗИЧЕ КЛАЪ СЪІ ЛТОАРКЪ БАНІИ НЕКСЛАІИ ЛНАПОІ. ШИ ПРЕКЪМ
 ВЕЦІ ЛІ ВЕЦІ ТОКМИ ШІИ ВЕЦІ АШЪЗЛ. АША СЪ ЛЕ ФЛАЦЕЦІ ШИ
 СКРИСОРІ ЛА МЪНЕЛЕ ЛОР ДЕ ЛПЪКЪЧЪНЕ. АЧАСТА СКРІЕМ. АП КЪ ЛЪТ
 ✕ЪРПЪ : †

с) MOLDOVA.

a) *tipărituri.*

I. КАРТЪ РОМЪНЪСКЪ ДЕ ЛЪВЪЦЪТЪРЪ.

Tipărită in Jasi la a. 1643, in foi, III foi. nepaginate in
 ainte, 384 paginate și IV nepg. in mișlocu, și alte 116 pa-
 ginate in urmă.

Titlu: Карте ромънѣскѣ де лѣвѣцѣтѣрѣ дѣменечиле прес-
 те ан. ши ла празниче лпърѣтеши. ши ла свенци мари. кѣ

*) *Vezi Chrestomatia Cipariu p. 204—210.*

вса ши кс тоатъ келѣмла лѣ Василіе Воиводѣ ши домнѣ църѣи Молдовей дѣ л мѣте скриптѣри тѣмѣчитѣ, дѣ л лимбѣ словенѣскѣ пре лимбѣ ромѣнѣскѣ. дѣ Барлаам митрополитѣ дѣ цѣра молдовей л типарѣа домнѣск. л Ши л мѣнѣстирѣ а треи стѣители. дѣла хс ахмг.

Din prefața I. Ксвѣнтъ лпрешнѣ. кѣтрѣ тоатѣ Семенѣцѣа Рѣменѣскѣ . . . Іѣ ВАСИЛІЕ Воивод. кс дѣрѣа лѣи дѣмѣвѣс цѣиторѣю, ши бирѣиторѣю. ши домнѣ а тоатѣ цѣра молдовей, дѣр ши милѣ, ши паче ши спѣсѣніе а тоатѣ семенѣцѣа ромѣнѣскѣ прѣстѣиндѣрѣ че сѣ афѣ православничи лтрачѣста лидѣмѣ. кс тоатѣ инимл чѣрем дѣла домнѣа дѣмѣвѣс ши изѣвѣиторѣа нѣстрѣ Іс хс. дѣ лтрѣ кѣт сѣл лѣдѣрат дѣмѣвѣс дѣ лтрѣ милѣ сѣ дѣ нѣс дѣрѣит дѣрѣим ши нѣи ачѣст дѣрѣ лимбѣи ромѣнеѣи. картѣ пре лимбѣ ромѣнѣскѣ лтѣю дѣ лѣдѣз лѣи дѣмѣвѣс. дѣнѣз ачѣ дѣ лѣвѣцѣтѣрѣ ши дѣ фѣлѣс сѣфлѣтелѣр православничи. сѣ лѣсте ши дѣ пѣцин прѣц, лѣрѣз вѣи сѣ ѣ примѣи нѣ ка оѣн лѣкрѣ пѣменѣтѣск че ка оѣн ѣдор черѣск. ши при лѣсѣ четѣндѣ пре нѣи помѣниѣи ши лтрѣ рѣга воѣстрѣ пре нѣи нѣ оѣитѣрѣѣи ши хиѣи сѣнѣзтоши.

Din II. Смерѣтѣлѣ Архѣепѣскѣ Барлаам ши Митрополѣитоѣу дѣ Цѣра Молдовей ксвѣнтъ кѣтрѣ четѣиторѣю.

дѣ марѣ жѣле, ши дѣ марѣ минѣне лѣкрѣ лѣсте, ѣ юѣнѣте четѣиторѣю. кѣндѣ тоатѣ фѣлѣтеле черѣлѣи ши а лѣмѣнтѣлѣи, лѣлѣз ши мѣрѣгѣ тоатѣ картѣш лѣ сѣрокѣа ши лѣ марѣина сѣ лѣ картѣ лѣцѣлѣпчѣнѣ чѣ вѣчѣникѣ лѣс фѣкѣст . . . кс мѣлѣтѣ мѣи вѣтѣс лимбѣа нѣлѣстрѣ ромѣнѣскѣ че нарѣ картѣ пре лимбѣа сѣ, кс нѣвое лѣсте а лѣнѣцѣлѣѣѣ картѣа алѣѣи лимбѣи. ши ши пѣнѣтрѣа липѣа дѣскалѣлѣр шѣ лѣвѣцѣтѣрѣи. кѣт лѣс фѣст лѣвѣцѣндѣа мѣи дѣ мѣлѣтѣз вѣрѣме, лѣкѣс нѣче лѣтѣта нѣимѣ нѣ лѣвѣцѣ. пѣнѣ

ТРАЧѢ ДЕ НЕВОЕ МІА8 ФОСТ КА ОУН ДАТОРНИК ЧЕ СИНТ Л8 ДМЪЗ8
 К8 ТАЛАНТ8А ЧЕ МІА8 ДАТ СЪМИ ПОЧ ПЛЪТИ ДАТОРІА МАКАРЬ ДЕ
 КЪТ ПЪНЪ Н8 МЪ Д8К Л КАСА ЧѢ ДЕ Л8Т А МОШИАСЬ МІЕН. А-
 Д8НАТАМ ДИ Л ТОЦИ ТЪАКОВНИЧІИ СВЕНТЕИ ЄУГЛІИ ДАСКАЛІИ БЕ-
 СѢРИЧІИ ПОЛСТРЕ ШИ ДѢКАМ СКРИС. АРЪТАТЛМ МЪРІЕН САЛЕ ПРАВО-
 СЛАВНИК8А8И ДОМНЪ ИѠ ВАСИЛІЕ БОЕВОД8А К8 МИЛА Л8И ДМЪЗ8
 ДОМНОУ ЦЪРЗИ МОЛДОВЕИ. МЪРІА СА КА ОУНЪ ДОМН8 КРЕЦИН ШИ
 БЛГОЧСТИВЪ. ШИ ЮБИТОРЮ ДЕ ВЕСѢРИКЪ ГРИЖИНДЪ КА ОУН СТЪПЪН
 Б8И ДЕ ФОЛОС8А ШИАЛОРЬ Л8И ХС Н8 Н8МАИ ПЕНТР8 ЧѢЛЕ ТР8ПЕЦИ.
 ЧЕ ШИ ПЕНТР8 ЧѢЛЕ С8ФЛЕТЕЦИ. ДЕ 8НДЕ СЪНГ8РЬ ДМЪЗ8 К8 МЪ-
 НА СА ЧѢ П8ТѢРНИКЪ А8 АРЪТАТ МЪРІЕН САЛЕ СПРЕ АЧЕСТА Л8КР8
 ЛДЕРЕПТЪТОРЮ. ПРѢ УСВЕНЦИТ8АЪ ПЪРИНТЕ ПЕТР8 МОГИЛА ФЕ-
 ЧОРЬ ДЕ ДОМН8 ДЕ М8АДОВА. ІРХІЄПСКПЪ ШИ МИТРОПОСИТЬ КІЄ-
 ВОУЛОУИ ХАЛИЧ8А8И ШИ А ТОАТЪ РОСІА. КАРЕЛЕ ПРЕ ПОФТА МЪ-
 РІЕН САЛЕ. А8 ТРИМИСЬ ТИПАРЮЛЬ К8 ТОЛТЕ МЕЦЕРШ8Г8РИЛЕ КЪТЕ
 ТРЕВБЕСКЪ. СПРЕ КАРЕ Л8КР8 МЪРІА СА ДОМН8АЪ ЧЕ СКРІЕ МАИ С8СЬ
 ІѠ ВАСИЛІЕ БОЕВОД8А К8 ДАР8А Л8И ДМЪНЕЗ8 ДОМН8АЪ ЦЪРЗИ МОЛ-
 ДОВЕИ. КЕЛТ8МАЪ НЕСОКОТИТЪ СПРЕ ТОТ Л8КР8А ТИПЪРІЕН А8 ДАТ.
 ШИ АШѢ К8 ДАР8А Л8И ДМЪЗ8 А8ПЪ ЛЧЕП8Т АМЪ ВЪЗ8Т ШИ
 СВРЪШИТѢАЪ.

§. 91. Д8МЕНЕКА ФАРИСЕ8А8И ШИ А ВАМЪШ8А8И. ЄУГЛІА ДИ
 Л Л8КА Л ШПТЬ ВЕЧИ ШИ НОАЖ ДЕ КАПЕТЕ.

ЗИСЕ ДОМН8А ПИДА АЧАСТА. ДОИ ШАМЕНИ ЛТРАРЪ Л ВЕСѢ-
 РЕКЪ СЪ СЪ РОАЦЕ. ОУН8А ФАРИСЕ8, ПАРЪ АЛТОУА ВАМЕШЪ. ДЕЧИ
 ФАРИСЕ8А СТЪТОУ, ШИ АША СЪ Р8ГА ЛТР8 СИНЕ. ДОАМНЕ ДА8 ЦІЕ
 ЛА8ДЪ, КЪ Н8 СЪМТ8 КА АЛАЦИ ШАМЕНИ, АПОУКЪТЪРИ НЕДИРЕПЦИ
 К8РЪАРИ, СА8 КА АЧЕСТЪ ВАМЪШ. ПОСТЕСК8МЪ ДЕ ДАШРИ ЛТРО СЪП-
 ТЪМЪНЪ. ШИ ДА8 А ВѢЧА ДИ Л ТОТ КЪТ АГОНИСЕСКЪ. ПАРЪ ВА-

мѣшоуа ста де парте нѣ врѣ niche wкѣи сзш рѣдиче кзтрѣ черю. че сз бѣта ѣн пѣепть, ши зича. доамне мѣстив фѣи мѣе пзкѣтосѣлн: парѣ грѣескъ воаж. кз погоарѣ ачеста ман дирепть ѣ каса са, де кзт ачела. кз хѣе чине чела че сз ва ѣнѣаца смерисзѣва. парѣ чела че сз ва смери ѣнѣацасзѣва.

Ѧвзцѣтѣрѣ . . . Ѧтрачѣа врѣме ава wенчнѣ жидѣвѣи, де постѣа долѣ зиле Ѧтро сѣптѣмзнѣ, ши да бесѣречен азѣчѣа ди Ѧ тот кѣт ава. пентрачѣ ши фарисеѣль ачела сз лѣоуѣа, кз постѣѣше ши дѣ а зѣчѣа лѣи дѣмѣзѣ ди Ѧ тотѣ ди Ѧ кзт аре. Лоукрѣриле лѣи коу адеѣратѣ ѣра бѣне. парѣ гѣрѣ лѣоу ра: кз чела че фѣче ачѣсте лѣкрѣри, исз каде сз юбаскѣ стренноуѣ, ши кѣноскоутоуѣль. ши сзи хѣе милѣ де тѣци коумѣ ѣра авраамѣ. парѣ ачеста клеветѣа пре дѣпроапеле сзѣ, ши лѣ wсиндѣа. ши пентрѣ бѣнѣтѣциле сале сз мѣндѣрѣа пентрачѣ дара лѣи ноу фѣ прѣимитѣ де дѣмѣзѣ. кѣ мѣстенѣа мѣндрѣоуѣи ѣсте ка w ранѣ лѣи дѣмѣзѣ. ши де постѣль лоуи зиче ісѣил прѣокѣ, нѣ ачеста постѣ аѣ алесѣ дѣмѣзѣ. дѣчи niche постѣль лѣи, niche дара лѣи, фѣ де вроу Ѧ фѣлосѣ. Ѧскоуѣтаци дѣкѣмѣ ши рѣга вѣмѣшѣлѣѣ. карелеш адоуѣлѣ аминте де пѣкѣтеле сале, ши стѣтѣ департе, ши сз оуѣидѣ Ѧ пѣепть, ши коу ачѣсте коуѣинте сз роуѣа ши грѣнѣ. доамне кѣрѣцѣѣшемѣ мене пѣкѣтосѣуѣ. кз нѣ сзѣтѣ дѣстониѣ сз стѣлѣ ши сз кѣѣт кѣ wкѣи мѣеи кзтрѣ черю, пентрѣ моуѣцима пѣкѣтелѣрѣ мале. кз сѣлѣ ѣмѣлѣцит фѣрѣ де лѣѣиле мале, мѣи вѣртосѣ де кзтѣ нѣсипѣуѣа мѣрѣен. ши рѣзѣтѣциле мале аѣ кѣврѣзшитѣ прѣсте пѣроуѣа капѣлоуѣи мѣеѣ. Ѧнѣинта та стѣлѣ стрѣлѣѣтѣциле мѣле, аѣѣ кз карѣиле сз вѣрѣ дѣшкиде ши вѣр хѣи скрисе тоѣте сѣспиниле сзрѣчилор. ноу ѣсте niche оуѣн лоукрѣ, niche оуѣн гѣндѣ

СЪ НОУ ШИ ТЪ ДМЪЗЪА МІЕС А РЖПОУНДЕ НАМЪ ВРЪМЕ А ФОУ-
 ЦИ НАМЪ ОУНДЕ. Л ЧЕРЮ НОЧИ ЛОКЪ. Л ПЪМЪНТЬ МЪ ТЕМЪ СЪ
 НОУ МЪ КЪМВА ЛНГИЦЪ, ВЪЗЪНДЪ ФЛПТЕЛЕ МАЛЕ ЧЪЛЕ РЪЛЕ. ПЕНТР-
 АЧЪ АМЪ КЪРСЪ КЪТРЪ ТИНЕ, МЛЪСТИВЕ ДЕСПНТОАРЕ, ШИ ЮБИТОРЪ
 ДЕ ВАМЕНИ ДОАМНЕ. ШИ КЪ АЛКРЪМИ МЪ РОГЪ, КЪРЪЦЪЦІЕМЪ МЕНЕ
 ПЪКЪТОСЪЛЬ МОЛТЕ СЪМТЬ ПЪКАТЕЛЕ МАЛЕ, ЧЕ МИЛА ТА ПЪСТЕ
 МЪИ МАРЕ ДЕЛА ВАМЕНИ НОУ ПЪСТЕ ПОУТИНЦЪ, КА СЪ МЪ СПЪ-
 СЪСКЪ ЄЪ. ПЪРЪ МЛЪТВІРЕН ТАЛЕ ПЪСТЕ ПЪТИНЦЪ ШАЧАСТА. КЪ ПЕН-
 ТРОУ ПЪКЪТЪШИ ЛИ ВЕНИТЬ, ДЕ ЛЧЕРЮ ПРЕ ПЪМЪНТЬ, КА СЪНЪ
 КЕМИ СПРЕ ПОКЪИНЦЪ. ДЕЧИ НЪ МЪ АЖСА НИЧЕ ПРЕ МЕНЕ Л ДЕ-
 ШЕРТЬ. ЧЕ МЪ ПРІИМЪЩЕ ШИ ПРЕ МЕНЕ, ЧЕ КАВЪ КЪ СМЕРЕНІЕ ШИ
 КЪ АЛКРЪМИ КЪТРЪ СВЕЦІА ТА. ПЕНТРАЧЪСТА КОВЕНТЕ, ЧЕ ЛЕ
 ГРЪИ ВАМЪШЪА КОУ АЛКРЪМ ШИ КЪ СМЕРЕНІЕ, ФЪКЪ СОВФЛЕТОУА
 АСИ РОАДЪ ДЕ ЛОУКЪРЪЕ БОУНЕ. ПЪРЪ ФАРИСЕЪА КЪ КЪВИНТЕЛЕ АСИ,
 КА КЪ ОУИ ВЪНТЬ МЪРЕ СКОУТЪРЪА ТОАТЪ РОАДА ЧЪ ВЪНЪ А СОУ-
 ФЛЕТЕЛОИ СЪ. ПЕНТРАЧЪ ЛТЪС ТОТЪ МЛЪСТИВЪА ШИ ДІРЕПТОУА
 ЦЮДЕЦЪ ДМЪЗЪ. ПЪЗТИ АМЪНДОУРЪР КЪМОВ СЪ КАДЕ КЪТЕ ОУНЪА
 КЪРОУАШИ ДИ ЛНШИ. ПРЕ ФАРИСЕЪ ДИ Л БОУНЪТАТА МЪНДРІЕН
 АСИ ПОГОРЪАЛЪ ЛТЪРЪДЪЗНЪА СМЕРЕНІЕН. ПЪРЪ ПРЕ ВАМЪШЪ ДИ Л
 СЪРЪЧІА СМЕРЕНІЕН АСИ, ЛНЪАЦА ЛТЪС БОУНЪТАТА СПЪСЕНІЕН.
 ШИ СЪ ЛПЪС СКРИПТЪРА ЧЕ ГРЪАЩЕ ДМЪЗЪА МИКЪШЮРЪЪА ПРЕ УМЪ
 ШИЛЬ МЪРЪЩЕ. КЪ ПРЕ ФАРИСЕЪА МИКЪШЮРЪА, КЪЧИ КЪЧИ КЪ СЪ
 ЛДІРЕПТЪА ПРЕ СИНЕ. ПЪРЪ ПРЕ ВАМЪШЪА ЛДІРЕПТЪАЛЪ, ПЕНТЪС КЪЧИ
 КЪ СЪ УСИДИ ПРЕ СИНЕ. АСКОУАТАЦИ, ЧЕ ГРЪИ ДЪМНЪЗЪА ДІН-
 ШІИ ДЪМЪНДЪИ. ІДЕВЪРЪ ГРЪЕСКЪ ВОАЪ, КЪ ВАМЪШЪА АЧЕСТА ПО-
 ГЪРЪА Л КАСА СА МАИ ДІРЕПТЪА, ДЕ КЪТЪ ФАРИСЕОУА АЧЕЛА. КЪЧИ
 КЪ ФІЕ КАРЕЛЕ ЧИНЕ СЪ ВА ЛНЪАЦА ПРЕ СИНЕ, СМЕРІСЕВА, ШИ ЧИ-
 НЕ СЪ ВА СМЕРИ ЛНЪАЦА СЪВА.

§. 92. Ла сѣмѣѣта чѣ маре.

Къндѣ фоу венери де кзтрѣ сарѣ дѣпѣ чешь дѣде дм̄нѣль хс̄ сѣфлетоуль ꙗ мзнѣле пзринтелови сѣѣ. къндѣ фѣцирѣ тоци оуѣничїи лѣни. ши де фрика жидовилорѣ сѣ аскоунсѣрѣ. ши тоци кѣноцинциїи лоуи стѣтѣрѣ де парте ди лѣсѣль. ноуман сѣлѣрѣ рѣмасѣ пре кроуче рѣстигнѣть лѣтре дои тѣлѣхари. атовнче вени Іосифѣ че ера ди ꙗ аримадѣи ѡмѣ богать ши денлинте ди ꙗ сѣфатѣла жидовилорѣ, крединчосѣ лѣтрѣ дм̄нѣль хс̄. ачѣста дѣкла вѣжоу дѣспѣнѣторюль ши лѣвѣцѣторюль сѣѣ пре кроуче рѣстигнѣть ши де тоци пѣрѣсѣть атовнче сѣ ѡбидѣи. ши сѣ доу сѣ ла пилать де грѣи. дѣми пилате мортѣла ачѣла ѡкѣрѣтѣла, ши вѣрѣтѣла че ѡсте ка ѣни виноват рѣстигнѣть ши ка ѣни стрѣинѣ пѣрѣсѣть. дѣми сѣрѣкѣла ачѣста ши рѣстигнѣтѣла. каѣ аѡоутѣ ѣченичи ши лѣѣ пѣрѣсѣть дѣѣс фѣциѣть. немикѣ лоуѣкрѣ маре ноу чѣю, че поѡцинѣ рѣгѣменте мѣ рѣгѣ. дѣми трѣупоѡль лови Іс̄ чѣлѣ вѣжоут ши фѣрѣ де милѣ оѡчисѣ. ши шѣюѡпит ши коу кѣноунѣ де спѣни лѣкѣнѣлат. кѣ ѡцѣть ши кѣ хѣаре адѣплат. ши коу кѣе пре кроуче пѣтрѣоуѣсѣ сосѣѣщен домне пилате моуѣчилѣ сосѣѣщен моуѣтѣла чѣѣ лѣлат. ѡтѣ сѣ потѣли зѣвѣстїл жидовилорѣ, ши сѣ ѡстои мзнїлѣ фарѣсеилорѣ. ши сѣ лѣпоу вѣо кѣрѣтѣларилорѣ. дѣми ачѣсть трѣупѣ фѣрѣ де пѣкѣте аловн Іс̄ чѣѣ лѣлатѣ пре маре ка пре оѡскать. ши вин ди лѣтрапѣ аѣ фѣжоут ши кѣ поѡцинѣ пѣзѣне пре моуѣци аѣ сѣтѣрѣать. дѣми трѣупѣль, ачѣста, чѣѣ фѣжоутѣ ѡрѣїи кѣ ѡкѣи, ѡлоѡїи кѣ пѣчоаре драчїи ди ꙗ ѡамѣни аѣ гонѣт. ши морѡїи аѣ лѣвисѣасѣкоѡлѣтѣ пѣцинѣ рѣгѣменте, шѣм дѣ гѣлѣль ачѣста кѣ пѣнтрѣоу нои сѣ голи. дѣми мортѣла ачѣста кѣ пѣнтрѣѣ нои моуѣри. дѣми некѣноскоуѣтѣла ачѣста кѣ еѣль кѣноскоѣ чѣне ѡсте. дѣчѣста

дѣка лѣши пилат, атѣнче съ змили ши дѣде трѣпсалъ лоуи іс̄.
 марж іѡсифъ лоуж троупоуль свн̄цѣи салє а домнзлоуи лоуи хс̄,
 дє пре кроуче, дпрєоунж кѣ никодим шил лѣзли дтро пзнєж
 кѣратз коу оунсорн дє мирь.

II. ШѢПТѢ ТАИНѢ*)

Tipărite în Iași la a. 1645. în 4°, IV foi nepag. dinainte, și 339
 pagine, după care încă 2 sau 3 pagine nepaginate.

Titlu: Шапте тѣинє а вєсѣрєчѣи. Типзрите кѣ лѣвцз-
 тѣра ши кѣ тоатз кєлтѣала Мзрїєи салє Іѡань Василїє вое-
 вода д типарюл чєл Домнєск д трзг д шш. ват̄w зр̄нг,
 ноев. ӣ.

Din Prefață: Кѣ ма̄а лѣш дм̄вєс Іѡан Василїє воевода.
 дм̄нєа цзрхи молдѡвєи... Кѣ адєвзрат лѣкрѣ мєстє кзт рзсарє
 соарєлє зарѣ ши лѣмина лѣш. мѣинтє лѡвѣщє д мѣнцїи чєи
 мѣри. тѣрнѣрилє ши копачїи чєи дналци лѣминѣєєз дѣчїи шє-
 сѣрилє ши взилє. аша дтрачєла кип. Домнїа Мзрїи талє, кѣ
 лчѣстє шѣптє тѣинє, карилє лѣш скѡс ши лѣш дат д типар-
 юл Мзрїи талє. дтзи лѣшнѣ дтрѣ чѣта чѣ дналтз сѣфлє-
 тѣєскж. дтрѣ архїєрєи ши д прєвци, дє лѣминѣєєз, ши д ди-
 рєгзторїа чѣ лѣмаскз д домни ши д вѡари, дѣчїи ши дтрѣ
 чєи маи мич, лѣшнѣ лѣмина ши кзладѣра. дє лѣминѣєєж ши
 дкзлѣѣщє прє тоци, кзтрз вѡ лѣш чѣ свзнтж... Ємѣрєнїи,
 Барлаам, Архїєп̄скп̄ и Митрополит Євчѡвєскїи.

§. 94. Кзтє тѣинє сзнт.

дтзѣ тѣинж мєстє, вѡтєєєл. Ядол Мирєл. Ятрєл литѡур-
 гїа, кѣмєнєкзтѣра, трѣпєл ши синцєлє лѣш хс̄. Я патра прєоу-

*) Vezi Chrestomatia Cipaiu p. 212—216.

цѣла. Я чинчѣ покзница. Я шѣса кнѣнина. Я шѣпта маселе. че слѣжескь превѣи ла болнав.

Ячѣсте шѣпте тинне сз лпреоунѣ кзтрѣ чѣле шѣпте ддрѣри а дхѣли свзнтѣ. кариле сѣпть кипѣре взѣсте ши атинсе, варѣж л сѣфлетеле крединчошилар ддрѣриле лѣи дмѣвзѣ чѣле невзѣсте. кариле сзнт токмите ши дате де ла домнѣла нострѣ Ис хсѣ.

Пентрѣ че сзнтѣ токмите тиннеле. Лтзю ка сз сѣ кѣноаскѣ сзмнѣла челора че сзнтѣ адевзраци фѣи лѣи дмѣвзѣ, кз чела че сз лпреоунѣ ачестора тинне, тѣсте л бесѣрека лѣи дмѣвзѣ, лтзю мздрлар ши дѣпз ддр фѣю лѣи дмѣвзѣ. Я доа ка сз лвем сзмнѣла крединцеи нолстре лтрѣ дмѣвзѣ лтзрнтѣ, кѣ крединца ши кѣ фапте бѣне пентрѣ мзнтѣинца нолстрѣ чѣ вѣчникѣ. Я треа ка сз лвем лѣкѣ спре вендекарѣ пзкателор нолстре.

§. 95 Че требѣше ла вотеѣ. глав. дѣ.

Япз сзнгѣрз кѣратѣ не аместекатѣ кѣ латѣ немикѣ. ши прѣвт сз свинцѣскѣ. кѣ молитвеле чѣле де вотеѣ. фоарте бине ши кѣмѣ сз каде дѣпз кѣм типикѣше аколѣ. ши нзнаш православник ка сз л прѣнкѣла ди л мзла прѣвтѣлѣи. дѣпз пѣтѣра кѣвинтелор че ле ва виче прѣвтѣла кѣнд ва тоурна апа пре провнкѣ де треи врѣи зикѣндѣ, вѣз имѣ. . . . Кѣ ачаста нащере ди лтрапз ши ди л дхѣла свзнт сз лпакз шмѣла кѣ дмѣвзѣ, ши сз дѣ лтраре ла лпзрзѣѣа черюлѣи. дѣпз кѣвзнтюл мзнтѣиторюлѣи хсѣ. чела че нѣ сз ва наше динтрапз ши ди лдхѣла свзнтѣ. нѣ ва лтра ла лпзрзѣѣа черюлѣи.

гл. ѣ. Ячаста тиннѣ нѣмли де в датѣ сз м. мрз адоарѣ нѣ сз мѣи поате лоуа кз кѣм нашем дзнзварѣ трѣпѣше,

адоуарѣ нѣ пѣтем. ашѣ ши дѣнѣуарѣ не вотеѣжм ши наѣем
сѣфлетѣше, марѣ адоуарѣ нѣ пѣтем. Ла вотеѣ аѣ фост ѣдоуѣ
кипѣри ѣвнчнѣ ѣ вестѣрекѣ, кѣндѣ аѣ фостѣ вотеѣзнѣ, оуни
аѣ афѣндѣат пре ѣм кѣ тотѣл ѣтрапѣ, аѣѣи нѣмаи дѣсѣпрѣ
чѣлѣ тѣрнѣат дѣѣс кѣзѣдѣат пре ѣм. марѣ амѣнѣдоуѣ ѣвнчнѣле
сѣнт ѣтрѣи кип, ши фак вотеѣ аѣвѣзрат, кѣ ши Петрѣ аѣсѣлѣ
кѣндѣ вотеѣѣ ѣтро ѣи гѣ де ѣаменѣи, нѣ полте хи пре тоѣи
афѣндѣат ѣтрап. марѣ свнѣѣѣи ѣтеѣи аѣ дѣт ѣвѣцѣтѣсрѣ ѣ
треи афѣндѣѣтѣсри сѣ вотеѣѣе проѣнкѣлѣ.

§. 96. кѣте пѣрѣи арѣ покѣнѣнѣа. гл. аѣ.

Треи. ѣтѣлѣ парте ѣсте ѣфрѣнѣѣера инимѣи. ѣдоуѣ испѣ-
ведѣниѣ. ѣтреѣлѣ аѣкрѣлѣ. аѣекѣ фѣпѣтѣсриѣле чѣле ѣѣне. ши аѣчѣсте
парѣи, оуна фѣрѣ де аѣтѣ, нѣ се полте фѣче покѣнѣнѣа ѣтрѣѣгѣлѣ,
ши кѣмѣс сѣ каѣе.

ѣчѣсте треи парѣи де покѣнѣнѣлѣ, сѣлѣ аѣфлатѣ ши ѣтрѣ
ѣаменѣи дѣла ннѣвѣѣлѣ. кѣндѣ мѣѣрѣе ла днѣши Јона прѣрокѣ, де
ле мѣртѣсрѣиси кѣвѣзнѣтѣлѣ аѣи дѣмѣсѣлѣ кѣ пѣнтрѣ мѣлѣцима фѣрѣ
де леѣилѣорѣ ѣа прѣпѣдѣи дѣмѣѣѣлѣ четѣтѣлѣ лѣр. ѣтѣвнѣче ѣпѣзратѣлѣ
ннѣвѣѣи, дѣѣде ѣвѣцѣтѣсрѣ ѣ тоатѣлѣ четѣтѣлѣ де ѣнѣе. Тотѣ ѣ-
мѣлѣ сѣ сѣлѣ ѣтоѣдрѣкѣ чнѣнѣш днѣ ѣ кѣла аѣи чѣѣ ррѣ.

§. 97. Пѣнтрѣ чѣла че ѣа мѣнѣкѣ карне мортѣчѣнѣлѣ, сѣлѣ
де фѣмарѣ сѣлѣбатѣкѣлѣ гл. аѣѣ.

Ѣри чнѣне ѣл мѣнѣкѣ карне де доѣитѣк мортѣ. сѣлѣ аѣтѣ
стрѣѣѣѣ, чѣлѣ спѣргѣ аѣпѣѣи, сѣлѣ де аѣтѣлѣ хѣѣарѣлѣ, сѣлѣ пѣсѣре, кѣ-
мѣи ѣлѣтѣсрѣлѣ, сѣлѣ аѣте пѣсѣри че нѣ сѣ мѣнѣѣлѣкѣлѣ. сѣлѣ карне
ѣнекатѣлѣ че ѣл фн нѣѣѣѣшнтѣлѣ, марѣ нѣ ѣа фн сѣнѣѣеѣе ѣзрѣатѣ
кѣ хѣрѣ. сѣлѣ сѣнѣѣе спрѣженѣнтѣлѣ. сѣлѣ аѣте жнѣганѣи, че сѣ гѣ-
сѣскѣ ла ѣдѣѣлѣ, кѣмѣѣсѣ кѣѣелѣчѣи, ѣроѣѣѣеѣе сѣлѣ аѣте аѣсѣкѣменѣ

ачестора. де ва фи превт сз фїе лепздатъ де превцїе. тарж де ва фи мирѣнь, в̄ ан, ка сз н8 се кѣминиче, ши сз факз пост ши рѣгж, ши алте бѣнзтзци.

§. 98. Пентрѣ вмѣль че ва фи морть, ши вор виче ва-менїи кз тасте взрколак. г. аз̄.

Ичеста лѣкрѣ вичк ваменїи чен проци. тарж ниче лтрѣи кипь н8 поате сз фїе ачеста взрколак че взрндѣ дѣволблъ сз амжѣтѣскж пре вамени. сз факж лѣкрѣри кѣм н8 сз клде, пен-трѣ ка сз сз мзнїе дм̄зз8 лсѣпра лорь. фаче ачаста сѣмне. ши де мѣате врн нолпта аратж влменилорь. оулора де ле паре, кз вѣдѣ кѣ адеврзть пре вре 8нь вмѣ де карїи тас фостѣ коуноскжндѣ маи дѣинте. ши лжж грѣескѣ кѣ дзнсь. алцїи тарзшь вѣдѣ л сомн виче, оуне ши алте, 8не дате вѣдѣ л клде. оунде лѣлз де ватжмж пре вамени. в вли де невѣнїа лорь сзрзчїи. чел морть л че кипь сз вмоарж пре чен вїи, н8 да дм̄зз8 сз фїе ачеста лѣкрѣ.*)

III. ПРАВИЛѢ ЛПЪРЪТЪЦИ. **)

Tipărite în Iași la a. 1646, în foi. III foi nepag. înainte, 186 paginate. și XIV nepag. în urmă.

Titlu: Карте ромзнѣскж де лвзцлѣтѣрѣ дела правилеле лпзрзтѣци ши дела алте цѣдѣце. Кѣ вича ши кѣ тоатж кел-тѣала. лви вѣГИЛІѢ ВОИВОДЪЛ. ши дмнѣль цѣржи Молдо-венїи л л мѣате скриптѣри тжамзчитж ди л лимба Иленѣскж,

*) Numele autorului se află în capătul textului pag. 317 de desupt așa: Много грѣшнїи, инеклѣчимїи раб євстратїе быв Логофет. трѣдо любезное.

**) Vezi Chrestomatia Cipariu p. 216—222.

пре лимва Ромѣнскѣ. ꙗ типарюа домнескѣ сѣс типзритъ ꙗ мѣнѣстирѣ а треи Стїиле ꙗ Иши дела хс̄. ах̄мѣ.

Din Prefața: Тоць чед че сѣмть крещини православничини ва чети ка сѣ ꙗцелѣгѣ. . . Дрепт ачѣа ши аа нострѣ прѣ асминать ꙗтрѣ крещинзтате ши ꙗтрѣ крединцѣ Ивѣн Вѣсилѣе Воевода Домнѣа ши бирѣиторюа цѣрзи Молдовеи срмѣнд срма чедлѣр бѣни ши ꙗцелепци Дѣмни сокѣтиндѣ непѣстинца ши сѣзбичѣна ачестѣи лѣкъ, ши ꙗпѣциларѣ извоарѣлор свинтелор скриптѣри ши а алтор ꙗвѣцѣтѣри. ши кѣносѣкѣндѣ невоа че ва вени ши сѣжѣдѣра асѣпра ѡаменилор че вор фи аѣкѣиторѣ ꙗ царѣ Молдовеи. Фѣиндѣ фѣрѣ ꙗвѣцѣтѣрѣ. вор фи де пѣрѣра ꙗсѣтацѣ ши липици ка ши кѣмь аре фи ꙗтрѣи лѣкъ сѣчетѣсь фѣрѣ де аѣ. ши маи врѣтѣсь вѣсѣндѣ недрептѣциле ши асѣпрѣлеле мишенлорѣ. кареле фѣкъ чед неꙗвѣцѣи ши неꙗцелегѣторѣи. дирегѣторѣи ши ꙗсѣдѣцеле депре аа тоате сѣаѣнеле Молдовеи. дрепт ачѣа кѣ мѣлатѣ ѡсрѣдѣе сѣс невоит Мѣрѣа сѣ. дѣѣс черкат пре мѣате цѣрѣ. пѣнѣ ааѣ ꙗдирептат Дѣмѣѣсѣ дѣѣс гѣсит оамени ка ачед. даскали ши философи дѣѣс сѣос ден кѣрциле еминѣци. ши аѣтинѣиѣ. тоате токмѣлеле чѣле бѣне. ши ꙗсѣдѣцеле челор бѣне крещини ши свинци ꙗпѣрацѣ кариле ка ѡ асминѣ асминѣѣѣ ши аратѣ тот аѣкрѣа челор ꙗтѣнекацѣ ши проци ши не ꙗвѣцацѣ ка сѣ кѣносѣкѣ стрѣмѣѣтатѣ тѣтѣрорѣ. ши сѣ ꙗсѣдече пре дирептате. Кареле сѣ кѣмѣ акѣс Правилеле ꙗпѣрѣтецѣи. ачѣѣста ꙗцелепѣниши ачѣѣста ꙗвѣцѣтѣри нѣѣс дѣть ши нѣѣс аѣсѣт now тѣтѣрор ро-дѣаѣи Ромѣнескѣ ка сѣ не фѣе now де пѣрѣра. извор де вѣѣцѣа, ꙗ вѣчь нескѣѣѣть ши не сѣрѣшитѣ. дѣпѣ токмѣла ши невоинца Мѣрѣи сѣле Дѣмнѣаѣи дѣтѣсѣс ꙗвѣцѣтѣрѣ ши мѣе ѣни маи мѣиѣ ши ниче де ѡ трѣѣѣ а Мѣрѣи сѣле рѣѣ. Ѣвѣстрѣтѣе бѣѣ

Логофеть, де ам скок ачасте Правиле ши лѣм тзмжчнть ден скрисоаре гречаскѣ пре лимбѣ Ромзнѣскѣ ка сз поатѣ дце-лѣце тоци.

§. 99. Пентрѣ пасгари etc.

а. Клдесз а твт пасгарюа, сзш аре ши сзш лѣкрѣсе пзмзнтѣль. нѣ дирептате, парѣ сз нѣ кмва ддрззнѣскѣ а еши ден хотарѣа сзс сз апсче хотарѣа дѣпроапелѣи сзѣ.

г. Гѣрѣчине ден пасгари. де ва дтра д пзмжнтѣла алтѣа дел ва ара слова ва ши сзмзнл ши нѣ ва фи дтреблат пре стзпзнѣа пзмзнтѣлѣи. дзм дѣзцзтѣрѣа кл сз нѣ а немикѣ дентралчел пзмзнт. ниче пентрѣ мѣнкл лѣи ниче пентрѣ арзтѣрѣа. ниче ден рода че ва флче. ши некѣм алтѣ, че ниче сзмзнца чдѣ арѣнклат аколѣ. ниче ачѣа ка сз нѣ амѣз вое сз w а.

ѣ. Де сз вор токми дон пасгари сз скимѣ неце пзмзнтѣри вери now вери веки, ши де се ва афла оуѣла де дзншѣ сз фѣе лѣлт маи мик пзмзнт ши маи простѣ акола. сз се сокотѣскѣ сзи маи да ши дентралт пзмзнт сз фѣе токма. парѣ де ле ва фи фостѣ токмала лша прекѣм ва фи сз нѣ маи да немикѣ.

ѣ. Де сз вор токми дон пасгари, сз скимѣ нискаре пзмзнтѣри деннаинта а дон сдѣ а треи мартѣри. ши тѣкмала лор сдѣ грзить сз фѣе стѣтѣтолре. ачѣа токмала ка сз ста дтрѣглѣ ши дѣвзратѣ, ши неклѣтитѣ.

а. Де сз ва фи прилежит нескѣи. сзш дпарцѣ вре оун лѣкрѣ сдѣ вре оун лѣк анде сине кмѣс слре виче, сз сапе сдѣ сз косѣскѣ оундева сдѣ алт лѣкрѣ чева сз флѣа. ла вре ѣи локѣ, оундева ачеѣа сз фѣе волничѣ сз стриче ача токмала ши ача дпзрѣѣаѣ.

л̄. Де се ва гзси чинева вре снѣ пзсторѣ де ши. сз фїе мѣлгзндѣ шиле стзпжнѣсзѣ фѣриш, ши де ва фи взнѣжндѣ фрѣптѣл сзш пїарѣѣ симѣрїа, ши сз фїе вѣтѣтѣ фолрте.

л̄ѣ. Чѣл чѣ ворѣ фѣра павгѣ. сав хѣрѣ де павгѣсав ѣвгѣ ши де сз вор гзси. сз сокотѣскз дин чѣ ши сав фѣратѣ пзнж л̄ чѣ ши сав гзситѣ дѣчѣ сз павтѣскж пре толтж сѣл, кзтѣ вї аспри карїи флакѣ в̄ потрѣничи де арцинт, сав кзтѣ сз ва да оунзи шмѣ чѣ лѣкрѣскж пре ши.

м̄д̄. Де ва лѣа взкарюа дѣмзнѣцѣ бов де ла павгар ши ва фи ѣооул сзнзтос нѣ ва лѣа ничѣ ш взтзмзтѣрж. пѣрз сара сз ва афла ѣооулѣ аѣ кѣ пичорѣлѣ фрзнт аѣ корнзл сзритѣ, аѣ де вре оун шкю шрѣитѣ, сав ши аюра взтзмзтѣ сз ѣвре взкарюа кѣм нас фзкѣтѣ ѣл вре оун виклешвгѣ ши кѣмѣ нѣ ши немикж де взтзмлра ѣѣлѣ, сз фїе л̄ пачѣ.

н̄а̄. Де ва лѣтра добитокѣлѣ л̄ вїѣ. сав л̄ помзт ши ва кзда л̄ вре ш гроапж. сав сз ва лѣпѣра л̄ гардѣ ши ва мѣри. ва сз нѣ аибж ничѣ ш невѣѣ чѣла кѣ вїа. сав кѣ помзтѣлѣ.

н̄в̄. Орѣ чѣ фалѣ де добитокѣ врзндѣ сз сав прѣстѣ гардѣ, ла вїѣ сав ла помзтѣ. ши де се ва лѣпѣра, сз нѣ аибж ничѣ ш павѣѣлѣ чѣла кѣ гардѣлѣ.

ов̄. Ячѣла чѣ ва тзѣ вїѣ родитоарѣ, сав ши пѣсори. ачѣстѣлѣ сзи тѣѣ мзнѣлѣ, ши сз павтѣскж ши павѣѣлѣ. чѣ сз шичѣ прѣцѣлѣ кзт ва фачѣ.

оѣ̄. Чѣл чѣ ворѣ апринде касѣ шмѣлѣши. сав ара кѣ пжина сав ара кѣ фзнѣлѣ. л̄ пизмж. пентрѣ сзшѣ рзскѣмперѣ дѣспрѣ вѣѣшн вржшмаш чѣи ва фи фзкѣт вре ш рзѣтѣтѣ, пре оунїи ка ачѣлѣ кѣ сзи арѣж л̄ фокѣ.

чг̄. Де сз ва прилѣжи апа морїи сз л̄нѣчѣ нескарѣ пз-

мзнтсри, сас вѣи сас помѣте. ка сз пазтѣскж пагсва стзпз-
нзль морїи нарж де нѣ сз ста шпритж моара.

раг̃. Чела че ва фсрл, фсртсшагь маре. де вара дентзи
сзл спзнсзре.

раг̃ Чела че ва лѣа вре знъ лскрѣ де ла каса че арде.
каре лскрѣ де наре фи лѣт, аре фи арсь акола, ачела сз нѣ
лнеж ниче ш чертаре.

сг̃. Каре сазгж слѣ нзмить ва фсци ден касз лтрачѣ
зи, кзндс саз фзксть фсртсшагсва. аз препсц вара км, км
сз фїе фзксть ель ачел фс, тсшагь. ацснцѣ ши ачеста сзл мн-
часкж. алгжндь дака ва фи фсцить, сз сз фїе лскнсь сз нѣ
сж ваэж некюри.

§. 100. Пентрс калпсзани чед че фак вани рзи, гл. д̃.

в̃. Блнїи чен рзи сзшт де треи фѣлюри местекзтсрж.
че сз зиче лсрль чел ксрать че аре фи съ фїе, еил спсркж
шил мѣстекж, арцинтвль ашиждере. оунбль алестекж кс араме,
алтвль факь кяр де араме. ши нсмай кзчел споескь дѣсспра
кѣ арцинть. ачастаи оуна. лдош саре фи ши ксрлци ш самж
де вани, ен фак май мич дече нѣ ацснць ла кмпзнз че пз-
гьвзскь ваменїи чед чен мѣ. атреж ашиждере сз кямж мен-
чсношь. пентрс кзче кипль ши скриптсра че псне пре дзншь
тасте минчсноасз нѣ тасте фзкстж ден сват кѣ лвзцзтсра кснва
че пре фсриш ка зн лскрѣ рзѣ, дсепт ачѣж дѣре фи ши кс-
рлци кѣ немикз местеклци. ши дѣре фи ши де плинъ ла км-
пзнж, тотси оун лскрѣ менчюнос ши сз кямз минчюнос, соць
фсртсшагсвани.

вг̃. Чела че ва вцши вре зн фаль де вани, фїиндъ де

араме сз арлте кз мсте де абрь саз де арцинтъ. саз де ва
взпси арцинтъ сз арлте кз мсте абрь. сза шмоаръ.

§. 101. ПентрѸ чеа че бчигь пре алциѸ, гл. аг̃.

г̃. Бесарека нѸ сз спѸркъ, де синцеле че саз взрсаг пре
дерептате парте. че саз врѸть спѸрка кзнѸ саз врѸть взрса
пентрѸ недерептате ши кѸ нзпасте аскрѸ.

д̃. Ъркаре фечоаръ, саз ши вздѸъ кѸратъ ши де чинсте,
де ва оучиде при чеа че ва сзи факъ силъ, ши сзи стриче
фечѸрѸа саз сз ш рѸшинѸе. нѸ сз ва черта ниче кѸ оѸн фаль
де чертжри. лѸж деа ва оучиде лтрачель члсѸ члсѸ врѸт сзи
факъ силъ. таръ нѸ алтъ датъ.

и̃. Каре мѸаре ва апѸка савѸа барбатълашишь. саз кѸцит
саз алтъ армъ че ва фи пѸс взрбатъа сѸпть платш пентрѸ
сзш оучигъ мѸтараш ши деа ва оучиде мѸтара пре дзнсѸ, сз
нѸ анѸъ ниче ш чертаре

IV. ЛИТЪРГИА *).

Tipărită, in Jasi la a. 1673, 4-o, XVI. foi nepaginate din
ainte, 34 (l. 36) & 49 paginate in urmă.

Titlu: ДѸѸмска литѸргѸе. акмѸ лтжи типзритъ, рѸмз-
наще, кѸ мѸлатъ всзрдѸе, сзнцзларъ тоци спѸсенѸа лѸи дѸѸс
кѸ лтрѸг лѸзлес. типзритѸсаз ал свѸта митрополѸе л Ѹшь,
мѸцъ маи лн анѸаь зрѸз.

Din Prefața I. КвѸать депреснъ. катрз тотъ. севинциѸ
рѸмълнмскъ . . . ІѸлн ДѸска воивоа. кѸ мила лѸи дѸѸс диѸ
ши шѸлзѸнтѸрю а тотъ цара молдѸвен, дѸр, мила паче, сз-
нзтате а тотъ семенциѸ рѸмълнмскъ тѸтиндера че сз афлъ

*) Vezi Chrestomatia Cipariu p. 204—210.

нтрачасть лимбъ православничъ, кѣ тотъ инема чарем, дела днѣль дѣзѣш ши нѣзвѣвиторюл нѣстрѣ Ѹс̄. хс̄. Дин кѣт саз дѣсрат дѣзѣш де нѣш дѣрвнть мила са, дѣрвнм ши нон акмѣ де в да-тѣ ачест дѣрь лимбѣи рѣмѣнѣць сн̄та лнтѣргѣе скосѣ пре лим-бѣ рѣмѣнѣскѣ де пре ѣлинѣскѣ де лѣда лзи дѣзѣш сѣ нцѣлагѣз тѣць, карѣи нѣ нцѣлѣгѣ сѣрѣаще сѣш ѣлннѣаще. кара прѣимнѣ ка шн вѣдѣрь чель мѣи скѣмп черескѣ, пре дѣзѣш сѣ лѣвѣац ши пре нѣи ла сн̄та рѣгѣ нѣ витарець ши фиць сѣнѣтѣшъ.

Дин II. Прѣлѣминатѣлѣи дѣтрѣ Ѹс̄ хс̄. Ѹван дѣка воевѣдѣ днѣлѣи ши вѣлѣдѣиторюлѣи а тоатѣ Мѣладовѣахѣа . . . дѣтра-чѣл кип ши мѣрѣа та милостивѣ дѣнѣ те невѣець пѣнтрѣ цѣра мѣрѣи тѣлѣ сѣ в дѣчь лѣ бннѣ ши трѣпацѣе ши сѣлѣтѣцье ши пѣнтрѣ дѣцѣлесѣ сн̄телѣрь кѣрци сѣш дѣцѣлѣгѣ пре лимбѣ сн̄та ши дѣнѣзѣтѣска лнтѣргѣе. дѣтрѣ кара лѣте хрѣна чѣ де вѣацѣ вѣчнннѣ сѣлѣтѣскѣ, лн невѣнт мѣрѣа та некѣсѣжнѣ кѣлѣтѣлѣа . . . рѣгѣторюлѣ мѣрѣи тѣлѣ смѣрнтѣлѣз дѣсѣлѣн мнѣтрѣполнтѣлѣ дѣкннѣм кѣ фѣацѣ пѣнѣ лѣ пѣмѣнт ка дѣнѣлѣи нѣстрѣ мѣстивѣ.

§. 104. Іванѣз рѣстѣ де дѣрѣ.

Кѣ пачѣ дѣнѣлѣи сѣ не рѣгѣмѣ. Попѣрѣл дѣнѣ мнѣаще.

Пѣнтрача де сѣсѣ пачѣ ши сн̄сенѣа сѣлѣтелѣ урь нѣлѣстрѣ дѣнѣлѣи сѣ не рѣгѣмѣ. попѣрѣлѣ.

Пѣнтрѣ пѣча а тоатѣ лѣма, вѣнѣ стара, сн̄телѣурѣ лѣи дѣнѣзѣсѣ вѣсарнчѣ, ши а тѣтѣрѣрѣ шннчнѣнѣ, дѣнѣлѣи сѣ не рѣгѣмѣ. попѣрѣ, дѣнѣ мнѣаще.

Пѣнтрѣ сн̄та кѣса ачѣста ши карѣи кѣ крѣдннѣць ши кѣ вѣнѣ вѣгарѣ, ши фрнѣка лѣи дѣнѣзѣсѣ дѣтрѣ дѣтрѣ дѣнѣсѣ, дѣнѣ-лѣи сѣ не рѣгѣмѣ.

Пѣнтрѣ архѣпѣскѣлѣз нѣстрѣ, нѣма, чѣстнѣта прѣвѣцѣмѣ, дн̄

VI. **ΨАЛТИРА** денцзлес slay. și roman. *)

Tipărită in Iași, la a. 1680, in 4-o, III foi. nepaginate inainte, și 212 paginate.

Titlu. **ΨАЛТИРЪ** денцзлес а снѣтѣлси дпзрат прѣок Давид типзритѣ дтрѣ блѣсвите вжеле мзрїи слеле прѣ лсминатѣлси днтрѣ Іс хс Іван Дска боевдал. кс мила лси Дѣзѣ Дмнѣ цзржи молдовен кс келтѣгала мзрїи слеле ши кс послѣшанїа смерении ноастре Досодеи митрополитѣ Свчлвени д типлрница снѣтеи Митрополїи д мш. влѣт шт сзг мир. зрпн. мсѣа а прил аї днѣ.

Din Prefață. Прѣ лсминатоуласи . . . нострѣ Днѣ Мзрїа са Іван Дска боевдал. дин мила лси Дѣзѣ Дмнѣ цзржи молдовен . . . четиндѣ ерминїиле ши тзлкованїиле снѣтеи скриптѣри, афлзм кз в вжче пентрѣ дкисѣа дцзлесласи. кара в ведем д времиле ноастре, кз ши ача пѣцжнѣ сзрѣїе че в двзца дѣ нцзлеца дкз сѣс пзрѣсѣт д царѣ . . . Пентрачла ши нѣи шерѣїи мзрїи тале милостиве Днѣ, кс кѣт нѣѣ фост пѣтарѣ дцзлесласи ам силит ши ам скѣс пре дцзлес рѣмѣнѣскѣ. ачастѣ свнѣтѣ карте **ΨАЛТИРА** свнѣтѣлси прѣок дпзрат Давид . . . Рѣгзтѣрїол Мзрїи тале смеритѣа Досодеи Митрополитѣа.

§. 106. Psalmu I.

Феричитѣи взрѣатѣа кареле нас мзрс д сфатѣа некѣрцилѣр, ши д калѣ пѣкзтошилѣр нас стзтѣт, ши д скаѣнѣа пїервзторилѣр нас шезѣт. Чен д лѣцѣ домнѣлси вѣл лси. ши д лѣцѣ лси сз вл дѣвзца вѣа ши ноапѣѣ. Ши вл фи ка лемнѣа рѣсзрит лзнгѣ ешитѣрилѣ апелѣр, кареле роада са вл да д

*) Vezi Chrestomatia Cipariu p. 229—231.

врѣма са. Ши фрѣна лѣи нѣ ва кздѣ, ши тоате кзте фаче ва споји. Нѣ аша некѣрацилор, нѣ аша, че ка прахѣла пре кателела арѣнкѣ вѣнтѣла дела фаца пѣмѣнтѣлаши. Пентрачаства нѣ сѣ вор скѣла некѣрациѣи ла цюдец, ниче пѣкѣтошѣи л сфатѣл дирепцилор. Кз шѣе домнѣла калѣ дирепцилор, ши калѣ некѣрацилор ва пери.

§. 107. Psalmu XI.

Мѣнтѣащемѣ доамне кз сѣ лпѣцинѣ пѣкѣвѣѣсѣла, ка сѣ лмикшсрарѣ адевѣреле, дин фѣии ѡменеши. Дешарте грѣи карелѣш кзтрѣ де апроапеле сѣс: грѣи лшѣлазтоаре лтрѣ инем. шинтрѣ инем грѣирѣ рѣле. Пѣардева домнѣла тоате грѣиле лшѣлазтоаре, ши лимѣла маре вѣкѣтоаре. Чеа че вѣкѣ лимѣла ноастрѣ сѣ ѡ мзрим: грѣеле ноастре лѣнгѣ нои сѣнт, чине нола домн не асте; пентрѣ кинѣла мѣсерилѡр, ши сѣспинѣла мишѣилср, акмѣ вою лѣвѣе грѣаще домнѣла. Пѣнемѣвою лтрѣ мѣнтѣи-ре ши нѣ мѣ вою лѣси де лѣсѣ. Кѣвинтеле дѣмнѣлаши кѣвинтеле кѣрате: арѣинтѣ арѣсѣ, лѣмѣрѣтѣ де пѣмѣнт, кѣрѣцирѣ де шапте ѡси. Тѣ доамне не вери фѣри ши не вери сокоти де родѣла ачѣста, ши л вѣкѣ. лпрециор лѣла некѣрациѣи. дѣпѣ лѣлацимѣ та лѣмѣлиши фѣи ѡменеши.

§. 108. Psalmu XXIX.

Пѣлацѣтевою доамне, кз мѣ рѣдикѣши ши нѣ веселиш пѣзмашѣи мѣен де мине. Доамне дѣмнѣсѣсѣла мѣес, стрѣгаю спре тине ши исѣфѣлишимѣ. Доамне скосѣш дин ѣд сѣфлетѣла мѣес, мѣнтѣишимѣ де карѣи пѣгоарѣ л лѣкѣ. Кѣнтац домнѣлаши прѣ кѣвѣѣѣшѣи лѣи, ши мѣртѣрѣисиц помѣнирѣ сѣфинценѣи лѣи. Кз мѣнѣи л сѣрѣѣла лѣи, ши вѣацѣ л воа лѣи. сарл сѣлазшѣлѣисѣва пѣлѣнѣере, ши димнѣѣцѣ вѣкѣсѣрѣе. Ирѣ ѣс вѣишь л вѣечитѣра

ма, нс мою казти лѣѣк. Доамне кс вож та, дедеш фрзмсецїи мале пстѣре, лторсзшиц дрлж фаца та ши мз фечи тсрвсрать. спре тине доамне стригавою, ши спре дсмнозсзла мїес рсгамзвою. Каре фолосси л сзнциеле мїес, кзндь мои погорж л пстрецсне; ас доарж мзртсрисицжсзва цзрнл, сас спснева адеврзтатѣ та; асѣж домнса, ши мз милси, домнса фс ацкторюл мїес. лторсзшь пажнсаль мїес л бсксрїе мїе, рсмѣзшь дрзцинна ма, ши лчинсзшимж кс веселїе: ксм ка сз кжнте цїе слава ма, ши сз нс мж швилескъ. Доамне дчмнозсзла мїес, л вѣч мзртсрисимзвою цїе.

Д И Б Я Н Ъ Л лсми. *)

Tipăritu, in Iași, la a. 1698, in foi. X foi nepaginate întâiu. 138 paginate, și VI nepag. in urmă.

Titlu. Дивансаз сас глчлава лцелептсаши кс лсма сас цюдецса сфлѣтсаши кс трспса. прин де трсда, ши де встеницз юбирѣ алси Івань Димитрїе Квнстантинь Боевод. лтзю изводит, ши де изншавз дин векюль ши ншса Тестаменть, л слава ши фолосинца Молдовенесксаши ншм. л времени, а Мзрїеи сале блгочестивсаши прѣ лсминлтсаши Молдавїи шблздиторию Івань Інтїшхь Квнстантинь боеводь, алкзтснт . . . лн Ілши. блѣт. дела Ідаль зсѣ. прз дела мжнтсвинца лсми ахчи. ши сас типзрить прин встениала смерициларь ши маи мичнларь Іданацїе Геромонахсаль, ши Дионисїе монахсаль, Молдовѣнїи.

§. 116. Карта лтжа, гл. а, б.

Лцелептса. Брѣраш ши аш пофти ка сз те цїс (пре ксмаь мнсз паре) ш лсме фалникз, амзцнтоаре, ши трекзтоаре.

*) Vedi Chrestomatia Cipariu p. 245—249.

ЧИНЕ ТИАС ФЪКЪСТ. ШИ ЧЕ ЁЦИ. ДЕ КЪНДЪ ЁЦИ. ШИ ДЕ КЪНДЪ ЁЦИ
КЪМ ТЕ ЦІИ.

ЛѢМА. ЁС СИНТЬ ФЛАПТА, ШИ ПЛЪЗЪМЪИРА А ВЪЧНИКЪСАШИ Л-
ПЪРАТ. ШИ СЪНГЪ ГРЪДИНЪ ПЛИНЪ ДЕ ПОМИ. САЪ ПОМИ ПЛИНИ ДЕ
РОАДЪ, ШИ МАИ АДЪВЪРАТ, ВИСТЪРЮ ПЛИН ДЕ ТОТ БИНЕЛЕ. ШИ
СЪНТЬ ЗЪЗ ДЕ АНИ, ДЕ КЪНДЪ ЛЪТРАЧЕСТА КИП ФРЪМЪС ДМЪНЪ МАС
МЕЦЕРШЪГЪИТ, ШИ МЪ ЦІЮ КЪ ШАМЕНІИ, ШИ ШАМЕНІИ КЪ МИНЕ.

§. 117. ЛѢМА ТРЕКЪТОАРЕ, ГЛ. Г.

ЛЪЦЕЛЕПЪЛА. ЛЪДЕВЪРАТ, ПРЕЪМ ПЛЪЗЪМЪИРА ЛЪИ ДМЪНЪЗЪС СЪ
ФІИ ЦІС ШИ КРЕЪ. АШИПЪДЕРА ГРЪДИНЪ ПЛИНЪ ДЕ ФЛОРИ. НЪМАИ
ЁЪ ПРЕ КЪТЪ ПРИЧЕП, ФЛОРИЛЕ ТАЛЕ ПЪРЪ КЪРЪНДЪ ВЕЩЕЪНТОАРЕ,
КЪЗЪТЪОАРЕ, ШИ Л НЕМИКЪ ЛЪТОРКЪТЪОАРЕ, ШИ ПОМІИ, ШИ ПЪАМЕЛЕ
ПОМИЛЪР ТЪИ МЪ ТЕМ СЪ НЪ КА ПЪМЪСА ЧЕЛ ЧЕ ДЪМНЪЗЪЗ АЪ ПО-
РЪНЧИТ ЛЪИ АДАМ А НЪ МЪНКА СЪ ФІЕ. ШИ ПОРЪНКА ДЪМНЪЗЪЗ-
ЛЪИ, ШИ А ЗИДИТЪВРЮЛЪИ СЪЗ КЪЛКЪНДЪ, АЪ МЪНКАТ, ШИ КЪ МОЛЪР-
ТЕ АЪ МЪРИТ. ПЪРЪ АВЪЦИЛЕ ВИСТЪРЮЛЪИ ТЪЗЪ НЕСТЪТЪТЪОАРЕ ПЕ-
ТРАЧЕРА ТА КЪ ШАМЕНІИ, ШИ ШАМЕНІИ КЪ ТИНЕ, ДЪШЕРТАРЕ ШИ
АМЪЦИАЛЪ АСТЕ. ПЪРЪ ПЕНТЪРЪ А АНИЛЪР ВЕКИМЕ КЪТЪ АИ, МЪЛЪТЪ
МЪ МИРЪ; АТЪТА КЪТЪ ЁЦИ ДЕ АМЪЦИТЪВАРЕ, МИНЧИНОАСЪ, ШИ ШЪ-
ГЪБАЦЪ, КЪМ ТЕ ДМЪНЪЗЪС РАБАЪ: ШИ НЪ ТЕ КЪ ОУН ЧЪА (С) МЛИ
ЛЪАНИТЕ ПЪРЪПЪДЪЩЕ, ЧЕ КЪ АЧАСТА, ПРЕ А СА ПРЪ БОГАТЪ МИ-
ЛЪ, ШИ ЛЪДЕЛЪНГЪ РЪВАДАРЕ СВИТАЩЕ.

§. 118. КЪ А ЛОУМІИ ФРЪМЪСЪЦЕ НЪУ ТЕ АМЪЦИ, ГЛ. А, Ё.

ЛѢМА. Ё НЕВЪНЪЛЕ ШИ ДЪШЕРТЪЛЕ ДЕ МИНТЕ КЪМКЪ АМЪ-
ЦИТОАРЕ, ШИ МИНЧИНОАСЪ СЪ ФІЪ ЗИЧИ. НЪ КАЪЦИ СЪ ВЪЗИ ШИ СЪ
КЪНОШИ ФРЪМЪСЪЦЕЛЕ МЪЛЕ; НЪ ПЪРЪВЕЩ ПЪДОЛЪА МА; НЪ ШГЛИН-
ДЪЩЪ ВЪНЪРИЛЕ МАЛЕ, НЪ АИ АМИНТЕ ДЕСФЪТЪЗРИЛЕ ШИ ДЪЪМІЕР-
ДЪРИЛЕ МЪЛЕ;

ЛЦЕЛЕПТЪЛ. БЪЗЪ ФЪСМЪСАЦЕЛЕ ШИ ПОДАВА ТА КА ПЪРЪА, ШИ КА ФЛАВАРЪ ЕРВЪИ. БЪНЪСРИЛЕ ТАЛЕ Л МЪНЪЛЕ ТЪАХАРИЛЪР, ШИ Л ДИНТЕЛЕ МОЛЪИЛЪР, ДЕСФЪТЪРИЛЕ ТАЛЕ ПЪАБЕРЕ ШИ ФЪМ, КАРЕЛЕ КЪ МАРЕ ГРОСИМЕ Л АЕР СЪ ЛНАЛЪЦЪ. ШИ ЛДАТЪ РЪШКИРЪНЪСЪСЪ, КА КЪНЪДЪ НАР ХИ ФЪШТЬ СЪ ФАКЪ.

§. 119. ЯЛЕ СТОИЧИЛОРЪ ПОРЪНЧИ СЪЧЕ.

а. ЛЪИ ДМЪНЪЗЪШ ШИ ФИРЪИ ОУРМАЪСЪ, ШИ ЛЪРЪ СЪПЪСЪ СЪ ФЪИ.

б. ФЪ ФЪЕ КЪИ БИНЕ ПРЕ КЪТЪ ПОЦЪ, ШИ НЕМЪРЪИ СЪ СТРИЧИ.

г. ЯША ТЕ ПЪАРТЪ КЪТРЪА АЛЪСЪЛЪ, ПРЕКЪМЪ АИ ВРЪЪ, КА ШИ АЛЪСЪЛЪ КЪТРЪА ТИНЕ СЪ СЪ ПЪАРТЕ.

д. ТЪАТЪ НЕВЪА АСЪПЪАЛА, КАРЪ ЦИСЕ ФЪЧЕ, СЪФЕРЕ КЪ РЪВЪАРЕ ШИ ЛЪГЪДЪИНЦЕ.

е. ТЪАТЕ ЧЪЛЕ ЛПОТРИВЪ СПРЕ БИНЕ ЛЕ СОКОТЪЩЕ, ДЕ ВЪСЪИ ДЕ ЧЪЛА, КАРИЛЕ ДИН СМИНЪАЛА СЪС ГРЕШАЛА ТА ЦИСЪ ВЪРЪ ТЪМПАЛ.

с. СЪАЖАЩЕТЕ КЪ ЧЪЛЕ БЪНЕ, ШИ АЪКЪРЪРИЛЕ, КАРИЛЕ ЛЪТРАЧЕСТ ПЪМЪНЪТЪ ЛЦЪ СИНЪТЪ ДАТЕ, КА КЪМЪ ЦАРЪ ФЪИ ЛЪПЪСМЪСТЪ ДАТЕ, ШИ ДЕЛА ДЪНЪСЕЛЕ КЪ ДРАГОСТЕ ТЕ ЛИШЪЩЕ КЪНЪА ПЪРЪШЪ ДЕЛА ДМЪНЪЗЪШ СЪ ЧЕРЪ ЛНАПОИ.

з. ЯШАВЕЦЪ АЧЪ ПРЪЪ ДЕ СЪСЪ АТА ФЕРИЧИРЕ, Л ВЪЕ АИНЪ. КАРЪ СЪ НЪЦЪ ФЪЕ ЛЪТРАСКЪНЪСЪА ИНИМЪИ ШЪСТОАРЕ ДЕ РЪСЪ.

и. ФЪИ МАИ КЪ ДЪДЪИНСЪ Л ФЛАПТЕ ЛЦЕЛЕПЪТЪ ДЕ КЪТЪ Л КЪВИНТЕ.

о. ГЪНЪДЪЩЕ ПЪРЪРЪЪ ДЕ МОАРТЕ, ДАРЪ ДЕ ДЪНЪСА СЪ НЪ ТЕ ТЕМИ.

ї. СЪДИХЪЩЕТЕ, ШИ ЛДЕСТЪАИТЪ ФЪИ Л ДМЪНЪЗЪСЪМЪСКА ВЪРЪНЪДЪИМАЛЪ, СОКОТИНЪА А А ФЪИ ПРЪЪ АРЪАПЪТЪ, ПРЪЪ ЛЦЕЛАПЪТЪ, ШИ НОВА ПРЪЪ ЛЕСНЕ, ШИ МАКЪРЪ ДЕ НИСАРЪ ПЪРЪЪ НЪАЖЪ ПРЪЪ АСПЪРЪ.

§. 120. И алтѣа лѣзцѣтѣрѣ.

Крѣде л дм̄нѣзѣ, нѣ те крѣде пре тине. Фѣ чѣле хирише. Ксрате лци вѣрѣж рѣциле. Кѣ чѣле пѣцинтѣле те сѣжѣше. Де чѣле мѣлате фѣци. Мѣлате аскѣатѣ. Грѣаше пѣцинтѣле. Тачи чѣле тѣинѣите. Лѣацѣте чѣлѣр маи мич. крѣцѣ (адѣкѣ факѣциѣсѣ милѣ). Чѣлѣи маи мѣре оѣрмаѣѣ. Пѣартѣте кѣ чѣи де ѡ пѣтривѣ. Рѣдикѣ зѣзѣвѣиле (адѣкѣ нѣ фѣи лѣнѣшь). Немикѣ те мира Пѣбрѣзѣѣше пре чѣль мѣнарѣ. Лѣпѣдѣ чѣле рѣле. Лѣацѣте лѣи дм̄нѣзѣ а трѣи. Лѣацѣте а мѣри*)

*) In pag. ult . . . Прѣлѣминатѣа ши блѣгочистивѣа домнѣ, Иван Димитрѣе Кѣстантин Бѣевода, нѣ нѣмѣи кѣт аѣ ѡстенит де ѡ аѣ де изѣавѣ аакѣтѣит ши ѡ аѣ кѣ тот фѣлюа де фрѣмѣѣце лѣподѣит, чѣ пѣтрѣ маи мѣлат фѣлѣсѣа правѣславничѣлѣр. ши пѣтрѣ вѣчникѣа помѣнирѣ мѣрѣи сѣле, кѣлѣитѣаѣ де ѡ аѣ ши типѣрит, ши тѣтѣрѣр л дѣр ѡ аѣ хѣрѣзѣит.—

LEGENDA

Sântei Paraschive patróna Iaşului ¹⁾

de

MITROPOLITUL VARLAAM ²⁾

Лѣна Ѡктоврѣе л пѣтрѣспрѣзѣче зиле, лѣзцѣтѣрѣ де вѣацѣа Прѣксѣвѣлѣсен Мѣичѣи нѣастрѣ Парѣскѣл.

Ичѣста Сѣзѣнтѣ ши прѣксѣвѣлѣсѣ фѣчѣдрѣ Парѣскѣл ера де мошѣе дѣл Ѣпѣилѣт, нѣксѣтѣ дѣл пѣрѣинѣи крѣдинѣоши ши

1). Veđi Foaia din Moldova 1863 de Dl. Hasdeu No. 7.

2) Carte romênescă de învęţatură duminecele preste an şi la praznice împărateşti şi la sfinţi marţi. Cu zisa şi cu toată

крецинини бѣни; ꙗтрѣ тоатѣ вѣлаца са кѣ милостенїе ши кѣ фапте бѣне аши дѣмѣзѣв ꙗгѣдѣса. Фзрѣ дѣчаств свзнтѣ авсрѣ ши алтѣ фечорѣ партѣ бжрѣжтѣѣскѣ, ꙗѣ карѣ дѣдерѣжлѣ пзринциѣи аши ла карте; ши дѣкам ꙗвзцѣ картѣ бинѣ, пжринциѣи ши авмѣ тоатѣ пѣрѣси, ши ꙗѣ сине сѣ кѣавгзри, шїи фѣу пѣсѣ нѣме дѣ кѣавгзрїѣ Ѣавимїѣ, ши пентрѣ автѣ а аши бѣнѣжтѣци фѣу пѣсѣ ꙗрхїѣрѣв ши пѣсторю ла сѣавнѣлѣ чѣсѣ кѣма Имѣднтѣ, ши аколо автѣ ши мари чѣдѣсѣ фѣжков, ши дѣпѣ моартѣ аши изворѣ дѣ мирѣ ав кѣрсѣ дїд трѣпзлѣ аши. ꙗрѣ свзнта ꙗ кѣса пзринциасѣрѣ сѣи пѣтрѣча. ꙗрѣ кѣнѣдѣ фѣу дѣ ѣ ли дѣ вѣрстѣз, авпѣ кѣм авѣ шѣвичнѣ а пззи бѣсѣрѣка, мѣрсѣ ꙗнтрѣсна дѣ

cheltuiala lui Vasilie Voivodul și Domnul țarei Moldovei din multe scripturi tălmăcită din limba slovenescă pre limba românească, de Varlaam Mitropolitul de țara Moldovei. In tipariul Domnesc, în mănăstirea a trei Svetiteli în Iași, de la Hristos 1643; în-f. Tipărit cu roș și negru. La început pagine nenumerate: VIII; apoi file cu numerăciune: iud (384, adecă pagine 768, între și afară de cari, la mijloc, IV nepaginate; în fine urmează file numerotate din capăt separiminte! pѣi (116) saū paginate 232. Viața Stei Parascheve ocupă filele 12-16 din numărăciunea separată. Poarta hărtiei se deosebește în unele esemplare prin figurī și chiar prin cuvinte. Biblioteca Universității din Iași posedă 4 esemplare, mai mult saū mai puțin complete, ale acestei prețioase rarități, cea întâi carte tipărită în Moldova: dania d-lui Petru Asachi. Despre mitropolitul Varlaam d. Cipariu se rostcește așa: „Varlaam, metropolitul Moldovei de Suceava, „ales în 23 Sept. 1632, a scris Cazania de Iași de în a. „1643, și Responsuri asupra Catchismului calvinesc tipărit „în Belgrad în a. 1645“.

зиле ла в бесѣрекѣ а Прѣчистей, ши аколо ази четиндѣ ꙗ
свзнта Евгаліе ксвзнтѣла аси Дм̄зѣс ачела члс зиѣ: чине ва
врѣ сѣ вїе дѣпѣ мене, сѣ сѣ лѣпѣде де сине ши сѣ ꙗ крѣчѣ
са ши аша сѣ вїе дѣпѣ мене. Де ачеста ксвзнтѣ кѣ де в
сицѣтѣ фов рѣнитѣ ла инимѣ, ши дѣка еши дил бесѣрекѣ,
тѣлпинѣ оуѣ сѣрлѣ ши сѣ дезерѣкѣ де хина че авѣ десѣ-
пра, ши де толте подоавеле фетѣци, ши ачѣла толте кѣ вѣрѣ-
дѣ ле дѣде, ши аша ꙗ кѣла пѣринцилорѣ вени; ши дѣка фѣ
цѣстѣ де пѣринци, в мѣстрлѣ дѣстѣлѣ ши в ѣтѣрѣ, кѣ сѣ
нѣ факѣ ши алѣ датѣ аша: че ачѣла вѣна ши дѣцѣпта
фѣоарѣ ачѣста немикѣ нѣ ле сокотїа, че шалѣ датѣ алѣтѣ
сѣрлѣ толте подоавеле сѣле че пѣрта ле дѣде, ши нѣ нѣмаи
де дѣври сѣс де треи ври, че де мѣлте ври дѣ сѣрлѣлорѣ
вешминтеле сѣле, ши немикѣ нѣ ѣга ꙗ самѣ чѣртѣрѣ ши
ѣтѣжиле. че аѣа де ла пѣринциѣ сѣи пѣнтрачѣста. Кѣчи кѣ
ѣра апринѣ де желлїе дм̄нзѣмскѣ, ши инима еи ардѣ кѣ
фокѣла дѣлѣи еи свзнтѣ ши ѣзѣна че авѣ кѣтрѣ Дм̄зѣс нѣ пѣтѣ
маи мѣлѣ сѣ о цїе; че де тоци сѣ аскѣнскѣ, пѣринциѣ ши се-
менциѣле, сѣлѣиле ши сѣлѣжничеле. дѣрѣвнѣ ши тоатѣ фѣрѣм-
сѣѣца ачѣщїи аѣми пѣрѣси, ши кѣ мѣлѣтѣ сѣрѣгѣире аѣнѣсѣ дѣзн-
кѣлѣ пѣстїен, цїиндѣ кѣ алѣтѣ немикѣ нѣ полтоале сѣлѣтѣра трѣ-
пѣлѣи кѣ вїаца пѣстїен. Дѣчїи дѣка аѣнѣсѣ ла пѣстїе, ши
дѣвѣндѣи вѣл сѣ де сѣ вѣзѣ пре сине сѣлѣвѣдѣ де тоате вѣлѣ-
шѣгѣрїле аѣмїен, кѣ тотѣла сѣ дѣде постѣлѣи ши недѣормирен,
ши рѣѣи непѣрѣсїтѣ, кѣт ꙗ пѣцинѣ вѣѣме вѣморѣ тоатѣ
похѣта трѣпѣлѣи. Яколо вїацѣ дѣверѣскѣ вїеѣѣла: мѣлѣкарѣи ѣра
де ѣрїиле че крѣщѣ аколо, ши ꙗкѣ ши де ачѣла кѣте пѣци-
нѣл ши нѣмаи дѣнѣварѣ дѣтро зи де кѣтрѣ сѣрлѣ. Чине ва

пѣтъ сѣ спѣ трѣделѣ ши сѣтени. ѿцеле еи ? алкрѣмилѣ, сѣспинилѣ,
 лѣкинѣчюнилѣ чинѣ лѣ вѣ повести ? кѣ нѣ ерѣ алтѣлѣ нѣмѣ аколо
 сѣ полѣтѣ вѣдѣ фаптеле еи чѣлѣ сѣфлѣтеши, нѣмѣли окоуль чѣлѣлѣ
 чѣ вѣдѣ тоатѣ ! Нѣ ерѣ еи аколо грижѣ дѣ пѣлѣсрѣи дѣ бои, нѣчѣ
 дѣ канѣ кѣ рафтѣри сѣлѣлѣпѣ сѣлѣ дѣ мѣценѣ, нѣчѣ дѣ вѣшментѣ
 ши дѣ ацѣернѣтѣсѣи, нѣчѣ дѣ мѣлѣлѣкѣри ши дѣ мѣсѣсѣ, нѣчѣ дѣ клѣж
 сѣлѣ дѣ слѣжнѣчѣ : чѣ нѣмѣли дѣ кѣрѣлѣцѣи сѣфлѣтѣлѣши ши дѣ рѣс-
 пѣнсѣлѣ ѿюдѣцѣлѣши чѣ вѣ сѣ хѣе, ши дѣ тѣлѣпнѣнарѣ мирѣлѣши сѣлѣ
 лѣши хѣсѣ. Дѣ ачѣстѣ пѣрѣрѣкѣ сѣспинѣ ши нѣпѣлѣрѣжсѣтъ тѣнѣжѣлѣ,
 кѣмѣлѣши вѣ лѣфрѣлѣмѣсѣцѣлѣ сѣфлѣтѣлѣлѣ. кѣмѣ сѣ вѣ лѣгоди прѣ синѣ
 мирѣлѣши черѣскѣ лѣи Исѣ Хѣсѣ., кѣмѣ сѣ вѣ лѣдѣлѣчи дѣ вѣдѣлѣрѣ ми-
 рѣлѣши сѣлѣ, дѣ слава ши дѣ лѣмина ши дѣ вѣскѣрѣи чѣкѣ фѣричѣитѣлѣ.
 Дѣ ачѣстѣ нѣмѣли чѣ вѣ дѣрѣлѣ инѣмѣлѣ. ши окѣи дѣ алкрѣмѣи нѣ
 ерѣ лѣтѣвѣнѣкѣцѣи пѣрѣсрѣлѣ. Лѣтрѣлѣчѣстѣлѣ нѣвѣоинѣдѣсѣ ши грижинѣдѣсѣ,
 тарѣлѣ вѣклѣтѣнѣлѣ дѣи лѣволѣ нѣмѣли пѣлѣрѣжсѣи дѣ вѣ вѣспѣлѣрѣлѣ кѣ а-
 рѣлѣтѣри лѣфрѣикѣошѣлѣ ши кѣ нѣлѣлѣчѣирѣлѣ грѣознѣчѣ : снѣошѣри шѣлѣрѣпѣ
 сѣлѣ фѣлѣчѣлѣ, алтѣшѣри хѣилѣрѣлѣ грѣлѣзѣивѣлѣ сѣлѣ арѣлѣтѣлѣ кѣ сѣлѣ спѣрѣе
 свѣлѣлѣ, сѣлѣ пѣлѣрѣжсѣскѣлѣ подѣвѣгѣлѣ сѣлѣ ; чѣ вѣошѣнѣ фѣчѣолѣрѣлѣ Парѣс-
 кѣвѣлѣ прѣ чѣлѣ дѣ сѣсѣ пѣсѣлѣ нѣдѣлѣждѣлѣ сѣлѣ, ши кѣ пѣтѣлѣрѣлѣ ачѣлѣлѣ
 лѣ фѣирѣлѣ мѣчѣрѣлѣскѣлѣ вѣлѣрѣжѣтѣлѣшѣлѣ кѣлѣкѣлѣ тоатѣ мѣшѣрѣшѣлѣсрѣилѣ лѣши,
 ши вѣклѣшѣсрѣлѣрѣлѣ лѣши кѣ вѣ пѣинѣжинѣлѣ дѣ юшѣорѣ лѣ стрѣикѣ ши
 лѣ рѣжѣипѣиѣ. Яшѣлѣ дѣ вѣинѣ сѣлѣ нѣвѣоинѣ лѣсѣлѣрѣлѣ фѣирѣи сѣлѣлѣ, ши
 атѣлѣтѣшѣлѣ лѣфрѣлѣжѣшѣлѣ сѣфлѣтѣлѣлѣ, кѣтѣлѣ сѣлѣ лѣплѣлѣ дѣинѣлѣ кѣвѣлѣлѣнѣтѣлѣ
 прѣорѣкѣлѣши дѣвѣдѣлѣ, кѣ ювѣи лѣпѣлѣрѣлѣтѣлѣлѣ черѣскѣлѣ фрѣлѣмѣсѣцѣлѣ еи. Кѣ
 ачѣстѣлѣ вѣнѣлѣтѣжѣцѣи пѣтрѣкѣлѣ анѣ мѣлѣцѣлѣ лѣ пѣсѣтѣе, кѣнѣлѣ фѣоу лѣтрѣо
 нѣолѣптѣ, дѣкѣлѣ сѣлѣ дѣдѣлѣ прѣ рѣлѣжѣ, кѣмѣлѣши лѣвѣлѣ вѣвѣчѣнѣлѣ, ши мѣ-
 нѣлѣ кѣлѣтрѣлѣ чѣрѣю кѣлѣ ѣмѣлиницѣлѣ лѣтинѣсѣлѣсѣ, вѣлѣзоу снѣ воинѣникѣ
 дѣмѣлѣжѣскѣлѣ прѣлѣлѣминѣлѣтѣлѣлѣ снѣдѣлѣ вѣни кѣлѣтрѣлѣнѣсѣ ши зѣисѣ ашѣлѣ : сѣ

лаши псстѣа ши ла мошѣа та сз те лторчи, кз аколо ци сз каде, сз лаши трспналь пѣмзнтсашн, ши сз тречи днѣ частѣ лсме кзтрѣ Дмѣзс чела чан ювнѣ. Ичаста видѣнѣе свзнта дѣка вѣзс, причепоу кѣ тасте арѣтаре де ла Дмѣзс: пзрѣннине лтрѣнѣ кнпѣ пентрѣ деспѣрцирѣ трѣпнаши лнтралѣ кнпѣ сз скрзѣѣа пентрѣ пѣрѣснра псстѣен, лсз ши фзрѣ де вое лжсѣ псстѣа ши сз лторсѣ л лсме, ши ла Црнѣгрд вени, ши мѣрсе л вестѣрека прѣчнстел че есте л Блахерна, ши кзтрѣ Нкоана свенцѣен сале кззс, ши кз лкрѣми сз рѣга аша ши знча: Деспонтоаре лсмѣен маика лши Ис. Хс. Дмѣззлши мѣс! тоатз нздѣжда ма w ам псѣ пре тнне, фечолрѣ! нс ма лепжда пре w сѣракѣ ка мене! нс те оскрзѣи де шарѣа та! кз днѣ тннерѣцеле мѣле оуна нжскѣѣ фѣюлши тжс ам кзалторнѣ! Цѣи, фечолрѣ, непсстннца фнрен мсереци, цѣи скрзѣа сѣфлетлши мѣс! нам алтѣ недѣжде нам алѣ акоперемзнтѣ: тсм фѣи лдрептжтоаре, тсм хѣи флоснтоаре ши а тоатѣ вѣла ма сокотнтоаре! кз пжнѣ ам лѣлат л псстѣе пре тнне ам авѣѣ лусторю; парѣ акмз дѣка мам лторсѣ л лсме, че ацюторю алт вре лсми трекзацие фѣрѣ де тнне? Дечи акмс, Деспонтоаре, лдрептзѣмѣ пжнз ла свзршнтѣл вѣеци мѣле, кз алтѣ недѣжде нс амѣ. Яша кс тотѣ сѣфлетлѣ сз рѣгѣ ши ла мошѣа са сз дссе, ши аколо нс мѣлтѣ врѣме петрекѣ: трѣдѣ кѣтрѣ трѣдѣ ши дсрѣре кзтрѣ дсрѣре лдѣоцѣ, кз постѣ ши кс недормнре пре снне сз лфрзмсѣа.

Врѣме мѣлтѣ дѣка трекѣ, цѣс де молрта са мн денлннте врѣме, ши лчѣнш сз лтолрсз спре рѣгѣ, ши кс лкрѣми пѣмзнтѣл ѣда ши аша сз рѣга де знча: Ювнторю де ваменн деспнтоаре долмне Iv Хѣ! калѣѣ днѣ лзкашлѣ тжс де ссѣ

ши нѣ пзрзси пре мене шарба та, ниче мз азса! кз пентрѣ нѣмеле тзз чел свзнтъ ам азсать тоате ши дѣпѣ тине амь кжалторить дтрѣ толтѣ вѣаца ма, ши акмѣ дѣбра-те доамне, зи а дѣерь блзндѣ. сз га кѣ паче свфлетѣль мѣес, ши сз нѣ хѣе шпритѣ сѣира лѣи де спѣркацѣи ши виклѣнѣи дѣиволи: че мз сподобѣше кѣ ддрззнире сз стал днлнта скаснѣлѣи тѣѣ челѣи страшникѣ! кз еши блгвить дтрѣ вѣчи, йминь. Ши ашаш дѣде лѣминать свфлетѣль сѣѣ д мзна лѣи дмззѣ, ши немзрѣи нѣ се спѣсе де ѣнде лѣ фостѣ ши чине гасте. Шрѣ дмззѣ врзндѣ сз прослѣваскѣ шарба сл, че токми? Тз дпласе де мѣри оуно кѣрѣвѣтарѣ, ши трѣпѣл лѣи нѣлгропачѣ зѣкзндѣ, де пѣтоаре нѣме прѣколо нѣ пѣтѣ сз трѣкѣ. кзтѣ ши оуно сзхастрѣ че петрѣчѣ дтрѣчел локѣ, де маре дпѣщичюне нѣ пѣтѣ лзкови, че рѣгѣ пре неѣе крѣщинѣи де лѣарѣ ачель трѣпѣ дпѣщичѣ, ши сѣпзндѣ сзл дгроапе афларѣ трѣпѣль Прпдѣнеи Параскиве непѣтредѣ ши плинѣ де мирезмѣ: днѣѣ ка неѣе валени неискѣсѣи, ши не щѣиндѣ че трѣпѣ гасте, лзсарѣ сз хѣе оуно лѣкрѣ де немѣкѣ, ши апроапе динѣ ачель трѣпѣ дпѣщичѣ дгропарѣ. Шрѣ оунолѣ дндрззншѣи чел кемѣ Геѣргѣе, ѡм бѣно ши крѣщинѣ, прѣсте ноаптѣ ачѣл вѣде ѡ дпзрзтѣсз пре ѣнѣ скабнѣ лѣминать шеззндѣ ши мѣлциме де воиничѣ кѣ вешменте алѣе дпрѣцѣрѣл еи дворѣиндѣ; атзта кзтѣ нѣ пѣтоу кзѡта де фрзмѣца ши де лѣминѣ лорѣ, че кѣзѣ цѣсѣ ла пѣмзнтѣ. Шрѣ оунолѣ дндрѣчел, лѣлѣ де мзнѣ дел рѣдикѣ шѣи зисѣ: Геѣргѣе! пентрѣ че лѣци сокотить трѣпѣл Свентеи Параскеве, че лѣци оуитать аша? нѣ щѣици, кз дѣмнеззѣ лѣ ювѣить фрзмѣца еи ши лѣврѣтѣ сз ѡ прослѣваскѣ пре пѣмзнтѣ? йтѣнче зисѣ лѣи лѣминѣта ачѣл дпзрзтѣсз: де сзргѣ сз лѣаци

трѣпсалъ мѣс ши л локъ де чинсте сзл пѣнеци; кз ноу почь рѣбда потоара ачелси шмь! кзчи кз ши ес лкж сзшт шмь, днд згѣс де мликж нзскѣтз: мошѣа ма пасте Ѣпивать, оунде азкѣци вон акмов. Ичлста видѣнѣе вѣзѣм ши ш мѣаре че ш кема Илимѣа лтралелаш кипь ши лтралѣаш ноапте; ши адел зи амзндон лтрѣн кипь спсѣсрѣ тѣтѣсрѣк. Ичѣста дѣка аззирѣ тоци, кѣ бѣсѣрѣе ши кѣ маре шсрзѣе кѣурѣрѣ, кѣ лѣмини ши кѣ тѣмзи, ши кѣ маре чинсте ш лсарѣ ши л бѣсѣрека Свенцилорѣ апѣи ш пѣсѣрѣ, ши аколо мѣате ши минѣате чюдесе фзча, лтрѣс чинста ши слѣла свентеи Троице. Пентралѣа ши нон, юбициѣи мѣеи крециѣни, сз цинѣмь л менте лскрѣриле свентеи ачѣиѣа; дѣчѣа сз лѣжмь аменте ши чинста чѣс лзѣть де ла Дмѣзѣс! Иѣ долрѣ наѣ фѣстѣ ши ачлста моу- маре? аз долрѣ наѣ авѣть трѣпъ ка ши нси? дарѣ кѣмь аз сзхѣстритѣ! кѣмь аз лпастѣ вод лѣви Дмѣзѣс! кз наѣ мѣл- кѣть мѣлѣть ка нон. ниче аз фѣжѣсть лѣкрѣриле чѣле дрѣчѣши, че ле флѣчѣм нон л вѣѣма дѣкмов: цѣкрѣриле, кзнтѣчеле, бѣ- цѣиле, кѣрѣвиле! наѣ юбитѣ лѣмѣ ка нон, ниче бинеле еи: пен- тралѣ ши Дмѣзѣс ш лѣс чинститѣ ши л черю ши пре пѣмзнтѣ; пентралѣ аз докзндитѣ бинеле ачѣла кареле ниче шки де шмь ллѣ вѣзѣть, ниче овреки ллѣ аззитѣ, ниче ла инема шмѣлѣи лѣ лтралѣ Пентралѣ ши тѣ, ш шѣме! де цѣи вод сз скѣпи де мѣнчиле де вѣчи ши сз докзндѣши бинеле ачѣла, лѣпѣдѣ ши срѣще ши тоу лѣмѣ; сз нѣ де тотѣ ка ачлста свзнтѣ, лѣкаи бѣкрѣрѣа ши веселѣа еи: нѣ те бѣкрѣра де бинеле еи, нѣ те весели де фрѣмѣѣцѣле ши де похѣтеле еи, нѣ те лѣлѣчи де пѣкателе еи! Грѣлѣц парѣ лѣвѣцѣтѣриле лѣи Хѣ, парѣ сзштѣ де фолосѣ маре! Нѣ кзштѣ нѣмаи кѣлтѣмѣла милѣстенѣеи, че

ЖАШТЪ ЧЕ ЗИЧЕ ПРЪРОКЪА ДВѢДЪ: ЧЕЛА ЧЕ ЛПАРТЕ ШИ ДЖ МИШЕН-
 ЛОРЪ, ДИРЕПТАТѢ ЛВИ ВА ТРЪИ ЛТРЪ ВѢЧИ ДЕ ВѢЧИ! НЪ РЪЗТА
 НЪМАИ СКРЪВА ШИ ПЕДѢПСА ТРЪПЪСАИ, ЧЕ МАИ ВЪЗТОС ТА АМЕНТЕ
 ДОВЪНДА БИНЕЛЪИ ЧЕРЕСК! НЪ СОКОТИ НЪМАИ ПАТИМА ЧѢ РРА А
 ТРЪПЪСАИ, ЧЕЦ АД АМЕНТЕ ДЕ ВДИХНА ЧѢ ДЕ ВѢЧИ А СЪФЛЕТЪСАИ!
 ДЕ ВЕРИ ОУРЪ ЧѢЛЕ ТРЪПЕШИ, ПРЕ ЛЕСНЕ ВЕРИ АФЛА ШИ ЧѢЛЕ СЪ-
 ФЛЕТЕШИ, ШИ ДЕ ВЕРИ ПЪРЪСИ ЧѢЛЕ ЛЪМЕШИ, ЮШОР ВЕРИ ДОКЪНДИ
 ШИ ЧѢЛЕ ЧЕРЕШИ ЛТРЪ ЛПЪРЪЖЦИА ЛВИ ДМЪЗЪС КАРѢ НОН ТОЦИ
 СЪ В ДОВЪНДИМЪ ДЕ ЛЛ ІС. ХС. АДЪВЪРАТЬ ДМЪЗЪСЪЛЪ НОСТРЪ, ШИ
 ПЕНТРЪ РЪГА СВЕНТЕИ ДЕ АСТЪЗИ, ЯМИНЪ.

LEGENDA

Sân-tei Paraschive patróna Iaşului¹⁾

de

MITROPOLITUL DOSOTEIU²⁾

1) Октобръе авъндъ зъле лл (31), зъла аре часъри аї (11),
 ноапта часърї гї (13). Лтрачлстъ лънз аї (14) поменира
 Прѣксвїтлсен Манчїи нѣстрѣ Парлскевїен, кара лъ адъсѣш рѣ-

¹⁾ Vezi Foiaia din Moldova 1862 de dl. Hasdeu No. 5.

²⁾ A sinaxarului dumnezească și sfântă carte; Iași, 1683, in-f.;
 t. 1, pp. 64 verso-66. D. Cipariu citează această carte, numită
 generalminte „Prolog“, înse fără a estrage din ea vre un pă-
 sagiu. D. V. Alesandrescu a analizat-o, dar tóрте pe scurt,
 adaugînd următóarele cuvinte: „Nu mai memorm de astă da-
 „ta și variile note, istorice, preserate d'a-luňgul prológelor,
 „și cari vor fi, sperăm obiectul unui viitor arifulu sьciude“.
 Nu ne indoim dară, cum-ca amieul și colaborătorul nostru ar
 fi avut gînd de a mai memora, într'o altă data, și „leginda
 sântei Parasceve“, care e anumѣ bucata cea mai însemnată

ПЪВСАТЪЛЪ Л ВЪНЪ КРЕДИНЦЪ ИВАНЪ ВАСИЛЪЕ БОИВЪДА ДМЪНЪЛЪ
ДЕ ЦАРЪ МОЛДОВЕИ Л УЖЛЕЛЕ ДМЪНЪЕИ САЛЕ, ДИНЪ ПРИГРАДЪ, КЪ
МАРЕ НЕВОИИЦЪ ШИ КЕАТЪМАЖ НЕНЪМЪРАТЪ, ШЛЪ АШЕЗАТЬ СВЪН-
ТЕЛЕ ЕИ МЪЩИИ Л СЛЪВИТА СЛ БЕСАРИКЪ Л ТРИ СТЪЛИ Л АШЪ
Л СТРАНА ЧЪ МАРЕ *).

*) Călătorul Chevalier povestese așa : „Basile, prince de Mol-
„dovie, désira transférer dans sa province les reliques de
„Sainte Parascève, qui avaient été jusqu'alors conservées
„dans l'église patriarcale de Constantinople ; mais la loi des
„Turcs s'y opposait ; il est défendu chez eux de porter un
„cadavre au-delà de trois milles, à moins que ce ne soit ce-
„lui du sultan. Basile paya 300 bourses à la Porte, et il
„obtint sa demande. Les reliques furent conduites à Iassi, et
„déposées dans le monastère des Trois—Hierarches. Lors-
„que Sobieski, ne pouvant se venger des Turcs, tournait son
„ressentiment contre les malheureux Moldaves, et abandon-
„nait leur pays au pillage, il somma le métropolitain d'Iassi
„de lui livrer les reliques de Sainte Parascève, ou plutôt les
„coffres précieux qui les renfermaient. Le métropolitain re-
„fusa et fut jeté en prison.“ Iroul-mitropolit era Dosoteiu,
autorul legindei de fėtiâ, scrise cu trei ani mai'nainte, prada
Iasiului de cătră ôstea lui Sobieski repurtându-se la a. 1686.

din scrierea mitropolitului Dosotei: 1, ea este compusă ér
nu „skoasă de pre grecește și de pre sârbește“ ; 2 ea cuprin-
de în sine alusiuni biografice despre însuși autorul și despre
contimpurenii sei ; 3, ea privesce cătră o sfîntă, devenită
quasi-năciunară, cel puțin în Moldova ; 4, ea formeză un în-
treg bine țesut și bine-scris, un ce de sine stătător. În re-
producțiunea noastră am modernizat punctuațiunea, lăsînd or-
tografia și stilul neatînse. Cuvintele și espremerile limbisti-
cesce remărcabili sânt rărite.

Ячаста свѣтъ ши прѣквѣіасѣ манкз нолстрѣ Параскеви
 ера дин цара Сзрваскѣ. динтрѣи врашь че сз камѣ Спѣвать,
 дин четата Каллѣкратѣа. Фѣикѣ а пзринць крецини бѣнѣ, ла
 враме де богаць. Дѣка сосѣ ла взрстѣ. пѣсѣ гѣнд кзтрѣ вѣацѣ
 лѣерѣскѣ: каре ши дин прѣнчѣе сз кѣнощѣ, кѣмѣш ера нзскѣ-
 тѣ дин рѣга пзринцилорѣ. дзрѣнтѣ лѣр хѣикѣ де ла Дмѣнзѣс:
 нзскѣтѣ лѣтро зѣ де винерѣ, пентрачѣа лѣс пѣсѣ нѣмеле Патка,
 кз аша сз камѣ винера Сзрвѣаще Патокѣ, тарѣ Грѣчаще Па-
 раскеви, тарѣ Рѣмзѣнаще Винерѣ. Мзате бѣнзтѣць кзтрѣ ми-
 шеи ла пзринць лѣкз фѣиндѣ лѣ арзтѣтѣ, дѣзѣрзкѣндѣш подо-
 веле шимпзрѣндѣ мишеилѣр; че лзсѣндѣш пзринциѣи ши прѣ-
 патенѣи ши кѣ тотѣзѣ лѣма, пѣрчасѣ лѣ оурмѣ дѣпз Дмѣнѣс Хс.,
 миреле еи, ши кѣ бѣнзтѣць сзнтрарипѣ: лѣтрѣ лѣ пѣстѣе де
 лзкѣа фѣрз глзчѣвѣ: вѣацѣ кѣ дѣвѣзѣрѣ лѣерѣскѣ, кѣ пѣстѣль
 ши привѣгарѣ трѣпѣль змѣчинѣндѣ. Нѣ сз грижѣа де мѣнкарѣ
 ниче де бзѣтѣрѣ, че хрѣна еи ера лѣкримиле ши рѣга: ши аша
 петрѣкѣндѣш вѣацѣ, стрѣлѣминѣндѣ лѣ бѣнзтѣць, минѣа ши
 сѣмцирилѣ дѣпрѣбѣнѣ кзтрѣ чѣле де сѣс лѣтинсе дѣвѣндѣ, тарѣ де
 чѣле пеминѣтець ниче оуна ла синѣ липиндѣ, че петрѣча кѣ то-
 тѣль лѣпзѣлатѣ кѣтрѣ Дмѣнзѣс, лѣскѣцѣтѣ ши аспрѣ кѣле кзл-
 кѣндѣ. Ши а са прѣстѣвлѣнѣе принзѣндѣ вѣсте, лзсѣ пѣстѣа,
 ши вѣни ла Црѣнград; ши лѣкѣрилѣ Свѣнте кѣтрѣѣрѣндѣ ши а-
 колѣ пѣцѣнѣль петрѣкѣндѣ сзнтѣорѣсѣ ла мошѣе ла Каллѣкратѣа,
 ши аколѣ даде Сф'тѣлѣ лѣ мѣна лѣи дмѣнзѣс ши Дмѣна ши
 миреле еи іс хс. ши чинѣсте ши кѣнѣнѣ де ла Свѣнѣцѣа са лѣлѣд,
 ши сѣс тѣмплатѣ атѣнче дѣѣс мѣрит оѣн корзѣіларѣ, ши лѣ агро-
 парѣ апропѣ де стѣлѣпѣль оуни стѣлѣпникѣ, шимпѣцѣндѣ лѣкѣль
 прѣколѣ де неѣе сѣс пѣгорѣтѣ стѣлѣпникѣль шѣс мѣтѣтѣ ачѣль

трѣнь маи афѣндѣ, съ нѣ полѣж еши ача пѣгоаре, кѣ ера ши дрѣмециларѣ кѣ оурѣтъ а траче де пѣгоаре пракола. Шрѣ ал-цѣи дѣка аѣзѣрѣ, марсѣрѣ ши скоасѣрѣ дин лѣк трѣпѣль ши дѣсѣрѣ дель лѣропарѣ аюрѣ; ши сѣпѣндѣ афларѣ трѣпѣль Свѣтѣи нестрикат лѣтрегѣ кѣ тотѣль ши сѣнѣтѣс, кѣ миросѣце скѣмпе миросѣндѣ маи фрѣмѣс, дѣкѣт трандахирѣль ши дѣкѣт тѣмѣа, ши дѣкѣт тоате миросѣрѣ скѣмпе; ши сѣ мирарѣ. Апѣ сокотирѣ ши жѣдекарѣ, кѣ дѣр хи ачѣста трѣп а Свѣтѣи, лѣр хи арѣтѣтъ дѣмнѣзѣс кѣ минѣнѣ, ши лѣсарѣ прѣ лѣк трѣпѣль Свѣтѣи, шинѣропарѣ шѣчѣ трѣнь лѣпѣцѣтъ апропѣ. Ши кѣндѣ фѣ ла ноапѣ, адекѣ оѣнѣль дѣчѣа анѣме Гѣѣргѣе вѣзѣ страшникѣ видѣнѣе: ѡ лѣмпѣрѣтѣсѣ шѣзѣндѣ лѣ Сѣаѣн ши ширавѣри мѣате де лѣѣрѣ преѣсѣрѣ дѣнѣсѣ ши дѣка ѡ вѣзѣ кѣ-зѣ ла пѣмѣнѣтъ. Шрѣ оѣнѣль дѣчѣи Свѣцѣ лѣѣрѣ лѣминѣцѣ жѣ аѣж де мѣнѣ дел рѣдикѣ, ши ѣ зѣсѣ: Ѡмѣле! дѣрѣ нѣ те темѣшь де дѣмнѣзѣс, кѣ ачѣста трѣнь аѣте Свѣтѣ? дѣрѣ кѣчѣ аѣ лѣропѣтъ ачѣль тѣсѣнь лѣпѣцѣтъ лѣнѣгѣ трѣпѣль Свѣтѣи шарѣе а лѣи дѣмнѣзѣс Парасѣвѣи? Чѣ аѣмѣ сѣ мерѣцѣ де сѣрѣ сѣ спѣи тѣтѣрѣрѣ сѣ мѣ мѣнтѣмѣскѣ динѣтрѣтѣтѣ пѣгоаре лѣрѣ де ниѣ фѣлѣ сѣ шиѣцѣ кѣцѣ пѣри кѣ фѣкѣ; де ла дѣмнѣзѣс: кѣ еѣ лѣкѣ сѣнтѣ ѡмѣ, ши мѣи мошѣа Ѣпѣвалѣль. Лѣтраѣаа ноапѣ ши ѡ фѣмаѣ анѣме Ѣѣанѣиѣ ачѣстѣшь вѣс вѣзѣ. Ши дѣминѣцѣ спѣсѣрѣ ла тѣѣцѣ ши марсѣрѣ кѣ лѣминѣ ши кѣ тѣтѣ Клѣросѣль: лѣарѣ Свѣтѣль трѣнь а Свѣтѣи, ши лѣ пѣсѣ жѣ лѣ сѣкрѣи кѣ чинѣте лѣ Бѣсарѣка Свѣциларѣ лѣпѣстѣолѣ. Ши аѣола мѣате исѣѣленѣи изѣворѣндѣ, лѣрѣѣѣиѣи тѣмѣдѣсинѣ, ѡрѣѣи лѣминѣндѣ, шѣѣѣпѣи лѣвалѣндѣ, ши тѣтѣ фѣлюль де колѣе; ши дѣка аѣзѣ мѣрѣле лѣпѣрѣтѣль лѣсѣнѣ Иѣанѣ, фѣюль мѣрѣлѣи лѣ

пзрат Ясѣнь челси взтрѣнь, де чюдаселе Свн̄теи ши кс дорь желзиндѣ, поди сз адскѣ Свн̄теле еи Мошїи ла склнѣла сзѣ Трзнѣвѣла. Ятѣнча апскасѣ фрѣнчїи Цариградѣла дел цѣна, ши да дажде марелси лпзрат лси Івань Ясѣнь. Дечи лси нѣ требси арѣнт ниче дѣр, ниче петри скѣмпе; че кѣ драгѣ встенѣла сз рздикѣ де адскѣ Свн̄та ши Бл̄вн̄тѣла трѣп а Свн̄теи Параскевїи л̄ вестн̄тѣла сзѣ враш л̄ четата Трзнѣвѣла, ешиндѣ наинте кѣ маре шимпзрѣтѣскѣ литїе, кѣ Платрѣархѣла, ши кѣ клиросѣла, ши кѣ нзродѣ маре кѣ лѣминїи ши кѣ тѣмѣи, ши кѣ де тоатѣ чинста. Ши пѣсзрѣ пре Свн̄цїа са л̄ весарикѣ дѣѣ стѣтѣт мѣлць ан, л̄трачель вакѣ, де прѣтѣнч, кѣндѣ цина Крещинїи лѣкѣрнле прѣколѣ. Ши петраче ши пзнѣ астѣзѣ Свн̄тѣла еи трѣпѣ непѣтредѣ, плнѣ де тѣтѣ мирѣсѣла чел скѣмпѣ де сз л̄пле Сфт̄ла ѣмѣлаши де вѣкѣрїе сѣфлетѣскѣ сзрѣтѣндѣла, ачале Свн̄те де Ам̄нзѣс чинстн̄те Мошїи. Дн̄тро пламѣ а Свн̄цїи сале дѣте ла Свн̄та Эп̄кпїе ла Рѣманѣ ѣ вѣкѣца ши ла Бѣчюлець оун дацѣть, адѣс дн̄ Црїград де Дѣмитрашкѣ (*Burduja*) логофѣтѣла, прѣкѣмѣ мїаѣ спѣс Іѣрдаки (*Cantacuzino*) спѣтарюль ла маса Дѣбн̄жїи водѣ, Ам̄нзѣс сзи поменѣскѣ. Ши ерамѣ еѣ оун Смерит Дѣсѣден Эп̄кп̄ ла ачель Свн̄тѣ Склн̄ ла Рѣманѣ; шам адеверн̄ть, нам вѣзѣт де мѣлте ѣри Свн̄теле мошїи, сзрѣтѣндѣла ши слѣжн̄дѣ кѣ Сѣѣѣрѣла, акѣмѣ л̄ злѣле ноастре. Прѣкѣмѣ зѣче „Растлѣса земла и вѣси живѣщїи на неи;“ кѣ пѣмѣнтѣла сз роаде ши сз скн̄мѣсаше, л̄ тоць вачѣ скн̄мѣжн̄дѣскѣ пзнѣ ла пременѣла ча дѣпої, кѣндѣ ванннн Ам̄нзѣс фаца пѣмѣнтѣлаши. Ячелѣла слава ши пѣтара л̄ вачѣ Ямн̄нѣ.

In viațele Sf. de Dosofteiu p. 70 avem : дарде аскѣцѣте.

ibidem plural ДЗРЪЖЛЕ

ibidem p. 82 cristală

Și mai virtos leau scrisă și proloage să li să citească în sfînta besearică să le auză creștinii să se folosească și să să *polzuiască* din viața și petreaceria lor acia sfîntă. Dosoteiū predosloviea vieților sfîntilor.

cu КИПТЕНИ Dos. . . V. sf. p. 2

durori grievele ibid p. 5

curundă " " "

să minună și *încrestă* ibid (cristus?) se făcu creștin ? și mă *curteneaste* la împăratul tău ibid (a face curtean).

Și pre fi de ai lui=preces de ai lui Dos. p. 6.

Și deacă văzu împăratul *stavărul* și tăria gîndului ei Dos. V. sf. p. 7.

Și *adăposta* ibid.

de o strujiia cu brînci de herū Dos. V. sf. p. 20.

de cerceta pre toți Dos. U. sf. f. 2 p. II.

Și giune curat f. 29 Dos. I. V. sf.

Și eu *iam învitat* pre toți aceștia asupra voastră V. sf. Dos. f. 28, p. II.

Incălțatū cu tălpălațe de herū. Dos. V. sf. f. 22.

Ce iani blămațu la marginea mării. Dos. V. sf. f. 31.

de agiună trei țile nemîncatū Dos. V. sf. f. 31, p. II.

șintorcîndusă la moșu său *să ertă de la dînsulū* din mănăstire și eși de și află o peșteră. Dos. V. sf. p. II. f. 40.

b). DOCUMENTE.

*Trupesci, 1610, Iuliu 6, hărtiă. *)*

Mitropolitul Sucevei Anastasiu, camarășul Sekeli, și mai mulți alți boieri și mazili, reporteză Domnului despre rezultatul cercetării și al limpedirii hotarelor între satele Petricani și Inghărescii, pentru cari se judecau vornicul Urechia cu călugării de la Agapia.

(La Arhiva Statului)

† Милостиве ши лѣсмиѣ (*sic*). доамне. рѣгжм милостивѣа дѣсмиѣзѣѣ. ши ал лѣси невиноватѣ маикѣ. сѣ афле пре мѣрїа та частѣ пѣцинкѣ скрисоаре де ла нои. кѣ бѣне пѣчи. ши кѣ сѣнлѣтате петреклѣнд. милостиве доамне дѣм шире мѣрїен тале. ши а тот сватѣлѣси мѣрїен тале. кѣ нѣѣ венит чинститѣ картѣ мѣрїен тале ла ної. дѣндѣне шиѣ кѣ нѣѣ похтит. крединчос еомарїнѣа мѣрїен тале. ѢРѢКѢ ворникѣа. ал мѣрїа та. ка сѣи хотѣржм. ал сѣт ла ПЕТРИКАНИ. кѣ кѣлѣгѣрїи дѣла ЯГЯШИ ДЕ КѢТРѢ СѢТѢА ЛОР ИНГЪРѢЩИ. принтрѣ w бѣкатѣ де хотар нѣ мѣат пѣцин лѣкрѣ. дѣсмиѣаса ворникѣа ѢРѢКѢ. ши чѣѣ кѣ е ачел локшор а ПЕТРИКАНИЛОР. кѣлѣгѣрїи де ЯГЯШИ ши чѣѣ кѣѣ фост а лѣр. лѣсѣтѣсѣѣ лѣнѣ пѣрциле. ши ворникѣа ѢРѢКѢ. ши кѣлѣгѣрїи де Ягяша. прѣсте ѣамени бѣни, ши вѣтрѣни. дин мецимаши. анѣме ВАСИЛИѢ дин ѢРѢКѢНИ. ши ПЪТРАШКО апродѣа де аколѣ ши БЪЧА чѣл маи вѣтрѣни де аколѣ. кареле лѣс вѣндѣт ел кѣ рѣделе сѣле ачел сѣт ИНГЪРѢЩИ ЯГЪШИ-НИЛОР. шаѣ похтит ши ворникѣа ѢРѢКѢ. кѣ кѣлѣгѣрїи сѣи де ла СЪКѢЛ. ши ши ЯГЪШИНИИ. сѣи ѣѣржм кѣ маре ѣѣрѣмѣнт. ши кѣм вор да ен кѣ сѣфлетеле сѣле. пре ѣнде лѣс фост хотарѣа чѣл вѣтрѣни. пре аколѣ сѣ хѣе ши де акмѣ хота-

*) Veđi Arhiva istorică a României de d. Hasdeu I. I. p. 22.

рѣл. цѣратѣм дѣлннтѣ а тот нзродѣл чине ера аколѣ. шас
 мѣрсѣ ен пре ѣнде аѣ фост дѣ вак хотарѣл ши кѣм аѣ цншт
 ен кѣ сѣфлетеле салѣ. пре аколѣ аѣ мѣрсѣ. ши мѣлци мѣцмши.
 аѣ фост дѣ пре дѣпрецѣр ла ачѣл хотар. тоци кѣ тотѣл аѣ зѣс
 кѣн пре аколѣ пре ѣнде аѣ мѣрсѣ ачѣм ѡмѣни вѣтрѣнн, ши
 нон. ашиждерилѣ ши кѣ мѣлци ѡтѣри чѣ салѣ тѣмплат кѣ нон
 ла ачѣл хотар. аѣ вѣзѣт кѣн пре аколѣ хотарѣл чѣл вѣтрѣн.
 клѣс фост ѣн гард вѣтрѣн а ПѢТРИКѢНИЛОР. дѣпреѣнѣ кѣ а
 ИНГЛѢРѢЦИЛОР. дѣ вак. тот пре лок стѣнд. дѣ ера трѣмн
 фѣкѣтѣ. пре аколѣ мѣрсѣрѣ ши ачѣи вѣтрѣнн. кѣ сѣ кѣнощѣ
 кѣн пре аколѣ. дѣчнлѣм рѣдикат пре аколѣ стѣлп. ши лѣм
 сѣмнлат локѣл тот. дѣ кѣтрѣ тоатѣ пѣрцилѣ днн прецѣрѣ. ши
 салѣ токмит бннѣ. кѣм аѣ фост дѣ вак. мѣрѣ дѣ сѣрѣ ши мѣл
 скѣла ЯГѢПѢИИИ сѣ флѣкѣ вѣрѣ пѣрѣ ши сѣ нѣ сѣ цѣ дѣ лѣцѣ-
 мѣрѣлѣ та сѣ нѣ кѣзѣн. кѣ аментѣлѣ нѣ сѣ вѣ афлѣ. мѣрѣ.
 дѣрѣ грѣн чѣвѣ прежѣтрѣн ѣрнѣ дѣла ЯЛѢЗѢИДРѢ ВОД чѣ нѣс
 арѣтѣт. ши лѣм лѣлат дѣла ЯГѢПѢИИИ кѣчѣ ачѣл ѣрнѣ нѣ ера
 а лор. ннчѣ скрѣлѣ лор. чѣ скрѣлѣ ѣнѣл ПѢТРЕ ГРѢК ѣшерѣл.
 чѣс фост ла ЯЛѢЗѢИДРѢ ВОД. ши мѣм дѣтрѣлат аѣ ен ѣрнѣчѣ.
 салѣ нспнсоачѣ салѣ нѣскарѣ зѣпнсѣ. пре ачѣл сѣт сѣ лѣ скоѣцѣ.
 ши сѣ лѣ пѣ дѣ фѣцѣ сѣ вѣдѣм кѣ чѣ цѣнн ачѣл сѣт. ши дѣла
 чннѣ лнн ачѣл сѣт. ен салѣ тѣгѣлѣдѣнт. кѣ наѣ ннчѣ ѡ нсправѣ.
 ннчѣ ѣрнѣ. ннчѣ нспнсоѣк. чѣс зѣс кѣс пѣрнѣт. шѣс цѣншт кѣ
 чѣст ѣрнѣ чѣ лѣм лѣлат ши ѣрнѣкѣл нѣнн а лѣр. чѣ енл цѣнн дѣ-
 дѣтѣтѣрѣ дѣла КЛѢИЦѢ чѣл вѣтрѣн. чѣ салѣ фѣкѣт кѣлѣгѣр
 аколѣ ши дѣла ннщѣ рѣдѣннн а КЛѢИЦѢИ анѣмѣ БѢЧѢ. чѣ
 мѣн сѣс скрѣѣ чѣ аѣ кѣмпѣзѣрат дѣ ла днншн. дѣрѣп ачѣ сѣ арѣ
 ен ши адѣчѣ нѣскарѣ ѣрнѣчѣ. салѣ алѣтѣ нспнсоачѣ. мѣрѣлѣ та сѣ

нѢ ЛЕ КРЕЗИ. КЪ ЛА НОН ЛѢѢ ТЪГЪДЪИТЪ КЪ НАѢ НИЧІ ѢИ ДЕРЕС.
 МРЪ ДѢЧИМЪ НОІ АМ ГРЪИТЪ. ШАМ РЪГЛТЪ ПРЕ ВОРНИКЪЛ. СЪ ЛЕ ШИ
 МАИ ЛАСЕ ДЕ ЛТРАЧѢЛЕ ПЪМЪИТЪРИ. ШИ ЛѢѢ ЛЪСАТЪ ЛНКЪ ШЕПТЕ
 ПЪМЪИТЪРИ. ДИИ ПАРТѢ ПЕТРИКАНИЛОР. ДЕ ПРЕ ѢНДЕ МЕРУѢ
 БЪТЪРНІИ. ШИ ДИИ ХОТАРЪЛ ЧЕЛ БЪТЪРНІИ ПРЕ ѢНДЕ АѢ ФОСТЪ ДЕ
 АЧАСТА ДЪМЪ ШИРЕ ШИ МЪРТЪРИСИМЪ МЪРИЕНЪ ТАЛЕ. МИЛОСТИВЕЪЛЪ ДЪМ-
 НЕЪЗЪСЪ. СЪ ДЪРЪМЪСКЪ МЪРИЕНЪ ТАЛЕ. БЪНЕ ПЪЧИ ШИ МЪЛТЪ СЪНЪ-
 ТАТЕ. КЪ ДОМНИЕ ЛДЕЛЪИГАТЪ. ЛТЪРЪ ЦАРЪ МЪРИЕНЪ ТАЛЕ. ДЕ ЛА
 ХРИСТОСЪ АМИИ. ПИСЪ Ѣ СЕЛО ТРЪПСИЦІИ ВЪ ЛѢТО ѢЪРИИ. ЮЛ. Ѣ.

† СМЕРИТЪЛЪ ЯНАСТАСІЕ МИТРОПОЛИТЪЛЪ ДЕ СЪЧАВЪ. РЪ-
 ГЪТОРЮЛЪ МЪРИЕНЪ ТАЛЕ † ШИ РОБЪЛЪ МЪРИЕНЪ ТАЛЕ СѢКИЛИ. ЧАѢ
 ФОСТЪ КЪМЪРАШЪ. КЪ ПЛЕКАРЕ НЕ ЛКНИЖЪМЪ МЪРИЕНЪ ТАЛЕ ШИ СВЛТЪ-
 ЛЪИ МЪРИЕНЪ ТАЛЕ.

(Iscahitū:) † СѢКИЛИ КЪМЪРАШЪ ИСКАЛЪ.

† НОН МРЪШЪ МАІ МИЧІ РОБИИ МЪРИЕНЪ ТАЛЕ. БОГАРИ ШИ МА-
 ЗИЛИ. ЧЕ НѢМЪ ТЪМПАЛЪ АКОЛѢ. ЛА АЧЕЛЪ ХОТАРЪ. НЪВРЪПЪС-
 КЪЛЪ ВОРНИКЪЛЪ. ШИ ДЪБИЖѢ ЧАѢ ФОСТЪ ВОРНИКЪ. ШИ ІѢНЪШКО
 БОЛЪ ЧАѢ ФОСТЪ ЛОРЪФЪТЪ. ШИ ТОЛДЪРЪ ЧЕХЪИИ ЧАѢ ФОСТЪ ПОС-
 ТЕЛНИКЪ. ШИ ІѢНЪШКО ЯВРЪИИ ЧАѢ ФОСТЪ СТАРОСТЕ. ШИ ВРЪ-
 БІЕ ЧАѢ ФОСТЪ СТАРОСТЕ. ШИ КОСТАИТИИ ЧИМЪБАЛЪ. ЧАѢ ФОСТЪ
 ВЪТАХЪ МАРЕ. ШИ ЛЪЗОРЪ КИЩЕНЪѢ. ШИ МЪЛЦИ БОГАРИ ШИ СВЪЦИ
 ДОМНЕЩИ АШИЖДЕРЕ МЪИ ТЪРИСИМЪ КАѢ ФОСТЪ АШѢ КЪ АДЕВЪРАТЪ.
 КАѢ ФОСТЪ ЛПРЕСЪРЪИИ АЧЕЛЪ БЪКАТЪ ДЕ ШЧИНЪ ЯГЛЪИИИ
 ФЪРЪ ЛѢЦЕ ШИ ФЪРЪ ИСПРАВЪ.

[Iscahitū:] ЧЕХЪИИ, КОСТИИ ЧИМЪБАЛЪ. ВРЪБИИ. ДЪ-
 БИЖѢ ДВОРНИКЪ ИИВЪ.

*Un act de împăcare, din 1646, scris întreg cu mână
Mitropolitul Varlaam *),*

† Варлаам Архиепископъ. И Митрополит сѣчавскій. скрѣем
ши дѣмъ шире кѣ ачастѣ скрисоаре а ноастрѣ. кѣмъ саѣ пѣрѣт
де фацѣ лѣнинтѣ мѣрѣен салѣ лѣи водѣ. сааа фѣзмѣѣ лѣи дѣми-
трашко шептелич. пентрѣ ѡ парте де ѡчинѣ ден сат ден за-
харѣщѣ. карѣ парте. аѣ зис сааа лѣнинтѣ мѣрѣи салѣ. кѣ аѣ
дато дѣмитрашко шептелич ла боала лѣи. снѣи кѣкѣанѣ маѣ мичѣ
чаѣ фѣкѣт маи апокѣ кѣ дѣнса, парѣ злата фата лѣи чѣ кѣ фѣ-
мѣѣ чѣ дентѣи. карѣ ѣсте дѣпѣ ѡефан мѣргѣлец. сѣ нѣѣѣ
трѣѣѣ. лѣтрачѣ парте де ѡчинѣ. шѣ аѣ зис кѣ аѣе ши мар-
тѣрѣи. пре ѣн прѣст. карѣле аѣ фѣст дѣхѣвник лѣи (șters) лѣи
дѣмитрашко ши пре алци сѣтѣнѣ карѣи аѣ фѣст аколо де саѣ
прилежит. мѣрѣа са водѣ. ѣѣ трѣмис ла ноѣ сѣш аѣѣѣ. сааа
ачѣи лѣртѣрѣи. ши дѣхѣвникѣа ачѣла. кѣмъ вор мѣртѣрѣисѣ еѣ кѣ
сѣфлетѣле салѣ. шѣ аѣ аѣѣ сааа дѣхѣвникѣа. шѣ ачѣи ѡаменѣ.
че саѣ прилежит аколо лѣнинтѣ ноастрѣ. дѣѣ мѣртѣрѣисѣт кѣмъ
аѣ фѣст дат дѣмитрашко шептелич ла боала лѣи ачѣ парте де
ѡчинѣ ачѣи кѣкоанѣ маѣ мичѣ. чаѣ фѣкѣтѣ ѡ кѣ фѣзмѣѣ частѣ
дѣпоѣ кѣ сааа. ши аѣ фѣст фѣкѣт ши запис. парѣ дѣкѣлѣ по-
ронѣит дѣѣ венит ши злата фата чѣ маѣ марѣ фѣзмѣѣ лѣи
ѡефан мѣргѣлец парѣ дѣмитрашко аѣ лѣат записѣла ачѣла ши
ла рѣпт. ши аѣ сокѣтит сѣ хѣе ачѣ парте ден захарѣщѣ. ши
прѣѣюрѣлѣ пре снѣе вор маѣ хѣи ѡчѣнѣ амѣндѣрѣора, сѣш ѡѣе фѣрѣ-
ѡѣѣѣе. лѣтрачѣста (sic) кип аѣ мѣртѣрѣисѣт мартѣрѣи. кѣѣ лѣсѣт
дѣмитрашко кѣ лимѣѣ де моарте. ѡѣзинѣдѣ ши сааа мѣртѣрѣи-
синѣѣ, ачѣи мартѣрѣи ашѣ. саѣ токѣмит сѣрѣорѣле че пре снѣе ѡа

*) Vezi Arhiva istorică a României de d. Hasdeu III. p. 226.

ХИ. ШІ АЧѢ ПАРТЕ ДЕН ЗАХАРЕЦІ. СЗ ЦІЕ ФРЗЦѢЩЕ ЗЛАТА. ШИ
К8 СОР8СА. ШИ ША8 ФЗК8Т ЗАПИС 8НА АЛЦІА (*sic*). КА СЗ Н8 СЗ
МАІ ПЗРАСК8 ПЕНТРАЧѢ ЛѢМ ФЗК8Т ШИ ДЕЛЛ НОІ АЧАСТ8 СКРИ-
СОАРЕ А НОАСТР8 КА СЗ Н8 МАІ СКОРНѢСК8 ПЗР8. СЛ8 СЗ СЗ МАІ
ПЗРАСК8. ЧЕ СЗ ЛЕ ХІЕ ЛОР АЧАСТ8 СКРИСОАРЕ ДЕ КРЕДИНЦ8. ДѢ-
ЧАСТА СКРІЕМ ШИ ДЗМ ЦИРЕ. ПИС 8 МИТРОПОЛІЕ (*scris în mi-
tropolie*) МЛС ЮЛ І (*luna Iuliu 10*) ВАТ 8ЗРНА (7154).

Іг (оѹ) Іларлаам митрополит. (L. S.)

*Bisericanii, 1650, Iunie 20, hartiă, *)*

Un neguțitor din orașul polon Szerogrod offerindu-se din devo-
țiune a face un ezū pentru monăstirea Bisericanii, călugării din
acea monăstire. neavând un loc potrivit pe teritoriul lor, se invo-
esc cu călugărițele din vecinata monastire numită De-preste-valle,
ca locul să fie al călugărițelor, spesele călugărilor și usul pentru
amândouă monastirile; 8ră la casū de stricarea contractului din
verī-o parte să se plătească o amendă de 50 boi.

(Arhiva Statului).

† ІДЕК8 Е8 ПОПА МИТРОФАН ЕР8МЕН8А ШИ ПОПА ІИ-
Д8НИ8 ШИ Т8Т СЗ8П88А ДЕЛЛ СВЗНТА МЗНѢСТИРЕ ДЕЛЛ Б8С88-
Р8ВКНИ. 8НДЕ ІАСТЕ ХРАМСА СВІНТЕЛЕ БЛАГОВѢЩЕНІИ ПРЕЧИСТЫА
ВЛАДИЧИЦѢ НАШЕИ И ПРИСНОДѢВЫ (*prea-curatei noastre stă-
râne și pururea Fecioarei*) Маріа. мзрт8р8исим ноі к8 честь
ЗАПИС АЛ НОСТР8. К8М А8 ПЛЕКАТ МИЛОСТИВ8А Д8МНЕЗ88 ШИ СВЗН-
Т8А ХРАМ. АА СВЗНТА МЗНѢСТИРЕ АА Б8С88Р8ВКНИ ЧЕ МАІ С8С
СКРИЕ. 8Н НЕГ8ЦѢТ8Р АИ8МЕ ІДАМЪ ЧЕА КІЛМЪ Іван к8 Ц8П8-
НѢСА А8І КАТЕРИНА. ДИД ЦАРА ЛЕШАСК8 ДИД ТР8Г ДИН ШАРХО-
Р8А. СЗ ФАК8 8Н ХЗЛЕЩЕ8 АА СВЗНТА МЗНѢСТИРЕ АА Б8С88Р8-

*) Veđi Archiva istorică a României de d. Hasdeu I. 1. p. 78.

КІНИ ЧЕ СКРИЕ МАІ СЪС. ДЕЧ НОІ ЛОК ДЕ ХЗАЦІЕШ НАМ АВСТ. ЧЕ ДѢКА ЛМ ВЗЗСТ КАШ ПЛЕКАТ ДЪМНЕЗЗШ ПРѢЧЕЛ НЕГЪЦАТОР ЧЕ СКРИЕ МАІ СЪС. НОІ НѢМ ТЪКМІТ КЪ СТАРИЦА ДРОСИДІА ШИ КЪ ТЪТ СЪВЪРША ДЕЛА МЪНЪСТІРЕ ДЕ ПРЕСТЕ ВАЛЕ, ШДЕ МАСТЕ ХРАМА ПРѢВЪБРАЖЕНІЕ ГОСПОДА БОГА (Transfigurațiunea lui Iesu-Crist) ДѢС ДАТ ШН ЛОК ДЕ ХЗАЦІЕШ ЧЕ АШ АЛЕС ЛА САТ ЛА ДЪНЪЩІИ. ДЕЧ АШ ДАТ ЛОКЪА СЪ ЕЗИМ АЧЕА ХЪЛЕЩЕШ. ЛОКЪА МАСТЕ А ЛЪР МР КЕЛТЪМАА СЪ ФІЕ ТОАТЪ А НОАСТРЪ. ЛІНСЪ ДѢКА СЪ ВА ЕЗИ ХЗАЦІЕША СЪ НЕ ФІЕ ДІН ДОАШ. КЪНД СЪ ВА ТЪА ХЪЛЕЩЕША ПѢЩЕЛЕ СЪА ЛПАРЦЪ Л ДОАШ. КЪАШГЪРІИ КЪ КЪАШГЪРІЦЕЛЕ ЧЕ СКРИЕ МАІ СЪС. ШИ КЪНД ВОР ГЪНИ ПѢЩЕ КЪ НЪВОДАШ САШ КЪ МРѢЖА. ДЕ ВРЕШ ТРѢБЪ АТЪНЧЕ СЪ ФІЕ КЪ ЦІИРѢ ТЪТЪРЪР. КЪ А КЪАШГЪРІЛЪР ШИ КЪ А КЪАШГЪРІЦІАЛЪР ЧЕ МАІ СЪС СКРИЕ. ШИ ПѢЩЕЛЕ МР СЪА ЛПАРЦЪ Л ДОАШ. МРЪ КЪ САКЪА ШИ КЪ ОУНДИЦА СЪ ФІЕ ВОЛНИЧИ КЪАШГЪРІИ ШИ КЪАШГЪРІЦЕЛЕ А ГОНИ ШИ А ПРИНДЕ ПѢЩЕ. МЪ КЪ АЛТЕ МЪЕСТРІИ СЪ НЪ ЛЪЛЕ НИЧИ ШІИ. НИЧ КЪ КЪРЪЦІЕ СЪ НЪ ОУНДАСКЪ НИЧ ВАРА НИЧ МАРНА. ДЕЧ НОІ НѢМ ТЪКМІТ АША ДЕ ВЪНЪ ВОМ НОАСТРЪ. МР ЧІНЕ ВА СТРИКА АЧАСТА ТОКМААЪ. СЪШ СЪ ВА РЪДИКА КЪНДВА ЧІНЕВА ДІН КЪАШГЪРІ САШ ДІН КЪАШГЪРІЦЕ КЪ ПЪРЪ. СЪ ФІЕ ВІНОВАЦИ ПЪРЦІИ КЪ. Н. ДЕ БОМ. МРЪ МАІ МАРЕ КРЕДИНЦЪ ПЪСАМ ШИ ПЕЧЕЦІАЕ МЪНЪСТІРІЛЪР. † Пис 8 БЪСЪРЪКІАІІ В ЛѢТО ХЪРНИ. ЮН. К. ДІН.

*Peatra, (1650, hărtiă. *)*

Târgul Peatra vinde monastiriî Bisericanii o dumbravă a oraşului pentru ca banii preţului 100 lei bătuţi sau 400 lei proşti, să-i întrebuiţeze pentru echiparea oamenilor de oaste, ceruţi de Dabija-vodă.

(Arhiva Statului. Pecetea municipalităţii, tipărită cu cerneală, presiută o capra cu coada cărligată şi cu coarne plecate îndărăt, eară împregiur inscripţiunea: Печѣтъ от камене адеcă sigiliul Petrei.)

† ЯДЕРЪ НОІ ТЪРГОВЕЦІИ ДЕ ТЪРГС ДЕ ПИТРЪ МЪРТЪРІМ
 КЪ ЧЕСТ ЗАПИС АЛ ПОСТЪС ПРЕКСМ НЪС ВЕНИТ Ѡ НЕВЪЕ КА СЪ ФЛ-
 ЧЕМ ѠАМЕНІ ДЕ ѠСТЕ ДЕЛА МЪРНИА СА ДЕЛА ДАВЪЖЪ БѠД. ДЕЧІ НОІ
 АЛТЪ ПЪТЪРЕ НАМ АВЪТ КА СЪ ФАЧЕМ ШІ СЪ РЪДИКЪМ АЧАСТЪ НЕ-
 ВЪЕ. ДЕЧ НОІ ВЪЗНІД АТЪТА НЕВЪЕ НЪМ СОКОТИТ КЪ ТОТ ТЪРГСЪ
 ШИ АМ ВЪЗНІДЪТ Ѡ ДЪБРАВЪ ЧЕІ АТРЕ ВАДЪРН СВЕНТЕИ МЪНЪСТІРІ
 БЕСЪРЪКАНИЛОР ШИ НЪС ДАТ КЪАДЪРЪЕІ Ѡ СЪТЪ ДЕ ЛЕІ ВЪТЪЦІ
 ШИ АТЪНЧЪ АМБАЛ ЛЕЪА ВЪТЪТ ПАТЪС ЛЕІ ДЕ БАНИ ПРОШТИ ШААЪИ
 АН ЗНАЛЕ ДАВЪЖІИ ВОД ШИ АТРАЧАСТА ТЪКМААЪ САЪ ПРЕЛЕЖИТ
 ШИ ПРЕЩЕІ ЧЕІ ДОМНЕЦІ АНЪМЕ ПРЕТЪСА ПЪТЪРІШКО ШІ ПОПА
 ПЪНІАШКО ШІ ПОПА КОКРІГ ШИ АЧА ДЪМБРАВЪ АМ СКОСЪ КЪ
 ПЪРЪ ДЕ АЛ БЕСЪРЪКАНИ ШИ АС ФОСТ ХЪТАРНИК ПЪКЪАІЮ
 ПЪХЪШ ШИ НЪС ФЪКЪТ ШИ ЗАПЪС НЕ АЧЪ ДЪБРАВЪ ДЕЧІ ШИ
 ЗАПЪСА АНЪКЪ СА ДЪМ СВЕНТЕІ МЪНЪСТІРІ АН КА СЪ АІЕЪ АШ
 ФАЧЕ ШІ ЗАПЪС ДОМНЕКС ПЕСТЕ ЗАПИСЪА НОСТЪС ШИ ПЕНТЪС
 БЪНЕ КРЕДИЦЕ АМ ПЪС ШІ ПЕЧЪТЪ ТЪРГСЪАІ НОІ АМ ВЪЗНІДЪТ
 ДЪМБРАВА КА СЪ АЕ ХЪЕ МОШІЕ АН БЪЧІ ШИ НЕМЕ СЪ НАІЕЪ ПЪ-
 ТЪКЪ А СКОТЕ ЗАПЪС НЕ ДЪМБРАВЪ ПЕСТЕ ЗАПЪС ЧЕ АМ ФЪКЪТ
 НОІ КЪ ТОТ ТЪРГСЪ СВЕНТЕІ МЪНЪСТІРІ СЪ НЪ СЕ БАЦЕ АН САМЪ
 КЪ НОІ ДЕ МАРЕ НЕВЪЕ АМ ВЪЗНІДЪТ АЧА ДЪБРАВЪ СЪ АЕ ХИ М -

*) Vezi arhiva istorică a României de d. Hasdeu I. 1. p. 79.

ШІЕ ДН ВѢЧИ НЕКАЗІТЪ. (recete). † ШИ САС ПРЕЛЕЖИТ
ШІ ВЪТЪЗМАНЪА ЦЕФАН УТ БЪНТЪРИ ШІ ВАСИЛИЕ А АСИ
АНДОНІЕ. ГЛІГОРЕ САНСОНЕСКЪА. ШИ ТОАДЪР СИНЪ
ГЕРАСИМ.

Peatra, 1665, maiă 7, hărtiă)*

Corporațiunea butnarilor din Peatra, cu starostele lor în frunte, și cu asistența tuturor municipalilor represintați prin șoltusul târgului, vinde o bucată din teritoriul corporațiunii monastirii Bisericanii, pentru ca banii prețului, 43 lei bătuți sau 172 lei proști, să-i întrebuițeze la echiparea oamenilor de oaste, ceruți de cătră Dabija vodă prin trimișii sei Bantăș și Arapu.

(Archiva Statului).

ЯДЕКЪ НОІ ВЪТНАРИ ДЕ МЪРЪЦА. АНСМЕ. ВАСИЛИЕ СТАРОСТЕА ДЕ ВЪТНАРИ. ШИ ІГНАШКО ДИКЪА УТ ТАМ (de acolo) ШИ ЯЗИНТИЕ УГ ТАМ. ШИ ГЕОРГИЕ РЪСЪА УТ ТАМ. ШИ ТОАДЪР А ДОМНІІ УТ ТАМ. И БРАТ ЕГО (și frate seu) ВАСИЛИЕ. ШИ ДЪМИТРАШКО СИНЪ КЪЗЯКЪА. ШИ ДЪМИТРАШКО СИНЪ ДИКЪА. ШИ ВАСИЛИЕ СИНЪ ИСАК. НОІ ТОЦИ СКРЪЕМ ШИ МЪРТЪСИСИМ. КЪ АЧЕСТ АДЕВЪРАТ ЗАПИС АА НОСТРЪ КЪАМ АМ ВЪНДЪТ. НЕЩЕ ДЪЛНИЦЕ ЧЕ АЪ ФОСТ ДНТРЕ ВАДЪРИ. А НОАСТРЕ А ВЪТНАРИАУР ЧЕ СИНТ ДЕ ДТРО ПІАТРЪ ЧЕ АСТЕ ЛОКЪА БЕСЪРЪКАНИЛОР СПРЕ ДЪА ПРЕ У ВЕРЪЖЪЕ ЧЕ АСТЕ ПРЕ ДЕН УОС ДЕСПРЕ ЛОКЪА БИСТРИЦЕІ ПЪНЪ Д БОЧИ СВНТ ДЪА ДТРЪ УЪГАСТРЪ ЧЕ АСТЕ ШН ВЪЖРЪ Д СЪМНЕЛЕ ЧЪЛЕ ВЪТРЪНЕ АМ ВЪНДЪТ СВЕНТЕІ МЪНЪСТИРИ БЕСЪРЪКАНИЛОР КЪНД АЪ ВЪНДЪТ ШИ ТЪРГОВЕЦІИ ДЪМБРАВА ПАРЪ БЕСЪРЪКАНИЛОР ШИ НЪС ДАТ КЪАЪГЪРІИ. МГ. ДЕ ЛЕІ ВЪТЪЦИ ШИ АТЪНЧЪ ДМЕЛА ЛЕАА Д. ЛЕІ ВАНІ

*) Veđi arhiva istorică a Romăniei de d. Hasdeu I. 1. p. 79.

проци шалзи ꙗ зилеле Дабнже вѡд. ши ачѣле дѣланице лѣм
взнѡст кзнѡ дс тримис Дабнжѣ вѡд. пре дсминѣлси пре Кос-
тантин Бантѡш ши пре Костантин Ярапѡл. сз флчем ѡмени
де ѡсте. дечи ної навзнѡ че флче сз рздикѡм ачѣ неѡе. ної
нѣм воровит кѡ тоцїи ши ам взнѡст ачѣле дѣланице. БѢСѢ-
РѢКАНИЛОР. ши лтрачлстѡ токмлѡз дс фост ши дсминѣлси
КОСТЯНТИН БАНТѡШ ши КОСТЯНТИН ЯРАПѡЛ. ши И-
СЯК шолтѡѡл. ши попл ЮНЯШКО ши ТОДѢРЯШКО ХЪР-
КО. ши алци ѡрѡшѣни вѡтрѡни. ши тинери. лшѣ скрїем ши
мзртѡрисим ної кѡ ачест дѡвѡрат злпис ал нострѡ ши лтрѡ
ѡрма нолстрѡ чине сз ѡ рздика де ꙗ фечорїи ноцири слѡ дн
ꙗ непоцїи ноцири. сз сколце нескаре злписе сз маи зикѡ дс
трѣѡз кѡ ачѣле дѣланице. кѡ сз нѡ сз маї крѣѡз ачѣлѣ зл-
писе кѡ ної де маре неѡе лѣм взнѡст ачѣле дѣланице ши
пентрѡ маї маре крединцѡ. дс искзлнт ачещи ѡѡри. ши шол-
тѡѡл дс нѡс печѣтѣ ѡрѡшѡлши. ши попл ІГНЯШКО искзлн-
тѡра ши ної тоци дѣцетеле че сз кѣмѡ печеци. сз сз щїе.
месица маї з дѣнь. в лѣт ꙗзрог.

*Viena (?), 1660, aprile 14, hărtiă **.

Hatmanul Vasiliu Căușă, fratele lui Georgiu vodă Ștefanu,
întăresce și elu dania frateso, lăpădându-se de propriile sële
drepturi de moșteniri asupra satului Mihnescii.

(Archiva Statului.)

† Ядекѡ еѡ ВАСИЛИѢ ХАТМАН. маї мик фрѡтеле мзрїеї
сале лѡи Иѡ Геѡргїе Стефан ѡеѡѡда. дзмѡ цнре. кѡ частѡ
скрисолре а нолстрѡ. преѡм мзрїѡ сѡ. Иѡ ГѢѡРГїЕ СТЕФАН

*) Veđi arhiva istorică a Romăniei de d. Hasdeu T. I. p. 108—109.

воевода. авзнд а мзрїи сале. дираптз. сазгз взтрзхз. ши кз
 кредицз. ансме **ТОАДЕР УНГЪРАНСА**. кариле аз сазжит мз-
 рїи сале. малі динлинте вrame. ꙗ боерїе азпз ачам. ши кзнд
 саз тзмплатс мзрїи сале скимелре. ши привецїе. ꙗ царз стре-
 инз. асмнѣасї **ТОАДЕР УНГЪРАНСА**. саз афлатс. ла тоатз
 стрїензтате. ши липса мзрїи сале ши а ноастрз. кз сазжвз.
 дираптз. пентрз ачела. азкрс. въззнд мзрїа са Ив **ГЕОРГИС**
СТЕФАН воевода а лви дерѣптз сазжвз саз милостивитс мз-
 рїа са. ши лас милитс . . . сат ансме **МИХИЩІ** че тасте
 ла цинствл **ТОТРЪШЪЛЪІ**. кз тот сатсл ши кз тоці вечинїи.
 ши кз тот хотарса. каре сат. аз фостс дирептс ал нострз де
 кммпзрзтсрж. де ла пзринцїи ноцїри. ашиждеїиле ши дож. сз-
 лаше де **ЦИГАНІ** каре аз фостс лі ноцїри де мошїе. ансме
ТОМА лви **ПЪДЪРЕ ЦИГАНЪЛ** кз фемам асі. ши кз тоці
 фечорїи лви. ши **ДРАГЪЛ ЦИГАНЪЛ**. кз фемам асі ши кз
 тоці фечорїи асі пентрз ачела азкрс. ши чої въззнд мнлвире
 дела мзрїа са водз. пам факст ши ної ачест запис. де а
 ноастрз вбнз вве. асмисале асі **ТОАДЕР УНГЪРАНСА** ка сз
 і фїе асмисале дираптз вчинз ши мошїе шим фемен асі ши
 фечорилар асі ши непоцилор ши латор сзменцїе а асі. че сз
 вл траѣе де азнсл ꙗ вачї де вачї некалтиг. парз ниме де
 фечорїи мїен саз дин непоці саз дїнтрлатъ рсдз а ноастрз че
 тасте. сз нлвж травж. кз ачел сатс че ман ссс скрїе ансме
МИХИЩІ. ши кз ачеле дож сзалаше де **ЦИГАНІ**. ниме лтрс
 немикж. сз нс сз амастече. парз чине сз вл амастекл. дентрз
 рсделе ноастре. саз ши лацїи. карїи ва тримите милостивса
 асмнеззс. сз фїе аколо. ꙗ цара **МОЛДОВЕІ**. малі марї ши вор
 стрїна ачартз а ноастрз данїе ши мнлвире. ачела ка сз фїе

ВЛЗСТЪМАТЪ etc пис вт немецкїи земаѣ вт Гена. (?) влѣт
 ✕ЗРЪИ мѣсица април дї. (Iscăliții:) Из (eu) БІСМИСЪ ХАТМАН
 ИСКАЛА. АХ. АЛЕОТЪ БИВ ЖИТ МАМ ТЪМПААТ АКОЛО ЛА ЧАСТЪ
 ДАНІЕ. Из ГИЪРГИСЪ СЪЛУЕР ИСКАЛА. КОСТАНТИНЪ СЫНЪ НАКЪЛ
 ПИС (a scrisă).

Stetin, 1667, decembre 24, hărtiă).*

Scrisoarea intimă a lui Georgiu voda Stefanu către fratele
 seu hatmanul Vasiliu Cœurū, revenitū în Moldova, înscințându-l
 despre nerecunoștința lui Tôderū Ungurénulū, căruia a fostū datū
 satulū Mihnesciū, și rugându-l ca să stăruescă pentru ca acelu
 satū să trecă daniă la o altă slugă mai credincosă, anume Stefan
 fiinlū lui Andreeșenu.

(Archiva Statului. Sigiliulū de inelu, cu care e pecetluita scrisoarea,
 pōrta la marginile stemmei inițialele G. S. P. M. Scrisoarea este întreagă de
 mana Domnului).

† Ної ГЕЪРГИСЪ СТВЪФАНЪ БОЕВОДА ЧЕ ДЕН МИЛА АСИ ДЪМ-
 НЕЗЪС АС ФУСТЪ ДОМНСЪ ЦЪРЪИ МЪЛДОВЕИ : †

ЧИНСТИТЪСАСИ. ШИ ЮВИТЪСАСИ ФРАТЕАСИ НОСТРЪСЪ ДЪМНИАСИ БІ-
 СМІСЪ ХАТМАНА. МСАТЪ СЪНЪТАТЕ ШИ ТОТЪ БІИНЕЛЕ ДЪМИТАЛЕ
 ШИ А ТОАТЪ ЧИНСТИТЪ КАСА ДЪМИТАЛЕ ПОФТИМЪ ДЕЛА ДЪМНЕЗЪС:—
 КЪТРЪСЪ АЧАСТА ФАЛЧЕМЪ ЛНЪ ШИРЕ ДЪМИТАЛЕ ПЕНТРЪСЪ РЪНДЪСА ЧЕСТЪИ
 ФИЧОРЪСЪ ААСИ АНДРЪИШАНЪ АСИ ЦІСЪФАНЪ ДЪМНИАТА ЛНЪКЪСЪ ЦІИ
 БІИНЕ КЪТЪ НЕ АСЪ СЪЖИТЪ ПРЕИ СТРЕИЪНЪТАТЕ ДЕНЪ КОПИЛЪРЪИА АСИ
 ШИ ПЪНЪ АКСЪСЪ ЛА СЪВЪРШЪЕНІЕ НОАСТРЪСЪ ТЪТЪ ЛНЪТРАЧЕЛАШЪ КИПЪ
 НЕ АСЪ СЪЖИТЪ КЪ ДЕРЕПТАТЕ. АШЪКЪ ШИ НОІ АКСЪСЪ ЛА АЧАСТА ВРЪМЕ
 НЪСЪ АМЪ АВЪТЪ КЪ ААТЪСЪ КЪ ЧЕЛЪ МИАСИ ПЕНТРЪСЪ ЛИФЪСА. ЧЕ АМЪ СОКОТИТЪ
 ДЕ АМЪ МИАСИТЪ КЪ САТЪСА НОСТРЪСЪ КЪ МИХИСЪЦІИ. КАРИЛЕ ШИ
 ДЪМНИАТА ЛНЪКЪСЪ ЛА ЦІИ. ШИ СЪВЪЛІ КЪ АЧЕЛА САТЪ ЕРЪ ДАТЪ МАИИ-

*) Veđi arhiva istorică a Romăniei de d. Hasdeu T. I. 1. p. 109.

ТЕ ДЕ НОІ АСИ ТОАДЕР УНГЪРИНЪЛ ПЕНТРС КА СЪ НЕ СЛЪЖА-
КЪ. ГАР ЕА КА У СЛЪГЪ РЪ АС ФЪЦИТ КЪ ФЪРИШЪА ДЕ ЛА НОІ КА
У СЛЪГЪ ВИКЛЪЕНЪ. ШИ НИЧІ КАРТЕ . . . (ruptu) НЪ ШАС ШЕР-
ШЪТ. ПЕНТРС АЧЕА АМ СОКОТИГ ДЕ АМ МИАШИТ КЪ АЧЕЛЪШ СЪТ
МАІ БЪИНЕ ПРЕ АЧЕСТА ПРЕ КАРИЛЕ ААЪ МЪНКАТ СТРЕИЪЗТАТЕ ШИ
ЛИПСА АТЪЦА АНІ. ПЕНТРС АЧЕА ПОФТЕСКЪ ШИ ПРЕ ДЪМНИАТА Ю-
БИТЕ ФРАТЕ КА СЪІ ФЪИ ЛЪНТРАЦЮТЪР АЧЕСТЪІ СЪРАК ДЕ КОПИЛ СЪШ
ПОЛЪЗ ДЕЪБАТЕ МОШЪА АЧЛСТА ШИ ЛА ДОМНЪЕ ШИ ПРЕ АЮРИЛЕ ПРЕ
ЪНДЕ ВА ТРЕБЪІ ДЪМНИАТА ФЪЕ НЕВЪІТЪР. НОЖ ШИ ПЪРИНЦИЛОР
НОЩРЪИ ПОМАНЪ ВА ФИ НЕДЪЧЕТАЛЪ. ШИ ЕА ЛЪКЪЖ ПРЕ АЪНГЪ
ДЪМНИАТА СЪ ВА ЛІПІ КЪ СЛЪЖЕА КЪ АЮРИЛА НЪ АРЕ АЪК ЫН КОПИЛ
СТРЕИЪ. ШИ СЪ ФЪИ ДЪМНИАТА СЪНЪТЪС. С СЪТЪТИН АЪТЪ КЪАЪЪЪ
ДЕК КЪ. ГИЪРГИЪ ЦЕФЪАН. ВОЕВЪДА.

(Adresa pe copertă, totu cu mâna Domnului :) ЧИНС-
ТИТЪСАІ. ШИ КЕИТЪСАІ ФРАТЕАІ НЪСТЪР. ДЪМИСАЛЕ АЪІ ВАСИЛЪЕ
ХАТМАНЪА КЪ ТЪАТЪ СЪНЪТЛАТЕ. СЪ ФЪЕ ДАТЪ. ЛЪИ ЦАРА АЪОЛ-
ДОВЕІ.

Fără locu, 1695, iunie 30, hărtiă).*

Dumitrache vătafulu visternicului Goea serie cătră fiulū seū
Sandu și către toată familia sea asupra unorū impregiurări casnice.

(Acestu documentū, cu atâtū mai interesante cu nă arătă forma scrisori-
lorū intime la străbunii noștri, se afla la Archiva Statului).

† Ла соуца мнес ла Солтана шИ ла сокъзме Яликсандра
ши ла хиюл мес ла Сандъ шИ алтор къкони ла тоци къ сзнъ-
тате мъ лкин дъмилировостре тьтърора. пентрс мине съ щици
дъмнавостръ къ къ мила аси дъмнеъъъ не афлзм къ сзнътате.

*) Veđi arhiva ist. a Romăniei de d. Hasdeu T. I. p. 62—63.

ДЕЧИ ТАКЪТЪ КЪ ЛЦАЛЕШІ ПЕНТРЪ ФРАТЕ МІЕС ЯНДРЪЮ КЪ МИ
 АЪ АЪАТ ШЕСЕ БОІ. ДЕЧІ ЕС НЪ МЪ ЦІЪ АЪІ ДАТОРІ. ПЛЪТАСКЪІ
 ДЪМНЕЗЕС. ШИ МИ ДАТОРІ ЕА МИЕ ШИ МІАЪ ФОСТ МИАЪ ДЕ ДЪН-
 СЪА. ДЪПЪ СКЪПЪЧЮНЕ АЪІ. ДАР ЕС ТАМ ТРИМИС АЪІ РЪ (190) ДЕ
 ВЕДРЕ ДЕ ВІН ЛА БОТЪШЕНІ СЪМ ДЕ БАНІ КЪТЕ ШИ ВРЪТЪ ПЕ ВЛ-
 ДРЪ. ДЕЧІ ДИТРАЧЕІ БАНІ АЪ ДАТ ШИ ЦЪРАН ЛА МІЕС. ПЕНТРЪ
 ХЪРТІЕ ДЕ В (2) ЛЕІ. АЪ ДАТ СІ (16) ЛЕІ ШИ ТЪАТЪ ДИИ БАНІ
 АЧЕАЪІ ВИН. АЪЦИ БАНІ АЪ ТЪЦІ ЛА ДЪНСЪА. ШИ ДИИ БАНІИ ЧЕ АМ
 ДАТ ЛА ПР.АЖЪСКЪІ ПЕНТРЪ В МОШІЕ. АНЪМЕ ПЕНТРЪ ДОЛ-
 ЖЪЩІ АМ ДАТ ЛА МЪНА АЪІ ЯНДРИЪЩІ. ШИ МІАЪ ТРЕКЪТ В (2)
 ГАЛБЕНІ МАІ АЪАТ. СЪ МИ АЪТОРЪКЪ. ШИ НЪ МИ ТАЪ МЛИ АЪТОРЪСЪ.
 ШИ НОІ АМ ВЪНДЪТ ПАТРЪ ФРАЦІ ВЪСІМІ ГОЪ ШИ ДЪМИТРАКИ
 ГОЪ БРАТ (frate). ШИ ДОІ КЪМНАЦІ А ИЪШТРИ. АНЪМЕ ДАРИЪ
 ШИ ТОДЪР ЛЪПНИЦЪ АМ ВЪНДЪТ. НОІ АЧЕШІ ПАТРЪ ФРАЦІ.
 КАРІИ АМ СКРИС МАІ СЪС В МОШІЕ АНЪМЕ ІОКЪШЕНІ. А ТРИЕ ПАР-
 ТЕ ДРЪПЪТЪ П. (80) ЛЕІ. ДЕЧІ ДИТРАЧЕШИ. П. ЛЕІ СЪ АЪТОРЪЧЕМ
 АЪІ ЯНДРИЪЩІ КЪ ЕА НАЪ АЪАТ ПАРТЕ. ДЕЧІ СЪІ АЪТОРЪЧЕМ. ДЕ
 ФРАТЕ КЪТЕ Д (4) ЛЕІ АЧЕШІ ПАТРЪ ФРАЦІ. КАРІ МАІ СЪС СКРІЪ ШІИ
 ФАК СЪИ СЪ ДЕ СІ. (16) ЛЕІ. АЪІ ЯНДРИЪЩІ. ШИ ЕС АМ АЪАТ
 ШИ ПОЛОВЪК. ДЕ МИЕРЕ. ДЕ ЛА ЛОГОФЪТЪА ДЪБЪЪ. КЪ МИ СЪЪ
 РЪГАТ ФРАТЕ МИЕС. ЯНДРИЪЩІ. ДЕ СЪЪ ПЛЪТНГ ДЕ В ДАТОРИЕ. ЧАЪ
 АЪЪТ ШИ ЕС АМ ФЪКЪТ. СКРИСОРИ. ЛА МЪНА ДЪМИСЛАЕ ЛОГОФЪТЪАЪІ
 ДЪБЪЪ. ШИ АМ ПЪС ЗЪЛОГ. ТЪЛПЪЛЪЩІИ. ПЪИ И СЪ ДА МИ-
 ЕРЕ. ДЕЧІ ЯНДРИЪЩІ. СЪИ ДЕ МИЕРЕ. ШИ СЪ Е ЗАПИСЪА МИЕС.
 ДЕЛА ДЪМНААЪІ. ПЕНТРЪ ТОДЪРАШКЪ ДЪПНИЦЪ. КЪМНАТЪМИЕС.
 ШИ СОРЪМЕ. КАНДІАКЪ. АМ КЪМЪРАТ. ДИИ ДОЛЖЪЩІ. ДИИ
 ПАРТЕ ЛОР ЧЪМЪТАТЕ ДИИ ТЪТ ЛОКЪА ЧЕ СЪ ВА ВИНІ КЪ ТЪТ ВИ-
 НИТЪА ЛОКЪАЪІ. ШИ ЗАПИС НЪ МІАЪ ФЪКЪТ. ДЕЧІ СЪ КЪТЕ СЪМІ

ФАКЪ ЗАПИС ДЕЧІ СЪ СТАІ САНДЪЛЪ. СЪ ГРЪЦІ КЪ ДИНСА СЪЦ
ФАКЪ ЗАПИС. ЕЪ ДАТОРІ НЪ МЪ ЦІІЪ. КЪ СЪФЛЕТЪА МИЕЪ. МЪРТЪ-
РИСЪСКЪ. ЛНАДИНТЕ АЪІ ДЪМНЕЪЪЪ. КЪ НЪС ДАТОРІ ФРАЦИЛОР МЕІ.
НИЧІ КЪМНАЦИЛОР МИЕІ ФЪРЪ ДЕКЪТ. АМ СКРИС ЛЪТРАЧАСТЪ КАРТЕ
ШИ ПЕНТРЪ КРЕДИНЦА МІАМ ПЪС. ПЕЧЕТЕ ДІАЧАСТА ВЪ СКРИЪ, СЪ
ФИЦІ ДЪМНАВОСТРЪ СЪНЪТОШІ ЛЪТЪ ̄ЪСГ. ЮН А ДЪН (30 дї.)
ДЪМИТРАКИ. [L. S.]

g) C R O N I C I .

(*Din Grigore Ureche**)

ПРЕДЪОГЛОВІЕ.

МЪАЦИ СКРИТОРИ СЪЪ НЕВОИТ ДЕ АЪ СКРИС РЪНДЪА ШИ ПО-
ВЕСТЪЪ ЦЪРЪЛАЪР ШИ АЪ АЪСАТ ИЗВОД ПРЕ ОУРМЪ, ШИ БЪНЕ ШИ
РЪЛЕ СЪ РЪМЪЕ ФИЧОРИЛАЪР ШИ НЕПОЦЪЛАЪР, СЪ ЛЕ ХІЕ ЧЪЛЕ БЪНЕ
ДЕ ЛЪКЪЦЪТЪРЪЪ, ІАР ЧЪЛЕ РЪЛЕ КА СЪ СЪ ПОАТЪ ФЕРИ, ШИ СЪ СЪ
СОКОТЪЪСКЪ, ШИ ЧЕЛАЪР БЪНЕ СЪ ОУРМЪЪЕ. ШИ АЛЦІИ ПІЪЪМЪИНА,
ШИ ЛЪЪМНЪНА, ШИ СКРИИНА, КЪМ ШИ ЕЪ ГРИГОРИЕ ОУРЪКИ, КАРЕ
ДИН МИЛА АЪІ ДЪМНЕЪЪЪ ШИ АЛ ДОМНЪАШИ МЕЪ АМ ФОСТ ЁОРНИК
МАРЕ, КЪ МЪАТЪ НЕВОИИЦЪ АМ ЧЕТІТ КЪРЦИЛЕ ШИ ИЗВОАДЕЛЕ, ШИ
А ЛЕ НОАСТРЕ, ШИ ЧЕЛАЪР СТЪЗИНЕ, ШИ АМ АФЛАТ КАП ШИ ЛЪЧЕ-
ПЪТЪРЪЪ МОШИЛАЪР ДЕ ОУНДЕ АЪ ИЗВОРЪТЪ ЛЪ ЦАРЪ, ШИ СЪЪ ЛЪМЪЛ-
ЦЪТЪ: ШИ СЪЪ АЪЦИТЪ, КА СЪ НЪ СЪ ЛЪНЕЧЕ АНИИ ЧЕИ ТРЕКЪЦИ А
ТОАТЕ ЦЪРИЛЕ; ШИ АПОИ СЪ НЪ СЪ ПОАТЪ ШИ ЧЕ СЪЪ АЪКРАТЪ, СЪ
СЪ АСЕМИНЕ ХІЕРЕЛАЪР ШИ ДЪБИТОАЧЕЛАЪР ЧЕЛАЪР МЪТЕ, ШИ ФЪРЪ

*) *Vești Letopisețile țerei Moldovei de Dl. Cogalniceanu I p. 95—98.*

МИНТЕ. ЯЧЕА ОУРМЗНА, ШИ МЗКАР КЗ СЗ АФЛЗ ШИ ДЕ АЦІИ Л-
 СЕМНАТЕ АСКРІРИЛЕ ЦЗРЪИ МЛАДОВІИ, АПСКАТСМАМ ШИ ЕС А СКРІЕ-
 РЕ ЛЧЕПЗТСРА, ШИ АДАОСЛА, МАИ АПОИ ШИ СКЪДЕРЪ, КАРЕ СЗ ВЕДЕ
 КЗ АС ВЕНИТ Л ЗИЛЗЛЕ НОАСТРЕ, ДСПЗ КСМ АС ФОСТ ЛТЪЮА ЦЗ-
 РЪИ ШИ ПЗМЪНТСЛШИ НОСТРС А МЛАДОВІИ. КЗ КСМ СЗ ТЪМПАК
 ДЕ СЗРГ ШИ АДАОЦЕ ПОХОКА АПИИ, ШИ ТЪРЪШИ ДЕ СЗРГ СКЪДЕ ШІ СЗ
 ЛПСЦИНЪЗЪ, АША САС АДАОС ШИ МЛАДОВА, КАРЕ МАИ АПОИ ДЕ ЛА
 АЛТЕ ЦЗРИ САС ДЕСКЪЛЕКАТ, ШИ САС АЗЦЪТ ДЕ СЗРГ ШИ ФЪРЪ ДЕ
 ЗЪБАВЪ. ЯЧЕЛЕ ЧЕРКЪНА ЛЕ АМ ЛДРЕПТАТ КС НЕВСИНЦЪ, КЗ НЗ НЪ-
 МАИ ЛЕТОПИСЕЦСА НОСТРС, ЧЕ ШИ КЗРЦИ СТЪЗИНЕ АМ ЧЕРКАТ, КА
 СЗ ПЪТЕМ АФЛА АДЕВЪРСА, КА СЗ НЪ МЪ АФЛАС СКРІИТЪР ДЕ КЪ-
 ВИНТЕ ДЕШАРТЕ, ЧЕ ДЕ ДРЪПТЕ; КЗ ЛЪТОПИСЕЦСА НОСТРС ЧЕА МЛА-
 ДОВИНЕСК АША СКРІЕ ДЕ ПЕ СКЪРТ, КЗ НИЧЕ ДЕ ВІАЦА ДЪМНИЛОР
 КАРЕ АС ФОСТ ТЪАТЪ КЪРМА НЪ АЛЪЦЕ, НЕКСМ АСКРІРИЛЕ ДЕН АЗ-
 СІНТРС СЗ АЛЪКЪ, ШИ ПЕ СКЪРТ СКРІИНА ШИ ЛСЕМНЪНА ДЕ ЛА Л-
 ЧЕПЪТ ПЪНЪ ЛА ДОМНІА АШИ ПЪТРС БОД РАРЕШИ, ШИ САС СТАНС;
 КЗ ДЕ ЛИЧЕ Л КОЛЧЕ НАС МАИ СКРИС НИМЕНЪ. НИЧЕ ЕСТЕ А СЪ
 МИРАРЕ, КЗ СКРІИТЪРИИ НОСТРИ НАС АВЪТ ДЕ ОУНДЕ СТЪЗИЦЕ КЪРЦ;
 КЗ ДЕ ЛА АЗКЪИТЪРИИ ДЕНТЪЮ НАС АФАЛТ СКРИСОРИ. КЗ НАС АЪСАТ,
 КА НЕЦЕ МАМИНИ НЕАШЪЗЦ, ШИ МАИ МЪАТ ПРЪЦИ ШИ НЕКЪРТЪ-
 РАРИ, ЧЕ ШИ ЕИ АС СКРИС МАИ МЪАТ ДЕН ВАСНЕ ШИ ДЕН ПОВЪЦЕ,
 ЧЕ АС АЪЗИТ ШНА ДЕ ЛА АЛТЪА. ЪАР СКРИСОРИЛЕ СТЪЗИИИЛЪР СКРІІ
 ПРЪ АЛРГ ШИ ДЕ АЪСНС. КАРЕ АС ФОСТ РЪВНИТЪРИ ШИ ХЕРКИЦ,
 НЪ НЪМАИ А ЛЕ САЛЕ СЪ СКРІЕ, ЧЕ ШИ ЧЪЛЕ СТЪЗИНЕ. ШИ ДЕ А-
 КОЛЪ АЪЗНА МЪАТЕ, ШИ ЛИПИНАЪЛЕ КЪ А ЛЕ НОАСТРЕ ВРЪМИ ПО-
 ТРИВИНА, ШИ АМ СКРИС АЧЕСТ ЛИТОПИСЕЦ, КАРЕЛЕ ШИ ДЕ НЪ СЪ ВА
 ПОТРИВИ ПЕ ЛА МЪАТЕ ЛОКЪРИ, ЧЕА ЧЕ ВА ХИ КЪ МИНТЕ, ГЪНДЕСКЪ
 КЗ НЪМИ ВА ВИНЪИ; КЗ ДЕ МЪАТЕ ШРИ МАСА ЛНСШИ ЧЪЛЕ ЧЕ

ВЪДЕ КЪ МКІИ СЪИ НЪ ПОАТЕ СЪ ЛЕ ПЪЕ ПЕ РЪНЪ, ШИ МЪАТЕ
ЗМИНТЪЩЕ, ШИ АЪ СПЪНЕ МАИ МЪАТЕ, АЪ МАИ ПЪЦИНЕ; ДАР ЧЪЛЕ
ДЕ ДЕМЪАТ ШИ РЪСЪФААТЕ ДЕ АТЪТА ВЪЪМЕ ДЕ АНИ! ЧЕ ЕЪ КЪМ
АМ АФААТ, АША АМ АРЪТАТ.

ГРИГОРИЪ ОУРЕКИ.

Върник Маре.

vsl. *nevolja* = necessitas

voliti = a voi

vsl. *rendŭ* = ordo, gradus, natura = rind

vsl. *vesti* = nuncius, povĕsti = naratio = poveste

vsl. *izvoditi* = aducere, extrahere, traducere

izvodŭ = origo, exemplar.

gr. *πειρα* = indignatio, odium, pertinacia.

ПЕНТРЪ ДЕСВЪЛЪКАТЪЛ

Ц Ъ Р Л И М О Л Д О В Ъ И.

Вор оунии сѣи зикъ Младовен къ аъ кемато де млинанинѣ
Сцитѣа, сѣс Сцитѣа, пре лимѣа славенаскъ; че Сцитѣа ксприн-
де лѣк мѣат, нѣ нѣман ал нострѣ че лѣнде ши йрдѣлава, ши
цара Мѣntenаскъ, ши кѣмпѣи дѣспре Нистрѣ, ши копринде ѡ
парте маре ши ден царѣ Лѣшаскъ, Кематѣѡл оунии ши Фла-
кѣа, де пре Флак Хатманѣа Рѣмленескѣ, че скрѣс лѣтописецѣа
лѣтинеши къ аъ вѣтѣт рѣзѣола къ Сцитѣи пре лѣѣстѣ локѣри;
дече скимѣжнѣдѣсе ши скимосинѣдѣсе нѣмеле ден Флакѣа ѡѣ зѣс
Блахѣа; че нѣи лѣст нѣме нѣл пѣтем даре цѣрѣжи нѣѡстрѣ
Младовен, че цѣрѣжи Мѣntenеши; къ еи нѣ вор сѣ дѣспарѣцѣ
сѣ флѣк доѣ цѣри, че скрѣз къ аъ фост тѡт о царѣ ши оѣн

лук. Іарз нон афазм кз Мшлдова сас дескзлекат маи пре оур-
мз, ши Мшнтѣніи маи дентжи; мзкар кз сас трас де ла оун
извор, Мшнтѣніи лтжи ши Мшлдовѣніи маи пре оурмз.

Скрїс алте исторїи пентрс царя нолстрз Мшлдова, ксм
ас стзтст пстїе песте 600 де ани, треkjнд пре аичѣ Траїан
лпзратѣа Ржмсаши, а кзрѣа сз кѣноскѣ сѣмнеле пстерїи лши, пре
оунде ас трас Троїан, песте мѣате цзри, треkjнд кѣ шїиле
лши песте кжмпи, ши песте апе. Ітзца ани сас афат пстїе,
пзнз кжнд ас врѣт мшлостивѣа Дѣмнезас а нѣ лзсарѣ ачест
пзмжнт фзрз де ваменї; че кѣ вод сфинціен сале лдемнзндѣсе
w самз де фечври де Дѣмни, ден дѣмнїиле час фост пре ачѣле
врѣми ла Ржм, ши кѣ ваменїи лвр ден Марамврзш, вїннд
песте мшнціи Оунгсрещїи, ши песте мшнціи цзржи Мшлдовеи,
вжнзнд хере сзлватиче, пзнз ас ешїт ла апа чен зичел Мшл-
дова, гжнїнд шн зимбрѣ, кареле лас ши вжнат, ла локѣа оунде
сз кїамз акмѣ сатѣа. Бѣсрѣніи, пре ачѣа апз а Мшлдовїи, ши
ас пѣс нзме апен, ден зисзрз Мшлдова, пре нѣмеле оунїи кзцѣле
чей зичѣ Молаа, карѣ атѣнчи гонїнд зимбрѣа сас лнекат л-
трачѣ апз, ши де пре нѣмеле апен сз зиче акмѣ ши цзржи
Мшлдова. Ши ачеа ешїнд ла локѣри фрѣмоасе ши дешкїсе, ас
сокѣтїт кѣ тѣцїи кз пасте лок бѣн де хрлнз, ши пазкжндѣле
тѣтѣрѣр сас лторсѣ лнапон лрзш л Марамврзш, ши шлс скос
валмїнїи тоци лтрачлстз царз.

Ішїндѣрѣ ши лїмѣа, сас грїюл нострс, ден мѣате лїмѣи
пасте фзкѣт, ши не пасте аместекат грїюл нострс кѣ а вечї-
нїлвр де пенпреціур, мзкарз кз де ла Ржм не трацем, ши кѣ
а лвр кѣвїнте нен аместекат грїюл. Че фїїнд царя маи де а-
пон, ка ла w слѣвозїе, де пенпреціур вїннд ши дескзлекзнд,

ДЕН ЛИБИЛЕ ЛОР САС АМЕСТЕКАТ А НОАСТРЪ: ДЕ ЛА РЪМЛЪНИ
 ЧЕ ЛЕ ЗИЧЕМ Латини, адекъ лимба лзтинѣскъ, нои зичем пълне
 ен зик panis: нои зичем карне, ен зик caro; гзинъ gallina,
 мсаре mulier, фемѣа foemina, ал нострѣ poster, ши лателе
 млате ден лимба лзтинѣскъ; ши де ам сокоти делмзрѣнтѣа
 тоате къвинтеле лам лцзлѣце. Ишиждерѣ ши де ал франчи
 нои зичем кал, каръ ен cheval; де ал Лѣши нои зичем праг,
 каръ ен прог, ипрочи; кареле нѣ ле пѣтем лсзманаре тоате. Ши
 пентрѣ ачлта сз кънолше къ прексм нѣ ласте дескзлекатъ цара
 де ламени ашззаци, ашѣ ниче токмала, ниче вебичѣеле цзрѣи
 бине нѣс ашззате; че тоатъ днрплатѣ ас лзсат пре чел мли
 маре сз w цюдече. ши че лас пзрст лѣи при бине, при рзс,
 ачел ас фвст лѣце; де оунде ас лсат ши вве пашѣ мзр е ши
 влрвѣ. Дече къмѣи вод домнѣаши, нѣмли чел кастъ сз ле пла-
 къ тѣтѣрѣр, при къ флос, при къ парѣла цзрѣи, каре вебичаю
 ши пзнъ астззи трзѣе.

Ифлзсз ачлстъ царъ сз фие лзкънт ши алцин лтрѣнса,
 млнлннте де нѣи; де оунде цзрѣи ачѣиѣ четзциле сз къ-
 носкъ а фире лскрѣ фрѣнческъ, де ас лзкънт ѡциле Рѣмѣлѣи,
 ши ас ернат де млате при, вѣтзндсѣ оуне при къ Скиѣи,
 саз къ Тзтарѣи, оуне при къ Еѣсна, ши къ Рѣмили, ши ла
 Перси трекѣнд. Че фѣинд л калѣ рзстзцилор ши кълкъндѣ
 ѡциле, фзкъндсѣ де млате при рззѣоле пе ачесте локѣри, пре-
 към сѣмнеле дрѣтѣ, каре ведем млате престе локѣа мобиле ши
 шлнцѣри, пре Пистрѣ, пре прѣст, ши прии пздѣри, наѣ мли пѣ-
 тѣт а сѣферѣе, че саз пѣстѣнт.

Дѣпз рѣжпѣа цзрѣи дентзѣи де грѣла оцилор лѣи флаѣ
 Хатманѣа Рѣмленескъ, мли лпѣи дѣпз млатъ вѣѣме, кънд фе-

ДЕГРАВЪ ВЪРСА СЪНЦЕ НЕВІНОВАТЪ; ДЕ МЪЛТЕ ОРІ ЛА ОСПЕЦЕ ОМОРІА
ФЪРЪ ЖЪДЕЦ. ЪАРЪ ЛНГРЕГ ЛА МІНТЕ, НЕЛЕНЕВОС, ШІ ЛСКРЪЛ СЕЪ
ЦІА СЪ'Л АКОПЕРЕ; ШІ СНДЕ НЪ КЪЦЕТАІ АЛОЛО ЛА АФЛАІ. ЛА ЛЪ-
КРЪРІ ДЕ РЪЗЪОАІЕ МЕЩЕР; СНДЕ ЕРА НЕВОІЕ ЛНЕСШІ СЕ ВЪРІА, КА
ВЪЗЪНАДЪ'Л АІ СЕІ, СЪ НЪ ЛНДЪРЪПТЕЗЕ. ШІ ПЕНТРЪ АЧЕЕА РАР
РЪЗЪОІЪ ДЕ НЪ БІРЪІА. ЛШІЖДЕРЕА ШІ СНДЕ'Л БІРЪІА АЛЦІІ, НЪ ПЕР-
ДЕА НЪДЕЖДЕА; КЪ ЦІІНАДСЕ КЪЗЪТ ЖОС СЕ РЪДІКА ДЕАСНРА КИ-
РЪІТОРІЛОР.

ЪАРЪ ДЪНЪ МОАРТЕА ЛЪІ, ШІ ФІІЛА СЕЪ КОГДАН БОДЪ БРМА
ЛЪІ ЛЪАСЕ ДЕ ЛСКРЪРІЛЕ ВІТЕЖЕЩІ; КЪМ СЕ ТЪМПАЪ ДІН ПОМЪЛ БЪН
ШІ РОЛДЪ БЪНЪ СЕ ФАЧЕ. ЛНГРОПАТ'АЪ ПРЕ СТЕФАН БОДЪ ЛН
МЪНХСТІРЕА ПЪТНА, КЪ МЪЛТЪ ЖЪЛЕ ШІ ПЪНЦЕРЕ ТЪТЪРОР ЛОКЪІ-
ТОРІЛОР ЦЪРІІ, КЪТ ПЪНЦЕА ТОЦИ КА ДЪНЪ ШІ ПЪРІНТЕ А ЛОР; КЪ
КЪНОЩЕА ТОЦІ КЪ С'ЛЪ СКЪПАТ ДЕ МЪЛТ БІНЕ ШІ АПЪРАРЕ. ЧЕ ДЪНЪ
МОАРТЕА ЛЪІ, ЛІ ЗІЧЕА СФЪНТЪА СТЕФАН БОДЪ, НЪ ПЕНТРЪ СЪ-
ФЛЕТ, КЪ ЕСТЕ ЛН МЪНА ЛЪІ ДЪМНЕЗЕЪ, КЪ ЕЛ ЗНКЪ АЪ ФОСТ ОМ
КЪ ПЪКАТЕ, ЧІ ПЕНТРЪ ЛСКРЪРІЛЕ САЛЕ ЧЕЛЕ ВІТЕЖЕЩІ, КЕРЕЛЕ НІ-
МЕНЕ ДІН ДОМНІ, НІЧЕ МАІ НАІНТЕ, НІЧЕ ДЪНЪ АЧЕІА НЪ ЛЪАЪ АЦІЪНС.

*Fuga lui Petru Rareș**)*

ВЪЗЪНАД ПЕТРЪ БОДЪ КЪ 'ЛАЪ ЛМПРЕСЪРАТ ВЪЗЪМАШІІ ДЕ ТОА-
ТЪ ПЪРЦІЛЕ, ШІ АІ СЕІ 'ЛАЪ ПЪРЪСІТ ТОЦІ, ЛЪСАТ'АЪ СКАЪНЪЛ, ШІ
С'ЛЪ ДАТ СПРЕ МЪНЦІ, СНДЕ КЪНОСКЪНАД КЪ НІЧЕ АКОЛО НЪ СЕ ВА
ПЪТЕ МІСТЪІ, АЪ СОКОТІТ СЪ ТРЕАКЪ ЛА ЦЕЛРА ЪНГЪРЕАСКЪ. ШІ АША
АФЛЪНАДЪ'ШІ КАЛЕ ДЕСКІСЪ ПРЕН ТЪРГ ПРЕН ПЕАТРЪ, АЪ ТРЕКЪТ ПРЕ

***) Vezi Letopisețile țerei Moldovei de M. Kogălniceanu pag. 162—163.

азнрз мзнзстіреа Бістріції, ші азсзндсе ка сз поатз чевашї одїхнї ꙗн мснте делснпра мзнзстірії, вхзст'ащ снде ка сн роїщ ден толте пзрціле ꙗнкснїсратз мзнзстіреа ка сз'а поатз прїнде. Дече ксноскзнд ел ачесте, ащ ꙗнкзлекат пре кал, ші сїнрбр ащ фсїт сз хлзздвелскз, ꙗн 18 зїле Септемберїе, ꙗнтрзнд ꙗн мснте ꙗнтр'адзнк. Фзрз дрсм, фзрз повацз, ащ дат ла стрїмтсрї ка ачеле, де нс ерл нїче де кал нїче де педестрс; че їащ кзстат а азсаре калска. Шї ашл ꙗн шесе зїле ꙗнвзасїндсе прен мснте, флззмзнд шї трсдїт ащ немерїт ла сн пзреш ꙗн ҃їос, ас дат пе нїше пзскаре, карїї дакз їащ лсат селма, кс драгосте 'лащ прїмїт. Сарз Петрс Бодз ꙗнфрїкосїндсе де еї, с'ащ спзїмзнтат; еарз еї кс жсрзмзнт с'ас жсрат ꙗнїнте'ї ксм ꙗї бор хї кс дїрептате, шї немїкз сз се теамз. Сарз ел ле-ащ дат лор 70 де галбенї ванї де аср; шї вхззнд еї галбенїї кс всксрїе їащ лсат, шї 'лащ дсц ла отакска лор, де 'лащ оспзтат кс пзне шї кс нецїе фрїпт, оспец пзскзреск де че мзнка шї еї. Шї дакз ащ ꙗнсераг 'лащ ꙗмбрзкат кс хїїне проасте де а лор, шї їащ дат комзнок ꙗн кап, шї 'лащ скос ла Йрдеал. Шї фїїнд оасте Ынгрелскз де стражз ла мар҃їїне, їащ ꙗнтребат пре дзншїї че оаменї сзнт; еї ащ зїс: сзнтем пзскарї. Шї ашл ас трекст прен стража Ынгрелскз шї нїмене нс 'лащ ксноскст. Дече пзскарїї 'лащ дсц ла каска снсї воїерїн Ынгреск, кареле ащ фост авзнд прїетешсг маре кс Петрс Бодз; че пре Домнса нсч'ас афлат акасз, нсмаї пре ҃їснпзнеаса лсї; шн пре таїнз спссерз еї де Петрс Бодз, карел ꙗцзлсргзнд де Петрс Бодз, кс драгосте 'лащ прїмїт ла каска еї шї їащ фзксг оспзц. Сарз сн воїїнк оаре чїне че фсцкссе апрод ла Петрс Бодз, прїлежїндсе ꙗнтр'ачел сат, фїїнд скзпат шї ел дїнтр'ачеле рзстзцї,

її спосервз асі де пзскарїї ачїеа че Venice ден мшнте, шї цїїнд
ел кз Петрс Годз аś лнтрат лн мшнці, шї нїмїк де джнса
нз се цїїе, шї кшцетзнд лнтрс ініма са, ксм ар пстел лнцзлече
чела де Домнса сзś, аś мерс лл пзскарї сз'ї лнтреке; шї дакз
їаś вэзст, лндатз аś кшнокст пре Домнса' сеś Петрс Годз;
шї аś кззст де їаś сзрстат пїчїолреле. Ытшче вэззнд Петрс
Годз пре кредїнчїолса сазга са, млат с'аś вкспрат шї с'аś мзн-
гзет, шї млате кшїнте де таїнз їаś боровїт, шї лмеланзїндсїе
їніма, аś адорміт пшцїнтеа. Пїче ззбавз млатз фзкзнд, пзнз
а одїхнїре Петрс Годз, еар ачела цїчпзнелсз аś гзтїт лелгзн кш
каї шї 12 воїнїчї лнтр'армаці; шї дакз 'лаś децїентат, аś шезст
лн лелгзн нсмаї кш ачела апрод, шї аś мерс пре локсрї фзрз де
дршм. пзнз аś сосїт лл каса шнсі воїарїи Шнгсреск, каре шї
ачела ера прїетїн асі Петрс Годз; шї ачела дакз 'лаś вэзст,
кш драгосте 'лаś премїт шї 'лаś оспзтат, шї лндатз їаś гзтїт
лелгзн кш шесе каї, кз лок де ззбавз нз ера, кз ден срмз
прїнсзсе де весте оасте че ера лл стража Шнгсрескз, ксм Пе-
трс Годз аś трекст пентре дїншїї, шї нз 'лаś кшнокст, шї
с'аś порнїт дшпз джнса а'л черка, ка сз'л полтз лїїшнче. Че
дшмнезєś чела че'ї окзрмсїтор тштсрор челор че і се роагк кш
кредїнцз, аś акперїт пе Петрс Годз шї їаś дат кале дескїсз;
шї мергжнд кш невоїнцз аś сосїт лл Чїчєś, шї сзмвзтз лн рз-
сзрїта содрелсі, Септемврїе 28, аś лнтрат Петрс Годз лн че-
тател Чїчєсаї шї аś лнкіс порцїле. Ыарз чеї че'л гонїл ден
срмз, вэззнд кз аś хзлздсїт Петрс Годз дїнаїнтеа лор, саз
лнторс лнапої. Яколо пазнцере шї тжнгсїре ера де Доамна са
Елена, шї де фїїї сеї де Іліашї шї Стефзніцз, шї де фїїкзса
Рвксандл шї де алці кзслшї, пентрс млатз скзрєз че ле Venice

АСИРЗАЕ, ШІИНАСЦЕ ДЕН КЪТЪ МЪРІРЕ АС КЪЗЪТ ЛА АТЪТА ПЕДЕЛП-
СЪ. ДЕЧІ ПЕТРЪ БОДЪ АШЪ ЛНТРАТ ЛН ВІСЕРІКЪ ДЕ С'АС ЛНКІНАТ,
МЪЛЦЕМІНА АШІ ДЪМНЕЗЕШЪ КЪ 'ЛАСЪ ІЗЪЗВІТ ДЕ МЪНЕЛЕ ВРЪЖМАШІ-
ЛОР СЕІ.

ЪАРЪ СЪЛТАН СЪЛЕІМАН ЛНЪРАТЪА ТЪРЧЕСКЪ КЪ ОАСТЕА СА
ЛН СРМА АШІ ПЕТРЪ БОДЪ ЛА МОЛДОВА, МЪЛТЪ ПРАДЪ ШІ СКЪДЕ-
РЕ ФЪКЪНА ЦЕРІІ, ШІ КЪАКЪНАДО, АШЪ АШІСНО ПЪНЪ ЛА СЪЧЕАВЪ, КЪ
МАРЕ СРЦІЕ ШІ ПЕДЕЛПСЪ ТЪТЪРОР АЪКІТОРІЛОР.

Din Eustratie Logofătul și dupa dînsul Simion
Dascalul și Misail Călugărul.

a). *Pentru ijderenia Moldovenilor, și cum au bătut și
au izgonit pre Tătari de pe aceste locuri.*)*

СКРІЕ ЛЕТОНИЦЪА ЧЕА ШНГРЕСКЪ, КЪ ОАРЕКЪНА ПРЕ АЧЕСТЕ
ЛОКЪРІ АШЪ ФОСТ АЪКІНА ТЪТАРІ, ШІ ЛМЪЛЦЪНАСЦЕ АЧЕСТІ ТАТАРІ
С'АС ТІНО ДЕ АШЪ ТРЕКЪТ ШІ ПЕСТЕ МЪНЦІ ЛА ЯРДЕАЛ. ШІ ЛМПІН-
ГЪНА ПЕ ШНГРІ ДЕН ОЧІНЕЛЕ ЛОР, Н'АШЪ МАІ ПЪТЪТ А СЪФЕРІРЕ;
ЧЕ СІНГРЪ ЛАСАЗЪ КРАІСА ШНГРЕСКЪ, КЪРЪІА ЗІКЪ КЪ АШЪ ФОСТ ВЪР-
ХОВНІК, С'АС СКЪЛАТ ДЕ С'АШЪ АШЪ ЛА ЛМЪПЪРАТЪА РЪМЪЛАСІ ДЕ'ШІ
АШЪ ЧЕРШЪТ ОАСТЕ ЛНТР'АЖЪТОР ЛМПРОТІВА ВРЪЖМАШІЛОР СЕІ. ДЕЧЕ
ЛМЪПЪРАТЪА РЪМЪЛАСІ АЛТ АЖЪТОР НЪ ІАШЪ ФЪГЪДЪІТ, ЧЕ ІАШЪ ДАТ
РЪСПЪНО ШІ АШЪ ЗІС: „ЪЪ СЪНТ ПЪДРАТ, КЪНА АМ СЪЪТЪТ ЛА ЛМ-
ПЪРЪЦІЕ, ОМ ДЕ ПЪДЕЦЪА МЕШЪ СЪ НЪ ПІЛЕ; ПЕНТЪРЪ АЧЕЕА, МЪЛЦІ
ОАМЕНІ РЕІ С'АШЪ ФЪКЪТ ЛН ЦЕАРА МЕА, ШІ КЪТЕ ТЕМНІЦЕ, ТОАТЕ
СЪНТ ПАІНЕ ДЕ АЪНШІІ. ШІ НЪ МАІ АМ ЧЕ ЛЕ ФАЧЕ; ЧЕ ЦІ'У ВОІЪ
ДА ЦІЕ СЪ ФАЧІ ІЗЪЗНАЪ КЪ АЪНШІІ. ЪАРЪ ТЪ ЛН ЦЕАРА МЕА СЪ

*) Veđi Letopesițele țerei Moldovei appendix la T. I. p. 3—5.

нш'ї маї адшчї, кз цї'ї дзрсецк ціе.“ Шї де сзрг лнвзцз, де'ї стрїнсерз пре тоцї, де їаš арс лмпрежсрса капсашї де лелš пжржолїт пзрса, кš шн хер лнхеревзнтат; каре семн трзеште шї пзнз астззї лн целра Молдовеї шї ла Мараморшш, де се чехлсецкš прежср кап. Дече Ласлзš Країš, дїкз аš ллат лчел джстор тзлхзрсецк де ла лмпзрлтсв Рзмсвсшї, аš сзлїт ла целра Шнгрелскз, шї де авї пре кзшлеціле Крзчїснсвсшї, кš толтз пš-тереа са с'ас анскат де Тлтарї а'ї влтере шї а'ї гонїре, де аš трекс'т лснтеле лн чеастз целрз пре ла Роднї, пре каре кале шї семне прїн стїнчї де пеатрз лн доше локсрї се афлз фз-кште де Ласлзš Країš. Шї ашл гонїндшї прен мшнцї, скослš шї пре лчестї Тзтарї, карїї аš фост лзкшїторї лн Молдова, де їаš гонїт пзнз їаš трекс'т апл Сїретсвсшї. Ёколо Ласлзš Країš, че се кїамз лешеште Станїслав, стзнд лн цермшріле апей, аš стрїгат Шнгреште: Сїретем, Сїретем, адекз: плчемї, плчемї, саš кшл зїчем ної: ашл 'мї плче. Маї апої дїкз с'ас дескз-лекат цара, де пре ксвзнтсв лсї Країš че аš зїс Сїретем аš псц ншмеле апей: Сїретсв. Дшпз мшлтз голнз, че аš гонїт пре Татарї дїн толте локсріле де шнде ерл ашевзцї, ста лн мшлте локсрї лмпотрїва оштїлор лсї Ласлзš Країš де че чеїл че ста вкзтшцї ерл кз нš се пште спрїжїні, еарз чеїл че фшעה лї се да лшнга лнїнште шї скзпа. Пре лчеле времї ерл мецшершсгсв Тзтарїлор, де се фзчел а даре дос, шї апої лндатз се 'нтор-чел асшпра челор че'ї гонїл. Че нече шн спор нš лвел; кз кздел лн прїмеждїї де перїа, шї орї че фелсрї де мецшершс-гсрї вреа фаче, тот лор ерл де смїнтелаз, пзн їаš скос ден тот локсв, шї їаš депзртат песте Нісгрс ла Кржм, шнде шї пзнз астззї трзескš.

ДЕ АКОЛО С'АВ АНГОРС ЛАСАЗЪ Крайш КС ЛАСДЪ ШІ ВІРІРЕ;
 ШІ СОСІНД А КАСЪ АН З'ОА АЗСАТЕІ СЪКЪСАБІ АШ ЧЕРШТ ЛА ЕПІС-
 КОПІІ ЛОР ВЛАГОСЛОВЕНІЕ СЪ'А ЛАСЪ ТРЕІ ЗІЛЕ СЪ СЕ ВЕСЕЛЕАКЪ КС
 ДОАМНАШІ ШІ КС БОІАРІІ СЕІ. ЛАШ ВЛАГОСЛОВІТ ДЕ АС АЗСАТ СЪК
 МАРЦІ КЪ ТОАТЪ КЪРТЕА СЪ; КАРЕ ОБІЧЕІС СЕ ЦІНЕ ЛА АЕЦЕА ЛОР
 ШІ ПЪНЪ АСТЪЗІ, ДЕ ЛАСЪ СЪК МАРЦІ АН СЪПЪТЪМЪНА ПОСТЪСАІ
 ЧЕА МАРЕ.

b). *Pentru descălecarea Maramoruzului.*

ЛАСАЗЪ Крайша УНГРЕСКЪ, АСНЪ ІЗЪВЪНДЪ КС НОРОК ЧЕ АС ФЪ-
 КЪТ АСЪПРА ТЪТАРІЛОР, ШІ С'АВ АШЕЗАТ ЛА СКАШНА СЕШ, С'АВ СЪХ-
 ТЪІТ КС БОІАРІІ СЕІ ЧЕ ВОР ФАЧЕ КЪ АЧЕІ ТЪАХАРІ ЧЕ'І АСАСЕ АН-
 ТР'АШТОР ДЕ ЛА АМЪЗРАТЪА РЪМЪСАЧІ, КС КАРЕ МАРЕ ІЗЪВЪНДЪ
 АШ ФЪКЪТ, ДЕ АШ РІСІПІТ ПЪТЕРЕА АЧЕЛОР ТЪТАРІ; КЪ СЪ ЛЕ ДЕА
 ЛОК ШІ МОШІЕ АН ЦЕАРЪ, НЪ СЪФЕРІА УНГРСІІ ЧЕІ ДЕ МОШІЕ, ВЪ-
 ЗЪНДЪ КЪ СЪНТ ОАМЕНІ РЕІ ШІ СЪІГАШІ, СЪКОТІНДЪ КЪ ДЕ СЕ ВОР
 АМЪСАЦІ, ЕІ СЕ ВОР АНТЪРІ, ШІ СЪ НЪ АІ СЕ ТЪМЪПЕ ВР'О ПРІЧЕ
 КЪ ЕІ ШІ СЪ ПЕТРЕАКЪ МАІ РЪС ДЕ КЪТ КЪ ТЪТАРІІ; МАІ АПОІ
 СЪ НЪ ЛЕ ХІЕ АМІ ПЕРДЕРЕ ШІ КЪЗІЕА. ЧЕ ЛЕ-АШ АЛЕС ШН ЛОК, О-
 СЪВІТ ШІ ПЪСЪІІШ, АНГРЪДІТ КЪ МЪНЦІ ПЕНПРЕЖЪР, АНТРЕ ЦЕАРА
 ЛЕШЕАКЪ ШІ 'НТРЕ ЦЕАРА УНГРЕАКЪ, ШНДЕ ЕСТЕ АКМЪ ЦЕАРА ЧЕ
 СЕ КІАМЪ МАРАМОРЪШЪА; АКОЛО ЛЕ АШ АМЪЗРЦІТ МОШІІ ДЕ ТЪР-
 РЪРІ ШІ ДЕ САТЪ, ШНДЕ ТРЪЕСК ШІ ПЪНЪ АСТЪЗІ.

c). *Pentru descălecarea țerii Moldovei de al doile
 rând, în ce chip și cum s'au așezat.*

АСНЪ РІСІПА ЦЕРІІ ДЕНТЕІ, КЪМ СКРІЕ КЪ С'АВ ПЪСЪІІТ ДЕ
 ГРЕА ОШТІЛОР АБІ ФЛЕАХЪ ХАТМАНЪА РЪМЪЛЕНЕСКЪ, С'АШ КЪМ СКРІЕ ЛА
 ЛЕТОПІСІЦЪА ЧЕА УНГРЕСКЪ ПЕНТЪС ЛАСАЗЪ Крайша УНГРЕСКЪ, КЪ
 АШ РІСІПІТ МЪСАЦІМЕА ТАТАРІЛОР ДЕ ПРЕ АЧЕСТЕ ЛОКЪРІ ДЕ АШ РЕ-

мал локѡа пѡстѡиѡ; маї апої дѡпѡ мѡатѡ време, кѡнѡ фїї чеї де дѡмнї дїн мѡнцї ѡнгѡреїцї погорѡнѡ дѡпѡ взнат, шї аѡ немерїт ла апа Молдѡвеї, вѡзѡнѡ локѡрї десѡѡтате, кѡ кѡмп дескїшї, кѡ пѡдѡрї десе, шї кѡ апе кѡрѡтѡлѡре, ѡнарѡїнѡ локѡа, аѡ трѡс пе дї сеї де ла Марамѡрѡш, шї пре алцїї аѡ ѡндемнат де аѡ венїт, шї аѡ дескѡлекат ѡнтѡїѡ сѡпт мѡнте; маї апої ѡмѡлѡцнѡдѡсе, шї крескѡнѡ ѡнаїнте, нѡ нѡмаї апа Молдѡвеї сѡс Сїретѡа ле аѡ фѡст ѡтар, че пѡнѡ ла Пїетѡс шї пѡнѡ ла Марѡ с'ас лѡцїт. Кѡ че шї рѡсколїе маї апої фѡчеа ка сѡ'шї аперѡ цеарѡ, шї пѡмѡнтѡа сеѡ де кѡтрѡ Скїтї шї Гѡтї, шї де кѡтрѡ алцїї вѡчїнї че ерѡ пенпреѡѡр. Че авѡнѡ пѡртѡторї де грїѡѡ пре дѡмнї лѡр. карѡї рѡдїкасе дїнѡре сїне, де мѡате ѡрї ѡн цеарѡ Лѡшеѡскѡ аѡ ѡнѡрат шї мѡатѡ прѡдѡ шї їзѡнѡдѡ аѡ фѡкѡст. Дѡн кѡмпї пре Тѡтарї їас скѡс; кѡ дѡпѡ рїсїпа Татѡрїѡлѡр чеї гѡнїсе ѡарекѡнѡ Лѡсѡѡѡ Ърлїсѡ ѡнгѡрескѡ де пре ачѡсте локѡрї еарѡшї аѡ фѡст ѡнѡепѡт а се тїндѡре ла кѡмпл. . . Ър дѡкѡ аѡ ѡчїс ачѡї фѡчїѡрї де дѡмнї зїмѡрѡа. сѡѡ вѡѡрѡа че аѡ фѡст, кѡм скрїе Лѡтопѡс'ѡа чеѡ Молдѡвѡнеск, шї ѡнтѡрнѡнѡдѡсе ѡнлѡпѡї аѡ немерїт ла локѡа ѡнѡе есте акѡс Тѡргѡа Сѡчевїї, аколо мїѡсїнѡдѡле фѡм де фѡк, шї фїїнѡ локѡа деспре апѡ, кѡ пѡдѡре мѡрѡнтѡа, сѡѡ погорѡт пре мѡрѡденїеѡ фѡмѡсѡї, ѡнѡе есте акѡс Мѡнѡсѡтїреѡ Ъцкѡнїї. Ъколо пре ачѡлѡшї лок, аѡ гѡсїт ѡ прїсѡкѡ кѡ стѡнї, шї ѡн мѡшнѡг кѡтрѡн прїсѡкарїѡ; де сїмїнѡце аѡ фѡст рѡс*) шї 'лаѡ кїѡмѡт Ъѡцкѡ. Шї

*) Cronicariї Moldovei sub nume de Ruși înțelegū pre Ruteni sau Rusneci cum le zicem în limba populară; fiind că Rosienilor le ziceu pururea Moscali, de pe numele vechii capitale Mosca. (Nota D-lui Cogălniceanu).

ЅНТРЕВЗНАДА АЧЕЇ ФЕЧІОРЇ ДЕ ДОМНІ, ЧЕ ФЕА ДЕ ОМС'Ї ШІ ДЕН
 ЧЕ ЦЕАРЗ'Ї; ЕА АЅ СПС КЗ ЕСТЕ ДІН ЦЕАРА ЛЕШЕАСКЗ РС. АШІЖ-
 ДЕРЕА ШІ ПЕНТРС ЛОК 'ААЅ АНТРЕВАТ, ЧЕ ЛОК ЕСТЕ АЧЕСТА. ШІ ДЕ
 ЧЕ СТЗПЗН АСКВАТЗ. ЪАЦКО АЅ ЗІС КЗ ЕСТЕ ШН ЛОК ПССТІІЅ ШІ
 ФЗРЗ ДЕ СТЗПЗН ДЕ'А ДОМНЕСК ФІЕРЕЛЕ ШІ ПАСЕРЕЛЕ, ШІ СЕ ТІНДЕ
 ЛОКБА АН ЖОС ПЗНЗ АН АШНЗРЕ, ЕАР АН СС С ПЗНЗ АН НіСТРС ДЕ
 СЕ ХОТЗРЗШТЕ КЅ ЦЕАРА ЛЕШЕАСКЗ, ШІ ЕСТЕ ЛОКЗА ФОАРТЕ БШ
 ДЕ ХРАНЗ. АНЦЕЛЕГЗНА АЧЕЇ ФЕЧІОРЇ ДЕ ДОМНІ АЧЕСТЕ КЅВІНТЕ,
 АЅ СІРРШТ ЛА МАРАМОРШ ДЕ ШІ АЅ Т АС ОАМЕНІ СЕЛ, ШІ ПРЕ
 АЦІЇ АЅ АНДЕМНАТ, ШІ АЅ ДЕСКЗЛЕКАТ, АНТЗІ СБЕТ МШНТЕ, ШІ
 С'АЅ АЗЦІТ ПРЕ МОЛДОВА АН ЖОС. ЪАРЗ ЪАЦКО ПРІСАКАРІСА. ДАКЗ
 АЅ АНЦЕЛЕС ДЕ ДЕСКЗЛЕКАРЕА МАРАМОРИШЕНІЛОР, АНДАТЗ С'АЅ АС
 АН ЦЕАРА ЛЕШЕАСКЗ ШІ АЅ АДС ЛЕШІ, ШІ АЅ ДЕСКЗЛЕКАТ ПРЕ
 АПА СЧЕВІЛ АН СС, ШІ СПРЕ СІРЕТ ДЕСПРЕ БОТОШЕНІ. ШІ АША
 ДЕ СЪРГ С'АЅ АЗЦІТ РОМЗНІЛ АН ЖОС, ШІ ЛЕШІ АН СС, ШІ С'АЅ
 ПЛІНІТ ТОАТЕ ЛОКЪРІЛЕ КЅ ОАМЕНІ АНТР'АЧЕАСТЗ ЦЕАРЗ ДЕН МШНТЕ
 ПЗНЗ АН НіСТРС, ШІ АН ЖОС ПЗНЗ ШНДЕ ДЗ АШНЗРЕА АН КІДОВ,
 ШІ ПЗНЗ АН ЧЕТАТЕА ЯЛЕЗ, ШІ АА КІЛІА, ШІ АА РЕНЛ, ШІ ПЕ
 НіСТРС АН СС ПЗНЗ ШНДЕ СЕ АМПРЕШЗ КЅ ХОТАРБА ЦЕРІЇ ЛЕ-
 ШЕШТІ, ШІ ПЕ ПРСТ ПЗНЗ МАЛ СС ДЕ ЧЕЗНЗСЦІ ШІ ПРЕ ЧЕРІМШ-

АШІЖДЕРЕА ШІ ТЗРГСА БАІА, СКРІЕ КЗ ААЅ ДЕСКЗЛЕКАТ НЕШТЕ
 ОААРІ. ЪАРЗ СЧЕАВА О АЅ ДЕСКЗЛЕКАТ НЕШТЕ КОЖОКАРІ ШНГРЕШТІ
 ЧЕ СЕ КІАМЗ ПРЕ ЛІМБА ЛОР СОЧІ, ЕАРЗ СЧЕАВА ПРЕ ЛІМБА ЛОР СЕ
 КІАМЗ КОЖОКЪРІЕ. АНТР'АЧЕСТА КІП С'АЅ ФЗКСТ АЧЕСТЕ. АФАЛТС'АЅ
 АНТР' АЧЕАСТЗ ЦЕАРЗ ШІ ЧЕТЗЦІ ФЗКСТЕ МАЇ ДЕ ДЕМСАТ ДЕ ІАНО-
 ВЕЗІ (ЦЕНОВЕЗІ): ЧЕТАТЕА АА ТЗРГСА СЧЕВІЛ, ШІ ЧЕТАТЕА АА ХОТІН,
 ШІ ЧЕТАТЕА ЯЛЕЗ, ШІ ЧЕТАТЕА КІЛІЕЇ, ШІ ЧЕТАТЕА НЕАМЦСА, ШІ ЧЕТА-
 ТЕА НОЅ РОМАНБА, ЧЕ І С'АЅ СЪРПАТ ПЗМЗНТБА ШІ АЅ ВЪЗСТ.

Евстратіе Логофзтѣла, (ши дѣпз дѣнса Сіміон Даскалса
ши Місаіл Кзлсгзрѣла).

Din cronica lui Miron Costin.

ПРЕДОСЛОВІЕ *).

АДЕКА МАИ ДНАИТЕ КВВЗНТАРЕ, ДИИ ДЕСКЗЛЕКАРЕА ЦЗРЗИ МЛАД
ДЪВІИ ДИИТЗИ ШИ А НЕАМЪАШИ МЛАДЪВЕНЕСК.

КЗТРЪ ЧЕТИТЪРІИ АЧЕШІИ КЗРЦИ.

ДНЧЕПСТЪА ЦЗРЪАЪ АЧЕСТЪРА ШИ А НЕАМЪАШИ МОЛДОВЕНЕСК
ШИ МЪНТЕНЕСК ШИ ДН ЦЗРЪАЕ ШНГРЕЦИ КЪ АЧЕСТ НЪМЕ РЪМЪНИ,
ПЪНЪ АСТЪЗИ ДЕ ШДЕ СЪНТ ВЕНИЦИ ДНТРЪ АЧЕСТЕ ПЪРЦИ ДЕ ПЛ
МЪНТ, А СКРІЕ МЪАТЪ ВРЪМЕ ЛА КЪМЪНЪ АЪ СТЪТЪТ КЪЦЕТЪА
НЪСТРЪ. СЪ ДНЧЕП УСТЕНЕАЛА АЧАСТА ДЪПЪ АТЪТЪ ВЪКЪРИ ДЕ ЛА
ДЕСКЗЛЕКАТЪА ЦЗРЪАЪ ДИИТЗИ, ДЕ ЛА ТРАИИ ДНПЪАТЪА РЪМЪ
АШИ КЪ КЪТЕВА СЪТЕ ДЕ АИИ ПРЕСТЕ МИНЕ ТРЕКЪТЕ, СЪ СПАРИЕ
ГЪНДЪА. Я АЪСА ТЪРЪШ НЕСКРИС, КЪ МЪРЕ ШКАРЪ ДНФЪНДАТ НЕА
МЪА АЧЕСТА ДЕ Ш СЪМЪ ДЕ СКРИТЪРИ, МЪТЕ ИНИМИ ДЪРЕРЕ. БИ
РЪВИТАЪ ГЪНДЪА СЪ МЪ АПЪК ДЕ АЧАСТЪ УСТЕНЕААЪ, СЪ СКЪТ АЪ
МИИ ЛА ВИДЕРЪ ФЕЛЮА НЕАМЪАШИ, ДИЧ ЧЕ ИЗЪВЪР ШИ СЪМИНЦИЕ
СЪНТ АЪКЪРИТОРИИ ЦЗРЗИ НЪАСТРЕ А МЛАДЪВІИ ШИ АША ШИ А ЦЗ
РЗИ МЪНТЕНЕЦИ, ПРЕКЪМ СЪА СКРИС МАИ СЪС, ШИ А РЪМЪНИАЪ
ДИИ ЦЗРЪАЕ ШНГРЕЦИ. КЪ ТЪТ ШИ НЕАМЪА СЪНТ, ШИ ШДАТЪ ДЕС
КЪЛЕКАЦИ; ДЕ ШДЕ СЪНТ ВЕНИЦИ СТЪРЪМЪШИИ АЪР ПРЕ АЧЕСТ
ТЕ АЪКЪРИ, СЪПТ ЧЕ НЪМЕ АЪ ФОСТ ДНТЗИ ЛА ДЕСКЗЛЕКАТЪА
АЪР, ШИ ДЕ КЪНД СЪА ДЕСЪВЕНТ ШИ АЪ НЪМЕАЕ АЧЕСТ ДЕ АЪМ,
МЛАДЪВАН ШИ МЪНТЪН, ДН ЧЪ ПАРТЕ ДЕ НЪМЕ, МЪТЕ МЛАДЪ

*) Vezi Letopisițele țerei Moldovei de Dl. M. Cogălniceanu I.
p. 3—5, apoi p. 212 și la p. 302—305.

тѣла Рѣмслаши; ши кѣ встенеалъ аѣ скѣс лѣмин ла ведеде исторіиле.

Лѣндемнатѣмъаѣ фирѣ маи мѣлат де цѣинца ачешѣи цѣри, де лѣчепѣтѣла ши де дескзлѣкатѣла маи чел дѣнтѣи, тѣлате алте цѣри цѣиндъ лѣчепѣтѣрилѣ салѣ. Лѣаѣ вѣсѣрдѣа лѣи Ѣрѣке Ѣврникѣла, кареле аѣ фѣкѣст дѣн драгѣстѣ цѣрѣи Лѣтѣписѣцѣла сѣс, лѣсѣ де ла Драгѣш Ѣвѣз, дѣн дескзлѣкатѣла лѣдѣилѣ цѣрѣи ачешѣиа а Мѣладѣвин, дѣн Марамѣрѣш скрѣе; марѣ де дескзлѣкатѣла чел дѣнтѣи кѣ Рѣмлаши, адекѣ Рѣмлаѣни, кѣндъ аѣ дескзлѣкатѣ Траіан лѣнѣратѣла Рѣмслаши кѣ Рѣмлаши, нимикѣ нѣ пѣменѣцѣе; нѣмаи кѣт лѣсѣмнѣзѣз ла ѣн лѣи, кѣ аѣ маи фѣст цѣра ѣдѣтѣ дескзлѣкатѣ, ши салѣ пѣстѣнт де тѣтѣри; ѣри кѣ наѣ авѣт кѣрѣи, ѣри кѣ аѣ фѣст дѣстѣла а скрѣе де маи скѣрте ѣкѣри. Дѣстѣла де дѣнсѣла ши атѣта, кѣм пѣлате хѣе чѣне сѣзѣкѣ: Нѣмаи лѣи де ачѣстѣ цѣрѣ маѣ фѣст мѣлѣ, сѣ нѣ рѣмѣ лѣнѣрѣ лѣнѣнѣрѣкѣла неѣиинѣцѣи. Кѣ чѣлѣлѣлате че маи сѣнтѣ скрѣе дѣзѣсѣтѣри де ѣн Ѣвѣстрѣтѣе Лѣгѣфѣтѣла, ши де ѣн Ѣнѣмон Дѣскал, ши де ѣн Мѣслаи Кѣлѣгѣрѣла, нѣ лѣтѣписѣце, че сѣнтѣ ѣкѣри ши ѣслѣе, карѣ ши ачѣлѣ нѣ пѣцине.

Лѣаѣ лѣндемнарѣ мѣлѣс фѣст. кѣ ми сѣ парѣ, ѣнѣ нѣ цѣиѣ, кѣ нам ѣзѣст лѣтѣписѣцѣла лѣи Ѣвѣстрѣтѣе Лѣгѣфѣтѣла, дѣр кѣм ам лѣнѣзлѣс дѣн кѣциѣѣ ѣотѣри, ши Маи алѣс дѣн Нѣкѣлѣѣ Ѣѣхѣш, че аѣ фѣст Лѣгѣфѣтѣ марѣ, прѣ ачѣст Ѣнѣмон Дѣскал Ѣвѣстрѣтѣе Лѣгѣфѣтѣла лѣлѣ фѣтѣт кѣ ѣаснѣлѣ лѣи, ши ачѣл маѣлѣр Мѣсаїл кѣлѣгѣрѣла де ла Ѣнѣмон Дѣскалѣла аѣ нѣскѣст, ачѣла фѣиѣ, ачѣстѣ лѣлт непѣт; ши мѣлат ѣмѣ мѣер де ѣндѣѣ аѣ афлат маи ачѣстѣ ѣаснѣ. Кѣ Ѣрѣке Ѣврникѣла скрѣе кѣ патѣрѣ зѣчи ши чѣнѣи де ани, де дѣмнѣилѣ чѣлѣ дѣнтѣи нѣче

w скрисваре н8 сз афлз де л8кр8реле лвр, че сз ввр хи л8к-
рат, ши niche стренин лнкз нл8 цинт немикз де дзншии пх-
нз ла Ялезандрс Бвдз чел маре ши в8н. Дечин саз лнчепст
истврине лешечи а сз скрие, маи алес Биелскіе ши Марцин
Пашкврскіе, пре карин тз 8рмат рзпвсат8а 8р'ѣке Бврник8а.
Дака нл8 фвст дарз скрисваре лнтзи лн царз, ши niche стре-
инин нл8 ці8т, ши немикз нл8 скрис, де 8нде сзнт дарз л-
ч'ѣсте влне, кз сзнт мвшин цзрзи ачещина дин темнициле Рз-
м8л8н, даци лрт88 ацютврюл л8н Ллслз8 краюл 8нг8реск, ши
Рвмзніи ерл ат8нч'ѣ ла ач'ѣ вр'ѣме лн Марлмврзш, лн зиле-
ле ачел8н краю а л8н Ллслз8, тар чещин дин квлче, 8нде тасте
акм8 Мвладв8л, тар чен динквл8 8нде тасте акм8 царл М8нте-
н'ѣскз, тар пен м8нци, пре 8ат, 8нд'ѣ ши акм8 сз п8мен'ѣще
цара 8ат8л8н, ши Рвмзніи чен дескзлекци де Траіан лнпз-
рат8л Рзм8л8н лн Ярделл.

88, ю8ите четиторюле, никзир'ѣ нам афлат, niche ла 8н
историк, niche Латин, niche Ллх, niche 8нг8р, ши в'ацл м'ѣ,
Д8мнезес цине, к8 ч'ѣ драгвсте ерам п8р8р'ѣ ла иствріе, татз
кз ши п8нз ла ачлстз врзстз; тар де ач'ѣсте влне че л8скрис
тан сз д'ѣ самз тан ши де ачлстз вкарз. Ши niche тасте шл-
гз а скрие вкарз в'ѣчникз 8н8н н'ѣл, нврвд; кз скрисвар'ѣ
тасте в'ѣчникз; ши кзнд вкзрзл лнтр8 вре w зз пре чиневл,
тасте к8 грес а р8вдл. дарз лнкз ши лн в'ѣчи. 88 ши да сл-
мз де а ле м'ѣле кзте скр'ї8.

Фзк8т8ц8ам изввд лнтзлшадатз де марн ши вестич и-
тврини, кзрв8а трзеск ши акм8 скрисориле лн л8ме, цин ввр
трзи лн в'ѣчи. Ши ашл ам невлнт сз н8м ф'їе грижз, де ар
кзд'ѣ ачлстз клрте врн пре ак8н м8нз. ши дин стренин клр'їи

каста ши чарка де амзвнтѣла сминтелиле а истврѣен лвр. Би сзнт пввзцбитврѣи мѣен, еи рзспвнд ши цнзмашилвр неамв-
лвн ачествр цзри ши завистничилвр, ши лнтзи знвн Бниа
Силвѣе, ши кѣ срмзторѣи лвн. Лнсз ачестл истврнк нѣ ашл
грѣѣ не приатин тасте, кзт нѣман ачест нѣме Влах ди пе
Флах Хатманвнл кз тасте скрѣе, знде сас алвнекат ши сзрклл
Зрѣке Вурниквл; кредим непвтинци вминещи. Іар тасте ал-
тѣла де нѣмѣл сзс Лѣх, Іон Замвскѣе, кереле врѣ нзвлѣще,
кз нѣ снт Молдавѣнн, ниче Мзнтѣнн днн Рзмлѣнн, че
трекзнд не личѣ пре ачѣсте лврѣри Траїан лнзратѣл Рзмв-
лвн, ши лзсзнд слвжитврѣи де пазз, лѣ апвкат в самз де Дачи
лнмвз рзмленѣскз. Видѣвѣи апвн кввинтелвр лвн рзспвнс ши
вкарз, нѣ де ла мине, че де ла истврнчнн карнн сзнт пввз-
цбитврѣи мнѣн, ла рзндѣла сзс.

Пѣтѣрниквл Двмнезѣс, чннстнте ши юбите четитврѣоле?
сзци дервѣасѣз, дѣпз ачѣсте кѣмплате времи а днлвр ншштри,
кзндѣла ши ман слвѣвде вакѣри, лтрѣ кафе пре лзнгз алте
тѣвн. сз лнкн врѣме ши кѣ четнтѣл кѣрцилвр а фаче искв-
снтз злѣвз; кз нѣ тасте алтз ши ман фрѣмоасз, ши ман де
фвалѣс лн тватз вѣаца вмвлнн зѣввз, дн кзт четнтѣл кзр-
цилвр; кзче кѣ четнтѣл кзрцилвр ши а скриптѣрнн кшнвалѣем
пре Знднтсрѣл нвстрѣ Двмнезѣс, кѣ четнтѣл ладзз лн фачем
пентрѣ твалте а лвн кзтрз нвнн вѣнзтзци, кѣ четнтѣл пентрѣ
грешалеле нвалстре мнлвствн лл фачем, ден скриптѣрнн лнцз-
лѣѣем мннвдате ши вѣчннче флптеле лвн, а фаче фернчнтз
вѣаца ши немсрнтваре агонисѣще нѣме. Сзнгѣр Мзнтѣтв-
рѣл нвстрѣ Двмнл ши Двмнезѣс Исѣс Хрїстос не лнвалцз зн-
кзнд; Испитици скриптѣрнле. Скриптѣра депзртате лврѣри де

вкїи нвщри не днвцз, кс ачѣле трексте времи сз причѣнем чѣле вїитваре.

Четеце кс вѣнз сзнзтате, ши примѣце а нвастрз кс драгвсте встенеалз.

Де твате феричири ши дарѣри де ла Дѣмнезев вшитвр.
МИРѢН КѢСТИН.

каре ам фвст Лвгсфзт маре дн Мвладввв.

В О Р О Я В Я

К з т р з Ч е т и т о р ю .

Фостаѣ д гжндѣ мїеѣ, юбите четиторюле, сз фак Лѣтописцѣл цзржи ноастре Молдовен ден дескзлекатѣл ен чел динтзи, кареле аѣ фост де Траїан Апзратѣл, ши оурзисзм ши дчепзтѣра лѣтописцѣлши. Че сосирз асвпра ноастрѣ кѣмплите ачѣсте времи де акмѣ, де нѣ стѣм де скрисоари, че де гриже ши сѣспинѣри. Ши лл ачест фелю де скрисоаре, гжнд словод ши фзрз влѣри требѣше; арз нон прзвим кѣмплите времи, ши кѣмпнз маре пзмѣнтѣлши нострѣ ши ноѣ. Дечи примѣше ачестѣ датѣ атѣта ден трѣда ноастрѣ ка сз нѣ сз оунте лѣкрѣриле ши кѣрсѣл цзржи, де онде аѣ пзрзсит а скріере рзпжвсатѣл Оврѣки Борникѣл. Яфлавен де ла Драгвш Водз ден дескзлекатѣл цзржи чел лл доиле, лл Лѣтописцѣл лши, прерѣндѣл сзѣ скрисѣ Домніиле цзржи, пнз лл Ярвн Водз, а доа Домніе. Іарз де ла Ярвн Водз лкоаче, лчѣпе ачестѣ Лѣтописцѣ, каре ци ллм скрис нѣи, нѣ кѣм саре кздж де амзрѣнтѣл твате, кз Лѣтописцѣл чѣле стѣенни лѣкрѣриле нѣман чѣле маи дсемнате, кѣм синтѣ рззбоделе ши скимѣзриле скрїѣ а

църкларь меціяши; тарз чѣле че сз лскрягз лкаса алтса дѣа-
мзрѣнтса лскрси де касз нлѣ скрис. ши де а лси Лѣтописццл
де Молдѣвлин скрисз нс сз а фла. Тарз тѣт вен а фла пре рлнд
скрисз тѣате. Ши Примѣше ачастз длтз ачастж пвцинѣ трс-
дж а ноастрк, каре ам фзкст, сз нс сз трѣкз кѣмѣа кѣ ови-
тарѣ, де овиѣа есте пзрзсит; кѣ ачстз фзгздинцз кѣ ши
Лѣтописццл дтрѣг сз ащепци де ла нон, де вом ава зилѣ,
ши нс ва хи пср прѣ вѣчникѣа сфат а пстѣрникѣаши дѣмне-
зѣс цѣрѣи ачѣіа цѣнкю ши сорок де сзѣтршире.

МІРСОН КѢСТІН.

Бив вел вѣрник Цържи де жѣс.

ДОМНІЕЯ ЛѢИ ГѢОРГІ СТЕФАН БОДѢ.

Ден чинчї сімцирї че аре ома анме: ведереа, азїіреа, мї-
росиреа, гсстѣа шї піпзітѣа, маї адеврѣт де тоате сімцирїае
есте ведереа, кѣ прїн азг кѣте аде ома нс се поате ашега
деплїн кѣ гзнѣа, есте аша че се аде аз нс есте, кѣчї нс
тоате сзнт адеврѣате. кѣте вїн прен азгѣа нострѣ. Яша шї
міросѣа де мѣате орї лмшалз, фїїнд мѣате міроденїї дентзі гре-
ле, еарз апої маре шї ісксїт мірос флк. Гсстѣа лнсз есте аша,
кѣ мѣате не пар кѣ сзнт дѣлчї, апої сімцим амар. шї лмпро-
тївз мѣате амаре кѣ сзнт не пар, шї сзнт дѣлчї. Піпзітѣа,
еарзшї мѣате піпзім лн кїп де знеле, шї сзнт алтеле, шї нс
ле пстем кѣношїе пре сїнгѣр піпзітѣа фзрз ведеере. Еарз веде-
реа лнсзшї дз тоате ашегате лн адевр гзнѣаши нострѣ, шї
че се веде кѣ окї нс лнкапе сз фїе лндїалз лн кѣношїццл.
Яша шї нолз, іѣїте четїторїае, кѣ мѣат маї лесне а скїере

ДЕ АЧЕСТЕ ВРЕМЇ ДН КАРЕ МАЇ ЛА ТОЛТЕ НЕАМ ПРИЛЕЖИТ СІНГРІ,
ШІ ПЕНТРС ЛВНУМЕА КАПИТЕЛОР ЧЕ С'АВ СКРІС ПЕНТРС ДНДЕЛШГАТЗ
ДОМНІЕА ЛШЇ ВАСІЛІЕ БОДЗ МАЇ СВС. ДЕН ЕШІТША ЧЕЛ ДЕНТЗИ ДЕН
СКАШНА ЦЗРІЇ А ЛШЇ ВАСІЛІЕ БОДЗ. ДНЧЕПЕМ А СКРІЕРЕ ДЕ ДОМНІЕА
ЛШЇ СТЕФАН БОДЗ ГЕОРГІЕ, КАРЕ ОРЇ КС ДІРЕЛПТЗ КАЛЕ, ОРЇ КС НЕ
ДІРЕНТЕ МІЖЛОАЧЕ, РЗДІКЗНАССЕ АСПРА ДОМНССЗШ, ІАШ ЛВАТ ДОМ-
НІЕА, ТОЛТЕ ШНЕЛЕ КА АЧЕСТЕ ДЕН ОРЗНАДІРЕА ЛШЇ ДШМНЕЗЕШ А ФІРЕ
СЕ КРЕДШ.

ДНАДТЗ ЧЕ САЗ АШЕЗАТ СТЕФАН БОДЗ ГЕОРГІЕ ДН СКАШНА
ДОМНІЕЇ, КС СФАТША ЛШЇ КІМЕНІ ІАНЗШ ХАТМАНА ЛШЇ РАКОЦІ, ШІ
А ДІЙКАВІ СПЗТАРІША МШНТЕНЕСК, АШ АЛЕС ШІ ДЕН ОЛСТЕ ШНГС-
РЕАСКЗ ШІ ДЕН МШНТЕНІ, ШІ АШ АЛЕС ШІ О САМЗ ДЕ ОАМЕНІ ДЕ
ЦЕАРЗ, КС ПЗТРАШКО МОРЕЛНА ХАТМАНА, ШІ АШ ТРІМЕС СПРЕ
ХОТІН ДН ШРМА ЛШЇ ВАСІЛІЕ БОДЗ.

ШІА ШІ ВАСІЛІЕ БОДЗ ДЕ ТОЛТЕ ЧЕ СЕ ЛВКРЕАШЗ ДН ІАШ
ДН ШРМА ЛШЇ, ШІ АШ ТРІМЕС ШІ АЛ ДОІЛЕ РЗНА ДЕ ЛА ХОТІН СОЛІ
ЛА КСКСРССЗШ ЛА ХМІА ХАТМАНА КЗЗЧЕСК, ШІ АЛ ЧІНЕРЕ-СЗШ ТІ-
МШШ, ЧЕРШЗНА АУІСТОРІШ КСМ МАЇ ДЕ СІРГ. ЛА ЛЕШІ ЗНКЗ ПРЕ
МІНЕ М'АШ ТРІМІС ЛА СТАРОСТЕЛЕ ДЕ КАМЕНІЦЗ ЛА ПЕТРС ПОТОЦКІ,
ЛА АКЗРША ЕШІРЕ ДЕН РОВІЕА КРЗМШЛШЇ МАРЕ АУІСТОРІШ ДІ ДЕДЕ-
СЕ ВАСІЛІЕ БОДЗ КС ВАНІЇ СЗІ. ІЧЕСТЕ АДШКЗНАШЇ АМІНТЕ ДА ПОФ-
ТІА СЗ СЕ АФЛЕ ДЕ АУІСТОРІШ ЛА ПРИМЕЖДІЕА ЛШЇ. ШІ КС АЧЕА СО-
ЛІЕА АФАХНА ПРЕ СТАРОСТЕЛЕ, КАЛЕ ДЕ ТРЕІ ЗІЛЕ МАЇ СВС ДЕ КА-
МЕНІЦЗ ЛА НЕШЕ ОЧІНЕ А ЛШЇ, ДНАДТЗ АШ ЛЗСАТ ТОЛТЕ ТРЕБІЛЕ
САЛЕ, ШІ 'АШ ПШРЧЕС ДЕ СІРГ СПРЕ КАМЕНІЦЗ. ШАР ПЗН А СОСІРЕ
СТАРОСТЕЛЕ ЛА КАМЕНІЦЗ, ДАШ ЦІРЕ ЛА ХОТІН ЛШЇ ВАСІЛІЕ БОДЗ,
КЗ ЕАТЗ СОСЕСК ОШІЛЕ ЛШЇ СТЕФАН БОДЗ АСПРЗ'І АШ СТЗТШТ
ДН ГЗНАДРІ ДЕН ТЗІ СЗ СТЕА СЗ ДЕА РЗЗВОШШ КС КЗЦІ ОАМЕНІ А-

БЕА ПРЕ АЗНГЪ СІНЕ, КЪ ЗНКЪ ЕРА ТОЦІ БОЇЕРІЇ ЧЕЇ ДЕ СКАСН КЪ
ГЛАДТЕЛЕ САЛЕ КЪ ВАСІЛІЕ БОДЪ ШІ КЪ БОЖ КАПІТАНСА ДЕ ЛЕФЕЧ'І.
ШІ КАРА КЪПІТАНСА ДЕ ДЪРЪБАЊІ, ШІ АВЕА ШІ СІІМЕНІЇ ВР'О 60,
ШІ НЕМЦІ ВР'О 100 ФОАРТЕ БСНІ. БАРЪ ДАКЪ АЪ ВЪЗЪТ РЪЧЕЛАА
ТЪТЪРЪР, ШІ А КЪПІТАНІЛОР ШІ А СЛЪЖІТОРІЛОР, ПРЕ КАРІЇ АВЕА МА-
РЕ НЪДЕЖДЕ ПЕНТРЪ МІЛА ЧЕ ЛЕ ФЪКЪСЪ КЪ МЪАТЕ ВРЕМІ МАЇ НА-
ІНТЕ, С'АЪ АПЪКАТ ДЕ ТРЕКЪТОАРЕЛЕ НІСТРЪСАЇ, СЪСПІНЪНЪ ПРЕ БОЖ
КЪПІТАНСА ШІ ПРЕ КАРА КЪПІТАНСА.

МІЧЕ С'АЪ КЪЗЪТ А ПОМЕНІРЕ ПЕНТРЪ АВЕРЕА АЇ ВАСІЛІЕ БОДЪ
ЧЕ ЕРА АН ЧЕТАТЕА НЕАМЦЪСАЇ, ЛА КАРЕ ТРІМІСЕСЕ ПРЕ НЕПОТЪСЕСЪ
СТЕФЪЗНІЦЪ ПЪХАРНІКСА ВАСІЛІЕ БОДЪ. ЯКОЛО ЛА ХОТІН ПЪНЪ А
СЕ КЪЗТ РЕ ВАСІЛІЕ БОДЪ АЪ СОСІТ ШІ СТЕФЪЗНІЦЪ ПЪХАРНІКСА КЪ
ТОАТЕ ДЕПІАІН ЛА ВАСІЛІЕ БОДЪ, ДЕ КАРЕ ДАКЪ АЪ ДАТ ЦІРЕ КЪ
СОСЕЩЕ ШІ СТЕФЪЗНІЦЪ ПЪХАРНІКСА КЪ ТОАТЕ ДЕПІАІН, С'АЪ БЪКЪ-
РАТ ВАСІЛІЕ БОДЪ ЗІКЪНЪ: ДЕ АКСМ АНАІНТЕ ПЪНЪ ЛА КЪМЕШЪ МІ
БОІЪ ДА, ШІ НЪ ВОР РІДЕ НЕПРІЕТЕН І ШІ АША ВАСІЛІЕ БОДЪ ТРЕ-
КЪНЪ НІСТРЪА КЪ О САМЪ ДЕ БОЇЕРІ, АНЪМЕ ТОМА КАНТАКЪЗІНО
БОРНІКСА, ГЕОРГІЕ ХАТМАНСА, ІОРГАКІ ВІСТЕРН'КСА, ШІ КЪ КЪЦІ
БОЇЕРІ ЧЕ МАЇ ЕРА СТЪЗНШІ ДЕ КАСА АЇ, БОЇЕРІЇ ЧЕЇЛААЦІ ТОЦІ
ШІ КЪ СЛЪЖІТОРІЇ КЪ ПЪШЧІЛЕ С'АЪ АНТОРС СПРЕ ЈАШІ ЛА ДОМН
ТЪНЪР. ШІ ТЪМПІНЪНЪСЕ КЪ ОЦІЛЕ АЇ СТЕФАН БОДЪ АН ДЪМ-
БРАВЪ АПРОАПЕ ДЕ ХОТІН, ПЪНЪ А СЕ АНРЕДЕРЕ БНІ КЪ АЦІЇ, АЪ ТРЕ-
КЪТ КЪТЕВА ЧЕАСРІ, АН КАРЕ СЪБЛАВЪ АЪ ТРЕКЪТ ВАСІЛІЕ БОДЪ НІСТРЪА
КЪ ТОАТЕ КАСЕЛЕ БОЇЕРЕЩІ, АНЪСЪ НЪ ФЪРЪ МАРЕ ПАГЪБЪ АН КАРЕЛЕ БО-
ЇЕРІЛОР ЛА ТРЕКЪТОАРЕ, ШІ МАЇ МЪАТ ДЕ ТЪРГОВЕЦІЇ ДЕ ХОТІН КАРІЇ
ВЪЗЪНЪ СПАЇМА ШІ ГРАБА ЛА ТРЕКЪТОАРЕ, ПРЕКЪМ ФАЧЕ ВРЕМЕ КА АЧЕЇА
АЪ ДАТ ЖАК АН РЪМЪШ ЦА КАРЕЛОР, ШІ МЪАТЕ ХАЇНЕ СКЪМПЕ ШІ АРЦІН-
ТЪРІ АЪ АПЪКАТ, КЪТ ДЕ АТЪНЧІ ЦІАМ АМЪБОГЪЦІЦІ КЪЦІВА ХОТІНЕНІ.

Апскасе оциле асї Стефан Годз пре о самз де немцї не-треквци, ши дзна ши ден четатеа Могзладе Пзхарникса де каре с'ас поменїг маї ссск кз 'лаз легат ла пшшчї, ден сакалшше, ши нзвзлїна ши сасжїторїї асї Стефан Годз ас перїт псцїнтеї Немцї ла трекзтоаре кс подза. Сарз да ши Сїїменїї асї Касїліе Годз де песте Ністрс, кзт нс се апропіа нїме ла вад.

Нс ам фост антр'ачеа датз ла трекзтоаре, кз треквсцм Ністрс маї наїнте прексм ам поменїт. Сарз ам лнцзлес ден чеї че аз фост аколе де фацз, ксм сїнгср Касїліе Годз, аз фост шеззнд лн ачеа парте де Ністрс пре шн скзвеш. Аз словозїт тзрговецїї, ши спшн кс лнвзцзтсра Могзладеї Пзхар-нїкса, шн сакалшш, ден каре сакалшш глонцса фоарте пе апроапе де Касїліе Годз аз ловїт. Спсрката ши невснелска фаптз ши нс фзрз осїндз кзт де тзргїд.

Нс почїд тзче аїче пентрс четатеа Хотїнсаїї, че несокотеалаз а о лзсаре лндатз пре мзна латвеа, де нс де латз нз-дежде пентрс трекзтоаре, сз хїе фзрз де грїже с'аз кззст сз пшїе оаменїї сїнецашїї, ши че оаменїї, треїзечї де Немцї сз фїе псск сз о цїе деспре оастеа Молдовеї ши деспре Ынгсрїї кс анії. Аз н'аз фост хранз? Пзнеа шншї сат де ла Хотїн о ар фї пс-тст цїне шн ан, саз кзтз ера нсмаї лн тзрг, ши ачеа четате орї чїне ва вре сз сокотеаскз, ва афла кз аз фост а рїсїпеї касїї асї Касїліе Годз рїчїнз; ши де мз веї лнтрева ксм, лцї рзспншз кз де ар хї фост доамна асї Касїліе Годз лн четатеа Хотї-, нсаїї, нс ла Свчелавз, н'аз фост лн пстереа асї Стефан Годз а батере четатеа Хотїнсаїї, ксм аз взтст фзрз грїжз четатеа Свчевеї. Кз аша венїсз Касїліе Годз кс Свлатанїї пзнз лн Прст кс оцїї Тзтзрецїї; че 'лаз лнторс Ханса, кз сосїа країса

ЛЕШЕСК. Саш ксм арє χι εχτστ Стефан Бодз четатеа Хотінс-
асї, шї Хміа ера ла Хссетін, кале де о зї де ла Хотін. Че
млате ар χι пстст лсарє Васїліе Бодз, шї домнаїа тот неказ-
тітк'ї ста ла Поартз, пзнз тзрзїш дспз ллатєа четзції Сече-
вії де Стефан Бодз.

Нїме дарз сз нс вїнсеаскз сфатєріае де аксмш. Везї гре-
шелаз че с'аш фзкст ла ачестї вестїції сфетнічї ши ачела лскрє
ера дн пстєре а флчєре; еар времіае де аксмс нс сзнт дн пс-
тєре шї нїче єн сфат нс днкапе ла греш ка ачєста; фзрз де
мзртєріе зїк кз єсте сосїтз перїреа. Зїчєм кз де ар χι кстаре
шї кстаре ар χι днтр'алт кїп; еарз нс сзнт времіае сєпт кзр-
ма омєасї, че вїетєа ом сєпт времї. Млате шї марї смїнтєае
ам апєкат ден зїлєлє чєлор маї вчтрзні. Ёарз дцї аїєнєгз
шї ачастз єна кє лзсарє фзрз оцїєнї а четзції Хотінсасї, ден
карє лзсарє єсте рзсіпа а тєатз лверєа лшї Васїліе Бодз кє
каєа.

Пєнтрє четатеа Хотінєа тзмпїзндємз дн кале кє Кот-
нарскї кредїнчїос пїсарїш а лшї Васїліе Бодз, м'аш днтрєвалт, кз
єл венїа де ла країєа трїміс пзнз ла рзсколає де Васїліе Бодз
шї єш мерцєлм дн сєс ла старостє де Камєніцз ка єн ом де-
плїн че ера: Грїжїташ вїне четатеа Хотінсасї Васїліе Бодз?
Пєс'аш оамєнї шї пєшчї лшї ва? Ам рзспєнєс: Кз нїче єн сзмн
ла нєрчєсєа мєш сз сє грїжєаскз четатеа н'ам вєзст. Аш сєс-
пїнат Котнарскї ксм арє χι цїєт, кз сє ва лзєа нє сокотїтк
четатеа ачєїа. Ёарз поатє χι кє цїєдєцєа лшї Дємнєзєш спрє че
трацє, кє аневоїє сє мєтз кє сфатєа оменєск.

Днтра Васїліе Бодз дн Камєніцз, кзнд ам сосїт шї єш
кє вєстєа кз еатз сосєцє шї старостєає де Камєніцз кє марє

ФЪРЪДЪИЦЪ ШІ КЪ КЪЛЪДЪРЪ СЪ СЕ АФЛЕ ЛА АЧЕА ВРЕМЕ КЪМ Ш'АЪ
ФОСТ)

Din Neculai Costin. *)

*Războiul lui Petru Impăratul Moscului, când s'au lovit
cu Turcii pe Prut din gios de Huși la Stănilești.*

АША С'АЪ АНЦЪЛЕС ДІН МЪАТЕ КІНСРІ ДЕ ОАМЕНІ АЛЕШІ, ПРЕ-
КЪМ ДЕ ТОАТЪ ОАСТЕА МОСКІЧЕАСКЪ МАІ МЪАТЪ Н'АЪ ФОСТ ДЕ 90
МІІ КЪ БЪНІ КЪ РЪІ, КЪ НЕРЪЦІТОРІ КЪ ТОЦІ. ЕАРЪ ДЕ ОАСТЕА
ТЪРЧЕАСКЪ СПЪН КЪМ СЪ ФІ ФОСТ 150,000, АЛЦІІ ЗІК КЪ АЪ ФОСТ
ШІ ЛА 200,000, ШІ ХАНЪА КЪ ТЪТАРІІ КРЪМЪАШІ ШІ А БЪ-
ЧЕАКЪАШІ

АН АЪНЪ АШІ ІСАІЕ 7 ЗІАЕ. СЪМЪЗІТЪ ВЕЛЕАТ 7219 СОСІТ'АЪ
ШІ ІАНЪШ ГЕНЕРАЛ КЪ ОАСТЕА АШІ ПРЕКЪМ С'АЪ ЗІС МАІ СЪС. ЛА
ПРЪТ АН ГЪРА СЪРЪЦІІ ДЕ ЧЕАСТА ПАРТЕ ДЕ ПРЪТ ДРЕПТ ПОТРІВА
ПОДЪАШІ ЧЕ'А ФЪКЪСЕ ТЪРЧІІ; ШІ КЪМ АЪ ТЪВЪРЪТ АНДЕСАРЪ ЕАРЪ
ТЪРЧІІ ШІ ТЪТАРІІ АЪ ШІ ПРІПІТ ДЕ ІАЪ ЛОВІТ АНГРЪВЪ, ШІ ЛЕ-АЪ
ШІ АНКАТ О САМЪ ДЕ КАІ КЪ ПЪЗІТОРІ КЪ ТОТ; ШІ АША ТОАТЪ
НОЛПТЕА ЛЕ-АЪ ДАТ НЕПЪРЪСІТ РЪСКОІЪ ДЕ ТОАТЕ ПЪРЦІЛЕ. ЧЕ НЕ-
ПЪТЪНД СЪФЕРІ, ІАЪ КЪЪТАТ НЪМАІ А СЕ ДА АНПОІ КЪТЪРЪ АІ СЕІ,
АПЪРЪНДЪСЕ ПЪНЪ ЛА ТАВЪРА АЪ ШЕРЕМЕТ.

І ДЪА ЗІ АЪМІНІКЪ ІСАІЕ 8, АЪ ШІ ТРЕКЪТ ТОТ ТЕМЕІЪА ТЪР-
ЧІАОР, ШІ КЪ ТЪТАРІІ ПРЪТЪА ДІНКОАЧЕ, ШІ МАРЕ НЪВАЛЪ АЪ ДАТ
ЛА ТАВЪРА АШІ ШЕРЕМЕТ, ШІ АЪНІ АШІЖДЕРЕА ШІ ЗІСА ШІ НОЛПТЕА
НЕАНЧЕТАТ: ЕАРЪ АЛЦІІ ДІН ЧЕЕА ПАРТЕ ДЕ ПРЪТ АЪ ФОСТ АЪНД

*) Veđi Letopesițele țerei Moldovei de D. Cogălniceanu II. p.
117—120.

к8 фок ка сз н8 сз апропіе Москалії ла апз; ші ачест рзз-
боі8 а8 фост дін жос де гзрла вазд'кхї. Яколо а8 ешіт ші
Дзмїтрашко водз ла харц8 к8 Молдовенїї сзї, поате сз ф'е
фост вр'о 2000, кз маї м8аці к8м а8 ават лелфз н'а8 маї
мерс ла оасте, че а8 рзмас тзлх8 на пін царз пе ла прїсечїле
оаменїлор. Че дзнд рззбоі8 Дзмїтрашко водз н'а8 мерс ші
Москалії педестрїме нїскаї корнетсрї маї де темей8 сз фїе стз-
пзнїт дееа8а деспре д'амедавз деспре ап8с, че Тсрчїї ші Тз-
тарїї ґн лок їа8 ґнфрґнт, ші аша авзнд8'ї ґн гоанз ла валє,
ші фїїнд ші о рґпз адґнкк маї м8аці песте капете 'шїа8 дат
к8 каї к8 тот, сндє аколе маї м8аці а8 перїт де свлїціле Тср-
чїлор. Яколе а8 перїт ші Балтаг пзркзлаб8а де глонц; аколе
прїнсєрз де вї8 пе Кзпїтан8а де Лїпканї де леце Тсрк8 ші
прїстзнісз а цїнеа к8 крецї'нїї; ші аскзнд8'а ла вєзїр8а ґн-
датз їа8 тзїат клп8а. Ші їа8 гонїт пе Молдовенї пзнз їа8
взграт ґн табзрз, ші нїче Москалії н8 ле п8теа апзраре дл,
кз де вреа взрса фок, ґнтре Молдовенї вреа хї фост моарте
ґнтзї, кз Тсрчїї гонлшїї пе срма Молдовенїлор ера.

Де клре вєззндзсе Москалії ла о стрзмотларє ка ачєєа,
ші де ар хї клзтїт зї8а ґнапої, к8 токмалаз апзрзнд8се мал
ла лок ларг, немїкз стрїкзчї8не н'ар хї ав8т; че с'а8 порнїт
ноаптеа авнї спре марцї де н8 се шїа сн8а к8 алт8а чїне де
а к8ї есте. Че пзгзнїї прїнззнд де вєсте, ші а8 дат нзвллз
д8пз дґншїї п8'нд ла сокотєллз кз ф8г, ші к8 нзвлла ачєєа
а8 ап8кат ші пре сн Генєрл к8 тот че а8 ав8т ші пре ацїї
пре м8аці дін коадз їа8 ап8кат ґнтр'ачєа ноапте, кз да сн8а
песте алт8а дє'шї фрґнцєа карєле, ґнвзлвїнд8се, ші аша ле
авса пе тот8а ші ф8цєа ла табзрз сндє ера темей8а; карїї

с'аѣ трас маї лл лок ларг лл слт лл Стѣнілеуїї лнтр'сн кѣт деспре Прѣт, шї аколе аѣ легат тавзра кѣ пзркїне лмпреїср, шї с'аѣ маї лндреплат олстеа Москїчелскз.

Інічерїї лл зїсз с'аѣ шї апропїат де оесз, шї лї апскат лн лок метерез, влела чеа рзполсз; шї акле аѣ трас шї пшчїле чеае марї; шї маре нзвалз шї рззсїї аѣ дат деспре партеа апсчлсї кѣ толтз Тѣрчїме, шї Тѣтарї фзфз нзмзр, кѣт се лнтснекасз шї соареле де прав че ера, шї де вѣхнете пшчїлор шї а флїнтелор, шї де кїотса пзргнїлор де мслїме че ера; кѣт спсн кѣ сн Інічер лл ачел нзвалз че ера лн фршнте с'аѣ апскат кѣ мзнгле шї де пзркане. Шї рзї лнчепсчл стрїка пе Москалї Інічерїї дїн метерезе, кѣ апскасз шї влела Прстецлсїї, еарз кѣ пшчїле чеае марї кам ковзршїа, пзнз ле аѣ ллат сама Москалїї Інічерїлор де снде'ї стрїка.

Че аша аѣ ешїт лнсш Петрѣ лмпзратсл де аѣ дат поронкз кѣ шпага, лл нїше ролте офїцерї шї лл гранатарї, карїї подртз лл сїне Кзмбарлле де чеае мїчї лѣ фецїалз де аршкз дїн мзнї; шї аша аѣ псрчес лнтр'ачеа чеас роате дшпз роате, взргзнд фок не пзрзсїт вр'о кѣтевл чеасрї спре Інічерї, лл метерезе; еарз далз с'аѣ апропїлт, аѣ лнчепст л аршкка кѣ гранате асспра лор, шї лн лок їаѣ лмпїнс пре Тѣрчї, де їаѣ скос шї дїн метерезеле лор афарз, шї аѣ апскат де лл Тѣрчї шї чїнчї тснсрї. Спсн кѣ с'аѣ оморїт лнтр'ачеа нзвалз 7000 де Інічерї, лн метерезе, де гранате, шї де шпзцїле Москалїлор; алцїї зїк кѣ аѣ перїт маї мслїї лндїїт шї лнтреїт, че далз нѣ с'аѣ нзмзрлат, адевзрѣл нѣ се шїе; еар дїнтр'ачеа папарз аѣ перїт мслїї, кѣ лн лок їаѣ депзртат пре Тѣрчї. Шї аша лнтр'ачеа зї марцї толтз зїсл, шї песте ноапте шї адоа

зі мієрксрі де лмбе пзрціле, с'аѡ взтѡт рзсвоіѡа фацз; че взззнд ші Тѡрчіі кз перірз фзрз самз аѡ лнчєтат а маї нз-взлі; ші алції спѡн пєкѡм лє венісе вєстє дєспрє Брзіла пєкѡм о аѡ докзндітѡ Москаліі. Ші аша лнтрїсцзндѡсє сз фїє трї-міс єї лнаїнтє ѡн Тѡрк лл Москалі де аѡ стрїгат де а пзчії, нѡмаї сз лє дєа Москаліі че пофтєцїє вєзїрѡа.

Москаліі сє рзтєа сз маї дєа ѡн іѡрзш марє Тѡрчілор, кз акмѡ слзвїсз о самз рзѡ ші дє фолмє, єарз маї взртос каїї лор; кз дїн пзрклнє афарз прє нїмє нѡ лхсз сз єасз, нїчє лл єарєз нїчє лл аѡз, єарз вїн лвєа кзтєл, ші лє лнчєпсцз а хзм-нєсі каїї; кз ѡндє аѡ фост обєззл пє лзнгз Прѡт, вєлісє дїн лѡнкз тоцї копачїї дє колжє дє'шї хрзніл каїї, ші дє с'ар хї маї взтѡт вр'о трєл патрѡ зїлє, аколѡ пє лок ар хї рзмлс тоцї і.єдєстрї ші лл марє кѡмпзнз.

Мїєрксрі Іѡліє 11 прє амєлзз зі, аѡ ші стрїгат пачє дє лмбе пзрцілє, дзнд Москаліі ззлог пє фєчїорѡа лѡї Шєрємєт аѡмє Міхалі Борїс лл мзѡн Тѡрчілор, ші пє алт бѡїєрїн крє-дїнчїос лмпзрлтѡлї аѡмє Барѡн Шлфїров, ші сз дєа ші чє-тлтєа Язлпѡл, ші сз сѡрпє ші чєтатєл чєл нѡѡз чє'ї лл хѡтар дєспрє Крѡм; ші прєкѡм аѡ грзїт, аша с'аѡ цїнѡт дє кзвѡнт.

Ші лѡкрзндѡсє ачєстє рззвѡлє єарз маїнлїнтє кѡ кзтєвз зїлє аѡ фост вєнїт пзнз лл Брзіла, ші Ієлн Бѡдз Тєрїїманѡл фрл-тєлє лѡї Нікѡллі Бѡдз, трїміс дє вєзїрѡа лн лок дє дѡмн цз-рїл, кєрєлє лндлтз аѡ ші скрїс лл Івн Кзпїтлнѡл, ші лл Кѡс-тлндлкі Ягл, ші лл Тзлзєзсєкѡл ші лл алці бѡїєрї кзці єрл вє-жєніці лл мзѡзєтїрє лл Дѡмєрзвїцл, дзндѡлє а лнцзлєцє, кл сз дєа цїрє ші алтѡр бѡїєрї лн цлрл дє цїос пє лл вєжєнії, кл сз мєлргз лл дѡнєл, кз аѡї нє мєргзнд вл кздєл цлрл лн прл-

ДЗ. ШІ НІЧІ СНИІ Н'АШ ВРСТ СЗ МЕАРГЗ, КЗ ТОЦІ ТРЗУЕА НЗ-
ДЕЖДЕ ДЕ ІСВЖНДА МОСКАЛІОР, ШІ РЗШ АШ ГРЕШІТ.

.АНТР'АЧЕЕА ДАТЗ, ЕЛГЗ ВЕНІА ШІ РЕН ГЕНЕРАЛСА, ШІ СОСІНД
ЛА ФОКШЕНІ КС ФОМА СПАТАРСА МШНТЕАНСА, АШ РЗДІКАТ ШІ ПЕ
КЗЦІ-ВА МШНТЕНІ ДЕ ЛА МАРШІНЕ, ШІ АШ ТРАС СПРЕ БРЗІЛА. ЧЕ
ІОАН БОДЗ ТЕРУІМАНСА АНЦЗЛЕГЗНД ДІНТР'ШН РЗВАШ А ЛСИ ІВАН КЗ-
ПІТАНСА КСМ ВІН МОСКАЛІІ, АШ ТРЕКСТ ДЕ ЧЕЕА ПАРТЕ ДЕ АШНЗРЕ.

Din Acsinti Uricariul*)

De adoa domnie a lui Nicolai Alecsandru Vodă.

БРЗНД А СКРІЕ А ДОГА ДОМНІЕ А ЛСИ НІКОЛАІ БОДЗ ФАК АН-
ЧЕПЕРЕ ДЕ ШНДЕ АШ ПЗРЗСІТ РЗПЗОСАТСА НІКОЛАІ КОСТІН ЧЕ АШ
ФОСТ ЛОГОФЗТ МАРЕ, КАРЕЛЕ АШ СКРІС ДОМНІА ЧЕА ДІНТЗІШ А ЛСИ
НІКОЛАІ БОДЗ ШІ АШ СКРІС ПЗНЗ АШ МЕРС НІКОЛАІ БОДЗ ЛА ГА-
ЛАЦІ ШІ АШ ТРЕКСТ АШНЗРЕА МЕРГЗНД СПРЕ ЦАРІГРАД; ШІ АКОЛО
ПЗРЗСІНД АШ АНЧЕПСТ А СКРІЕ ДЕ ДОМНІА ЛСИ АСМІТРАШКО БОДЗ
КАНТЕМІР. АНЧЕПЗНД ДАР ЕШ А СКРІЕ ДЕ ШНДЕ АШ ЛЗСАТ АСМНЕА-
ЛСИ, Н'АМ ЛЗСАТ НЕПОМЕНІТЕ НІЧІ ЧЕЛЕ ЧЕ С'АШ АНТЪМПАЛТ ШІ
С'АШ ЛЗКРАТ ЛА МАГІЛІА ЛСИ НІКОЛАІ БОДЗ, ВРЕДНІЧЕ ФІІНД ДЕ ПО-
МЕНІРЕ; ЦІІІНД КЗ ШІ ДЕ ЛА ЧЕЛЕ ЧЕ СЕ ВЗД А ФІ СОКОТЕЛЕ МІЧІ
ПОТШ ЧЕІ АНЦЗЛЕПЦІ А СЕ ФОЛОСІ ШІ А ЛСА ЛСМІНЗ, АМ ЛШЦІТ
ІСТОРІА, НЕЛЗСЗНД НЕ ПОМЕНІТЕ ШНЕЛЕ ДІН ЧЕЛЕ МАІ МІЧІ ЧЕ С'АШ
АНТЪМПАЛТ ЛА МАГІЛІА ШІ ЛА А ДОА ДОМНІЕ А ЛСИ НІКОЛАІ БОДЗ,
ШІ АМ АНЧЕПСТ АШПЗ ЧЕ АШ ТРЕКСТ ТРЕІ АНІ ДІН А ДОА ДОМНІЕ
А МЗРІЕІ САЛЕ А СКРІЕ, ШІ АМ АНТРАТ АНТР'АЛ ПАТРСЛЕ АН.

*) Vezi Letopisițele țerei Moldovei de D. M. Cogălniceanu T.
II. pag. 133—138.

Госи́нд ла Царі́град Ні́колаї́ Годз Декемврі́е 25, ꙗн зїѡ
Нлщерїї́ Домнѡсѡї́ нострѡ Іисус Хрїстѡс, шї мергзнд дрїпт ла
каселе челе пзрїнецїї́ че авел ла Фзнар, ꙗї ерл ксртеа дешкї-
сз шї тоцї воїерїнашїї лсї стрїншї ꙗн толтз времеа, шї мер-
цел прїетенїї́ де се ꙗмпредна ꙗн тоате зїлеле; трїмїтеа шї
солїї́ че ерл ꙗн Царїград пе Драгоманїї́ лор ла Ні́колаї́ Годз
деї́ зїчел компліментсрї́ шї'л мѡнргзїа ка сз нс факз все рел
де ачел тѡмпларе а мазіліеї́.

Трїмїс'аš шї Регїрѡла де аš кемат пе Ні́колаї́ Годз ꙗнда-
тз кс пѡвѡнка ꙗмпзратѡсѡї́ шї пентрѡ ка сз'л мѡнргзе, кз нс
ерл кꙗ воїа Регїрѡсѡї́ ачел мазіліе́ прекзм с'аš поменїт ла дом-
нїа лсї дїнтзїѡ, длар малї́ взртѡс 'алš кїемат ка сз'л ꙗнтребе
де вешї́, фїїнда мерс дексрзнд деспре ачесте пзрцї́ де лок; шї
аš фзкст тайнз скоцзнд пе тоцї афарз шї аš рзмас нсмаї́ а-
мѡндої́; мѡлате ксвїнте де мѡнргзере їлš зїс атснчел Регїрѡла шї
ксм кз'ї есте сасѡвѡа чѡа кс дрептате кснѡскстз де ꙗмпзратѡла.
шї сз нс факз воїе рѡа, кз фзрз де ззбавз ї се вл да дом-
нїа. Дснз ачѡел 'алї́ ꙗнтреват пентрѡ вешї́ деспре пзрцї́ле кре-
щїнецїї́ че се асде шї че се лскреазз шї пентрѡ оцї́ле Мос-
кїчецїї́ снде сз афаз. Макар кз оцї́ле Москїчецїї́ пзнз атснчел
маї́ нїче аš афлат вїне де стрїкатѡла пзчїї́, пентрѡ ачѡел лѡ-
вїнда фзрз де весте Татарїї́ кс чѡамѡср ꙗн Ъкраїна аš робїт
мѡлате ссфлете песте самз. Фост'аš кс ачї́ Тзтарї́ сн сѡлатн
шї Бѡевѡдѡла Кїѡвскї́ кс Лешї́ де а лсї́ шї кс лїпканї́, шї с'аš
ꙗнтѡрс ꙗнапої́ кс паче. Фзкзнд мѡлтз прадз шї стрїкзчїсне
шї ꙗнкзрклцї́ де дзїсмерї́. Ла ачѡстз ꙗнтревзчїсне а Регїрѡсѡї́
макар кз сокотїа шї цїїа Ні́колаї́ Годз кз рзспнсрї́ле сѡнт кс
маре прїмеждїе́ ла о време ка ачѡел, не цїїндасѡ ла че сфѡр-

шіт ва вені трекіле каре се љнчепсе; дар прекѣм љаѣ лѣминат
 Дѣмнезеѣ минтеа, аѣ рѣспѣнс ла тоате, ші аѣ спѣс че аѣ шіст
 ші че аѣ сокотіт, каре дакѣ ле-аѣ спѣс везірѣа љмпзратѣаѣ,
 спѣсн кѣ љаѣ пазкѣт фодрте.

Љмпревнареа, ачеа а лѣі Ніколаі Годѣ кѣ везірѣа ші маі
 вѣртос кѣ аѣ фѣкѣт таіѣз кѣ дѣнсѣа, (не обічїнїт лѣкрѣ есте
 ка везірі сѣ факѣ таіѣз кѣ домніі мазілі) аѣ зѣдѣрїт забїстіа
 домнілор ші челор че ера мазілі љн Царїград ші челор кѣ дом-
 нії, ші а: љнчепѣт аа забїстї нѣ нѣмаі Молдовенїї че ші
 Мѣntenїї ші черка сѣ афле вр'ѣн мїжлок кѣ кареле сѣ'ї полѣз
 стрїка. Каре мїжлок 'лаѣ ші афлат Дѣмїтрашко Годѣ Кантемір
 сѣзтѣндѣсе аїче љн царѣ кѣ о самѣ де коїерї, карїї нѣ'ї ера
 воїтерї де вїне кѣї Нікѣлаі Годѣ, адекѣ сѣ трїматѣ коїерї аа
 Поартѣ ші сѣ факѣ маѣ жалобѣ прекѣм Ніколаі Годѣ аѣ фѣ-
 кѣт мѣате недрептѣцї љн царѣ, ші аѣ лѣат аверѣа коїер'лор,
 ші пентрѣ поклонѣа баїрѣмазкѣаѣ (че ера сѣ'а деа Дѣмїтрашко
 Годѣ, кѣ ѣн поклон ља дїдѣсе Ніколаі Годѣ љн носѣ лѣнї че аѣ
 домніт), сѣ зїкѣ кѣ 'лаѣ лѣат дїн царѣ ші 'лаѣ попрїт аа сї-
 не, сокотїнд кѣ кѣ ачесте вор фаче маѣ стрїкѣчїсне лѣї Ніко-
 лаі Годѣ, кѣт ѣна і се ва стрїка нѣмеле чел ѣѣн че аѣа ші
 кѣ грѣѣ і се ва маі сколате домніа, еар кѣ чеѣааалѣтѣ сокотїа кѣ'ї
 вор фаче маѣ пѣрѣѣ ші сѣрѣчїе, ка ші че аѣ сѣ деа тот,
 ші аа маѣ дѣторїе сѣ љнкарѣ, кѣт сѣ нѣ маі полѣз аѣа нїчї
 одатѣ домніа, Дар зїче ѣн кѣвѣнт, алтеле сѣнт сѣатѣрїле ол-
 менїлор ші алтеле порончеѣе Дѣмнезеѣ.

Фѣкѣндѣсе дар прїмѣварѣ аѣ орѣндѣїт Дѣмїтрашко Годѣ
 пре Манолакї Рѣсет Ворнікѣа, ші пре Іоан Сѣрѣга Ворнікѣа; ші
 пре Георгїцѣ Пѣхарнікѣа, кѣ ачестїї аѣ прїмїт сѣ факѣ ачестѣ

САЅЖЕЗ, ШІ ЛЕ-АЅ ФЗКЅТ ІЗВОД ДЕ ПЪРА ЧЕ ЕРА СЗ ФАКЗ, ЛЕ-АЅ ДАТ ШІ ІЗВОД ДЕ ТОАТЕ ВЕНІТЪРІЛЕ ЧЕ СЕ СТРІНСЕСЗ ЈН ДОМНІА АЅІ НІКОЛАІ БОДЗ ДІН ЦАРЗ, ЛА КАРЕ ІЗВОД ДОЗ АЅКРЅРІ ЕРА ФЗКЅТЕ ДІН КАЛЕ АФАРЗ, ФОАРТЕ ШІ АФАРЗ ДЕ ОМЕНИЕ, ЅНЅА КЗ ПЅСЗСЕ ЈМПРЅМЅТА ЧЕ АЅ АЅАТ НІКОЛАІ БОДЗ ДЕ ЛА БОІЕРІ ДЕ ДОЗ ОРІ ШІ АНЅМЕ ДЕ ЛА ФІЕЩЕ КАРЕЛЕ ЧЕ АЅ АЅАТ ШІ ТОАТЗ СЅМА ДЕОСЕКІ, ЕАРЗШ АЛ ДОЕЛЕ КЗ ПЅСЗСЕ КЗ АЅ АЅАТ НІКОЛАІ БОДЗ ПОКЛОНЅА БАІРАМАЗКЅАЅІ ДІН ЦАРЗ, ШІ ТОКМІСЗ ШІ ІЗВОАДЕЛЕ ЧЕ ЕРА ЛА ВІСТІРІЕ ДЕ ВАНІІ БІРЅАЅІ ЧЕ СТРІНСЗСЕ ШІ ТРІМІСЗСЕ ЛА ПОАРТЗ, ШІ АЅ СТІКАТ ЅНДЕ ЗІЧЕА ВАНІІ БІРЅАЅІ ШІ АЅ СКРІС ЈН ЛОКЅА БІРЅАЅІ, А БАІРАМАЗКЅАЅІ, КАРЕ ІЗВОАДЕ АЅ КЗЅТ ТОАТЕ ЈН МЗЅЅАЛЕ АЅІ НІКОЛАІ БОДЗ ДАКЗ АЅ АЅАТ ЕАРЗШІ ДОМНІА.

ПОРНІТ'АЅ ДЅМІТРАШКО БОДЗ ПРЕ АЧЕІ БОІЕРІ ЛА ЦАРІГРАД ШІ КЅ ІЗВОАДЕЛЕ ЧЕ ЛЕ ФЗКЅСЕ ЗІКЗЅАЅЛЕ КЗ ВОР АЅА ЈЅВЗЦЗТЪРЗ ШІ ДЕ ЛА ІАЅІО КАРЕЛЕ ЕРА КАПІ-КІХАЕ АЅІ ДЅМІТРАШКО БОДЗ, КАРІЇ ДАКЗ АЅ АЦІЅЅС ЛА ЦАРІГРАД АЅ ГЗСІТ ГАТА ПРЕ БЕЗІРЅА КА СЗ ЕАСЗ КЅ ОЦІЛЕ СЗ МЕАРГЗ ЈЅП, ОТИВА МОСКАЛІОП; АЅ АПЅКАТ ДЕ С'АЅ ЈМПРЕЅНАТ ОДАТЗ БОІЕРІІ КЅ БЕЗІРЅА ШІ АЅ СПЅС ЖАЛОКІЛЕ ЛОР; ЛЕ-АЅ РЗСПЅЅС ЈЅТР'АЧЕА ДАТЗ БЕЗІРЅА КЗ ВОР АВЕА ДРЕПТАТЕ. ДЅПЗ АЧЕЕА АЅ ЕШІТ БЕЗІРЅА ДІН ЦАРІГРАД ШІ АЅ МЕРС ЛА ДАЅТ-ПАША АПРОПЕ ДЕ ЦАРІГРАД, КАЛЕ ДЕ ЅН ЧЕЛС ДЅПЗ ОБІЧЕІЅА ЈМПЗРЗЦІЕЇ ТЪРЧЕЦІЇ ЧЕ АЅ КЗЅА ВОР СЗ МЕАРГЗ ЛА ОАСТЕ, ШЕАЅ АКОЛО ЛА ДАЅТ-ПАША КЗТЕВА ЗІЛЕ КА СЗ'ШІ АЅКЗ АМІЅТЕ ШІ СЗ СЕ ГРІЖАККЗ КЅ ТОАТЕ ЧЕЛЕ ТРЕБЅІТОАРЕ, ДЕ КЗЛЗТОРІЕ ШІ ДЕ ОЦІРЕ. МЕРС'АЅ ДАР ШІ АКОЛО БОІЕРІІ ДЕ С'АЅ ЈМПРЕЅНАТ КЅ КІХАЕА БЕЗІРЅАЅІ ШІ КЅ БЕЗІРЅА ШІ ЕАРЗ С'АЅ ЖЕАЅІТ ДЕ НІКОЛАІ БОДЗ ШІ С'АЅ РЅГАТ СЗ АІЕЗ ЧІЅДЕЦ ДРЕПТ; ЕАР БЕЗІРЅА АФЛЗЅА СОКОТЕЛЕЛЕ ЛОР ШІ ЦІІІЅА КЗ ЅЅ'А ПЪРЕСК КЅ ДРЕП-

тѣла, ле-аѣ рѣспѣнс сѣ мearгѣ љмпpeвнѣ кѣ срдіа пѣнѣ ла Ѣаріѣ ші апроніндаѣсе де Молдова ле ва лѣа сама, кѣ аѣ фѣкѣт ве-кіа Ніколаѣ Бодѣ пре фрате-сеѣ Іоан Бодѣ мареле Терѣман. Г'аѣ фѣкѣт боѣеріѣ а фі вѣкѣ:ошѣ ші де ачeаста ші аѣ зіс кѣ вор маѣ рѣмѣнеа љн Царіград ка сѣ се гѣтeгѣ, ші аша пѣр-чегѣна Бeзірѣа еѣ аѣ рѣмас љн Царіград; ші вѣзѣна кѣ не-мікѣ н'аѣ пѣтѣт іспрѣві, ші сокотіна кѣ де вор мерѣе ла ср-діe оп іспрѣві ші маѣ рѣѣ, кѣ аѣ кѣнокѣт пре Бeзірѣа кѣ авеа љн дрлгосте пре Ніколаѣ Бодѣ, ші сфѣтѣндаѣсе че вор флѣе ѣаѣ љндемнат ачeа Іаніо сѣ деа рѣка, адекѣ рѣваш де жаловѣ ла сінгѣр љмпѣратѣла. Ші аша љнтр'о зі веніна љмпѣратѣла де ла Скѣдарі, кѣ мерсеce сѣ се љнкіне дѣпѣ обічeіѣа љмпѣрѣцілор Тѣрчeшѣ, каріѣ мерѣѣ љн тоатѣ вінереа кѣтe ла о ѣeаміe де ce љнкінѣ ла ѣeамііле чeлe марѣ љмпѣрѣтeшѣ, ѣаѣ цінѣт калeа боѣ-еріѣ, ші апрінѣна рогожіна љн кап аѣ дат рѣкаоа. Спѣн сѣ фіe зіс атѣнчeа љмпѣратѣла кѣтрѣ Бостанѣ-ваша, ачіа прeкѣм ce вѣд самѣнѣ сѣ фіe нішe тѣлпіѣѣ, де вpeмe чe аѣ апрінс ро-гожіна љн кап.

Љкpѣ афарѣ дін калe ші фѣр де сокотeалѣ аѣ фѣкѣт а-чeѣ боѣеріѣ ші прeвѣм ce зічe кѣ капетeлe лор аѣ вpѣт сѣ ѣѣоа-чe, кѣ чіне дѣ рѣка ла љмпѣратѣла сѣ кіамѣ кѣ нѣ багѣ самѣ пре Бeзірѣа, карe љкpѣ естe де маpе прімеждіe, кѣ Бeзірѣа опѣ кѣм ар фі, пот зічe кѣ поатe љнтѣкма кѣ љмпѣратѣла; дрл осѣвіт ші де ачeаста а ce пѣне љн прічe чeѣ маѣ мічѣ кѣ чeѣ маѣ марѣ естe невѣніe, кѣ чeл де потрѣвѣ де ce апѣкѣ нешіне љн прічe ші љнкѣ нѣ ce поатe сѣ нѣ ce пѣгѣелскѣ амѣнаѣѣ, прeкѣм ші кѣна ce љпѣтѣ доѣ чe сѣнт љнтр'о вѣртѣтe де ші ce љнтѣмпѣз де віpѣшe внѣа пре алѣла, дрл љнкѣ ші чeл чe аѣ віpѣт сѣфлѣ

ТАРЕ ДЕ ОСТЕНЕАЛЗ ШІ СЛЗКЕШЕ ФОАРТЕ, К8 КЗТ МАЇ ВЗРТОС КЗНА
 СЕ АП8КЗ НЕЩІНЕ ЈН ПРІЧЕ К8 ЧЕА МАЇ МАРЕ ШІ МАЇ П8ТІНЧІОС ДЕ
 КЗТ ДЗНСА. ДЕ ЗНА КА АЧЕАСТА А8 ЗІС ЈНЦЗЛЕПТ8А СІРАХ, ОАЛА
 ШІ К8 КЗЛАРЕА Н8 ПОАТЕ СЗ СЕ ЛОВЕАСКЗ, КЗ ДЕ С'ОР ЛОВІ ЕАР
 ОАЛА СЗ ВА СТРІКА; АСЕМІНЕ ЕСТЕ ШІ П8РА ВОЇЕРІАОР К8 ДОМНІІ;
 ДЕ КЗТЕ ОРІ А8 МЕРС ВОЇЕРІЇ СЗ ПЗРАСКЗ ДОМН8А МАЅІА ЛА ПОАР-
 ТЗ, НІЧІ ОДАТЗ Н'А8 П8Т8Т ІСПРЗВІ МАЇ НЕМІКЗ, КЗ ДОМНІЇ ОРІ
 К8М АР ФІ А8 ПРІЕТІНІ ОАМЕНІ МАРЇ ШІ СЕ П8Н ПЕНТРС ДЖНШІЇ
 ШІ Н8 ЛЕ ПОТ8 СТРІКА НЕМІКЗ К8 ПЗРА. ЯША Н'А8 П8Т8Т СТРІКА
 НІЧІ А8І НіколаЇ БОДЗ, КЗЧІ ШІ ПРІЕТІНІ АВЕА М8АЦІ, КЗ МАЇ ТОЦІ
 ЧЕІ К8 ДІРЕГЗТОРІЇ ЛА ПОАРТЗ ЈЇ ЕРА ВОІТОРІ ДЕ КІНЕ; ДАР АЗ-
 СЗНА АУІ8ТОР8А ЧЕА ДЕ ЛА ОАМЕНІ, ВОІ8 ЗІЧЕ КЗ'Ї АУІ8ТА Д8МНЕ-
 ЗЕ8 ЛА ТОАТЕ ТРЕКІЛЕ А8І КЗ М8АТЕ В8НЗТЗЦІ ФЗК8СЕ ЈН ЦАРЗ
 ЛА СЗРАЧІ ШІ ЛА СФІНТЕЛЕ ВІСЕРІЧІ. ПЕНТРС АЧЕЕА АЧЕІ ЧЕ А8
 МЕРС СЗ'А ПЗРІАСКЗ С'А8 ЈНТОРС ЈНАПОЇ К8 Р8ШІНЕ, ЕАР НіколаЇ
 БОДЗ А8 Л8АТ ЕАРЗШІ ДОМНІА МОЛДОВЕЇ ЈН СК8РТЗ ВРЕМЕ.

Din Ioan Neculce. *)

— — —
 П Р Ё К Ъ Р Ъ Н Т Я Р Ё. **)

ЈЧЕСТ ПЗМЗНТ А МОЛДОВІЇ, Н'А8 ФОСТ АШЕЗАТ ДЕ ДЕ М8АТ
 ДЕ ОАМЕНІ, СЗ ФІЕ ФОСТ ТРЗІТ ЈН ТРЗНСА К8 ПАЧЕ; ЧЕ ЈН КЗ-
 ТЕВА РЗНА8РІ, А8 ФОСТ ШІ П8СТІ8. ДЕЧІ ПЕНТРС АЧЕЕА, Н8 СЕ

*) Vedi Letopesițele țerei Moldovei de M. Cogălniceanu T. II, p. 195—196, apoi la p. 229—230, la 257, la 265—268.

**) Ortografia păzită de Ioan Neculcea în cronică sa este în-
 tocmă aceea a lui Nicolai Costin, contimpuranul său; nu-
 mai cu atâtă deosebire că în multe rânduri în loc de Ș el
 se slujește de S, aceasta ar denota o meteahnă în pronun-
 ciația autorului. (Nota D-lui Kogălniceanu).

а фаз летописеце скрісе де пзмзнтенї векї. Че де ла о време де ла дескзлекатса лші Драгош Годз, тзгзїс с'ащ апскат Ърекі Ђорнікса де ащ скріс дїн історїїле а дої історїчі Лешешї, шї 'лащ скріс пзнз ла домніеа лші Ярон Годз.

Япої ащ маї фзкст дспз Ърекі Ђорнікса, шї шн Сїмїон Даскал, шї шн Місаїл Кзлсгзрса, шї шн Евстратї Логофзтса, шї еар 'лащ скріс, кзт ащ скріс Ърекі Ђорнікса, пзнз ла Ярон Годз. Нсмаї ачестїї поате фі, ащ фост оаменї неднецацї де н'ащ четїт вїне ла історїї, кз ащ дефаїмат пре Молдовенї, скріїнд кз сзнт дїн талхарї; пентрса ачеста дар нїмене дїн скрісорїле лор, нїчі челе че ар фі фост адевзрате, лсзїте саш везште, а лор нс ле потс оаменї а кредере. Ъарз пре шрмла ачестора, с'ащ апскат дсменеалші Мірон Костїн вел Логофзт, де аз фзкст шн летописец, шї кзт н'ащ пстст істовї Мірон Логофзтса, 'лащ істовїт фїїс сзс Ніколаї Костїн вїв вел Логофзт; шї 'лащ скріс дїн лнчепстса лсмії, лзтзнд чїне ащ трзїт пре ачест пзмзнт, кс мзртсрїї а історїчі стрзїні, шї 'лащ скріс пзнз ла Драгош Годз, шї де ла Драгсш Годз 'лащ скріс де пе ісводса лші Ърекі Ђорнікса, пзнз ла Ярон Годз; лнсз мсат 'лащ маї лмподовїт маї фрсмос шї Мірон Логофзтса, шї фїїс сзс Ніколаї Костїн. Ъарз маї лнаїнте, пзнз ла Давїжа Годз, с'ащ маї скріс де Мірон Логофзтса. Ъар маї де парте нс те гзсеше скріс; поате фі, де ор фі шї скрісе маїнаїнте де Ніколаї Логофзтса, дар ор фі поате тзїнсїте, шї пзнз аксм ла ївалз н'ащ ешіт.

Ъарз де ла Давїжа Годз лнаїнте, лндемнлзс'ам шї ещ Іоан Нексаче вїв вел Ђорнік де цара де ссс, а скріере лнтрс поменїрел домнілор; лнсз пзнз ла Дска Годз чел взтрзш 'лам

скріс де пе ніще ісвоаде че ам афлат ла шні ші алції, ші дін асзїтеле челор взтрзні воїерї; еарз де ла Аска Бодз чел взтрзн, лналнте пзнз шде с'а веде ла домніеа асі Іоан Бодз Маврокордат, нічї де пре шн ісвоа а нїмзрші, че ам скріс сїн-гср дїнтрс а меа ціїнцз, кзт с'ащ тзмплат де ащ фост лн віаца мел. Нш'мі ащ маї тревсіт історїк стрзїн сз четеск ші сз скріш, кз ащ фост скрісе лн ініма меа. Дечї вз пофтеск четїторїлор, пре шде ар фі грешїт кондеїса меш сз прїїміці, сз нш гзндіці кз доарз, пе воїеа кшїва саш лн пісма кшїва. че пре-кшм с'ащ тзмплат, кш адевзр с'ащ скріс; долр нїскаї велеатсрї а а-нілор де с'ор фі грешїт, еарз челелалте лнтрс адевзр с'ащ скріс.

Маї сокотїт'ам ші дін летописецса асі Евстратїе Логофз-тсѧ, ші а асі Сїмїон Даскалсаші, ші а асі Місаїа Кзасгзрсаші ніще кшвінте кзтева, де нш ле-ам лзсат сз нш ле скріз; че ле-ам скріс, макар кз дшмнеалші Мірон Логофзтсѧ ші кш Ні-колаї фїш сзш, нш ле-ащ скріс, шї'ї окзреше, ші се каде сз'ї окзреаскз, шде фаче кз сзнт Молдовенїї дін талхарї; віне фаче кз'ї окзреше, ші зїче кз сзнт влсне. Сар пентрс Дшм-врлва Рошіе, кшм кз ащ арато Богдан Бодз кш Лешїї, Мірон Логофзтсѧ ащ лзсат де н'ащ скріс; дар ачееа зїкз сз нш фїе влснз; пентрс неалса Мовїлещїлор ші кшм лі с'ащ ншміт ачест ншме, дїнтрс Стефан Бодз, чел бш Могїла, еар нш'ї влснз; ші алтеле мшате, н'ор фі шїст історїчїї ка сз ле поменеаскз тоате. Дечї о самз де історїї маї алес ші ної нш ле-ам лзсат, сз нш ле скрім; лнсз нш ле-ам скріс ла рзндса лор, че с'ащ нс де о парте; лналнтеа домніеї Давїжеї Бодз с'ащ скріс; че чїне ва вреа сз ле креадз, віне ва фі, еар чїне нш ле ва креде, еар-рзш! віне ва фі, чїне кшм лї ва фі воїеа аша ва фаче. Кз

мѡацї історїчї стрзїні де алте церї, нѡ ле цїѡ тоате кзте се факѡ ѡнтр'алт пзмзнт; тот маї бїне цїѡ чеї де лок, де кзт чеї стрейнї; ѡнса че се фаче ѡн бїбаца лор. еарз нѡ ѡнде-лѡнгате времї. Ёар історїале челе векї маї бїне ле цїѡ істо-рїчїї, кз ле аѡ скрїсе еар нѡ асзїте.

Дечї фрацілор четїторїлор, кѡ кзт вѡ вецї ѡндемна а че-тїре пре ачест летописец маї мѡат, кѡ атзта вецї цї а вѡ ферїре де прїмеждїї, шї вецї фї маї ѡнвзцацї адаре рзспн-сєрї ла сфатєрї орї де таїнз, орї де оцїре, орї де вороаве ла домнї, шї ла нороаде де чїнсте.

ІОАН НЕКУЛЧЕ

bis вел Ворник.

Descrierea iernăreii Tatarilor în țară, făcută de Ioan Neculcea.

Дечї ѡнтраг'аѡ Тзтарїї ѡн царз ка лєпїї ѡнтр'о тєрмз де ої, де с'аѡ ашззат ла ернатїк, пїн сате де оаменї, дїн Прєт пзнз ѡн Ністрє, шї маї сєс пзнз ѡн апа Жїжієї, нзмзрєї не фїїнд нїчї о мїлз де сзрака де царз, кєм ар фї фост царл фзрз де домн; аша ерл жак ѡнтрзнсл, кєм ар фї фост єї сзрачїї прїчїнз рзєтзцїї, кєм ар фї фост єї сзрачїїсфзтєїт сз вїе Лешїї кѡ олте ла Хотїн, кєм с'аѡ ѡндерат а да цара ѡн прадз, фзрз нїчї о невоє, нємаї пентрє фрїка чеа Блзстзмз-цєаскз, шї кївернїсала лєї аѡ сокотїт де аѡ ернат Тзтарїї ѡн царз, пзнз ѡн прїмзварз. Жоїмїрїї ѡн царл Лешєаскз че мз-нзнкз господарїї касєї, мзнзнкз шї єї шї аѡ фрїкз шї стрїн-соаре де Рохмістрїї лор, де нѡ пот фаче оаменїлор рзєтзцїї.

Ёарз Тзтарїї сзнт лєпїї лпєкзторї, прадз, робєскѡ, ватѡ

ші кззнескѣ пре крецині, не авзна грижз, нічї стрінсоаре де Мзрзачїї лор; шї Тзтарїї нѣ мзнзнкз ка Жоїмірїї че мзнзнкз господарїї касеї, че мзнзнкз тот карне де вакз шї де оле, де нѣї поате сзї вїрваскз кѣ хрانا пре дзншїї шї пре кайї лор; кз ѣн сак де орз да пе зї ѣнѣї кал, шї кзт нѣ пѣте сз мз-нзнче ѣн кал лнтр'о зї, лл дешзрта дїн траїсте шї'а стрїнѣа деосзеї; шї дакз лшї сфзршїл еїетѣа ом орзѣа дїн гроапз, еар Тзтарѣа лл фзчел пре ом де кѣмпзра орзѣа чела че стрїн-ѣа ел дїн траїсте. Мзнкат'аѣ тот шї пзне шї довіток, ш аѣ жккѣїт тот пзнз ла ѣн кап де ацз; пре мѣлц' аѣ шї ро-еїт фѣрїш, фемеї, фете, копїї; рзмлс'аѣ еїеції олменї нѣмаї кѣ сѣфлетеле, взтѣцї шї стрѣнчїнацї, прекѣм ера маї рзѣ шї маї амар кѣм нѣ се поате нічї а се скріере. нічї а се повестїре казнеле шї ѣчїсрїле лор че аѣ авѣт де Тзтарї. Децї вїнд прїмзвара с'аѣ рздікат Тзтарїї дїн царз.

Ѣарз Немції тот шедеа прїн четзцїї лн Неамц шї лн Сѣ-челавз, шї жккѣїа че пѣтеа преїсрѣа четзцїлор пентрѣ мзн-каре; шї Молдовенїї ста кѣ оасте прїн преїсрѣа четзцїлор шї сзї сколтз шї нѣї пѣтеа, шї ста прїн преїсрѣа четзцїлор шї тотдеѣвна авеа кѣ дзншїї влате; шї боїерїмеа де прїн преїср ера беженїцї де рзѣа лор.

Пѣрчес'аѣ, ла ла доеле дн а домнїеї лѣї Дѣмітрашко Родз Кантакѣзїно, безїрѣа кѣ оасте лн цара Лешаскз пре Нїстрѣ, пре де чееа парте, тот стрїкзнд шї арзїнд прїн Подолїа четз-цїле шї тзргѣрїле; кѣ влїмезѣрїле шї пѣшчеле челе марї шї Ханѣа кѣ Тзтарїї ровїнд тоатз Цодолїа, лн сѣс пзнз аѣ ацїѣнс ла Жеравна.

Ѣарз аїче аѣ орзндѣїт пре Капалн Паша кѣ оасте Тѣр-

ЧЕАСКЪ, ШІ КЪ МОЛДОВЕНІИ ДЕ АЩ СЪЗЪТЪ ПРІН ПРЕЦІСРЪА ЧЕТЪЦІИ
СЪЧЕВІИ КЪТЪВА ВРЕМЕ, ШІ НЪ ПЪТЕА СКОАТЕ ПРЕ НЕМЦІИ ЧЕ ЕРА
ЪН ЧЕТАТЕ ПЪНЪ АЩ ФЛЪМЪНЪІТ, ШІ С'АЩ ЫНКІНАТ ДЕ БЪНЪ ВОЪЕ,
ШІ ВІИНЪАЛЕ ШІ ПОРОНКЪ ДЕ ЛА ЛЕШІ СЪ ЕАСЪ ДІН ЧЕТАТЕ. БАРЪ
ЧЕИ ДІН ЧЕТАТЕА НЕАМЦЪАШІ НЕАВЪНЪ БЪКАТЕ, Н'АЩ ЗЪБОВІТ МЪЛТ,
ЧЕ АЩ ЕШІТ ЛЕГЪНЪ ТАБЪРЪ ДЕ АЩ МЕРС ЛА СЪЧЕАВА, ЛА ЧЕИЛАЦІИ
НЕМЦІИ. БРА АТЪНЧЕ АЛЕКСАНДРЪ БЪХЪШ ХАТМАН, ШІ КЪМ ЫАЩ
ЪНТИМЪНІНАТ ХАТМАНЪА БЪХЪШ ЛА ПОДІШОАРЕ АПРОАРЕ ДЕ ТЪРЪГЪА
СЪЧЕВІИ, ШІ ДЪНЪАЛЕ НЪВАЛЪ ВІТЕЖЕЪІЕ АКОЛО ЛА ПОДІШОАРЕ КЪ
САЪЖІТОРІИ СЪІ, АЩ РЪМЪТ ТАБЪРА НЕМЦІАСР ЫН ДОЪ. ЫТЪНЧЕ АЩ
ЛОВІТ ДІНТР'ЪН СІНЕЦ КААЪА ДЕ СЪПТ ХАТМАНЪА БЪХЪШ, ШІ КЪЗЪСЪ
ХАТМАНЪА ЫНТР'ЪН РЪЗЪОР КЪ ФАЦА ЫН СЪС, ДЕ НЪ СЕ НЪТЕА ЫН-
ДАТЪ СЪ СЕ СКОАЛЕ; ШІ НЕМЦІИ НЪВЪЛІА СЪ'А АПЪЧЕ. БАР ЫН КЪ-
ПІТАН МОЛДОВАН АНЪМЕ ДЕКЪСАРЪ, АЩ ГРЪВІТ КЪ КААЪА АСЪПРЪЛЕ,
ШІ С'АЩ АПЪКАТ ХАТМАНЪА ДЕ КОАДА КААЪАШІ АШІ ДЕКЪСАРЪ, ШІ
ЦІИНЪСЪЕ ВІНЕ 'ЛАЩ СКОС ДІН НЪВАЛА НЕМЦІАОР. ДЕЧІ ХАТМАНЪА
ЪНКАЛЕКЪНЪ ШІ ПРЕ АЛТ КАА, ЛЕ-АЩ МАИ ДАТ НЪВАЛЪ ЫН КЪТЕВА
РЪНДЪРІ, ШІ МЪАЦІИ ДІН НЕМЦІИ АЩ ПЕРІТ; ЕАР ПРЕ ЫНІИ ЫАЩ ПРІНС
ВІИ; ЕАР О САМЪ САЩ ТОТ АПЪРАТ, ПЪНЪ АЩ ЫНТРАТ ЫН ЧЕТАТЕА
СЪЧЕВІИ ЛА ЧЕИЛАЦІИ НЕМЦІИ. ТРІМІС'АЩ НЕМЦІИ ЧЕИ ВІИ ЧЕ ЫАЩ ПРІНС
ЪН РЪСЪОВІШ ШІ КАПЕТЕЛЕ ЧЕАОР МОРЦІИ ЫН ІАШІ, ЛА ДІМІТРАШКО
БЪДЪ, ШІ ДІМІТРАШКО БЪДЪ ЫАЩ ТРІМЕС ЛА ЫНПЪРЪЦІА. ШІ ШЕ-
ДЕА ПРЕЦІСР ЧЕТЪЦІИ СЪЧЕВІИ ОАСТЕ ШІ НЪ'И ПЪТЕА СЪКАТЕ, ШІ ДОИ
АНІ ТОТ АЩ ЦІНЪТ НЕМЦІИ ЧЕТАТЕА СЪЧЕВІИ; НЪ ЫАЩ НЪТЪТ СКОАТЕ.

*Caracteristica Mitropolitului Dosoftei făcută de
Ioan Neculcea.*

ИЧЕСТ ДОСОФТЕИ МИТРОПОЛИТЪА НЪ ЕРА ОМ ПРОСТ ДЕ ФЕЛЪА

КАНТЕМІР БОДЗ; КЗ ЕРА ЛА КСРТЕА ДОМНЕАСКЗ ґВОЇЕРІНАШІ ТОТ
ФЕЧІОРІ ДЕ МОЖІЧІ, КОДЖЕНІ; ШІ ГЗАЛЦЕНІ; ШІ ЗІЧЕА КАНТЕМІР
БОДЗ, КЗ ДОМНЛА ФЛАЧЕ НЕЛМВРІЛЕ, ДОМНЛА ЛЕ СТІНЦЕ; ШІ'Ї ЕРА
ВРІЦІ ФЕЧІОРІІ ДЕ КОЇЕРІ СЗ НС'Ї ВАГЗ ЛН ОКІ, ДВНЗ КСМ ЛІ ЕРА
НЗТСРА ЛШІ. ШІ ЕРА ЛН ЧІНСТЕ НСМАЇ ХАТМАНЛА БОГДАН ЧІНЕРЕ-
СЕШ, ШІ КС ТОРДАКІ ВІСТЕРНІКЛА РСЗТ; АЧЕСТІ ДОЇ СКІВЕРНІСІА ШІ
МЗНКА ЦАРА КСМ ЛЕ ЕРА ВОЇЕА. ДЕЧІ ВОЇЕРІІ ПРЕ АЧЕА ВРЕМЕ НС
МАЇ ПСТЕА ССФЕРІ СЗ ФІЕ КЗАКАЦІ ДЕ АЧЕІ ДОЇ ВОЇЕРІ, ШІ ДЕ МО-
ЖІЧІЕА ЧЕЛОРЛАЦІ МАЇ МІЧІ ДЕ КСРТЕ; КЗ КЗНД ЕШІА ЛА ЦАРЗ КС
СЛЖКВЕ ВОЇЕРІНАШІІ ФІЗЧЕА МВАТЕ НЕКАЗВРІ КАСЕЛОР ЧЕЛОР МАРІ А
КОІЕРІЛОР,

ДЕЧІ КАНТЕМІР БОДЗ, КСМ АШ ЛНЦЗЛЕС АЧЕА СФАТ А ВОЇЕ-
РІЛОР, ДІН ІЛІЕ ФРІЦЕ-ВАКЗ, АШ ШІ РЗПЕЗІТ ЛНТР'О НОАПТЕ ВОЇЕ-
РЕНАШІ ДЕ АІ ЛШІ ШІ КС СЛЖІГОРІ СЗ'Ї ПРІНДЗ ПРЕ ТОЦІ ПРЕ А-
ЧІЕА. ДЕЧІ СНИЇ АШ СКЗПАТ ЛН ЦАРА МВНТЕНЕАСКЗ; ЕАР ПРЕ КАРІІ
ІАШ ПРІНС ІАШ ДС ЛА ІАШІ, ШІ ПРЕ БЕЛІЧІКО ВОРНІКЛА ДВНЗ ЧЕ
ЛАШ ДС ЛА ІАШІ ЕРА ЗАВІСТІА МАЇ МАРЕ ДЕСПРЕ КВПЗРЕЦІІ ЛМ-
ПОНЧІНДВСЕ КС ВОРЕА МАЇ ДІНАІНТЕ ВРЕМЕ, ШІ АВЕА ШІ СІЕЛЛЗ ДЕ
ДЗНСЛА ПЕНТРВ КЗ ЕРА МАЇ ОМ ДЕ КЗТ ТОЦІ. ІТВНЧЕ ЛН ГРАБЗ
КАНТЕМІР БОДЗ ЛН МЗНІЕ 'ЛАШ ВЗТВТ КС ВВЗДВГАНЛА. ШІ 'ЛАШ
ЛНКІС ЛН БЕЧІШ. ДЕЧІ НЕПРІЕТЕНІІ ЛШІ БЕЛІЧІКО, АТВНЧЕ АШ ШІ
АФЛАТ ВРЕМЕ, ДЕ АШ ЗІС ЛШІ КАНТЕМІР БОДЗ: „ДЕ ВРЕМЕ КЗ ТЕ
АІ ГРЗКІТ ДЕ 'ЛАШ ВЗТВТ, НС'А ЛЗСА ВІШ; ПЗГРЕЦЕ ДА'А ОМОАРЗ,
КЗ ДЕ ВА СКЗПА ВІШ, МЗНЕ ПОІМЗНЕ ЕЛ НЕ ВА ОМОРІ ПРЕ ТОЦІ.“
ШІ ЕЛ ЛНКЗ ЛНАДТЗ АШ АСКЗАТАТ ШІ 'ЛАШ СКОС НОАПТЕА ДЕ ІАШ
ТВІАТ КАПЛА ДЕНАІНТЕА ПОРЦІІ ПЕНТРВ КІНЕЛЕ ЧЕ АШ ФІЗКСТ БЕЛІ-
ЧІКО, ДЕ АШ ДАТ ЦІРЕ ЛШІ ТОРДАКІ ВІСТЕРНІКЛА ДЕ АШ ФВЦІТ ЛН
ЦАРА ШНГВРЕЛСКЗ КЗНД ВРЕА СЗ'А ОМОАРЕ КАНТЕМІР БОДЗ: АКСМ

Їаѣ мѣлцзміт ші Јордаки ѡнтрѣ ачест кп ка ѣн Грек. Ші а-
фларз атѣнче неприетініі време де зісерз лѣі Кантемір Бодз;
„Аксм де време кз лї оморіт пе велічїко; трімете де прінде
ші пре фрате-сеѣ Мірон Логофзтѣа де'а оморз; орї віноват,
орї невіноват, сз нѣ скапе, ка апої знкз а хї малї рзѣ ші де
тїне ші де ної.“ Деңї Кантемір Бодз нѣ 'шіаѣ сокотїт віеаца
лѣі кз ерл трекут кѣ взтрзнеціле, ом де шептеззчї де анї, де
нѣмаї кзт нѣ'ї сосїсз чеасѣа морції ші лѣі; че с'аѣ потрївіт
непрїетенлор ші нѣ 'шілѣ крѣцат сѣфлетѣа сеѣ, че ка ѣн ті-
ран аѣ трімес пе Макрі взтлѣѣа де Пзхзрнїчеї кѣ сѣжїторї
дїн Роман, де 'лаѣ лѣат де аколѣ, де ла касл лѣі де ла Бзр-
вошї де 'лаѣ дѣс пзнз ѡн Роман ші чаѣ тзїлат капѣа. Ші кзнд
'лаѣ гзсїт Макрі аколо ла Бзрвошї, атѣнче лї мѣрїсз ші ѡснз-
неасл. ші нїмїкз нѣ ціл де сфатѣа фрзцінесзѣ сѣзї де ачелор-
лааці вѣїерї, кз нѣ ерл аместекат кѣ чеїлааці вѣїерї ла сфат;
кз ел порнїсз атѣнче пре ѣн фечїор а лѣі, пе Ніколаї, сз еа
фата дѣкзї Бодз де ла Царїглад, ші се гзтїсз ші кѣ чела-
лаат фечїор, кѣ Пзтрашко Кзмзрашѣа, сз еа фата лѣі Кан-
темір Бодз, сз се ѡнѣскрезе, ші нїчї кѣ гжндѣа нѣ гжндїа кз
їа венї о фортѣнз кл ачееа.

Зїсїлѣ сѣжїторїї кзнд 'лаѣ гзсїт ла Бзрвошї, сз фзгз,
кз нѣ'ї деплрте ѡн Неамцѣ; еарз ел н'аѣ прїїмїт ціїндѣсѣ
дрепт; гжндїа кз 'лор дѣче ла Іашї, ші се вл ѡндрептл. Гар
дѣпз че аѣ венїт Макрі, ші віїндз запчїѣ дѣпз запчїѣ сз пеарз
нѣ чаѣ малї ѡнзгзсїт, ші аѣ пѣс де лаѣ тзїлат ѡн Роман, ші
мзлат с'аѣ рѣгат лѣі Макрі сз'а дѣкз пзнз ѡн Іашї. Гарз Ма-
крї ка ѣн ом рзѣ ші де нїмїкз, нѣ чаѣ фост мїлз де сѣфле-
тѣа стзпзнѣсзѣ, ші с'аѣ грзвїт де 'лаѣ оморїт кз де лар фі

дѣс љн Іашї, поате с'ар фї љндреплат шї н'ар фї перїт; кѣ мѣлате сѣщї се тѣмпѣз лѣ домнї вреднїче дѣ нѣ се грѣбексѣ шї фѣрескѣ пре стѣпзнїї дѣ пѣкат, шї мѣї пе ѣрмѣ кадѣ лѣ лѣдѣз шї дѣспре оаменї, шї дѣспре стѣпзнїї, шї дѣспре дѣмне-зѣѣ. Ѣар ачестѣ ка ѣн варвар, нефїїнд дѣ нїмїкѣ, н'ѣѣ сокотїт. Кантемір Ѣодѣз дѣпѣз ачѣѣл мѣлат с'ѣѣ кѣїт че ѣѣ фѣкѣѣт шї дѣ мѣлате орї пѣзнїѣл љнтре тоатѣ боїерїмѣл, шї бѣзстѣмѣл пе чї-не ѣлѣѣ љндемнат дѣ ѣѣ грѣвїт дѣ ѣлѣѣ тѣїат; кѣ дѣпѣз ачѣѣл н'ѣѣ трѣїт ѣн дн нїчї Кантемір Ѣодѣз шї ѣѣ мѣрїт.

Ѣарѣ пе Ѣасїліѣ Ѣорнїкѣл фѣчїорѣл ѣѣ Гѣврїліѣз, шї пе фрѣтѣсѣзѣ Соломон, шї пе фрѣтѣсѣзѣ Костакї, шї пе Георѣїѣз Мітре, шї пе Дѣдїѣл Спѣтар Ѣрѣзнаш, шї пе тѣстрѣї фѣчїорї ѣѣ Мірон Логофѣтѣл, пре тоѣї пре ачѣстїл ѣлѣѣ прїнс шї ѣлѣѣ љнкїс, пре ѣнїл љн тѣрн лѣ кѣртеѣ домнеѣскѣ, пре ѣнїл лѣ Сї-менї, пре ѣлїл прїн бѣчїсрї, шї пе Нїколаї фѣчїорѣл ѣѣ Мірон Логофѣтѣл мерѣзнѣ сѣ се љнѣѣѣре лѣ Царїгрѣд, ѣлѣѣ љнторѣ дѣ лѣ Ѣѣрѣлѣ дѣ ѣлѣѣ љнкїс мї пе дѣнѣл.

Ѣарѣ ѣѣпѣ фѣчїорѣл ѣѣ Гѣврїліѣз шї Константїн кѣмнатѣсѣзѣ Пѣхѣрнїкѣл Лѣмѣрїнс, шї кѣмнатѣсѣзѣ Іѣлѣшкѣ, шї Ѣнтїох Жора, шї Ѣѣжорѣзнещїї, шї ѣлїл дїн Ѣѣжорѣзнещї ѣѣ скѣплат љн царѣ Мѣнтенѣѣскѣ лѣ Ѣрѣнковѣнѣл Ѣодѣз шї дѣ аколѣ с'ѣѣ грѣ-тїт шї с'ѣѣ дѣс лѣ Ѣдрїѣѣ лѣ Полртѣ сѣ пѣрѣѣскѣ пе Кантемір Ѣодѣз. Шї лѣ-ѣѣ зїс атѣнче Ѣрѣнковѣнѣл Ѣодѣз, сѣ нѣ се грѣ-бѣѣскѣ сѣ мѣѣгрѣ атѣнче лѣ Полртѣ; кѣ ѣсте Ѣѣзїрѣл прїѣтен Кѣпѣрѣщїлор; шї ѣї н'ѣѣ ѣскѣлѣтѣт шї ѣѣ пѣзїт дѣ ѣѣ мѣрс.

Ѣарѣ Кантемір Ѣодѣз, дѣпѣз че ѣѣ љнѣзѣѣс ѣѣ рѣпѣзїт шї ѣл пе Ѣорѣдан Хѣтманѣл шї пе Іорѣдѣкї Рѣсет Кїстернїкѣл, кѣ ѣлїл боїерї мѣлїл дѣ царѣ, дѣ с'ѣѣ пѣрїт кѣ тоѣїл лѣ дїѣѣн, шї

Їаѣ даѣ пе тоѣї де грѣмаѣї де ѡаѣ пѣс ѡн оѣезї, шї ѡаѣ аѣс ла канѣмїр ѡоѣѣ ѡн ѡашї. Деѣї канѣмїр ѡоѣѣ аѣпѣ че ѡаѣ аѣс, ѡаѣ пѣс ла ѡнѣкоаре, шї нѣ ѡаѣ оморїт, кѣ аѣ поронѣт Поѣрта сѣ нѣї оморѣ; шї 'шїаѣ аѣс амінѣте шї де ѡїѣрѣмѣнѣтѣа че аѣ ѡїѣрат канѣмїр ѡоѣѣ аѣї Гѣврїаїѣѣ ѡорнїкѣа ѣлѣї ѣѣтрѣн, сѣ нѣшї аїнїѣѣ сѣїа аѣї де неаѣѣа фѣѣїорїлор аѣї. Че аѣ пѣс ѣанї пе тоѣї, сѣї ѡнѣолрѣѣ кѣлѣѣѣаа де ла Поѣртѣ, шї ѡаѣ пѣс пре ѣнїї кѣѣе зѣѣе пѣнѣї де ѣанї, пре аѣїї кѣѣе ѣїнѣї, пре аѣїї кѣѣе кѣм аѣ соѣотїт; шї аѣпѣ че 'шїаѣ плїнїт ѣанїї, ѡаѣ даѣ пе кїѣѣшїе шї ѡаѣ слѣѣѣїт. Деѣї карїї аѣ аѣѣт пѣїнѣѣ шї прїетїнї, маї кѣрѣнѣ аѣ даѣ, шї ѡаѣ слѣѣѣїт; ѣар карїї аѣ фѣст маї непѣїнѣїѣшї аѣ шѣѣѣт мѣат ѡнѣїшї, шї пре ѣнїї ѡаѣ шї ѣѣѣѣт пѣнѣѣ 'шїаѣ пѣѣїт ѣанїї.

Ѣар фѣѣїорїлор аѣї Мїрон Лѣѣѣѣѣѣа нѣ ле-аѣ аѣат нї-мїкѣ шї ѡаѣ даѣ пе кїѣѣшїе, шї ѡаѣ слѣѣѣїт. Дїн тоѣї ѣѣерїї рѣ-мѣсѣѣе Деѣїѣа Ѣѣѣѣѣѣѣѣа, ѡнѣїс ѡн ѣѣрнѣа кѣѣѣтнї-ѣїї ла Трїї-сѣѣїѣѣѣе, шї'а пѣсѣѣе зѣѣе пѣнѣї де ѣанї, шї нѣ аѣѣа кѣ че плїнї, кѣ ѣра ѣн ом маї сѣѣпѣт; шї тоѣѣе аѣѣа шї нїсѣѣ пре аѣнѣѣа, кѣ'а сѣѣсѣѣѣѣ ѡн аѣѣѣ рѣнѣѣрї сѣ'ї тѣѣѣ кѣнѣа. Деѣї ѣл ѡнѣр'о нѣѣпѣѣ аѣ ѡѣѣѣѣѣѣ пре Ѣїлѣнѣ, пе стрѣѣѣрїї ѣѣ'а пѣѣїа, шї с'аѣ слѣѣѣїт кѣ о фрѣнїѣе пе о фѣѣѣѣѣѣ дїн ѣѣрнѣ пѣнѣѣ ѡїѣс, шї аѣ аѣѣѣѣѣ де аѣ ѡнѣѣѣѣѣѣѣѣ пре кѣл шї кѣ аѣї фѣѣїорїї шї аѣ фѣѣїт.

Дар канѣмїр ѡоѣѣ аѣ аѣѣѣ зї, аѣѣѣ аѣ ѣѣлїѣт кѣ аѣ сѣѣ-пѣт, аѣ поронѣт сѣ нѣ'а маї кѣѣѣ нїѣѣа, нїѣ сѣ'а маї гѣнѣѣ-сѣѣ зїѣѣнѣ: кѣ де ѣѣѣѣ кѣ аѣ аѣѣѣѣѣѣ де аѣ ѡнѣѣѣѣѣѣѣѣ пре кѣл нѣ ѣѣѣ нїѣѣ ѣарнїѣ сѣїї сѣѣѣ ѡнѣрѣѣѣѣѣѣ, сѣѣ сѣ'а прїнѣѣѣ пре ом пре аѣѣѣа, кѣ'а ѡїа ѣѣ ѣїѣѣѣѣ ѣѣн ѣѣѣѣ, кѣ аѣ фѣст кѣ

ДЗНСА ЛА РЗКСОІЃ; ШІ КЗЧД АЛЕРГА ПЕ КАЛ КЗТ ПСТЕА, СЗРІА ДЕ ПЕ 8Н КАЛ ПЕ АЛТ8А, ШІ ПЗНЕА ТРЕІ КАЛ АЛЗТ8РЕА, ШІ ДЕ ПЕ ЦОС СЗ РЗПЕЗІА ШІ'І СЗРІА ПЕ Т8СГРЕІ ПЕ С8С. Н8 ЕРА ТОТ ОМ ЛН ЦАРК КА ДЗНСА ХАРНИК ШІ ВІТЕАЅ ПРЕ АЧЕА ВРЕМЕ; ШІ Н'АЃ ЗКЕО-ВІТ ПРЕА М8АТ ШІ 'ШІАЃ ФЗК8Т ПАЧЕ ШІ АЃ ВЕНІГ ЛН ЦАРЗ, ШІ 'ЛАЃ ЕРТАТ КАНТЕМІР БОДЗ.

Д8ПЗ АЧЕА КАНТЕМІР БОДЗ АЃ СТРИКАТ ЛОГОДНА К8 ПЗТРАШКО КЗМЗРАШ8А ФЕЦОР8А АЃІ МІРОН ЛОГОФЗТ8А, ШІ 'ШІАЃ АЛЕС ДІН ТОЦИ ФЕЦОРИА ДЕ Б8ЕРІЦ, ПРЕ МІХЗЛАКІ ФЕЦОР8А АЃІ ІОАН РАКОВІЦЗ БОРНИК8А ДЕ 'ЛАЃ А8АТ ЦІНЕРЕ, КАРЕ АЧЕА МАЃ ПЕ 8РМЗ АЃ А-ЦІ8НС ДЕ АЃ Ф8СТ ШІ ДОМН, КЗР8ІА ЛІ ЗІКЃ МІХАЃ БОДЗ; ШІ АЃ ФЗК8Т Н8НТЗ К8 ДЗНСА Д8МНЕАКЗ, ШІ 'ЛАЃ ШІ БОЃЕРІТ, 'ЛАЃ ФЗК8Т КОМІС МАРЕ; ЕАР МАЃ ПЕ 8РМЗ 'ЛАЃ ФЗК8Т СТОЛНИК МАРЕ. Н8МАЃ Н'АЃ А8СТ ПАРТЕ ДЕ ДЗНСА КЗ Н'АЃ ТРЗІТ М8АТ К8 ДЗНСА, ШІ ІАЃ М8РІТ ФІІКЗ-СА (ДОМНИЦА САФТА), КЗЧІ КАНТЕМІР БОДЗ ЕРА К8МЗТРС К8 К8СКРЗ-СЗЃ ІОАН РАКОВІЦЗ БОРНИК8А, КЗ'І БОТЕЗАСЗ КАНТЕМІР БОДЗ 8Н КОПІА АЃІ ІОАН РАКОВІЦЗ МАІ МІК ДЕ КЗТ ЦІНЕРІСЗЃ МІХАЛАКІ ШІ ПЕНТ88 АЧЕА П8АТЕ ФІ Н'АЃ РЗ8АТ Д8МНЕЗЕЃ. Н8МАЃ МІХАЛАКІ МАЃ ПЕ 8РМЗ ЛА ДОМН'ЕА АЃІ ІНТІОХ БОДЗ АЃ А8АТ АЛТЗ ФАТЗ ДЕ БОЃЕРІЃ, А ДЕДІ8АЃІ СПАТА88АЃІ ДЕ ЛА ГАЛАЦІ, ШІ К8 АЧЕА АЃ ВІЕЦ8ІТ, ДЕ АЃ ФЗК8Т К8КОНІ, ШІ АЃ Ф8СТ ШІ ДОМН.

Din Neculaï Mustea. *)

Arderea Curteï Domnești.

8АРЗ КЗНД ЕРА АНІЃ 7231 ІПРІА ЛН 20 ЛНТР'О ЗІ СЗМ-8ЗТЗ ПЕ АМЕАЅЗ8І С'А8 СКОРНІТ АІЧЕ ЛН ІАШІ, О Ф8РТ8НЗ ДЕ

*) Veđi T. III, p. 75—77 din Letopesițele țerei Moldovei de Dl. M. Kogălniceanu.

взнт маре; ші кзнд с'аš скорніт фортсна ачела, с'аš апрінс о ксцз а шнді попз дін ссс де в'ісеріка сфзнтсвасї Дімітріе; ші кзт квіпала оківасї с'аš апр'нс ші в'ісеріка сфзнтсвасї Дімітріе: ші фїїнд взнт маре ка ачела, н'аš пстст стінце фоксв, маклр кз венісе ші домніеа кс тоатз глаата; кз ера лскрѣ маре ші лнфрікошат, кз де ла в'ісеріка сфзнтсвасї Дішітріе. аš сзрїт фоксв лнаїнте кзт трлце кс сзцеата, де с'аš апрінс кс темейз каселе лн рзнд, ксм мерг пе лзнгз шліца чела маре; ші лндатз с'аš апрінс ші в'ісеріка сфзнтсвасї Ніколаї, ші ксрціле домнеції де тоате пзрціле, кзт нс с'аš маї пстст німе апр'піа, фїїнд домніеа сїнгсрз лн ксрці; кз свж:торї Селменї алергасе тоці лн тзрг, ка доарз ар псте стінце фоксв. Н'аš пстст скоате дін каселе домнеції грзвінд фоксв: че нсмаї кзт аš ешіт доамна кс ксконїл, кс че аš апскат еї сїнгсрї, кс дої треї копїї дін ксцз; ші аš ешіт ла малсв Бахавісвасї дін ссс де под кс маре спамз, ші кс фсга аš скзплат пе ціос. Сарз мзлате лскрѣрї аš арс лн касе; кз нс се пстеа німе апрон'а де пара фоксвасї. Атснче левел ера чертареа де ла Дсмнезеѣ; ші де ла ксрцеле домнеції аš сзрїт фоксв пе елз, де аš арс ші аколз доз треї касе; еарз ксрцеле домнеції лш арс кзт н'аš рзмас німікз не асс кс в'ісерікз кс тот. Ші нсмаї їзт аš арс ксрцеле домнеції лндатз аš стзтст взнтсв ші с'аš алїнат; ші пзнз а аїшнце фоксв ла ксрціле домнеції мзлате касе боїереції, ші а алтора, аš асс кс тот че аš авст; кз німе н'аš пстст скоате німікз; кз ка сзцеата аš мерс фоксв, кзт н'аš вкзст німене ардере аш лнграбз; ші лн цісмзтате де челс с'аš фккст тоате ачесте; маї мзат н'аš цінст. Чертаре де ла Дсмнезеѣ ера гравнікз пентрѣ пзкателе ноастре. Сарз дом-

ніеа с'аѣ мѣтат ѓн дѣз касе воѣреци, ѓн каселе аѣ Іон Пз-
ладі спатарѣа, и і ѓнтр'а аѣ Констанѣин Костаки Спатарѣа,
фїиѣа апропе ѣна де алта; шї аѣ шезет пзнз с'аѣ іспрзвїт
кѣрцеле деспје доамна. Ёарз дѣпз арѣгреа кѣрцелср дѣмнеци,
ѓнадатз аѣ орзнѣвїт цїнстѣа Орхеївдї, шї аѣ аѣс тот лемнѣа
кзт аѣ тревсїт; шї с'аѣ маї орзнѣвїт шї ла алте цїнстѣрї,
каре пентрѣ салахорїе. Фѣст'аѣ ісправнїк песте тот лѣкрѣа ка-
селср дѣмнеци маї маре Констанѣин Костаки вел Спатар, лзсзнѣ
тоатз грїжа пе сама аѣ; шї апсзнѣсѣ ѓнтзї де каселе дес-
пје доамна, де ле-аѣ токміт прекѣм се взѣѣ, шї аѣ маї фз-
кѣт шї алте касе пе зїѣ деспје Бахавїѣ, фѣарте фрѣмоасе. Шї
гзтїнѣсѣ кѣрцеле деспје доамна пзнз ѓн патїс лѣнї; шї мѣ-
тзнѣ'сѣ доунїеа ѓн кѣцї кѣ маре вѣкѣрїе, аѣ ѣлт ѣїн тѣнѣрї;
шї аѣ Константїн Костаки вел Спатар 'їлѣ мѣацзміт Мїхаї
Бодз де салѣѣа че 'їлѣ фзкѣт; шї 'лаѣ ѓмѣрзкат кѣ контзш
кѣ совоа, шї шїк де совоа, шї кѣ тот алїѣа домнеск 'лаѣ аѣс
ла гззѣз, кѣ сѣрѣѣ, кѣ добе; шї ла гззѣз осекїте ѣлѣрї 'їаѣ
трїмес. Інокерїт'аѣ шї вїсер'ка сфзнтѣаѣ Нїколаї тот ѓнтр'
ачест аѣ.

Зїче ѣн кѣвзнт; ѓммѣацїнѣсѣ пзкатѣа, се наѣпе пеѣлап-
са, прекѣм шї ла ної ѓн царз кзт с'аѣ тзмплат ѓн а треїа
домнїе а аѣ Мїхаї Бодз, кѣм аѣ венїт домн, аѣ ѓнтрат Немци
шї катане ѓн Царз, аѣ рскїт аѣ прзѣат. Ыѣс'аѣ Мїхаї Бодз
Тзтарї ка сз скѣатз пе Немци; ѣаѣз рскїе шї прѣѣз. Дѣпз
рѣкїе фѣамете маре, кзт аѣ ацїѣнс мѣѣа де мааїѣ 10 лѣї:
аѣ мѣрїт мѣлте сѣфлете, кзцї нѣ с'аѣ аѣс прїнтр'алте цзрї.
Дѣпз фѣамете, чїѣмз, омѣр, вѣчете, шї ваєте ѓн тоате пзр-
цїаѣ. Пе ѣрма ачѣѣра аѣвїт'аѣ колаз ѓн д'вїтоаѣе, кзт ла

SHИІ ОАМЕНІ Н'АЉ РЪМАС НІЧІ К'О ВІТЪ; ШІ ДН ТОАТЪ ЦАРА ЕРА
АЧЕЛ БОЛЪ ДЕ ДОВІТОАЧЕ. ВАРЪ ПЕСТЕ ТОАТЕ АЧЕСТЕ ШІ ФОК НЪ-
ПРАСНІК, КЪНД АЉ АРС КЪРЦЕЛЕ ДОМНЕШІ. ЗІЧЕ СОЛОМОН КЪ: ПРЕ
ЧІНЕ ІСКЕЩЕ ДЪМНЕЗЕЉ ДА ЧЕЛРТЪ ПЕНТРЪ КА СЪ СЕ ДНДРЕПТЕЗЕ.
ЧЕ КЪ АЧЕСТ КЪВЪНТ НЕ МЪНГЪЕМ ШІ НОЉ ДЕ ТОАТЕ ЧЕРТЪРІЛЕ ЧЕ
НЕ ВІНЪ ДЕ ЛА ДЪМНЕЗЕЉ.

Din Demetrie Cantemir*)

Облічешесѡ нѡмеле Крлюлши Сървзск, кариле аѡ цѡншт
пе фата Домнлши Ромѡнеск.

Дин Лѣтописецѡл Сървзск афлѡм, прекѡм ачел Крлю Сър-
взск, кариле аѡ фост чершинѡ пе Евдокѡл сорл лши Яндроник,
гарѡ аполи нѡ пе сорѡса, че пе фѡеса Симонидис аз лѡлат, сѡл
фѡе фост кемѡт Миѡлтин, фичор лши Стефан, непот алатѡи
Стефан, ши стрѡнепот лши Симеон, кариле днтѡи днтре стѡ-
плѡниторѡи Сървилор аѡ лѡлат титѡл де Деспот. Че сѡнгѡре кѡ-
винтеле Яѣтописецѡлши сѡ адѡчем: „Дѡпѡ че аѡ лѡлат зиче, Ми-
„лѡтин пе фата лѡи Яндроник (гарѡ кѡм аѡ лѡлат пе фата, ши
„нѡ пе сорл лши Яндроник, мли цос вѡм арѡта), и сѡл нѡскѡт
„дин трѡнса ун фичор, кѡрѡл нѡл зис Константин. Шѡрѡ Сте-
„фан ашиждѡрѣ фичор лши Миѡлтин, кариле ера нѡскѡт дин
„фимел чѣ мли днтѡи, (адѡкѡ карѣ зиче Григорѡс, кѡл фост
„фата Домнлши Ромѡнеск), кѡзѡнд дн урѡ маѡеѡѡи слѡе Си-
„монидѡи, лѡл зѡвистѡит лѡ тѡтѡсѡл, прекѡм ар фи испитито

*) Veđt Hronicul Romăno-Moldo-Vlahilor p. 394—402, tipărit
în Iași, tipografia Mitropoliei; 1836.

„ПЕНТРЪ СПЕРКАТЪ ПРЕРВЪЕ. Милстин крѣзънд, кѣ лакъзи
 „аместекателор минчюни а мѣерѣи, аѣ принс пе фичерѣл сѣѣ,
 „ши фѣрѣз ничи о милѣ и ѣ скос окѣи, ши ашѣ сѣе, (пентрѣ
 „ка сѣ факѣ деплин вса дмпзратѣлѣи) днпсѣнѣз кѣ дои ко-
 „кони че авѣ, анѣме дѣшман ши дѣшан, аѣ тримис ла Цл-
 „риград.“ дѣпѣ ачесте скѣѣе прѣш аксло, прѣкѣм Стефан ор-
 кѣл трѣинд дн Цариград, дѣпѣ чинчи ани, Сфѣнтѣл Некѣлли
 кѣ маре минѣне сѣи фѣе дешнис окѣи, ши дѣпѣ моарѣѣ тѣ-
 тѣнесѣѣ лѣи Милстин, сѣ сѣ фѣе днтѣрс прѣш дн Сѣрѣиме,
 унде принѣнд пе Константин фичерѣл Симонидѣи, сѣл фѣе
 оморѣт ши сѣ фѣе стѣтѣт ѣл ла Крѣѣе. Че ачесте некѣбѣтѣнд
 ла трѣлѣа ноастрѣ, алѣора ле лѣсѣм, ши веним ла кѣвѣнт.
 Пентрѣ ачесте нѣ атѣта ам фи одиѣници нѣман кѣ Лѣтѣсп-
 сецѣл Сѣрѣвск, дн нѣм вѣдѣ ачѣстѣш мѣртѣѣисинд ши Исто-
 ричѣи Грѣчѣши. Кѣ днтѣи ачѣлаш Іѣстерик Григорѣс днтр’ачѣ-
 лаш лок скрѣе, прѣкѣм Яндѣрник дмпзрат авѣнд маре Фрикѣ
 дѣ пѣтерѣѣ Сѣрѣилсѣр, ши вѣзѣнд кѣ сорѣса Евдокиѣ, (каѣ ѣ ѣра
 рѣмасѣ вѣдѣвѣ дѣпѣ Иоан дмпзратѣл Лазилор), пентрѣ прич-
 ниле кѣрилѣ маи сѣс сѣл поминит, дѣпѣ дѣнѣс сѣ марѣѣ, ничи
 кѣм нѣ врѣѣ; дѣ невое пентрѣ ка сѣи плинѣскѣ пофта, маѣ кѣѣ-
 тат нѣман сѣш дѣ пе фатѣса Симонидѣс дѣпѣ дѣнѣсѣл, фѣинд
 копилѣ нѣман дѣ 5 ани. Ячѣста дарѣ ашѣ адевериндѣсѣ,
 акмѣ авѣм дѣторѣе а арѣта, прѣкѣм ачѣст Милстин Краѣл Сѣр-
 билсѣр сѣ фѣе лѣат пе фѣта Домнѣлѣи Ромѣнѣск пе ла анѣл
 дѣлѣ Хс. 1274. прѣкѣм маи сѣс ам поминит. Плѣхимерис Исто-
 рикѣл скрѣе, прѣкѣм ачѣстѣѣ нѣнтѣ а лѣи Милстин кѣ Симо-
 нидѣс фѣта лѣи Яндѣроник дмпзрат сѣ сѣ фѣе фѣкѣт ла анѣл
 1299: фѣинд атѣнчѣ Милстин ла врѣстѣ дѣ 45-ани. Ячѣстѣѣ

в.крстѣ лѣши Милѣтин о сѣмзавѣще Посоміе ѣн нѣтеле лѣши Григорас лѣ капѣ лѣ шѣселе. Де време зиче, че синѣвр Григорас скрие, кѣ атѣнчѣ Милѣтин ѣра кѣ чини лѣни маи вѣтрѣн, де кѣт Яндроник ѣмпѣратѣл; Шѣз Яндроник кѣнд шѣл дат фѣта дѣпѣ дѣнсѣ ѣра де 40: де лѣни. Шѣз кѣ Милѣтин кѣнд лѣс лѣат пе фѣта лѣши Яндроник лѣс фѣст де 45 лѣни. Якѣс де лѣче лѣсне пѣтем сокоти, кѣ Милѣтин кѣнд сѣл ѣнсѣрат ѣнтѣи де ва фи фѣст лѣа вѣрѣта де 20 лѣни. ѣтѣз кѣ кѣ 25 лѣни де ачѣстѣ нѣнтѣ а Симонидѣи маи ѣнѣинѣте лѣс лѣат пе фѣта Домнѣлѣши Мѣнѣтѣнѣск, карѣ лѣн каѣе прѣкѣсѣм лѣм зис, ѣн лѣнѣа де лѣа хс 1274; Шѣз де ва фи фѣст ши маи тѣнѣзр де 20 лѣни. (карѣ сѣз ши поѣте кѣреде), ашѣ ѣнкѣз маи кѣ мѣлѣи лѣни ѣнѣинѣте сѣз доѣѣще прѣкѣсѣм лѣчѣл Домн Ромѣнѣск сѣз фѣіе фѣст ѣн цѣра сѣа кѣ доминѣе ѣнтѣмеѣтѣз ши ашезѣтѣз, кѣ де нѣр фи фѣст лѣшѣ, Кѣрѣлѣ Сѣрѣвѣзск (карѣле ши де фѣта ѣмпѣратѣлѣши Цѣри ѣрдѣсѣлѣши вѣрѣдѣник сѣл сокотиѣ)- нѣр фи ѣнѣвѣнт сѣз ѣ мѣре а ѣнѣши ѣм прѣст ши не кѣнѣскѣт, маи маи кѣ дѣѣдинѣс, кѣ прѣ атѣнчѣ Кѣрѣлѣ Сѣрѣвѣци ши Бѣлѣзѣреци кѣтрѣз маи мѣлат нѣз сѣз вѣтѣѣ, фѣзрѣ нѣсѣмаи сѣз сѣз лѣмѣстичѣе кѣз лѣте фѣмилѣи, акѣзрѣра нѣсѣме ши сѣнѣце ѣра маи шѣст, кѣ ачѣста сокотиѣнѣа ѣн ѣвѣгеніѣ Грѣчѣ.кѣз ши Ромѣнѣлѣскѣз сѣз ѣнтѣре. Яшѣ дарѣз фѣзрѣ прѣпѣс рѣмѣнѣ а сѣз кѣнѣѣще, кѣ дѣпѣз прѣѣда лѣши Бѣлѣіе кѣ 29 лѣни маи прѣ ѣрѣмѣ ѣн цѣрѣ Ромѣнѣлѣор лѣс фѣст Домн кѣ Домнѣе ашезѣтѣз ши ѣнтѣмеѣтѣз, аѣѣкѣ кѣз кѣѣѣѣа лѣни маи дѣнѣлѣнѣте дѣкѣт кѣсѣм пѣн хрѣнѣичѣлѣ ноѣстрѣ ѣширѣлѣ Дѣмѣнѣлѣор де лѣа Ярдѣл, акѣзрѣлѣ лѣн лѣѣѣѣрѣнѣѣѣз рѣмѣнѣе маи прѣ ѣрѣмѣз сѣз о арѣтѣѣм. Пѣнтѣрѣ нѣсѣмѣлѣе дарѣз ачѣстѣи Кѣрѣлѣ Сѣрѣвѣзск, карѣле ѣнтѣи лѣс ѣѣнѣст пе фѣта Домнѣлѣши Ромѣнѣск, аѣон ши пе фѣта ѣмпѣ-

ратблзи Греческ, прексм ни сз паре негрешници сжнтем. Шрз Домнл Ромжнилор, сокрв лши Милвтин чине сз фїе фост, ши ксм сзл фїе кемат, макар кз лн черкарѣ ачестви лскрв нс псцлн нѣм трѣдит, лнсз адеврл мзртврисина, ничи ксм де чндева ане адевери нам пѣтѣт, фзрз нѣмаи де ва сокоти чиневл, кз вор фи фост ачеш стзпжнитори л Ромжнилор, пентрс карїи ам арзтат, прексм ши дспз прада лши Батїе сз фїе рзмлс о самз прин четзциле де прин цзрмврїи дшзврїи. Лнсз ачѣстз сокотѣлз сз сз лнтзрѣскл, нс пѣтѣ, пентрс кзчи ачѣл атѣнчѣ ерл сзпт аскзлтарѣ Краилор Шнгврѣши ши кс нѣме де Блн сз Скрїа, (пентрс карїи ла локлз сзс пре ларг ам арзтат), мрз нс Домн л Блахїен. Че толтз сокотѣла рзвжне сз лнцзлецем, прексм ачест Домн л Блахїен пе ачѣ време, де лл Григорлс поменит, алтсз сз нс фїе фост, фзрз нѣмаи сзс Радл Родз Негрл, сзс Ярагош Родз, (кзчи ши пентрс ачѣста фзрз препѣс сз фїм, нс лндрзжним). карїи прексм лс ешит дин їрдѣл, лндлтзш шлс лнтемеат стзпжнириле ши лѣс лшезат, лнсз нс кз ксм де игнлвз лѣр фи дескзлекат, (прексм рзс сз грешеск хроничиле ноастрѣ), че кз ксм дин еїженїи лнторкандсзс, ши пре лл локсриле ши мошїиле сале лшезиндсзс, лнксржндз време шлс лннїит ши шлї токмит тоате лсксриле ; Кз прексм ам ши маи зис, Кз дѣр фи фост ачел Домн (ори кїриле сар лнцзлецѣ), атѣнчѣ лнтзи ши де ксржнд де лїоре венит, Краюл Бзлгзреск л ом прост ши де флмилїе нексноскѣтз ши нецїїстз, флтл сзи л, ллр фи примит. Де крезст дарз есте, кз лнтсрнїрѣ Домнилор дела їрдѣл мрзш пре лл локсриле лор, кс кѣцвл лни маи лннлннте сз сз фїе тїмплат, де кѣт ксм о лнсзминѣзз хроничеле ноастрѣ.

Пентрѣ грешѣла дарѣ анѣлѣи еширѣи Домнилор дела Ярдѣл, де време че ла Предословѣа хрсникѣлѣи, кариле ва ѣрма дѣла еширѣ лѣи Драгош Водѣ лѣи Молдова, ши а Радѣлѣи Водѣ лѣи цара Мѣнтенѣскѣ, сѣнтѣм пре ларг ши пре лат сѣ арѣтѣм, аичѣ лѣи сѣлѣршитѣл ачѣцѣи кѣрѣи, пентрѣ маи бѣнѣ поменирѣ Четиторѣлѣи, пре скѣрт о вом арѣтѣ. Лѣнтѣашдѣлѣтѣ ачѣл Домн де Историѣлѣ Григорѣс поменил, ас фѣст Домн Ромѣнилор, ши кѣнд шлѣ дѣл фѣлѣ дѣпѣ Краѣл Сѣрѣбѣск, пре ла анѣл 1274: кариле есте дела Ядам 6782: ши анѣл чѣл маи де пре ѣрѣмѣ а дѣмпѣ; зѣцѣи лѣи Миѣхѣл Пѣлѣолог. Ярдѣ еширѣ Радѣлѣи Водѣ Пѣгрѣл о пѣне Хроникѣлѣ Мѣнтенѣск ла анѣл дела Ядам 6798: кариле есте де ла хс. 1290: адекѣ кѣ 16: ани маи пѣ ѣрѣмѣ де кѣт Домнѣл дела Григорѣс поменил. Яшиждерѣ еширѣ лѣи Драгош Водѣ о пѣне Ъреке Борникѣлѣ лѣи Хроникѣлѣ сѣс ла анѣл дела Ядам 6821: кариле есте дела хс. 1313: адекѣ кѣ 23 ани маи пре ѣрѣмѣ, де кѣт Радѣлѣ Водѣ, ши кѣ 39 маи пре ѣрѣмѣ декѣт Домнѣл лѣи Григорѣс. Пентрѣ ачѣстѣш Николаи Костин Логофѣтѣл сѣ ѣе лѣи хроникѣлѣ сѣс, прекѣм лѣи изводѣл, че ас авѣт ел, лѣнсѣмѣѣзѣ анѣл лѣи Драгош Водѣ ла анѣл дела Ядам 6807: кариле есте дела хс. 1299 адекѣ кѣ 9: ани маи пре ѣрѣмѣ де еширѣ Радѣлѣи Водѣ, ши кѣ 25 ани маи пре ѣрѣмѣ де Домнѣл Ромѣнилор дела Григорѣс поменил. Япѣи ши Николаи Костин а сѣ сокѣтѣлѣз пѣинѣ, лѣнтѣи сѣ лѣнкредницѣзѣ дѣтрѣи Ърик а лѣи Роман Водѣ, скѣѣс ла анѣл де ла Ядам 6900: кариле есте де ла хс. 1392: карѣ Ърик зичѣ кѣ ел нѣ лѣлѣ вѣзѣт, нѣмѣи сѣ фѣе аѣзит дела Досѣбѣи Мѣтрополѣтѣл, прекѣм ашѣ сѣ фѣе фѣст лѣнсѣмѣнат анѣл лѣнтрѣчѣл Ърик. Че Роман Водѣ фѣинѣ ал шѣсѣлѣ домн дѣпѣ Драгош Водѣ, ши

дечѣа нѣ шим, кѣ че сокотѣлаз сксцлнѣа динт, 'ачиши 6900
ани 30 де ани, пене ешитѣла лѣи Драгош Бодз ла анѣла дела
Идам 6870 кѣје сѣмѣлбире иичи кѣн кип де адебе, иичѣз сѣ
анѣз нѣ поате, де вѣеме че ши хроникѣла лѣи Ъреке вѣзѣнѣа гре-
шлаа анилор лѣи хроникѣла Младовенеск, дин Исто; ичѣи Лешец и
дсведѣше, прекѣм ла анѣла де ла Идам 6867 Петер ши Сте-
фан фѣацѣи, фичорѣи лѣи Стефан Бодз кѣжиле лѣ фост Домн
дѣпѣ Роман Бодз, сѣ фѣе авѣт рѣзѣско ла Кодрѣи Кѣзминѣлаи,
адѣкѣз кѣ трѣи ани маи денаннте де анѣла кариле лѣнсѣмнѣѣзѣ
Николаи Костин, сѣ фѣе фост анѣла ѣширеи лѣи Драгош Бодз.
Дѣчи ачѣста кѣм нѣ поате фи адеврѣатѣ. Фѣетекѣи кѣнскѣтѣ
ѣсте. Пентрѣ ачесте дѣрѣ лѣмплетѣчѣте ши фѣаѣте грѣшите со-
котеле, прекѣм пентрѣ дослѣширѣк ачѣлѣи адеврѣат ан а ѣширѣи
лѣи Драгош Бодз лѣи Младсѣа, ашѣк пентрѣ а Радѣлаи Бодз
лѣи цара Мѣнтѣнѣскѣз, пѣневѣм чѣа че вѣм пѣте невѣснѣцѣз, лѣ-
сѣ нѣ кѣ дѣларѣ скрисѣрилѣ алтора де грѣшите сѣ ле лѣрѣтѣм,
сѣл лѣи чѣвѣш чинѣтѣк ѣстенинѣцѣлѣр лѣр сѣ миѣшѣѣм. (Ичѣста
нѣ дѣк Дѣмнезѣсѣ). Че нѣмаи ка дин хроничилѣ стѣрѣине, и идин
сокотѣла, карѣк маи адрѣапе де адеврѣ се поате алѣтѣра, нѣ
нѣмаи анѣла ѣширѣи поменицилор Дѣмни дин Идрѣла ла мошѣи-
ле слѣе сѣ адеверим; че лѣнѣз ши тот кѣрсѣла анилор лѣнѣ-
инте токминѣа, ши лѣкрѣрилѣ гѣе ла вѣемидѣе ши ипѣсѣилѣ слѣе
алѣтѣгинѣа, хроникѣла Младсѣви, лѣнпрѣбнѣз ши а цѣрѣи Мѣнте-
нѣши, де ла лѣнтѣрнарѣк Дѣмнилѣр де ла Идрѣла, пѣнѣз ла вѣ-
милѣ ноастрѣ, прѣкѣлт вѣм Дѣмнезѣсѣлѣз лѣнтѣе вѣине ва рѣѣла,
сѣ Исто; иснѣм. Иѣз пѣе Четитѣо; ю пѣфѣтѣм, ка де ачѣстѣз дѣлѣз,
кѣ ачесте де нимнѣз алѣ ноастрѣ ѣстенинѣце сѣ сѣ зѣзѣзѣсѣкѣ.

Veacul al XVIII^{-LEA}

ȘI

INCEPUTUL VEACULUI AL XIX.

*O narațiune din viața socială a țeranilor de pe la începutulu secolului XVIII (Moldova) *).*

Ної вмени дин ливені кари маї ґос не в м пне децтн-
ле фзкстам ачастз мзртспіе ла мзна дсмисале ґспзнлсі ми-
хзлаке перѣм сз ціе кз винна дсмнелсі лн слтла нострс ли-
вени ши мзргзндз ла касл лши власл рсче сз афлз акѣм лн-
тралтз парте ши финндз ез лн гзгдз ла дзнссл сзс рсгат сзї
флк бине кс бані сзш пазтескз невоѣ лсі ши ам фзкст бине
кс в (2). зл:ці ши трекзндз кзтзвз време ла мнжлок ам че-
рст бани ла дзнссл ши неавзндз бани сзм де ас зис сзм де
з (60), де прзжині де пзпзшзі сзм але т дн т (300). де прз-
жині каре ме пзче мие дзр сз мін прзшзскс ез ши ам ашззат
лше дзр кзндз ас фостс време прзшнтлсі ам веніт ши ам пазтнт
кзте в парл пз прзцннз дзр ел аз псс причннз кз нз ме да
лнтралес дзр ес мам дсс ла дсмнелси кзпнтан кзстантин взр-
нав ши ам спзс п:весте дспз кзм ам авзт токмазз ши ас
врзндзнт дсмнелсі в мсла дсмисале кс вмени сзтені ши ас мерсс
дспз поронка дсмисале ши дспз кзм ас ашззат вмени ам аз-
свт ши ез лше ши ам нзвнт вмені кзте в парл пе прзжинз
пе з (60) де прзжине ши шзззндз ез кс вмени ла вгор ас
виннт ел власл ши ас сзрнт лл кзлблалнк ши ас зис че мам
фзкст маї маре пе ескатиле лші ши мес дат пламе ши мес

*) Veđi arhiva ist. a Romăn'ei de d. Hasdeu III. p. 278.

ЛВАТ КШМА ДИИ КАП ДАР ЕС МАМ ДРС ЛА СІТ ШИ МЗРГЗНДШ ЛА
САТ ЛНКЗ АШ МАІ ДІТ КШ ПРЗЖИНЗ ЛН МИНЕ ШИ АМ ЛНТРЕВАТ
ДРШМА ЛА ДЕЛЕНІ ДАР ЕА СЛШ ЛІАТ Д'ПЗ НИНЕ (*sic*) ШИ МЕРГЗНДШ
ЛА ЖЗДЕКАТЗ ЛНКЗ САШ ЛВАТ Д'ПЗ МИНЕ ШИ МАШ МАІ БЗТШТ ШИ
МАМ ДРС ЛА ДЕЛЕНІ ШИ МЗРГЗНДШ ЕС ПЕ ДРШМ СЛШ ЛВАТ ДЗПЗ
МИНЕ ШИ ШИКЗНДШ КЗ МА ШИДЕ ДЕ ТШТ ЕС ДЕ ФРИКЗ АМ ДІТ
ЛНТРС ХЗЛЕШТЕШ ДЕ ЕРА СЗМ ПШН ШИ КАПСА ШИ АМ ТРЕКШТ ЛН
ЧЕ ПАРТЕ ШИ АМ СКЗПАТ ШИ МАМ ДРС ЛА ДЕЛЕНІ ШИ НАМ ГЗСИТ
БОЕРСА АКЛСЗ ШИ МАМ ДРС ЛА ЕШІ ШИ АМ АВШТ ШИ АІТЕ ТРЕКЗ-
НИЦЕ ШИ ПЗНЗ АКШ НАМ ВИНІТ ЛА ДЗН:СА ШИ ВИНДШ
ШШ АМ ГЗСИТ. ШИ АМ ЛВАТ АЧАСТГЗ МЗРТЗРІЕ КА СЗ ЛІБЗ ДРЕП-
ТАТЕ ВР ШДЕ ЛОІ ГЗСИ. ДАР ЕШИНДШ ЕС ДИИ ХЕЛЕШТЕШ МАМ ДРС
ЛА ШИПШТЕНІ ШИ АМ НЗМИТ ША ДЕ ФРИКА Л'И ШИ АМ ДАТ А
(1) ЛЕШ ПЗНЗ ЛН ДЕЛЕНІ ШЕБИГ ДЕ АЛТЗ КЕЛТШМАЛЗ ШИ ПЕНТРС
МАІ МАРЕ БРЕДИНЦА НЕ АМ ПШС ДЕЦИГИЛЕ МАІ ШОС.

(Punerii de degetu:) ЕС НЗ ТОР ВЗТЗМАН, ЕС СІВА СИН
ПЕТРИКЗ, ЕС АЛЕКА. ЕС ПАСКА. ЕС ФІКА.

ШИ МЕРГЗНДШ ШМЕНИ Д'ПЗ ПОРОНКЗ ЛА МЗСВРАТ А ФОСТШ
ШИ ФЕМЕІЛЕ ЛМПРЕШНЗ КШ ШМЕНИ ШИ МЕРГЗНДШ ШМЕНИ ЛМПРЕШ-
НИЗ КШ ФЕМЕІ Д'ПЗ ПОРОНКЗ ПЕНТРС ШСТЕН'ЛА ЛОР ТАМ ЧИН.ТИТ
КШ ШКЗ ДЕ ХОРИАКЗ ДАР АЧЕІ П'ПШШИ ЕА ДС СТЗХНСШ ШИ АШ
ЛЗНКАТ (*sic*).

Un ordinu Domnescu din 1725.)*

† Іw михіі раковицз воев'да etc. скріем д'омніа ме ла
капріі ноциріі ворнічіі де кзмп'ла лшн'ш фачем цуре кз лич'ш

*) Veđi arhiva istorică a României III. p. 279.

ЛА ДОМНІА МЕ АС ЖАЛІТ ИВН ПІДЕЛЕС ДЕ КАНПЛА АЕНГС ШИ НЕФ
 АРЗТАТ ШІ СН ЗАПІС ДЕ ЛА ТОДЕРЛШКО НАКЛА ПРЕКСМ ЛІ ІСТЕ ДА-
 ТОРЮ К8 Р (100) ЛЕІ КАРЕ АЧАСТЪ ДАТСРІЕ СЪ ТРАЦЕ ДЕЛА НАКЛА
 СТОЛНИКЛА ШИ ТСТ АС ЪРНІТ ДИИ ЗИ ЛН ЗИ ШИ ТОЛДЕР НАКЛА НАС
 М І ДАТ БЛНІІ ШІ ІАС ФОСТС П8С ЗЛАОГ К8 АЛТ ЗАПИС W МОАРЗ-
 КА СЪ ІА ВИНІТЪА АЧЕЦІІ ФЕЧОРІ АЛСІ ПІДНЧЕС ШІ ДІН ВІНІТЪА МО-
 РІІ ЗІЧЕ КЪ САР ХІ ЛВАТ ПЗІНЕ КА ДЕ ЛА (39) ЛЕІ ІАРЪ АЦІІ БАНІ
 ЗА (61) ЛЕІ ТОТ АС РЪМАС ШІ ТОТ АЛС АМЗЦІТ КЪ ІА ДА ШІ НС
 ІАС МАІ ДАТ ДЕЧ ІАТЪ КЪ ВЪ СКРІЕМ ПЕ ЗАПІС ЧЕ НЕФ АРЗТАТ ЛН
 КАРЕ ЗАПІС ІАСТЕ ИСКЗАІТ РЪПОВСАТЪ А8ПЛА ВОРНІКЛА СА КЪСТАЦ
 КЪ КЪТ АР ХІ МАІ ІЪМАС ДІНТРАЧЕА ЗАПИС И8МАІ СЪ ПЛІНЦІ А-
 ЧЕЦІІ БАНІ ДЕЛА ДЕМІТРАШКО ФІЧОР'А НАКЛА8І СЪ НС МАІ ВІЕ ЖА-
 ЛОБЪ ШІ НЕКСМ ВІЦ АФЛА ШІЦ АШЕЗА СЪ ФАЧЕЦ ШІ W МЪРТЪРІЕ-
 АЧАСТА СКРІЕМ, АТ ЗСАГ (7233) ГЕН АІ (19).

[L. S.]

Din Cronica Spatarului Ioan Canta. *)

A doa domnie a lui Constantin Mavrocordat vodă,

Д8ПЪ ЧЕ АЗ ВЕНІТ АПРОПЕ ДЕ ІАШІ КОНСТАНТІН БОДЪ, ЕШІ-
 Т8ІАЗ ЛНАІНТЕ ТОЛЪТЪ БОЇЕРІМЕА, К8 МЕЛЪТЪ Б8КЪРІЕ, ЦІІНДЪ'А ДІНЪ
 ДОМНІЕА ДІНТЪІ КЪ ЕСТЕ ОМ БЛВНД ШІ Б8Н, ІАРЪ А ПАТРА ЗІ АЪ
 БОЇЕРІТ Д8ПЪ ОБІЧЕІЪ : САНДЪА СЪСРЪА ВЕА ЛОГОФЪТ, КОСТАКІ РА-
 ЗЪА ВЕА ВОРНІК, ІОРДАКІ КАНТА ВЕА ВОРНІК, ІАНАКІ ГРЕК ХАТМАН,
 ПРЕ ФЕЧОРЕА А8І ЯДЪМІЦЪ ВЕА ПОСТЕАНІК, ЯНДРІЕШ РОСЪТ ВЕА
 СПАТАР, МАНДАКІ КОСТАКІ ВЕА БЛН, СТЕФЪНІЦЪ РОСЪТ ПР:БАГЪА-

*) Veđi Letopiseŭele țerei Moldovei de D. M. Cogălniceanu T. III. p. 177—179.

вѣл Пухарникъ, Толдеръ Паладі вѣл Вістерникъ, Іоанъ Богданъ, вѣл
 Столанікъ, Кіріцъ Дракса вѣл Кѣміс, Іорданкі Рсѣзтъ Блстонъ вѣл
 Меделнічер, Дсмітрашк Паладі вѣл Кашчер. Пі дсрпз че аз
 вѣеріт пре ачесті вѣліці вѣері, аз фзкст ші алрз сокотеллз;
 аз псѣ треі вѣері жсдекзторі ꙗн Іаші, пре Іоанъ Некзачеа вѣв
 вѣл Борнік, пре Іоанкі Дсатеріса Грек вѣв вѣл Постелнік, ші
 пре Арістархъ Хрісѣсквлес вѣв вѣл Блн, сз фіе ꙗмпрешнз кз вѣ-
 ліціі вѣері ла толге требіле, жсдекзціле ші сфатсріле неліп-
 сіці, ші ле-аз рзндсіт ші лелфз кзте 50 л'ї пе лшнз фіеѣе
 кзрсіа вѣер. Яшіждереа аз малі алес ші кзте шн вѣер мазіа,
 ші 'їлс фзкст Ісправнічі пре ла толге цінстсріле, ші ле-аз дат
 цінстсріле кс сазжбеле ꙗн мзнеле лор; ші ле-аз алес сз ее рз-
 ссра жсмзтате малі мшат де кзт соцііле лор. Яз малі алес ші
 пре алці вѣері мазіал, крїї н'аз ꙗнкзпст ла вѣерії, ші ла
 Ісправнічії, ші аз фсст ꙗн рзндча вѣліцілор вѣері; пре тоці
 ачїеа аз порончіт с'зї псе ла сазжбе, ші ле-аз рздікат дзжділе,
 сз нс дее немікз, нічі фечіорії лор. Пре мазілії дін рзндса
 де ціос ле-аз псѣ дзжді шшолре. Рздікат'аз дзждеа тсртлор
 мзнзстїрілор, ші а тсртлор презцілор, ші а діаконілор сз нс
 дее немікз. Кзте жсдекзці се фзчел, толге ле скріел ла кон-
 діка жсдекзторіей дін Іаші, ші Ісправнічії де ла цінстсрї. Кзнд
 фзчел дівансрї толге жсдекзціле ле орзндсїа ла вѣерії дін Іаші,
 аз ла Ісправнічії цінстсрілор, елрз дкз нс ле пзчел оамені-
 лор жсдеката вѣерілор, веніа ла діван кс мзртсріел вѣерілор,
 ші ꙗнсшї ел черчета мзртсріа; ші дсрпз ксм сокотїа аша ші
 хотзрїа. Ялес'аз шесе логфецї де таїнз де ста ꙗнаїнтеа лсї,
 четїа рзвашеле ші ле фзчел рзспснсрї; елрз третїї логфзт
 шнел печетеа домнелскз, ші толге рзвашеле ле сзріел ла кон-

дікз. Барз Ізвѣша ом дін кѣстеа лѣи; ачела стрінцѣа толате рз-вашеле де ла оаменѣ, ші ле скотѣа рзспѣнсѣі фѣрз де нічѣ о кеатѣвѣлз; че нѣмаѣ че да діечіаор кѣте доз парале рзвашѣа. Іспісаочеле кѣте мерѣѣа ла дѣнсѣа толате ле скріѣа ла кондікз; мѣнзстіріаор аѣ фѣкѣт обічѣіѣ вѣчініаор, сѣ аскрезе дѣпз кѣла аѣ лѣкрат ші маѣ дѣлінте; еарз ааці оамені стрзіні каріѣ вор шеде пре мошііае аор, сѣ аскрезе нѣмаѣ кѣте 12 зіае, ші сѣ ле дѣе а зѣчѣа дін толате. Боѣріаор ші мазіліаор ле-аѣ фѣкѣт обічѣіѣ сѣ аскрезе кѣ оаменіі аор, каріѣ ор шедеа пре мошііае аор кѣт ле ва фі вѣѣа ші кѣт ор пѣте. Дѣнсѣа нѣмаѣ ачѣа че вор шеде гре мошііае аор сѣ аскрезе, еарз пре алте мошіі а алтор оамені сѣ нѣ се дѣтіндз а стѣпѣні. Пре царз аѣ скос дѣтѣѣ ваніі стѣагѣагі кѣ 105 парале ноѣ; ачеле 5 парале сѣ фіѣ а боѣріаор че вор стрінцѣе ваніі, еарз 100 парале сѣ мар-гз ла бістеріѣ. Яшезѣт'аѣ сѣ фіѣ 4 чѣертѣрї дѣтѣр'ѣн а н: кѣте 105 парале сѣ дѣе фіѣѣе че ом кѣсар; холтеіѣа чѣа кѣ пзрїнці кѣте 55 парале; ші ле-аѣ даѣ печѣці тѣтѣрор тіпзрїте а нѣме пе феціае аор, нѣмеле ші порѣкла, ші дѣпз че с'аѣ чї-сагіт ле-аѣ даѣ злоташіі ші ізвоаде, ші ла бістеріѣ ле-аѣ скріѣ ла кондікз. Фѣкѣт'аѣ обічѣіѣ злоташіі сѣ нѣ сѣпере пре оа-мені кѣ нѣмікз че дѣнтѣрѣ ачеле 5 парале сѣ'шї кѣмпере мѣн-каре, фѣн, грзѣнцѣе, ші че ле-ар трѣѣсі толате кѣ ваніі сѣ'шѣ кѣмпере. Ялте обічѣіѣрї рѣле че ера маѣ дѣлінте сѣ нѣ фіѣ, нічї спѣркѣѣа ші стїнцѣѣа мородѣагі, ачѣа кѣ нѣме сріт вѣ-кѣрїт, (нѣмаѣ Грѣчіаор драг фолѣте,) сѣ нѣ фіѣ, нічї погонз-рїт, нічї конїца, нічї адзошагѣа, нічї жакѣрї де чїокої сѣ нѣ змѣле прїн оамені асѣпїндѣ'ї. Цѣреї де чїос ле мерѣѣа преа-сіне, еар цѣреї де сѣс фіїнда прздалці де оѣмені, ші ліпсіці де

пзне, ле мерцел малі грѣѣ; кам фшцел дін чеї сзрлчї, ел з чеї малі кѣ пстїнци ерл мѣлцемїцї. Дат'аѣ маре стрїнсоаје де черка пре оаменї шї пе снѣде лї а фла лї кзтел; еарз пре ворнїчїї карїї тзгзашїл пре оаменї лї да пе слице шїї трїметел ла окнз. Малї адеверїт'аѣ кз де'ї ва ешї сомз бснз де банї, а рздіка десзтїна шї вкзкрїтел воїерїлор мазілї шї мзхзстїрїлор; шї тоцї с'аѣ вккрат. Воїерїлор челор марї аѣ дат кзте 56 оаменї скстелнїчї датср воїерї мазілї кзте 20, кзте 15, кзте 10, кзте 5, шї кзте 4 оаменї скстелнїчї. Дат'аѣ шї ла цїспзнесе сзрлче кзте 15, кзте 10 оаменї скстелнїчї, сскотїнд ашпз воїерїел кзрелцїлор лор.

Іѣ венїт де ла Поартз сн Тврк кѣ ферман сз ел пре Лснсла Яга Фечїор лсї Анастасї Борнїкслсї де лемне; фїрмансла скрїеа ла Константїн Водз сз кзте сз'л трїматз ла Царїгрлд, шї сз'ї скрїе тоатз аверел ашпз пѣра Тврчїлор шї а Лїпканїлор дїн Хотїн, зїканд кз 'їар фї жккїт Лснсла Яга, фїїнд Пзркзлалє лн цїнстел Хотїнслсї, шї кѣм кз аѣ фосг ажснє кѣ Москалїї шї есте богат фолрте. Ачї мзрїеа са аѣ черчетат, шї асв'дїндсє кз Лснсла Яга нѣ есте вїноват, прїн мартсрїл дїн Молдова, шї прїетенїї сзї де ла Царїгрлд, аѣ скос пре Лсн:а Яга дїнтр'ачеастз прїмеждїе; келтсїт'аѣ атснче Лснсла Яга 75 пснцї банї, еарз мзрїеа са шї кѣ воїерїї 25 пснцї банї. Яшл есте нзвастел Тврчєаскз.

Лнтрѣ ачєст ан 1742 аѣ венїт де ла Поартз мєлате хлвалелє асбпра цзрєї; ла Вогїа аѣ трїмес 800 салахорї, 150 карє кѣ кзте-ва мїї кїле грзѣ, ле-аѣ трїмес ла Поартз. Лсї Касап-вашл і с'аѣ дат кзтева пснцї банї де аѣ кѣмпзрат оаменї лсї ої Лмпзрзтецї.

Кнезъза Романцовъ солъа чела маре Москвическъ, с'аъ Анторс
де ла Цариградъ, ши виина еарна ла Тигине кс 3000 оамени, аъ
зъевит дъз лшнѣ, ши дшз пэронка Пэрціи де тоате челе че
ле аъ требѣит, цара ле-аъ пэртал де грѣжз пзнз ла пэрчесва
лор. Венит'аъ де ла Сант-петерсбург ши солъа чела маре Тър-
ческъ, ши еарзши цара ле-аъ пэртал де грѣжз де тоате че ле-аъ
требѣит, пзнз 'лаъ трекѣт дънзрел ла Галлицѣ; ши ачесте хл-
валеле аъ кспрѣнс маре сомъ де блнѣ. Ши пентрѣ ачелл ши
Константинъ Бодъз аъ маї адоос кате дъз чфертѣрѣ пе ан, адекъ
6 чфертѣрѣ пе ан.

Тот Антр'ачест ан 1742 мзрѣл са Елисавета Петровна
Фата марелѣи Петрѣ Император а тоатъ Рѣсія аъ стзтѣт Им-
ператрица а тоатъ Рѣсіа. Коронація еї аъ фѣст Антр'ачеллш
ан 1742 Априліе 25 зїле. Маї сѣс поменѣтѣл Антоніе Мітро-
полѣтѣл Черніговскаѣ (кареле Антзї аъ мѣтрополѣт Молдовїи),
с'аъ днвреднѣит а фї ши а слъжї сфзнта лѣтѣрѣе дмпревнз
кс аацї Архіереї Синодальнѣи, дн зїла коронаціеї мзрѣеї сале,
дн прел слзвѣта ши дмпрезѣтелска четате а Москвалѣ дн Со-
корнѣа бѣсерѣкз а ддърмѣреї Маїчїи прел-кѣрѣте. Пре нзмітѣл
Антоніе Мітрополѣт. мзрѣел са Императрица Елисавета Петровна,
дн Черніговъ, 'лаъ мзтат ла аатъ епархіе маї маре че се к'амъ
Белѣградъ ши Оболан; шесе анї аъ фѣст Мітрополѣт аколо, ши
с'аъ прѣстзвѣт аколо дн анїи 1748 Іангарїе дн 2 зїле.

Ачест домн кс домнѣл Антзї аъ срмлат кс обѣчѣзрїле а-
тор домнї; еарз Антр'ачелста а дѣа домнѣе мѣлатъ сѣпзраре аъ
фѣжѣт цзреї кс обѣчѣсрї носе, ши млар кз дн дої анї че аъ
домнѣт вкзрѣт н'аъ скѣс, дѣр аъ скѣс хзрѣїї пре тоатъ лшнз;
ши сзрак ши кѣгат ши тзнзр ши кзтрзн, тот омѣл сз аїѣз

ПЕЧЕТЕ ЛН СІН, ШІ ПРЕ ТОЛТЪ ЛШН ЧЕРЕА КЛПРІ, ШІ МСАЦІ ОА-
МЕНІ ДЕ ФРІКЪ ШІ ДЕ СЪРЪЧІЕ ФШУЕА ПРІН МШНЦІ, ШІ ПРІН КОДРІ,
ШІ МСАЦІ ПЕРІА ДЕ ФРІГ ШІ ДЕ ФРАМЕ, ШІ МСАЦІ ДІН ФРШНТА-
ШІІ СЛТЕЛОР, С'АШ ПРІМЕЖАШІТ КЪ ШІЦА, ШІ ЛЕ-АШ РАС ВАРВЕЛЕ,
ШІ КЪТЕ 20 ЧФЕРТЪРІ ЛША ПЕ АН.

КЪ ПІСМА ЧЕ ПШСЪСЕ КЪ ЛАЦІ ДОМНІ, АШ АДАОС МЪКАРЕЛЪРЕЛЕ
ВІСТЕРІЕІ. ЛМПЪРЪТЕЦІІ, ШІ ПОКЛОЛЕНЕЛЕ ЛА ТСАТЕ ПОРЦІЛЕ, КАРЕ
ТОЛТЕ АЧЕЛЕ АШ РЪМАС ГРЕШТАТЕ ЦЪРІАЛОР, ШІ ТОТ НОРОДА ЛА
ВЛЕСТЪМА. ДАРЪ АЧЕСТ ПАКАТ ПОЛТЕ А-А ФІ РЪСПЛЪТІТ КЪ СІЛІН-
ЦА ЧЕ АШ ФЪКЪТ ДЕ АШ СКОС ТЪРЧІІ ДІН ЦАРЪ, КАРІІ СЕ АЪЦІСЕ
ПРІН ТОЛТЪ ЦАРА, ШІ НЪ ЕРА МШАТ ДЕ РЪВА ЛЛЖІАЛОР, СЪ СЕ ПЪР-
ПЪДЕАСКЪ ШІ ЛЕУЕА КЪ ТОТЪА. ЛМПЪРАТЪА ТЪРЧЕСК 'ЛАШ МЛЪІ-
ЛІТ ДІН ДОМНІЕ, ШІ 'ЛАШ АШС ЛА ЦАРІГРАД; ЕАРЪ ЛН ЛОКЪА АШ
АШ ПШС ДОМН ПРЕ ФРАТЕЧЕ СЪШ ІОАН МАВРОКОРДАТ БОЕВОД.

Din Cronica lui Enache Kogălniceanu. *)

A patra Domnie a lui Konstantin Vodă Mavrocordat.

АШПЪ ЧЕ АШ ЛМЕРЪКАТ КОСТАНТИН ВОДА КЪФТАН ДЕ ДОМНІЕА
МОЛДОВЕІ, ЛНАДЪТЪ 'ЛАШ ДАТ ШІ ТЪШРІЛЕ ШІ СЪНЦЕЛКЪА, АЪНДЪІ ШІ
МАРЕ ПОРОНКЪ ПЕНТРЪ КЪТЕ СЪНТ ТРЕВЪШТОАРЕ ЛА ШРАІЕ ШІ ЛА СЪРЪХА-
ТЪРІ. ЯТШНЧЕА АШ РЪСПШС КЪ ЕСТЕ ДАТОР КА СЪ СЕ СІЛЕАСКЪ ЛА ТОЛТЕ
ПОРОНЧІЛЕ ЛМПЪРЪЦІЕІ КА О САШГЪ ВЕКІЕ ЧЕ ЕСТЕ; ШІ ЛНАДЪТЪ АЪ-
ЪНДЪ'ШІ ШІОА ВЪНЪ ДЕ ЛА ТОЦІ АШ ПЪРЧЕС ЛА ІАШІ, ШІ ЕШІНДЪІ
БОІЕРІІ ЛНАІНТЕ, АШ КОНЪЧІТ ЛА ФРЪМОЛСА, АПЪКЪНД ПЕ БОІЕРІ КЪ
МАРЕ ГЪЛЧЕЛЪВЪ, ЧЕРЪНД ДЕ ЛА ЕІ ШАХЕРЕ, ЧЪРЪНД ТОЛТЕ САТЕЛЕ

*) Vezi T. III, p. 274 din Letopisițele țerei Moldovei de Dl. M. Cogălniceanu.

БОУЕРІЛОР ДЕ І ЛЕ-АՅ ДАТ ԴՆ СКРІС, ԴՆԿՅԱԷԿՅՈՂԿՆԸ ԿՑ ՏՈՒՆԻՏՈՐԻ, ԿՑ
ՅԱՍԿԻՄ ԴԵ ԱՅ ՄԵՐՑ ՏԻՆՑՅՐ ՈՒ ԼԱ ԱՇԷԼԵ ՏՈՒՆԵ, ԱՍԿՅՈՂԿՆԸ ԿՑ ՄԱՐԵ
ԴՅՐԻԵ ՈՒ ԿՑՈՒՐԻ ՍԻ ՈՒ ՏՅԵՆԻՄ ԴԵ ԱՐՅԿՏԱ ԳՐՈՍԻԼԵ՝ ՇԷԼԵ ԿՑ Դ. ՅՅ
ՍԻ ԿՑ ՕՐՅՅՅ, ԴԵ ԴՆԿՅՐԿԱ ԿԱՐԵ ԿՑ ՓԷԼ ԴԵ ՓԷԼ ԴԵ ՅԱՇԷԼԵ, ՍԻ
ԴՐԻՄԵԿԵԼ ԼԱ ՏՐՈՒԵ, ՍԻ ԼԱ ՏՅՐՇԱԴՅՐԻ. ԿԱՐԵ ՎՅՅՅՈՂԿՆԸ ԴՅՐՇԻՄ
ԱՇԷԼՏԱ ԱՅՏԱԼ ՈՒ ԿՑՈՒՆԿՏԻՆ ԿՐՈՂԿ. ՍԵՐԵՇԷՐԵԼ ԱՑԻ ԿՑ ԿՕԼԵՐԻՄ ՈՒ
ՏԵ ՍՈՒՆԵ ՏՐՈՒԵ; ԴՅՐՅ ԿՑՄ ԵՐԱ ՓԻՐԵԼ ԱՑԻ ՆԵՏՏՈՒՆԻՅՈՂԿՆԸ, ԿՕԼԵՐԻՅՅ
ՍԻ ՈՒ Օ ՏՈՒՆԸ ԴՆ ԿՕԼԵՐԻՄ ՇԷԼԵ ՄԱՍԻ ՄԻՇԻ. ՈՒ ԱՇԷԼՏՅՈՂԿՆԸ ՎՐԵՄԵ
ԿԻՅԻՐՏԱ ԳՈՒՆԻՅՅ ՄՏՈՒՆԸ ՕՈՒՆԵ ԴԵ ԼԱ ՕՐՈՒԵ ԿԱՐԵ ՏՐԻՂԵ ԿՑ ԴՕՐԻՄ
ԱՏՐԱ ԿԻՅԻՐՏԱՑԻ; ՍԻ ԱՅՅՈՂԿՆԸ ՈՒ ԴՕՐԻՄ ՍԻ ՍԵՐԵՇԷՐԵԼ ՇԷԼԵ ՄԱՐԻ
ՎՐՅՅԱՄԱՍԻ, ԴՆ ՍՅՐԻՄ ԴՕՐԻՄ ԼԱ ԴՆԿՅՐՏՈՒՆԸ, ԿԱՐԵ ԱՅՅՈՂԿՆԸ ԱՅՅՈՂԿՆԸ
ՍԵՐԵՇԷՐԵԼ ԿՕՒՆԻՅՈՂԿՆԸ, ԴՆԴՈՒՆԸ ԱՅ ԴՐԻՄԵՍ ԴԵ 'ԱՅՅ ՄԱՅԻՄԻՄ,
ԱՅՅՈՂԿՆԸ՝ ՍԵՇԵԿԵԼ, ՍԻ ԴՆԴՈՒՆԸ ԱՅ ԴՐԻՄԵՍ ԼԱ ԿՕՒՆԻՅՈՂԿՆԸ ԼԱ
ԿՕՒՆԻՅՈՂԿՆԸ ՍԻ 'ԱՅՅ ՓՅՅՅՏ ԿԻՅԻՐ, ԿՅՇԻ ՏԵ ԱՓԼԱ ԱՕՕԼՈ; ԵՐ ՈՒ
ՇԷԼԵ ՄԱՅԻՄ 'ԱՅՅ ՐՅՅԻՅՏ ԴԵ ԼԱ ՏՐՈՒԵ ՍԻ 'ԱՅՅ ԴՅՏ ԼԱ ԴԵՄՈՒՆԻՅՈՂԿՆԸ,
ՍԻ ԱՕՕԼՈ ԱՅ ԴՐԻՄԵՍ ԿՕՒՆԻՅՈՂԿՆԸ ԴԵ 'ԱՅՅ ԴՅՏ ԿՕՒՆԻՅՈՂԿՆԸ,
ՍԻ 'ԱՅՅ ԴՅՏ ԼԱ ՇՐԻՂԵՐԸ 1769. ԵՐ ԿԵՅԻՐՏԱ ԼԱ ԿՕՒՆԻՅՈՂԿՆԸ
ՏՈՒՆԵ ԴՕՐԻՄ ԱՕՕԼՈ, ՍԻ ՈՒ ԿՕՒՆԻՅՈՂԿՆԸ ԿՑ ԴՕՒՆԸ ԴՅՏՐԻՄԵԼ, ՍԻ 'ԱՅՅ
ԴՐԻՄԵՍ ԴՆ ՇԷԼԵ ՍԵՐԵՇԷՐԵԼ ԼԱ ԿՕՒՆԻՅՈՂԿՆԸ, ՍԻ ԱՕՕԼՈ ԴՆԿՅՈՂԿՆԸ
ԿՑ ՄՕՍԿԱԿԻՄ ՏՐՈՒՆԸ. ՄՕՍԿԱԿԻՄ ԱՅՅՈՂԿՆԸ ԱՅՅ ԵՅՏՅՏ ՈՒ ԴՅՐՇԻՄ
ԿՅՏ ԴԵ ՈՒՆԸ ՐՅՅԱՏ; ԿՅ ԿԱՐԵ ԱՅ ՏՅՅՈՒՆԸ ԴԵ ՕՈՒՆԵ, ՈՒՆԸ ՏՅՅՈՒՆԸ
ԼԱ ԴՅՏՅՈՒՆԸ. ԿՕՒՆԻՅՈՂԿՆԸ ՎՅՅՅՈՂԿՆԸ ՓՅՅՏԵՐԸ ՏՐՈՒՆԸ ՏՅՅՈՒՆԸ
ԴԵ ՎՕՐ ԴՅՏԵ ԴՆԿՕՒՆԸ ԿՑ ՎՕՐ ՍԻՆԸ ՈՒ ԴՕՐԻՄ; ԿԱՐԵ ԴՆԴՈՒՆԸ ԱՅ
ՍՏԵ ԳՅՈՂԿՆԸ ԴԵ ՓՅՅՅՏ; ՍԻ ԱՍԼ ԼԱ ՇԵՍԵՄՎՐԻԵ 14 ՅԻԼԵ ՏՐՈՒՆԸ
ԿՑ ԴՕՐԻՄ ՍԻ ԱՅՅ ԱՅՏԱՒ ԿՕՒՆԻՅՈՂԿՆԸ ՍԻ ԱՅՅ ՓՅՅՅՏ, ՏՅՅՈՒՆԸ
ԿԻՅԻՐՏԱ ԴՆ ԴՐԵՍՏԱ ԿՕՒՆԻՅՈՂԿՆԸ ԼԱ ՇՅՅՈՒՆԸ. ԿՕՒՆԻՅՈՂԿՆԸ
ՍԵՐԵՇԷՐԵԼ ԼԱ ԿՕՒՆԻՅՈՂԿՆԸ ԿՑ ԴՕՒՆԸ ԿՑ ԿՕՒՆԻՅՈՂԿՆԸ, ՍՕՐՈՒՆԸ
ԿՕՒՆԻՅՈՂԿՆԸ ԿԱ ՏՅՏ ՓԻԵ ԿՑ ԿՕՒՆԻՅՈՂԿՆԸ ՍԵՐԵՇԷՐԵԼ, ԴՅՐՅ ԿՑՄ
ԱՅ ՓՕՏ ՍԵՐԸ

аксм, дзнд аксватаре Домнвасї, ла толате порончіле Лмпзрз-тзцїї, шї сз нз се теамз, кзчї нс'ї нїмїкз; шї лндатз 'лаз лмврзкат пре тоцї кз кафтане, дзндале шї кафе. Еар Візірса деаколе с'ас дсц ла Хантепїсі, шї ащ тзвзрїт аколо; шї знкз фїїнд ла Цзцора, 'лащ венїт весте де ла Хотїн кз аз т екст Москалії шї ащ фзкст четатеа запт. Еар Домнвса дспз че аз петрекст пе Візірса пзнз ла зн лок, с'аз лнторс кз тоцї во-їерїї, шї ащ мерс ла Іашї трїїмецзнд стрзжї лн толате пзрцїле; еар а трїеа зі венї весте Домнвасї кз Москалії аз трекст Прст-твса шї вінз лн ұїос. Атснчел Домнвса лндатз аз скрїс ла Візірса, дзндс'ї цїре де венїрел Москалілор, шї лндатз аз лнчепст а се гзтї ка сз псрчедз. Атснчел венї шї о самз де Татарї ла срдіе шї взззндс'ї віїнд ле-аз пзрст кз вінз Москалії, ла каре де маре фрїкз че абеа аз лзсат толате калабалакзрїле пе кзмп, кортсрїле шї тснсрїле шї саклеле, шї се мїра шї Татарїї дакз аз венїт. Еар Візірса кз тоатз срдіеа с'аз попрїт де еастз парте ла Ісакче, еар ла Хантепесї аз кзстат де аз венїт шї Ханвса. Еар Костантїн Бодз взззнд кз вінз Москалії лн Іашї, аз лсат кзцї-ва Тсрчї шї сасжїторї шї аз лнчепст шї ел а фсцї лн ұїос ла Галацї. Еар Москалії аз лн-трат лн Іашї, ешїндс-ле Мітрополїтвса кз воїерїї лнаїнте ка-ле де зн чеас де с'аз лнкїлат Генералвасї, лнтрзнд кз сзвії-ле сколсе лн Іашї, псрїїнд мвслїме де оасте лн ұїос пе треї локсрї, алцї ла Фокшанї, алцїї ла Галацї, алцїї пе Прст лн ұїос. Костантїн Бодз знкз аз стзтзт ла Галацї, віїндс'ї шї кзтзва оасте Тсрчелскз, кз вр'о дої Пашї. Еарз оастеа каре аз трекст пе ла Фокшенї, о самз аз апскат подгорїїле трекзнд спре Бзкзрешї, еар о самз аз трас ла Брзїл. Атснчел чеї че

аѣ мерс ла Галаці с'аѣ ловіт кѣ Тѣрчі, ші лндагъ аѣ рзсрпіт
пе Тѣрчі, фзкзнд маре моарте лн трзншії, прінззнд ші мѣлці
ві. Мтѣнча фїнд ші Константін Водз аколо, лмѣлзнд пін
Тѣрчі, нѣ 'лаѣ кѣноскѣт, ші 'лаѣ рзніт, ші 'лаѣ ші прінс Мос-
калії ші 'лаѣ трїімес ла Іашї, ші фїнд еарнз маре ші цѣроасз
с'аѣ болнзвіт ші пѣсте пѣціне зіле аѣ ші мѣрїт де боллз лн
Іашї, ші 'лаѣ лнгрѣпат кѣ маре чїнсте воїерїї лн Іашї, ка пе
ѣн Домн.

Ψ Δ Λ Τ Ι Ρ Θ

*tipărită în Bucuresci la 1756. *)*

Ла рѣлѣ вавлонѣлѣ, аколѣ амѣ шззгѣтѣ, шн амѣ пѣлнѣсѣ,
кѣндѣ нѣмѣ адѣсѣ нон амннте де Сїѣнѣ.

Л'сзлчїи л'мнжлокѣлѣ лѣн амѣ спзнзсрѣтѣ ѡргѣнѣле нолстрѣ.

Кѣ аколѣ нѣѣ лтрѣлѣтѣ пре нон, чѣн чѣ нѣѣ рѣвнѣтѣ пре
нон, кѣвннѣтѣ дѣкѣнтѣзрн.

Шн чѣн чѣ нѣѣ дѣсѣ пре нон, кѣнтѣрѣ. кѣнтѣцн нѣѣѣ
дннѣ кѣнтѣзрнлѣ Сїѣнѣлѣн.

Кѣмѣ воѣмѣ кѣнтѣ кѣнтѣрѣ Дм'нѣлѣн лпѣлмѣнтѣ стрѣннѣ.

Дѣтѣвою ѡутѣ Іѣрѣсѣлнмѣ, ѡвнтѣтѣтѣ сѣ фїѣ дрѣпѣтѣ мѣ.

Сѣ сѣ лнпѣскѣ лнмѣлѣ мѣ де грѣмѣлѣлѣ мїѣѣ, де нѣмнн вою
адѣчѣ амннѣтѣ де тннѣ.

Де нѣвою пѣнѣ лнѣннѣтѣ Іѣрѣсѣлнмѣлѣ, ка лнтрѣ лчѣпѣлѣлѣ
вѣсѣлѣѣн мѣлѣ

Лдѣцн амннѣтѣ Дм'нѣ де фнїї лѣн ѣдѣѣмѣ, лѣзїѣѣ Іѣрѣсѣ-
лнмѣлѣн.

*) Vezi curs de literatură de Manliu adaos p. 7.

Карѣи зичѣ, стрикациль, стрикациль пѣнз ла темелѣи-
ле лѣи :

Фата Бавулонѣаши тиклодсз : феричить е чель чева рзс-
пѣзти цѣе рзспѣзтирѣ та, карѣи ан рзспѣзтичь ноаѡ.

Феричить е кареле ва апѣка ши ва лѡви прѣнчѣи, тѣи де
пѣлтрѣ.

Din Cărţulia Mitropolitului Iacob tipărită în tipografia
Mitropoliei Moldovei în 1757. *)

І Я К Ѡ Ё Ъ

Кѡ Милѣ Лѣи Дѣмѣезѣзѣ

АРХІѢПІСКОПЪ ШИ МІТРѢПОЛИТЬ

а Тоатѣ Молдавїе.

Кѡчерничилѡрѣ дѣтрѣ кѡвѣинцѣ Прѣвци ши Дѣакѡни,
Ши алѡрѣ Правѡславничи ши юбитѡри де Дѣмѣезѣзѣ Четитѡри.
Милѣ, Пѣче, Мѣнтѡрире де ла Дѣмѣезѣзѣ чель кѡ тотѣлѣ вѡнѣ вѣ
пофтимѣ. Шрѣ дела смѣренїѣ ноастрѣ, Архїерѣкскѣ Рѣзѣ,
Ши Благѡсловенїе вѣ тримитѣмѣ.

Кѡтрѣ чѣлѣлѣлѣте маи денлнтѣ че амѣ фѣзѣтъ спре дѣеп-
тарѣ ши спре повѣцѡрире. кѡтрѣ кѡшнгарѣ моцѣнирїи ноастрѣ
чѣи де сѣсъ. Шѣтѣ ши ачѣстѣ Черѣкскѣ Флѡаре. лѣкѣзѣ Кѡр-
цѣлїе : амѣ сѣдїть дѣтрѣ Дѣмѣезѣзѣскѣ Грѣдїна ачѣста (лѣкѣзѣ
дѣтрѣ сѣнтѣ Бисѣрика ачѣста а Молдавїен. Кѡрїѣ днѣ Дѣмѣ-
езѣска милѣ, нои сѣнтѣмѣ Пѣстѡри ши пѣртѣтѡри де грїѣѣ)

*) . Veđi prefacia ŝi apoї p. 55—57, exemplariul de care ne
am servit se află în posesiunea D-ului C. Erbiceanu profesor.

Каре флоаре кѣ миросвѣль єи чель прѣ скѣмпь. веселиндѣ сѣфле тѣль нострѣ. нѣдѣждѣимь лѣтрѣ дѣмнѣзѣ. кѣ кѣ чель прѣ вѣнъ родѣль єи де лѣвзѣтѣрѣ. маи мѣлѣть ва лѣдѣлчи шѣинца ши причѣперѣ воастрѣ, карѣ пѣнѣ акѣмь, ници сѣлѣ маи сѣдѣть ници дѣ маи крескѣть лѣ Грѣдина ачѣста. Качи ачѣста акѣмь лѣтѣю (принь мѣлѣтѣ ѡстенѣла лѣкѣтѣитѣ дѣнѣ мѣлѣте скриптѣри. лѣи кѣрѣла флорѣи, ши Рѣдѣчина, ши Тѣрпина, ши фрѣн-зѣле, ши флорилѣ єи, тѣтѣ лѣкѣри де вѣндѣкѣри сѣфлетѣи сѣнѣть лѣ рѣдѣчинѣ, адекѣ: арѣтѣре пѣнѣрѣ фѣѣше че причинѣ де Примѣждѣе че сѣрѣ лѣтѣмпѣла асѣ фѣче лѣтрѣ прѣ сѣнѣтеле ши де вѣлѣчѣ фѣкѣтѣорѣле Тѣинѣ, лѣ вѣрѣмѣ сѣнѣтеи лѣтѣрѣи, ши кѣ че сѣ се лѣдрѣпѣтѣзе. лѣ Тѣрпинѣ адекѣ: лѣвзѣтѣрѣ пѣнѣтрѣ лѣсѣши Молѣтеле воастрѣ Прѣвѣци. ши дѣакѣни, кѣмь вѣсѣ кѣде а вѣ гѣтѣ лѣподѣкѣндѣвѣ сѣфлетѣше, маи нѣнѣте де а сѣлѣ-жи сѣнѣта лѣтѣрѣе, ши лѣ вѣрѣмѣ лѣтѣрѣеи кѣ кѣ євѣлѣе, ши дѣпѣ лѣтѣрѣеи кѣ че пѣлѣ. лѣ фрѣнѣзѣ ши лѣ флорѣе. (дѣпѣ кѣмь кѣ нѣмѣрѣлѣ ѣсте де мѣлѣте), аша ши лѣкѣрилѣ сѣнѣть пѣнѣтрѣ мѣлѣте, адекѣ: лѣдрѣпѣтѣре а мѣлѣтѣрѣ рѣлѣ ши де сѣфлетѣ вѣ-тѣмѣтѣорѣе вѣки ѡвѣчѣюрѣи, ши лѣкѣпѣири алѣ лѣкѣнѣтѣорѣилѣрѣ де идоли, че сѣ фѣче пѣнѣ асѣтѣзи де кѣтрѣ чель де ѡѣше нородѣ, дѣскоперѣндѣлѣ ши лѣрѣ арѣтѣтѣ, че ѣсте ачѣлѣ че ѡ фѣкѣ. ши де кѣнѣ дѣ лѣлѣть а сѣ фѣче, ши пѣнѣтѣрѣ че сѣ фѣче. Карѣ нѣи пѣнѣтрѣ ѡ фѣлѣте фѣлѣсѣтѣорѣе сѣдѣтѣрѣ, сѣлѣ картѣ ка ачѣста, мѣлѣть нѣмѣ ѡстенѣть рѣсѣдѣндѣш лѣтрѣ ачѣсть пѣ-мѣлѣнт алѣ нострѣ. дѣчи дарѣ лѣтѣи вѣи Прѣвѣцилѣрѣ сѣ кѣсѣ-тѣци ши сѣ читѣици де апѣрѣрѣ лѣвзѣтѣрѣилѣ че скѣи пѣнѣтрѣ лѣтѣмпѣлѣрѣилѣ лѣпрѣтивѣ че сѣ вѣрѣ фѣче лѣ сѣнѣтеле ши прѣ кѣрѣтелѣ тѣинѣ, ши пѣнѣтрѣ алѣтеле че маи арѣтѣзмѣ: ка нѣ

кѣм-ва ла в тѣмпларе ка ачѣа нещїиндѣ че веци фаче, сз се флакз маи мѣатз грешлах, ши ззтикнире сфнтені Літѣргїи. Шрз челеалате лѣзцзтѣри че сѣнтѣ де мѣше: сз се Читѣскз дѣпѣрѣрѣ принѣ сфнтеле Бесѣрничі лтрѣ лѣзѣль тѣтѣрѣрѣ, ши фїиндѣ кз сѣнтѣ мѣате, нѣ сз вѣрѣ пѣтѣ тоате де вдатз а сз чети, чи рѣндѣри сз се читѣскз, ши де оунде вец лѣса вдатз, сз лѣчѣпеци латз датз, ши сфѣршиндѣале, парзши сз ле лѣчѣпеци динѣ тѣю: ка дѣлѣз сарѣ пѣтѣ дѣзѣзца, ши де тотѣ а сз пѣрзси де лѣчѣле вѣнчѣіори рѣле, ши веки лѣкпѣири аи чѣларѣ де дѣмѣлат лѣкнзтѣри де идѣли. Лѣкз ши пѣнтрѣ ка ши молитвѣларѣ волстрѣ сз вѣ дѣ кѣвїинчѣаса чинсте: дѣпѣ кѣмѣ арзтѣмѣ аколо пре ларѣ.

Чи лѣѣи ши молитвѣларѣ волстрѣ лѣшивз сз вѣ чинстици кѣ флапте вѣрѣднїче нѣмѣлѣи Прѣщѣскѣ. Де ла карїи сз полтз лѣа ши лчѣи прощи бѣнз нїлѣз де лѣзцзтѣрѣ. Ши ашл аичѣ вїлцз чинститѣ ши пѣкѣстѣ лѣи Амнѣзѣс Петрѣкѣндѣ, Якола черѣска лѣпѣрзѣіе веци мошени, лтрѣ не трѣкѣцїи вѣчи, Яминѣ.

Пѣнтрѣ чѣа че вѣрѣндѣ а пѣрчѣде лѣкале. ши дѣсз тѣмплѣз але ѣши лѣнїнїе цїганѣ сѣз дннѣ шарѣкарѣле вѣсѣнте сзѣлатѣчи фїѣри ѣи атѣнчѣ мерѣ бѣкѣроши крѣзѣндѣ: адекз кѣмѣ кзлѣва фї кѣ исправз ши кѣ бѣнз норочїра кзлѣторїа лѣрѣ: Шрз дѣлѣва ѣши лѣнїнїе Прѣштѣ, Ятѣнчѣ сзши лѣнѣрѣкѣ лѣнапѣи вкзрѣндѣ ши сѣдѣвїндѣ дѣрѣль, ши дѣстоиннїчїа прѣщѣскѣ.

К Я П Ы з̣.

Ла чѣле алате маи сѣсѣ арзтѣте пѣнтѣри че амѣ цїѣтѣ кз се флакз де кзтрѣз оунїи дннѣ крѣщїннї, мзкарѣ де ши сѣнтѣ

тотъ дѣволѣци изводири ши рзмзшицѣри ли днкинзториларь
 де идоли : днсз толте ачѣлѣ сжитъ маи акоперите, ши маи
 мичи : кзчи чѣле маи мѣлте ле факъ не шѣиндѣ че дкинзескъ.
 Ирз ачаста фіецие чине кареле ш крѣде ши ш фаче фолрте
 бине кѣнолѣе кѣмъ кз пзкаты а фи, ши сз ва мжнѣа дм̄неззс.
 Лсз кѣ толте ачѣстѣ фаче ши крѣде дѣпз кѣмъ амь зисъ :
 адекз, деива ѣши днлинте прешть, нѣива мѣрце бине. Пен-
 трѣ кл е де нѣал ши шкзраше флцз, парз дтрѣ синеши дн
 зиче че ѣсте маи рзѣ ши маи де шкарз, ши де нѣ сз ши
 дтоарче днапди : дарз мѣрце тотъ ддонть ши дпѣцинаты ла
 сфлетъ, ши маи алесъ крешѣндѣ кѣмъ кз нѣива мѣрце бине.
 Ирз деива ѣши днлинте Чиган саз Тѣркѣ, саз Жидовѣ, саз
 шаре каре динѣ фѣернле чѣле Сзлбатече : ѣи атѣнчѣ крѣдѣ кз
 лева мѣрце бине, ши дшва фаче калѣ кѣ норочире. Ѡ тикз-
 лошѣи ачеи крѣцини. Дарз нѣ потъ ѣи атѣтъ кѣнолѣе кѣмъ
 кз дѣволѣлѣ фаче пакосте фѣиндѣ воитою де рзѣлѣ шмчлви,
 ши ѣлѣ дтаинз дн шоптѣцие арѣтѣндѣ винсвалѣ ла ачаста
 пре Прешть : ка шкзрѣндѣлѣ ши сѣдѣиндѣлѣ сзш нѣе шмѣлѣ
 ши сфлетѣлѣ, ши ла оуна ка ачаста, шамѣнѣи крѣдѣ. Ячаста
 ѣсте дчепзтѣбра рзѣтзциларь : адекз, алѣпзда шмѣлѣ адеврѣлѣ,
 ши а прѣими минчюна. Ядеврѣлѣлѣ дм̄неззс аз порѣнчитъ лѣи
 Ядамѣ ши Ѣвен сз нѣ мзнжнче дин помѣ кз кѣ молрте швѣгъ мѣри,
 ши нѣѣ крешть : парз минчинѣсѣлѣ дѣволѣлѣ аз зис сз мзиѣнче
 кз шврѣ фи дѣмнезѣи, ши аз крешть, ши ѣтз ла че ѣѣѣ адѣсѣ.
 Яшла ши лѣмѣ, сф̄нціи пз инци аз порѣнчитъ сз се чинстѣскз
 фолрте бине чинѣлѣ прешцескъ, ши кѣм кз нѣ нѣмѣи ла толте
 алте тѣинѣ крѣцинеши кѣтъ кз ѣсте трѣвѣинчѣсѣ Прештѣла ши
 Бл̄гословенѣа лѣи : че ши токма пентрѣлѣ ачаста дѣлѣс ѣфзкѣтъ

мѣтва анѣме : адекъ де Дрѣмь, ꙗвѣцѣидь пре крещинѣи чеи
че вѣрь а кѣлѣтори ка сѣ мѣргъ лл Превѣть сѣ ли сѣ читѣскъ
мѣтва ши сѣ а Бѣгословенѣе ши мѣтѣ ачѣста нѣ кредѣ : ꙗрѣ
дѣволѣбѣ зиче нѣ нѣман кѣтъ сѣ нѣ мерѣи лл Превѣть пентрѣ
мѣтва ши Бѣгословенѣа, че ници сѣци фѣе ате ꙗтѣли ки
Превѣть, кѣ ꙗтѣлинидѣсте рѣз ꙗцѣа мерѣе. Ши мѣтѣ ачѣста
w аскѣтѣтѣ wмѣлѣ ши крѣде. Ачѣста амѣ зисѣ пентрѣ чеа че
кредѣ аша ши ꙗторкѣндѣсѣ ꙗнапѣи динѣ калѣа лѣрь сѣдѣсекѣ
ши wкѣрѣск пре Превѣтѣлѣ. Шрѣ пентрѣ чеа че нѣлѣ ши wкѣ-
рѣскѣ сѣс сѣ се ꙗтоаркѣ, чи нѣман кѣ нице ꙗпѣцинци лл сѣ-
флетѣ, мерѣ ꙗкѣле ꙗдонци не авѣндѣ нѣдѣжде ꙗ Дѣмнезѣ
кѣмѣ кѣ вѣрь оумѣа фѣрѣ де пакѣсте. (Де вѣѣме кѣ мѣс тѣлѣ-
нитѣ Превѣть) Лл овиѣи кѣ ачѣщѣа нѣ мѣсте дѣволѣбѣ причинѣ
кѣчи нѣс пѣтѣтъ ѣи а сѣвѣрѣши чеа че аѣ ꙗнчѣпѣтъ. Че мѣсте
причина а ꙗдоирѣи инимѣи лѣрь ши ллпѣа нѣдѣждѣи. Петѣ
ꙗпѣстѣлѣ ѣра, ши дѣпѣ кѣвѣнтѣлѣ че мѣс зисѣ Хсѣ ка сѣ вѣе
пре апѣ кѣтрѣ дѣнѣсѣлѣ, ѣлѣ де wдѣтѣ нѣдѣждѣсинѣа ꙗтрѣ син-
гѣрь Дѣскалѣа сѣс, ши крѣзѣндѣ кѣмѣ кѣ ѣлѣ мѣсте фѣкѣто-
рюлѣ Черюлѣи ши пѣмѣнтѣлѣи мѣрѣи, ши а тоате чѣле вѣзѣте
ши невѣзѣте, ꙗдѣтѣ аѣ сѣрнитѣ динѣ Корѣбѣе ши венѣа пре
апѣ кѣтрѣ Хсѣ. Шрѣ кѣндѣ ꙗши ꙗтоарѣе кѣвѣтѣтѣсѣ ꙗнапѣи
ши вѣзѣ фѣртѣсѣа вѣинѣа, ѣлѣ сѣзѣи кѣ сѣфлетѣлѣ, ши ꙗсин-
дѣсѣ дѣчѣ динѣ тѣи крѣдинѣа лѣи, ачѣашѣ ꙗндѣтѣ ꙗчѣпѣ а сѣ
афѣндѣа. Чи дѣрѣ кѣносѣтъ мѣсте кѣ крѣдинѣосѣлѣи тоате и сѣ
потѣ : Пентрѣ ачѣа чеа че пѣрчѣде ꙗ кѣле спре фѣлѣсѣ, сѣс
ꙗчѣпѣ лѣкрѣ вѣнѣ, авѣндѣ крѣдинѣа ши вѣнѣ нѣдѣжде ꙗтрѣ
Дѣмнезѣс : ꙗдѣверитѣ лѣкрѣ мѣсте кѣ ва ши испѣзѣи. Шрѣ пентрѣ
чеи мѣн сѣсꙗ арѣтѣци кѣрѣи wкѣрѣсѣ ши сѣдѣсекѣ пре Превѣть

кзчи нѡ ѡтланитъ, нои ка нице пзстори адевзраци дсржндше
 инима де рзтзчирѣ ларь: дкз ши принь трачаства ле мли арз-
 тзмь ка сз се ферѣскз де калѣ пїерззрїи: адекз, ксмь кз Преш-
 тель пасте кѡ адевзрлг савга лши дм̄неззс, дспз ксм доведескь
 сф̄нтеле скриптсри, кзтрз каре дкз ши скрисоарѣ че ш аре де
 ла йрхїересль че лас хиротонить мзртсрисѣце. Деи полте кс-
 носце чиневл ши де пре ачаства: кз де не мжнїем атжть ксм-
 палть нои стзпжнїи чеши пзмжнтеци, канда ни сз шкзрзскь
 савциле ноастре де кзтрз чиневл, шаре кѡ кжть мли мѡлть сз
 ба мжнїа Черескзль стзпжнъ пентрс шкара савцилар сале, дтрс
 не чинстѣ сл: чи птз кз вз дескоперимь арзтате, кз лшзлаз-
 чюне држчѣскз пасте, атжть ла чеа че сдзсескь пре Преотъ, ши
 сзши дто, кь динь калѣ ларь, кжть ши ла ачѣа че ши кѡ
 лдолаз мергъ: адекз ка ачеа члс сдзсить ши ас шкзржть, сз
 анвз ждзекатз ши мѡнкз: карз чеаллаци фїиндъ лдонци ла
 инимз, ка сз нѡш испрзвѣскз лскрслъ чель вѡнъ че ас фостъ
 гжндичъ. Чи дарз ш фїиндъ, к смь пре алцїи пентрс алтеле,
 аша ши пре в и, пентрс ачаства вз лдемнъ ши вз лвзць, ка
 де ачѣстѣ сз вз пзрзсици: Де аксмь лнаните.

Din psaltirea prorocului și împaratului David. Acum
 intraceastași chip tipărită întru a doua domnie a prealu-
 minatului domn, Io Alexandru Ipsilant voevod cu bla-
 goslovenia și toata cheltuiala prea sfinției sale părinte-
 lui Kir Dositheiu Mitropolit a toată Ungro-vlahia in
 sfînta Mitropolie. La anul de la Ps. 1796 *).

*) Veđi predoslovia toată și apoї psalmul de la p. A.

ПРЕДОСЛОВІЕ.

Ла тоатъ Персона че съ ва лдеелтничн ла четирѣ ѱалми-
лор дѣнд чѣ лнтрѣ хсѣ лврзцишаре, Рог, пре ачелаш
дзтзторю де Харѣри ли дзрѣи Тоатъ феричирѣ.

Мещешѣгѣл Кѣнтзрилор аз фост нѣ нѣман л лѣдз ла чен
Бекн, Чи ши л маре сокотѣлз, Лѣжт Философѣл Пѣлалора, зи-
чѣ, Кѣм кз сѣфлетѣл нострѣ есте алзтѣнт лтрѣп, Дѣпз ар-
моніа мѣсикіен, ши пентрѣ лчѣла лѣгѣла оменеск аре маре пор-
нире кзтрѣ армоніа гласѣлн, Каре армоніе тѣсте пѣтѣрникз л-
префлче Патимиле оменесіи, скимѣжндѣле дѣпз л лор мишкаре.
Тот ачест философ, Сѣндѣсе кѣ скара минціи, лдрзгнн л хо-
тзрѣж, кѣм кз ши палнетеле Черюлн мишкѣндѣсе флѣк ѣн глас
кѣ маре армоніе, Кареле дин проніа Дѣнѣзетаскз сѣл оприт л-
нѣ сѣ лѣгн де олмени фіннд кз дин дѣлчача лчѣлн армоніи. Нѣ
сар фи пѣтѣт олменіи л сѣ ман мишка, Рѣмѣнд пѣрѣрел аскѣл-
тѣндѣш, мѣкар кз ачаста тѣсте Догмз ѣллинѣскз, Кѣнд соко-
теск, Кз Пророкѣл Дѣд ничи лѣ гѣндит, ничи лѣ ворвнт, ни-
чи лѣ жѣкат, ничи лѣ кѣнтат, фѣрз нѣман фіннд мишкат де
Дѣл Сѣнѣт, Ши кѣнд ѣл тѣннеле чѣле ман-марн че н сѣл дес-
коперит, нѣ лѣс арзтат ничи кѣ Кондеюѣл. ничи кѣ Граюл. Чи
лѣс бине вестит кѣ органе бине Рѣсѣнзтолре, Кѣ гласѣри фолр-
те лѣлчнтолре, Кѣнд лчѣстѣ ле пѣю лѣкѣмпннн сокотнціи.
Мѣ силескз л нѣ лепзда кѣ тотѣл Догма мнн сѣс зисѣлн философ,
Лѣс нѣ ла чѣлн че зичѣ ѣл, Кѣм кз сѣфлетѣл тѣсте алзтѣнт
дин армоніе, чи кѣм кз сѣфлетѣл аре маре порнире ши легз-
тѣрз кѣ армоніа Гласѣрилор. Кзчи фіннд Кз Дѣл Сѣнѣт о-
рѣндѣннд кѣ л са вѣчннкз ши не мѣтатз хотзрѣре, Ка чѣле

де Двѣ Пророчите, ши лѣкѣса сзс, ши лѣкѣсриле вѣнтоаре. а сз арзта кзтрз тот народѣа, ши фѣнѣа кз арзши цѣа Сѣнѣтѣа Дхѣ, Нѣмѣа оменеск, не-плекат кзтрз фапте вѣне, че флѣе? дѣлаца Кѣнтзрѣи ш амѣстекк кѣ Догмеле, ка прин дѣлаца аскѣлтзрѣи, сз примим фзрз вѣгаре де сѣмз фоло-синца чѣ дин кѣвинте, дѣпз кѣм флѣ Дѣфторѣи чеи дѣцелепци, Кѣрѣи чѣле маи юци Дѣфторѣи ле амѣстекк кѣ мѣере. Кѣнтарѣ Фѣлмилор тѣсте линицѣ сѣфлетѣаши, Дѣре причинѣнтоаре де паче, Кѣчи потолѣцие тѣсѣрѣреа гѣндѣрилор, лѣлѣнѣцие мѣ-нѣа Сѣфлетѣаши. Кѣнтареа Фѣлмилор тѣсте зѣнѣре челор дѣспзр-цици, дѣрѣтенире челор лѣвзѣжѣици, Кѣ чине поате сз маи со-котѣкѣсз вѣзѣмѣш, пре алаа Кѣ кареле дин прѣвнѣа дѣ кѣнтат Фѣлмѣи? . Дѣчи Кѣнтарѣ дѣрѣвѣцие вѣнѣтатѣк чѣ маи мѣре (Дѣрѣгостѣк мѣцѣшѣциндѣ) прин старѣк чѣ дин прѣвнѣа ла Кѣн-таре, Ка шлѣгѣтѣрз кзтрз зѣнѣрѣ дѣрѣгостѣи. Кѣнтарѣ тѣсте гонѣнтоаре де дѣри, Карѣ ачѣстѣа дѣфлѣптз ш аѣ арзтат Двѣ, кѣндѣ кѣнтѣа, ши прѣфѣчѣкѣ патѣма лѣи Сѣла. О че дѣцѣлѣптз мѣцѣшѣцире?, Ка кѣнтѣндѣ нѣи, сз не лѣвзѣцѣм чѣле де фолос, Кѣчи че нѣ поци лѣвзѣа дин Фѣлмѣи? Мѣзримѣкѣ вѣтежѣиен, Ис-кѣсирѣкѣ дѣрѣптѣциѣи, Бѣрсѣица тѣрѣпѣаши, сѣзѣврѣширеа дѣцелепѣюниѣи, Мѣзсѣриле сѣферѣриѣи. Дѣтрѣ Фѣлмѣи тѣсте Богѣсловѣа чѣ де сз-вѣрѣшит, Прорѣчѣа Вѣнѣриѣи лѣи хѣс, Дѣфрикошѣрѣкѣ жѣдѣкѣциѣи, Нѣа дѣжѣдѣкѣ лѣвѣриѣи, дѣфрикошѣрѣкѣ Мѣнѣчиѣи, фѣзгѣдѣсинѣцеле сѣлавеи, а Тѣинѣелор дѣскоперѣре, толѣте ка дѣтрѣшѣ житѣниѣз мѣре че шѣде лѣ окѣше, лѣ Карѣкѣ Фѣлмилор сѣа лѣшѣзѣт. Дѣчѣстѣ пѣтѣкѣре а Фѣлмилор Кѣносѣкѣндѣшѣ ши пѣзринѣиѣи вѣкѣвѣрилор челор дин тѣю, Кѣндѣ лѣ Бѣнсѣкриѣкѣ Дѣрѣптѣ толѣтѣ сѣлѣжѣа, сѣлѣжѣа нѣзѣмѣи кѣ Фѣл-тирѣкѣ. Чѣи че стрѣлѣсѣиѣа прин гѣзсѣриле пѣзѣмѣнтѣаши, кѣ Фѣлмѣи

Кънтънд Петречѣ чѣ маи мѣлтз а лор вѣацз. Дар ши л сѣрмз
 дасклѣи Бесѣрчѣи мѣлц Ѡалми, пре кѣм Янизандариле, ши
 алци Ѡалми, мѣс лподовит кѣ мѣцешѣгѣл Кънтърин. Ѡ Гѣкѣри
 де акѣм кареле кѣ тотѣл аѣ префзкѣст обичѣюриле челе веки,
 Ѡалтирѣ чѣма че Двѣд was кзнтат лн орган, мишкжндѣсз ши
 мѣвиниле ши Гласѣл сѣс де лсѣши Дхѣла сѣнѣт, Ѡалтирѣ чѣма
 че ас фѣст w скарз а минцин, кѣ карѣ Пзринцин, чен веки кън-
 тъндѣш сѣ рѣдикѣ ла Чери Ѡалтирѣ чѣма че сѣс лподовит ши
 кѣ мѣцешѣгѣл мѣсѣкиен, Якѣм нѣ кѣм сѣ се Кънте. чи ла снел-
 ле локѣри, маи ничи сѣ читѣѣце, де алцин сѣ читѣѣце пе тай-
 нз, парз де w ши читѣѣце чиневѣ кѣ Глас, Кѣ атѣта припз,
 лкѣт ши чел че w читѣѣце лтрѣ нимик нѣ сѣ фолосѣѣце, не-
 причепжнд лцелѣѣерѣ де мѣлта грѣбире. Тоци лндѣтз че
 лтрз л Бесѣрекз воеск сѣ аскѣлате Кънтъри, Катѣлѣсѣи, ши
 алтеле, не сокотинд кѣм кѣ тоатз сѣсѣжа лѣсте алкѣтѣнтз, ши
 лтемеѣтз л Ѡалтире. тоци сѣнѣцин пзринци лѣвѣцѣтѣриле
 лор ши доведирилe, лѣс рѣзимам асѣпра стѣлпилор челор не-
 кѣлтири ан Ѡалмилор. лсѣши Мънтѣиторѣл пре жидѣви мѣс-
 тръндѣш, Ѡалми лѣс пѣс лнѣинте. Пентрѣ ачѣма чен че нѣ сѣ
 лѣделетническ лнтрѣ лцелѣѣерѣ Ѡалмилор, рѣмѣлн нѣмаи кѣ сѣ-
 нетѣл Гласѣрилор. фѣрз ничи w роадз а Дхѣлѣшн. ѣз нѣ мѣс-
 трънд пре алцин, чи пре мине лфрикошиндѣшмз скрѣс ачѣстѣ,
 Ка сѣ мз лдрептез, а нѣ мз леневи ла читѣниѣ Дмѣнезеѣилор
 Ѡалми, Кънд ѣс лсѣми цѣс ши скрѣс ачѣстѣ, w Читѣиторилор,
 ши дин прѣвнз кѣ мине пѣтѣмѣши, Маре трѣвѣинцз лѣвем де
 читѣниѣ Ѡалмилор, Кѣ де ас пѣтѣт Прорѣкѣл Двѣд, нѣман кѣ
 кънтѣрѣ оргѣнѣлѣшн агѣни Дѣхѣл де ла Сѣлѣ лпзгѣт, Кѣ кѣт
 маи мѣлт атѣцѣ Ѡалми лплетѣци кѣ Дмѣнезеѣи Кѣнте вор

пѣтѣ гони Патимиле, ши маи-вѣртос де ла чен чен Читеск кѣ
лнцелѣцере. Пофтеск дарз пре тоци кѣци вор примми ачѣсте
Ѵлалтири, сз нѣ трѣкз кѣ ведѣрѣ ачастз Предословіе, Кзчи фї-
нид кѣ аратз пѣтѣрѣ Ѵлаамилор, ва рѣдика левевирѣ, ши ва
причинчи драгосте ла тоци а сз лѣблчи лѣтрѣ читанїа лор, фї-
нид кѣ ми сз паре, Кз дин не-ціинцз, сз причиннѣще ла чи-
танїе левевире.

Ѵлаамѣ лѣни дѣд не скрис дѣеспра ла жидови, а.

Феричит Бзрелтѣа кареле нас ѣмелат л сфатѣа не-кре-
динчошилор ши лкалѣ пзкзтошилор нас стзтѣт, ши пре ска-
знѣа пїерззгорилор нас шезѣт.

Чи лѣлѣцѣ дѣмнѣлши воа лѣни, ши лѣлѣцѣ лѣни ва кѣцета
зїѣа ши нодпѣѣ.

Шн ва фн кѣ ѣн пом рзсздит лѣнгз нзвоарзле апелор,
Кареле родѣа сзѣ ва да лѣврѣкмѣ са, Шн фрѣнзѣа лѣни нѣ ва кѣ-
дѣ ши толте ори кѣте ва фаче, вор спори.

Нѣ аша не-крединчошїн, нѣ аша, чи кѣ прѣфѣа чел спѣл-
берз вѣнтѣа де пре фаца пзмѣнтѣлши.

Пентрѣ ачаста нѣ вор лѣїа не крединчошїн ла жѣдекатз,
ничи пзкзтошїн лѣ сфатѣа дѣепцилор.

Кз цїе дѣмнѣа калѣ дрепцилор, ши калѣ не-крединчоши-
лор ва пери.

Din Petru Maior scriitoriu ardelean, ce a trăit între anii 1753—1821 *).

ПентрѸ скимварѸ нѸмелши Романилор челор дин ДакѸ.

§ I.

Л РѸМЯНИ, РОМЪНИ, ши РѸМЪНИ.

Дшлх мзртѸрисирѸ лши Томасо Ячети л ОрбиграфѸа са кап 14 ПлинѸс скрѸе кз внеле четзци але Италийи, ман вѸртос л УмерѸа, ши л Тешкана нѸ авѸ слова о ши л локзл си се лтревшинца кѸ слова и, чи ши астзги маре лѸвсаре аре о. ла Италийани кѸ и ши л мѸлате кѸвинте се лтревшинцѸзз: прекѸм Istromento (истроменто) ши Istrumento (истрѸменто) coltivare (колтиваре) ши cultivare (кѸативаре): Fosse (фоссе): ши Fusse (фѸссе). ЧѸле лалте. Кл ши ЛатинѸи, прекѸм се вѸде дин векиле ИнскрипциѸи, зичѸ, Epistula (ѸпистѸла), ман вѸртос де кѸт Epistola (Ѹпистола). ЧѸле лалте. Ясмене зик ЛатинѸи robigo (робиго), ши rubigo (рѸбиго). Де внде нѸ Ѹ мраре, кз РомзнѸи о. ал кѸвинтелор челор ЛатинѸеши ши Италийенеши фоарте адѸсе ори л лимел са лл мѸтз л и. (8). ПорѸ амѸндоо ачѸсте слобе ка ши ИталийнѸи ле лтревшинцѸзз: прекѸм адормит, ши лдѸрмит, чѸле лалте.

ДинтрѸ ачѸсте врмѸзз. кз РомзнѸи чен ченици лн ДакѸ, внѸи, пре кѸм нѸ авѸ слова о, кзнд ерл л Италийа, л лок де Романи зичѸ РѸмани, ашл ав врмѸт а грзи ши л ДакѸ. Ши фѸинд кз ши ла чеїлаллци Романи ерл дѸтинз ле:не л скимел

*) Veđi istoria pentru inceputul Rominilor în Dacia tipărită a doua oară de Iordachi de Mălinescu în Buda 1834, p. 132—135.

о л и а8 принс а зиче маи вѣртос Рѣмани, де кѣт Романи. Ячеста ми се паре а фи лченствѣ скимезрѣи словен о л и. кѣвѣнтѣ Рѣмзни, н8 де люрѣ фѣрз дела лѣ8ши Романѣи.

Ла Италиани слова а аре дооо сонѣри, вѣна кѣар ши дескис, пре кѣм л кѣвинтеле, Salto (салто), Rapido (рапидо): Sale (сале), ши чѣле лалте; алтѣ тѣмпит, апс, маи жос, прекѣм л кѣвинтеле cane (кане), canto (канто), mano (манно), ши л толте, л каре дѣпх а лдатѣ врѣѣзз консонанта н, Ромзнѣи лтрѣ ачест фѣлаю де кѣвинте а. лл зик к8 вѣ сѣнет пре нас, кареле 6 маи к8 тотѣа десклинит де сонѣа лѣи а. чѣл фиреск; ши чѣи дин коаче де дѣнзре Ромзни лл лѣѣмнѣ акѣм к8 слова, ж. фостѣс лтрѣ Италианѣи чѣи де демѣлат л слова а. нѣмаи ачѣ десклинире, карѣ 6 лтрѣ Италианѣи чѣи де акѣм, ка н8 нѣмаи к8 сѣнет дешкис, чи ши к8 сѣнет тѣмпит сѣ се респѣндѣ, а8 доарѣ сѣнетѣа чѣл тѣмпит се респѣндѣ пре нас, к8 тотѣа десклинит де сѣнетѣа лѣи а, чѣл фиреск, прекѣм пѣнѣ асѣзѣи есте лл Ромзни, н8 лндешерт се полте лнтреѣа. Ши, де оарѣ чѣ сѣнетѣа чѣл пре нас ши л лимѣа чѣ фѣрѣнчѣскѣ, карѣ лкѣ 6 сорѣ лимѣѣи чѣи Италиенѣи, се афлѣ, мѣкар кѣ франчѣи н'ѣа респѣнд к8 атѣта силѣ, прекѣм Ромзнѣи маи алес чѣи дин коаче де дѣнзре, есте а крѣде кѣ сѣнетѣа ачѣла н8 дела варвари ф8 вѣрѣт л лимѣа чѣ Ромзнѣскѣ, чи в8 сине дин Италиѣа лл адѣсерѣ Романѣи л Дакѣа. Ясѣмене се полте лнтреѣа, оаре сѣнетѣа ачѣл пре нас нѣмаи к8 скоѣа а. лл респѣндѣ Италианѣи чѣи де демѣлат, а8 доарѣ ши к8 алте вокале, прекѣм фак асѣзѣи Ромзнѣи. Ячѣѣа есте кѣар, кѣ лимѣа Романилор чѣлор лѣзѣаци, прекѣм алѣи Тѣлѣс, Іѣлѣс Цѣсар, Салѣстѣс, ши ацѣлора лалѣи к8 искѣсирѣ ѣра мѣлат десклинитѣ

де линба церѣнилор, ши а осташилор, карѣ о дѣвца си де ла мѣмѣ са, прекѣм ши Саллгѣс аз дѣсзнат. Че не дѣдекз дѣрѣ а карѣде, кѣ ши снетѣла внѣр слове нѣ аша искѣсит ера дѣ гѣра церѣнилор ши а осташилор прекѣм дѣ гѣра челор дѣвцаци. Де внѣде снетѣла чел пре нас есте а кредѣ, кѣ де нѣ л'ас ши авѣт кѣмѣл чѣи дѣвцаци ли Романилор, тотѣши мѣлцимѣл Романилор нѣ нѣмѣли кѣ а. чи дѣ внѣле кѣвинте ши кѣ алте во-влѣе дѣл респѣндѣѣ, а кѣрѣѣла свѣчѣю ѣрме дѣспре о партѣ ши ла фрѣнчи ведем. Кѣ маи кадѣсѣ а жѣвѣка дѣспре линба попорѣ-лѣи Роман чѣк векѣе дин линба Ромѣнилор де обѣше гѣрѣинѣ, де кѣт дин линба Италианилор чѣк де дѣсѣм: де оарѣ че Италиани дѣ адѣнс ш'ас скѣмѣат линба, кѣ пѣнѣ асѣзѣи, маи вѣртѣс ла Тоскана се невоѣск спре ачѣѣа. Иѣѣста ши Кѣвачѣс, кѣм скрѣе Тѣпѣатин дѣ картѣ чѣк маи сѣс архѣтѣтѣ кап 9 о аѣ дѣсзнат.

Дин чѣлѣ зѣсе ѣрмѣѣзѣ, кѣ скѣмѣарѣ нѣмѣлѣи Романи дѣ Ромѣни, сѣс Рѣмѣни, нѣ се кадѣ а се дѣпѣста дѣсоцирѣи Романилор чѣи кѣ Барѣвѣрѣи дѣ Дѣкѣла, чи дин линба Рѣманилор, кѣ картѣ аѣ венит си дин Италиѣ, есте ѣрѣитѣ.

Іарѣ непѣтѣнѣд ѣнѣле нѣѣмѣри а рѣспѣнде сонѣла, ж. прин-сѣрѣ дѣ лок де ж. а зѣче сонѣла и. (8) ши аша дин Рѣмѣни фѣкѣсѣ Рѣмѣни. Иѣѣстѣ скѣмѣарѣ пѣнѣ ши дѣтрѣ ашѣса сѣтѣ дѣла хрѣстѣс о аѣлазѣм. Ел Іѣрѣландѣс дин нѣѣмѣла Гѣтилор, ши Еписѣпѣ ла Рѣвенѣ дѣн Италиѣ, карѣле пре ла жѣмѣзѣтѣте сѣта ашѣсе скрѣла Іѣсторѣла са, дѣперѣцѣла, карѣ о авѣ Рѣмѣнѣи дѣ оарѣ карѣ лок дѣпрѣвѣнѣ кѣ Славѣи, о кѣламѣ Сѣлавѣино-Рѣмѣненѣсе. Пѣнѣтрѣ ачѣ причинѣз ѣнѣгѣрѣи, ши лѣцѣи асѣзѣи дѣкѣ, непѣтѣнѣд рѣспѣнде сонѣла ж. нѣ зѣк Рѣмѣни, чи Рѣмѣни.

Де карѣ немѣка нѣ мѣ мир; чи мѣ мир де минѣтѣ ѣнѣорѣ,

карѹи дин стрикатса кс линва лор нѣме. Рѣмѣни, се силеск а микшорл л наннтѣ латора вица Ромзнилор. Яшл Сасла Бадер вртѣ нѣмеле Ромзнилор (л гѣра лѣи Рѣмѣни) нѣ дела Романѹи чеи дин Итаѹа сз'а трагз, чи мли алес дела Гречи, карѹи л-кз с'ас зис Романи, пентрѣ кз Ромзнѹи, зиче, пре Романѹи чеи дела апсѣ лѣи кѹамз нѣ Рѣмѣни : чи Романи. Ромзнѹи пре Гречи ничи о дѣтз нѣ ѹлѣ кѹемлѣт Романи, ничи Рѣмѣни, чи Гречи. Япѣи Гречѹи дрепт л линва лор се зик Ромѣи (*Ρωμαίοι*) чи тѣкмл кѣнд с'ар кѹемл Ромзнѹи, Рѣмѣни, ши ѹн прѣнк л-кз пѣате причѣпе, кз нѣмеле Рѣмѣни, мли вѣртѣс се траце дела Романи, де кѣт дела (*Ρωμαίοι*), Гречи.

Din Georgiu Șincai scriitoriu ardelean ce a trăit între anii 1753—1814. *)

Янса 1300. Взззнд Мѹхаѹа краѹса Пѣсарѣѹи, зиче Грегора „кз Стефан краѹса Серѣѹи нѣ се ва лшега, пѣнк кѣнд нѣ се ва ѹзвзндѹи десп'ѣ дѣнсеа кѣчѹи аѣ лепздат пре сорс-са дин кѣѣа лѣла прѣнкѹи де л ѣрма лѣи крзѹме, ши с'а кзсзторѹт кѣс сора лмпзратѣлѣи. аѣ трѹмѣс солѹи ла лмпзратѣлѣи ши л'аѣ лѣндемнат, кѣ сз нѣзвзлѣаскз лѣи Серѣѹа прѹн цѹнстѣл Ромѣлор : пентрѣс кз ел лѣнкз ва нѣзвзлѹи кѣс марѣ оастѣ пре де алтз пѣ-те, кѣ стрѣнгрѣндѣл де дѣсз латѣрѹи сз нѣ се полтз лѣзрл, ши перззнд мѣлат дѹн цѹнстѣшиѹи сз сѣзлѣаскз. Дрепт лѣѣеа пѣнл лл сфзршѹтѣл прѹмзверѹи сѣл рѣтѹт оастѣл, ши кѣ лѣнчѣпѣстѣл

* Veđi Hronica Românilor și a mai multor neamuri etc. de George Șincai din Șinca, tipărită în Iași la 1853, T. I, p. 307—309.

веріи ѿмператрѣа, кареле нѣ авел оуї де ауїѣнс ѿмпротїва Сер-
вїлор, с'аѣ т'звѣржт ѿн шесѣа Пеллронїеї азнрѣ чет'зцѣїле че
ера сѣп'ѣсе Ромеїлор, шї аколо ацѣпта пзнѣ ва азгї че с'аѣ
ѿнт'ѿмплат кѣ нзвзїреѣа чѣл маї марѣ а лѣї Міхаїл, ка ел апої
сѣ флѣкѣ кѣм і с'а ведеѣа маї кїне. Іарѣ Міхаїл адѣнзнд олсте
марѣ (кзчї авел дїн цѣара са 12,000, шї треї мїї де Ромзні
не платѣ), прїн партеѣа чѣл де кз'трѣ мїазѣ-ноапте а Ѣмвѣлї
аѣ нзвзлїт ѿн Сервїл, маї пре аколо, де бндѣ ѿнчѣпе рѣѣа
Ѣтрїмонѣлї. Деїї патрѣ зїлѣ дѣпѣ оллатѣ толте ле аз прѣ-
дат шї арс, кѣте і-аѣ венїт ѿнлїнте, тзїнд шї арворїї, нїчї
стзндѣї чїнеѣа ѿнлїнте. Я чїнчѣа зї с'аѣ івїт країѣа Сервїеї
ѿн рѣсѣрїтѣа солрѣлї адѣккнд марї оуїї кѣ сїне, але кѣр.ра
арме кѣ стрзлѣчїреѣа лѣа ведеѣеѣа окїлор. Ѣтѣнд оуїїлѣ гата де
а се блатѣ, шї рѣдїккндѣѣсе стѣлсрїлѣ. Стефан країѣа пре лї сзї
і-аѣ ѿндемнат сѣ се блатѣ кѣ інїмѣ, ел кѣ о мїѣ де кзлзрѣцї
Фрзнчѣцїї, карїї ера марї ѿн трѣп, тарї шї фѣартѣ ѿнзцлцї
ла вѣтлїѣ, с'аѣ словозїт ла стѣлсѣа лѣї Міхаїл, шї лѣзндѣлѣ
фѣрѣ де мѣнкѣ. с'аѣ грѣвїт ла састѣа лѣї Міхаїл, шї тзїнд
сзї кѣлкзнд марѣ парте дїнтр'ѿншїї, пре ѿнсѣшї Міхаїл л'аѣ
прїнс вїѣ, чї рзнїт, чѣелллатѣ олсте а лѣї Міхаїл маї толтѣ
аѣ перїт аколо: кзцїї аѣ маї рзмасѣ, лї с'аѣ лѣлат армѣлѣ шї
ѿаїнеѣлѣ, шї голї с'аѣ лзсат а кзсѣ. Іарѣ Міхаїл дѣпѣ ачѣѣл аѣ
маї трзїт треї зїлѣ, дѣрѣ аша де рзнїт, кзт нѣ'шї кѣшоѣѣл
пердеѣѣл са апої не маї пѣтзнд рѣѣа ранѣлѣ, аѣ мѣрїт а пѣ-
тра зї, шї ѿмператрѣа адѣлнд ачѣѣста, нїчї фѣккзнд с'аѣ пер-
знд чѣѣл, с'аѣ ѿнтѣрнат ѿн Царїсѣад.⁴

Яшїшдѣреѣа скрїѣ Кантѣксѣнѣл, нѣмаї кзт зїчѣ, кѣ Сте-
фан кѣ треї сѣте де Ялеманї с'аѣ репѣзїт де аз лѣат стѣлсѣл

де ла Михаїл IV, ші кз пе Българії чеї принші пентрѣ ачעה нѣ і-аѣ цінст Серкії рсві, пентрѣ кз сзнт Омофілі, ші аѣ гзн-діт а фі пзкат аї цїнеа рсві.

Ірз деспре Басарав Бодз аша скріе Тсроціе : „Ан анла ачעה, кзнд аѣ періт Феліціан чех невреднік де поменїре. адекз ан анла Домнѣлї 1330, дспз че аѣ стрзнс країа Карол Роберт маїе оасте, дарз нѣ тоатз пѣтереа са, прїн Зеврїн аѣ трекут ан целра лїї Басарав Бодз (адекз воїводзлїї Ромзнілор) ан лѣна лїї Септемврие лндемнат фїїнд де Тома воїводзлїї Ардеаллїї, ші де Дїонїсіе фїїлї лїї Ніколае, ла фїїлї лїї Ілхл, кареа цеарз нѣ е де а се локсі де неамѣ стрзїнѣ : ка дїн целра ачעה сз скоатз країа пре Басарав, саѣ сз о деа вре шнїа дїнтре ачеї дої лндемнзторї ка сз о моцненаскз, мзкар кз прїнцѣа (Басарав) трївстѣла саѣ харачїлїа тот-деа-шнїа л'ар фїї кѣ кредїнцз пазтїт маестзції крзеції. Ірз дспз че аѣ кспрїнц країа Зеврїнїа шї кастеллїа лїї, тоате ле-аѣ дат нсмітлїї Дїонїсіе кѣ чїнсте де Банѣ, кареа фзкзндсче Басарав аша аѣ воркїт кѣ країа прїн солї де оменїе : „Пентрѣ кз вої, Домнѣлї ла меѣ країѣ ! аці лскрат ан стрзнцереа оцілор, мѣнка воастрз вї оїѣ пазтї кѣ шепте мїї де марче де арцінт : Зеврїнїа лнкз л'аці лѣат кѣ пѣтереа, шї'л авеці ан мзнї, вї л'оїѣ лзса де вѣнз воїе, пресге ачестеа харачїлїа кѣ каре сзнт даторїѣ коронїї воастрє вї л'ої пазтї кѣ кредїнцз ан тот анла ; шї тотшїї пре шнїа дїн фїїї нострїї л'ої да кѣрції воастрє сз саѣчєаскз кѣ келтѣелїлє ноастрє, нѣмаї вѣ лнтѣрнації кѣ паче шї вѣ ферїції де прїмеждїе, кз де веці венї маї лнкоаче нѣ веці скзпа де дзнселе“. Карє лсзїндлє країа кѣ сѣмеціе аѣ грзїт кзтрз солї зїкзнд : „Аша спшнеції лїї Басарав : кз ел есте пзсторїлїа оїлор

МЕЛЕ, ДЕ ВАРБЪ ЛА ВОІЪ СКОАТЕ ДІН ВЪРЛОУМЕ СЛАЕ.“ АТЕНЧІ
8Н ВАРОН КРЕДІНЧІОС КОМІТЪА ЗОАІ8А8І ШІ АА ЛІПТО8А8І, А88МЕ
ДОНЧІ, АША АЪ ГРЗІТ КРАІ8А8І : „ДОАМНЕ ! КЪ МАРЕ 8МІАІНЦЪ ШІ
СПРЕ ЧІНСТЕА ВОАСТРЪ ВОРВЕЩЕ ЕАСАРАВЕ, ПЕНТРЪ АЧЕЕА СКРІЕЦІІ
ЛНДЪРЪПТ КЪ МІАЪ КРЗІЕАКЪ ШІ КЪ ДРАГОСТЕ.“ АТЕНЧІ КРАІ8А
АЪ ПЪФТЕРІТ К8ВІНТЕА МАІ С8С АД8СЕ, ШІ АЪСЪНД СФАТ8А ЧЕА
МАІ ЛНЦЕЛЕПТ ЛНДАТЪ АЪ ПЪРЧЕС МАІ ЛНКОЛО СЪ СЕ БАТЪ, ШІ
НЕП8ТЪНД АФЛА ЗЪХЪРЕА ПРЕ СЕАМА СА ШІ А ЛОР СЪІ ЛН ЦЕАРЪ
НЕК8НОСКЪТЪ ЛНТРЕ М8НЦІ ШІ ЛНТРЕ ПЪД8РІ, ЛН СК8РТ ТІМП АЪ
ЛНЧЕПСТ А ФАЪМЪМЪІ ЛН8ШІ КРАІ8А, ОСТАШІ А8І ШІ КАІІ ЛОР.
КАРЕА ЛНТЪМПИЪНД8СЕ С'АЪ ФЪК8Т ТРЕЪГЪ САЪ ЛНЧЕТАРЕ ДЕ ЛА ^т
АРМЕ КЪ ЕАСАРАВЕ. ФЪГЪДЪІНД АЧЕСТА КЪ ВА ФІ АСКЪАТЪТОРІЪ, ШІ
КРАІ8А8' ЛІ ВА ДА СЕК8РІТАТЕ ДЕ А СЕ ЛНТЪРНА КЪ АІ СЪІ, ШІ
ЛЕ ВА АРЪТА КАЛЕА ДІРЕАПЪА. КРАІ8А СЕ ЛНТЪРНА СЕК8Р, ШІ ЛН-
КРЕДІНЦАТ ЛН ФЪГЪДЪІНЦА НЕКРЕДІНЧІОС АІІ ШІСМАТІК, АЪ ВЕНІТ
ЛНТР'О КАЛЕ КЪ ТОАТЪ ОАСТЕА, КАРЕА КАЛЕ СЕ ЛНК8НЦІ8РА ШІ ДЕ
АМБЕ ПЪРЦІАЕ СЕ ЛНКІДЕА КЪ РЪПЕ ПРЕА ЛНЛАТЕ, ШІ МАІ НЛІНТЕ
8НДЕ ЕРА КАЛЕА МАІ АЛРЪА, ЕРА 8МПАЪТЪА ТАЪЕ ДЕ РОМЪНІІ ПРЕ МАІ
М8АТЕ ЛОК8РІ. НЕШІІНД АЧЕСТЕА КРАІ8А ШІ ВЪГЪНД8СЕ КЪ АІ СЪІ
ЛН КАЛЕА АЧЕЕА, М8АЦІМЕ НЕ8МЪРАТЪА ДЕ РОМЪНІІ 8МБЛА ПЕ ЦЕР-
М8РІІ КЪІІ, ШІ АР8НКА СЪЦЕЦІ ЛН ОАСТЕА КРАІ8'8І КАРЕА ЕРА ЛН
Ф8НДА8А ВЪІІ, ЧІ НІЧІ КАЛЕ СЕ ПОАТЕ ЗІЧЕ, КЪ АВЕА ФОРМАЪ ДЕ КО-
РЛАІЕ СТЪАМЪА, 8НДЕ ПЕНТРЪ СТ.ЪМГОАРЕ КЪДЕА КАІІ ЧЕІ МАІ ТАРІ
КЪ КЪАЪРЕЦІІ ДЕ ТОАТЕ ПЪРЦІАЕ, ПЕНТРЪ КЪ НІЧІ СЕ П8ТЕА С8І ЛН-
ПРОТІВА РОМЪНІОС ПЕНТРЪА ЦЕПІШ8А ДЕ АМБЕ ПЪРЦІАЕ, НІЧІ П8ТЕА
МЕРУЕ МАІ ЛНКОЛО, НІЧІ П8ТЕА Ф8ЦІ ПЕНТРЪ 8МПАЪТ8РІ, ЧІ СТА
КА ШІ ПЕШІІ ЛН ВЪРШЪА С'АЪ ЛН МРЕАЖЪ; КЪДЕА ТІНЕРІІ ШІ ВЪ-
ТРЪНІІ, ПРІНЦІІ ШІ ЧЕІ П8ТЕРНІЧІ ФЪРЪА ДЕ АВЕУЕРЕ, ЦІНЪНД МІ-

шака днтзмпларе де сзмезтз пзнз марці. — Ші с'аз фзкст аколо 8чідере преа маре, ші аз кззст м8аціме несп8сз де осташі, де прінці ші де во'ері сзмезтз дн аїсн8а сзнт8асї Мартін ші д8мінікз. Яколо аз періт ші треі препосіті днтре карії 8н8а аз фост Яндреїз препосіт8а Ялвеї-крзеці, взрват фдарте де чінсте ші с8е-канцеларї8а маїєстатей крзеці, к8 печетеа краї8асї; апод Міхаїа препосіт8а дін Пошега ші Ніколае препосіт8а дін Ялва Ярдеал8асї; тарзші Яндреї плеван8а дін Шар8е, ші фрателе Петр8 дінтре домініканї, взрват де оменіе аз прімїт пзхар8а морці чєа амар: пентр8 кз дн капетеле л'р аз взт8т к8іе де лемн8. Оморжт8с'аз ші ніце преоц', карії ера капеланїї краї8асї, кззст'аз ші дінтре Романї м8аціме несп8сз. — Д'с'аз Ромзнії аша дарз м8аці прінші взтзмаці ші чїтовї, л8ат8с'аз м8ате арме ші вештмзнт8рї ск8м-пе, м8ате п8нці де ванї ші м8аці каї дншелаці, днфрзнаці каре толате ле аз дат л8ї Басараб. Краї8а м8тзнд8шї армеле ші хїїнеле аз дмврзкат к8 еле пре деже8 фечїср8а л8ї Дїонїсїе, пре кареле сокотїнда а фі краї8а, амар л'аз оморжт. Ярз краї8а к8 п8ціні прін апзрареа 8нор кредїнчіошї деле8а аз скзпат. — Кздеа прін преїср8а оцілор ші дін к8неаска м8аціме а Ромзнілор ка м8щеле. Я8мер8а Ромзнілор, карії с'аз 8чіс аколо прін 8н8рї, н8маї комп8тіста дін іадз л'аз к8лес. Краї8а д8пз днтзмплареа ачелста аз венїт ла Тїмішоара, ші де аколо ла Бїшеград.“

Де веї л8а афарз сл8е чїснєа інімії, кареа о арatz Т8роціє днсфзршіт ас8прл Ромзнілор, ашішдереа скріє Бонфїніє, Дл8гош, Петр8 де Рева, Спондан. ші алції маї м8аці.

К8м кз печетеа кареа аз перїт к8 Яндреї препосіт8а Ялвеї-крзеці, аз фост печетеа чєа носз а краї8асї Карол Роберт,

СЕ ВЕДЕ ДІН ХРИСОВСА ЧЕ С'АШ ДАТ ЛШІ ДЕЖЕШ ДІН ЕЛЕФАНТ ТОТ
ЛНТРШ АЧЕСТ АНШ МАІ НІНТЕ ДЕ А ПЕРІ ЯНДРЕІШ, КАРЕ ХРИСОВ СЕ
АФЛАЗ ЛА ФЕІЕРВАРІ, ШІ СЕ ЛНКІДЕ АША: „АМ ДАТ КАРТЕА АЧЕСТА
ЛНТЗРІТЗ КШ ПЕЧЕТЕА НОАСТРЗ ЧЕЛ ДІН ЛНДШПЛЕКАТЗ, НОВЗ ШІ
АВТЕНТІКЗ. ДАТ ПРІН МЗНІЛЕ КВЧЕРНІКВЛШІ ВЗРКАТ ЯНДРЕІШ Пре-
ПОСІТВЛШІ ВІСЕРІЧЕІ ЯЛКЕІ СЕК-КАНЦЕЛЛРІВЛШІ КВРЦІІ НОАСТРЕ, ЛН
АНЛА ДОМНЕЛШІ 1330, АЛ КРЗІМЕІ НОАСТРЕ ІАРЗШІ 30.“

Din scrierile lui Amfilochie, episcopul Hotinului *)

**Despre origina romană a palmei domnești
din Moldova **).**

ПЕНТРШ МЗСВРІЛЕ, КАРЕ СЗ ОБИЧНЕСЕК Л Геометриел ПРАКТИКЗ.

ТОЛТЕ МЗСВРІЛЕ, КАРЕ СЗ ОБИЧНЕСЕКЪ ЛТРШ АЧАСТЗ ГЕОМЕ-
ТРІЕ ДЕ КОЗМОМЕТРІИ, АДЕКЗ ДЕ МЗСВРЗТОРІИ АСМІИ, КАРЕ ЕИ АЛШ

*) Despre viața episcopului Amfilochie voi înzice de-o-cam-dată numai aceea ce reportă amicul său doctor Wolf. El era măna dreaptă a celebrului mitropolit Iacob Stamate în mișcarea, ce se dede literaturii moldovene la stărșitul secolului trecut. Din opurile lur, cunosc o Geografie și o Aritmetică, tipărite la Eși în 1795 și devenite astăzi foarte rare. Amfilochie mai lăsase în manuscriptū o istorie a Moldovei, intitulată „λόγοι και έργα“ scrisă în 1752 și care se păstra într'o vreme la protoereul Rodostat, în ținutulū Hotinului, unde a vezut o părintele meu. Presintând aici vr'o doi specimînî, scoși din cărțile românești ale eruditului vlădică, noi urmăm sistemulū, ce l'am aplicat deja cătră opurile mitropoliților Dosotei și Varlaam, de a respândi cunoștința său, mai bine zicând, gustul vechii noastre literaturî prin publicarea unor strasurî limi bisticește său istoricește mai însemnate. Nota d-lui Hasdeu,

**) Veđi Lumina de Dl. Hasdeu Iași 1863, p. 58—62.

изводитъ ши лѣѣ дѣт ши варе каре нѣме ши семне, ши мзкаръ де нѣ се ши обичнѣск ꙗ тоате локвриле тотъ кѣ оуны ачелашь кипъ ши вбичею, даръ гързши де ачелешь нѣмири ши семне сз сѣжескъ.

Лче ѣтѣлъ де тоате мзсѣриле есте оуны гързѣнць де врзъ, нѣминдѣ ль линѣе плинз; ꙗ де ачесте линѣи лѣ гързѣнце факъ оуны дѣѣеть: 4 дѣѣете факъ оуны латъ де мѣнз; кѣ треи лѣтѣри де мѣнз лѣ 12 дѣѣете факъ оуны пичоръ, кѣ нои нѣмимъ-ш палмъ дѣмнас з; кѣ 6 де ачесте пичолре лѣ палме факъ пѣсѣ гѣмметрикъ

Гѣмметрѣи чѣи веки фзчел пѣсѣ де 5 пичолре, гърз лѣсм сз обичнѣеѣе де 6, дѣпз кѣм ши аичи лѣ нои ꙗ Молдова, кѣ сз фаче де 6 палме домнеѣи: кѣ 3 де ачѣи пѣши факъ ш пѣжжинз де а Парижѣлѣи, ꙗсз кѣ а лѣрѣ мзсѣрз де пичоръ.

Ѡ стадѣе, лѣ кѣмъ зикъ Рѣсѣи, версть, кѣпринде ш сѣтз долъ зѣчи ши чинчи де пѣши.

Ѡ милз италѣенаскз кѣпринде 3000 де пѣши, врѣи 8 стадѣи.

Ѡ легз кѣпринде 4000 де пѣши, врѣи 32 де стадѣи.

Ѡ милз немцаскз кѣпринде 5000 де пѣши, лѣ 40 де стадѣи.

Ѡнъ грдѣ дѣ меридѣанѣлѣи, лѣ а чѣркѣлѣи де а мѣдзззи, кѣпринде 25 де леги, врѣи 200 де стадѣи.

Л мѣлте ши ꙗ мѣлте кипѣри мзсѣрз шѣменѣи ꙗ лѣме, гъръ нои сз кѣштзъмъ а ноѣстре свичеюри де аичѣ, ши сз ведемъ де сз потривескъ кѣ а алтора.

Ши маи ꙗтѣи вомъ зиче пѣнтрѣ пичорѣ парижѣлѣи, кѣ нѣ сз потривѣѣе ници кѣ пѣлла дѣмнаскз де аичѣ ници кѣ пичорѣл чѣлъ векио лѣ Ромѣи, фѣиндѣ крес ѣтз дѣкѣтъ ачѣлъ векио, кѣ сѣ мзрѣтъ маи кѣ долъ дѣѣете маи маре дѣкѣтъ

ааь Ромѣи; къ м'атѣ гжачевире фжкѣрѣ гевметрѣи ши астро-
номѣи пентрѣ ачастѣ адашчире, фкѣркѣндѣсе дтрѣ мѣсѣриле
меридѣанѣи, дтрѣ кжть къ фчепѣрѣ де нѣвѣе а кѣста мѣсѣ-
риле веки*) днкѣ поменириле аѣи беспасѣднѣ дпѣрѣть, ши де
аа лѣте семне каре саѣ афлаать: дтѣи пичодре сѣпѣте д пѣ-
трѣ пе аа мѣрмѣнтѣи. аа доиле сѣпѣте д фѣерѣ ши спижѣ,
аа трѣиле, д мѣсѣриле де лѣкѣри ши миле, аа патрѣле д мѣ-

*) Pentru a se încredința cât de adevărată e această oserbare a
lui Amfiochie, puteți vedea înșirarea unui mare număr de
opiniî nepotrivite sѣu contrazi ătore în famosa Enciclopedie
franceză din seculul trecut, pe care învățatul vlădică trebui
s'о fi cunoscut. Despre măsura lungă a Romanilor, idea cea
mai precisă о datorim lui Isidor, care zice: „Digitus est
, minima pars agrestium mensurarum. Inde uncia habens di-
,gitos tres. Palmus autem quatuor habet digitos; pes sede-
,cim d'gitos. Passus pedes quinque; pertica passus duos, id
,est decem pedes.“ Acăstă măsurare, totuși nu se prea u-
nește cu a lui Varrone, bună оră. Celebrul Canina face ur-
mătoarea calculă: „Il piede sculpito nel cippo di Statilio e-
,sistente nel museo Capitolino corrisponde a M. 0.294: il
,piede Capponiano M. 0.298; il Cossuziano M. 0.294; l'E-
,buziano M. 0.297; e quello esistente nella libreria Vaticana
,M. 0.295; e quello ultimamente scoperto fuori di porta La-
,tina ed esistente nel museo Kircheriano M. 0.296. Onde
,prendendo un termine medio tra tutti i suddetti ritrovati
,si potra stabilire con certezza essere il piede antico romano
,eguale a M. 0.296. Da questo risultato si vengono a stabi-
,lire per le misure di lunghezza i seguenti rapporti calcolati
,a semplici milimetri del Metro; cioè il d'gito M. 0.018;
,l'oncia M. 0.024; il piede M. 0.296; il pas o M. 1, 480;

сврилe пичорѣлѣи че дѣ лѣсать вредникѣлѣ Коуѣѣ Фарнезѣлѣнѣ
 пе знѣсрилe де ла а са кѣрте лѣ Рома; ши афларѣ кѣ чеа мли
 драптѣ мѣсѣрѣ есте лѣ млиле романе, каре салѣ мѣсѣратѣ де
 Беспасѣанѣ лѣпзратѣ, лѣсѣндѣ ши мѣсѣрѣ пичорѣлѣѣ сзплатѣ лѣ
 спижe: ши кѣ ачастѣ мѣсѣрѣ сз сѣлѣескѣ Романѣи пѣнѣ лѣ зѣѣа
 де астѣзи; каре мѣсѣрѣ де пичорѣ аиче нон нѣ пѣтемѣ пѣне,
 не пѣтѣндѣ кѣ сз лѣкапѣ лѣтр'ачастѣ карте, карѣ дѣпѣ кѣмѣ сз
 афлѣ скрисѣ амѣ лѣлатѣ мѣсѣрѣ де оунѣ деѣетѣ, кѣ пе лесне вѣ
 кѣнѣоѣеи ѣри чине а вѣи се черчетезе. Иѣтѣ мѣсѣрѣ оунѣ де-
 ѣетѣ, че сз афлѣ лѣ мѣсѣрѣ де пичорѣлѣ, че лѣлѣ тилѣзритѣ лѣ
 спижe Беспасѣанѣ лѣпзратѣ, кѣм сз веде:

Мѣсѣрѣ де оунѣ деѣетѣ де лѣ мѣсѣрѣ пичорѣлѣи беспасѣанѣ:

Мѣсѣрѣ де оунѣ деѣетѣ лѣ мѣсѣрѣи де пичорѣлѣ Парижилорѣ:

Дѣпѣ адеверинѣлѣ че амѣ лѣлатѣ а мѣсѣрѣи де оунѣ деѣетѣ
 динѣ палмѣ домнѣскѣ а Молдовѣи сз афлѣ аша:

Кѣчи вѣзѣндѣ, кѣ мѣсѣрѣ де пичорѣлѣ Ромѣи нѣ вине де
 ѣ потривѣ кѣ мѣсѣрѣ пичорѣлѣи де Парижи, намѣ лѣчетатѣ а
 черчета ши пентрѣ палмѣ домнѣскѣ, че сз ѣкѣчинѣеѣеи аичѣ лѣ
 Молдова; ши лѣждѣ сама дѣпѣ кѣм фѣче норѣдѣлѣ мѣсѣрѣи,
 афлѣндѣ ши пе ѣлѣре каре фѣцѣ де маѣ лѣкрединѣатѣ, кѣмѣ арѣ

„la pertica M. 2,960; lo stadio M. 184, 900; ed il miglio
 „M. 1480...“ Identitatea *degetului* moldovenesc cu acel roman
 de pre cangiulū lui Vespasian, descoperită de cătră Amfi-
 lochie, aruncă o nespūsă lumină asupra acestor încurcate în-
 trebari!

МЗСРА ДЕ ПАЛМА ДОМНАСКЪ Д'АПТЪ, КАРЕ СЪ АФЛЪ ЛСЕМНАТЪ ПЕ
ФУЕРЪ Л ВУСТІЕРІЕРІА КЪРЦІИ ДОМНЕЦИИ Л ЪШИ *), ШИ АВЖНА АМЪ
ЛПЗРЦІТЪ Л ДЕЦЕТЕ ДЪПЪ ВБИЧЕЮ, Л 12; ШИ АФЛЪНА МЗСРА
ДЕЦЕТЪЛШИ ДЪПЪ КЪМЪ СЪД АРЪТАТ МАИ СЪСЪ АМЪ АТОКМАТЪ КЪ
А РОМІИ ШИ А ПАРИЖЪЛШИ, ШИ ДЕКЪТЪ А ПАРИЖЪЛШИ ВИНЕ МАИ
МИКЪ, ІАР КЪ А РОМІИ ВИНЕ ТОКМА; КЪ ЕСТЕ В МИНЪНЕ КЪМЪ
СЪД ПЪЗИТЪ ЛТРС АЧАСТЪ ЦАРЪ В МЗСРЪХ АТЪТА ДЕ РЕКЕ, ПОТРИ-

*) Din aceste cuvinte se vede, că vlădica nostru a scris cartea sa nu în Eș^z, ci în ținutū. Modelulū palmei domnești se pōte vedea pănă acum sculptit pe turnul bisericii Sf. Nicolai cel vechiū; ceea ce autorul nostru se pare a nu fi știut, petrecând mai multū totū la Hotin, în cât era silit a avea recursū pentru resemnemente la „ōre-care fețe“ și la cercetarea modului geometric poporan. Observațiile lui Amfilochie despre măsurile moldovene în alăturare cu acele antice sînt cu atîta mai insemnate, că archeologii noștri aū trecut nu știū-cum cu vederea acestă importantă cestie. Roposatul Draghicii nici pomenește măcar metrică în „Anticele Romanilor“. D. Bojinca, în „Anticele Romanilor acum întăea ōră romănește scrise“, abé-abé atinge întrebarea „despre pondurī și măsuri“; de și limpezeste pe largū mai multe alte puncte, asemănând la tot pasul, în prețioșele sale note, obiceiul roman cu ale noastre. Vom insemna aci, că însăși încheerea aritmeticei lui Amfilochie este o frumoasă reamintire archeologică a romanismului nostru. Pentru a numera,—zice el— „Romanii cei vechi se slujau cu niște creștături au insemnări pe bețișōre, că încă și la noi tot se ține pomenire, și mai multū între pecurari, de-și facū a lor semi pe niște lemnișōre numindu-le.“ Ș'apoi mai zică cine va, că aū fost timpuri, fie cât de fanariotice sau străine, când Românii și-arū fi uitat latinitatea!

ВИНДЄСЗ КЄ МЗЄЄРИЛЕ АСИ БЕСПАСІАНЬ ЛПЗРАТЬ : КЗ А ПАРИБЄСІАН
ВИНЕ МЗРИТЗ АПРОАПЕ КЄ ДОЛЖ ДЄЦЕТЕ МЛИ МЛРЕ ШИ ДЄЖТЬ А-
ЧАСТА, ШИ ДЄЖТЬ А РОМІИ.

ШИ ПЕНТРЄ АЧАСТА ВЗЗИНДЪ АЧАСТЗ СКИБЕАРЕ, МІМЪ ЛДЕМ-
НАТЬ ДЕ А СКРИ ЛТРЄ АЧАСТЗ КЗРЦЄЛІЕ, ПЕНТРЄ АДЪЧЕРКЪ АМИНТЕ *)•

*) Din cartea: „Elemente arithmetice arătate firești ; acum în-
„tăi tipărite, în zilele Pre-Luminatului și Pre-Inălțatului Dom-
„nului nostru Alexandru Ioan Calimah Vodă, cu blagoslo-
„venie Preosfințitului Mitropolit al Moldaviei, Chyrio Chyr
„Iacov, întru a Preosfinției sale tipografie în sfânta mitropo-
„lie, în Iași, la let 1793 dechem. 11. Saū tipărit de Ghera-
„sim Ierodiamon și de Pavel Petrov.“ In-4 peste totū pagine
VIII și 166. Metodulū e catichetic : cu întrebări și respun-
surī. Acēsta e cea întăe aritmetică tipărită românește. Chiar
primul cuvīnt al titlului e un neologismū : *elemente!* In pre-
fēța, subsemnată „Amfilohie Hotinul“, se află, între altele :
„Văzind noi bunătatea și înărirea acestei cărți, am silit din
„tótă prostia științii mele de am tălcuit-o și am aședat o după
„al nostru obiceiū de numerare și în limba noastră moldove-
„nească ; fiind atăta de trebuincōsă în toate trebile vieții nōs-
„tre, căci nimica nu se pōte face unde să nu între acest
„meșteșugū : că de vom vre să căutăm pentru lucrurile ce-
„rești, aū pōte-se fără de acēsta ? asemenea când să căutăm
„și pentru a pămēntului și a sa împărțire, cum și pentru
„chilernisirea și aperarea de tōte cele împotivitōre, aū pute-
„vom fără a pune mai înainte tōte în orânduclă, că arătatū
„se vede întru facere de neguțitorie, a cumpera și a vinde.
„că fără de acēsta nu se pōte ? Meșteșugū și învățatură cu
„adevăratalū intru toate folositōre, de la care ni vine tótă cea

Din „*Deobște gheografie* pe limba moldovenească scoasă de pe gheografia lui Bufier, după orânduiala care acum mai pre urmă s'a'u așezat în academia de la Paris. Acum întâiu tipărită: în zilele prea luminatului și prea înalțatului Domnului nostru Alexandru Ioan Kalimah Voevod. Cu blagoslovenia și cu toată cheltuiala preosfințitului Mitropolit a toată Moldavia Kirio Kir: *Iacovă* întru a Preosfinției sale tipografie în sfânta Mitropolie, în Iași, la 1795 avgust 22. *).

КЪБЛАНТЬ КЪТРЪ ЧЕТТОРЮ.

Вестѣ каре аș ешитѣ пентрѣ ачлстѣ кърцѣліе, кѣ нѣмеле де Гевграфіе де вѣще, нѣ нѣмли л франціе, оунде динтрѣ лтѣн аș ашззатѣ врѣндѣлал днтра честь фелю, дарѣ ши лтрѣ алте локѣри, ши цѣри, сѣл прѣимитѣ ка оунѣ лѣкрѣ овшорѣ пентрѣ лѣзцѣтѣра Гевграфіен, тѣлксиндѣш лфѣинцѣ фіеѣше каре цѣрѣ пе аса лимѣз. каре акѣмѣ ши лтрѣ аноастрѣ, асѣ да ла лѣминѣ нѣл лиѣитѣ, кѣчи кѣ адеврѣтѣ нѣ ѣра кѣ пѣтинцѣ, лтрѣ алтѣ кипѣ. асѣ да ш врѣндѣлалз маи кѣ оушѣринцѣ, ши маи кѣ леснирѣ пентрѣ лѣзцѣтѣра гевграфіен, чѣлорѣ че вѣескѣ аши локѣрилѣ де фіеѣше каре парте де а пѣмѣнтѣлѣн. Лпѣрѣции, Цѣри, Четѣци, Мѣнѣци, ши Рѣѣри. каре сѣ

„bună stăpânire și chivernisire, că fără de acésta noi am „petrece o vieță întunecată și încurcată, neștiind nici cum și nici câte să fie lucrurile!“ B. P. H-ă.

*) Veđi la început: **Сувântă** etc. și apoi la p. 228—230.

скріє личѣ де ржндѣ пентрѣ фолосинца тинерилорѣ, де але цине минте, каре лче парте де локѣ ёсте, ши че нѣме аре. пе кжть сас пѣтѣ пѣнѣ акѣмѣ де а сѣ кѣнолѣе, асѣпра ачестѣи глобѣ де пѣмжнтѣ, ши лпѣ. нѣ дѣпѣ кѣмѣ ёра лтрѣ ачѣ маи денаннте геѣграфіе, лтрѣ каре сѣ кѣспринде толте нѣмеле де цѣри, ши локѣри, лтрѣ нице влрвѣре вѣершѣри де поетикіе, каре ллок де а авѣ тинерѣи аѣстѣорю, ши фѣлосѣ. ёи сѣ лѣсѣрчина де ѡ грѣстате, кжть де мѣате ѡри лтѣмплажндѣсе ла оѣнѣи де а дѣспринде ачѣстѣѣ, ёи нѣ сѣ маи грижѣ де алтѣ рѣмѣшицѣ че маи рѣмжнтѣ. рѣмжндѣ ка ши кжндѣ сарѣ лѣа ѡ пѣатрѣ дѣпе ѡзѣгрѣвалѣ мозанчаскѣ, каре алтѣ нѣ арѣи пѣтѣсѣ сѣ фіе, фѣрѣ декжть тотѣ кипѣа стрикать.

Дѣ ѡ маи пе е оѣрѣмѣ кѣ пѣртарѣ де гриже, ши кѣ аѣѣторюль де оѣнѣ алѣс маиматикѣ, ши пѣинѣ де алте лѣвѣцѣтѣри, сѣс кѣрѣцитѣ, ши сѣс лдрѣптате дѣпѣ кипѣа кѣмѣ сѣ веде. дѣпе каре лѣкипѣирѣ, ши нои лдрѣзѣнндѣ амѣ тѣамѣчито (историчѣе), дѣпе лимѣа италіенаскѣ, пе лимѣа молдѣвенаскѣ, пентрѣ лѣсѣши глобѣа пѣмжнтѣсѣи, гарѣ лѣвѣцѣтѣриле чѣле пентрѣ сѣфера черѣскѣ сѣс лѣгать, пѣнѣ лѣ времѣѣ кжндѣ сорѣ лѣдемѣа алѣїи кѣ маи вѣнѣ причѣпирѣ де а лѣкипѣи ши лѣсѣши сѣфера пе ачѣастѣ лимѣѣ.

Ши мѣкарѣ кѣ лтрѣ толте лѣвѣцѣтѣриле лтѣи сѣ лѣвѣцѣ че ёте маи оѣшорѣ, лпѣи сѣ сѣе ла чѣле маи греле, дѣпѣ кѣмѣ ши лтрѣ ачѣстѣа, фіинѣ дѣнтрѣ лтѣѣ Геѣграфіе, лпѣи Кѣзѣмографіе, фіинѣ кѣ, Геѣграфіе арѣтѣ нѣмаи пентрѣ пѣмжнтѣ, гарѣ кѣзѣмографіе пентрѣ голтѣ лѣмѣѣ. ши пентрѣ ачѣстѣа лтѣи сѣ сѣ лѣвѣце ѡпартѣ, лпѣи толте пѣрѣциле.

Дѣчи юбите четиторю, пріимѣе ачѣстѣ пѣцинь, ши те

ЛВАЦЪ, КЪ ПЕ ОУРМЪ ВЕН ШИ ШИ ЧЕЛЪ МЪЛТЬ. ШИ ТЕ ЛАСЬ КЪ
ПАЧЕ, КЪ ЕС СЪНТ ДЕ АПЪРЪРЪ

РЪГЪТОРИО КЪТЪРЪ ДМЪНЕЗЕС ПЕНТЪРЪ
ФОЛЪСЪЛЪ Православїен воастрѣ.

Смеритъль дѣре Ярхіереи,
АМФИЛОХІЪ ХОТІНІЪЛЪ

СЪ МАИ АДЪМЪЕ КЪТЪРЪ ГЕУГЪРЪФІЕ АЧАСТА ШИ ПЕНТЪРЪ УРА-
ШЪЛЪ ПЪШЪЛЪИ. СКОАСЪ ДИНЪ ГЕУГЪРЪФІЕ, АЛКЪТЪИТЪ ДЪРАШЪЛЪ
ТЪРНОВІИ ДИНЪ ОУНГЪРІЕ, АЛ АНЪЛЪ 170±, ДЕ ФРАНЦЕСКЪ ШМИ-
ДЕГЪ ГЕУГЪРЪФЪ. Клпъ 3.

ДЪСПРЪ МОЛДОВІА. — ДѢТРЕВАРЕ?

І: ЧЕ ТРЕВЕЪ СЪ ЛЪЗЪМЪ АМИНГЕ ДЕСПРЕ МОЛДОВА?

Р: ПРЕКЪМЪ ЯРДЪЛЪС АША ШИ АЧАСТА АРЕ ДЪЕСТВАРЕ ДЕ
ВІИ, ПЪМЪНТЪЛЪ ГРАСЪ, ХЪЛЕЩЕЕ, ВІХОЛИ. ШИ МЪНЦИ ДЪБОГЪЦІИ
КЪ АЪРЪ, ШИ АРЦИНТЪ, АШИДЪРЪКЪ ПЪДЪРИ, ПЪМЪТЪ МЪЛТЬ, ДЕ ТОТЪ
ФЕЛКЪЛЪ ДЕ ДОВІГОЛЧЕ, ШИ МЪЛЦИМЪ: ДЕ МІЕРЕ. КАИ ТЪРЧЕЦИ ШИ
РЪМЪЛНЕЦИ. АЪНЦИМЪКЪ ЕСТЕ ДЕ 35, ДЕ МИЛЕ, ШИ АЪЦИМЪКЪ ДЕ 28.
МАИ ДЕ МЪЛТЬ АЧАСТЪ ЦІРЪ СЪ НЪМЕ: ДАКІЕ РИПЕНСАСКЪ, (СЪ
ЯЛПЕСТРАСАСКЪ,) ДЪИЪ АЧЕА ДЕЛА МЪЛТЕ ФЕЛЮРИ ДЕ НАМЪРИ СЪ
НЪМЕ ГЕПИДІА. ШИ ГОТІА. ПЪРЪ ДЕ ОУНГЪСИ КЪМАНІА. ПЪРТЪКЪ
ДЕСПРЕ МЪЛЪЗЪ ПОЛІТЕ ПЕНТЪРЪ АПЪ МОЛДОВІИ ШИ МЪНТЕЛЕ ЧАХЪЛЪС-
ЛЪИ УНЪМЕ МОЛДОВА. ПЪРЪ ПЪРТЪКЪ ДЕСПРЕ АМЪЛЪЗЪ ШИ. УНЪМІЕ ВЪ-
ЛЪХІА ДЕ ПРЕСТЕ МЪНЦИ КАРЕ ПЪНЪЛЪ АЛ АНЪЛЪ 1449, ДА ВІРЪ
ДЕШИЛАРЪ. ПЪРЪ АЪМЪЛЪ ДЪ ТЪРКЪВЪКЪИ ПЕ ФІЕЩЕ КАРЕАНЪ: 58000,
ГАЛБИИ ИГЪЛІЕНЕЦИ, КАИ 500, ШИ ШОИМИ 300.

2. ПОРОДЪЛЪ ЦИНЕ ЛЕУКЪ ГРЕЧАСКЪ, ШИ ЕСТЕ СЪПЪСЪ ПЪ-
ТЪРЪХЪЛЪИ ДЕ ЦІРИГРАДЪ.

3. Ромѣни, (саѣ Романи,) сѣнтѣ аместекаци кѣ сирѣи, вѣлгари, армени, ши тѣтари.

4. Локѣль чель динтѣи л мслова сѣ нѣмѣше Шшѣ, саѣ Шѣѣ, каре ѣсте Митрополиск атотѣ Принципатѣль, апроепе де апа прѣтѣлѣи, чѣсѣ нѣме маи демѣат Хѣерасѣмѣ оинде ѣсте кѣртѣ Принципатѣлѣи, пентрѣс каре лѣсѣши Трѣлѣнѣ лпѣрѣлѣль, лкѣрѣцеле сѣлѣ фѣлѣе лѣѣтаре, кѣ арфи зидитѣ лнѣинте де на-щѣрѣ лѣи Хѣ. пентрѣс лѣкѣнѣлѣ Конѣслѣлѣи Романилѣорѣ, ши л стрѣжнѣлѣорѣ лѣи, каре сѣ нѣме лѣзигѣсѣ. лкарѣ кѣрте сѣ нѣмѣрѣл 16000 де ѣдѣи. дѣпѣз ачѣл нѣ пѣщини ани, трѣкѣнд лѣ миѣж-локѣ, лтра тѣжѣлѣ рѣзѣмирице сѣлѣ лнѣонѣтѣ, ши сѣлѣ зидитѣ лѣ 20,000 де ѣдѣи, ши маи мѣлѣтѣ, пентрѣз трѣвѣвинѣлѣ Принципѣлѣи, ши л вѣстѣшилѣорѣ лѣи, каре лѣ анѣль 1460, лпрѣвѣнѣз кѣ тотѣ врѣшѣлѣ де фѣкѣ сѣлѣ рѣѣсипитѣ.

5. Шшѣ лѣ лѣат нѣме де лѣ стрѣжнѣлѣ Романилѣорѣ чѣ сѣ кѣѣмѣ лѣзигѣсѣ, ши де лѣ шанѣлѣ чель де вѣтѣлѣ. лтрѣз карѣ врѣшѣ ѣсте сѣлѣнѣлѣ Архѣеписѣопѣиѣ.

6. Лѣ анѣль 1465, Стефанѣлѣ принципѣлѣ маи сѣсѣ нѣ-мѣлѣ кѣрте, сѣлѣ четѣте де нѣзнѣлѣлѣ вѣлѣ зидитѣ, дѣла карѣ нѣ пѣщини ани орѣлѣлѣ сѣ нѣме Стефанѣлѣвѣцѣлѣ. лѣрѣз дѣпѣз чѣ Ле-шѣи пѣ Стефанѣлѣ вѣдѣз лѣлѣ нѣгонитѣ, лѣ анѣль 1491, лѣрѣзш динѣлѣ причинѣлѣ фѣкѣлѣи сѣлѣ прѣлѣзидитѣ, ши дѣпѣз ачѣл трѣкѣнд ани лѣ миѣжлокѣ, нѣсѣлѣ нѣмѣрѣлѣ лтра чель лѣкѣ, маи мѣлѣтѣ дѣкѣжѣтѣ 600 де ѣдѣи.

7. Ялѣонѣлѣлѣ врѣшѣлѣ Соѣлѣлѣ, (сѣлѣ Сѣлѣлѣлѣ) нѣ дѣпѣрте де апа сирѣтѣлѣи (сѣлѣ шрѣтѣлѣи,) лтрѣвѣ карѣ маи кѣ дѣлѣдинѣсѣ шѣ-де Вѣсѣвѣдѣлѣ Молѣлѣвѣиѣ.

Din „*Loghică*“ adică partea cea cuvîntătoare a filosofiei“ tipărită în Buda în 1799, (fără nume de autoru sau traducător. *)

— — —
К а п в ъ.

Д Ѣ К Ѣ В И Н Т Ѣ.

54). Идеяе, каре ле джипвим, ши ле фачем дн минте, ле спнем алтора прин квинте, кз квинтеле слнт сѣмнеле Иденлор каре сѣмне кс сзнет дкеат ле спнем.

Сзнет дкеат мсте тоатз ворел, карѣ умел в ворѣще, ши сз полте скрїе.

Семнел мсте, а крса-Идее дми стърнеце а алтн лс-крс Идее.

Идеез: лкрзмиле слнт семнел дтристзрїи, кз Идеа лкрзмилор не стърнѣще нолв Идеа дтристзрїи- кзчи кжд ведем пре алтл лкрзмлнд, ддатз не джипвим д минтѣ ноастрз, ши гждим, кз ачела мсте трист.

55). Де квинте, каре ксм ам зис, слнт сѣмнеле Иденлор, ачѣстѣ дсамнз:

а), д пстѣрѣ ноастрз мсте врн че лкрс кс че кс-вжнт сзл дсемнлм, ши сзл спнем, сзл прекзм зик Философїи, ксвинтеле слнт сѣмнеле лкрсвлн, карел ан д минте, кс че ксвинте воим сзле спнем.

Кз де нс ар фи дин вод ноастрз ксвинтеле, чи дин лс-крсри ар крце нмеле лор, алтнчи ла тоатѣ нѣмзриле кс ачелаш нме сар кїема лскрсрилe.

*) Veđi p. 50—58.

в). Пентрс ачѣа зичем кѣвинтеле, ка лацѹи, кѣтрѣ кл-рѹи ворвѹм, сѣне лѣцелѣгѣ.

г). Л ворвѣз ничи оѹи кѣвѣнт нѣсѣ каде а зиче, каре нѣ аре кѣноскѣтѣ лѣсемнѣре.

Кѣ ашѣ ва фи нѣман сѣнет дешерт, дѣкк ачелл, кѣ кл-реле ворвѣши, нѣ лѣцелѣѣе, че лѣсемнѣзѣ кѣвѣнтѣл, карел спѣнтѣ лѣи, ши нѣ те полте лѣцелѣѣе, че врѣи, кѣ кѣвѣнтѣл ѣсте, ка сѣ арлте алтѣл вол, ши гѣндѣл челѣи че грѣѣѣе.

д). Ка мѣи лѣзне сѣне лѣцелѣѣем, сѣ каде фолрте вѣне сѣ лѣшм аминте, ши сѣне фе;иѣ, ка сѣ нѣ ворвѣм кѣвинте кѣ лѣдолѣл, каре ши ашѣ ши лѣтралт кип сѣ пот лѣцелѣѣе, лѣекѣ : кѣ оѹи кѣвѣнт мѣи мѣлте лѣдеи лѣсемнѣнд.

Кѣ нѣ полте фи ка сѣ нѣсѣ лѣтѣмпле аѣрѣ кѣвинте, кѣ каре мѣи мѣлте лѣдеи ши лѣкрѣри сѣ лѣсемнѣзѣ, кѣ сѣнт мѣи мѣлте лѣкрѣри дѣкѣт кѣвинте пентрс ачѣа Философѣл се каде ка сѣ хотѣраскѣ кѣвѣнтѣл, каре лѣсминѣ мѣи мѣлте лѣкрѣри, ши сѣ шѣе, че лѣде, ши че лѣкрѣ волѣѣе сѣ лѣсемнѣзѣ ачел кѣвѣнт, ка чел че лѣде, сѣ нѣсѣ лѣвѣлѣсскѣ лѣ лѣдолѣл, ши минтѣ ши лѣтрѣ парте, ши лѣтралтл сѣсе плѣѣе, ѣаре ачѣста, сѣл ачѣа вл сѣ лѣсемнѣзѣ, сѣл чел че ворвѣѣѣе, сѣ лѣцелѣгѣ прин ачел кѣвѣнт оѹи лѣкрѣ, ѣѣрѣ чел че лѣде кѣвѣнтѣл, сѣ лѣцелѣгѣ алт лѣкрѣ, пентрс ачѣа мѣи лѣнѣинте дѣ толте чѣи че ворвѣск, сѣш ѣ сама, сѣ сѣ лѣцелѣгѣ, че грѣеск.

е). Лѣнтрс карѣ кѣрѣе ачѣста, кѣм кѣ кѣвинтеле лѣцелѣпѣилор, кѣ каре спѣнт кѣѣетеле сѣле, ашѣ трѣвѣе сѣ фѣе, ка тотѣѣѣл ачѣлѣ кѣвинте, ачѣлѣши лѣдеи, ши лѣкрѣри сѣ лѣсемнѣзѣ, ши ачѣлѣши лѣкрѣри кѣ ачѣлѣши кѣвинте сѣсе спѣе, а-

ДЕКЪ: КЪВИНТЕЛЕ НЕ МЪТАТ ПЪРЪРЪ СЪ ЛСЕМНЪЗЕ ТОТ АЧЪЛЪШИ
ЛЪКРЪРИ.

56). КЪВИНТЕЛЕ, КАРЕ АЧЕЛЪШ ЛЪКРЪ ЛСЕМНЪЗЪ, СЪ ЗИКЪЗ
КЪВЪНТ ГРЕЧЕСК СИННОНИМА, НОИ ЛЕ ПЪТЕМ ЗИЧЕ ДЕ ОУН ПЪ-
МЪ, СЪВ МАИ ВИНЕ ДЕ ОУН ЛЪКРЪ, АДЕКЪ: КЪВЪНТ, ГРАЮ,
ВОРЪЗ, АЧЪСТЪ ФЪИНА КЪ ОУН ЛЪКРЪ ЛСЕМНЪЗЪ, СЪНТ КЪ-
ВИНТЕ ДЕ ОУН НЪМЕ.

57). ПЪРЪ КЪНД КЪВЪНТЪЛ ДИН ЛСЕМНАРЪ СЪ ЧЪ ДИН ТЪЮ
СЪ МЪТЪ, КА СЪ ЛСЕМНЪЗЕ АЛТ ЛЪКРЪ. КАРЕ АРЕ АЛТ НЪМЕ, ШИ
НЪМАИ ПЕНТЪРЪ ЧЕВА АСЪМЪНАРЕ, КАРЪ МЪСТЕ ЛЪРЪ АМЪНДОЛЪ ЛЪКРЪ-
РИЛЕ АЧЪЛЪ, СЪ ЗИЧЕ ЛСЕМНАРЕ, МЪТЪТЪ, АДЕКЪ: НЪ ЛЪРЪ Л-
СЕМНАРЕА СЪ ЧЪ ДИНТЪЮ; ПЪРЪ КЪВЪНТЪЛ СЪ ЗИЧЕ МЪТЪТ, ПЕН-
ТЪРЪ КЪ ДЕЛА ОУН ЛЪКРЪ СЪ МЪТЪ СЪ ЛСЕМНЪЗЕ АЛТ ЛЪКРЪ.

58). АДЕКЪ: КЪВЪНТЪЛ ШКО ЛЪРЪ ЛСЕМНАРЪ СЪ ЧЪ ДИН
ТЪЮ СЪ ЗИЧЕ, КЪНД ПРИИ ЕЛ ЛЪЦЕЛЪЦЕМ МЪДЪЛАРЪ, ШИ СЪРГАЧЪЛ,
КЪ КАРЕ ВЕДЕМ ЛЪКРЪРИЛЕ ЧЪЛЕ, КАРЕ АЪ ТЪРЪП, КЪ ДЕЛА ЛЪПЪСТ
СЪВ РЪНДЪИТ, КА АЧЕСТ КЪВЪНТ АЧЕЛ ЛЪКРЪ СЪ ЛСЕМНЪЗЕ; ПЪРЪ
КЪНД НЕЩИНЕ, КЪМ АЪ ФЪКЪТ ШИ Цицерон, ЧетатЪ Коринѡзъ
Ш НЪМЪЩЕ ШКОЛ ЦЪРЪЕ ГРЕЧЕЦИ, АТЪИЧИ ВЪЗИ, КЪ АИЧИ НЪ ЛЪ-
ТЪРЪ ЛСЕМНАРЪ СЪ ЧЪ ДИНТЪЮ, ЧИ МЪТАТ СЪ ПЪ А СЪ ЛЪЦЕЛЪЦЕ
КЪВЪНТЪЛ АЧЕСТА.

59). ПЕНТЪРЪ АЧЪЛ КЪТ КЪ ПЪТИНЦЪ, ЛЪЦЕЛЪТЪЛ ТРЕВЕ
СЪ СЪ ФЕРЪСКЪ ДЕ А МЪТА КЪВИНТЕЛЕ ДИН ЛСЕМНАРЪ СЪ ЧЪ ДИН-
ТЪЮ, ШИ ДИН ЧЪ, КА ТЪ АКЪМ ДЕ ШЕЩЕ Ш ЛЪЦЕЛЪЦЕ ПородЪЛ, ПЪ-
НЪ ЧЕ НЪ ВЪ ХОТЪРЪЖ МАИ ЛЪЛИНТЕ, ЧЕ ВОАЩЕ СЪ ЛЪЦЕЛЪГЪ ПРИИ
КЪВЪНТЪЛ, КАРЕЛ МЪТЪ ДИН ЛЪЦЕЛЪЦЕРЪ СЪ ЧЪ ДИН ТЪЮ.

60). ДИНТЪЛЧЪСТЪ ЛЪЗЪЦЪМ, КЪМ КЪ ПЕНТЪРЪ АЧЪЛ МЪСТЕ
ВОРЪЛ, КА СЪ НЕ ЛЪЦЕЛЪЦЕМ, КЪНД ВОРЪИМ ОУНЪИ КЪ АЛЦЪИ.

61). ДѢКЪ: КВВЛНТЪА ВКЮ ДИИ ВОРБА ЧѢ ДЕ ВЕЩЕ Л-
СЕМНѢЗЪ ОУНѢАТА АЧѢА КЪ КАРѢ ФІЕЩЕ ЧИНЕ, КАРЕЛЕ АРЕ АЧАСТЪ
ОУНѢАТЪ, ВѢДЕ АСКРЪ; ИЛЕ ЧѢЛЕ КЪ ТРЪП.

62). ДѢЧИ ФІИНА КЪ Л ТОАТЪ ВОРБА СЪ КАДЕ СЪ ОУРМЪМ,
ШИ СЪ ЦИНЕМ ЛСЕМНАРѢ ЧѢ НЕ МЪТАТЪ А КВВИНТЕЛОР, ШИ СЪ
СПЪНЕМ АСМИНАТ, ЧЕ ВОРЕИМ, НЪ ТРЕБЕ ФЪРЪ ДЕ СОКОТѢАЪ ШИ
ФЪРЪ ДЕ ЛИПСЪ СЪ МЪТЪМ ЛСЕМНАРѢ КВВИНТЕЛОР, КЪНД ПЪТЕМ
СЪ ВОРЕИМ КЪ КВВИНТЕ НЕ МЪТАТЕ, ЧИ СЪ ЦИНЕМ ЛСЕМНАРѢ, ШИ
ЛЦЕЛЕСА КВВИНТЕЛОР, КЪМ ЛЦЕЛЕГ ДЕ ВЕЩЕ ВАМЕНІИ.

63). ДѢКА ЛПРЕВЪМ МАИ МЪАТЕ КВВИНТЕ ОУНЪА ДЪПЪ АЛ-
ТЪА. СЪ ФАЧЕ КВВЛНТАРЕ, КАРѢ СЪ ЗИЧЕ, КЪ ІАСТЕ ЛЕГЪТЪРА, Л-
ПЛЕТИТЪРА, ШИ ЦЪСЪТЪРА, СЪ ЛКІАРѢ А МАИ МЪАТЕ КВВИНТЕ.

64). МАИ ІАСТЕ, КА СЪ СПЪНЕМ ВАРЕ ЧЕ ЛДРЕПЪТЪРИ ПЕН-
ТЪРЪ ФОЛОСА ГраматичилоР, КЪМ СЪ ВОРЕѢСКЪ ШИ Л ВОРЕЛЕ ЧѢ-
ЛЕ ДЕ ВЕЩЕ, ШИ ВЕИЧЪВИТЕ КЪ ПОРОДЪА, ШИ Л ЧѢЛЕ ЛВЪЦАТЕ
КЪ ЧЕИ ЛВЪЦАЦИ.

а). ФІИНА КЪ КВВИНТЕЛЕ СЪНТ СѢМНЕЛЕ, КАРЕ АРАТЪ ГЪН-
ДЪРИЛЕ [54]. МИНЦІИ, АШѢ ТЕ ПОАРТЪ КА ТОТЪѢСНА, КЪНД ВЕИ
ВОРЕИ КЪ АЛЦІИ СЪ СОКОТЕШИ ШИ ВИНЕ СЪ МАИ САМА. ЧЕ ГЪНДЕЦИИ.

в). СЪ НЪ СОКОТЕШИ, КЪ ТОТЪѢСНА ЛЦЕЛЕЦИ АСКРЪА ЧЕ СЪ
СПЪНЕ, ПЕНТЪРЪ КЪ ЛЦЕЛЕЦИ СЪНЕТЪА ГРАЮАШИ.

КЪ МЪАЦИ АЪА, ШИ ЗИК Л ТАТЪА НОСТЪРЪ, КВВИНТЕЛЕ АЧѢ-
СТѢ: ПРЪКЪМ ШИ ПОИ БРТЪМ ГРЪШИЦИЛОР ПОЦІРИ,
ЧИ ЛЦЕЛЕГ КВВИНТЕЛЕ, ІАРЪ АСКРЪА, ЧЕ СЪ ЛСЕМНѢЗЪ ПРИИ ІАЛЕ,
НЪА ЛЦЕЛЕГ.

г). СЪ НЪ СОКОТЕШИ, КЪ ТОТЪѢСНА ДѢКЪ ЛЦЕЛЕЦИ КВВИН-
ТЕЛЕ ДЕСПЪРЦИТЕ ОУНЪА КЪТЕ ОУНЪА, АЕ ЛЦЕЛЕЦИ ШИ ЛПРЕВНАТЕ,
ШИ ЛКЕАТЕ.

ЯДЕКЗ: ЛЦЕЛЕЦИ, ЧЕ МСТЕ СМ, ШИ ЧЕ МСТЕ А ТОТ ПЪ-
ТЪРНИК, ЛПРЕВНЗ, ШИ ЛКЪЕ АКСМ АЧЪСТЕ КВВИНТЕ ШИ НИЧИ
W ЛЦЕЛЪЦЕРЕ НЗ АЗ АТЪНИ АЧЪСТЕ КВВИНТЕ.

Д). МЪКАР ДЕ МСТЕ Л ПЪТЪРЪКЪ НОАСТРЪ, КА ВРИ ЧЕ АВКРЪ
КЪ ЧЕ КВВАНТ [55]. А): ВОМ ВОИ СЪЛ ЛСЕМНЪМ, ТОТ НЗ СЪ КА-
ДЕ ФЪРЪ ДЕ СОКОТЪЛЪ, ШИ ФЪРЪ ДЕ ЛИПСЪ СЪ АМЕСТЕКЪМ КВВИН-
ТЕ НОАЪ, КЪНД ВОРЕВИМ КЪ АЛЦЪИ, ДЕ ВОИМ КА СЪ НЗ НЕ РЪЗЪ
WАМЕНЪИ.

КВВИНТЕЛЕ СЪНТ КА ШИ БАНЪИ, КЪ БАНЪИ, КЪ КАРЕ СЪ ФАЧЕ
НЕГОЦИТОРЪИ ЛА ПЕРШИ, ЛА ТЪРЧИ, ЛА РЪШИ, ЛТРАЛТЕ ЦЪРИ А-
ФАРЪ ДЕ СТЪПЪНИРЪКЪ ЛОР НЗ ОУМБЛЪ АШЪ Ш' КВВИНТЕЛЕ, КЪНД
ВРИ НОАЪ, ВРИ ДИН ТРАЛЪ ЛИМБЪ WАМЪЛ КВВИНТЕ, ШИ ПЪНЕ
Л ВОРЕЪ, ДЕ НЗ СЪНТ АЧЪСТЕ КВВИНТЕ КЪНОСКЪТЕ ЧЕЛОР, КЪ КАРЪИ
ВОРЕЦИН, ЁШИ КА ОУН БАРВАР, ШИ ТЕ ФАЧИ ДЕ РЪС; ТЪРЪ ДЕ
СЪНТ АВЪМ Л ВОРЕЪ ДЕ ВЪЩЕ ОУНЕЛЕ КВВИНТЕ ДИН ДИМБЪ СТРЕ-
ИНЪ, СЪ КАДЕ АЛЕ ЦИНЪКЪ, ШИ А НЗ ПЪНЕ Л ЛОКЪЛ АЧЕЛОРА АЛТЕЛЕ
НОАЪ, ДЕ НЗ КЪМЪЛ АЧЪЛЕ НОАЪ ДЕ ВЪЩЕ ВОР ФИ ТЪРЪШИ КЪ-
НОСКЪТЕ.

Е). ФЪИИИДЪ КЪ ПЕНТЪРЪ АЧЪЪ ВОРЕВИМ, КА АЛЦЪИ СЪНЕ ЛЦЕ-
ЛЪГЪ (55. В), НЗ СЪ КАДЕ СЪ АМЕСТЕКЪМ КВВИНТЕ СТРЕИНЕ Л
ВОРЕЪ РОМЪНЪКЪСЪ, АДЕКЪ; НЕМЦЕЦИ, СЪС ОУНГЪРЕЦИ, АЗ ТЪРЧЕЦИ,
СЪС СЛАВОНЕЦИ, СЪС ДИНТРАЛТЕ ЛИМБИ, МЛИ АЛЕС КЪНД ВОРЕВИМ
КЪ ДЕ ЧЕИ МЛИ ПРОЦИ.

ПЕНТЪРЪ АЧЪЪ ДЕ РЪС СЪНТ АЧЕЛ, КАРЪИ МАИ ТОТ ДЪПЪ АЛ
ПАТРЪЛЪКЪ СЪС АЛ ЧИНЧИЛЪКЪ КВВАНТ АМЕСТЕКЪ КВВИНТЕ СТРЕИНЕ, СЪС
КЪНД ФАК ЛЪВЪЦЪТЪРЪ ЛА НОРЪД, ЛТРЕЦИ КВВАНТЪРЪИ СПЪИ ГРЕ-
ЧЪЩЕ, СЪС ЛАТИНЪЩЕ, СЪС КЪ АЛЪ ЛИМБЪ СТРЕИНЪ НЪМАИ КА СЪ
СЕ АРАТЕ, КЪ ЁИ ЦЪС АЧЪЛЕ ЛИМБИ.

в). И, з оунде липскѣе Лимба ноастрз чѣ Романѣскз, ши нѣ авем кѣвинте, кѣ каре сз пѣтем спѣне оунеле кѣвинте, маи алес дтрѣ дѣвцзтѣри, ши д Цѣинце, атѣнчи кѣ сокотѣлз, ши исмаи кѣт ѣсте липса, пѣтем сзне дтиндем сз лѣмм кѣвинте ври дин чѣ Гречѣскз, ка дин чѣ маи дѣвцзтз, ври дин чѣ Латинѣскз, ка дела а ноастрз Маникз, пентрѣкз Лимба ноастрз чѣ Романѣскз ѣсте нзскѣтз дин лимба чѣ Латинѣскз.

Din Gramatica tipărită cu cheltuiala din casa scolarelor publice în București 1835.

Л Н Т Р О Д Ѣ Ч Ѣ Р Ѣ *).

Грѣматик'а есте знс мѣщешгѣ прѣн каре дѣвцззмѣ а воркѣ ши а скрѣ о лимбз фзрз грешалз.

Лимбз нѣмѣмѣ ачѣлѣ мѣлокѣ прѣн каре фачемѣ кѣноскѣте ши алтор'а идеѣле сѣз кѣнощѣнцѣле ноастре ; актѣфѣлѣ сѣнт Корѣрѣа ши Гкрѣрѣѣ.

Ка сз воркѣмѣ не сѣзжѣмѣ кѣ ницѣ сѣнете сѣз гласрѣѣ че ле прѣнщѣнцѣзмѣ дѣмпрѣшатѣ, ши не каре ле нѣмѣмѣ Зѣчерѣѣ, кѣнд арзтѣ о фѣицз сѣз знс лѣкрѣ, кѣм омѣ, карте.

Ка сз скрѣмѣ не сѣзжѣмѣ кѣ Литерѣле сѣз Словеле каре сѣнтѣ ницѣ семне че арзтѣ сѣнетеле знеѣ лимбѣѣ, кѣм ъ, а, шчл.

Поѣ авемѣ доз-зѣчѣѣ ши шапте дѣ словѣ, ши ле дѣмпзрѣцѣмѣ дѣн Гласнѣче ши Консѣнатѣ.

Гласнѣчеле сѣнт шапте : а, е, і, о, ѣ, з, ж, ши ле зѣчемѣ актѣ фѣлѣ, кзчѣ сѣнгѣре ши фзрз дѣстѣрѣлѣ алтѣѣ словѣ факѣ знс сѣнетѣ, знс гласѣ.

*) Vezi cursu elementar de literatură de Manliu adaus p. 79—80.

КОНСНАТЕЛЕ СЪНТЪ ДОЗ-ЗЕЧІ: Б, В, Г, Д, Ж, З, К, Л, М, Н, П, Р, С, Т, Ф, Х, Ц, Ч, Ш, Щ, ШІ ЛЕ ЗІЧЕМЪ АСТЪ-ФЕЛЪ КЪЧІ ЕЛЕ НЪ ПОТЪ ДА ЗНЪ ГЛАСЪ ДЕ КЪТЪ ПРІН АЖТОРЪЛЪ ЧЕЛОРЪ ГЛАСНИЧЕ, КЪМ БЕ, БА.

КОНСНАТЕЛЕ ПРОНЪЦІАТЕ КЪ ЧЕЛЕ ГЛАСНИЧЕ, ФАКЪ СІЛАВЕЛЕ СЪС ПЪРЦІАЛЕ ДІН КАРЕ СЕ КОМПЪНЪ ЗІЧЕРІАЛЕ, КЪМ КАР-ТЕ.

СІЛАВА НЪМІМ ШІ О ГЛАСНИКЪ ПРОНЪЦІАТЪ ФЪРЪ АЖТОРЪЛЪ АЛТЕІ СЛОВЕ, КЪМ А-Ъ-Ъ І-РЕ.

МАІ МЪАТЕ ГЛАСНИЧЕ ПРОНЪЦІАТЕ НЪМАІ КЪ О СКОАТЕДЕ ДЕ ГЛАСЪ, ФАКЪ О СІЛАВЪ ЧЕ О НЪМІМЪ ДІФТОНЪ, ДАКА ВЪР ФІ ДОЪ, КЪМ ЕА, ІА, АІ, АЪ; СЪС ТРІФТОНЪ, ДАКА ВОРЪ ФІ ТРЕІ КЪМ МАІ, АІЪ.

ГЛАСНИЧЕЛЕ 8 ШІ І, ЗНЕ ОРІ ВІИДЪ АЪПЪ О КОНСНАТЪ, СЪНТЪ МЪТЕ ЛН ПРОНЪЦІЕ, АДІКЪ АВІА С'АЪАЪ, КЪМ ОМЪ, ТОЦІ; ПЪР АЛТЕ-ОРІ ВІИДЪ, АЪПЪ О ГЛАСНИКЪ, СЪНТ КЪРТЕ, АДІКЪ СЕ ПРОНЪЦІЕЗЪ МАІ РЕПЕДЕ ДЕ КЪТЪ АЛТЪ ДАТЪ, КЪМ АЪ, АІ.

ГЛАСНИЧІАЛЕ 8 ШІ І, КЪНДЪ СЪНТЪ МЪТЕ ШІ КЪРТЕ, ЛЕ ЛН-СЕМНЪМЪ АЪ СЕМНЪЛЪ КЪРТЕЪРІІ (—), КЪМ ОМЪ, ОІ, БЪНІ.

Ъ ЛА ЛНЧЕПЪТЪЛЪ ЗНЕІ ЗІЧЕРІ РЪМЪНЕЦІ СЕ ПРОНЪЦІАЪЪ КА ДІФТОНЪЛЪ ІЕ КЪМ ЛН ЗІЧЕРІАЛЕ: ЕСТЕ, ЕЪ, ЧЕ ЛЕ ПРОНЪЦІЕМЪ ІЕСТЕ, ІЕЪ; ПЪР Л ЧЕЛЕ СТРЕІНЕ СЕ ЧІТЕЦЕ КЪРАТЪ, КЪМ ЪЛЕН'А, ЪРКЪЛЪ.

Din I. Eliad.

ДИМИТРИЪ ЦІКІНДЕАЛ.

(ГКОС ДІН П. 9. А КЪРІЕРЪЛЪІ РОМ. ДІН БЪКЪРЕЦІ).

ДІМІТРИЕ ЦІКІНДЕАЛ С'А НЪСКЪТ ЛН БЪНАТЪЛ ТІМІШОАРЕІ, ЛН САТЪЛ БЕЧКЕРЕКЪЛ-МІК. СЪФЪРШІНДЪ'ШІ ЛЪЪЦЪТЪРІАЛЕ, КА СЪ ПОА-

*.) Vezi Foaiia pentru Minte, Inimă și Literatură din 1839 p. 59—62.

тз фолосі нація сл. се консфінці стзрїї професорале, шї се л-шезз. днвзцзтор псвалік, маї днтжїс дн Перекос, пе срмз дн Белінці шї де ачі дн локсв нащерїї сале. Нс мсат дспз ачел-ста сімціндс'шї кіемареа са, се хотзрж а се днкїна сазжвєї лсї Дзмнезес ка сз сазжаскз шї сз фолосеаскз пе оаменї, шї лсз дарсв Преоцієї.

Ла ансв 1812 преа мїлостївсв днтрс вечнїка поменїре рзпосатсвсї Фрїнц І. Амператсв Івстрїел, пзтрснс де пзрїн-теціале сале сімтіменте шї дндемнат де ненсмзрателе єроїче шї кредїнчолсе довезї че осташі Рсмжнї арзтарз тотд'асна шї маї вкртос дн кампанїа французсакз, порснчі, ка пентрс о маї темєїнкз шї окецїеаскз креціере а рсмжнїлор, сз се днфїїн-цезе сн їнстїтст педагогїк дн Ірлдсв-векїс, сндє днтр'сн ксрс де треї анї сз се прєжтєаскз взрєаці крї сз се оржндсїаскз де днвзцзторї пзвалїчї дн сєщїмїале рсмжнєщї. Їнстїтстсв ачєста се днзєстрз кс патрс вреднїчї професорї шї кс сн катєхєт преот, чєл маї ксчєрнїк шї маї вреднїк де чїнсте.

Ачєщї патрс професорї фзрз; Докторсв де Фїлософїє Псвв Їорковїчї непот де фрате ал вєстїтсвсї астор ал обсєрвациїлор лїмєїї рсмжнєщї тїпзрїте дн а. 1799:

Константїн Лога Дїакновїчї асторсв снєї Грзмзтїчї Рс-мжнєщї;

Јоан Міхсц;

Ігнатїє Фрїц, немц де націє:

Іар ачєл преот катєхєт шї ксчєрнїк шї вреднїк де чїнсте нс псрс фї алтсв декжт сазвїтсв астор ал ачєщїї кзрцї Дї-мїтрїє Цїкїндєал.

Днтре взрєації че ас сазжїт націєї Рсмжнє шї с'аз жзрт-

ФІТ ПЕ СІНЕСІ ФОЛОСВАІ ОВШЕСК ПРЕКЪМ Іорковичі, П. Маіор, Шінкаі ші ааціі, Цікіндеал а Фост знзл дін чеі маі лисемнаці. Ка професор, а фзкст фолоасе фоарте марі лн мзрцінітзл копрінс аа сзліі сале професорале де знде се рзспзндірз атжеца преоці лсмінаці. Ка преот а фост о пілдз де адевзрат сазжітор аа Домнзаві, ші кевінтеле лсі мзртзрісеск, драгостеа кзтре Дзмнезеі че се мзрцінеше лнтрз а апроапелсі. Пентрз джнсзл полте чіне ва зіче кз а стрзлвчіт лн лзкзшзл Домнзаві кз лнвзцзтзріле сале маі мзлат де кжт о міе де фзкліі че се пш ачі дін обічеіі, дшпз кжм зіче лнсшіі лн ачесте лнвзцзтзрі фаца 59, ржндзл 18, єдіція лнтжеа. Дзхзл сзш де лнсфлалт аа Домнзаві де тріміс аа сзш кз сз лмплінеаскз о соліе дін челе маі лнсемнзтоаре пре пзмжнт, кз шн ксвкнт Дзхзл сзш профетік че се веде аа толте націіле, кжнд лнчеп а се десморці ші а мішка кзтре децептаре лнтр'шн фел де сомнамбзлісзм, се веде претзтіндені ші маі вжрос лн ачестз карте плінз де патріотісзмш ші де крецінзтате че фаче пе ом маі мзлат декжт патріот.

Ка астор, шіі а формат о шкоалз маі лнтінсз а ворелі ші а лнвзца націей лнтреці, аа шапте міліоане де ржмжні; а'л аскзата ші а се фолосі вііторімеа, ші аї рзспзнде велкзріле аа лналтеле ші крецінешіле лсі кшуетзрі ші сімтіменте.

Дін кзрціле че а дат афлрз челе маі лнсемнате сжнт: Сфатзр'ле лнцелечеріі чеі сзнзтоасе, тіпзріте аа анзл 1802; — Ядзнаре де лзкрзрі моралічеші аа а. 1808; Спітомзл аа анзл 1808; — О кзртічікз асзпра лнфііцзріі школлелор педагогічє дін Ярдзл-бекіш, аа анзл 1813. — Ші фавзліле саз ачестз карте аа а. 1814.

Прін ачелатъ дін сѣрмъ скріере лѣтѣржтѣндѣсе фанатісма, се скѣлз лсѣпрѣї чѣл маї крѣдъ шї чѣл маї неомендасъ гонїре каре лї шї прїчїнсі о моарте прематѣратъ, сѣш маї наїнте де време, че лѣ смѣлсе дін сѣнѣл фамїліеї сѣлѣ дін прѣснз кѣ снѣл нзскѣт ал сѣш фїѣ жѣне, че дѣ чѣлѣ маї марї фѣрѣдѣїнце, шї каре атѣнчї, лшї сѣвѣршїсе кѣрсѣл цїїнцѣлор лѣлѣте. Моартеа лѣторѣлѣ ност, с лїпсі нація дѣ чѣлѣ маї ф, с молсе нзѣѣдї шї дѣ атѣтел фололсе че пѣтел ѣшї дѣла дѣнѣл лн чѣл маї фрѣмоасъ, тїкнїтъ шї лнцѣлѣантъ вѣрѣтъ; кѣ толѣте кѣ пѣнтрѣ дѣнѣл пѣтем зїче кѣ а трѣїт мѣлѣт лн нѣцїне зїлѣ, пѣнтрѣс кѣ а трѣїт фолосїнд. Трѣїсѣ лѣл а фѣст кѣ лѣвѣзрат о вїлцъ, шї вїлцъ кѣ лѣчѣа че дѣрлзъ дін їсворѣл вїѣцїї че з'че: ѣс сѣнѣт лнвїереа шї вїлцѣ.“

Пѣрѣлѣ Рѣмѣнїлор кѣ моартеа лѣї ѣсте лндоїтъ; пѣнтрѣс кѣ нѣ нѣмаї кѣ лѣ пїѣрдѣст лѣчѣа че нѣмѣлї пѣтеа лѣкѣра чѣст вѣрѣлѣт, чї кѣ гѣлѣнїка лѣї моарте, фѣрѣ дїспозїцїїлѣ омѣлзї чѣлѣ дѣнѣ сѣрмъ, нз се цїїѣ лнтр'ѣлѣ кѣрѣї мѣїнѣ лѣ трѣкѣт о мѣлѣцїїлѣ дѣ мѣнѣскрїпѣте, дїнтрѣ каре, снѣлѣ ѣрѣ шї гѣтѣ дѣ тїпар шї алѣлѣ лнчѣпѣте. Дін чѣлѣ сѣвѣршїте помѣнѣѣ кѣѣтевѣ лн прѣкѣвѣнѣтарѣа ѣпїтомѣлѣї прѣкѣм: „Тѣлоцїл дѣгмѣтїкѣ шї пѣсторѣлз, шї їсторїа вїсѣрїчѣлскѣ а мѣртѣрїсїрѣї прѣвослѣвнїчѣ, їар лнѣтїѣ чѣлѣ лнчѣпѣте нѣмѣрѣ: „Тѣкѣлѣ фѣпѣтелор сѣїнцїлор їпѣстолї, фїлѣсофїа, їсторїа нѣтѣрѣлз, шїѣ канѣнѣлѣ совоарѣлѣр а толѣтъ лѣмѣл.“ — їфлѣрѣ дѣ лѣчѣстѣа се цїїѣ дѣ обѣѣ кѣ лнѣвѣрѣдїнѣцѣре кѣ лѣторѣлѣ а лѣвѣт кѣлѣлѣ шї о мѣлѣцїїлѣ дѣ прѣдїѣ оріѣнѣлѣлѣ алѣ сѣлѣ че лѣ а кѣвѣнѣтѣт лн мѣлѣте шї дѣосѣвїте лнмѣпрѣжѣрѣрї, кѣм шї сн алѣ мѣнѣскрїпѣт лнѣтїѣлѣт: „Хрїстїанїсѣлѣ кѣм ѣсте шї кѣм ар трѣвѣї шї ар пѣтеа сѣ фїѣ

двнз гласа Евангеліи“ каре а фост чед маї екчелентз оперз а мшателор ші прецідаселор сале остенеаї.

Епоха лн каре аз скріс атят авторсв нострв кят ші алці взрваці, а фост канд літератвора рвмљнз авіа лнчепел а се лнкпсі. Де ші лімва вісерічелскз єра форматз; лнсз авторіи націей нв пстел а се мзрїїні нсмаї лн орїзонсв ідеїлор теологїче; солїа лор єра а лзці ші а лнфїїнца лімва, а борбі Рвмљнілор ші де алте квноцїїнце каре авмінате де фзклїа Евангелїей фак пе ом а сімці кз єсте четзцеан ші крецїн. Алчесте квноцїїнце ле стзпљнеа авкторїл ноцїрі ші вреа сз ле проповедїаскз; дар лімва нв пстел сз єспріме левїсіт деклт нсмаї пе челе вісерїчешї. Фїе каре лшї фзкксе єдвклїа лн алте лімвї, ші лмвзцасе а се гљндї деспре джнселє нв лн лімва рвмљнз. Де авї їсворжрз лн лімва ноастрз латїнісврї, гречїсврї, ҃ерманїсврї, шн҃спїсврї шї галїїсврї. Нв є карте дїн врем'але авчестел шї пљнз автззї, каре сз нв фїе пїлнз де асеменеа варварїсврї ка сз зїк ашл: шї Фавсїале авї Цїкїндеала, (скоцїнд мшателе грешале тїпографїче че с'аз стрексрат ла єаїїа дїн тлїс, нефїїнд авторсв де фацз, ксв шї алтеле каре аз требсїт сз єрмеаге, шї лн чед де адоа, авжндвне двнз чед дїн тлїс) копїнд о лімвз кят се поате пе авчеле времї мал коректз шї мал рвмљнелскз ҃енералз, лнкят факєла Ковзцсасї шї Кєкєл шї а Ржндсрелїї кв чеделалте пасзрї, кв лнвзцзтсрїче лор пот фї єн модеа шї де грзматїкз шї де морал сзнзтос.

Пїмїк нв лїпсєа авчестїї взрват дїн клате требєе сз лївз авчїа пе карї лї алеєе чед Преа-нлат ка сз прєгзтеаскз єн вїїтор мал фєрїче шї се дескїзз порцїле Оменїмеї ҃нєї нєрод, че

СЕ НАШЕ ЛНТР'ШН СОМНШ ТРБДІТОР ДЕ ВІСРІ МАІ Д'АЛЗТБРЕА КБ
ДОВІТОЧЕЛЕ.

Історія пентрб лнчепстбл РБМЖНІЛОР А ФЕРІЧІТБЛШІ ПЕТРБ
МЛІОР А ФОСТ ШН ФЕЛ ДЕ ТОІАГ АА ЛХІ МОЇСІ ПРІН КАРЕ ДЕСПІ-
КЖНД О МАРЕ ДЕ ЛНТБНЕРЕК ЧЕ ЦІНЕА ПЕ РБМЖНІ ДЕ ЧІНДЕА ПЗ-
МЖНТБЛ ФЗГЗДШНЦЕІ, ЛІ ФАЧЕ СЗ ТРЕАКЗ ДІНКОЛО ДЕ БУПІТБЛ
МІНЧІШНІЛОР, ШІ СЗ'ШІ КВНОАСКЗ АДБВЗРАТБЛ ШІ СЛЗВІТБЛ ЛОР ЛН-
ЧЕПСТ. ФАББЛІЛЕ ЛШІ ЦІКІНДЕАЛ, ПОТ ФІ ПЕНТРБ РБМЖНІ, ПЕН-
ТРБ ТОТД'АШНА, ТАБЛЕЛЕ ЛЕЦІІ АДБСЕ ЛН ПБСТІЕ. ФІЛОСОФІЕ, РЕ-
ЛІЦІЕ, МОРАЛЗ ШІ БВНЗ-КВВІНЦЗ, ТОТ ПОТ АВЕА РБМЖНІ ЛНТРЖН-
СЕЛЕ. МБНТЕЛЕ СІНА ПОАТЕ ФІ ПРЕТБТІНДЕНІ ШІ АА ОРІ ЧІНЕ ЧЕ
СЕ ЛНААЦЗ ПЕ АСЕМЕНЕА МЗРІМЕ ДЕ СІМТІМЕНЧЕ ЛНТРБ НОВІЛА ШІ
СФЖНТА ЛНФОКАРЕ А ФОЛОСІНЦЕІ ОБЩЕЦІ. ОРІ ЧІНЕ ПОАТЕ ФІ
ФАЦЗ ЛН ФАЦЗ КБ ДБМНЕЗЕБ, А'Л СІМЦІ ЛН ІНІМА СЛ ШІ ЛНЛІН-
ТЕІ ЛНТРБ ТОАТЗ МЗРІМЕЛ ДБМНЕЗЕІРЕІ САЛЕ, ШІ А НБ'А ПБТЕА
ДЕСКРІЕ ПРІН ЛІМБЛ ОМЕНЕАСКЗ; ДЕСТБЛ НБМАІ СЗ'ШІ СІМЦЗ КІЕМА-
РЕА СА, ШІ СЗ СЕ ХОТБРАСКЗ ЛНТРБ СЛЗЖЕА ДОМНБЛШІ ШІ КБ ЛН-
СБШІ ВІАЦА КА АЧЕЛА ЧЕ А ЗІС: „ОРІ АДБ'МІ НБРОДЧЛ ЛНТРБ КБ-
НОУІНЦЗ ОРІ ШЕРЦЕМЗ ДІН КАРТЕА ВІЕЦІ.“ НБ КБ ДОАРЗ ББ ЛН-
ДРЗСНЕСК А КОМПАРЛ ПЕ АБТОРІІ НОЩРІ КБ АЧЕСТ МАРЕ ЛЕЦІБІТОР,
ЧІ СКРІЕРІЛЕ ЛОР ПОТ ФІ РБМЖНІЛОР АСЕМЖНАТЕ КБ ОРГАНЕЛЕ КБ
КАРЕ С'А СЛЗЖІТ ВЗЗХТОРБЛ ДЕ ДБМНЕЗЕБ СПРЕ А АДБЧЕ ПЕ ІСРАІЛ
ЛН МЗМЖНТБЛ ФЗГЗДШНЦЕІ.

Дар, Фрацілор РБМЖНІ, марі ВЗРБАЦІ ЛБ ЕШІТ ДІНТРЕ ВОІ
ДІНКОЛО ДЕ КАРПАЦІ ШІ ДЕ АКОЛО А ВЕНІТ ШІ ЛН ЗІДБРІЛЕ ДЗ-
РЗПЖНАТЕ ДІН СФ. СЛВА НЕМБРІТОРБЛ НОСТРБ ГЕОРГІЕ ЛАЗАР,
КАРЕ КОНТІМПОРАН КБ АБТОРБЛ АЧЕЦІІ КЗРЦІ ШІ КБ АЦІІ ІПОС-
ТОЛІ АІ РЕЦЕНЕРАЦІЕІ РБМЖНЕЦІІ, С'А ПБС СЗ АРБНЧЕ СЕМІНЦЕЛЕ НА-

ціоналітзції днтр'єн пзмжнт нескрат шї плин де роднічіє.

Чітіції, тінерілор, не Пабл Іорковичї, Петрс Мліор, Цікін-деал, Шінкаї... шї веці днвзца дн трзнішїї шї лімба воастрз шї чеєл че аџ фост мошїї воцрї шї чеєл че веці пстеа фі де веці єрма днвзцзтєрілор лор. Ичеціа тоцї аџ фост жзртфа днкінзрїл лор днтрє сасжеа націєї. Шї моартеа лор полте фі о вечнікз довадз а днлгтеї лор солї шї а дмплініреї єї кє десзвжршіре. Ёоз ві се дескїд днлїнте алте тімпєрї, шї зї-леєлє воастре пот фі маї сенїне шї маї ферїчіте де кжт але лор. Сїфореле нопції аџ чрект, шї дімінеаца рємжнїмеї а рзсзрїт кє соареле чел вечнік, але кзрєїа раге сїнт лємінілє че днкзлзєск веакєл ал 19-лєл. Ёор коаче єлє шї спїчілє рє-мжне шї вор дмплеа жєгніцілє ачєстєї неам вреднік де солрта че о пзстрєагз чел вєчнік пєнтрс тоцї кзцї се дєцєаптз шї дл кєноск кє дєвзрат кєноскєндєсе пре сїне.

Єзвжршзєк ачєстз преєвжнтаре кє зїєлє аєторєлєї: „єз „фім ної тоцї рємжнїї єна, єз не ієвїм кє фрациї; нє є ачї „грек саз латїн, єнїт саз неєнїт...“ Ёна трєвєє єз фіє націа рємзнеаскз, шї єз прїїмеаскз ромжнїї кє драгостє шї кє ре-кєношїнцз, чеєл че лє даџ аї єзї де орї єнде кє драгостє шї кє дєхєл фрзцієї. Дмпрємєтєл че даџ шї іаџ рємжнїї дєлє аї єзї єз фіє але салє дїнтрс але салє. Чєї де дїнколо де Карпаці не аџ аџєс ноз ачї лємінілє дїн ієворєл Фїлософієї єр-манє шї дїн тікнїтелє ашзєзмжнтєрї але днцєлєптєї, пачнїчєї, шї прєвзззтоларєї Ієєтрїєї; ної атжта ам пєтєт авєл шї авєм: о оспїталїтатє; єз о джм, фрацилор, ал фрациї ноцрїї; єзї прїїмїм днтре ної шї єзї фачєм а сїмці кз се афлз кє дє-взрат днтрє аї єзї. Ичєстє є даторїа ноастрз, че не о прєс-

кріе НАТС а ші ЄВАНГЕЛІА. ЄЗ ДЗМ ЧЕЕА ЧЕ ЧЕ ЛВЕМ ФІЕ КАРЕ,
 КЗЧІ ДЕНСЄЗ КЗ ДРАГОСТЕ ДН СЪНЪА ФРАТЕЛСІ НОСТРС, АКОЛО СПО-
 РЕИЈЕ, СЕ ДНТІНДЕ ШІ СЕ ДМЪЦЕИЈЕ КС ПРОГРЕСИЕ ЦЕОМЕТРИКЪ, СЪД,
 ДН ТЕРМЕНІЛ КСВІІНЧІОШІ АІ АЧЕЦІІ СВРІЕОІ, ДЕ ШАПТЕЗЕЧІ ДЕ ОР
 КЪТЕ ШАПТЕ; СЕ ДМЪЦЕИЈЕ КС СН НЪМЪР ДІН ЧЕЛЕ ДІН ТЪІШ ДІН
 КАРЕ СЕ НАСК ТОАТЕ КЪТЪЦІМЕЛЕ, ШІ МЪРІМЕА ШІ СЛЪВІ НОАСТРС
 ВА ФІ МАРЕ КЪНУ КОМ ДА ШІ ПРІІМІ ДНТРС ДРАГОСТЕ, КЗЧІ ДЗМ
 ШІ ПРІІМІАМ ДНТРС ДОМНЪА, ШІ ДОМНЪА ДРАГОСТЕ ЄСТЕ, ШІ ДОМ-
 НЪА НОСТРС МАРЕ ЁСТЕ. ТОТ ЧЕЛ ЧЕ СЕ СІАТЕ РЪМЪН, ЄЗ СІМЪЦЪ
 КЗ ШІ ДН ВІНЕЛЕ ФРАТЕЛСІ ЄЗЪ ЧІРКЪЛЪЗ СН СЪНЦЕ ФІЕРКІНТЕ ТОТ
 РЪМЪН, ШІ ДН ПЕНТСА АСІ БАТЕ О ІНІАМЪ ТОТ РЪМЪНЪ, ШІ БАТЕ
 ПОАТЕ ТОТ ПЕНТРС АЧЕЛШ КЪЦЕТ ШІ ПЕНТРС АЧЕЛШІ СФЪРШІТ,
 МАРЕ Ё ДЪМНЪЕЗЕА Крецініілар ші мари сѣнт декретѣріале ші
 жѣдекъціале слале. ЁА ДМЪЦЪЦІ СДЪТЪ ПАЧЕЛ ШІ ФРЪЦІА ДНТРЕ
 НОРОАДЕЛЕ ПЪМЪНТЪСІ ШІ РЪМЪНІІ ДНТРС ДРАГОСТЕ ВОР ФІ ШІ
 ЄІ СН МЪДЪЛАР АА АЧЕЦІІ ФАМІЛІІ СНИВЕРСАЛЕ.

(Прексвѣнтаре аа Фавѣліале асї Цікіндела ѣдіціа адоа).

I. ЄЛІАД.

Din „Băgări de seamă asupra canoanelor gramati-
 cești de D. Vornicul Iordache Golescul fiul răposa-
 tului Banului Radul Golescul“ București tipografia lui
 Eliad 1840. *)

МАІ СЪНТ АЛЕ ТРЕІ ДНКІНСІРІ АЛЕ ВОРБЕІ, КС КАРЕ НЕ СЛЪ-
 ЖЪМ ТОТ СПРЕ ДНПОДСЪРЕА ІЕІ, АДІКЪ МЕТАФЪРА, АЛІГОРИЕ, ШЪ

*) Vești p. 241—242.

ΕΝΙΓΜΑΖ, ΚΑΡΕ ΚΑΤΕ Τ, ΕΙΛΕ Π, ΙΒΕΣΚ ΛΑ ΡΙΤΟΡΙΚΑΖ, ΔΑΡ ΠΕΝΤ, 8 ΚΑ
ΛΔΕΣΕ ΟΡΙ ΛΕ ΠΝΤΑΜΠΙΝΑΜ ΛΑ ΒΟΡΕΖ, ΔΖ ΑΧΕΙΑ ΠΕΝΤΡ8 ΟΛΡΕ ЧЕ
Κ8НОЦІИЦА А ΛΟΡ, ШЖ ПНЦЕΛΕЦЕРЕ ΛΕ ΑΥΖΤΑМ ПЗ К88РТ АІСІ.

Μεταφορί, ΛΙΚΑ Δ8ΠΖ ΑΣΕΜΖΗΛΡΕ, СЗ ЗІЧЕ, ΚΑΝΔ ΒΟΛΗΔ СЗ
ΑΡΖΤΑМ 8Н ОВРАЗ, СΑЉ АЛТ ЧЕВА АΣΕΜΖΗΖМ ПНЦЕΛΕЦЕРЕА АЧЕΛ8І
Н8МЕ (К8 ΚΑΡΕ ФЛЧЕМ АЧЕА ΑΡΖΤΑΡΕ) Κ8 АЛТЗ ПНЦЕΛΕЦЕРЕ, Κ8АМ
ΚΑΝΔ ЗІЧЕМ „ПНЦЕΛΕПЧІ8НЕА ЕСТЕ ΚΟΜΟΑΡΑ ФЛПТЕΛΟΡ В8НЕ, ΛА А-
ЧЕΛАСТА ВОРΕΖ, ПНЦЕΛΕЦЕРЕА Н8МЕΛ8І „ΚΟΜΟΑΡΖ“ (ЧЕ СЗ ΔА Н8МАІ
ΛА АВЕРЕ) О АΣΕΜΖΗΖМ Κ8 ΔΟΒΖНДІРЕА ФЛПТЕΛΟΡ В8НЕ, ΚΑ ΚΑΝΔ
ΑМ ЗІЧЕ „Δ8В8НДІРЕА ФЛПТЕΛΟΡ В8НЕ, ЕСТЕ ПНЦЕΛΕПЧІ8НЕ“, ШЖ
ΚΑΝΔ ЗІЧЕМ „ΔΟМН8А ІЕСТЕ Κ8МПЗНА ΔΡΕПТЗЦІЙ“ 8НДЕ ПНЦЕΛΕЦЕ-
РЕА Н8МЕΛ8І „К8МПЗНЗ“ (ЧЕ СЗ ΔА ΛА Κ8МПЗНА Κ8 ΚΑΡΕ Κ8МПЗНІМ
Λ8КР8РІΛЕ) О АΣΕΜΖΗΖМ Κ8 ФЛПТЕΛΕ ΔΟМН8А8І, ΚΑ ΚΑΝΔ АМ ЗІЧЕ
„ПРЕК8М Κ8МПЗНА Κ8МПЗНЕЦІЕ ΔΖ О П8ТРІВЗ Λ8КР8РІΛЕ, АША ШЖ
ΔΟМН8А Κ8МПЗНЕЦІЕ ΔΡΕПТЗЦІАЕ Ф ЕШКЗР8ІА ПН ПАРТЕ, ΔА ОПО-
ТРІВЗ.“

Άλιγορίε (ШЖ Κ8МАМ ЗІЧЕ ПЗ Ρ8ΛΑЖНІЕ „ΠΙΛΔΖ“) СЗ ЗІЧЕ,
ΚΑΝΔ ВΡΑΝΔ СЗ ΑΡΖΤΑМ 8Н ОВРАЗ, СΑЉ АЛТ ЧЕВА, АЛТЗ ПНЦЕΛΕ-
ЦЕЈЕ АРЕ АЧЕА Н8МЕ (К8 ΚΑΡΕ НЕ СΛ8ЖАМ СПРЕ ΑΡΖΤΑΡΕА АЧЕΛ8І
Λ8КР8) ШЖ АЛТА ПНЦЕΛΕЦЕМ НОЉ Κ8 АЧЕА Н8МЕ, Κ8М ΚΑΝΔ ЗІ-
ЧЕМ ΚΑТРЕ Μαρία ФЕЧΟΑΡΑ „В8К8РЗТЕ ВАІЕ, ΚΑΡΕ СПЕАЉ Κ8НОЦІИ-
ЦА“, Κ8 Н8МЕΛΕ ВАІЕ (ЧЕ ПНСЕМНЕΛЗЗ ВАІА, ПН ΚΑΡΕ НЕ СПАЛЗМ
ТΡ8П8А) ПНЦЕΛΕЦЕМ ПЗ Μαρία ФЕЧΟΑΡЗ, ΚΑ ΚΑΝΔ АМ ЗІЧЕ „В8-
К8РЗТЕ Μαρία ФЕЧΟΑΡЗ, ΚΑΡΕ ПРЕК8М ВАІА СПЛАЗ ТΡ8П8А ОМ8А8І
ΔΖ СП8РКЗЧІ8НЕ, ШЖ НЕК8РЗЦЕНІЕ, АША ШЖ Т8 СПЕАЉ Κ8НОЦІИЦА
ОАМЕНІАΟΡ ΔΖ НЕК8ВІИЦЕΛΕ ІЕЉ“, ШЖ Κ8М А ЗІС ОΛΡΕ ΚΑΝΔ ОМІР8А
„ІАР АТІНА ΑΠ8ΚΑΝΔ ΔΖ ПЗР8А ΚΑΠ8А8І ПЗ ΆΧІΛΕΦС“, ПНЦЕΛΕΡΚΑΝΔ
Κ8 Н8МЕΛΕ „ΑТІНА“ (ЧЕ ІЕСТЕ Н8МЕΛΕ ПНС8ШІТ ΔΖ Δ8МНЕЗЗСАЉІЗ)

АЩЕЛЕПЧИШЕА, ШЖ К8 ВОРЕА АП8КЖА8'А ДЗ ПЗР8А КАП8А8І „ПО-
ПРИА8'А ДІН МЖНІА А8І“, КА КЖА АР ФІ ЗІС „ІАР АЩЕЛЕПЧ-
НЕА А8І АХІАЕФС, ПОПРИА8'А Д'ІН МЖНІА СА“, СА8 МАІ ДЗСА8ШЖТ
А ЗІЧЕ „ІАР АЩЕЛЕПТ8А АХІАЕФС, ПОПРИА8'Ш МЖНІА СА“,? ЗІК
АЩ ЛОК ДЗ „АЩЕЛЕПЧИШЕ“, ШЖ ДЗ „АЩЕЛЕПТ“, С'А СА8ЖЖТ К8
Н8МЕЛЕ „АІТІА“, ШЖ АЩ ЛОК ДЗ ВОРЕА „ПОУРИА8'А Д'ІН МЖНІА
А8І“, СА8 „ПОПРИА8'Ш МЖНІА СА“, С'А СА8ЖЖТ К8 ВОРЕА „АП8КЖ-
А8'А ДЗ ПЗР8А КАП8А8І.“

8НІГМЗ (ЧЕ ПЗ Р8МЖНІЕ П8ТЕМ Н8МІ „РІЧІТОАРЕ“) СЗ ЗІЧЕ,
КЖА ФАЧЕМ О АТРЕВАРЕ АНТ8НЕКОАСЗ, К8 КАРЕ АЩЕЛЕЦЕМ 8Н
ОБРАЗ, СА8 АЛТ ЧЕВА, ЧЕ СЗ АСЕАМЗНЗ К8 АЧЕА АНТРЕВАРЕ, К8М
КЖА АНТРЕВЗМ ЗІКЖА: „РІЧІ РІЧІТОАРЕА МЕА „ЧЕ ДОВІТОК ЕСТЕ
АЧЕА, КАРЕЛЕ ДЗ ДІМІНЕАЦЗ 8МЕЛЗ АЩ ПАТР8 ПІЧЕРЕ, ШЖ АА
ПРЖНЗ, АЩ ДООЗ, ІАР СПРЕ СЕАРЗ, АЩ ТРЕІ?“ НЕ РЗСП8АДЕ КЗ „О-
А8А ІЕСТЕ АЧЕА ДОВІТОК, ПЕНТР8 КЗ КЖА ІЕСТЕ МІК, 8МЕЛЗ Д'А-
8ШІЛЕ, АДІКЗ К8 МАЊІЛЕ ШЖ К8 ПІЧЕРЕЛЕ, ІАР КЖА СЗ МЗ-
РЕЩЕ, 8МЕЛЗ, ДРЕПТ АЩ ДООЗ ПІЧЕРЕ, ШЖ АА БЗТРЖНЕЦЕ КАМ ПЛЕ-
КАТ, АЩ ДООЗ ПІЧЕРЕ, ШЖ АНТР'8Н ВАСТОН“, ШЖ КЖА АНТРЕВЗМ
„ЧЕ ІЕСТЕ Б8БОУ ШЖ ТРЕНЦЗРОС, ШЖ ШАДЕ К8 ДОМНІ АА МАСЗ А“,
НЕ РЗСП8АДЕ „СТР8Г8РІЛЕ ІЕСТЕ АЧЕА, ПЕНТР8 КЗ ІЕСТЕ Н8МАІ
Б8БОУАНЕ, КА НІЩЕ Б8БЕ, ШЖ ДЗЗГІНАТ ДІН ТОАТЕ ПЗРЦІЛЕ, КА
8Н ТРЕНЦЗРОС, ШЖ СЗ П8НЕ АА МАСЗ ДОМНЕАСКЗ.“

КЗТРЕ „8НІГМЗ“ П8ТЕМ ЗІЧЕ КЗ ПРИВЕСК ШЖ ВАСНЕЛЕ, К8
КАРЕ АРЗТЗМ 8Н АДЕВЗР ПР'ІН К8ВІНТЕ МІНЧІНОАСЕ, СА8 О МІНЧІ8-
НЗ КА О ПІАДЗ, ЧЕ С'АР ФІ АНТЖМПЛАТ К8 АДЕВЗРАТ, К8 КАРЕ-
ПОВЗЦ8ІМ ПЗ ОАРЕ ЧІНЕ СПРЕ ФАПТЕ Б8НЕ, ПРЕК8М СЖНТ ВАСНЕЛЕ
А8І 8СОП.

Din Costache Negruzi. *)

ДЭСПРЕ ЛІМЕЯ РОМЪНЪЯСКЪ.

Литѣя скріоаре.

ЛН ТРЕКСТЕЛЕ ЗІЛЕ 8Н Ж8НЕ, КЗР8ІА НІЧІ К8М ЧЕНІ8А Н8'І ЛІПСЕЩЕ, ПЛІН ДЕ ІДЕІ Н8ВЕ МАІ М8ЛТ Б8НЕ ДЕ КЗТ ГРЕШІТЕ, ЖМІ ЧЕТІ О КОМП8НЕРЕ А СА КАРЕ Н'АР ФІ РЕА, ДАКЗ АВТОР8А8І Н8'І АР ФІ ФОСТ ДРАГ А СЕ ФАЧЕ К8НОСК8Т ПРІН ОРІЦІНАЛІТАТЕ МАІ М8ЛТ ДЕ КЗТ ПРІН СІМПАЛІТАТЕ, ЖНТРЕВ8ІНЦЗНА ЗІЧЕРІ К8ЛЕСЕ ДІН ВЕКІІ СКРІІТОРІ РОМАНІ, ПЕ КАРЕ ВОЕЩЕ К8 ДЕАСІЛА А ЛЕ РЕНВІА, ДЗНА 8НОРА ЖНЦЗЛЕС8А ЧЕ ПОЛТЕ А8 АВ8Т ЗНТЗІ; ЛН СФЗРШІТ ФАБРІКЗНА8'ШІ ДЕ АЛ СІНЕ ЗІЧЕРІ ШІ ВР8ТЕ ШІ НЕ ВР8ТЕ.

ЯМ ВОІТ А'І АРЗТА ДЕШЗНЦАТА А8І ЛНТРЕПРІНДЕРЕ, СП8ІНА8'І КЗ Н8 Е ДАТ Т8Т8ЛОР А КРЕА ЗІЧЕРІ ШІ А БЗГА СКАЛПЕЛ8А ЛН БІАТА ЛІМЕЖ, ПЕНТР8 А О СТР8ЖІ К8М ЛІ СЕ ПАРЕ; КЗ Н8 С8НТ ТОЦІ КРЕАТОРІ, ЧІ КРОІТОРІ ШІ КРОІТОРІ РЕІ: КЗ С8НТ М8ЛТЕ ПЕДІЧІ, ФАНАТІСМ8А БЗТРЗНІЛОР, ДЕПРІНДЕРЕЛ, ПЕДАНТІСМ8А, КЗРЦІЛЕ БІСЕРІЧЕЩІ Ш. Ч.

МЗ АСК8ЛТА К8 О НЕРЗБДАРЕ ЧЕ СЕ ВЕДЕА ЛН НЕАСТЗМПЗР8А СЕ8 ПЗНЗ ЧЕ СЗРІНД ДЕ ПЕ СКА8Н:

БАРТЗМЗ, ДОМН8А МЕ8, СТРІГЗ; ЕАРТЗМЗ КЗ Н8 МАІ АМ РЗБДАРЕ! ЧЕ'МІ ВОРЕЩІ ДЕ ФАНАТІСМ ШІ ДЕ ДЕПРІНДЕРЕ? ДЕ НЕ АМ ФІ ПОТРІВІТ АЧЕСТЕІ ВЕКІ Р8ЦІНІ, АМ П8РТА ЗНКЗ БАРКЕ ШІ ПАН8ЧІ ГАЛБІНІ. ВЗТ ПЕНТР8 ПЕДАНТІСМ, Е О ЕМЕЛЕМЗ А ДОБІТОЧІЕІ. КЗРЦІЛЕ БІСЕРІЧЕЩІ? ДА, ІА МЗ РОГ П'АЧЕЛЕ ТІПЗРІТЕ МАІ НАІНТЕ ШІ ЛН ВРЕМЕА МІТРОПОЛІТ8А8І ДОСІТЕ8, ШІ ВЕІ ГЗСІ ЗІЧЕРІЛЕ: ПРОВЕДІНЦЗ, КРЕЦІН, ЗНЦЕР, КОМЕНТАРІС, ШЕРБ Ш. Ч. ПРЕ КАРЕ АЧЕІ НОІ—СОКОТІНД КЗ ФАК8 МАІ БІНЕ—ЛЕ А8 ПРЕФЗК8Т ЛН ПРОНІЕ, ХРІСТІАН, АНГЕЛ, ТЗАМЗЧІРЕ, РОБ. . . ЛН ЛОК ДЕ ШЕРБ8А А8І

*) Vești Foaia științifică și literară din 1844 p. 4—5.

ΔΩΜΝΕΖΕΪ, ΡΟΞΑ ΛΒΪ ΔΩΜΝΕΖΕΪ, ΠΑΡΕ ΚΖ ΔΩΜΝΕΖΕΪ ΚΡΕΑΤΟΡ Ψ;
 ΠΖΡΙΝΤΕ ΔΡΕ ΤΡΕΒΣΙΝЦΖ ΔΕ ΡΟΒΪ Ν8 ΔΕ Σ8Π8ΨΪ ΨΕΡΒΪ, ΣΙ8 ΣΛ8ΨΪ
 ΚΑΡΕ ΣΖ ΖΜΒΛΕ ΠΗ ΚΖΙΛΕ ΛΒΪ. ΓΡΕΚΑ Λ8 ΖΪΧΕ *σκλάβος* Ϊ *δούλος*
του Θεου, ΨΪ ΑΣΕΜΙΝΕ ΖΙΚ8 ΨΪ ΤΟΑΤΕ ΧΕΛΕΛΑΛΤΕ ΠΟΠΩΑΡΕ ΚΡΕΨΙ-
 ΝΕ. ΕΑ ΣΕΛΑΜΑ, ΔΟΜΝ8Λ ΜΕΪ, ΚΖ ΕΪ ΝΙΚΖΪΡΪ Ν'Α8 ΒΟΪΤ Α ΠΗΤΡΕ-
 ΒΣΙΝЦΑ ΤΙΜΠ8Λ ΣΒΖΡΨΪΤ Α ΒΕΡΕ8Λ8Ϊ Ϊ ΤΟΤ ΧΕΛ ΝΕΧΟΤΖΑΡΙΤ; ΝΪΨΪ
 ΟΔΑΤΖ: ΑΒ8ΪΪ, ΦΖΚ8ΪΪ, Φ8ΪΪ, *) Π8Ρ8ΡΕ ΛΜ ΑΒ8Τ, ΛΜ ΦΖΚ8Τ, ΛΜ
 ΦΟ8Τ, ΦΖΡΖ ΣΖ'ΨΪ ΔΕΑ Κ8Β8ΚΗΤ ΠΕΝΤΡ8 ΑΣΤΖ ΑΡΕΪΤΡΑΡΖ ΠΛΑΜΖ
 ΠΡΕΣΤΕ ΟΚΪΪ ΓΡΑΜΑΤΪΧΕΪ. ΕΪ — ΤΟΤ ΑΧΕ8ΤΪ ΝΟΪ — ΠΗΤΡΕΒΣΙΝЦΕΑΖΖ
 ΖΪΧΕΡΙΛΕ: ΠΗΒΖΛΪΡΕ, ΜΪΡΑΡΕ Ψ. Α. ΔΑΡ Ν'ΑΡ ΖΪΧΕ, (ΔΩΑΜΝΕ ΦΕΡΕ-
 ΨΕ!) ΜΪΡΑΚ8Λ ΨΪ ΒΖΛ ΚΑΡΕ Σ8ΗΤ ΤΟΤ 8ΗΛ ΨΪ ΠΕ ΚΑΡΕ ΛΕ ΓΖΣΙΑ
 ΠΗ ΚΖΡΪΛΕ ΒΕΚΪ. ΠΡΙΝ 8Η ΚΑΠΡΪЦ8 ΝΕΛΗΝЦΖΛΕ8 ΛΖΑ ΒΕΡΕ8Λ ΨΪ ΛΖ-
 ΣΑ Σ8Ε8ΤΑΝΤΪΒ8Λ!

Ν8'ЦΪ ΠΛΑΧΕ ΚΖ ΖΪΚ: ΙΝΪΜΖ, ΤΪΝΕΡΕЦΖ, ΣΠΪΡΤ, ΡΕΛΪΪΪΕ, ΒΪΡΤ8-
 ΤΕ? ΨΪ ΒΟΪ ΣΖ ΖΪΚ: Σ8ΦΛΕΤ, ΔΡΑΓΟ8ΤΕ, Δ8Χ, ΛΕΨΕ, ΦΛΠΤΖ-Β8ΗΖ;
 ΠΕΝΤΡ8 ΚΖ ΛΛ ΔΤΑ ΙΝΪΜΑ, ΑΧΕ8Τ ΔΑΡ ΔΩΜΝΕΖΕΕ8Κ ΠΗΣΕΑΜΗΖ ΑΧΕΑ
 Β8ΚΑΤΖ ΔΕ ΚΑΡΝΕ ΜΑΚΡΖ ΠΡΙΝ ΚΑΡΕ ΪΪΡΚ8ΛΕΛΑΖΖ ΣΖΝΨΕΛΕ; ΤΪΝΕΡΕЦΑ,
 Π88ΗΕ; ΣΠΪΡΤ8Λ, Ο ΕΣΕΝЦΖ ΠΗΜΕΖΤΖΤΟΑΡΕ; ΡΕΛΪΪΛ, ΛΕΨΕ ΣΛ8 ΠΡΑ-
 ΒΪΛΖ; ΒΪΡΤ8ΤΕΑ, Π8ΤΕΡΕΑ ΑΝΪΜΑΛΖ Α ΤΡ8Π8Λ8Ϊ. ΔΕ ΠΪΛΔΧ, ΑΧΕ8Τ
 ΦΡΑ8: *L'âme qui aime avec tendresse est inspirée par*
l'esprit de la religion et de la vertu, ε8 ΛΑΨ ΤΡΑΔ8ΧΕ
ΑΨΑ: ΙΝΪΜΑ ΧΕ Ι8ΚΕΨΕ Κ8 ΤΪΝΕΡΕЦΖ Ε ΠΗΣ8ΦΛΑΤΖ ΔΕ ΣΠΪΡΤ8Λ
ΡΕΛΪΪ8ΝΕΪ ΨΪ ΑΛ ΒΪΡΤ8ΤΕΪ. ΔΤΑ ΝΕΓΡΕΨΪΤ ΚΖ ΑΣΦΕΛ: Ο8ΦΛΕΤ8Λ ΧΕ
Ι8ΚΕΨΕ Κ8 ΔΡΑΓΟ8ΤΕ Ε ΠΗΣ8ΦΛΑΤ ΔΕ Δ8Χ8Λ ΛΕΨΪΪ ΨΪ Α ΦΑΠΤΕΪ Β8ΝΕ.

ΠΚ8Μ 8Η ΟΑΡΕ ΪΗΝΕ ΚΑΡΕ ΑΡ ΠΪΧΕΠΕ ΖΪΧΕΡΙΛΕ ΦΖΡ'Α ΨΪ ΨΪ
 ΠΗΝЦΖΛΕ88Λ ΧΕ ΛΕ ΑЦΪ ΔΑΤ Δ8. ΒΡΖΝΔ Α ΡΕΤΡΑΔ8ΧΕ ΔΪΝ ΚΖΒ8ΚΗΨ

*) Din protivă ceî vechi întrebuiţau mai mult preteritul decît perfectul.

ЅН КВВАНТ ЅН ФРАНЦЕЗА ТРАДЖКЦІА Д-ТАЛЕ, АР ТРЕВІ СЗ ЗІКЗ :
Le souffle qui aime avec amour est inspiré par l'odeur
de la loi et de la bonne action, ші ар ріДЕ МІРЗНДЖЕ ЧЕ
АЇ ВОІТ СЗ ЗІЧІ Д-ТА ПРІН АЧЕСТ ФРАС СМІНТІТ.

Зічеріле, абзтшт (abattu) сміліт (humilié) ші алте кз-
тева каре нс'мі вінз ѓн мінте, ле аці вртежат сзрале ксм
в'аџ плесніт ѓн кап. Прін абзтшт, ѓнцалецеці ачעה че Фран-
цузсѧ зиче прін écarté; прін сміліт, плекат (humble); апої
дакз се гзсеце џн ом че віне де пџне тот кввантѧ ла локѧ
лсі, дзнд'ї ѓнцалецѧ чеа прімітїв, стрїгаці кз е кџ непџтїнцз
а стрїка обїчеїѧ, ворез проастз а оаменїлор мішеї, пентрс ка-
ре нџ е нїмік кџ пџтїнцз!

Ѕмі зичї кз креез зїчерї? Че о сз фак кзнѧ ѓмі ліп-
сескџ кввінте ка сз'мі арзт ідеїле? Ѕнсз де веї кзџта віне
веї ведеа кз шї ачеле зїчерї сџнт саџ Ромџнешї џїтате, саџ
ѓмпрџмџтате де ла лімеїле сџрорї. Шї апої ѓнтрс ачעהта ам
џрмат піадеї алтора, каре шїз че ва сз зїкз о лімеџ. . . Ѕаїо,
домнѧ меџ, џрмџ лџзнд'шї капела ешї ѓнтр'о зї де сплеен,
нџ вреї сз мџ ѓнцалеці. Сџнт шерџѧ Д-тале. — Дар пџет ал
дракџлџ! Цїам спџс кз сџнт маї мџлці кроїторї де кзт креа-
торї, шї. . . Поетѧ ерѧ акџм ѓн слїцз.

Ѕатз кџм џџаїкз ачест џџне невіндекат ѓн пзрерїле лсі.
Міе 'міе прїетен шї а'шї дорї сз'л пот ѓндрепта, дар — ѓмі
мзртџрісеск пзкатѧ — мџ кам ѓнџеск кџ ідеїле лсі.

Ѕн адевр, фолосѧ че а ісворїт дїн кзрціле вісерїчешї
ѓнтрс ачעה че прївече реліціѧ шї моралѧ крешїнеск е нетз-
гзџїт, дар граматїка мџат пзтїмі. Дакз лімеѧ ар фі рџмас
прекџм се веде ѓн кзрціле векї шї се лџде ѓн гџра попџрџлџї,

ші вр'єн ом лнзестрат кє цїїнцз сїстематїкз а лїмбелор рєде, с'ар фї апєкат а о адєна шї а о лшезз, прекєм черє тїпєл шї орїціна єї, негрешїт кз ам фї скзплат дє толте ачесте плеонас-мєрї, фїорїтєрї шї какофонїї. Скріїторїї ної вїсерїчєщї шї про-фанї ає лнтроадєс схіматїсмл лїмбєї Гречєщї, лмпрєєнєз кє мєлцімє дє зїчєрї, лєпздєнє прє чєлє ромєнєшї.

Кєнє ар зїчє чїнєвє аєтєзї гїнтє, кєр, колємє, дєрдє, кєєтєдїє, тємплє, чєнєрєс, пєрєгрїн, лнвєєтєт ш. а. — пє клрє лє ає лєпздєт — пєцінї 'лар лнцєлєчє ; шї жєсє аєт-фєл сє вєр-єїа, сє скрїєа шї сє тїпєрєа кє вр'є сєтє шї кєцївє анї лн єрмє.

Мєлєтє парєскєвєнїї—дє'мї є єртєт а лмпрєємєтє аєтє зї-чєрє пєпєларє—арє лїмбєа нєаєтєрє мєї алєс лє зїчєрїлє лєтє дїн Єлєвєнє. Нє'мї вїнє лн мїнтє толтє, шї нїчї вєїє а сєпє-рє прє чєтїтєрї кє єн глєсарїє чє нє'шї арє лєкєл сєє лнтр'є скрїєаєрє, дєр вєїє лнєємнє пєнтрє кєрїєзїтєтє єнє, дєз.

Євєєтєнїєвєлє єлєгє, а єлєцїї, прєфєкєнєдєє лн вєрє фєчє єлєжїрє єлє а єлєжї, кєнє ар трєєєї єз фєкє єлєцїрє, slugâ, slugiï, slugire.

Лєєнє аєтє зїчєрє єлєвєнє, ам пєєтєрєт вєрєєл кє дєклї-нєцїє лєї, шї ам грєшїт. Ялтєлє тєт єлєвєнє лє-ам скїмєєт, шї єар ам грєшїт, пєнтрє кє нє цїїє пєнтрє чє нє мєї нїмє-рїм. д. п. вїтєєз, трєєєз, дєрєз, євєрєз ш. а. лє пєєрєлє єлєвє-нєчє нє скїмєєз пє з. лн ж ; прєкєм ної кєрїї зїчєм вїтєєї ш. ч. лн лєк дє вїтєєзї, трєєзї, євєрєзї, дєрєзї ш. а. о аномєлїє нєєєфєрїтє лнтр'є грємєтїкє рєгєлєтє.

Кє а дєвє скрїєаєрє, вєїє зїчє чєвє шї аєєпєрє скрїїтєрї-лєр вєкї, ш. а.

К. Н.

Дзмі к8 нарззніре а влче, х'е чала че м'иі сфат8а.
Ши мли взроть т8 мз мвацл, ч'бш вра фаче ши ч'бш влче.
Де кхт блжника мгрешит8ц, че ц'ш оунде ц'иі гв8да.
Мир8р'ї ск8мпе к8мпзржнд8ш, вени к8те8жнд дец оунс8.
Л8и х'с сн'те пичоре, стзпзн8а м'іе8 д8'з8ль.
Пеж8м нан д'ипинсь пра8аа, к8 инема ч88 венит8ц.
Аш8а м'іе фзрз гр'бцл, с8м лаш сн'телец пичоре.
С8 ле ц'ю с8 ц'ле сзр8т, ши к8 извор8а де лакрзмі,
Ка к8 мир8а чел де м8ат прец, с8 ц'ле оунг к8 нарззніре.
Л8 мз нлакрзмили мале, кз д'лнсе мз к8рзцаше.
Иртзмі дм'не де грешале, ши мила там дзр8аше.
Ц'иі м8ацжма де тот рз8а, ц'иі м'иі ши р8неле мале.
Ловит8риле де м8ате ле вез, шим'ї ц'иі ши крединца.
Ши нк8м вез ши невоинца, шим'ї а88ь ши де с8спин8р'ї.
Н8 саск8нд де кзтрз тине, творец8 м'іе8 дм'не сн'те.
Ниче пик8а чел де лакрзмі, ниче де с8спинь вро парте.
К8 ши ч'бле негзтате с8нт де шк'иі тзи в888те.
Ши ла карт'б та с8нт скрисе; чала че н8сь д'чеп8те.
Ши с8нт п8се де дат сам8: шим ка8т8 де плекзчюне.
Кавтзмі к8т8масте тр8да: де пзкателе де толте.
Д8'з8 ши ми ле парт8: ка д'н инем8 кзрат8:
К8 здровит8р8 де квцет: ши к8 с8флет плинь де фрик8.
С8 мзжнк де пр'б к8рате. але тале сн'те тинне.
В'и8и ши нд8'з'и888: чине б'б ши те мзжнкз.
К8 инем8 стрек8рат8. кз т8 аи в8с дм'не сн'те.
Чине м8а жнка де карне: ши ва ба ши д'бл м'іе8 сзнуце.
Ачела нтр8 мине м8не: ши е8 д'нк8 с8нт д'тржнс8а.
Адевзр8 ц'иі к8в8нт8а: дм'нль м'іе8 ши дм'8з8ль.

Кз чела чеш аре парте; ндѣмизѣзитоаре дарѣрї.
 Ячела сжнгѣр нѣ асте: чен кѣ тине дм̄не сн̄те
 Кѣ лѣмина ча де треи сорї че стрзлѣминѣѣж лѣма.
 Ши пестрѣ сѣ нѣ мжю дсѣмї: фзрѣ тине датѣл вїециї.
 Сфл̄тави вїециї мале: бѣкѣрїа ма чѣ бѣнѣ.
 Мжнтѣвннца чѣ де лѣме: пентрачаа цам венитѣц.
 Прекѣм веѣь кѣ пажнг кѣ ларѣзмї: ши кѣ мфржнѣере де сфл̄ть.
 Сѣѣмпзрѣ дѣ мале грешале: сѣмї дзрѣециї фзрѣ лиѣж.
 Дѣ тале вѣацѣ дзтѣтоаре, фзрѣ де приханѣ тинне.
 Сѣм кѣминек фзр 'всѣндѣж: сѣ мжн прекѣм цаѣ фост ѣжс.
 Лнтрѣ мине тикзлосѣл, сѣ нѣ мѣ гѣсаскѣ сжнгѣр.
 Фзрѣ дарѣл тѣѣ, виклѣнѣл: сѣ мапѣче фзрѣ вѣсте.
 Ши рѣтѣчит сѣ мѣ дѣкѣ: делал тѣѣ дѣѣзескѣ грлю.
 Пентрачаа каѣ ла тине: ши стрнг кѣ мѣлтѣ кѣдѣѣрѣ.
 Кѣм ан прїимит пре кѣрѣарюл: ши пре кѣрѣа чаѣ венитѣц.
 Мѣ прїимѣше милостиве: прекѣрѣарю пре несѣцѣѣсѣл.
 Кѣ де сѣфлет здрѣвнчюне: лдатѣ че цам венитѣц.
 Кѣ цїѣ дм̄не кѣ нѣн алтѣл: ка ѣѣ сѣц фїе нгрешалѣ
 Нич дѣ лѣкрат ниче лѣкѣрї: ка де мине чѣс фѣкѣте.
 Че марѣш ѡ цїѣ шѣчаѣга: кѣ грешале клѣт де маре,
 Ниче мѣлтѣл де пѣкѣте: лнтраче дѣ'ѣѣ сн̄те
 Прѣ та нделѣнѣж рѣѣдѣре: ѡм драгосте мѣѣрѣѣмѣлтѣ.
 Че кѣ ѡлоуль де милѣ: пре карїи сѣнто(р)к кѣ калдѣрї.
 Кѣрѣацїѣи лимпѣзѣцїѣи: ши лѣминен лї фѣч партннч.
 Соц дѣѣзирїи тале: фѣкѣндѣн фзрѣ де рѣхнѣ.
 Ши чен стреннѣ ши лѣ лнѣерї: ши лѣ мннта ча де ѡлменї.
 Бѣрѣециї адес кѣ дѣншїн; ка прїѣтинїи дѣпрѣѣпе.
 Ячаѣтам дѣѣ кѣтеѣаре: ачаѣтам дѣѣ арнпї хѣе.

Ши ндрззниндшц де богатъ: че ли спре нои вѣнзтате
Бвквръзндѣмъ нквтремср: де снѣтъ фокъ мз кѣминек.
Фжнь фѣиндъ ши кѣ минѣне: кз мз рѣжр фзрз арсчрж.
Ка ши рѣгъль де манте: че ардѣ фзрз нфокаре.
Пентрачаа нгхарь де минте: ши кѣ мѣлцзмитъ вое.
Кѣ мзѣвлзриле мале: дела трѣп ши дела сфѣлъ.
Те мзреск ши мз нкин цѣе: дѣѣъль мѣеѣ кѣ славж.
Кадевр блѣвит ещъ ши акмѣ шинтрѣ тоц вачѣи амин.

Din Mitropolitul Dositeiu. *)

УАЛТИРЪА ДН ВЪРСЪРІ Я МЪТРОПОЛІТЪЛЪІ ДОСОФТЪІХ.

tipărită în Unieiv (în Rusia) la 1673.

Ла ала Бавианѣлши

Желиндъ де цара дѣмнаши.

Яколо шезѣм ши пѣлнцзм

Ла вораѣвж чене стрѣнцзм

Ши кѣ инемж амлрж,

При^н Сѣлши, ши пентрѣ царж.

Ядѣкѣндѣне аминте,

Плзнуѣам кѣ лѣкрзме хербинте

Ши вѣчине ферекате,

Лѣсзм прин сзлч динилте

Кз аколо нзнтребарж,

Ячѣа че не прѣдарж,

*)). Veđi Curs de Literatură de Manliu, adaos p. 8—9.

Съ ле вѣчем вѣрс де крте,
Л^н трача стрейнзтате.
Кли снѣ ментеле сѣвнел,
Клантър че клнтам ла дѣмла.
Ченс нисз да ндемжнж,
И клнта нцарж стрейнж.
Детѣш оунта царж снтж,
Итвнча сзм вѣ смлнтж
Ши дирѣпта ма сз оунте,
И скимѣ вѣрс Л^н лзште.
Ши сз мисз принѣз лимѣ,
Де цинцин желиндѣм скр'ѣл.
Де таш маи пѣта оунтате,
Иерусалим четате.
Наинте денѣташ пѣне,
Л^н помане н'жле бѣне.
Сзнс овиц дѣне снѣте,
Де бѣвм чѣѣ ж квинте.
Снѣтеи четѣц Л^н противж
Кв рѣз днн рѣрж злосивж
Рѣсѣпиц зндюр налте
Дешертѣц де бзнзтате.
Тѣ фатж вѣвнлѣнѣскз,
Рѣвл ва сзте тлзнѣскж.
Ва фи шачѣла нѣфериче,
Чѣц ва вени сзте стриче.

Къ цѣкъ сѣва нтоарче дарѣа
Кѣм ненкин тѣ къ пѣхарѣа
Кѣндъ кѣконїи тѣи дѣ зидѣр.
Боръ здрови^н ка нецїе хрѣвѣр.

П Р И М І А Р І О *)

Tipărit în Iași la anul 1683, în 4-o VII foi nepaginate
înainte, 38, 139 și 56 pagine în urmă.

Titlu: Паримїиле прѣсте анъ типѣрите къ порѣнка мѣ-
рїи салѣ прѣ лѣминатѣлѣи дѣнтѣ Исъ хсъ Іѣанъ Дѣка Боевѣда къ
мила лѣи Дѣѣѣс дѣнъ цѣрѣжи молдовѣи ши скраинѣи. къ послѣ-
шанїа смеритѣлѣи Дѣсодѣи митрополитѣа, дѣ типарница цѣрѣжи
че нѣѣс дѣдѣит снѣцїа сѣ пѣринтѣлѣе нѣстрѣ ферїчитъ Іѣакимъ
патрїархѣа дѣ слѣвита патрїаршїа а москѣлѣи, млѣстивѣа дѣѣѣс
сѣа вѣсваскѣ. вѣлѣтъ хрѣрѣа. млѣцъ вк. зъ дѣнъ.

Прѣ лѣминатѣлѣи дѣнтѣ православіѣ вѣлѣчитѣлѣи, ши прѣ-
чинститѣлѣи ши милостивѣлѣи нѣстрѣ Дѣмнъ Іѣанъ Дѣка Бое-
вѣда. дѣи мила лѣи Дѣмнѣѣѣс дѣмнъ цѣрѣжи Молдовѣи ши скраин-
нѣи. дѣ ла вѣчника свѣнтѣи Тронѣе пѣтѣре подимъ мѣрїи тѣлѣ
сѣнѣтѣтѣе ши плѣе къ вѣцѣкъ нѣрочитѣкъ сѣ пѣтрѣчъ Мѣрїа тѣ
пѣрѣра а дѣвѣрѣ.

Дѣмнїи цѣрѣжи молдовѣи, пѣсѣа невоинѣцѣ.

Дѣѣѣс дѣвѣцѣтѣшъ цѣра дѣрѣптѣкъ нѣкрединѣцѣ.

Православноика лаѣе фериндѣкъ некорчитѣкъ.

шинъ черю хсъ лѣ крѣцѣкъ вѣцѣкъ феричитѣкъ.

*) Vești Crestomatia Cipariu pag, 233—239.

Ирж дспж александрс фїю сзс Иліе.

ши Стефанъ а лши фрлте нескбртж вкрбрїе.

Дачїа Богданъ водз домни микж вrame,

ши шас мстатъ сзлашблъ зндє нс сѣ таме.

Лзсждь пре зрмз вицж ши родъ бснь лн царж.

де исз нлцж властѣ ши престе гхотарж.

Пентрс Стефан ачел бснь члс вктѣ рззболе. 8338

дѣс фжктѣшь де тоате инемїи пре роє. (1457)

Прин цїнстврї прин тоате сз вздъ алши самне.

мхнзстврї ши бесаричъ члс флпть фзрз лане.

Кз нс нсмли прин сате ши пре ла враше,

че ши прин мѣнць шин кодри лши хсцзлаше

Члс фжктѣ ззгрзвите де дас стржлжкоаре,

сзи тржмскз помана небнь нсме сѣпт свре.

Пре фїю сзс пре Богданъ шлс лзсат сзи шавж звї

л скаснь сзш домнѣскж цара сз сзкрѣсз (1504).

Кз шлши невоинцж нас фостъ кс немикж,

дѣлши ал сзс пзринте сз фїе ман микж

Свнѣта митрополїе чл нол нсчлвж,

де джнсзлши фжктѣ кс мбатж ззблвж.

Кавл дестѣлж лсптж ши трѣбж де всте,

кжндѣшь вѣта пизмшїи ловиндїи дин косте.

Дѣлши дестоничїе скрїе шин крониче,

кз шас лпзратъ царж кс бснж фериче.

Пре фїю сзс пре Стефан гжнзрь дспж сине,

шас лзсатѣшь л скаснь дмнъ бснь ксш сз вине.

Дспачеста стзтѣтас Рлреш Пзтрс ввдж, злѣ.

де тоате бснзтзць плин де черѣскж рвдж. (1528).

Ии Пшврата сзлшзль оунде вдициацие,
к8 дм̄нз сз Елена де сз поменацїе.
Кас фапть мвлате бесаричь динтрег шин нонте.
ла царѣ ши ла мвнте марї мзизстирї св̄тє.
Пре зрма лорь дм̄нитас алорь вѣнж рвдѣ.
Иліе, ши чель тѣнзрь Цефаницѣ водѣ.
Немиж наѣ стрикатви вризмзшаска мортє,
кз асте нчерю к8 св̄нцїи депреснзи сврте.
Ши сврсса рвзанда сз н8 стѣнж нѣмьль,
лж пре Ілезандр8 чен вжкь лзпшнѣнль.
Дм̄ни шачеста вине шин Салтинз шфаче,
мзизстире фрсмоз пре толте ле нтраче.
Пре зрма ачестора фіюль Михнїи водѣ,
дин царл мвнтинѣскѣ сфлетѣскѣ родѣ.
Пзтрѣл кѣмз пре нѣме ши наре приханѣ, зп'в.
лзлатѣшлѣ л царѣ слзвнтѣ поманл. (1574)
Мзизстира че асте л дѣл ла Гзлатл,
кз асте пентрс успець к8 маса тоть гата
Фїю сзс Стефан тжнзрь Стзпжни домнїа,
дспз Ірон домнитас дм̄нль Зремнл.
Ічеста де пре рвдѣ ни нѣме Мовнл,
кз дм̄нзвз шлѣ тннсшѣ ши престе джнсь мнл.
дспз дѣнсзл домнитас ши Сїмевнѣ водѣ,
лзлатѣш ши прѣчеста дсмневзс к8 роадѣ
Кз нсз цїс кзконїи сфлетѣскѣ вицѣ, (михзиллшѣ.
де н8 фзкѣть к8 дм̄нль лн черю кзнцїонцѣ
дспз джншїи ши Стефанѣ Томша час фапт солка,
дм̄нѣ дестонникь шин вилешь л8 пѣтолнть гхѣлка.

- Къи вжале ачала прин да се рзъбве,
азквиторїи цзржи треа кз невое.
- Дѣчіа Радзль водж аз дмїнить кз паче, Гашпар
кз бѣнж нцплепчюне тѣтѣрѣрѣ кѣм плаче.
- Ши Ялезандрѣ Илѣашь кѣндь аз веинть ржндзль,
аз домнить ши ѣл цара нѣ кѣм аз фость гжндзль.
- Барнѣвски Миронь водж аре ддрззире,
ла дмїнзѣс кз свїцїи фзрз де ндоире.
- Мувусеи ввевода нчерѣска мовилж зрѣа.
кз фрацжи сзи треаїре нтралзи хс̄ милж (1631).
- Ши Басїлїе вѣдж прекѣзь аз фость гжндзль, зрмѣв.
аз дать хс̄ вѣнхнж кз свинцїи д ржндзль. (1634).
- Ши домнзса тодоска ваде кз дѣлчелцж.
кз але ен вѣрлеле пре хс̄ ѣн флцж.
- Геѣргицж Шефалиѣ вѣдж лкж сз нѣш пѣрѣж зрѣѣв.
недажда дела домнзль че тоть сз сзнкравж. (1654).
- Кз пентрѣ тоть грешитзль дмїнзѣс грижлїе,
чине кз дерепть кѣцеть ла джнсь нззѣаїе.
- Ши пентрѣ Гика водж лѣдж сз вжче зрѣѣв.
кз дѣ ржндзль кз свїцїи трзашен фериче (1658).
- Лзи Шефзницж водж дмїнзѣс сзи флжж, зрѣїн.
вѣнхнѣлж кз свїцїи де вѣцж сзи палжж
- Кз а са бѣнж маикж кз Екатерина, (1660)
ла цюдецз ден дирѣпта сзи фїе вѣнхнл.
- Евстратїе Дѣвїжа скрїсь асте ла вѣцж,
сз трзѣскаж кз свїцїи ѣн ржнд фзрз грѣцж зрѣо.
- Кз ювита са хїнкж кз домна марїа, (1662)
сз нѣ лїса маи стжнжж ѣн вачь бѣкзрїа.

Ши дм̄нз са Дахина днкж сз сз вавж,
ла дм̄нзвзв д касж кв дѣншь сз сз нкрѣвж.

Ши Дѣка воевода дѣмнзвзв сзл крѣскж,
сзш домнѣскж дн скавнь ши сз мвзтрѣнѣскж.

Кв чинстит(л) са дм̄нж кв Анастасіа,
кв чинстите вдрасле нтотж феричіа.

Дин черю сз ле тримицж дм̄нзз квнѣнж,
сзш петрѣкк д вѣцж кв инемж вѣнж.

Ілѣашь Ілезандрѣ квндѣ стзпжин нцарж,
пр(и)н сзрачь че да милж шлѣ тинсз спре черю скарж.

Ши Петричанко вѣдж дкзш аре парте.
д черю кв дм̄нїи цзржи шинтра вїеціи карте.

Кв лѣминатѣ чинститѣ дѣмна са маріа,
д черю сз ле гзтавѣ хс̄ вѣквріа.

Лѣн Дѣмитрашко вѣдж вине сз сз вжкж,
кв чертж пре викланїи де ле даде фрикж.

Домнитас дѣпз дѣнсавь Іантонїе Рѣсетѣ,
саивѣж кв дѣмнїи парте шлѣн чинститѣ сѣфлетѣ.

Квз лѣсвтѣшь поманж кжт лѣ петвѣть фаче.
дан дѣмнзвзв кв свн̄ціи траю д черю кв плече.

Ши сосѣнд кв вершѣриле пзначїи мрзш рѣгзм делл милостївѣл дм̄нзвзв мзрїи тале прѣлѣминатѣлѣши ши милостївѣлчїи нострѣ дм̄нѣ Іванѣ Дѣка воевода. ши л чинститѣ шинтрѣ тѣтѣ бл̄свита дѣмна мзрїи тале господѣ Анастасїа ши л чинстицѣ ши кв де толгж бс̄свенїа дѣрѣицѣ фїни мзрїии волртѣ мзрїа са Іванѣ Костантинѣ воевода. Іван Матѣи воевода. Іван Стефан воевода ши бл̄свицїи тинерїи мзрїии тале Іванѣ Стефан воевода, ши чинститѣ дѣмнж Вкѣтерина юбита ши днтжи нзскѣта фїича мзрїитале ши ллалць бл̄свицѣ лѣн дм̄нзвзв квквнїа

мзрїи волстре сз вз крѣце милостивѣль дм̄нѣзѣ ши сз вз
 бл̄сваскж пре кѣмь лав бл̄свнть пре Авраамь ии Исакь ши Іаковь
 ши кѣм ав бл̄свнть пре Іосифь кѣ Ясинева ши кѣконїи лорь
 лша сз те бл̄ гваскж милостивѣль дм̄нѣзѣ кѣ бл̄свенїе вачникж
 лтрѣ дм̄нѣль нострѣ Іс̄ Хс̄ кѣ дх̄ль свнть аминь.

Рѣзторюль мзрїи тале Смеритѣль Досодеи митрополитѣль
 кѣ тоатж инемж смеритж рѣзгзм мзрїи тале.

Din Enache Cogălniceanu.

Ииче вроім сз арзтзм пентрѣ маре ши мѣлтѣ скздере че
 ав кѣрс неамѣлѣї крещінеск лн Царїград, алес челор че се рѣ
 ззма лн домніиле цзрілор Молдовеї ши а цзрїї Ромзнеїї, ка
 ре ачесте цзрї ле ерл тоатѣ кїкїрніселла ши агонїїреа. Ши фі
 їнд кѣ дїн прїчина оцїрїлор че ав цзнѣт песте чїнчї анї, нѣ
 маї пзнз ла 1773 Декемврие 30 кїре с'ав скрїс ав фост рѣ
 лас ла маре скзпзчїѣне атѣт Домнїї мазілї, кѣт ши Безеде
 леле, ши Капїкїхлелеле, ши алцї боїерї мѣлцї ши де чїлсте каре нѣ
 пѣтем ка сз ле арзтзм нѣмеле ши боїерїїле лор, кѣчї нѣ се ка
 де. Бар о самѣ де савцї а лор, оаменї дїн цара Ромзнеаскѣ,
 вѣззнд лн кѣте се афлз стѣпзнїї лор, трѣзгнд ши еї оаре
 каре лїпсѣ дїн челе че ле тревѣїа, кѣ песемне нѣ ле ацїѣнцел
 атѣт дїн рзнѣла мзнкатѣлѣї кѣт ши дїн рзнѣла пѣртатѣлѣї,
 фїїндѣле ши кѣїле лнкісе, непѣтзнд ка сз се дѣкѣ де ла локс
 рїле ачесте, трѣѣа ши еї маре лїпсѣ ла тоате кѣ стѣпзнїї лор;

*) Vezi Letopisițele III p. 282—285.

пзхз рзмзсзсе де лзасе ши мвлат образ, де фзчеа че ле ера
воїеа, грзїнд ши кзт ле венїа ла гсрз, зїкзнд кз кс ачесте лшї
рзкорескї ініміле. Ши лзхгз лате мвлате че лехзїа, аї лнченст
а ле фаче ши стїхсрї лнскрїс, кс каре лї хвлескз, фїїнд кз с'аї
скзпат дїн міла ачелор цзрї лнфрїзмсецате; кареле вгззндз.
ле ши ної ачесте, ле ам лнсемнат дшпз скрїсорїле лор, арзтзн-
дсле лнтр'ачест кїп.

Історїе че аї скос Домнілор ши воїерїлор.

Ох! лсме лншзлзтоаре,
Де'мпзрлцї лнврзжвїтсаре;
Ксм ера де дсаче міереа,
їксм есте'амарз Фїереа.
Ши кс тсате'мподовїтз,
їксм те-арзцї преа срїтз.
Лндестзлат'ещї де тсате,
Ши Домнїї н'авсрз парте!
Кз де че нс с'аї темст,
їчееа аксл ле аї сосїт.
Кзззмзнтса воїерїлор
Есте ка ваї де капса лор;
Кз дїнтрлншїї сзнт перїцї,
Кс сзрзчїе 'мподовїцї.
Ши де нзказ ши де ссдорї
Лс боллвї пе зі де чїнчї орї:
Нсмаї де е пе дрептате
Сз ле пат'ачесте тсате.

НѢУ КѢ КАЛЕ СЪ ГРЪІМ,
КА СЪ НѢІ МАІ ПЕДЕПСІМ;
СЪ СКРІМ ТОТ ДЕ ДОМНІЕ,
К'АѢ РЪМАС ЛА ГРЕА БРЦІЕ.
ДІН БЕЗЪДЕЛЕ КѢМ ВЪД ЕѢ,
ОР СЪ РЪМЪЕ 'Н ХАЛ'А МЕЪ.
МЪКАР КЪ ЕѢ СЪНТ О СЛЪГЪ,
СЛЪЖЕСК, МЪНЪНЪ, ПЪН ЛН ПЪНГЪ;
ЕІ ФІІНД ДЕПРІНШІ ЛА ВІНЕ,
А СЪ ЛЕ КАДЪ РЪШІНЕ:
КЪНД Н'ОР АВЕА ОМ СЪ'І СЛЪЖЕАСКЪ,
АТЪНЧІ-О СЪ СЕ ПЕДЕПСЕЛСКЪ;
ВЪ Н'ОР ПЪТЕА СЪ ЕА СЛЪГЪ,
К'АПОІ ПЪНЕА Н'А С'АЦІВНГЪ.
ЧЕСТЕ ТОЛТ 'ОР СЪ СЕ ФАКЪ,
ЧЕВА ВРЕМЕ СЪ МАІ ТРЕАКЪ.
КЕЛТЪЕАЛА АѢ СФЪРШІТ,
К'АѢ ФОСТ ВАНІ ДЕ ФЪМЪРІТ.
БЛЪСТЪМЪЛ ЧЕЛОР СЪРАЧЕ
НѢ ЛЕ ВА ФІ ЛОР ЛН ПАЧЕ.
ЧЕ ШІ КАСА ЧЕЛБІ ЧЕ О АРЕ
А СЪ РЪМХІЕ ЛА ВЪНЪАРЕ.
ДЕ КЪНД С'АѢ ДЕСКІС ОЦІЛЕ
ЕІ 'ШІ АѢ ПЕРДЪТ МІНЦІЛЕ,
ТОТ ХМЕЛЪНД ДІН КАСЪ'Н КАСЪ,
ВЪ ІНІМА ФРІПТЪ, АРСЪ,
ШІ СЪ АФЛЕ ПЕНТРЪ ПАЧЕ,
КА ДОАР МОЛДОВА С'А 'НТОАРЧЕ!

КѢМ С'АРАТЪ, НѢ СЕ 'НТОАРЧЕ.
ПЕ КѢМ ВЪЗ Д' АІЧЕ 'Н КОАЧЕ,
ЪІ ВОР СЪ СЕ 'НГЛЕНДІСАСКЪ,
КА СЪ НІ СЕ НЕВЪНЕЛСКЪ ;
ШІ ТОЦІ ДЕ-О ВОРЪЗ СЪ ФІЕ,
ПЕ ДАТОРНІЧІ СЪІ МЪНГЪІЕ,
ФІІНД КЪ СТРІГЪ 'Н ГЪРА МАРЕ,
КЪ'І ВОР ПЪНЕ ЛА 'НКІСОАРЕ.
ШІ ДЕ ВОЇЕ РЪ ЧЕ АЃ
СЛЪЦІЛЕ ОДІХНЪ Н'АЃ.
НЪМАІ АВЕМ СЪНЪТАТЕ
ДЕ ЛЕ ПЪТЕМ РЪВДА ТОАТЕ.
СТЪПЪНІІ АЛС СЪ ГРЪЕЛСКЪ,
КА СЪ СЕ МАІ РЪКОРЕАСКЪ ;
КЪ АЃ ІНІМА АМАРЪ,
КЪНД, МОЛДОВО, КЪНЪ ЦАРЪ,
СТАЃ ЛА ТІНЕ ДЕ ГЪНДЕСКЪ,
ІНІМІЛЕ ЛІ-СЕ ТЪПЕСКЪ !
ДЕ ЗЕФКІРІ ЧЕ АЃ ФЪКЪТ,
ПРІМВЛЪНДЪСЕ ПЕ ЛА ПРЪТ,
КЪ БЪТКА КЪ ПАТРЪ КАІ,
ФЪКЪНД ЗЕФКІЪ КА НІЦІЕ КРАІ.
ЛЪВТАРІІ ЛЕ КЪНТА,
ГРІЖА ЦЪРІІ НЪ ПЪРТА
ДЪМНЕЗЕЃ АША ВЪЗЪНД,
ЛІ АЪСЪ ЛН ВЕЛК ПЛЪНГЪНД ;
ПЛЪНГЪНДЪ'ШІ ПЪКАТЕЛЕ,
КА СЪ'ШІ ЦІЕ ФЛПГЕЛЕ.

ФАПТЕЛЕ ЧЕ 'Н ЦАР' АՃ ՓՅԿՏԷ .
ԱԿՏՄ ԵՕԱԵ ԼՕՐ ԱՃ ՏՕՍԻԴ ;
ԿՅ ՅԵՓԻՏՐԻԼԵ ՎԵ-ԱՃ ԵՐԱՏ ,
ԱԿՏՄ ԼԵ ՅԱՅՏՅ ՍԵ ՆԱՏ .
Ն'ՕՐ ՏՓՅՐՄԻ ԻՆԻՄԱ ԵԼ ,
ԿՅԵ ՅԻԼԵ ՅՕՐ ԱՅԵԱ .
ՅՈՒԵ ԱՄԻՆԵ ԼՄԻ ԱԴՅՎԵ ,
ՍՅՆԵԱ ՆՑ ՍՕԱԵ Տ'Օ ՄՅՆՅՆՎԵ ;
ԿՅՉԻ ՕԼՄԵՆԻ ԱՃԵ ԵՐԵԿՅՈՒ .
ԵՕՏ ԿՅԼՅՐԱՄԻ ԼԻ ՍՅՐԵ 'Ն ԴՅՈՒ ,
ՄԻ ՏԵ ՏԿՕԼՅ ԴԵ ԼԱ ՄԱՏՅ ,
ԿՑ ԻՆԻՄԱ ՓՐԻՍԵՅ ԱՐՏՅ ,
ՄԻ ԵՕՏ ՏԵՅ ԴԵ ՏԵ ԴՅՈՒՅԵ ,
ՄԻ ԴԻՆ ԴՑՐ' ԱՄԱ ԴՐԵՄԵ :
„ՄՕԼԴՕՎԱ ԿՅ ՆԻ-ԱՃ ԼԻՍԻԴ ,
„ՄԱԻ ԵԻՆԵ ԱՄ ՓԻ ՄՑՐԻԴ ;
„ՏՅ ՆՑ ՄԱԻ ԵՐՅԻՄ Կ'ՕԿԱՐՅ ,
„ՄԱԻ ՄՑԼԵ ԿՑ ԻՆԻՄ'ԱՄԱՐՅ !
„ԱԵ ՍԵ-ԱԿՏՄ ԼՆՎԵՐԵ ԱՑՄԵ
„Վ ՆՑ ԿՅՏԵԼԱ ԼԱ ՆՑՄԵ .
„ՍԵ ԿԱՐԵ Ն'ԱՅԵԱՄ ՍՐԵՑՏ ,
„ԱԿՏՄ Տ'ԱՃ 'ՆՅԼՉԱԵՄ ՄԱԻ ՏՑՏ .
„ԼԻ ԴՅՄ ԵՑՆՅ ԴԻՄԻՆԵԼՅՅ ,
„ՅԼ ՆՑ ՅՐԱ ՏՅ ՆԵ ՄԱԻ ՅԼՅՅ .
„ԿՏԵ ՆՑ'Տ ՆԻՄԻԿՅ , ՓՐԱԵ ;
„ՕՐ ՏՅ ՅԻԵ ԵԼԵ ՓՕՐԵ ;
„Կ'Օ ՏՅ ՄԵՐՉԵՄ ԼԱ ԵՅՐԵԻԵՐԻԵ ,
„ՏՅ ՆԵ ԵԴՅՅ ՍԵ ԴԱԵՐԻԵ .

„Ші вор сз не амзрeаскз
„Пентр8 цара Ромзнеасвз;
„Бзтзнд к8 к8вїнтеле,
„Че ам фзк8т п8нїеле.
„Дар ної че рзсп8нс сз дзм.
„Ка сз н8 не р8шїнзм?
„К'ащ фост п8нїї пе недрептате.
„Ші н'ам ав8т д'але парте.
„8ї лнсз тот н'о сз креадз,
„Зїкзнд кз ле-авем лн ладз,
„Ші ле цїнем тот аск8нсе,
„Пїн гевгїр8рї сзнт с8п8се.
„Ші н8 цїщ кз л сзнд8че,
„Н'ащ солречїї че с'ап8че“.
Сз венїм дар ла черчетаре,
Ла че де пе 8рмз старе,
Кз боїерї8л де дїван
И с'ацї8нгз бакчеван,
Ші сз стрїце пе Сокак,
Бзнззнд тот пражї шї спзнак.
Ичеаста де н8 ле вїне,
Ші вор сз трзeаскз вїне
Ип8чес' де вкззліе,
Кз'ї маї маре боїерїе.
Ш'ачеаста де н8 ле плаче
Пе Хамал вагз че фаче,
Кз кзтз лї зї8а де маре
Карз лемне лн спїнаре.

СЗНТ Ш'АЛТЕ МАНСНЕРІ МВАТЕ,
ДЕ Н8 ПОТ СЗ'МІ ВІЕ АМІНТЕ,
НІЧІ ТОТ СЗ ЛЕ ПОВІСТЕСК,
КЗ МЗ ТЕМ СЗ Н8 РЗЧЕСК.

Ші с'ащ сфзршіт ХАЛТСРІЛЕ МВНТЕНІЛОР ПЗНЗ АІЧЕ.

Din Gramatica lui Enache Văcărescu tipărită în Râmnic 1787. *)

І КЗРЦУИ А ДОАМ ПАРТѢ А ПАТРА, ПЕНТР8 ПОЕТИКЗ.

Поетика іасте фоарте веке пре кѡм сз веде дела гречи, арапи, перши, лнкз ши евреи, ши халден. поетика іасте ачеш че аратз асз фаче стіхсрї маи врѣтос кз ачесте стіхсрї сз н8меск8 поетикз, ши поезіе.

Гречии ащ обичншит фоарте мѡлтв поетика, ши п8инд8 остенѣлз а8 афалт мѡлте фелсри дз к8п8ри а алкзт8и стіхсри к8 маре мешеш8г8 кѡм сз взд. лнтѡю лѣ8 обичншит8 спре ллзде д8мнезееши, д8пз ачѣста ши спре ллзде оменещи. ши спре Історіи, кѡмѡдїи, опере, ши вери че алт, кѡм ащ скриц лнтр8 ачѣста лзвдлціи, Яристофан, нсіѡд, еврипїдѡ, ши вестїтѡл омир. ши мѡлци алціи, карїи тоате алкзт8ириле лор ле фзчѣ лн стіхсри, врѣнд8 асен8ми поетичи, ши н8 Логографи.

Латинїи ащ 8рмлтв лл ачѣста, лнтр8 тоате гречилор, пре кѡм сз взд лзвдлтеле ши фрзѡлселе алкзт8ири але л8и овндїе, ши виргилїе, ши алтора длн чен н8и пжнз астззи.

Италїини, францезїи, ишпанїѡини, ши алціи челисз траѡе лимка длн лимка латинѣскз ка нище пѡрае, прек8м ши ачѣс-

*) Veđi curs de Literatură de Manliu p. 73—74, адаос.

ТЪ АНОАСТРЪ РЪМЪНЪСКЪ, НАЪ ОБИЧНЪИТ А ФАЧЕ СТИХЪРИ КЪ НЪ-
МЕРЕ ПЪ ПИЧОАРЕ КА ГРЕЧИИ ШИ ЛАТИНИ, ШИ ЕЪ НЪ ВЪЗНЪСЕК АФИ
ПРИЧИНА АЛТА, ДЪ КЪТВ НЕ АВЕРЪ ДЪ МЪЛТЕ СЛОВЕ ГЛАСНИЧЕ ЕТС*

МОДЕЛ ДЪ ПОЕЗИЕ

„Че ли сѣмъ зичи дѣ мѣндриѣ,
Еъ нашфи маи врутъ сѣ фие.

„Къчи сѣи потривеше фирин,
Ши леѣин, ши оменирин.

„Ому ла ому сѣ сѣ арате,
Какъмъ нѣие ка си фрате.

„Тоту кѣ рѣ дѣ всибире,
Фаче пѣ ла тоци привире.

„Кѣ турваре ка швитъ,
Ши натѣра не срѣтѣ :

„Янѣш чин ва врѣ с'о анѣз,
Ир къ мине трѣвѣз нанѣз.“

Din „Psaltirea prorocului și împărat David in ver-
sură alcătuita de micul între musicoșii sistemii vechi
Ioan Prale din Iașul Moldovii. In zilele tristelor in-
tâmplări ce s'au inceput prin țerile românești din anul
1821. Spre a se inoi aducerea aminte de cele ce stri-
gă psalmii : și spre folosul celor de nația sa Români
și a iubitorilor lor : acum întâiu cu cheltuiala sa la

Brașov. sau tipărit in 1827.)*

*) Veđi pagina 1.

Ў Я Л Т И Р Ъ

ПРОРОК ДАМПЪРАТЪЛЪИ ДАВИД

Владисла ши Ўлам а Бершва жнтжю. Номер АА

- „Фричит не дат Бзрватса
„Ан не крединчошъск сфатса.
„Ши жн стржмвса дрѣм нѣ старз,
„Ши перзосса жилц нѣл вврарз.
„Чи а Домнсави врс Леце,
„Ши жн Леуѣ лѣи сз дреце.
„Квцеткнд де Зи де нолпте,
„Ш'и Пом лжнрз ал сзѣ лапте.
„Антимпинжндш прѣсда
„Ши Фрѣнза лѣи тот кв млада.
„Ши ори кжте ши ва фаче.
„Тот жн сперю сз ввр жнтоарче
„Нѣ аша не крединчошѣи,
„Нѣ аша : ѡ квинчошѣи !
„Чи ка прлф чел сѣфлз вжнтса.
„Пре фаца кжтѣи пзмжнтса.
„Де астлс не крединчошѣи,
„Ла жѣдец не жнвѣшѣи
„Ничи стржмвѣи жн де дрепци сфатса
„Квчи кв Домнса цѣе хлтса :
„Каре а Дрепцилср фивл,
„Ши пжгжнса дрѣм перивл.“
-

Дин „Трагодия луй Орест традусă де Александру
Белдимап типăритă ла Буда ин 1820 *).

— — —
ТВАГѠДІА лви ѠРѢСТ.

ФІАЧѢРѢ ЛТЛЮ.

КОРТЪЛ І.

І ф і а, П а м е н.

Ах Палмен! ах прѣ ювите, спънеми, гаст'адевзрат,

Кз'н локва чест сѣнгсратек, лтрачест дѣѣс палат.

Извор де дѣрере міе, взпла че маѣ топит,

Сз черк лтрѣ ѣл нзкзѣри, че нѣ саз маи поменит.

Код сѣрореи мѣле лкрзми. дѣрѣрѣ мѣ сз оунеск,

Сз привеск ненорочирѣ, лтрѣ карѣ вецѣсск.

Ненорочита Ѣлектра, сорѣвара ч'ам юбит,

Ѡаре кз Ѣгист нѣ вине, ла мормжнтѣл чест скѣрбит?

Лтр'але кзѣла сѣнѣри, татѣл нострѣ саз топит,

Ѣди міе нелецѣитѣл, нѣ кмѣл дѣ порончит.

Ял лви Ягамемнишн сѣнѣ, сз маи влз'асе взрса.

Сз маи адапе пѣмжнтѣл, лплинина вѣинца са.

Ши нои парзш сз фим мартѣри, оуни празник ѣтрѣвит,

Празник ал нелецѣиреи, тот лтр'ѣ зи потривит.

П а м е н.

Динтр'ѣ клипше очитатѣ, пот зиче, де лѣмѣ тоатѣ.

Оун пѣзиторю тикзлос.

Че саз трас лтр'о пѣстіе, сз петрѣкѣ 'н вечничіе.

Поци с'ацѣпци вре оун фолос?

*) Vedeți pagina 5—6.

Свфлетѡа мез пѡтимѣще, пре Ягамемнѡн желеще,
Ши пре Ѡрест сѡа въз вѡс,
Ши кѡтрѡ Черю кѡ стригаре, дѡац рѡгѡчѡне маре.
Дѡтѡта ман мѡлт нѡ шѡс.
Ѡ Іфѡ прѣ сѡзвѡтѡ! Ячѡстѡ зѡ ѡтравѡтѡ,
Л тот анѡл ѡ прѡвѡм.
Спѡмѡз не прѡчинѡеще, тот норѡдѡл дѡрозеѡе.
Брѡнд ши неврѡнд свѡферѡм.
Я ѡунен кѡрѡи ѡтравѡте, скопѡс, гѡндѡри потрѡвѡте.
Овѡде пот ѣв сѡ ле шѡс;
Нѡ пот ка сѡ се лѡцѡскѡ, ничѡ дѡ кип сѡ се вѡтѣскѡ.
Дѡтр'ачѡст лѡкаш пѡстѡю.
Лѡмѣ лѡз кѡ ворѣѣще, кѡ Брѡст се дѡгрѡжѣще,
Дѡи кѡ тотѡл тѡрѡврат.
Ши кѡ Электрѡ кѡ сѡне, лѡ прѡзѡник аѡчѣ вѡне.
Зѡк а фѡ дѡеврат.
Я ѡ лѡса нѡ сѡ 'нѡреде, де стрѡгѡрѡле че веде.
Кѡ фѡче не дѡчетѡт.
Се тѣме де рѡсѡрѡтѡре, ш'ѡ норѡдѡлѡн порѡнѡре.
Вѡнд вѡ фѡ ѡл дѡевратѡт.
Я ѣн дѡшѡасѡ стрѡгаре, ши дѡрѡтѡциле че дѡе.
Креде кѡ вор дѡщѡпта.
Норѡдѡл дѡн дѡормѡре, спре ѡ дѡрѡптѡ рѡспѡтѡре,
Кѡ тоѡѡн се вор лѡпта.
Де аѡеѡ сѡ'нѡгрѡжеще, мѡшкѡрѡле ѣн пѡндѣѣще,
Ка пре ѡ рѡлѡз ѡ цѡн.
Ничѡ ѡдѡтѡ фѡрѡ пѡзѡ, н'ѡ лѡсѡ ка сѡ се вѡзѡ,
Оѡндеѡа кѡт де пѡцѡн.

Din *Eterie* său jalnicile scene prilejite in Moldavia din resvrătirile Grecilor, prin șeful lor Alecsandru Ipsilanti, venit din Rusia la anul 1821, de vornicul Alecu Beldiman, editat de banul și cavalerul Alecu Balica, tipărit in Iași la 1861. *)

АН ВРЕМЕ ЧЕ АРНЗВЦІЙ, ЛА ЕТЕРІЙ СЕ СКРІЕА
 ПОСТЕЛНІКСА ІАКОВАКІ, ЛА ПРСТЪ МЕРЦЕА, ШІ ВІНЕА
 ПОСТЕЛНІКСА ШІ МІНІСТРЛА. АЧЕА ІСБИТ СЛЗВІТ,
 КЪ ТАКЪМЛА КЪРЦЕЙ СЛЕ, НЪ СЕ ДА МАЙ ПОТРІВІТ,
 ІНТРИГАНТ, ВІКЛЕАН ШІ ЖАКАШЪ, ЛЪМЕА ДЕ ПЪТЕ МЪНКА,
 ЗІМБІНДЪ, ШІ СПІНД ЛА ГЛЪМЕ, НЕ СІ.МЦІНДЪ ТЕ ДЕСЕРАКА.
 ІНТРИГАНТ ЧЕА МАЙ ДЕ ФРЪНТЕ ШІ ДІН ЧЕЙ МАЙ ЛЪЗДАЦІ,
 КЪ ПОСТЕЛНІКСА КОСТАКІ, ДЦІ ПЪРЕА КЪМКЪ СЪНТ ФРАЦІ
 АТЪТА КЪ ІАКОВАКІ, ЕРА МАЙ ПОЛІТІКОСЪ,
 ІАР ЧЕЛЛАЛТ ДЕ МЪНДРІЕ, АПІШНСЪСЕ ПЪТЪРОСЪ
 МЪНДРЪ ДЕ-АТЪТА ПЪТЕРЕ, ЧЕ АСЪПРА ЛЪЙ ВЕДЕА,
 ВЛІ ДЕ САРАКЛА АЧЕЛА, АН МЪНІ КАРЕ АЙ КЪДЕА
 АНТРЕ ЕЙ МАЙ ЕРА АН А, ШН КЪРВЕТ ПОСОМОРЪТ,
 ШНЪ ЛІВІЕ НЕКЪЛАКІ, СЪФЛЕТ СКЪРНАВЪ ШІ ШРЪТЪ,
 НАЗІРЪ НЕ ЦІГАНІЙ ГОСПОДЪ, АІМЕ А'АЪ ПОТРІВІТ,
 ДЕКЪТ КАСІЕЪЪ ДОМНІЛЪЙ. НАЗІРЪ'Й МАЙ НЕМЕРІТ.
 АЧЕШТІА ПІСКА РОАЛА, ШІ ЧЕЕА ЧЕ ВРА ФЪЧЕА,
 БОЕРІЛОР ЛЕ ДА БАЛЪРІ, ШНАЕ ВРЪНД НЕ ВРЪНД МЕРЦЕА.
 ДІН ВЛАЪ ПОСТЕЛНІКСА РІЗЛА, ПРЕКЪМ ЕРА АСЪДАТ,
 АЪ МЕРС ДЕ АЪ ДАТ ДЕ ШТІРЕ, НЕ ІПСІЛАНТЪ АЪ КІЕМАТ,
 СЪ ВІЕ СЪ ІЕА КОМАНДА, СЪ АНЧЕАПЪ А АСКРА

*)). Veđi pagina 3—7.

Се дескопере секретѣа, ші ѣн сѣжѣз а ѣнтѣа.
Мѣрці ѣн доведѣчї шї дозѣ, ѣн лѣна лѣї Феврѣарѣ,
ѣнчепе осѣнда церїї, шї неказѣа чѣа амѣрѣ.
Ла носѣ чѣасѣрї де зї, зѣоанѣ, шоптѣ ѣнтѣе тоці,
Се рїде кѣї о прїчїнѣ, дѣр сѣ 'нтрѣбї пе вѣр'ѣнѣа поці?
Кѣчї шї ачѣї чѣ сїмцісѣ, шї овлїчїсѣ чѣа,
Нѣ'ндѣрѣзїнѣа кѣвѣнт сѣ зїкѣ. сѣс сѣ арѣте кѣїѣа.
Ла ѣрѣз дїн Грѣчїї вѣрѣї, пе лѣ прїетїнї дѣс вѣсте
Кѣмкѣ вїне Іпсїлант, кѣ о мѣскїчѣаскѣ оасте :
Дѣр кѣ ѣїѣрѣмѣнт пе тѣїнѣ, фолѣрте тѣре пе аскѣнѣсѣ,
Кѣм кѣ арѣ вѣр'о шїїнѣ, нїчї кѣм се нѣ дѣа прѣпѣсѣ;
Ш'ашл лѣ ѣнѣ чѣас дѣ нолпте, дѣрѣа чѣ аѣ ѣноптѣтѣ
Фѣлд мѣршлѣа етерїї кѣ конвоїѣ с'аѣ арѣтѣтѣ.
ѣндѣтѣ ч'аѣ мѣрс лѣ гѣзѣз, ѣндѣтѣ чѣ аѣ сосїтѣ,
Бѣї мїе ! чѣ кѣрѣз фѣптѣ, чѣ лѣкѣрѣ аѣ сѣвѣршїтѣ.
ѣрнѣзѣїлор дѣ вое пе тоці Тѣрчїї а прѣдѣ,
Дѣ вор стѣ вѣ'нпротївїре дѣ моарте аї атакѣ.
Бѣрѣварїї, нѣлѣїїсїцїї, лѣпї дѣ сѣнѣе дѣскѣтѣцї
Кѣдѣ к'о нѣмїлостївїре, пѣсте ачѣшї нѣвїновѣцї.
Ла хѣнѣрї ѣн мѣзѣа нолпцїї, ачѣї мѣї мѣлѣї нѣвѣзлѣскѣ,
ѣлцїї а ловї Бѣїлїкѣа *) дѣнкѣт пот сѣ сїргѣскѣ,
Жѣкѣскѣ, прѣдѣ, оморѣ, мѣрфѣрїлѣ дѣмпѣрѣскѣ,
Шї кѣ кѣтѣ прїѣскѣ фолосѣа, кѣ атѣтѣ се їсѣскѣ.
Чїне сѣ сѣ'нпротївѣлскѣ, кѣчї сѣрѣчїї амецїцї
Фїїндѣ тоці дѣ аѣѣрнѣтѣрї, шї ѣнтѣрѣ сѣмнѣ дѣзнчїцї
Стѣ зѣлѣзї ѣнтѣр'о ѣїмїре, аманѣ ! кѣ тоцїї стрїга,
Дѣс аѣерїлѣ лор тоатѣ, шї ѣнчѣпѣ а се рѣга,

*) In Beilic era casele, unde trăgeau turcii.

Армеле лі се ласыз, алкрімї лнтревсїнцзскѣ
Дар ла нїште аша фїарз, нїмїкз нс фолосескѣ,
Пе чеї лндрызнецї омоарз, шї пе чеї маї слобї лега,
Фїїна а лор хотзрїре, ла Беїлік ал адшнї,
Ка нїште ої де жшгїере, а дошс зї дшкѣ пе тоцї,
Че де аколо крзгїме а лнкїнсі нс поцї.
Лї голескѣ пе тоцї де хлїне, шї атшче нзвзлескѣ,
Ле дал кзтева кшцїте, ш'апої сгас де лї прївескѣ
Шнїл лї збоарз мзна, пе алтсас лн канс лвескѣ
Шї пе алтсв шнде апшкз, моартеа кзтѣ потз прелшнцескѣ.
Дшпз че крзгїмї неспсчз, осзндїцїї аз лшкратѣ,
Апої дзндѣ ловїрї де моарте, ла шнї локѣ 'їас адшнатѣ
Прївелїште че факѣ лшмеї, вїт жї рзнд а с'арзта
Шї спре о маї маре фалз, хлїнеле лор ле пшрта.
Ачеї че дїн ханѣ скзпалсз, орї афларз с'аз афлатѣ
Шнїї ла боерї алеаргз, еар алцїї ла консвлатѣ.
Аколо афлс лїмансв, аколо с'адзпостескѣ,
Скапз де осзнда тоатз, шї де фїерсв дшшмзнескѣ.
Дар нелецїсїцїї афлз, кш тоцї лнчеп; а стрїга
Черѣ ка сз ле де тоцї Тшрчїл, сас касзле вор кзка.
Алеаргз тоцї ка тшрвацїї, се фзлеа, се лзсдл,
Кз вор рзстшрна тотѣ тшргсв, дакз пе Тшрчїї нс вор да.
Мїтрополїтсв, боерїї, шї консвалїї се шнескѣ,
Ла кшрте факѣ арзтаре, шї кш тоцїї мїжлоческѣ
Прїнчелсвсїї Іпсїланте, лї зїкѣ, лї аратз тоцїї:
Кз есте нелецїсїре, а флче атзте морцї;
Де че атзта осзндз ла нїште невїновалцїї,
Кзндѣ еї нс рздікз арме, шї кш тоцїї сшнт плекалцїї.

ДѢПЪ ЧЕ ДВЕРЕА ТОВАТЪ, ШІ АРМЕЛЕ ЛЕ-АШ ЛВАТЪ.
Я С'АТИНЦЕ ДЕ ВІАЦЪ ПІ КРЪЗІМЕ, ПІ ПАКАТ.
ДЕ СЪНТ ДЪШМАНИ БТЕРІЕІ, ДЕ СЪНТ АША СОКОТИЦІ
КА ПРИЗІОНЕРІ ДЕ ОАСТЕ, ПОТ КА СЪ ФІЕ ОПРИЦІ.
ЯПОІ КОНСАЛІ ЛА ФРМЪ, АШ ВОРЕ Т ДЕСКОПЕРІТ.
КЪ'Н КОНСАЛТ, НЪ СЕ ПОЛТЕ КА СЪ ПНТРЕ ЕТЕРІСТ,
НІЧІ ПОТЪ ФЛАЧЕ ВР'О ЧЕРКАРЕ, САШ КЪТЪ ДЕ ПЪЦИНЪ МІШКА
ПНТР'О АША ПНТЪМПАЛЕ КОНСАЛТЪА Л КЪАКА.
ЯЧЕАСТА 'ІАШ СМЕРІТ ТАРЕ, 'ІАШ ФЪКЪТ А КОНТЕНІ,
ШІ БОЕРІЛОР ДЕ ВРЕМЕ, ПЕ ЧЕІ МАІ МЪЛЦІ А ПОРНИ
ЛА ФРМЪ КЪЦІ-ВА ДІН ТРЪНШІІ, ЛА КЪРТЕ 'ІАШ АДЪНЛТЪ,
ШІ ФЪРЪ ПНТЪРЪЗІЕРЕ, ЛА ГАЛАТА 'ІАШ МЪТАТЪ.
ШІ ДЕ АКОЛО КЪ ПЪЗЪ, ПН КАРЪТЕ КЪ 'ІАШ ДЪСЪ,
ЪНДЕ АШ СКЪПАТ ДІН ГРІЖЪ, ДІН ОСЪНДЪ ШІ ПРЕПЪСЪ
ЯМАР МІЕ ! ДАР ЛА ТЪРЪРІ, ЧЕ КРЪЗІМІ Н'АШ СЪВЪРШІТ,
ЪНДЕ ЕРА ГРЕЧІ ІСПРАВНІЧІ, ЧЕ Н'АШ ФЪКЪТ ПНСФЪРШІТ ?
ПНЧЕПЪТЪА ШІ АСКРАРЕА, ФАКЪ МАІ ПНТЪІЪ ПН ГАЛАЦІ,
ЯЧЕІ МАІ КРЪЗІ, ШІ МАІ БАРЪАРІ, ДІНТРЕ ГРЕЧІ МАІ БЪЗ-
ТЪМАЦІ
ЪНЪ КАРАВІА КАШЪ-БЪЛЪК-КАШІ, ДІН КЪРТЕ ОРЪНДЪІТ,
ШІ РОМАНДІ ПЪРКАЛЛЕА, ЫНЪ ПІСЪЦЕА, ЫНЪ ОМЪ ПОЧІТ ;
О СТЪРПІТЪРЪ ГРЕЧЕАСКЪ, ЕШІТ ДІНТР'ЪН ВЪСЪ КЛОЧІТ.
ЯЧЕШТІ ДЪІ ТРЪГЪНД ЛА СІНЕШІ, ПЕ КЕФАЛОНІЦІ ТОЦІ,
ЯШ АСКРАТ КРЪЗІМІ ЛТЪТА, ПНКЪТ А КРЕДЕ НЪ ПОЦІ.
ДАР ІСПРАВНІКА ДЕ ПІАТЪРЪ, БІВІКА АЧЕА НЕБЪНЪ,
ЛА ГОЛІА, *) НЪ ЛА ПІАТЪРЪ, КА СЪ СТЕА ЕРА МАІ БЪНЪ,

*) La Monastirea Golia din Iași, este casa de nebuni.

Дрпз че кс арнзсциї каре аве де ла Ђші,
Пентрс ачеастз причинз, диндинсѣ с'аѣ триимесѣ,
Бешлеага ксм ши тоцї Тсрчиї, негсциториї че-аѣ афлаатѣ,
Ловиндси лн мезса нопциї, десерзккнндси 'їаѣ легатѣ.
Спре маї маре а са флалз, а дова зи тоцї легацї
Лї цине сз'ї влзз лсmeal, ка пе нїште вїновацї.
Сзрачиї маї морцї де фрикз, пе тоцї кс алкримї рсга,
Дар чїне 'ндрзгнеа сз зїкз, снз ксвзнт макар ксї-ва ?
Фзрз де лнтзргїере пе тоцї, ла Ђші 'їаѣ порнїт,
Ђнде венїна пзн ла Романз, аколо 'їаѣ ши жзртфїт.
Дрпз дзншиї ши вїтелезла, де ла Пїатрз аѣ псрчесѣ
Лн мезїа кс маре грабл, аѣ венїтѣ лнтїнсѣ ла Ђші,
Раде барка се лнебакз, лн хїане де Ђтеріст'
Декзт Халманз омз детреавз, аша аѣ маї немерїт.
Ка сз'ші черче вїтежїа, ши кз'ї мсат лвзпзїат,
Пентрс кз'ї стзтѣсз каїї пе ссрсциѣ аѣ тзїатѣ.
Ної маї поменї де Романз, де Фзлчїѣ, ши де Хзрлзѣ,
Нїчї де крзжїмеле тоате, че с'аѣ лвкрат лн Бакзѣ.
Треї-сфетїтеле лн срмз, каса Ђтеріеї факз,
Се орзндеск ши Ђфорї, дрпз а Пїнцслсї плакѣ.
Іерїно-Полес, снса дїнтре гречї Архїереї
Де ачеста мїї мїраре, ксм ле-аѣ лнтрат лнтре еї ;
Дрпз че маї ера лнкз ши дої сфїнцї Архїмандрїцї,
Фарїсеї ши мсатѣ фзцарнїчї, їнтрїганцї ши нечїнсїцї,
Чел дїнтзї Треї-сфетїтелеа, ссфлет скзрнав ши сзрт,
Орї кзнд лї кзтаї лн фацз, лл ведеї посоморзт ;
Челлалт лї Флорештеанл, вїклеанѣ адемініторїѣ
Іпокрїтѣ де чїї де фршнте, ши де церї взнтсрзторїѣ.

ДѢПЪ ЧЕ ДЕОГЕНІДЕ, СЪНЪ ЛІПЦКАНЪ НЕГЪЦІТОР,
ШІ ПАНАІТАКІ ПАНАСА ДМПРЕЗНА АСКРЪТОРІШ
МАІ ЕРА ДНЪЗ ШІ АЛЦІЙ СКРІІТОРІ ШІ ГРАМАТІЧІ
НЪ ПСТЕЛІ А МАІ АЛЕЦЕ, ПЕ ЧЕІ МАРІ ДІНТРЕ ЧЕІ МІЧІ.
ТОЦІ ДІН МАРИНІЛЕ АМЕІ, ДН МОЛДОВА АДЪНАЦІ
БЕНІЦІ ГОЛІ ДН СТРАЕ ПРАСТЕ, ДН АКАЛЕ ДМБЕРАКАЦІ,
ДѢПЪ ЧЕ АЪ ФЪКЪТЪ СТАРЕ, ШІ ТОЦІ С'АЪ ДНБОГЪЦІТ
ДН СІНЛА ПАТРІЕІ НОАСТРЕ, ЕІ ДНТЪІ АЪ ПЪС КЪЦІТ.
ЧЕРЕСКЪЛЕ ДМПЪРАТЕ! ВЕЗІ ДЕ СЪСЪ АЛ НОСТРЪ КІНЪ
ПРІВЕШТЕ ОСЪНДА ЦЕРІІ Ш'А НОРДАВАШІ СЪСПІНЪ.

Din „Henriada lui Voltaire“ tradusă de comisul V. Pogor
tipărită în tipografia lui Eliad în București 1838 *).

ЕЪ ВІЕРСВЕЗЪ ДЕ ВІТЕАЪЛА ЧЕ ДН ФРАНЦА А ДОМНІТ
ШІ КЪ ДРЕПТ'А ВІРВІНЦІЙ, ШІ КЪ ДРІТ ДЕ МОШЕНІТ,
ЧЕ ПРІН МСАТЕ НЕВОІНЦЕ, ДНВЪЦЪТЪРА КЪРМЪІ.
ДМПЪРЕКЕЪІЛЕ А СЪЖИЦЕ, А ЕРТА Ш'А ВІРЪІ,
ЧІ ПЕ МАІЕН ШІ ПЕ КЛІКЪ ШІ СПАНІА ДНФРЪНТЪ,
БІРЪІТОРІШ, ШІ ПЪРІНТЕ ФРАНЦОЖІЛОР С'АРЪТЪ.

О АДЪВЪР ПРЕА СЪВІТЕ. ДІН ЧЕРІЪРІ ДЕ СЪС ПОГОРІ
РЪВАРСЪ'ЦІ П'А МЕЛЕ СКРІІРІ АЪМІНА ШІ АЛ ТЪЪ ЗОР:
ІЛЕ КРАІЛОР АДЪЪРІ ДЪПРІНСЪ А ТЕ АСК'АТА;
ЧЕ ЛІ СЕ КАДЕ СЪ ЦІІЕ ТЪ ПОЦІ А РЕ АРЪТА;
ШІ НЕРОАДЕЛОР ВЕДЕЩЕ ДН КЪМПАТІІЛЕ ЕШІРІ
ДІНТР'А ЛОР ДМПЕРЕКЕРЕ ШІ ДІНТР'А ЛОР РЕЪВРЕТІРІ.

*) Vezi pagina 1-4.

Вестеше лн че кп' Бражба цара поастр'аѣ хрентѣит,
 Спснє-а Иеродѣаѣ кінѣрї, шї домнїї кѣт аз грешїт.
 Спснє ; шї дєє дрєпт кѣ клєна о датѣ'шї лместєка
 Ял сѣз глас плїн дє дѣлчєлѣѣ кѣ семєцл верса та
 Дакѣ кѣ цїнгашлї мѣнѣ капѣл 'цїа лнподобїт,
 Дакѣ ѣмѣра та дєскїдє лѣмїна маї лєїт,
 Јарто кѣ мїнє сѣ мєлргѣ дѣпѣ пашїї тєї кѣ род
 Кл сѣ сколѣѣ лн ївєлѣѣ фрѣмсецл'цїї лл норѣд.

Вллоа домнїа лнкѣ ; дѣр а салє мѣнїї лѣса
 Фрѣилє дєсчокѣлатєї кѣрмѣрїї дє сє 'нкѣрка :
 Прѣвєлїлє фѣрѣ влѣгѣ, дрєптѣрїлє сѣ клєтѣ,
 Сѣѣ маї бїнє зїкѣнд лнкѣ Вллоа нѣ стѣпѣнѣ.
 Нѣ єрл маї мѣлѣт єл домнѣл чєл дє салѣѣ 'нкѣнѣѣрат,
 Шї дє лнсѣш бїрѣїнѣл лл рѣѣѣлє лнѣѣѣлѣт,
 Я кѣрѣїа спорїѣѣ ѣвропѣ лн кѣтрємѣр лл прїѣѣ,
 Шї а сѣ Пѣтрїє тоатѣ пєнѣрѣѣ дѣнѣсѣл сє вѣчѣ
 Кѣнд а Норѣѣѣлї нєрѣдє д'а лѣї фѣпѣтє сѣ мїра,
 Шї лл пїчѣарїлє салє корѣанє лї лнкїна
 Мѣлѣї стѣѣѣѣѣѣїї лн мїчї трєпѣтє сє стїнг лн рѣнѣѣл дїн тѣїѣ.
 Дїн остѣш вѣїнїк стѣѣѣѣѣѣ шї є країѣ дїн чєї мїшєї,
 Ядѣрмїт прє жїлѣѣлє салѣѣї, лнѣр'ал молєчїѣнїї сѣн,
 Корѣна лл лнпїлєѣѣѣѣ, фѣѣкѣндѣл рѣѣ дїн стѣѣпѣн.
 Д'ѣпєрнѣн, Жоїѣс шї Кєлѣсє, Мєжїрѣн шї Сєнѣ-Мєгрїн
 Стѣѣпѣнєл, сѣпѣт а лѣї нѣмє, ѣмѣкѣл флѣрїлѣр дѣ крїн,
 Пѣл а лѣр домн фїмєїлѣтїк лн дєсфѣѣѣѣѣїї лнпѣлнѣнѣнѣнѣ,
 Стрїкѣѣѣѣѣїї дє нєрѣѣѣѣїї, цѣрѣл пѣѣтїа прѣѣѣнѣнѣ.

Я Гѣїгїлѣр прїпїтѣ нѣрѣѣѣѣ сє 'нѣгѣмѣфѣ

Ші песте а асі днѹсіре мзрїмѣ лор дшї дмфла.
 Ёї, прїн піерзѣгоаре Клікѣ каре дн Парїс срзѣ
 Пѣтерії асі чеї сазвіте о авїамѣ земїсаѣ.
 Иеродѣл фѣрѣ зѣбала, челор марї ров тїкзїт,
 Сазѣѣ пе тїранї орѣще, гонїнд домнѣл лѣїїсїт,
 Пе каре мзгѣлїторїї де граѣз 'лаѣ пѣрзсїт
 Шї дїн лѣвѣл спзїмжнтатѣ Попорѣл 'лаѣ їзгонїт.
 Дн Парїсѣл пїлїн де зарѣл чел де алт неам алергѣ;
 Тот перїа, дн скѣртѣ ворѣл, кїнд шї Ёвѣрон с'арзѣл.
 Ёвѣрон днѣвнѣгзїтѣл, де фок рѣзѣоїнїк апрїнс,
 Сосїнд, лѣмїнѣ пе домнѣл чел де орѣїре кѣспрїнс:
 Ёл дї дндрѣптарѣ пшїї, вїртѣтѣ дї Деїпѣнтѣ,
 Дїн мѣршѣвїре салѣл, шї рѣзѣоїѣ дл рїдїкѣ.
 Спрѣ але Парїсѣлшї шлнцѣрїї амлндої крлїї пшл
 Рома се днспзїмжнтарѣ шї шпанїолаѣ отѣшѣ:
 Ёвропа, їнтерѣслѣ де аше днѣвзрѣтѣїрї,
 Окїї цїнтїсе спрѣ зїдѣл чел пїлїн де нѣнѣрочїрї.

Се вѣдѣ дн Парїс Ёрлжѣл спрѣ рѣзѣоїѣ днѣїершѣнжнд
 Пе Млїен шї днтрѣнїрѣ шї сѣс дїн тѣрнѣрїї кїемжнд
 Д Шпанїї шї а Ромїї аїїсторїѣл пїѣрзѣторїѣл.
 Ілѣст Дѣмон стрлшнїк, сїлнїк, шї де сжнѣѣ вѣрѣсеторїѣл,
 Д сѣпшїлѣср сѣї єсте вѣрѣжмашѣл чел маї кѣмплїт,
 Спрѣ пїѣрзѣрѣ оменїрїї флѣѣ пазн неконтѣнїт,
 Днтр'л пѣртїдѣї асі сїнѣѣ млїнїлѣ 'шї спалѣл лѣѣс,
 Здрѣвѣѣѣ фѣрѣл крѣцѣре ѣнѣлїлѣ ч'лѣл алѣс.
 Лѣкѣѣѣѣ кѣ єн тїр н днтрѣс їнїмї ч'лѣл сѣзѣрмат;
 Шї кїар сїнѣѣр ѣслнѣѣѣѣ пѣклѣтѣл ч'лѣл днѣсѣфлат.

Din poeziile lui Gheorghe Asaki tipărite în Iași tipografia Albinei 1836.

К Ъ Т Р Ъ П Я Т Р І Ъ.

ПРОЛОГЪ.

Ън вѣс дор мѣ 'наріпѣзѣ ші мѣ 'наѣманѣ дін жѣніе,
Ка сѣ черк не лѣзѣтѣ Ромѣнѣска армоніе.
Ячест верс че сѣнѣ ліче лѣі Яполон нѣ'ї стрейн,
Фіінѣ ѣеміне кѣ ростѣл че'ї срѣнт дін 'чел Латин.
Армоніѣ'с стрѣнс не оамені ѣн пѣзѣтѣ соціетате,
Ядѣнѣнѣ пре ії дін кодрѣрї ѣ статорніка четате.
Де клѣтарѣ лѣі Орфеос мѣнції Трачѣї се смѣлѣ.
Ші де сѣнетѣл чел дѣлче кѣрѣе фѣре сѣ'нелѣнѣѣ.
Янсаш рѣга де еулавіе шнїї інімі кѣрѣінчолсе,
Кѣтрѣ Домнѣл сѣ ѣналѣѣ не арїпї армоніолсе,
Ш'о сімѣїре лѣгѣнатѣ пін ал Мѣгелор орган,
Мѣнѣгѣтѣ кѣрсѣл трече не ал віецїї Океан:
Спре віртѣте віерсѣ 'нвіе, дѣспре рѣлѣ фѣлче срѣ,
Фѣрѣлѣкѣнѣ'не лѣлѣѣ д'о ѣналѣт 'ѣмѣзѣѣтѣсрѣ.
О Ромѣнї Ромѣнї лѣі Дѣкїї че пѣрѣлѣї шн мѣнѣрѣ сѣлн
Де 'нчѣпѣтѣл веко. історїѣ лѣсѣм фїе нї ѣдемн
Ян векіме маїка Рома, чѣ'с фост домнѣ'н тоатѣ лѣме,
Нѣ'с лѣсѣл лѣї ші пѣлѣнѣтѣсрї, ворѣл сѣ шї'налѣтѣл нѣме:
Оаре ѣа ѣл, че де тімпѣрї шї де варѣварї сѣѣ пѣстрат,
Кѣнѣ сѣнїнѣ солртѣ лѣче, фїѣл астїзї дѣфѣзімѣт?
На, прїн Мѣгел шї л віртѣтеї дорѣл дѣлче шї фѣрѣїнте,

*) Vezi pagina 1—2 și p. 37—38.

А ноу аѣмѣ сѣ кѣноаскѣ стрѣнепоцї Романей гїнте.
Тѣ Молдавїо мѣноасѣ, че пре мїне аї нѣскѣт,
Іаѣност дѣ Мѣзеї носѣ каре версѣрї аѣ цесѣт,
Пе стрейн шї тѣнѣр дафїн, каре 'н цѣрнѣ акѣм рѣсаре.
Кѣ пѣтернїк скѣт с'їл аперї дѣ а ф'ѣртѣнелор тѣрѣаре.
Кѣ д'ѣ прїнде рѣдѣчїнѣ шї лн ѣрмѣ ва'нфлорї,
Дїн а слѣе ф'ѣрѣнѣї кѣнѣнѣ Мѣза цїе ва ѣрѣї.
О кѣнѣнѣ кѣнѣїѣратѣ д'але вѣнѣтї лїне рѣзѣ,
Че дѣ фок, дѣ фѣр, дѣ тїмпѣрї траїнїк солрта о пѣстрѣѣзѣ.
Кѣнѣ атѣнѣе ал тѣѣ нѣме, нѣмѣрїрїї хѣрѣзїт,
Ва лѣчї ал фїї патрїей кѣр ка 'нѣерїѣ ѣн нос паланїт.

А М О Р Ъ Л Р Ъ Н І Т.

Кѣлерѣнѣ Імор одатѣ
Трандафїрї лнтр'о гѣдїнѣ,
Н'аѣ вѣзѣт кѣ тѣпїалтѣ
Ѣра 'н ф'ѣрѣнѣе о Ілѣїнѣ,
Че кѣ гїмпѣл еї кѣмплїт
Ла ѣн дѣѣет л'аѣ рѣнїт.

Лнтрѣ кѣѣда са дѣрѣре,
Лѣчѣѣ кѣ пѣлнѣ сѣ цїпе,
Кѣтѣнѣ лѣк шї мѣнѣгѣѣре.
Гѣ гѣрѣѣ кѣ жѣме дрїпе,
Дрѣпт ал бїнерѣ сѣ зѣоаре,
Плїн дѣ ф'їрнѣ кѣмкѣ моаре.

АМА МІЕ! ЗІСАЃ, МАМЪ,
АЛЕЃ МАМЪ! ІАТЪ МОРЪ,
КЪ О ДАРЪЪ 'М ФАЧЕ САМЪ
АЧЕА ШЕРПЕ ЗЪБРЪТОРІЪ,
ДЕ ТРЪП ІСТЕ ДАРЪ МІК,
ЦЪРАНИЇ АЛКІНЪ 'І ЗІК.
АНСЪ ВІНЕРА 'І РЪСПНДЕ:
ДЪКЪЪ АЛКІНЕЇ МІКЪА СПІНЪ
ДЕ АТЪТ НЪКАЪ ПЪТРЪНДЕ,
О АМОРЪАЕ! ЧЕ КІНЪ
СІМТЕ 'О ІНІМЪ 'НКРЪНТАТЪ
ЧЕ О 'МПЪНЦЕ А ТА СЪЦЪТЪ!

Din „Culegere de proverburî sau poveştea Vorbei
de prin lume adunate
şi iarăşi la lume date.
de Anton Pann. Bucureşti 1853 *).

ПОВЕЃТЪ БОРЕИ.

Фрѣсра тремсрзтоареа,	НЕ ПЪТЪНД СТА ЛА'МВОІРЕ
Лингоарѣ апринзатоареа	АЖЪНЕРЪ ЛА ГЪЛАЧЪВЪ
Ші Чсма чѣ рѣ кѣ ѣле,	Ші ла сфздіре грозавъ,
Фіинд сѣрорї клѣте треле	Черънд дрепт фіеше каре
Плекаръ толате нълахкъ	Спре а се нѣмі маї маре
Прін ораше сз се дѣкъ	Ші дѣнъ мѣлате кѣвѣнте
Ші пе дрѣм ѡнтре ворѣіре	Стацї, зїче чѣ маї кѣ мѣнте,

*) Veđi pagina 142—146.

РѢЗ НЕ ПЪТЕМ ЛНЦЕЛЕЦЕ
 ЯЦІ ДЕ НЪ НЕ ВОР АЛЕЦЕ.
 ЯДЦІ СЪ КЪРМЪМ ДІН КАЛЕ
 ШІ СЪ МЕРЦЕМ КОЛЪ 'Н ВАЛЕ
 Л'АЧЕЛ ЧОВАН ЧЕ СЪ ВЕДЕ
 ПЪСКЪНДЪШІ ТЪРМА 'Н ЛІВЕДЕ;
 ДАР ЛН СЪ НЪ ТОАТЕ ЧАТЪ
 СЪ НЕ АРЪТЪМ Д'ОДАТЪ,
 ЧІ ПЕ РЪНД ФІЕЩЕ КАРЕ
 СЪНДЪ СЪ 'І ЧЕРЕМ ДЕ МЪНКАРЕ
 СЪ ВЕДЕМ ДЕ ЧІНЕ 'У ПАСЪ
 ШІ КЪ ДЪ МА 'І БЪНЪ МАСЪ?
 С'О ОСПЕТЕЗЕ КЪМ ЧЕРЕ
 КЪ МЪНКАРІ ДЪПЪ ПЪЗЧЕРЕ;
 ШІ ДЕ КАРЕ ПРІН БРМАРЕ
 БА АВЪ ФРІКЪ МА 'І МАРЕ,
 БА МАРЕ СЪ СЕ НЪМЪСЪКЪ
 ШІ ГЪЛЧАВА СЪ ЛІПСЪСЪКЪ.

ДЕЧІ ДЪПЪ ЧЕ СФЪТЪВІРЪ
 ШІ ЛН АС-ФЕЛ СЕ 'МВОІРЪ,
 МЕРСЕ ФРІГЪРА ЛНДАТЪ
 ЛН ЧЕРШЕТОАРЕ СЪІМБАТЪ,
 (ТЪРЪГЪНДЪСЪ ЧЕЛЕ-А-АЛТЕ
 СЪПЪ НІЩЕ МЪГЪРІ ЛНАЛТЕ,
 ДЕ ДЕПАРТЕ СЪНДЪ СЪ ВЪЗЪ
 ЛН ЧЕ КІП СЕ ОСПЕТЪЗЪ;))
 ШІ ПЪ ЛОК ДАКЪ СЕ ДЪСЪ

ЛА ЧОВАНЪА ЧЕ 'А БЪЗЪСЪСЪ,
 ФЪРЪ СЪ СЕ МІЛОУЪСЪКЪ
 ЧЕРЪ СЪ О ГЪЗЪДЪСЪСЪ,
 НЪМІНДЪСЪ КЪЛЪЗТОАРЕ
 ШІ ПЕ АЧІ ТРЕКЪЗТОАРЕ.
 ЧОВАНЪА КА ПЕ О БАКЪ
 О ШІ ПРІІМІ ЛНГРЪВЪ
 ШІ КЪ ПЪЗКЪТЕ КЪВІНТЕ
 ЛІ АДЪСЪ ЛНАІНТЕ
 О ГЪГЪ ЛН ЛОК ДЕ МАСЪ
 ШІ МЪМЪЛІГЪ РЪМАСЪ,
 ПЪІНДЪ 'І ШІ БРЪНЪІШОАРЪ
 ЗІСЪ: ПОФТІМ МАМЪШОАРЪ,
 ДЕ ВЕ 'І ВРЕА ЛЦІ ВОІШ АДЪЧЕ
 ШІ ПЪЦІНТЕЛ ЛАПТЕ ДЪЛЧЕ

ФРІГЪРА ДЕ МАСА ДАТЪ
 ЛІ РЪСПЪНЪСЪ СЪПЪРАТЪ:
 ЦЪВА ПЪСЪШІ АЧІ БРЪНЪА
 КЪ НЪ 'МІ О СЪФЕРЕ РЪНЪА
 ШІ ЛАСЪ НЪ 'МІ МА 'І АДЪЧЕ
 НІЧІ ЛАПТЕ АКРЪ, НІЧІ ДЪЛЧЕ,
 КАРЕ ПЕ ОМ НЪ 'А ХЪРЪНЕЩЕ,
 ЧІ МА 'І ВЪРТОС ЛА СЪЗЪЕЩЕ;
 БН МІЕЛ НЪ Ё ЛЪКРЪ МАРЕ
 СЪ ТА 'І СЪ 'МІ ФАЧІ ДЕМЪНКАРЕ.

ЧОВАНЪА ЛІ ЗІСЪ, ЛЕЛЕ!

Ес сѣнт стѣпѣн п'але меле,
Ші алт кѣнд ѡмі порѣнчеше
Не чинстѣт сѣ изгонеше ;
Ші че ещѣ тѣ? ѡ ѡмі спѣне
Де'мі черѣ мѣ мѣнкзрѣ еѣне.
Ес сѣнт Фрѣгѣра, рѣспѣнсе,
Ші ѡмі плак мѣнкзрѣ тот ѣнсе
Нѣ фак хаз нѣчѣ де кѣм постѣла,
ѡл лас сѣ'л мѣнѣнче простѣла.
Зѣче Чобанѣла : ѣ! драгѣ!
Ші чѣне 'н сѣмѣ те багѣ ?
Фѣі тѣ ор слакѣ, ор грасѣ,
Мѣе нѣчѣ декѣм нѣ'мѣ пасѣ
Чѣ ѡ карѣте кѣ еѣне
Пѣн' нѣ 'нкѣрк Кѣцѣл еѣ тѣне.
Фрѣгѣра 'н сѣлѣвтѣчѣтѣ
Елре пе ел некѣжѣтѣ
Ші ѡндѣтѣ се порѣнчеше
Еѣ 'л скѣтѣре врѣшмѣшешеше.
Ел ѡр фѣрѣ а се тѣме
Дѣлок нѣмѣл пѣерѣе врѣме
Е'арѣнкѣ гол сѣ о'ннече
Еѣпт ѣн згѣлѣ де ѡпѣ рече ;
Шѣзѣнд мѣмѣт пѣн лѣ гѣше.
Еѣнд шѣ кѣте-чѣ кѣѣше,
Фрѣгѣра ѡшѣ пѣерѣс рѣстѣл
ѡ'ѡндѣтѣ лѣсѣнд пе простѣл

ѡнчѣпѣн'н фѣргѣ сѣ сѣе,
Кѣ ѣн скѣпат дѣн еѣтѣе,
Прѣн крѣнг, прѣн кѣмпѣе лѣнгѣ
Еѣлѣнд мѣл кѣрѣнд с'ѣѣнгѣ,
Нѣ вѣдѣ нѣчѣ Мѣрѣчѣне
Ѣтѣндѣсѣ дѣпѣ сѣне,
Фрѣкѣ интрасѣ ѡн трѣнсѣ
Кѣ с'о лѣа дѣпѣ дѣнсѣ,
Ш'о гонѣше с'о ѡпѣче
ѡн ѡпѣ с'о мѣл арѣнчѣ.
ѡѣѣнгѣнд лѣ чѣлѣ-л-ѡлте,
Еѣпт Мѣгѣрѣлѣ ѡнѣлте,
Елѣ пе лок о'нтрѣбарѣ :
Еоро кѣм те ѡспѣтарѣ ?
Еѣ тот сѣфѣлѣнд ѡстенѣтѣ
Дѣ рѣспѣнсе некѣжѣтѣ :
Дѣ ѣнде ѡше Чобанѣла
Мѣжѣкѣл шѣ еѣдѣрѣнѣла
Чѣ фѣл сѣ те прѣім'ѣскѣ,
ѡшѣ че фѣл сѣ те чѣнст'ѣскѣ ?
Дѣнгоарѣ'нчѣпѣн сѣ зѣкѣ :
Кѣнѣѡщѣте дѣр де мѣкѣ ;
ѡ сѣ мѣ дѣк еѣ лѣ дѣнсѣл
Шѣ сѣ вѣзѣ че скоѣ дѣн трѣнсѣл
Зѣкѣнд ѡсфѣл, мѣрсѣ'ндѣтѣ
ѡнтр'ѣ еѣтрѣнѣнѣ скѣмѣѣтѣ

Ші чер8 с'о гззДвѣскз
Лн коліва'ї човзнѣскз.
Ел о пріімі лнгрѣвз
Ші пе дѣнса ка п'о вѣвз,
Ш'ачеші масз лї п8се,
Ячелѣші мѣнкзрї лї д8се.
Дар Лінгоарѣ ші ел парз
Лнчен8 алте сз члрз
Ші маї вѣртос сз'ї лнфігз
Он Іед8лец ші сз'ї Фрігз.
Чован8а лї зїсе: вїне;
Дар че рѣзз ещї к8 мїне?
Ор че к8конїцз маре
Де'мі черї асфел де мѣнкаре
Е8 сѣнт Лінгоарѣ, лї зїсе
Карѣ вѣнт8а мз трїмісе
Сз да8 боале греле ф0арте
Ші сз кїн8еск8 де моарте.
Ші че? 8рмз ел сз зїкз,
Вей сз те ам е8 де фрїкз,
Ка сз'цї да8 ор че'мі вей чере
Ші масз д8пз пазчере?
И карзте маї лнгрѣвз
Дакз вей сз фїї де трѣвз,
К'апої мз вей лнцелеге
К8 вр'о кѣтева Чомеце.
Лінгоарѣ пар с8пзрлз

С'ар8нк'ас8п, а'ї лндатз,
Ш'лнчепѣнд сз'л кїн8вскз
Ячі моартѣ сз'л гзсѣскз,
Лн д8рерї, ж8нгї8рї взгѣнд8а
Сз рзс8фле не лзсжнд8а.
Ел парзші цїїнд8'ші лѣк8а,
Япрѣпе фїїнд ші Лак8а,
Інтрз с8пт згїл8а чел рече
Ші лнчен8 сз се фрече;
Фзкѣнд ачѣста Чован8а
Лші сззїмжнтз пе д8шман8а;
Кз не маї п8тѣнд Лінгоарѣ
Сз'ї с8фере речїтоарѣ
Лші ап8кз'ндатздр8м8а
Ші перї лнграб ка ф8м8а.
Яж8нгѣнд ла челе-л-алте
С8пт Мзг8рїле лнналте
Лндатз о лнтреварз:
Пе ел к8м о оспзтарз?
Лінгоарѣ ле зїсе: цѣвз,
Нѣм гзсїт ом8а де трѣвз,
Чїне сѣнтем сз'нцелѣгз,
Ші 8мелз8м се не алѣгз;
К8ноаце ел докїток8а
К8ї де че лї є кожок8а?
И лїдецї вої маїналнте
Ла оаменї здравенї, к8 мїнте,

Прін четзці ші прін ораше
Сз ведеці касе, сзлаше,
Сз ведеці ащернаст меале,
Ир нс фжи ші евриенї голле;
Сз ведеці акло месе
Ші мжнкзрї евне, алесе,
Ир нс пост пжїне кс апз
Ш'анлок де Бскате Чалз.
Ба! ба! сжнтеці мїтїтеле.
Зїсе Чсма кзтре еле,
Ші де вої псцин лї пасз
Сз вз чїнст'кскз кс маз;
Дар та сз ведеці авсма
Ксм тремсрз ел де Чсма.

Зїкжнд ач'ста лндатз
Кзтре Чобан се аратз
Ка о кавз фврїоасз
Цїїнд лн мжнз о Коасз,
Де се 'нгрроз'к ом де джнса
Кжнд скот'к ворез дїнтржнса;
Кар'к вззжнд'о Чобанса
Сз кстремсрз сїрманса!
Ші о'нтресз зїкжнд: мамз!
Жнде мерцї ші ксм те кїамз?
Чсмз'мї зїк, зїсе, ансме.
Ш'ам плекат сз косеск лсме,
Нсмаї драгса меš фз бїне

Пжнз одїхнеск ла тїне
Де'мї псне псцинз мазз
Ш'амї фз о фрїптсрз грасз,
Кз ам фоарте маре грлвз
Сз мерг, сзмї каст де тр'квз.
Чоканса пелок се дссе
Ші ащернаст лї дсссе,
Зїкжнд: шезї псцїнтеа Мамз
Сз'цї фрїг, сзцї ф'к ші о з'кмз.
Апої лндатз ал'сргз
Де фрїкз тремсржнд варгз.
Фзкс сасцїлор стрїгаре
Фс ші фрїптсрл'н Фрїгаре.

Денї пе кжнд сз фрїц'к Мїелса
Ші ферб'к лн оалз Фелза,
Стжнд ел кс не лндарзжн'квз
Лї зїсе єї кс сфїалз:
Мамз! те рог, де сз поате,
Пжнз вор фі гата тоате,
И дескїде ач'к Карте
Сз везї сжнт 'с'л лн вр'о парте
Скрїс ансме, Іоан Бжксп
Ка сз пжнг ор сз мз есксп.
Лндатз, ел ксм лї зїсе,
Ба каталог'шї дескїсе
Ш'лнченс пе тоцї дїн лсме

Сз'у спсе де рѣнд анѣме; Врѣнд ѣа сз'у факз пе вое
Ші сфѣршінд зісе: непоате! Л'у чіті пар фое, фое,
Ист'ѣ сѣнт нѣмеле тоате; Ші іспрзв'інд зісе, іатз,
Ші прекѣм асз'іші к'іне Нѣ еш'і скріс'ц'ам спсе одатз.
Тѣ нѣ еш'і трекут ла м'іне.

Ѣа врѣнд спре л'нкред'іцаре Исз'інд ѣа, іа фр'ігар'ѣ
Сз вагз де нѣ л'а саре, Ш'л'і арде кѣ ѣа сп'інар'ѣ,
Л'у з'ісе є'і іарзш'і, Мамз! З'ік'ѣнд: скола волаз ср'ѣтз
Ѣѣ нѣ пр'ѣ ам кзгат с'ѣмз; Ка сз нѣ'ц'і траг ш'і вр'о кѣтз.
И ма'і ч'ітец'іе одатз Дакз нѣ сѣнт скріс ла т'іне
Сз'м'і ст'ѣ ініма'мпзкатз. Де че а'і вен'іт ла м'іне?

Din „Fabule de A. Donicǎ, Iaşii La Kantora Daciei
Litterare 1840“.

ГРІЄРЪЛ ЦІ ФЪРНІКІЯ

Грієрѣл л'н десф'атаре,
Трекунд вара кѣ кѣнтаре,
Де одатз се т'іезз'іе
Кѣ афарз віколец'іе,
Ѣар ел де мѣнкат нѣ аре.
Ла веч'іна с'а фѣрнікз,
Илерг'ѣнд кѣ л'крзмі пікз,
Ші сз роагз, сз'у аж'сте,
Кѣ хранз сз'л л'мпрѣм'сте,

*) Vedi I. pagina 4—5, p. 25, p. 39—40, p. 45—46, II, p. 56
p. 29—30.

Ка де фолме сз нѣ моарз
Измаї пзн лл прїмзварз.
Фѣрика 'л аз асквлатат,
Дар аша 'л аз днтребат:
„Бара кжнд еѣ адзнам,
Тѣ че фзчеї?“— „Еѣ кжнтам
Лн петречере кѣ тоцї.“—
„Аї кжнтат! Лмї паре вїне,
Якѣм жоакз дакз поцї,
Еар лл варз фз ка мїне.“

Д О Ъ П О Л О Б О Я Ч Е.

Ын болобок кѣ вїн,
Мерѣа лн кар пе дрѣм, лнчет шї фолрте лїн;
Іар латѣ, кѣ дешзрт, лас кѣ вїнеа млї таре,
Дар шї хоороѣа,
Фзкжнд ѣн вѣет маре,
Лнкѣт чеї трекзторї лн латѣрї тоцї фѣѣа:
Ятѣнчї кжнд ел фолос нїмїка н'адѣѣа.

Асзміне лн лѣме,
Лчел че тѣтѣрор се ллѣзз шї снѣне:
Лн трекї пѣцїн спорѣѣе,
Еар чел че таче,
Шї треабз фаче:
Лчела пѣрѣре маї сїѣрїспрѣѣе.

АНТЕРЕЪЛ КЪИ ЯРВИНТЕ.

Ярвинте котеле аѣ арс ла антереѣ,
Дар н'аѣ стат мѣат сз сокотеаскз :

Че сѣнѣр ел, мерезѣ

Се пѣсз сз'а кърпаскз,

Еар пентрѣ петичѣ де кърпит

Дѣн мѣничѣ аѣ тѣдет ка о а патра парте,

Шѣ антереѣ 'а аѣ гхтѣт

Кѣ мѣничѣле преа скѣртате,

Анкѣт орѣ кареле ведеа,

Де ел рѣдеа.

Бззжнд ачѣаста ел, аѣ зѣс дн гжндѣа сзѣ :

„Лзсацѣ, кз долр нѣ сѣнт аша де нзтѣрѣѣ ;

Бр'ѣн лѣкѣрѣ маре нѣ'ѣ,

Сз'мѣ таѣ еѣ подалеа де пе ла антереѣ,

Шѣ мѣничѣле сз ле пѣѣ

Маѣ лѣнѣѣ де кѣм ера.“

Аѣ зѣс шѣ аѣ фзкѣт.

Дар лѣмеа се мѣера,

Кз антереѣ лѣѣ ера акѣм преа скѣрт.

Шѣ нѣ асзмзна нѣѣ кѣ ѣн еѣн мѣнтеан.

Се'нтѣмплаз шѣ боерѣ де неам,

Карѣ'нкѣркжнд лѣереа лор,

Тот кѣ ачѣеашѣ мѣнте,

Сз о дндрепте врор,

Шѣ фак ка шѣ Ярвинте.

ПЕТРЕНІ ШІ БІСТРИЦА*),

ПЕТРЕНІ АИ ЕШІТ КЪ ТОТЪ ДІН РЪВАРЕ,

НЕ МАЇ ПЪТЪНД А СЪФФЕРІ

СІ ПАГЪВЕ СТЪРНЧІНЪТОАРЕ,

ПЕ КЪРЕ НЪ ПЪТЕА ФЕРІ:

ПЕНТЪС КЪ ДН ТОТ АНЪ, КЪЕЖДІЪ НІМІЧІТ **)

ПЕ МЪАЦІ АЪ СЪРЪЧІТ.

ДАР ЧІНЕ Е ДЕПРІНС, КА ВЕРМЕЛЕ ДН ХРЕАН,

ГРЕЪ СЪІМЕЪ ЛОКЪ АЪІ, СЪДЕ АЪ ТРЪІТ АН.

АША ДАР ТЪРГЪ ТОТ, ОДАТ С'АЪ СВЪТЪІТ,

СЪ ДЕЕ ЖЛОБЪ АА БІСТРИЦА ЧЕА МАРЕ,

ПРІН КАРЕ, АРЪТЪНД ДОВЕЪІ АЪМЪРІТОАРЕ

ДЕ ПЪГЪВІРІЛЕ ЧЕ МЪАЦІ АЪ СЪФФЕРІТ,

ШІ СЪФФЪР МАЇ НЕКОНТЕМІТ,

ЪЧЕА: „КЪ ПЕ КЪЕЖДІ, ПРЕКЪМ ПЕ БІСТРИЦОАРЪ ***)

НІЧІ ДНТР'О ПРІМЪВАРЪ

НЪ СЕ СЪЗВЕКЪ КЪ МОАРЪ;

ШІ КАСЕ КЪ ЗАПАЛЪ, БА ЁНЕОРІ ШІ ВІТЕ

ЛЕ СЪНТ ПРІМЕЖДЪІТЕ.“

ДЕЧІ ДАР, ЕІ СОКОТІНД КЪ БІСТРИЦА ЧЕА МАРЕ,

БА ФАЧЕ ЧЕЛОР МІЧІ КЪЪСТА ДНФЪРЪНАРЕ,

КА СНА ЧЕ ФОЛОС ДЕ ОВУІІЕ АДАЪЧЕ,

КЪЧІ ПАЪТЕ АА ГАЛАЦІ КЪ КЕРЕСТЕЛЕ АЪЧЕ ****):

*) Locuitorii unui târg de acest nume, și un râu răpide, ce spală malurile aceluï târg.

**) Un pîrâu asămine, ce dă în Bistrița.

***). Alt pîrâu asămine.

****). Galați, port pe Dunăre. (Geor. D. Stamati tom 10).

ЅѢ МЕРС КЪ ЖАЛОВА : ДАР ЦИЦІ ЧЕ АՅ ВЪЗГѢТ ?
ПЕ ЛНСВШІ БІСТРІЦЪ РЪПІТѢА ЛОР АВѢТ
ТРЕКЖНД КЪ ВАЛВРІ ПЛІНІ ДЕ СПѢМЕ !

БАР 8Н ВЪТРЪН КЪ МІНТЕ,
ЅѢ ЗІС КЪТРЪ 8Н АЛТ, ШОПТИНД, АША КЪВІНТЕ :
„БѢ ЦИՅ МАЇ ДЕ ДЕМЪАТ, КЪ ОАМЕНІЇ ЛН АВМЕ
ЛСВРА ЧЕЛОР МІЧІ ДРЕПТАТЕ НЪШІ ГЪСЕСК :
КЖНД ЕЇ КС ЧЕЇ МАЇ МАРІ РЪПІРЕЛЕ 'ЛПЪРЦЕСЕК.“

ЛНФІНЦАРЄА ФІБЪЛІІ

ЛН ПАЛАТ ЛА ЖМПЪРАТ,
ЅДЕВЪРѢА ГОЛ ДІН ФІРЕ,
ФЪРЪ ВЕСТЕ АՅ ЖНТРАТ.
ЛА А ЛЪЇ АША ПРІВІРЕ
ЛМПЪРАТЪА А8 СТРІГАТ :
„ЧІНЕ ЕЩІ ? КЪМ ЖНДРЪЗНЕЦІЇ,
ГОЛ ЛІЧІ СЪ ТЕ ІВЕЩІ ?“
—ЅДЕВЪРѢА СЖНТ,—„ЧЕ ВРЕЇ“
—ВРЕՅ СЕ-Ц СІ8Н А МЕ ПЪРЕРЕ.
ТЪ НІЧІ КЪМ НЪ АЇ ДЪРЕРЕ
ПЕНТЪ8 НЪМЖНТЕНІІ ТЪІ ;
ЧЕЇ МАЇ МАРІ ТЕ МЪРЪАЕСЕК
ШІ НОРЪДЪА ЖЪФЪСЕК :
ЛЕЦІАЕ ЖЦ СЖНТ ГЛАКАТЕ...—
„БШ АФЪРЪ ! ЕШ АФЪРЪ !
ГОАМЕ НЕРЪШІНАТЕ !
ДАЦ-ЕА ЇСТЕ Ц : С ПЕ СКАРЪ !“

Іагъ км ф8 прііміт
Іаевзрѣа десголіт;
Ѣа офтѣнд се депзртарѣ.
Дар а лѣї дорінцѣ еѣнѣ,
Ѣн алт кін Іаѣ арзтат;
Іаевзрѣа маї пе ѣрмѣ
Іар аѣ мерс ка жмпзрат,
Лнсѣ н8 гол, че-н вешмінте
Лмпрѣмѣтате ла мінте,
Ші к8 аер де респект
Іѣ воркїт фрѣмос, лнчет.
Лмпзратѣа лн мїераре,
Іаѣ дат тоатѣ аскѣтаре;
Л-аѣ пзтрѣнс, л-аѣ лнцѣлес,
Ші лндатѣ аѣ алес
Іацї мінїстрії, алтѣ кѣрте,
Іѣ фзкѣт префачїрї мѣате,
Треїале аѣ лндрептат,
Ш-аѣ фост кїне-кѣвлнтат.

Д О І К Ы І Н І.

Ѣн клїне, де пе неам дѣлѣѣ
Прїемек, кредїнчос кзтрѣ стѣпжнѣа сѣѣ
Одатѣ аѣ вѣзѣт
Пе векїѣа кѣноскѣт,
Жѣжѣс, кѣцѣа таркѣт.
Че дїн огрѣдѣ лн лнн тѣрте сѣѣ лѣат.

Ші кیرهле акым ла о фереастъ-н касъ,
Шезжнд пе ын ковор де челе маї фрѣмоасъ.

Ифаръ мжндрѣ се сїта.

„Жсжсжс : че маї фачї мата ?

Лнтреавъ кѣїнеде, дїн коадъ джнд жнчет,
(Ичеста лнтре кѣїнї е семнѣа де респект.)

Лц мѣацзмеск, *mon cher!* рзспѣнсъ лѣї Жсжс,
— Сжнт бїне. Дорм, мжнжнк, алерг, мз хжржонеск,
Ші пе слтеле мої кжнд вреѣ мз тзвзлеск,

Дар спѣнемї ? че фачї тѣ ?—

„Ѣс сжнт ка пѣрѣре. Рзѣд фоаме, плоде џер,
Пззжнд огрлда ла боер ;

Дорм лжнгъ поартъ, саѣ кѣ каїї

Ші де ла ѣвкзтарї адес мжнжнк батаї
Ба ерї шї ын фїчор трїї ловїтѣрї мї-лѣ трас,
Пентрѣ кз н-ам лзтрат ла време шї ла час.

Дар тѣ Жсжс, кѣ че-нтжмпладе

Иї кзпзтат фавор асѣпра-ц аша маре ?

Че слѣжѣз ла стзпжн жн флптз жмплїнешї
Фїїнд атжт де мїк, жн че те ѣїзѣшї ?“

Ѣс, лѣ рзспѣнс Жсжс, мз мїер де жнтребаре!

— Ѣс флк *apporte* шї џїок ка омсѣ жн пїчодаре!

Дїн оаменї еарзш сжнт ла солтз жн фавор,
Пентрѣ кз'н доз лаѣї џїѣ а смѣла ѣшор

Ші флк апорт

Кжнд пот.

Керуе лжнгу Флоричку,
Динкоаче септ помї вердѣцз,
Сз те десфзтезї де чацз,
Антро зї дичѣ Краюа
Десфзтжндсз кс трюа
Ла шн пом чѣлат сосѣце,
Ша вѣде ксм жверзѣце,
Ялк ла Флоаре ка арѣнтѣл
Міросїнд жн тот пзмжнтѣл
Пре каре некѣноскжндѣл
Сз жндѣла кс гжндѣл,
Ащептл роада сзї крѣскз
Ка фѣлюа сзї немерѣскз,
Кжн'тр'о зї жнмѣсрѣце,
Шї де треї орї жнфлорѣце.
Шї пре Гредїнарїоа кіамз
Ка сз дѣ де жнса сѣмз,
Чѣ жжнз дѣ сзїт помѣл?
Кж мѣлат сз мїрз тот омѣл,
Ксм ел зїѣ жнфлорѣце,
Ноаптѣ коаче шї родѣце,
Ажсз зїѣ нѣ л'ѣпскз
Пжнз пїер ка о жлѣскз,
Іар Країѣл сз жнтрїстѣзз
Кжчї нѣ полат сз ле вазз
Взжжнд ксм жнмѣсрѣце,
Кж кѣр вазжнд жнфлорѣце,
Аѣ пѣс престе ноапте пазз
Треї пзгїторї ка сз вазз,
Карїї пзгѣ кс прївїре
А мѣрелор рѣменїре

Країѣл дїмїнѣца вїне,
Кс гжнд сз ле вазз вїне;
Ажсз (че нїчї гжндѣце)
Пре тоцї дорміцї жї гзѣѣце
Іаѣ жнтрекат : „че ваззрз ?
„Шї че дорм престе мзсѣрз ?
Сї рзсѣндѣ де одатз :
„Мїнѣне жнспїмжнтатз !
„Кж сѣфжнд одатз боарѣ
„Аѣ кззст жос тоатз флоарѣ
Іатз нїце ферїшоаре;
„Іатз шї маї жрїшоаре.
„Дар сѣфжнд о боаре лїнз
„Кж де сѣмн дѣлѣцз пїнз,
„Нѣмаї дѣжт не апскз
„Кж невззстз жлѣскз.
„Дѣ пзрѣ пре дрептате,
„Кж сжнтѣм морцї жѣмзтате.“
Краюа трїст жн касз пѣкж,
Шї нѣ пѣтѣ сзї маї трѣкз,
Чї нѣмаї дѣжт пофѣце
Сн пророк, шїї порѣнѣце
Сзї спѣ, шї пророчаскз :
Чїне пѣтѣ сзї сзѣскз
Асї ачел Пом жн гзжїнз
Сзї флжкз врео прїчїнз ?
Шїї фзгзжсї жндатз
Дѣї вл спѣне вѣнз платз.
Пророк Фїларет анѣме :
Маре жрѣжнторїѣ пре лѣме
Треї зїле сз сокоѣце,

Ші апоў лі пророчеше
Зікна: „Краюле! пре омла,
„Че цаѣ сздіт ціе Памсла
„Лам афлат, лнчз пстінцз
„Нс тасте де кношннцз;
„Кз е лскрѣ престе фіре.
„Ші мзестріе снціре,
„Ці мжна чѣ сздітоаре
„Тасте ші стзпжнітоаре.
„Сінгѣрз ле стзпжнеше,
„Ле квалеше ші рзпеше.
„Ші прін латла нс се поате
Ла лсмінз а сз скоате,
„Фѣр прін фіюл тзѣ чел дѣлче
„Каре снпт Пам сзсе квалче.
„Кз пентрз ел скнт сздіте
„Ачеле тоате рзпите,
„Кз сзла валз: кзл юбеше,
„Ші де фаца лсі дорееше.
„Дінтрз каре ва сз тасз
„Маре скжрѣз ла крзтасз;
„Кз ел ва сз прібеласкз
„Лн лсме сз рзтзчаскз.
Пентрѣ авѣ пророчіе
Лаз чінстїт кѣ возціе.
Девї Краюл тарз ащѣптз
Де ла Пом ачешї фаптз.
Кжна лі ведѣ лнфлорїѣ
Прѣ алвінда кѣ стрзлвчїрѣ.
Лз ацїернст пре вердѣцз

Снпт а помслаї дѣлацз
Ковоарз кѣ фір ксчте
Прецїте млате счте:
Псїнда сз та сѣма таре.
Пре фіѣл сзс чел маї маре,
Каре пзхїтор сз флче,
Ші пре аштернст кжна заче
Веде Мсгѣрѣл кѣм креше,
Ші маї апоў кѣм плеснеше,
Лнчеп фрѣнзе лнверзїте,
Аксшї акшї флорї алвіте.
Флоарѣ каде, ші родѣше.
Ші роада сз рсментѣше.
Дар венѣ о коаре лнз
Кѣ де сомн дѣлацз плнз,
Ші адорме фѣрз весте,
Нсмаї веде че маї есте:
Краюл дїмінѣцз татз
Ла грздінз сз аратз,
Ші пре фіюл шїл гзсѣше
Кз доарме ші грѣѣ рѣпѣше.
Сз лнтоарче, ші ащѣптз,
Сз маї чѣрче кѣ о фаптз.
Ші пре вїтоарѣ сѣрз
Пре ал доїлѣ фїїѣ тарз
Лаз нсч тар сз стрзжнаскз,
Ші маї вїне сз пзгѣсскз,
Дснз кѣм лѣ снсч Пророкѣл,
Кз сз маї чѣрче норокѣл.
Лнчз лѣ адорміт тарз

Ва ші ачел де асѣрз.
Іарз Краюл к8 мѣніе
Стрига : „..Пророк8а сз віе!“
Каре веніна д'наінте
Іаš арзтат л8ї, кз мінте.
Нічі маї м8ат н8а днтрѣвз,
Чеї тѣа кап8а дегравз.
Япої кзтрз Паллат патакз
Де тот к8 ініма сѣкз.
Іар Медена чѣ алѣсз
Прѣ к8віоасз крзтасз
Яš днтрат к8 воревз е8нз
К8 фі8а сзš днпревнз,
Ка сз мѣнгже пре Краюл
Яша рздікн8ашї граюл :
„О Краюле днзлцате!
„Іокїт8а мез соц шї фрате.
„И8цї маї фаче с8пзраре
„Пентр8 Пом, че мїк сз паре“
Іар Яргїр фіїна де фацз,
Пре каре фірѣ'л рзсфацз
К8 фзпт8ра воїнічѣскз
Престе фірѣ оментѣскз;
Днподовїт к8 фр8мсѣце
Карїї плак ал тїнереце;
Я8н8гжн8 а вѣрстеї фїоаре
Іа чел маї алес с8пт соаре;
Фїїна дѣзцат прѣ віне;
Явѣ е8н н8рав ла сіне,
Кзтре тат8а сзš г8зеве
Шї аша сз жел8еве :

„О Таїкз прѣ днзлцате!
„Ям о жалевз к8 дрептате.
„Дн міне саš апрїнс фок8а
„Кжн8а аї оморжт Пророк8а
„8н віс мїд8 арзтат мїе
„Ял8ї дрѣптз пророчїе,
„Чї мз рог днгз8еве,
„Сз черк шї еš вітежѣше,
„Де вої адормї че стрїкз?
„Цїї кз н8м ва фі нїмікз.“
Краюл нїміка ас8н8е,
Чї маї вѣртос л8ї рзс8н8е,
Зїкжн8 : „фіюле ювіте!
„Нз маї фаче гжн88рї к8мплїте
„Н8м'прїчїн8ї маї м8лтз
„С8пзраре, чї ас8латз.
„Сз н8 мї сз днплїнѣскз
„Пророчїѣ, чѣ фірѣскз,
„Н8 те е8к8ра де калѣ,
„Карѣ сзмї ад8кз жалѣ.
„Ям еš Мѣре д8рїте,
„Ск8мпе, шї непрец8їте,
„Шї де ачел Пом к8 весте
„Нїч' де лїпсз н8 не пасте,
„Маї віне дн фок сз арзз
Шї де ачї сз се пѣрзз.
„Декжт т8 к8 ал тѣ8 н8ме
„Сз фії прївецїт дн л8ме.“
Іарз Яргїр вітежеве
Рзс8н8жн8а аша г8зеве :
„Мз рог Таїкз де н8цї плаче

„Де аколо нам че фаче
„Кз пре міне мз сілеце
„Фіреа ші дмї порвнечеце
„Ка сз днтрс дн Грздінз
„Фзрз ніче о причінз :
„Кз ачешї Пророчїе
„Саѣ днцелес нѣмаї міе
„А сз днплїні норокѣл :
„Каре аѣ грзїт Пророкѣл“
Аша плекз сз порнѣскз
Престе вом пзрїнтѣскз,
Шї аѣ днтрат дн Грздінз
Де дор кѣ ініма пїлнз.
Дн Пом саїна'ш акацз,

Шї сз кѣлкз пре вердѣцз,
О мїнсне кѣ мїраре !
Че трѣпшор воїніческ дре :
Ѣмелз шї калкз домнеце,
Шї сз сітз вітежѣце.
Ла трѣп де мїжлок сѣпцїре,
Шї дналт ла аса фіре
Оакѣш, негрѣ пре ла џене
Днподокїт ла спржнчене
Стат де крїн, оавлз фзптсрз,
Ревїнітз кзѣтзтсрз,
Фаца'ї варсз рѣменѣце,
Ла трзсрї дн тот елжнѣце.
Флоарѣ вѣрстеї акѣм крѣце,

Шї фрѣмос днмѣгрѣце

Пре ащернѣт сз ашлзз

Аштентѣнд времѣ сз влзз.

Din „Kolecție din poeziile D-lui Marelui Logofăt
I. Văcărescu tipărite cu fondurile Asociației literare.
București tipografia lui K. A. Rosetti
și Wđinterhalder 1848.“

ЧВНА АСХПРА ВЪКЪРѢЩІЛОР ШІ А ПОЕЗИЛОР

А-АШІ Логофзтсрз

I. ВЪКЪРЕСКѢ.

„Anacréon n'a laissé qu'une page

„Qui flotte encor sur l'abime des tems.“

De la Vigne.

„Дн тімпїї де паче а кзрора дѣлчелцз а раре орї аѣ грс-

*) Veđŷ pagina I—VII, p. 50—60, p. 69—70, p. 87—88, p.
127—128, p. 375, p. 333, p. 40.

„ТАТО РЪМЪНИЙ, ЗІЧЕ Д. КОЗЛАНІЧЕАНУ, С'АЩ ДЕСЕКІТ ПРІН ПРІН
„ЧІПЕЛЕ ЛОР ДЕ ДРЕПТАТЕ, ПРІН ІНСТІТУЦІАЛЕ ЛОР ПОЛІТИЧЕ ШІ ПРІН
„КЪЛЪТЪРА ЦІІНЦЕЛОР ШІ А АРТЕЛОР. ЧЕІ Д'ІНТЪЛЪ ДНТРЕ НАЦІАЛЕ
„ЪСРОПЕІ, АЩ КОНСФІНЦІТ ТОЛЕРАНЦА РЕЛІГІЕІ ШІ ЛІБЕРТАТЕА КОН-
„ЦІІНЦЕІ. РЪМЪНИЙ, ДН ВЕАКЪРІЛЕ XV, XVI ШІ XVII, АЩ АВЪТ
„ШКОЛІ ЧЕ СЕ ВЪКЪРАЪ ДЕ О РЕПЪТАЦІЕ ДНТІНСЪ ; ДН ТРЪНСЕЛЕ С'А ФОР-
„МАТ ШН МАРЕ НЪМЪР ДЕ ВЪРЪАЦІ ДН СЕМНАЦІ, КІАР ШІ ГОБІЕСКІ ЕТС.“

ОРІ КЪТ ДЕ ЕКСАЖЕРАТ ПРІН МЪНДРІА НАЦІОНАЛЪ А АВТОРЪ-
АЪІ АР ПЪТЕА ПЪРЕА АЧЕСТ ТАБЛОЪ АА ОКИІ ЧЕРЧЕТЪТОРЪАЪІ ЧЕЛЪІ
РЕЧЕ АА АДЪВЪРЪРІЛОР ІСТОРИЧЕ НЪ РЪМЪНЕ, КЪ ТОЛТЕ АЧЕСТЕА, НЕ-
ТЪГЪДЪІТ КЪ ШІ ЦАРА НОАСТРЪ А АВЪТ О ЪПОКЪ ДЕ МЪРІРЕ ШІ ДЕ
ФЕРІЧІРЕ ! ПЕНТЪС ОРІ КАРЕ РЪМЪН АЧЕЛСТА Е КА ШН АРТІКОЛ ДЕ
ДОГМЪ. ЪНДЕ СЪНТ ДН СЪ АКЪ АЧЕІ ТІМЪІ, ЧЕ С'А ФЪКЪТ АЧЕА
СТРЪАЪЧІРЕ ? МАІ Е ТРЕКЪІНЦЪ СЪ О МАІ РЕПЕТЪМ ? КЪ НАЦІОНА-
ЛІТАТЕА ПЕРІ ШІ СТЪАЪЧІРЕА, КЪ ДЪНСА ДІН ПРЕЪНЪ РОМЪНЪА ПЕРЪ
ШІ ІНСТІТУЦІІ ШІ ШКОЛІ ШІ ФЕРІЧІРЕ, ШІ КЪНД МАВРОКЪРДАЦІІ
ТАТЪ ШІ ФІЪ, СФЪШІАРЪ ДН ВЪКЪЦІ ВЕКЕА КОНСТІТУЦІЕ, ШІ, ДН
ЛОКЪА ЕІ, НЕ АСЪЖРІРЪ ДН ФАЦЪ АМЕСТЕКЪА ВІЪАР ДЕ ШН МІК КІНЕ
ШІ Д'ЪН МЪАТ РЪЪ, АМАЛГАМЪА АЧЕЛА ДЕ ЕЛЕМЕНТЕ ЕТЕРОЦЕНЕ КЪ-
НОСКЪТ СЪПТ НЪМІРЕА ДЕ РЕФОРМЪ, РЪМЪНЪА ДЪІ ПЛЕКЪ КАПЪА
ПЕНТЪС КЪ, ОБОСІТ ДЕ АТЪТЕА ВЕАКЪРІ ДЕ АЪПЪА ПЕНТЪС ЦАРЪ,
ПЕНТЪС КРЕЦІНЪТАТЕ ШІ ПЕНТЪС ДРЕПТАТЕА СФЪНТЪ, НЪ ПЪТЪ СЪ
СЕ МАІ ДМПОТРИВЕАКЪ ; ДЪІ ПЛЕКЪ КАПЪА ДАР НЪ ЛЕЦІТІМЪ ШІ
ШІ ПРІН А СА ДН КЪВІІНЦАРЕ РЕФОРМА ДН ТОТЪА ЕІ ; ПРЕКЪМ НЪ ВА
ДН КЪВІІНЦА НІЧІ О ДАТЪ НІМІК ДЕ НЪ ВА ФІ ДНТЕМЕІАТ ПЕ ТРА-
ДІЦІАЛЕ ЦЪРІІ САЛЕ : НІМІК ДЕ НЪ ВА ФІ ДНТЕМЕІАТ ПЕ АМОР ШІ
ПЕ КАРІТАТЕ ; НІМІК, ДНТЪРЪН КЪКЪНТ ДЕ НЪ ВА ПЪРТА ДНТІПЪРІ-
РЕА МАРЕАЪІ ШІ ФРЪМОСЪАЪІ.

ЛЫ СЪДЪ ПЕРСОНАЛ.— СЪПТ ДОМНІА ФАНАРІОЦІЛОР КЪНД ТОАТЕ КА-
РІЕРІЛЕ ФЪРЪ ЛНКІСЕ ПЕНТРЪ РЪМЪНІ, КЪНД КІАР ЛОР ЛНСЪШІ НЪ
ЛЕ РЪМАСЕ ДЕ КЪТ КЪМПОА ІНТРИЦІЛОР КЪ БАСЕЦЕ ПЕНТРЪ ДОЖЛН-
ДІРЕА ЫНШІ ОБЪЕКТ ДЕ КАРЕ АПЪСЪТОРЪА НЪШІ ЛЪСА СЪ СЕ КЪКЪРЕ,
КЪ ТОАТЕ АЧЕСТЕА, МЪАТЪ ВРЕМЕ, ФАМІЛІА БЪКЪРЪЦІЛОР СЕ ДЕОСЕКІ
ЛН КАРІЕРА ЛІТЕРАТЪРЕШІ ШІ А КЪАТЪРЕШІ ПОЕЗІЕІ НАЦІОНАЛЕ. БАНЪ
ІАНАКЕ ІІ БЪКЪРЪЕСКЪ А КОМПОС ЧЕА ДІНТЪЛІШЪ ГРАМАТІКЪ РЪМЪ-
НЕАСКЪ КАРЕ ЛА АНЪА 1787, С'А ТІПЪРІТ ЛН ДОЪ ЕДІЦІІ: ЫНА
ЛА ТІПОГРАФІА ЕПІСКОПІЕІ РЪМЪНІКАШІ ШІ АЛТА ЛА БІЕНА ЛН ТІ-
ПОГРАФІА ЛЪШІ ІОСІФ НОВАІА ДЕ КЪРЪЕКЪ; АЧЕАТЪ ГРАМАТІКЪ КЪ-
ПРІНДЕ ШІ ЫН ТРАКТАТ ДЕ ВЕРСІФІКАЦІЕ. АСЕМЕНЕА А КОМПОС ШІ ЫН
ДІКЦІОНАР ДЕ КАРЕ НЪ СЕ МАІ АФЛЪЗ НІЧІ О ЫРМЪ ПЕНТРЪ КЪ НЪ А
АПЪКАТ СЪА СФЪРЪШЕАСКЪ МАІ НАІНТЕ ДЕ А КЪДЕА ЖЕРТЪЪ А ЫНЕЛ-
ТІРІЛОР ДОМНІЛОР ФАНАРІОЦІ ПРІН АЖЪТОРЪА ЫНШІ ДОКТОР АНЪМЕ
ХРІСТОДОР. КЪ МОАРТЕА АЧЕСТЪШІ БЪРЪЕАТ, ЫРМАТЪ ЛН КЪРЪАНД ДЕ
АЧЕА А ФІЪАШІ СЪЪ АЛЕКСАНДЪРЪ, С'АЪ РЪПЪС ЛНКЪ ШІ ПРОДЪКЦІІЛЕ
САЛЕ ПОЕТІЧЕ. ДІНТЪР'АНСЕЛЕ АБІА ЫНЕЛЕ, ЛН ФОАРТЕ ПЪЦІН НЪМЪР,
АЪ АЦІЪНС ПЪНЪ ЛА НОШ, ПЪСТРАТЕ ЛН МЕМОРІА КОІТІМПОРАНІЛОР
СЪШІ. ОРІ КЪТ ДЕ ПЪЦІНЕ ЛНСЪ, АЧЕСТЕ КРЕАЦІІ АЛЕ ЧЕНІЪАШІ СЪЪ
АЪ ФОСТ ДЕСТЪЛЕ ПЕНТРЪ А ДЕСВОЛТА ЛН ІНІМІЛЕ ЫНШІ АЛТ ФІЪ АЛ
СЪЪ НІКОЛАЕ ШІ А НЕПОТЪАШІ СЪЪ ДЕ ФІЪ ІОАН ПАТРІОТІСМЪА ШІ
СІМТІМЕНТЪА ФРЪМОСЪАШІ, ШІ АША А СЕ АМПЛІНІ ЧЕА МАІ СКЪМЪКЪ
ДОРІНЦА А СЪФЛЕТЪАШІ СЪЪ, ЫРАРЕА ЧЕА ПРОФЕТІКЪ АДРЕСАТЪ КО-
ПІЛОР СЪШІ ЛА ПРЕА ЛНАЛТЪА ЧЕАС АЛ МОРЦІІ ПЕНТРЪ „КРЕЩЕЪЕА
ЛІМБЕІ РЪМЪНЕШІ.“

ЛН НЕПОТЪА СЪЪ ТАЛЕНТЪА ПОЕТІК СЕ БЕДЕ ДЕСВОЛТАТ ФОАР-
ТЕ ДЕ ТІМЪРІЪ. ЛНЧЕРКЪРІЛЕ САЛЕ ДІН КОПІЛЪРІЕ, ЛН ЛІМБЕА ГРЕ-
ЧЕАСКЪ, КЪНОСКЪТЕ ЛА КЪРТЕА ДОМНІЛОР ФАНАРІОЦІ, СЕ ВЪД А'І ФІ

кжцигат о ренстацие лнтемеиатз де Поет, кжчї ла анза 1848 лнсзрчинат де къртеа Домнлаві Караџеа сз скрие чева пентрс правїла де кържнд промзагатз, Поетза вїтжнд леџїле къртеїеї лн лок де одз саџ Имнџ адресате пстереї, фзкс о вккатз на-
ционалз лн каре ссфлетва сзџ плин де мжхнїре пентрс соарта
цзрїї стрїгз :

„Ах! де ар пстеа не довлжндї
„Шї кжте авем пердвте!
„Атснчї че дсхсрї н'ар гжндї
„Че гсрї ар маї фї мсте.

„Атснчеа шї зст Корв сжрман
„Іар Яквилз с'ар фаче
„Шї орї че рсмлн ар фї Роман
„Маре'н рзсквїз шї'н паче.“

Дорїнцз пазквтз! Зрл е атїнгзтоаре че се дмплїні лн
парте, кжчї есте лн оржнда Поетзавї, кжнд се лнсзрчїнеазз а
еспрїма воїнцеле попорзавї сзџ а'шї ведеа сзрїле вїне квжн
тате де Черџ. Кс тоате їмперфекїїле сале ачест мїк кжнт па-
триотїк е сксмп рсмлнчлвї а кзрвїа їнїмз се смпле де вкквріе
кжнд веде кз корвєл чеа скїмоносїт шї срлчос а ссврат пентрс
ка сз факз лок їарзш вєатсрєлвї лндрззнецџ; їатз пентрс че

„Атснчеа шї зст Корв сжрман
„Іар Яквилз с'ар фаче.“

а рзмас лн тоате меморїїле, ка шї чеде маї немерїте дїн про-
дскїїле Поетзавї; чїтїторєл лш ва адсче тот давна амїнте де
длнєс прежєм лш адсче амїнте де граїоалсєле дескрїєрї дїн
Прїмз-вара Яморзавї шї де пазквта Сїмплїтате а кжнтекєлвї :

„ЛІДІ РВМЖНЕ, АІДІ ВОЇНІЧЕ !
„ЛАСЗ ДЕАЛБРІ, ВЗІ, КОЛНІЧЕ.
„ЛІДІ МОЦЕАН ДЕ ВІТЕЖІЕ
„ЛЕНЕА НВ Е ДАТЗ ЦІЕ.
„Пе вСКАТ КА ШІ ПЕ МАРЕ
„ШІ ПЕ ЖОС ТВ ЕЦІ КЗЛАРЕ.“

ГАВ ПРЕВМ ЛШ АДВЧЕ АМІНТЕ ДЕ „ЧЕАСОРНІКВА ЛНДРЕПТАТ“ ШІ
КЗНД ЛН ДВЛЧЕЛЕ РЕВЕРІЇ АЛЕ САЛЕ ЕЛ АРЕ А СЕ ПЛЖЦЕ ДЕ РЕПЕ-
ЖВНЕА ЧЕАСВРІЛОР, СЕ ПОМЕНЕЦІЕ СТРІГЖНД КВ ПОЕТВА :

„КЖНД ОБЦЕА НОАСТРЗ Е ФЕРІЧІТЗ;
„КЖНД ВЕЗІ ЛН ВРАЦЕ'М П'А МВА ІВКІТЗ
„ВЕЗІ КЗ СЖНТ МІНЦІЛЕ МЕЛЕ ДВСЕ
„Д'АЛЕ ІВКІРЕЇ ПЛЖЧЕРІ НЕСВВСЕ,
„ЛТВНЧІ СЕКВНДА ФЖ СЖ'НТЖРЗІЕ
„Д'ВН БВН АН ВІСЕКТ ФЖ-О СЖ ФІЕ.“

ДЕ ЛА 1818 ШІ ПЖНЗ АКВ ПОЕТВА НВ А ЛНЧЕТАТ ДЕ А ФА-
ЧЕ ЛНЧЕРКЗРІ ЛН ТОЛТЕ ФЕЛВРІАЛЕ ДЕ ПОЕЗІЕ. КВ ВН ДВХ Д'О
МАРЕ АКТІВІТАТЕ, СТЗПЖНІТ ДЕ НЕАСТЖМПЗРВА ТРЕВВІНЦЕЇ ДЕ А ПРО-
ДВЧЕ ОРІ КЗНД ІНСПІРАЦІА Л'А ВІЗІТАТ ЕЛ С'А СВВВС ЛА ТОЛТЕ КА-
ПРІЦІІАЛЕ ВАГАВОНДЕЇ АЧЕЛІА ЧЕ ФРАНЦЕЗВЛА А НВМІТО „la folle du
logis“ ШІ ДАКА ЛН МВЛЦІМЕА ДЕ КАЦОНЕТЕ, ВІОРЕЛЕ, ЖВКЗРІЇ АЛЕ
ДВХВЛВІ НВ ВЕДЕ ЧІНЕВА ТОТ ДЛВНА ПЕ АВТОРВА ПРІМЗ-ВЕРЕЇ Я-
МОРВЛВІ, ПРІЧІНА Е КЗ ЧЕНІВЛВІ НВ'І ЕСТЕ ДАТ А АТІНЦЕ ПАТІМА
ПЕ Д'АСВПРА НВМАЇ. ЛНСЖ ЛН ТОЛТЕ ГЗСЕЩЕ ЧІНЕВА АЧЕЛЕ ГРАЦІЇ,
АЧЕА СІМПЛІТАТЕ, АЧЕА ЛНЛЕСНІРЕ КАРЕ КАРАКТЕРІСЕЛЗЗ СКРІЕРІЛЕ САЛЕ
ШІ КАРЕ ФАК СЖ РЕГРЕТЗМ КЗ МВСА ЛВІ НВ С'А ІНСПІРАТ МАЇ ДЕС
ЛА ФРВМОАСЕЛЕ СВВЖЕКТЕ АЛЕ ІСТОРИЕЇ НАЦІОНАЛЕ. ДАР, АЧІ СОКОТІ-
РЗМ КЗ СЕ КВВІНЕ А НЕ ОПРІ. ОРІ КЖТ ДЕ МАРЕ АР ФІ ДОРІНЦА
НОАСТРЗ ДЕ А ВРМА, ЛН СВОРВА ЕІ ЧЕЛ ВАРІАТ, АЧЕШІЇ МВСЕ ГРА-

ціоасе; орі кжт де інтересант ші де ксріос ар фі де а дескрие, че ера саѣ че пштеа сз фіе маї наінте, маї кс сеамз ла кср-теа Домнілор Фанаріоці, 8н Поет націонал; орі кжт ам фі доріт сз арзтзм че інфашенцз а ексерсат ла тоате попоареле, дн лімез ші дн нзравсрі, Поезіа, маї вжртос Поезіа 8шоарз, сокотім днсз кз времеа н8 а сосіт пентр8 о асеменеа л8краре. Пліи де зїле, Поет8а н8'ші а кжнтат днкз пжнз ак8 кжнте-к8а лекедеї, де ачеа ної н8 ком дндрзгні а кзлка дрептсріле Віитор8а8ї. Постерітатеа ва вомплекта негрешіт одатз ачеастз скіцз 8шоарз ші ва днсемна лок8а че се к8віне Поет8а8ї ностр8 дн історіа літсратсреї р8мжнеці. 8а ва деслега ат8нці днкз ші днтревареа дакз Поет8а ностр8 а днцелес каре есте місіа 8ені8а8ї ші де а дмплініт пе а са; прексм ва деслега ші днтревареа каре ші кжте дін пацініле л8ї, ка паціна л8ї Анакреон, л8 сз пазтеаскз пе д'ас8пра д8іс8рілор Тім8а8ї.

Спре днкеере ної флчем к8носк8т кз асоціаціа с'а сіліт пентр8 м8ац8міреа ші ксріозітатеа 8їтітор8а8ї а комплекта а-чеастз едіціе к8кжте с'а8 п8т8т гзсі дін Поезііле а тоці патр8 8кзкреці. Фіе ка ачест трі8т де омаці8 че се пазтеше Сїм-тімент8а8ї ші Талент8а8ї сз поатз ад8че амінте ачеліа пе каре Проведінца а днзалат пе трон8а цзрії, че даторії аре кзтре поменіреа татзл8ї ші мош8а8ї сз8! фіе ка сз п8тем зїче дїм-прешнз к8 а8тор8а „Чеас8рілор де м8ац8міре“ кз, ачел че а а-в8т де Татз Поезіа ші дн леагзн8'ї а фост адормітз к8 ме-лодіоаселе акарде але прїмеї ші адевзратеї М8се р8мжнеці, ва фі адевзрата м8мз а ачелор че с8фер, кред ші іяжеск; 8естала Крецінз а фок8а8ї чел8ї сфжнт, дналта протектріцз а тален-т8а8ї ші а л8мінілор!!

Л Я П Р І В І Г І Т О Я Р Ъ.

Тріст, Філомело, ші фрѣмос
Тѣ кѣнці, кѣ дѣрѣ мѣлте;
Пе чѣл мѣл рѣѣ зѣл фѣчѣ мѣлос
Сіліндѣ'л сѣ те аскѣлте.

Інімѣ рѣнѣ д'ом сімцітор,
Гѣрлѣ дѣ лѣкрѣмѣ вѣрѣ,
Кѣндѣ те аѣдѣ кѣт аї дѣор,
Дѣ пѣтїмѣ тѣ ещї арсѣ.

Шї еѣ преѣ жалнїк те гѣсѣск
Кѣ інім'амѣрѣтѣ,
Кѣ тїне мѣлт мѣ потрївѣск
Лѣмеѣ лѣмї е ѣрѣтѣ.

Лѣ тїне вїѣ лїчї лѣн крѣнѣ,
Мѣ рѣг нѣ'цї фїе сілѣ,
Лѣ оѣменї нѣ воїѣ сѣ мѣ плѣнѣ,
Лѣ інімї фѣрѣ мїлѣ.

Нѣ фѣшї, стѣзї ! нѣ'цї сѣнт вѣрѣмѣш,
Ѣѣ нѣ порт колївіе,
Сѣнт сімцітор, сѣнт пѣтїмѣш !
Шї воїѣ товѣрѣшїе.

Вїѣ кѣ сѣ плѣнѣем лѣнсоціцї
Спѣндѣ кѣ 'ндѣстѣларѣ
Лѣ фрѣнѣзе, лѣ копѣчї пѣрлїцї,
Я та ш'ѣ меѣ 'нтрїстѣрѣ.

С Ф Ъ Т Ъ І Р Ё Ш І Р Ъ Г Ъ Ч І Ъ Н Ё.

(ФЪКЪТЪ ДН АНЪА 1821.)

Фраці сніці, нс ка тлахарі,
Чи ка Ромзні оаменї марї,
Беніці сз не сфзтвїм
Че ар треквї ксм сз фїм!
Нзсквці дїн фїре Ромзні,
Фїї де аї лвмеї Стзпжнї,
Пе стрейнї ка ної крескжнд
Завїстіа 'н ної крескжнд
Трвфїа не амзїнд,
Рвшїнарєа несїмцінд
Нежнармаці, не'нвзцаці,
Кїар де лєѳе депзртаці,
Лншзлаці, преа рзтзчїці,
Ям ажчнс сз фїм рокїці!
Пзтїмї, жїгжнїї, тїранї
Не сєпєн де атлца анї;
Не'нжєнгїє, не тєнд пе ної,
Фїїї лєїлор сжнт ої!
Дар іатз не а дешептат
Дємнезєѳ десмжнїат;
Прїн еа сжнтєм лмпзккаці,
Кжці не цїм Ромзні шї Фраці:
Мжна лєї пе ної ведем!
Беніці тоці с' лнцєнєнкєм,
Лєї лавдє сз лнзлцзм,

Ші фервінте сз'а рсгзм !
Фіе, фіе депзртат
Тот дсх рзѣ ші нексрат !
Тс ! че претсгіндені еці,
Че зідіреа'ці ккрмвечиї,
Каре 'нлліці лмпозрциї,
Ші ксфснзї, кжнд те мжнії,
Дін тоці сфінциї чел преа сфлнт,
Те кобсарз пе пжмжнт !
Лсмінеаззне пре ної !
Спснене а тале вої,
Че жсрзм тоці а пері,
Лн чсас че нс ле ом пззі !
Неамс нострс 'ці хзрззім,
Ші Ціе зл лнсфінцім !
Тс, че аї алес дін Пескарї
Пе аї Леції Сфетнічї марї,
Ші аї лнзлцат дін Чованї
Пе аї нострії стремошї Романї,
Тс Доамне ! тс поці, тс циї
С'арзці к'аї лср сжнтем фії !
Ла тїне ної нзвзлім
Воїнд сз не десровім.

ЛЪІ ЯГЯ НІКОЛЯКЪ ГІКЯ,
Лн анс 1830, Існїе 18.

Тс ! че 'мпрезні кжте слнт сімцирі лналте,
Кжт де фрвмос квцеці спсне а та гсрз,

Ші ка сз те кредем ксзл'ці нс се жсрз ;
Нс аї алте ворбе ші флптеле алте.

Дзрвіт де Мссе кс літератсрз
Прецсещі кс прецс'ї орї че 'нвзцзтсрж.
Двхсл ворбеї меле фачі сз се десвоалте
Спре пріетешсгс'ці ініма сз салте :

Тс! че 'н мії де фіре поці сз деспічі пзрз,
Лесне поці прічеле че сімц пентрз тіне!
Кжт де слав л'оїс спсне ; Тс везї адевзрз!

Кс мслці потрївірел'ці врѣнд сз жсдек віне,
Тст сонет даї Ціе, прексм Паріс мзрз :
Кжт ксноск дар прецс'ці, тс амінте ціне.

К Ъ Т Р Ъ М О Р М Ъ Н Т Ъ Р І .

Тот мжхїре пентрз міне
Нороксл а хотзржт ;
Кжт зі чер еї вре си віне
Мсат малї рзї зл днтзржт.

Лзкржмарса де 'нтрїстаре,
Че дїн окї нс о малї шсрг,
Тречере, кредїнца н'аре
Нїчі де ксм орї снде алсрг.

Несїмціреа всте фіре
Да кжці пот да ажсгор ;

НБ ЕСТЕ ТЪМЪДЪІРЕ
НІКЪІРІ ЛА ЛА МЕШ ДОР!

ЛА ВОІ ВІШ СЕМЕЦІ МОРМЖНТЪРІ,
КАРЕ ТОАТЕ КІРВІЦІ,
СФЖРШІНД АЛЕ ВІЕЦІІ ВЖНТЪРІ
ЪН ПЪМИ ДЕ ПЪМЖНТ ПОПРІЦІ.

О ВОІ! ЧЕ СЖНТЕЦІ СЪЗНАРЕ
ГОИЦІЛОР ДЕ НОРОК,
ВОІ ВЕДЕЦІ ТРІСТА МЕА СТАРЕ
КА СЪ СКЛП, ВОІ ДАЦІ'МІ ЛОК!

ДЕ ЛА ВОІ ЕШ ВОІШ ПРІЧЕНЕ
ПІНЕЛЕ ОДІХНІТОР:
Я ТРЪІ ЕШ ВОІШ ЛНЧЕНЕ
КЖНД ТОЦІ М'ОР ЖЕЛІ КЪ МОР.

Л Я М І Л К О Ф.

1830.

ДЕ ЗНАЕ 'ЦІ ВІНЕ НЪМЕЛЕ ПЪРЖЪ ФЪРЪ ПЪТЕРЕ,
ЧЕ ДЕСПЪРЦІРЕА НЕАМЪАШІ ТЪ ЛНАРЪЗНЕШІ А ЧЕРЕ?
МІЛЪ 'НЧЕНЪТЪ-ЦІ МІЛКОФ СЕК, ДЕ ВА С'ЪЦІ ДОЖНДЕАСКЪ!
СФЖРШІТЪ-ЦІ ВА, ЛЪМЕА ОФТЖНД ЛН ВЕЧІ СЪ ТЕ ВРАСКЪ.
ДЕСПРЕЦЪІРЕ ФРАЦІІ ДАШ ПЪТЕРІ-ЦІ НЕ'НСЕМНАТЕ!!
КЪЧІ, ДЕСПЪРЦІТ, ФРАТЕМЕ Е ТОТ ФРАТЕ.

ПЪТНЯ
Л Я К Я С Я Я П Ъ Л О Р
а. 1818, Iulie 9.

Астфеа гжндѣрїле меле
Се стрѣнг тоате 'нтр'ѣн извор,
Д'аколо се љмпарт еле
Љндемнате де љмор.
С' љнтѣанеск іар се деспарте
Ши іар ла извор с'адѣн :
Кѣнд ва ен из'мі стѣ деспарте
Скѣмпна преа дорїтѣ Бѣн.

Din „Poesii, alcaturii și tălmăcirii de Logofătul
K. Konaki, Iași 1856, tipografia lui Adolf Berman,
(Pacurari No. 36—38).“*)

ЉНТР'ѢН РЪДІѢ ДЪ ДІМІНЕАЦЪ,

Љнтр'ѣн рѣдїѣ, де дїмїнеацѣ,
Пѣн' а нѣ рѣсѣрї зорї,
Љморїѣл, скїмѣлѣт ла фацѣ
Ка ѣн копїа, стрѣнѣѣа флорї,
Ши зїѣѣа пе-аскѣнѣ љн сїне :
Гїаї де чїне а прїїмі
Љчесте флорї дѣла мїне...
Кѣ љн сѣфлет с'а рѣнї !

Пе-аколо о фетїшолрѣ,
Че дѣїа се рѣдїка,
Љшї кѣѣта о меолрѣ
Перѣѣтѣ дїн тѣрма сї.
Бѣде пе копїа, се меарѣ

*) Veđi pagina 23—25, p. 47—48, p. 50—51 p. 108, p. 133,
p. 176—177 și 182.

Ячєстѧ чє полѧтє фї:
Копїл ѧн лок дє мєолрѧ
Пє 'н пєстїѡрї а 'нтѧнї?

„—Копїлѧш дрѧгѧ, ѧї зїчє,
Яшѧ дїмїнєѧцѧ 'н зорї
Чїнє тє-ѧѡ дѧѡс дїчє,
Шї пєнтрѡ чє дѧѡнї флорї?

„—Чїнє м'ѧѡ дѧѡс, лєлїкѧ,
Нѡ тє пот ѧнкрєдїнѧ.
Хрѧнѧ мїї о флорїчїкѧ
Кѧрєї зїк: Нѡ мѧ сїтѧ.
Іє-мѧ мѧ рог шї пє мїнє
Шї мѧ дѡ лѧ кѧсѧ тѧ,
Кѧ мї-ї фрїкѧ дє дѧвїнє
К'ор вєнї шї м'ор мѡшкѧ!

Мїлѧ пє фѧтѧ ѧнѧѧцѧ,
О ѧнѧѧцѧ прїн сѡспїн,
Сѧ їєѧ пє копїл ѧн ѡрѧѧцѧ
Шї сѧ 'л лїпєлскѧ дє сїн...
ѡѧї дє дѧнсѧ! кѧ ѧнѧѧтѧ
Сѡфлєтѧ і с'ѧѡ апрїнс
Дє-о дѡрєрє ѧнфѡкѧтѧ
Чє нѡ'ї сѡпѡсѧ лѧ стїнс!

Ялєлрѧ пє дєлѧѡрї, пѧзнїчє
Сє ѡїтѧ сѡспїнѧнѧ,
Дѧр' фокѧл єї нѡ сє стѧнѧчє,
Чє с'ѧѧѡѧчє дрѧзнѧ...
Мєрѧчє лѧ пѧрїнѧї дѧкѧсѧ
Лє спѡнє чє дѡ пѧѧїт:
Пѧрїнѧїї о ѡлѧсѧѧмѧсѧ,
Пєнтрѡ кѧ дѡ зѧѡсѡїт.

Нѧкѧжїтѧ бїѧтѧ фѧтѧ
Сє ѧнтѡѡрчє ѧнѧпѡї

СТРІГНА: АХ! КЗНА СЗ СЕ ПОАТЪ,
ЛА АЛЕ МЕЛЕ НЕВОЇ,
МОАРТЕА ФЗРЪ ПРЕЛВНЦІРЕ
СЗ ВІЕ ШІ СЗ МЪ ІЕА!...
КЗЧҀ АЛТ КІП ДЕ МЗНТВІРЕ
НЗ АМ ЛА ДВРРЕА МЕА!

ЗІОРІ ДЪ ЗІВЪ СЪ РЕВАРСЪ...

Зіорї де зїсз се реварсз,
Ші окї лнкз н'ам лнкїс:
Ксм сз'ї лнкїа, кзнд еї варсз
Пзрае де фок апрїнс?...
Мз ваїт, стрїг кв сзспїнврі,
Дар нз гзсеск аїсторїс:
Че пот' лакрімї, че пот' кїнврі,
Кзнд дврреа'ї де аморїс?...
Ах! моарте! нсмаї ла тїне
Скзпареа меа поате фї:
Дав ла неказ моартеа віне?
Цї омса поате мврї?
Репезїте двалче разз,
Дїн дої окї мзнгїторї,
Ші віно де лнвіелзз
Пе алцї дої, че'с мврїторї!...
Ачелста'ї а та пстере,
Ачелста'ї дарва че'а аї:
Кз нсмаї прїнтр'о відере
Вїацз їеї шї віацз даї!
Неказва меї есте маре,
Есте рзї, есте ксмпїт,
Ші сз'л віндек нз ам старе:
Кз тс алї прїчїнвїт!...

Дар пстереа та'ї маї маре,
Ші де'ї вреа лндатз поці,
Нсмаї в'о лмврзцішаре,
Дін фокса лшї сз мз скоці.

ОМЪЛЪ СЛАБЪ ФІІНЦЪ...

Омсла! слабз фіінецз, ші ла патімї кс плекаре
Ънде ці'ї лнцелепчїснаа, ѡнде ці'ї мінтеа чеа маре?...
Де те'налці ші скорї кс мінтеа ла тронѡа Дѡмнезеїреї,
Де мзсорї пзмзнт ші черїсрї ші пзтрснзї тлінеа фіреї,—
Нс те'нгзифа: кз ещї цзрна пе каре о полартз взнтѡа...
Чи те пазнѡе! кз, лн латїмї, тс сїнгср лці сапї мормзнтѡа!
Псрѡреа ціе стзпзне, псрѡреа дскѡ шї те полартз:
Ѣае сзнт лн толтз времеа а віецей тале соартз.
Че полате лнцелепчїснаа? че полате ші бїлта мїнте.—
Кзнд прзпзстїї прївексѡ окїї ші 'напої ші лнаїнте?...
Ші се 'нкапе бїрѡїнецз, саѡ рзвѡаре ші пстеаре,
Кзнд фраїда інімїоарз се деспїкз де дсреаре?
Шї се'нкапе вр'о мзрїме, кзнд фїїнца пзтїмеште...
Кзнд сѡфлетѡа де некасрї ка де моарте сз здроекште!..
Ах! Дѡмнезеѡа Сфїнте! пентрс че мї-аї дат сїмціре?
Пентрс че сз сїмт дсрере, пзнз ші ла деспзрціре?

ІМ ЛЪСАТ ЛЪМЕА ШІ СЛАВА...

Ім лзсат лѡмеа ші слава, ш'лн пстїїѡ м'ам лнгронат,
Ка се скзп, макар кс вїаца, де дсреареа че мї-аї дат!..
Дар лн зздар! кз одїхнз нїчї аїче н'ам гзсїт:
Кїнѡа тзѡ шї зї шї ноапте де мїне ншї деспзрціт!
Кс а черїсршї подоаве фаца та лнкїпбек,
Ші кс хазѡа фіреї тоате, нсрѡа тзѡ сзмзлѡбек.
Пстнїчїле кзнтзреце авїа те ашїснѡ ла глас:

БЛЕ КЗНТЪ, ЕЅ ВЪРС ЛАКРИМІ КЪ ФЪРЪ ТІНЕ-АМ РЪМАС!
МЪНЦІЇ, СТЪНЧИЛЕ РЕСЪНЪ ДЕ КЪМПАІТЪЛА МЕЅ СЪСПІН,
ЧЕРІСА СТЪ ЛА ЛНДОІАЛЪ : ЛЪІ, САЅ ЧІЕ МЪ ЛНКІН!
ДАР, ВАІ МІЕ! КЪ ДЪРЕАРЕА Н'А ЛІПСІ КЪТ ОІЪ ФІ ВІЅ:
ЛХ! ФЪРЪ ТІНЕ ШІ ЛЪМЕА ЛМІ ПАРЕ КЪ'І ЫН СЕКРІЪ.

СЛЪНИКЪЛ. 1819, Явг. 3.

МЪРІТОР, ЧЕ ВІЇ АІМЕА ВІАЦА СЪ'ЦІ МАІ ПРЕЛЪНЦЕШТІ,
ІА САМА КЪ'Н ТОАТЕ ЧЕЛЕА ПЕРІЧІЪНЕА ТА ГЪСЕШТІ:
МЪНЦІ СЕ ПОРНЕСК, СТІНЧІ СЕ СФАРМЪ, ІСВОАРЕ ШІ КЪРГ ШІ СЕАКЪ,
КОПАЧІСА КРЕШТЕ ШІ КАДЕ, ПЪРЕЛЕ ПЕТРЕ-НЕАКЪ,
МЪШКІСА ЧЕ'А КААЧІ КЪ ПІЧІОРЪЛ, ЕСТЕ ІЕАРЪА ДІН ВЕКІМЕ,
СТРЪЛЪЧІТОР ПЪТРЕГАІСА, АЅ ФОСТ КОПАК КЪ МЪРІМЕ!
КЪРЪРІ ВЕЅІ ПЕ ПЕТРЕ РОАСЕ? ЫРМЕ ДЕ ОМ ЛНСЕМНЕАЪЪ;
ГЪСЕШТІ ПЪМЪНТ АРС ДЕ ФОКЪРІ? ЛА ВАТРА ТА КЪЦЕТЕАЪЪ.
ЛЪМЕА СТЪ ПЕ О СКІМЕАРЕ: ТОАТЕ ТРЕК... ШІ МОР ШІ ПЕР;
ДАР ШІ МОАРТЕА ЕСТЕ ВІАЦЪ ПЕНТРС ЧЕІ КАРЕ О ЧЕР!

СЪРЪЧЕЛОР ТІНЪРЪЦЕ...

(1816 Oct.)

СЪРЪЧЕЛОР ТІНЪРЕЦЕ!
КЪЛЪТОАРЕ ШІ ДЪМЕЦЕ
ПЕ МІНЪТЪ ШІ ПЕ ЧЕАС:
КІАР КА НІШТЕ ВІОРЕЛЕ
ШІ ТІМЪРІІ ВЪНДЪШЕЛЕ,
ВІАЦА ВІЇ КЪТ ЫН ПОПАС!
ІЕРІ ШІ АСТЪЪІ ЛНФЛОРІРЪЦІ,
МЪНІ ШІ ПОІМЪНІ ВІЕЦЪРЪЦІ,
ШІ МАІ ПОІМЪНІ Б'АЦІ ТРЕКЪТ...
НЕ ЛЪСЪНД ПЕ ЫРМА ВОАСТЪ
ДЕ КЪТ ЫІТАРЕА ЧЕ ПРОАСТЪ,
ЪН ВІЕТ ТРЪПЪ СІАІТ ДЕ ЛЪТ!

ІАТЪ СТАРЕА ВЪТРЪНЕЦЕІ!
ШІ ЛН КЪЛІНДАРЪА ВЪЦЕІ
СПВНЕЦІМЪ ЧЕ АЦІ ЛНСЕМНАТ?
ДЕ КЪТ ПОФТЕ ШІ ДОРІНЦЪ
АВЕ Ш'ЛН НЕФІІНЦЪ,
ЧЕ МІНТЕА В'АШ ТЪЛЕСРАТЪ
Ш'АПОІ ШІ ЕЛЕ ТРЕКЪРЪ,
КІАР КА О НЪЛВЧІТЪРЪ
ЧЕ ЦІ С'АРАТЪ, ДАР НЪ І...
ЛЪСЪНД НЪМАІ ПОМЕНІРЕ,
ЛНТР'А ОМЪЛІ СІМЦІРЕ,
ДЕ НЕКАЪВІЛЕ АШІ!

ПЪРЪЛ КЪЪЪТ ДЪ ВЛНТ. 1838. ІВЛІЕ 15.

ЛН ГРЪДІНА ДЕ АА ЦІГЪНЕШТІ ДІН ЖЪРІШТЕА КАСЕЛОР Д-НЕІ
ДАФІНЕІ АЛШІ ДАКІЖА ВЪ.

ЛМЪЗРАТ ГРЪДІНЕІ МЕЛЕ, ВРІЕШ ЛНТРЕ КОПАЧІ,
ПЪРЪЛЕ КЪ ВЪРФЪ'Н НОВРІ! ПЕ ПЪМЪНТ АСТЪЪІ ЧЕ ЗАЧІ?
О СВФЛАРЕ, ШН ВЪНТ НЪМАІ ДЪ КАРЕ НІЧІ ВРЕАІ СЪ ШТІІ,
ЛНТРЕ МОРЦІ ФЪРЪ ДЕ ВЕСТЕ ТЕ-АРЪНКАРЪ ДІНТРЕ ВІІ!
АСТА'І АЪМЕА! АСТА'І ВЕАЦА! ТЕ-АІ ЛН ЗАЦАТ, ТЕ-АІ МЪРІТ,
МАІ ПРЕСЪ ДЕ-А ТЪІ ТОВАРЪШІ, АІ ДАТ ЁМЪРЪ, АІ ІСАІТ
ДАКІЖЕІ ВОДЪ ШІ МІЕ, ПЕСТЕ ШНЪА ШІ ПОЛ ВАК:
АЪІ ЛН ЦЪРНЪ Ш'ЛН ЧЕНЪШЪ АЛЕ ТАЛЕ СЕ ПРЕФАК!

Bahluțul de D. V. Alexandri *)

БЯХЛЪІЪЛ

Медітаре мазштіноасъ.

АДЕСЕОРІ, ДЕПАРТЕ ДЕ-АА АЪМЕІ ТРІСТЕ ВАЛЪРІ,
КЪ ПАСЪРІ РЕГЪЛАТЕ ЕЪ МЪСЪР АА ТЪЪ ПОД,

*) Vezi Salba literară din 1857 Iași, pag. 151, și din Coine și Lăcrămioare tipărite în Iași la 1863 p. 31 — 35.

БѢХАШЬСЯ! ЛЗКАШ ДѢ БРОАШТЕ! РІШ ТАЇНІК, ФЪРЪ МААБРІ,
ЧЕ ДОРМІ КІАР КА ШН ПАШЪ НЕ ПАТЪА ТЪШ ДѢ ГЛОД.

ТРЕКЪТ'АШ, ЗІК КЪ ЖАЛЕ, А ТАЛЕ НЕГРЕ ШДЕ,
ПРЕКЪМ ТРЕЧЕ ПСЕТА КЪ ІНІМА'Ў ДѢ ФОК.
БА, Н'АШ ТРЕКЪТ, СЪЗПІНЕ, АТЪНЧІ НАСЪ'МІ РЪСПНѢ
ШЪ ЛЕ СІМЦЕСК ПРЕА БІНЕ, КЪЧІ МЪ КІРНЕСК ДІН ЛОК!!

КЪНА АША СЕ ІВЕШТЕ, КЪНА СОЛРЕЛЕ АПЪНЕ,
Ш ТАЛЕ ДЪАЧІ КОНЧЕРГЪРІ ІМІ ПЛАЧЕ СЪ АСКЪАТ;
ІМІ ПЛАЧЕ С'АШ ГЛАСЪА А БРОШТЕЛОР НЕБЪНЕ,
ДѢ ШІ А ЛОР ПРОКІМЕН МЪ АСЪРЪШТЕ МЪАТ!

О! ДАР, АТЪНЧІ ЛН ПЕПЪ'МІ СІМТ ІНІМА КЪ САЛЪ
КА ЛА ШН ГЛАС ДѢ ФРАТЕ ІШЕІТ ШІ АШТЕПАТ,
КЪЧІ ПІНГАШЕЛЕ БРОАШТЕ СІНТ ДЪАЧІ ПСЕЦІ ДѢ БАЛЪТЪ,
ПРЕКЪМ МЪАЦІ ПОЕЦІ ПІНГАШІ СІНТ БРОАШТЕ ДѢ ШКАТ.

А Н Д Р І І-П О П Я

ЧІНЕ ТРЕЧЕ'Н БАЛГА-СЕАКЪ
КЪ ХАНЦІЕРІША ФЪРЪ ТЕАКЪ
ШІ КЪ ПЕПЪА ДЕСЪЗАІТ?
АНДРІІ-ПОПА ЧЕА ВЕСТІТ!

ШЕПТЕ АНІ КЪ ВОІНІЧІЕ,
ШІ-АШ БЪТЪТ ЖОК ДѢ ДОМНІЕ,
ШІ ТОТ ПРАДЪ НЕ'НЧЕТАТ,
АНДРІІ-ПОПА, ХОЦ БАРЕАТ!

ЗІ ШІ НОАПТЕ, ДѢ КЪЛАРЕ,
ТРАЦЕ ВІР ДІН ДРЪМЪА МАРЕ,
ШІ ДІН ЦЕАРЪ ПЕСТЕ ТОТ!
ФЪГЪ НЕФЕРІІ КЪТ ЧЕ ПОТЪ.

КЪЧІ ЕА АРЕ О ПЪШКЪ ПЛІНЪ
КЪ ТРЕІ ГЛОЦІ ЛА РЪДЪЧІНЪ,

Ш'аре-єн мєрє дє патрє анї
Карє мєшкє дїн дєшманї,

Ш'аре фрацї дє крєчє шапте
Карє-лє сєпт сєнє кє лопте,
Шї нє-ї пєсє дє нїмїк,
Андрїї-Попє чєл воїнїк!

Кєпїтанє фрєцїолє,
Чє сє вєдє дєспрє солє?
Сє зєрескє вр'о патрє каї!
Н'єзїшї тє дє єн Міхалї?

Кєпїтанє чє гзтєштє,
Мїхалї-Мїндєрє тє гонєштє.
Єатєл, вїнє кє єн змєс!
Фє трєї крєчї лє дємнєзєс.

Кєм лї вєдє'н дєпєртєрє
Попє стрїг'н гєрє мєрє:
„Халї лє голєз дє нєфєрї
„Халї лє хєрє дє мєрї!

Ає зїс! цїпє, сє арєнкє,
Трєчє шєс, пїрлє, лєнкє
Кє фєгєрїєлє спрїнтїнєл
Шї кє хєцїї дєпє єл.

Мїхалї-Мїндєрє вїнє єлєз,
Фалнїк кє єн стїлп дє парє,
Пє-єн кал алє чє н'арє лок
Шї дїн окї арєнкє фок.

Фєгє кєм фєчє-о рєнєшнїкє,
Фєгє кє фєлєрєрє, кєнє пїкє,
Шї сє дєкє воїнїчїї, дєкє
Кє єрїє дє халїдєкє!

Пепт ѓн пепт !... кзмпел ресенз,
Тоци де тот дѣл ѓмпрешз.
Тоци лл лсптз'с ѓнклештаци,
Тоци ѓн сзнице ѓнкрештаци.

Ђра, фраци ! каи ѓнекагз,
Ссс вездсхса скѓнтеѓгз.
Ђра ! молртеа с'ѣс ѓвѓтс !
Всѣтср'сн скор с'ѣс опрѓтс !

Зѓ де варз пзн'ѓн сеарз
Дѣс воѓничѓ сз се пелрз,
Шѓ кс ферса асквѓѓт,
Шѓ кс псмнса аморѓѓт.

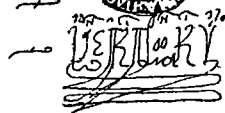
Сзницеѓ'н рзнѓ гѓлгѓеште ;
Глас'н гсрз се сфѓршеште.
Зече'с морѓѓ ! доѓ знкз вѓѓ,
Мѓхѓѓ-Мѓндарса шѓ ѓндрѓѓ.

ѓндрѓѓ фсѓѓ фзр'де-о мзнз,
Прѓнде мсргса ла фзнтзнз,
Дз пептѓш, сѓре пе шл,
Шѓ дѓн гсрз зѓче-аша :

„Скорѓ, копѓѓ спрѓнтенеѓѓ,
„Се мз скзнѓ де кѓнсрѓ геле,
„Кз мз ѓѓср, де ме'ѓ скзнѓ,
„Ка пе-сн фрате те-оѓс кзта.“

Мсргса спрѓnten се рзпѓде :
ѓн зѓдар, Мѓхѓѓ кз'ѓ веде !
„Стзѓ, хоѓ-попз, арлгса меѓ,
„Се-ѓѓ арзт ѓѓне сѓнт ѓѓ !“

Шѓ ксѓ зѓче мѓ'ѓ кѓтеште,
Дрепт ѓн фреште мѓ'ѓ ловеште !
Ђра ! всѣтсрса дѓн норѓ
Рзкнѓ фалнѓк де треѓ орѓ.

Смолъ и в'сѣмъ...

Handwritten signature in Cyrillic script

Handwritten signature in Cyrillic script

Handwritten signature in Cyrillic script

Handwritten signature in Cyrillic script

Handwritten signature in Cyrillic script

Handwritten signature in Cyrillic script

Handwritten signature in Cyrillic script

Acest document foarte însemnat s'a'u reproduș în Uricariul vol. 10 pagina 73 și 74. Tot acest zăpis l'am dat și Arhivei Societăței științifice și Literare din Iași, care au făcut clișeu a două fototipii la Viena, și apoi s'a'u imprimat în anul I al Arhivei, sub editura D-lui Israel Kuperman, la pagina 244—245. Acum Editorele acestei Cărți de Citire, au adăogat aceste două fototipii, în această Edițiune.

Th. Codrescu.

НІАМ ВІНО ШІ НІАМ СЕ ТРЕЧЕ.

Ніам віне ші ніам се трече, іар пзмжнтса лн вѣчи стз,
 Дін вісва зздзрнічієї ачаста мз децентз ;
 Мсріторіѣ кз іасте омва, тоці о шіѣ ші о сѣмцзск,
 Дар пѣціні ла ддєвзрва времєанічієї гѣндєск.
 Ієкірѣ ача дє сіне, чє лн лѣмє мішкз тот
 Дін кѣвжнтзторіѣ лл фачє довіток пє ом нїтот,
 Кѣ нлдз лншзлзтоаре лл змѣлчє дін ддєвзр,
 Ші 'н прзпастіѣ пієрззрїї лл тзржєцїє дє пзр.
 Дє кѣт тоці а фі млі марє, лн патріѣ мѣ дорєм
 Ші пєнтрѣ погоржторїї чєї дін міне о гзтєм.
 Ячаста кѣм сз лѣкрїлзз ? Сз лѣкрїлзз прїн пакат,
 Ка сз калк лн аша трѣптз, трєкѣ сз фіѣ когат,
 Ка сз адєн когзцїє зрмілз' а фі рзпїторіѣ,
 Крѣд, нємілостїв, сзлєвтік, мїнчїнос ші 'ншзлзторіѣ.
 Дар когаці маї сжнт ші алції : трєкѣ сз сзї ззтрєск
 Слѣ кѣ кїпєрї оарєкарє віклєнє сзї сзрчєск.
 Ші пє тоці чєї дїо потрївз кѣ міне сзї жмпїєск,
 Ші зн дрїт кѣ осєкірє оарєкарє сзмі пзстрєск.
 Ніамєрї ші лнтрєг нородѣ трєкѣ сз'л осжндєск,
 Ші кѣ ніамѣ мїєѣ лн вѣкєрї нѣмєлє сзмі прослзвєск.
 Сѣфлєтѣ сзл ддѣ зїтзрїї, кзцєтѣ нєлєкѣлат
 Кѣ а салє мѣстрзрї тоатє сзл лнздѣш прїн пакат.
 Сжнцєлє чєлєї дїапропє сзл прївєск нєсцзржт
 Кѣм глзгзєцїє кѣ спємз дє мжнл мѣ оморжт.
 Іздѣѣ ші сзрзманѣл ачєлєїл сзл прївєск
 Лмєрзжнат лн хїлнє нєгрє ла зшл мѣ кѣм зворєск ;
 Сз взд мєрїторї дє фоамє сзї взд голї ші змїліці,
 Стржнжжнд фзрмзтєрї дін масз пє сєпт пзрєці осжндїці.
 Фзрз лнгрєцзлєрє сз шіѣ дє алор лѣст
 Прїн крїнчїнз сжлнчїє кз ал рзпї ам пєтєт.
 Пє патріѣ 'мї тїкзлосз, ачєѣ чє маѣ нзскєт,
 Чє маѣ адзпат кѣ ллптє ші 'н сжнѣл єї маѣ крєскєт,
 Сз о вжнд ла орї ші чїнє вл вої а о прздл,
 Овєзжлє ка со лєцє ієѣ сз гзвєск алє дл
 Пє фіїї сзї чєї дєрєлнчїї прїн влжзгарє сзї ззтрєск.

Не лзксіторіѣ пачнічѣ, каре сѣнт ші аї міеї фраці,
Крѣзгѣмеї спре сфзшвіре сзї прівеск де міне даці.
Нородѣл ѣн пзтїміре прїн амѣ флптѣ аѣс,
Ші ѣн жѣгѣл недрептѣції сѣспїнѣнѣ де міне пѣс,
Я сале охтѣрї ші лкрѣмї, ѣемхтѣл ѣнтрїстѣторїѣ,
Сѣмї фїе дїн несімціре ѣн орган веселїторїѣ.
Тот сѣ рѣсторн пентрѣ міне тот сѣ сфѣрм ші сѣ зѣрѣбеск,
Тот фокѣлѣ мїстѣре ші сѣмчелїї сѣ жѣрфеск,
Ші прїн аша сѣнѣерѣте ші ѣнкѣмплїте ѣрѣзрї
Сѣкарѣ кѣтрѣ ѣнѣлїме сѣмї зїѣеск дїн сфѣрѣмѣрї.
Дѣр іѣтѣ кѣ сѣнт см маре, кѣчї де міне тоці сѣ тем,
Тоці сѣнт тоїѣг де фѣр рече, сѣспїнѣ ші пѣлнѣ ші ѣем.
Пѣнѣ кѣнѣ ѣнсѣ ачестѣ тоате ам пѣтѣт сѣ ле фѣк,
ѣнїї врѣкѣтеї мѣз дѣрмарѣ ші ѣн пѣтѣл морції зѣк.
Фѣрѣ сѣ цїѣс вреѣдатѣ пофѣтѣ мѣ амї сѣтѣрѣ,
Фѣрѣ сѣ почїѣ ѣн вїїлѣцѣ ѣн чеѣс амѣ вѣкѣрѣ.
ѣнфѣшѣрат де дѣрере де остенеѣе дѣрмѣт
де грїжѣ а фѣче рѣѣл кѣ де ѣн вїерме сѣпѣт,
Пѣнѣзрїт ѣн фѣпте рѣе де кѣѣетѣл мїѣѣ мѣнчїт,
ѣзѣ мїнѣтѣл ачѣл грѣлѣнїк ал морції кѣ аѣ сѣсїт.
Кѣ кѣт пѣтерѣѣ трѣпѣѣсѣз с' апропїе спре сфѣршїт,
Кѣ атѣтѣ сѣ ѣнтартѣ кѣѣетѣл спрѣ досѣдїт.
ѣн оглїнѣдѣ мїнції мѣеѣ іѣл ѣмї арѣтѣ пе рѣнѣ;
Кѣт'ам фѣкѣт фѣпте рѣе, ші че м' аѣїлѣпѣтѣ кѣрѣнѣ,
Мѣстрѣрѣѣ лѣї ачѣѣ дрїлѣпѣтѣ о сѣмпт вїне дѣр тѣрѣзїѣ,
Кѣ ѣнтро клїпѣлѣз іѣтѣ, воїѣ ѣнчѣтѣ а фї вїѣ.
Ч'ѣѣ фѣст дѣр амѣ вїїлѣцѣ? ѣн дѣрѣлнїк вѣлмѣшѣг,
де крѣзїмї, де прїгѣнїре ші де кѣмплїрї ѣншїрѣг.
дїн мѣнѣкѣ времѣлнїчѣсѣз лѣ чїл вѣчнїкѣ мѣз дѣк,
ѣн сѣфлѣет пѣлн де пѣкѣте, лѣ ѣѣѣѣѣлѣ стрѣшнїк дѣк.
че мїѣ фѣлѣсѣл к'ѣ зѣчѣ дѣпѣз времѣ ѣн непѣт,
дѣвїток фѣрѣ сѣмціре, фѣрѣ карне фѣрѣз вѣт :
„дѣвѣеск прїн докѣментѣрї кѣ дїѣ дрѣпѣлѣ мѣз погор
Тот прїн спїѣз вѣрѣзѣтѣѣсѣз дїн вѣлїїѣе Погор ;“
Кѣнѣ дѣсѣврѣкѣт де сѣмціре ші ѣн стїхїї дѣсѣфѣкѣт,
нѣ воїѣ лѣзї дїн дѣр, нїчї нѣ воїѣ сѣмці дїн лѣт.

Кънд фоква че згазречи патимиле сфлетици
Ши апа каре аз ввагз вжшоширеї чеї трспеци,
Антоарсе ла а лор вечник ши амбиашгат исвор
Нс вор маї авкра дн трснла поменитвасї Погор ?
Дар нїам трече ши нїам вїне, iar пзмлнтвла дн вѣк стз,
Ачест адевзр простатїк пентрѳ че мз антрїстз,
Клт дн мормлнт мз фзккрг амѣ цзрнз сз о черк,
Дн време че іев сжн™ днкз днтра вїецїреї черк ?
Іасте пентрѳ кз взд оаре пе ын фланїк мсрїторїс
Лаком, недепт ши нзпразнїк, єгоїст ши рзпїторїс ?
Че псїнарє де сфлет ши че фрікз анздар,
Кънд тоате сжнт трекзтоаре кжте вечнїче сз пар !
Кънд адевзрвла нс поате сз стѣе млат мїстсїт ;
Нїчї омвла дрепт дн бїтаре сз закз дннздшїт,
„Кап'а Лїбанвасї кѳарѳ пе пзкзтос лам вазшт ;
„Анзлцкндсз спре нссрї, дар дшз псїжн кззшт
„Нсмаї єра дн фїїнцз нїчї локвла нс іам афлат ;
„Кънд пе адрептвасї рѳаз нїккїсрї н'ам тжмпїнат,
„Нїчї чершжтоаре де пжїне ши нїчї лїпсїтз де дар,
„Ка рѳва дїн чер пе джнса, сз влрсз мїлз ши хар.“
Днтр'а авкрїалор фїре дрептвла аре скстїторїѳ,
Ши ашззжмлнтвла вечнїк дї іасте рзплзтїторїс ;
А недептвасї платсрї, псстїїреї трїст лзкаш,
Ажшг дн ксржнд сз фїе ксквїаїчїлор сзлаш.
Ши прїстолвла днтрѳ каре лакомвла сз прослзвѣ
Кс аверѣ че дїн лакржмї адшнате о авѣ,
Ачел полїїт кс авр, ачел авчїт кс покост,
Мжршавїлор тжржтоаре дл везї псстїїс адзпост.
Шала днфрѳмсзцатз кс оржестрї де кжнтат
Лїлїлквасї де ноанте рзмжне спре днквїват.
Дїн згомѳтвла ачел вєсзл, че днтржнса рзсвнл,
Кънд мзгвлїторїї времїї аколо сз адшнл,
Авїл азд дн рзстжмпсрї, дшїдасзле глзсвїрї
А ксквїаїчїї че пжнцє грозавеле рзсїпїрї.
Галлєрїїле ссрпате, стжлпїї сфзрмациї ши кззвци.
Пїсте авр пїсте австрѳ дї взд кс мшкїѳ днвзсквци.

Скзріле че сз вэд роасъ, де омінескѡ пічор,
 Ащнг сз фіе стрѡпннсз де троскот ші срджшор.
 Ші феріастра лнтрѡ каре чераніле лнфлорѣ,
 Сфределітз де 8н шарпе че сз сореше пе іа.
 Рзпіторіѡ ка о чарз лн пѡцѡн лл вэд топіт,
 Лнтрѡн мошѣн че лл ласз д8нз сѡне тікзїт,
 Яверіле л8ї лн прадз, н8міле л8ї блзстзмат;
 Р8г8а нїамс8сі сз8 пікз вешед, сл8ф ші дедфзїмат.
 Ші ка 8н8а че 'н віѡцз т8т8рор лч фост пісмаш,
 Лн тот ом8а д8нз моарте лшї ласз кѡте-8н врзжмаш.
 Чел сл8б рззмѡне ла дѡнсѡ ші дрептѡ ла черчета
 Сзрзманѡла мошенирѣ пзрінцаскз аш кзтл,
 О вэд8вз лнтрѡ лакрзмі аре де а жл8сі
 Яверѣ че рзпіторіѡ кз8тл ал мїст8ї.
 Чел п8тернік рзсплзтїрѣ вѡнѣзз аш ісѡжнді,
 Де лнпїларѣ лн каре сз сллѣ а осжнді.
 Тоцї зїкжнл к8 ал8ї старе л8 че8а а деск8рка,
 Ші понос пе ал8ї н8ме ші блзстзм ал ар8нка;
 Іар а нород88лї лакрзмі, пе каре іеа лл8 прздат,
 Кл похѡїѡла чел нзпраснік чел маї страшнік лнтзртат,
 Лнїакз, рзстолрнз, спалз, тот чеѣ час маї рзмлс,
 Д8нз вреднїк8а де срдз ал 8роїст88сі нас.

Vasilie Pogor Spatar.

Din „Foaia pentru minte, inimă și literatură“, No. 25 din 18 Iunie anul 1839 am reprodus această însemnată poezie, pentru care răposatul Lambrior mе rugase ca să-l comunic citată foae spre a o insera în edițiunea a doua a cărței sale de citire. Trebuie să arăt că această mușcatoare poezie a avut un rеsunet foarte mare în Moldova în cei dintîi ani ai domniei lui Mihai Sturza Voda făcută pentru palatul de la Socola. Opoziția de pe atuncea au năzuit la măiastra pană a lui Vasilie Pogor spre a descrie starea Moldovei supt acest Domnitor. Tot acestui condeiū să datorește prefața pendinte de traducerea Enriadet lui Voltaire. Trebuie să arătăm că scriitorul Pogor cunoștea limba Greacă din școlile Elenești, din Iași; limba Franceză o învățase de la refugiții republicani ai revoluției celei-mari din Franția, care să aciuasera în Moldova; iară limba Rusască o învățase cu ocașia diferitelor ocupațiuni rusești în Moldova.

Vornicul Vasile Pogor este născut la 1792 și mort la Decemvrie 1857; el au fost Director la departamentul Dreptăței de la 5 Septemvrie anul 1838; era membru la divanul domnesc de la 1 Septemvrie anul 1849, а mai fost însărcinat de Generalul Conteles Osten Sacken în comitetul cercetării socotelilor și а Budgetelor la 29 Martie 1854.—La 20 Decemvrie 1856 fu rinduit ca Președinte al divanului de Apel. Și după un an el muri.

Theodor Codrescu.

TABLA MATERIILOR DIN CARTEA DE CITIRE.

<i>Pagina</i>	<i>Pagina</i>		
Introducere.	1—LXXXV	Legenda Sfintei Paraschivei pa- trona laşului de Mitropolitu Var-	138
ba Română.	1	laam.	138
Notiţe pe o carte.	4	Idem de Mitropolitul Dosotei. . .	145
Istoria unui proces.	5	Documente.	151
Zapis de Vinzare.	9	Croniei (din Grigorie Ureche). .	164
Zapis de schimb.	12	Pentru Descălecatul țerei Mol- dovei.	166
Testament.	13	Caracteristica lui Stefan cel mare făcută de Grigorie Ureche. . . .	169
Întărire domnească.	15	Fuga lui Petru Rareş.	170
Întărire domnească.	17	Din Eustratie Logofetul și după dinsul Simeon dascalul și Missail călugărul.	173
Cronica lui Mihail Moza.	19	Din cronica lui Miron Costin pre- doslovie.	178
Ta ăl nostru al lui Luca stroiciei. .	26	Voroava cătră cititorii de Miron Costin.	183
Tipăriturile făcute în Ardeal. . .	26	Domnia lui Gheorghe Stefan Volă.	184
Din Pisaltirea, lui Coresi anul 1577.	28	Din Neculai Costin, războiul lui Petru al Moscului.	189
Rugăciunea lu Moisé, omul lui Dumnezeu.	33	Din Axinte uricarul, a doua dom- nie a lui Neculai Alexandru Vodă. .	193
Tetraevangelul.	35	Din Ioan Neculcea, precuvintare Descrierea ernărei Tatarilor în țară.	201
Tălcul Evangheliilor.	39	Caracteristica Mitropolitului Do- sotei.	203
Duminica a X-a după anul nou. . .	41	Moartea lui Miron Costin.	204
Evanghelie cu învățătură.	45	Ardea Curței domnești după Neculai Mustea.	209
Duminica Publicanului Luca. . . .	46	Din Dimirie Cantemir.	212
Palia adica vechea scriptura. . . .	49	O narațiune din viața socială a țaranilor.	218
Dialectul de la Măhaciū.	55	Un ordin domnesc din 1725. . . .	219
Noul testament.	59	Cronica spatarului Ioan Cana. . .	220
Psaltirea.	66	Cronica lui Enache Cogălniceanu	225
Sicriul de aur.	71	Psaltire tipărită în Bucuresci 1756	228
Căderea prescurt pre fapte bune.	77	Cărțulia Mitropolitului Iacob. .	229
Molitavnice.	80	Preadoslovie.	235
Pravila mică.	83	Pentru schimbarea numelui Ro- mânilor celor din Dacia.	239
Evanghelia învățătoare sau ca- zanie.	90		
Învățături preste toate zilele. . .	94		
Pravila cea mare.	99		
Cruci sau cheia înțelesului. . . .	103		
Biblia.	107		
Documente.	113		
Carte Românească de învățătură.	116		
Șapte taine.	122		
Pravile împărătești.	125		
Liturgia.	130		
Psaltirea de înțeles Slavon și Român.	133		
Divanu lunei.	135		

<i>Pagina</i>	<i>Pagina</i>		
Din Gheorghe Șincai	242	Din Henriada lui Voltaire . . .	304
Despre origina Romană a palmel domnești diu Moldova	247	Prolog către patrie de Gheor- ghe Asaki	307
Cuvînt către cititorî	253	Amorul rănit	308
Despre Moldova	255	Povestea vorbeii	309
De cuvînte	257	Fabule de A. Donici	314
Introducere din Gramatica tipă- rită la București 1836	262	Istoria lui Arghir	321
Dimitrie Țichindeal	263	Din poeziile lui Văcărescu . . .	325
Băgări de seamă asupra Canoa- nelor Gramaticesti a lui lordache Golescu	270	La Privighitoare	332
Despre limba Românească	273	Sfătuire și rugăciune	333
Stihul de descălecatul țerei Mol- dovei	277	Lui aga Niculahe Ghica	334
Trebnic sau Euchologiu	277	Cătră mormînturî	335
Din Psaltirea în versurî a lui Dosoftel	280	La Milcof	336
Parimiariu	282	Putna la casa apelor	337
Din Enache Cogălniceanu	288	Intr'un rădiu de dimineață . . .	337
Din Gramatica lui Enache Văcă- rescu de la Rîmnice	294	Zorî de ziua să revarsă	339
Model de Poesie	295	Omule slabă sînță	340
Psaltirea proorocului David de Ioan Prale	296	Am lasat lumea și slava	340
Din tragedia lui Orest	297	Slănicul 1819	341
Din Eteria lui Alecu Beldiman . .	299	Săracilor tinerețe	341
		Părul cădut de vînt	342
		Bahluiul	342
		Andreî Popa	343
		Doză Fototipiî	346
		Neam vine și neam se trece . .	348
		Tabla de Materii	352

